Bundel van de Raad openbaar Druten van 2 juli 2020

1 Opening en mededelingen

2 Vaststelling agenda

Agenda Raad openbaar Druten 2 juli 2020.pdf

3 Kiezen Voorstemmer bij stemprocedures

4 Besluitenlijst vorige raadsvergadering

U wordt gevraag om de besluitenlijsten van de raadsvergadering van 25 juni 2020 vast te stellen

20-06-25 Concept Besluitenlijst Raad openbaar Druten 25 juni 2020.pdf

5 Rechten van de raad

Gelegenheid voor het stellen van politieke vragen aan het college van B&W. Raadsleden die hiervan gebruik willen maken moeten 24 uur van tevoren hun vragen indienen bij de voorzitter van de raad en de griffier.

6 HAMERSTUKKEN

6.1 Financieel technische uitgangspunten begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024

Kennis nemen van de notitie Financieel technische uitgangspunten begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024.

Dossier 1386 voorblad

Informatienota voor de Gemeenteraad Financieel technische uitgangspunten begroting 2021.docx

Notitie techn uitgangspunten progrbegr 2021-2024.pdf

7 DEBATSTUKKEN

7.1 Bestemmingsplan Rijdt 65, Horssen

Aan de Rijdt 65 in Horssen ligt een bedrijfslocatie van het voormalige installatiebedrijf Romijnders. In 2014 en 2015 zijn er initiatieven ingediend voor de herontwikkeling van de locatie. Uitgangspunt van de herontwikkeling is een transformatie van het bedrijfspand naar wonen in een flexibel concept.
Daarnaast wordt voorgesteld om aan de zijde van De Bogerd twee kavels voor vrijstaande woningen of een 2 onder 1 kapper te realiseren. Hiervoor is een bestemmingsplanherziening noodzakelijk.

Er is door initiatiefnemers een bestemmingsplan opgesteld. Het ontwerpbestemmingsplan 'Rijdt 65, Horssen' lag ter inzage van 30 april tot en met 10 juni 2020. Er zijn geen zienswijzen ingediend. Ambtshalve zijn er geen aanpassingen wenselijk. Het bestemmingsplan is nu klaar om voor vaststelling aan de raad voor te leggen.

Dossier 1623 voorblad

Beslisnota vaststelling Rijdt 65 Horssen

Bijlage 1a: Milieukundig bodemonderzoek

Bijlage 1b: Watertoets

Bijlage 1c: Quickscan flora en fauna

Bijlage 1d: Archeologisch onderzoek

Bijlage 1e: Akoestisch onderzoek

Bijlage 1f: Stikstof berekening

Bijlage 1g: Toelichting_1

Bijlage 2a: Toegestane bedrijfsactiviteiten

Bijlage 2b: Nota parkeernormen

Bijlage 2c: Beleidsnotitie internetwinkels

Bijlage 2d: Regels_1

Bijlage 3: Verbeelding_1

7.2 Jaarstukken 2019 gemeente Druten

Dossier 1558 voorblad

Beslisnota raad jaarrekening 2019

Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten

Bijlage 2: Gemeente Druten - Controleverklaring 2019

7.3 Perspectiefnota 2020 gemeente Druten

Dossier 1494 voorblad

Beslisnota voor de Gemeenteraad Perspectiefnota 2020.pdf

Perspectiefnota 2020 Druten.pdf

Amendement Beweegtuin Afferden - Sociaal Maas en Waal.pdf

8 Ingekomen stukken

Het presidium biedt u de lijst met ingekomen stukken ter vaststelling aan. Raadsleden kunnen over een ingekomen stuk het woord voeren, mits uiterlijk 24 uur van te voren gemeld bij de voorzitter van de raad en de griffier.

8.1 Informatienota's

8.1.1 Kwartaalrapportage Veilig Thuis - januari tot en met maart 2020

Dossier 1556 voorblad

Informatienota kwartaalrapportage VT

Bijlage 1: Kwartaalrapportage VT jan-maart 2020_1

8.1.2 Informatie verslagen 2019 en plan 2020 TVAN

Dossier 1590 voorblad

Informatienota Verslagen 2019 en Jaarplan 2020 TVAN

Bijlage 1: Accountoverzicht Gemeente Druten 2019

Bijlage 2: Jaarverslag-2019-Toerisme-Veluwe-Arnhem-Nijmegen

Bijlage 3: Jaarplan en de begroting 2020 TVAN

8.1.3 Ontwikkelingen bij Pluryn, 'Focus binnen Focus'.

Ter kennisname aangenomen.

Dossier 1615 voorblad

Informatienota Ontwikkelingen bij Pluryn, 'Focus binnen Focus'.

8.1.4 Financiële scan Druten Wijchen door Provincie Gelderland

Dossier 1620 voorblad

Informatienota raad Financiële scan Druten Wijchen door Provincie Gelderland

Herindelingsscan Druten Wijchen 2020_1

8.1.5 Reactie op open brief van de Adviesraad Sociaal Domein Druten over een mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen

Dossier 1638 voorblad

Informatienota voor de gemeenteraad over: Reactie op open brief van de Adviesraad Sociaal Domein Druten over een mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen

Bijlage 1: open brief van de Adviesraad Sociaal Domein over mogelijke mogelijke fusie Druten Wijchen

Bijlage 2: antwoord op open brief van de Adviesraad Sociaal Domein Druten over een mogelijke fusie tussen Druten

8.1.6 Meicirculaire 2020

Dossier 1640 voorblad

Informatienota Gemeenteraad meicirculaire 2020.docx

8.1.7 Beantwoording motie vreemd aan de orde van de dag 'Besluit over een bestuurlijke fusie met Wijchen op basis van argumenten'

Dossier 1459 voorblad

Informatienota voor de raad 'beantwoording motie vreemd aan de orde van de dag 'Besluit over een bestuurlijke fusie met Wijchen op basis van argumenten'

8.1.8 Nadere verkenning bestuurlijke samenwerking

Dossier 1460 voorblad

Informatienota voor de raad over nadere verkenning bestuurlijke samenwerking

8.1.9 Onderzoek kwaliteit van dienstverlening aan inwoners en ondernemers

Dossier 1461 voorblad

informatienota Onderzoek kwaliteit dienstverlening inwoners en ondernemers

8.1.10 Voorlopig concept bod Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen

Dossier 1616 voorblad

Informatienota over voorlopig concept bod RES Arnhem NIjmegen

Bijlage: Voorlopig concept bod Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen

8.2 Schriftelijke raadsvragen en antwoorden

8.2.1 Beantwoording schriftelijke vragen - Containers restafval - Kernachtig Druten

Dossier 1547 voorblad

Informatienota: Beantwoording schriftelijke vragen - Containers restafval - Kernachtig Druten

Bijlage 1: Schriftelijke vragen - Containers restafval - Kernachtig Druten

8.2.2 Beantwoording schriftelijke vragen - Rapportage WDW evaluatie

Dossier 1608 voorblad

Informatienota voor de raad over de beantwoording van de vragen van de raad over de WDW evaluatie

Bijlage 1: beantwoording vragen WDW evaluatie

Bijlage 2: opdracht WDW evaluatie

Bijlage 3: plan van aanpak WDW evaluatie

8.2.3 Beantwoording schriftelijke vraag - Betrekken van stakeholder bij een mogelijke bestuurlijke fusie

Dossier 1637 voorblad

Informatienota voor de raad: Beantwoording van de schriftelijke vraag van de Drutense raadsfracties over het betrekken van stakeholders bij een mogelijke bestuurlijke fusie

Bijlage 1: Informatiebrief bestuurlijke fusie stakeholders 5-6-2020

9 Sluiting

Gemeente Druten

Agenda Raad openbaar Druten

Datum	02-07-2020		
Tijd	19:30 -		
Locatie	Druten, raadzaal		
Voorzitter	C.A.A. van Rhee- Oud Ammerveld	**Griffier**	M.J. van IJsseldijk

1	**Opening en mededelingen**
2	**Vaststelling agenda**
3	**Kiezen Voorstemmer bij stemprocedures**
4	**Besluitenlijst vorige raadsvergadering** U wordt gevraag om de besluitenlijsten van de raadsvergadering van 25 juni 2020 vast te stellen
5	**Rechten van de raad** Gelegenheid voor het stellen van politieke vragen aan het college van B&W. Raadsleden die hiervan gebruik willen maken moeten 24 uur van tevoren hun vragen indienen bij de voorzitter van de raad en de griffier.
6	**HAMERSTUKKEN**
6.1	**Financieel technische uitgangspunten begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024** Kennis nemen van de notitie Financieel technische uitgangspunten begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024.
7	**DEBATSTUKKEN**
7.1	**Jaarstukken 2019 gemeente Druten** *Voorgesteld besluit* de Gemeenteraad besluit: 1. De jaarstukken 2019, met daarbinnen de onderdelen het jaarverslag 2019 en de jaarrekening 2019, vast te stellen. 2.

Met betrekking tot de jaarstukken:
• kennis te nemen van het inhoudelijk jaarverslag 2019;
• kennis te nemen en in te stemmen met gemelde afwijkingen t.o.v. de begroting 2019 na wijzigingen
• in te stemmen met het positief saldo van de baten en lasten van de rekening 2019 vóór resultaatbestemming ad € 1.560.690;
• in te stemmen met het positief saldo van de baten en lasten van de rekening 2019 na resultaatbestemming ad € 853.911.
Met betrekking tot de grondexploitaties (MPG):
• De verliesvoorziening Westerhout- Zuid met € 833.088 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
• De verliesvoorziening Tabaksveld met € 1.068 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
• De verliesvoorziening Deest Zuid met € 6.123 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
• De verliesvoorziening Pas Afferden met € 9.371 te verlagen en dit voordeel te storten in de reserve grondbedrijf;
• De verliesvoorziening Smid Druten met € 20.064 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
• Omdat bovenstaande reeds als zodanig in de jaarrekening is verwerkt, heeft dit geen invloed op het resultaat.

7.2 Perspectiefnota 2020 gemeente Druten

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:
1. Instemmen met de voorstellen en mutaties met betrekking tot de reserves en voorzieningen
als genoemd bij paragraaf 2.2 Actualisatie reserves en voorzieningen 2020.
2. Het bestemmen van het beschikbare saldo van de jaarrekening 2019 ad € 853.911 als dekkingsmiddel deze perspectiefnota 2020.
3. Na de bovenstaande mutaties resteert eenmalig (zie blz.25) een bedrag aan eenmalige
middelen ad -/- € 474.615. Na de berekening van de structurele effecten resteert in 2020 een
saldo aan structurele middelen ten bedrage van -/- € 454.565 (zie blz.27). Daardoor komt het
geprognosticeerde saldo voor de exploitatie 2020 uit op (-/- € 474.615) + (-/- 454.565) =
-/- € 929.180. Om dit tekort af te dekken zetten we de algemene reserve in.
4. De ramingen van de dienst 2020 inclusief de mutaties in de reserves en voorzieningen

wijzigen conform de overzichten op de pagina's 23 t/m 27. Daartoe wordt de 2 e
begrotingswijziging 2020 vastgesteld.
5. De ramingen vanaf het begrotingsjaar 2021 opnemen in het investerings- en bestedingsplan
van de conceptbegroting 2021.
6. Een krediet ter hoogte van € 615.000 beschikbaar stellen ten behoeve van het verbeteren
van d'n Bogerd conform het masterplan 'Blik op de toekomst – Bogerd 3.0'.
7. Akkoord gaan met een verhoging van € 40.000 op het bestaande krediet voor de aanleg
fietspad Kerkstraat.
8. De budgetten uit de perspectiefnota ten behoeve van de uitvoering door de WDW ter
beschikking te stellen aan de WDW.
9. Het bestuur van de WDW te verzoeken invulling te geven aan de formatie waarvoor
budgetten ter beschikking zijn gesteld.

8 Ingekomen stukken

Het presidium biedt u de lijst met ingekomen stukken ter vaststelling aan. Raadsleden kunnen over een ingekomen stuk het woord voeren, mits uiterlijk 24 uur van te voren gemeld bij de voorzitter van de raad en de griffier.

8.1 Informatienota's

8.1.1 Kwartaalrapportage Veilig Thuis – januari tot en met maart 2020

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aangenomen.

8.1.2 Informatie verslagen 2019 en plan 2020 TVAN

Voorgesteld besluit

De Raad van Druten besluit:
1. Kennis te nemen van de Verslagen 2019 en het Jaarplan 2020 door Toerisme Arnhem Nijmegen (TVAN).

8.1.3 Ontwikkelingen bij Pluryn, 'Focus binnen Focus'.

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aangenomen.

8.1.4 **Financiële scan Druten Wijchen door Provincie Gelderland**

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de financiële scan Druten Wijchen, uitgevoerd door de Provincie Gelderland.

8.1.5 **Reactie op open brief van de Adviesraad Sociaal Domein Druten over een mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen**

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de reactie van het college op de open brief van de Adviesraad Sociaal Domein Druten over een mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen

8.1.6 **Meicirculaire 2020**

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aannemen.

8.1.7 **Beantwoording motie vreemd aan de orde van de dag 'Besluit over een bestuurlijke fusie met Wijchen op basis van argumenten'**

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aangenomen.

8.1.8 **Nadere verkenning bestuurlijke samenwerking**

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aangenomen

8.1.9 **Onderzoek kwaliteit van dienstverlening aan inwoners en ondernemers**

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aangenomen

8.1.10 **Voorlopig concept bod Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen**

Voorgesteld besluit

De informatienota voor kennisgeving aannemen en de wensen en bedenkingen over het voorlopig concept bod tijdens de raadsvergadering kenbaar maken aan het college.

8.2 Schriftelijke raadsvragen en antwoorden

8.2.1 Beantwoording schriftelijke vragen - Containers restafval - Kernachtig Druten

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aangenomen.

8.2.2 Beantwoording schriftelijke vragen - Rapportage WDW evaluatie

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de beantwoording van de vragen van de raad over de rapportage van de WDW evaluatie

8.2.3 Beantwoording schriftelijke vraag - Betrekken van stakeholder bij een mogelijke bestuurlijke fusie

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de beantwoording van de schriftelijke vraag van de Drutense raadsfracties over het betrekken van stakeholders bij een mogelijke bestuurlijke fusie

8.3 College van B&W

8.4 Regio Rijk van Nijmegen

8.5 Ingekomen Stukken derden

8.6 Uitnodigingen

9 Sluiting

Gemeente Druten

Besluitenlijst Raad openbaar Druten

Datum	25-06-2020
Tijd	19:30 -
Locatie	Druten, raadzaal
Voorzitter	C.A.A. van Rhee- Oud Ammerveld
Aanwezigen	C.J.G. Arts, W.T.J. Cornelissen, A.C. Ebben, M. Enkür, M.J.H. Faassen-Tomassen, G. Griffie (Druten), R.H.A.M. Postulart, J. Reijers, P.W.J. Thomassen, R.G.C.J. Thoonen, D.C.M. Uitdehaag-Meesters, C.A.A. van Rhee-Oud Ammerveld, C.P.T. de Waard-Barten, A.H. Wijnen, G.W.J. de Wildt en G.S.B. Worm
Afwezigen	M. Aslan en C.J.P. Pen-van Leeuwe
Toelichting	**N.a.v. de Corona maatregelen is deze vergadering zonder publiek.**

1 Opening en mededelingen

Mevrouw K. Pen en de heer M. Aslan hebben zich afgemeld.

2 Vaststelling agenda

Besluit

De agenda wordt conform vastgesteld.

3 Kiezen Voorstemmer bij stemprocedures

Besluit

Mevrouw Faassen wordt als voorstemmer gekozen.

4 Ontslag en aanwijzing griffier

Besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. De heer F.H.T.M. Aerts eervol ontslag te verlenen per 25 juni 2020.
2. Mevrouw M.J. van IJsseldijk per 25 juni aan te wijzen als raadsgriffier

5 Benoeming Lid Agendacommissie MGR

Besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. Als lid van Agendacommissie MGR te benoemen mevrouw M.J.H. FaassenTomassen.

2. Het lidmaatschap van mevrouw D.C.M. Uitdehaag-Meesters van de Agendacommissie MGR in te trekken.

6 Protocol Integriteitsschendingen en Gedragscode

Besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de Gedragscode;
2. In te stemmen met het Protocol (Mogelijke) Integriteitsschendingen;

7 Verordening Rekenkamercommissie Druten 2020

Besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de Verordening op de Rekenkamercommissie Druten 2020
2. De Verordening op de Rekenkamercommissie Druten 2005 in te trekken

8 Besluitenlijst rondetafelgesprekken en vorige raadsvergadering

U wordt gevraag om de besluitenlijsten va de raadsvergadering van 28 mei 2020 en van het rondetafelgesprek van 14 juni vast te stellen

Besluit

Beide besluitenlijsten worden conform vastgesteld.

9 Rechten van de raad

Gelegenheid voor het stellen van politieke vragen aan het college van B&W. Raadsleden die hiervan gebruik willen maken moeten 24 uur van tevoren hun vragen indienen bij de voorzitter van de raad en de griffier.

Besluit

De heer Wiersma en mevrouw Faassen hebben vragen over de situatie in de uiterwaarden en de rol van de gemeente hierin. Burgemeester Rhee - Oud Ammerveld antwoord dat er in het gebied veel partners zijn met verschillende verantwoordelijkheden. Zij heeft contact gezocht met de buurgemeenten om te kijken of ze samen kunnen optrekken.

9.1 Uiterwaarden als vrijstaat - CDA

De heer Wiersma wil graag gebruik maken van de rechten van de raad.

9.2 Afferdense en Deestse uiterwaarden - Dorpslijst Afferden

Mevrouw Marinka Faassen wil graag gebruik maken van de rechten van de raad.

10 HAMERSTUKKEN

10.1 GR MARN jaarrekening 2019, begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024

Besluit

De gemeenteraad besluit om de volgende zienswijze vast te stellen:
1. In te stemmen met het jaarverslag en de jaarrekening 2019;
2. In te stemmen met het bestemmingsvoorstel van € 32.286,- voor de gemeente Druten;
3. In te stemmen met de begroting 2021;
4. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2022-2024.

10.2 Jaarstukken GR-ODRN 2019, begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024

Besluit

de Gemeenteraad besluit:
1. In te stemmen met de jaarrekening 2019 van de GR ODRN.
2. In te stemmen met de voorgestelde resultaatbestemming, door het voordelig rekeningresultaat ad. € 20.617 toe te voegen aan de algemene reserve.
3. In te stemmen met de begroting 2021, inclusief de ontwikkelagenda en de tariefsverhoging van € 6,- (m.u.v. de niet toegepaste generieke korting van 1 %).
4. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2022 - 2024
In te stemmen met bijgevoegde zienswijze.

10.3 Ontwerp Meerjarenbegroting 2021-2024 BVO DRAN (incl. gewijzigde begroting 2020)

Besluit

De Gemeenteraad besluit:
1. Kennis te nemen van de ontwerpbegroting BVO DRAN 2021-2024 (inclusief gewijzigde begroting 2020).
2. De zienswijze op de ontwerp meerjarenprogrammabegroting 2021-2024 (inclusief de gewijzigde begroting 2020) vast te stellen en het bestuur van de BVO DRAN hiervan in kennis te stellen (bijlage 3).
3. Kennis te nemen van de financiële consequenties van de ontwerpbegroting 2021-2024 (inclusief gewijzigde begroting 2020) van BVO DRAN voor de begroting van de gemeente Druten.
4. De positieve financiële effecten van de ontwerpbegroting BVO DRAN 2021-2024 (inclusief gewijzigde begroting 2020) ad € 10.490 (2020), € 105.659

(2021), € 55.798 (2022) en € 0 (2023) te verwerken via de perspectiefnota 2020.

10.4 GGD begroting 2021, begrotingswijziging 2020 en jaarrekening 2019

Besluit

De raad besluit:

1. Vast te stellen de zienswijze op de GGD begroting 2021, begrotingswijziging 2020 en jaarrekening 2019, met als belangrijkste punten:

Instemmen met de begroting 2021

- Daarmee instemmen met de indexering van 4,65%, de besparingen, en de financieringslasten voor de nieuwbouw.
- Kiezen voor Veilig Thuis scenario 1.
- Het geraamde tekort van € 50.000 ten laste van de algemene reserve van de GGD te brengen.

Instemmen met de begrotingswijziging 2020.

- Kiezen voor Veilig Thuis scenario 1.
- Dit onder voorbehoud van besluitvorming door de gemeenteraad van Nijmegen om € 401.216 van deze begrotingswijziging te dekken uit de bestemmingsreserve vrouwenopvang van de centrumgemeente.

Instemmen met de jaarrekening 2019

- Het vormen van een bestemmingsreserve frictiekosten huisvesting en een bedrag van € 504.000 hieraan toe te voegen.
- Het positief resultaat van € 41.000 toe te voegen aan de algemene reserve.
- Vooruitlopend op besluitvorming in het Algemeen Bestuur de financiële consequenties van de vastgestelde GGD begroting 2021, een structureel nadeel van € 20.915, in te brengen bij de perspectiefnota 2020.
- Vanaf dit jaar structureel € 4.145 extra beschikbaar te stellen voor de inzet van de gezondheidsmakelaars. Dit is een reparatie voortkomend uit de GGD begrotings-behandeling 2020, waarin deze taak deels verplaatst is naar het facultatieve deel.

10.5 Intrekken Deelverordening Toetsingskader Subsidies Druten 2016

Besluit

1. De Deelverordening Toetsingskader Subsidies gemeente Druten 2016 in te trekken
(op de eerste dag na die waarop de (definitieve) Subsidieregeling Druten 2020 is bekendgemaakt en werkt vervolgens terug tot en met 1 juni 2020).

10.6 Zienswijze Werkorganisatie Druten Wijchen concept jaarrekening 2019 en ontwerp begroting 2021

Besluit

de Gemeenteraad besluit:
1. De zienswijze uit paragraaf 1 van bijlage 1 over de concept jaarrekening 2019 van de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW) vast te stellen, waarmee u:
a. Instemt met de concept jaarrekening WDW 2019.
b. Instemt met de overschrijding op de begroting van de WDW 2019 van € 778.000 euro en daarmee met een overschrijding op de begrote doorbelasting aan de gemeente Druten van € 134.000.
c. Instemt met de overheveling van een budget van € 94.000 voor I&A projecten naar het jaar 2020, wat voor Druten een extra bijdrage van € 33.000 betekent.
2. De zienswijze uit paragraaf 2 van bijlage 1 over de ontwerpbegroting 2021 van de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW) vast te stellen, waarmee u:
a. Instemt met de ontwerpbegroting WDW 2021.
b. Instemt met de verhoging van de lasten in de ontwerpbegroting van € 870.000 ten opzichte van de jaarschijf 2021 in de begroting 2020 van de WDW en daarmee met de verhoging van de doorbelasting aan de gemeente Druten van € 260.000 euro.
c. Instemt met de verklaring van de hoofdzaken voor de hogere lasten van de begroting 2021 ten opzichte van de jaarschijf 2021 in de begroting 2020.
d. Instemt met de gevraagde investering in ICT van € 213.000 om de taakstelling vanaf 2022 te kunnen realiseren, wat voor Druten een extra bijdrage van
€ 75.000 betekent.
e. Niet instemt met de gevraagde investering voor frictiekosten personeel. Wij verzoeken u dit (taakstellend) op te lossen binnen de begroting van de WDW.
f. Het bestuur van de WDW verzoekt om aan te geven hoe de hoofdoorzaken van de lastenverzwaring naar 2021 van toepassing zijn op de lopende begroting WDW 2020.
g. Het bestuur van de WDW verzoekt om dit mee te nemen in de begrotingswijziging 2020 van de WDW en, indien nodig, in de perspectiefnota 2020 van de gemeenten.

h. Het bestuur van de WDW verzoekt de raden verder te informeren over de risico's in de veranderopgave en het neutraliseren daarvan.

3. De zienswijze uit paragraaf 3 van bijlage 1 over de begrotingswijziging 2020 van de Werkorganisatie Druten Wijchen vast te stellen, waarmee u instemt met de voorgestelde begrotingswijzing van € 466.000, wat voor Druten een uitzetting van
€ 164.000 betekent.

11 DEBATSTUKKEN

11.1 Vaststellen visie centrumgebied Horssen

De centrumvisie is via burgerparticipatie tot stand gekomen. In het collegeprogramma is de ambitie om uitvoering te geven aan de centrumvisie Horssen opgenomen. Tevens zijn hiervoor financiële middelen beschikbaar gesteld.

Besluit

De Gemeenteraad besluit:
1. De Centrumvisie Horssen inclusief de aanpassingen uit inspraakreacties vaststellen.
2. De Centrumvisie Horssen verder uitwerken in een concreet uitvoeringsplan.

11.2 Vaststelling bestemmingsplan Buitengebied, herziening Waalbandijk 155-173

Besluit

De gemeenteraad besluit:
1. Vast te stellen dat er drie zienswijzen zijn ingediend.
2. In te stemmen met de 'Reactienota ontwerpbestemmingsplan Waalbandijk 155-173, Druten' en de hierin opgenomen overwegingen ten aanzien van de ingediende zienswijzen.
3. Het bestemmingsplan Buitengebied, herziening Waalbandijk 155-173 gewijzigd vast te stellen in de vorm van de dataset met het identificatienummer NL.IMRO.0225.BPbgwaalbd155173-2003 en zoals verbeeld op papier.
4. Aan te geven dat in het bestemmingsplan gebruik is gemaakt van een ondergrond die ontleend is aan de BGT-kaart, aangevuld met kadastrale grenzen en kadastrale bebouwing.
5. Geen exploitatieplan vast te stellen.
6. Geen m.e.r.-beoordeling als bedoeld in artikel 2, lid 5 van het Besluit mer uit te voeren.

11.3 Vaststelling bestemmingsplan 'Scheepswerf Ravestein - Deest'

Besluit

de Gemeenteraad besluit:
1. Het bestemmingsplan ‘Scheepswerf Ravestein - Deest’, inclusief alle bijlagen,
ongewijzigd vast te stellen in de vorm van de dataset met het identificatienummer
NL.IMRO.0225.BPdeestwaalbdherz-2003 en zoals verbeeld op papier.
2. Aan te geven dat in het bestemmingsplan gebruik is gemaakt van een ondergrond
die ontleend is aan de BGT-kaart, aangevuld met kadastrale grenzen en kadastrale bebouwing.
3. Geen exploitatieplan vast te stellen.

11.4 Jaarstukken 2019 en ontwerpbegroting 2021-2024 (en bijstelling 2020) MGR Rijk van Nijmegen

Besluit

De gemeenteraad besluit:
1. De zienswijze uit bijlage 1 vast te stellen over de voorlopige jaarrekening 2019 van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) waarmee u instemt met de voorlopige jaarrekening 2019;
2. De zienswijze uit bijlage 1 over de ontwerpbegroting 2021-2024 (en bijstelling 2020) vast te stellen, waarmee u onder meer:
- Instemt met de ontwerpbegroting 2021;
- Instemt met de bijgestelde begroting 2020;
- De deelnemersbijdrage 2021 MGR bepaalt op € 2.871.000;
- De deelnemersbijdrage 2020 MGR bepaalt op € 2.984.000;
- Kennisneemt van de meerjarenbegroting 2022-2024;
3. Kennis te nemen van de positieve financiële effecten van de ontwerpbegroting 2021-2024 (en bijstelling 2020) van de MGR en de effecten op te nemen in de perspectiefnota 2020.

11.5 Zienswijze op de jaarstukken van de Gemeenschappelijke Regeling GO Regio Arnhem Nijmegen

Besluit

De gemeenteraad besluit:

1. Een zienswijze over de voorlopige jaarrekening 2019 van het Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen vast te stellen, om onder andere:
   a. in te stemmen met de voorlopige jaarrekening 2019;

b. in te stemmen met het bestemmingsvoorstel om het positieve resultaat van € 84.368,- bij de regio te laten teneinde concrete projecten waaronder 'House of Skills' van cofinanciering te kunnen voorzien en in te kunnen spelen op andere actuele initiatieven.

2. Een zienswijze over de ontwerp begroting 2021 van het Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen vast te stellen, om onder andere:
   a. in te stemmen met de ontwerp begroting 2021;
   b. de (ongewijzigde) deelnemersbijdrage te bepalen op € 1,88.

12 Ingekomen stukken

Het presidium biedt u de lijst met ingekomen stukken ter vaststelling aan. Raadsleden kunnen over een ingekomen stuk het woord voeren, mits uiterlijk 24 uur van te voren gemeld bij de voorzitter van de raad en de griffier.

12.1 Informatienota's

12.1.1 Jaarverslag Interne klachtbehandeling gemeente Druten 2019" en jaarverslag "Gemeentelijke ombudsman 2019"

Besluit

De raad kennis te laten nemen van het jaarverslag interne klachtbehandeling gemeente Druten 2019 en het jaarverslag Gemeentelijke ombudsman 2019.

12.1.2 Zienswijze voorlopige jaarrekening 2019 en ontwerpbegroting 2021 VRGZ

In zijn brief van 31 maart 2020 geeft het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (hierna: de VRGZ) de raden van de deelnemende gemeenten de gelegenheid om een zienswijze te geven op de voorlopige jaarrekening 2019 en de ontwerpbegroting 2021.

Overeenkomstig artikel 9 van het delegatiebesluit van de gemeente Druten mag het college de zienswijzen over de jaarrekening en de begroting afdoen. Wij willen u informeren over het genomen besluit.

Besluit

Ter kennisname aangenomen.

12.1.3 Discriminatierapporten Druten 2019

Besluit

Mevrouw Uitdehaag vraagt in de raad aandacht voor het onderwerp.

12.1.4 **Stand van zaken kwaliteitspanel**

Besluit

Kennis te nemen van de informatienota 'Kwaliteitspanel, de resultaten tot nu toe en de afspraken'

12.1.5 **Fusie De Kernen en De Goede Woning-Neerijnen**

Besluit

De gemeenteraad besluit:
- kennis te nemen van de informatienota Fusie De Kernen en De Goede Woning-Neerijnen

12.1.6 **Voorstellen voor de versterking van de samenwerking in de Regio Arnhem-Nijmegen**

Besluit

Kennis te nemen van de informatienota over 'voorstellen versterking samenwerking in de Regio Arnhem Nijmegen'

12.2 **Schriftelijke raadsvragen en antwoorden**

12.2.1 **Beantwoording schriftelijke vragen - Sport(scholen) tijdens Corona - Kernachtig Druten**

Besluit

De raad heeft de beantwoording ter kennisname aangenomen.

12.2.2 **Beantwoording raadsvraag Kernachtig Druten Het Kindpakket**

Besluit

De raad heeft de beantwoording ter kennisname aangenomen.

12.3 **College van B&W**

12.4 **Regio Rijk van Nijmegen**

12.5 **Ingekomen Stukken derden**

Overzichtslijst Ingekomen stukken derden worden niet inhoudelijk behandeld.

Besluit

Ter kennisname aangenomen.

12.6 Uitnodigingen

13 Sluiting

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1386
Extern Zaak ID	Z/20/046848
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	6.1
Omschrijving	Financieel technische uitgangspunten begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Buijsrogge, Luuk
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Druten	Brink, W. (Willy)
Telefoonnummer steller	06 25 747 147
E-mail adres steller	l.buijsrogge@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota voor de Gemeenteraad Financieel technische uitgangspunten begroting 2021.docx
Notitie techn uitgangspunten progrbegr 2021-2024.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	28 april 2020
Presidium Druten	8 juni 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020

Toelichting

Kennis nemen van de notitie Financieel technische uitgangspunten begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024.

Voorgesteld besluit

Besluit

Gemeente Druten

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis nemen van de notitie Financieel technische uitgangspunten begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/20/046848

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Financieel technische uitgangspunten begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024

Kernboodschap
Kennis nemen van de notitie Financieel technische uitgangspunten begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Toelichting
Het proces van de samenstelling van de begroting 2021 start met het opstellen van de technische uitgangspunten. In deze notitie wordt inzicht verschaft in de te hanteren financiële uitgangspunten die de grondslag vormen voor het opstellen van de begroting 2021 en de meerjarenramingen 2022-2024.

Door het toepassen van deze richtlijnen wordt het toegestane budget (financieel kader) voor het nieuwe begrotingsjaar bepaald. De uitkomsten van deze rekenoperatie vormen een onderdeel van de perspectiefnota 2020.

De in deze notitie genoemde loon- en prijsindexpercentages zijn gebaseerd op de prijsmutatie bruto binnenlands product (bbp), uit de meest recente CPB-raming, en de loonstijging conform de laatst vastgestelde cao gemeenten.

Indien de meicirculaire en/of septembercirculaire 2020 afwijkende prijsmutaties laat zien dan de nu genoemde percentages in bijgevoegde notitie “Financieel technische uitgangspunten”, hanteren we deze bij de opmaak van de begroting 2021.

Gemeente Druten

FINANCIEEL TECHNISCHE UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2021 EN MEERJARENRAMING 2022-2024

Gemeente Druten

Inhoud
- Voorstel tot vaststelling van de financieel technische uitgangspunten voor de opstelling van de programmabegroting 2021 en meerjarenramingen 2022-2024

1. Inleiding en voorstel
Het proces van de samenstelling van de begroting 2021 start met het opstellen van de technische uitgangspunten. De gemeenteraad bepaalt de financiële kaders voor de uitgaven van de gemeente Druten. Om tot een goede besluitvorming te komen start het begrotingsproces jaarlijks met de vaststelling van de financieel technische uitgangspunten.

2. Wat willen we bereiken
In deze notitie wordt inzicht verschaft in de te hanteren financiële uitgangspunten en financiële kaders die de grondslag vormen voor het opstellen van de begroting 2021 en de meerjarenramingen 2022-2024. Met behulp van de door de raad vastgestelde uitgangspunten voor de samenstelling van de begroting 2021 kan vervolgens de begroting 2021 in technische zin worden samengesteld. Hiermee wordt het toegestane budget (financieel kader) voor het nieuwe begrotingsjaar bepaald.

3. Uitgangspunten
De volgende algemene uitgangspunten gelden voor de programmabegroting 2021 en de meerjarenramingen 2022-2024:

3.1 De programmabegroting moet voldoen aan wettelijke vereisten.
De programmabegroting 2021 moet voldoen aan de algemene bepalingen zoals deze zijn opgenomen in het burgerlijk wetboek, en de meer specifiekere bepalingen zoals vermeld in het besluit begroting en verantwoording en de gemeentewet.

3.2 De programmabegroting dient duidelijk en transparant te zijn.
De gemeenteraad moet op basis van de begroting gefundeerde besluiten kunnen nemen. Daarnaast is het van belang dat het college op basis van de programmabegroting duidelijk wordt geautoriseerd tot het doen van uitgaven. Niet alleen moet duidelijk zijn hoeveel het college uit mag geven, ook moet duidelijk zijn welke maatschappelijke effecten de gemeenteraad nastreeft. Tot slot is de programmabegroting van belang voor derden. De provincie toetst de begroting en de burgers kunnen in de begroting zien hoe de gemeente omgaat met de beschikbare middelen.

3.3 Het bestaande beleid is de basis voor de programmabegroting.
De programmabegroting 2021-2024 wordt opgesteld op basis van bestaand beleid.
Dit wil zeggen dat de programmabegroting 2020 inclusief de besluiten genomen tot en met de perspectiefnota 2020 als startpunt dient voor de programmabegroting 2021. Verder wordt binnen het bestaande beleid rekening gehouden met financiële ontwikkelingen die veroorzaakt worden door autonome groei (areaaluitbreiding), o.a. mutaties in de voorzieningen bijstand, WMO, leerlingenvervoer.

De raad dient te weten op welke basis de prognoses van de begroting berusten en dient de bijbehorende rekentechnische (financiële) uitgangspunten te bekrachtigen. De meest relevante rekentechnische factoren zijn de te ramen loon- en prijsstijging, inflatiecorrectie, rente, en de mutaties van het aantal inwoners, woningen en uitkeringsgerechtigden.

4. Begrotingscyclus
De nadruk in de begrotingscyclus ligt bij de Perspectiefnota. Hier heeft de raad mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de kaderstellende kant van het begrotingsproces.

Voor de begroting 2021-2024 leidt dit, evenals de voorgaande jaren, tot de volgende fasering:
1. De planning en controlcyclus start voor het college bij de perspectiefnota. De perspectiefnota wordt ambtelijk opgesteld in april/mei, door het college in juni besproken en vastgesteld waarna deze door de raad op 2 juli wordt behandeld. Deze nota bevat naast het bestedingsplan voor de komende jaren een afzonderlijk begrotingshoofdstuk waarin op basis van de spelregels een financiële meerjarenraming voor de komende jaren wordt gepresenteerd. Dit betekent dat de perspectiefnota gezien dient te worden als een uitnodiging aan de raad om invloed uit te oefenen op de begroting van het daarop volgende jaar. Het tijdstip van het verschijnen van de perspectiefnota biedt de mogelijkheid rekening te houden met structurele effecten uit de jaarrekening, de tweede rapportage en door de raad geuite wensen ten aanzien van de prioriteiten of invulling van programma´s.
2. Naar aanleiding van de concept-perspectiefnota, waarin opgenomen de investeringsplanning, leveren de fracties hun vragen aan. Deze vragen worden geacht afwegingen te bevatten op hoofdlijnen. Met de programmabegroting stelt de raad de kaders vast voor het college, waarbij de productenbegroting het uitvoeringsinstrument van het college is.
3. Zoveel mogelijk in lijn met de besluitvorming en het debat inzake de perspectiefnota stelt het college de begroting op. De vragen bij de algemene beschouwingen dienen het college als aanvullende leidraad voor het opstellen van de begroting. De uitkomsten van de mei- en septembercirculaire, en de beschikbare begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen worden in de begroting meegenomen.

5. Opstarttraject financieel-technische onderdelen van de begroting
Onderdeel van de begrotingscyclus is het investeringsprogramma (bestedingsplan) dat door het college via de perspectiefnota wordt vastgesteld. Door de actualisatie van de onderbouwing van voorzieningen kan reeds een groot deel van de (vervangings-) investeringen voor de begroting 2021-2024 in beeld worden gebracht. Deze actualisatie is ingepast in de reguliere planning- en controlcyclus. De door het college gehonoreerde investeringen worden verwerkt in het investeringsplan bij de perspectiefnota en daarna verwerkt in de conceptbegroting 2021 die in september verschijnt.

6. Uitwerking
College en raad worden voorgesteld deze notitie vast te stellen en daarmee in te stemmen met de financieel-technische uitgangspunten voor de nieuwe begroting. Op deze wijze ontstaat een heldere basis voor de begroting 2021-2024.

7. Financieel-technische uitgangspunten opstellen programmabegroting 2021-2024
Vanuit de rijksoverheid en macro-economisch gezien zijn er ontwikkelingen die van belang zijn voor de begroting en het meerjarenperspectief. Deze ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds, zijn een gegeven. De effecten van de septembercirculaire verwerken we in de begroting 2021-2024.

a. Bestaand beleid
Bestaand beleid is dat ramingen worden aangepast aan autonome ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld areaaluitbreidingen of contractueel afgesproken indexeringen. Aan deze autonome ontwikkelingen liggen dus geen beleidswijzigingen ten grondslag.
De bepaling van de nominale ontwikkelingen, in het bijzonder de verwachte loon- en prijsstijging, wordt gebaseerd op gegevens zoals die zijn opgenomen in de recentste Macro Economische Verkenningen (MEV), CPB prognoses en/of de septembercirculaire 2019.
Voor de samenstellingen van de ramingen 2021 en volgende jaren wordt voorgesteld de volgende uitgangspunten te hanteren.

b. Loonstijging
Bij de samenstelling van de begroting 2021 wordt uitgegaan van de voor 2020 geraamde personele lasten met een indexering van 2,9%. Deze indexering is gebaseerd op de laatste prognoses van de loonkostenvoet uit de septembercirculaire 2019.

De loonstijging bestaat uit een drietal componenten
- De mutaties in de contractlonen zoals die zijn afgesproken in de gemeentecao.
- Veranderingen in werkgeverslasten
- Incidentele component.

c. Prijsstijging
Voor het saldo van prijsgevoelige uitgaven minus prijsgevoelige inkomsten niet zijnde belastingen/heffingen/rechten wordt prijscompensatie toegepast. De compensatie is gebaseerd op de prijsmutatie bruto binnenlands product (bbp), uit de meest recente CPB-raming. De gemeente Druten hanteert bij de doorrekening voor de begroting 2021 nu een prijscompensatie van 1,7%.

d. Loon- en prijsaanpassing gesubsidieerde instellingen
Voorgesteld wordt om meerjarig de nullijn te hanteren voor alle gesubsidieerde instellingen, met uitzondering van de gemeenschappelijke regelingen GGD, Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, MARN, MGR en de ODRN. Voor deze GR'en zijn financiële begrotingsrichtlijnen 2021 regio Nijmegen vastgesteld. De Portefeuillehouders Financiën uit de regio hebben in het PFO van 7 oktober 2019 besloten om: ***"De GR'en rekening te laten houden met een indexering van de gemeentelijke bijdragen van 2,2% voor de begroting 2021, en hierop een generieke korting (structureel) toe te passen in de begroting van 1% in 2021, 2% in 2022 en 3% vanaf 2023.***
Dit advies neemt de gemeente Druten over en past dit toe op de gemeentelijke bijdragen ingaande het begrotingsjaar 2021.

e. Inflatiecorrectie
In de bestaande methodiek worden belastingen/heffingen en rechten waardevast gehouden. We baseren ons hierbij op hetzelfde indexcijfer als voor de prijsstijging, zijnde 1,7%. Voorgesteld wordt om dit indexcijfer te rekenen voor het begrotingsjaar 2021.

f. Rente
Voor de lange rente wordt 1,25% voor 2021 geprognosticeerd, waarbij voor toerekening van rente aan het eigen vermogen eveneens dit rentepercentage wordt gehanteerd. Voor nieuwe investeringen wordt het berekende omslagpercentage van 1,25% toegepast. Voor de rente op kortlopende leningen, m.n. kasgeld, wordt voorgesteld om voor de komende jaren een percentage te hanteren van 0%.

g. Netto-toename aantal woningen met woonfunctie
In 2019 is het aantal woningen met woonfunctie per saldo toegenomen met 79. De prognose voor 2019 was een toename van 65. We prognosticeren voor 2021 t/m 2024 een netto-toename van woningen met woonfunctie van 95.

h. Aantal inwoners
Het (voorlopig) definitief aantal inwoners per 1 januari 2020 bedraagt 18.918 (1 januari 2019:18.797). In 2019 zijn er dus 121 inwoners bijgekomen. Voor de periode 2020-2030 wordt, conform de woningbouwopgave voor de regio Nijmegen, voor Druten uitgegaan van in totaal 950 woningen, waarbij we nu als richtlijn 95 woningen per jaar hanteren. Gelet op de toename van het aantal woningen voor de periode 2020-2030 en de gemiddelde bevolkingsgroei van de afgelopen jaren wordt voorgesteld de jaarlijkse groei van het aantal inwoners hierop af te stemmen en deze te ramen op 142 personen ingaande het jaar 2021.

i. Aantal uitkeringsgerechtigden

Tabel uitkeringsgerechtigden

Aantal uitkeringsgerechtigden	**31-12-2018**	**31-12-2019**	**31-12-2020**	**31-12-2021**	**31-12-2022**	**31-12-2023**
Participatiewet	257	237	250	260	270	265
IOAW	19	17	17	17	17	17
IOAZ	2	1	1	1	1	1
Totaal	**278**	**255**	**268**	**278**	**288**	**283**

Toelichting aantallen
In verband met de coronacrisis verwachten we een toestroom in de bijstandsuitkeringen en dus een druk op de BUIG gelden. De uitkering aan gevestigde zelfstandige ondernemers valt per 1 januari 2020 onder de Participatiewet, maar verwachten hierdoor geen grote effecten.
Het Centraal Planbureau heeft voor dit jaar en het komende jaar een viertal prognoses afgegeven voor de Nederlandse economie als gevolg van de ingestelde maatregelen die betrekking hebben op het bestrijden van het coronavirus. Het Planbureau gaat sowieso uit van een recessie. De werkloosheid loopt op naarmate de beperkingen langer duren. De steunmaatregelen van de Rijksoverheid houden dit niet tegen.

j. Algemene uitkering
De programmabegroting 2021 wordt opgesteld op basis van de septembercirculaire 2020. College en raad worden via een aparte notitie over de mei en septembercirculaire 2020 geïnformeerd.

Samenvattend voorstel van de in de begroting 2021-2024 te hanteren financieel-technische uitgangspunten:

	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Toename aantal woningen (met woonfunctie)	70	95	95	95	95
Toename aantal inwoners	105	142	142	142	142
Salarissen en sociale lasten		2,9%	2,5%	2,3%	2,3%
Subsidies		0%	0%	0%	0%
Prijsstijging/ inflatiecorrectie		1,7%	1,7%	1,8%	1,8%
Rente lang / rente eigen vermogen		1,25%	1,25%	1,25%	1,25%
Rente kort		0%	0%	0%	0%
Rente-omslag		1,25%	1,25%	1,25%	1,25%
Bijstandsgerechtigden per 31/12	268	278	288	283	283
Tarief OZB Hondenbelasting Marktgelden Binnensportacc. Zwembad Begrafenisrechten Tarieven legesverordening		1,7% 1,7% 1,7% 1,7% 1,7% 1,7% 1,7%	1,7% 1,7% 1,7% 1,7% 1,7% 1,7% 1,7%	1,8% 1,8% 1,8% 1,8% 1,8% 1,8% 1,8%	1,8% 1,8% 1,8% 1,8% 1,8% 1,8% 1,8%
Afvalstoffenheffing/ rioolrechten/reinigingsrechten		100% kstdekking	100% kstdekking	100% kstdekking	100% kstdekking

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1623
Extern Zaak ID	Z/20/044879
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	7.1
Omschrijving	Bestemmingsplan Rijdt 65, Horssen
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Vorst, van der, Ronald
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Druten	Springveld, A (André)
Telefoonnummer steller	088 432 71 28
E-mail adres steller	r.van.der.vorst@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota vaststelling Rijdt 65 Horssen
Bijlage 1a: Milieukundig bodemonderzoek
Bijlage 1b: Watertoets
Bijlage 1c: Quickscan flora en fauna
Bijlage 1d: Archeologisch onderzoek
Bijlage 1e: Akoestisch onderzoek
Bijlage 1f: Stikstof berekening
Bijlage 1g: Toelichting_1
Bijlage 2a: Toegestane bedrijfsactiviteiten
Bijlage 2b: Nota parkeernormen
Bijlage 2c: Beleidsnotitie internetwinkels
Bijlage 2d: Regels_1
Bijlage 3: Verbeelding_1

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	23 juni 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**

Gemeente Druten

Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020

Toelichting

Aan de Rijdt 65 in Horssen ligt een bedrijfslocatie van het voormalige installatiebedrijf Romijnders. In 2014 en 2015 zijn er initiatieven ingediend voor de herontwikkeling van de locatie. Uitgangspunt van de herontwikkeling is een transformatie van het bedrijfspand naar wonen in een flexibel concept.
Daarnaast wordt voorgesteld om aan de zijde van De Bogerd twee kavels voor vrijstaande woningen of een 2 onder 1 kapper te realiseren. Hiervoor is een bestemmingsplanherziening noodzakelijk.

Er is door initiatiefnemers een bestemmingsplan opgesteld. Het ontwerpbestemmingsplan 'Rijdt 65, Horssen' lag ter inzage van 30 april tot en met 10 juni 2020. Er zijn geen zienswijzen ingediend. Ambtshalve zijn er geen aanpassingen wenselijk. Het bestemmingsplan is nu klaar om voor vaststelling aan de raad voor te leggen.

Voorgesteld besluit

1. Vaststellen dat er geen zienswijzen zijn ingediend
2. Het bestemmingsplan 'Rijdt 65, Horssen' vast te stellen in de vorm van de dataset met het identificatienummer NL.IMRO.0225.BPrijdt65horssen-2003 en zoals verbeeld op papier
3. Aan te geven dat in het bestemmingsplan gebruik is gemaakt van een ondergrond die ontleend is aan de BGT-kaart, aangevuld met kadastrale grenzen en kadastrale bebouwing
4. Geen exploitatieplan vast te stellen
5. Geen m.e.r.-beoordeling als bedoeld in artikel 2, lid 5 van het Besluit mer uit te voeren

Besluit

1. Vaststellen dat er geen zienswijzen zijn ingediend
2. Het bestemmingsplan 'Rijdt 65, Horssen' vast te stellen in de vorm van de dataset met het identificatienummer NL.IMRO.0225.BPrijdt65horssen-2003 en zoals verbeeld op papier
3. Aan te geven dat in het bestemmingsplan gebruik is gemaakt van een ondergrond die ontleend is aan de BGT-kaart, aangevuld met kadastrale grenzen en kadastrale bebouwing
4. Geen exploitatieplan vast te stellen

Gemeente Druten

5. Geen m.e.r.-beoordeling als bedoeld in artikel 2, lid 5 van het Besluit mer uit te voeren

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 44879

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Vaststelling Bestemmingsplan Rijdt 65, Horssen

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Vaststellen dat er geen zienswijzen zijn ingediend
2. Het bestemmingsplan 'Rijdt 65, Horssen' vast te stellen in de vorm van de dataset met het identificatienummer NL.IMRO.0225.BPrijdt65horssen-2003 en zoals verbeeld op papier
3. Aan te geven dat in het bestemmingsplan gebruik is gemaakt van een ondergrond die ontleend is aan de BGT-kaart, aangevuld met kadastrale grenzen en kadastrale bebouwing
4. Geen exploitatieplan vast te stellen
5. Geen m.e.r.-beoordeling als bedoeld in artikel 2, lid 5 van het Besluit mer uit te voeren

Aanleiding
Aan de Rijdt 65 in Horssen ligt een bedrijfslocatie van het voormalige installatiebedrijf Romijnders. In 2014 en 2015 zijn er initiatieven ingediend voor de herontwikkeling van de locatie. Uitgangspunt van de herontwikkeling is een transformatie van het bedrijfspand naar wonen in een flexibel concept.
Daarnaast wordt voorgesteld om aan de zijde van De Bogerd twee kavels voor vrijstaande woningen of een 2 onder 1 kapper te realiseren. Hiervoor is een bestemmingsplanherziening noodzakelijk.

Er is door initiatiefnemers een bestemmingsplan opgesteld. Het ontwerpbestemmingsplan 'Rijdt 65, Horssen' lag ter inzage van 30 april tot en met 10 juni 2020. Er zijn geen zienswijzen ingediend. Ambtshalve zijn er geen aanpassingen wenselijk. Het bestemmingsplan is nu klaar om voor vaststelling aan u voor te leggen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
5 maart 2015	0225-AZK-12802 principebesluit tot ontwikkeling van het voormalige installatiebedrijf naar wonen.
31 maart 2020	Z/20/044879: De vaststellingsprocedure te starten door het ontwerpbestemmingsplan 'Rijdt 65' ter visie te leggen en bekend te maken dat men zienswijzen kan indienen.

Gewenst resultaat
Een planologische regeling voor het perceel Rijdt 65 te Horssen.

Argumenten

2.1. Het plan voldoet aan de voorwaarden van het principebesluit van maart 2015

2.2. Uit de bestemmingsplantoelichting blijkt dat wordt voldaan aan een goede ruimtelijke ordening

Bij particuliere initiatieven vragen wij altijd de initiatiefnemer om aan te tonen dat zijn verzoek planologisch en ruimtelijk haalbaar en acceptabel is. Er dient sprake te zijn van een goede ruimtelijke ordening.
Hierbinnen vindt een brede afweging plaats en wordt gekeken naar kwaliteitseisen ten behoeve van gezondheid en veiligheid, milieueisen o.a. in verband met stank en geluid, maar ook naar waterbeheer, de ontwikkeling van natuur en/of recreatie en de bescherming van culturele en archeologische waarden. Deze afweging vindt plaats doordat voor verschillende beleidsterreinen kwaliteitsnormen zijn geformuleerd in diverse wet- en regelgeving. Zo is voor geluid in de wet vastgelegd welke geluidsbelasting acceptabel is en geld voor geur de Wet geurhinder. Het is aan de initiatiefnemer om aan te tonen dat hij daaraan kan voldoen. Hiertoe heeft hij bij dit verzoek verschillende onderzoeken en een bestemmingsplan aangeleverd waaruit blijkt dat het plan voldoet en ruimtelijk acceptabel is. Uit de rapporten blijkt dat de ontwikkeling in overeenstemming is met wetgeving op het gebied van o.a. geluidhinder, luchtkwaliteit, bodemkwaliteit en externe veiligheid. Verder is aangetoond dat geen sprake is van verstoring van archeologische waarden of van de leefomgeving van planten en dieren. Voor meer informatie wordt verwezen naar de toelichting van het bestemmingsplan en de bijlagen.

2.3. Het plan is in overeenstemming met de provinciale omgevingsvisie en omgevingsverordening

De Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening doen geen concrete uitspraken die voor dit plan van belang zijn. De Omgevingsvisie en Omgevingsverordening Gelderland staan daarmee uitvoering van dit initiatief niet in de weg.

2.4. De maat en schaal van de bebouwing zijn passend in de omgeving

Met de woningen wordt aangesloten bij de bebouwing langs De Bogerd, voor wat betreft uiterlijke verschijningsvorm.

2.5 Parkeerbehoefte is geregeld conform de gemeentelijke beleidsnota

In de regels is opgenomen dat het gebruik van de aan de gronden toegekende bestemmingen alleen is toegestaan als wordt voldaan aan de parkeerbehoefte conform de gemeentelijke parkeernota. Deze nota is als bijlage toegevoegd aan de regels

3.1. Dit is een wettelijke verplichting

Het bestemmingsplan is gebaseerd op een ondergrond die ontleend is aan de BGT-kaart, aangevuld met kadastrale grenzen en kadastrale bebouwing (voor zover verwerkt door het Kadaster). Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening moet de gemeenteraad dit in het vaststellingsbesluit expliciet aangeven.

4.1. Er is een anterieure overeenkomst afgesloten

De gemeente heeft een planschadeovereenkomst met de initiatiefnemer gesloten. De kosten voor het opstellen van het bestemmingsplan zijn voor rekening van de initiatiefnemer (leges). Op grond van de Wet ruimtelijke ordening is geen exploitatieplan nodig. De gemeenteraad moet dit wel expliciet besluiten.

5.1. Een m.e.r.-beoordeling is niet nodig

Er is op grond van de selectiecriteria uit bijlage III bij de EEG-richtlijn milieu-effectbeoordeling niet gebleken van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu die leiden tot een m.e.r. beoordelingsplicht. De gemeenteraad moet in een dergelijk geval expliciet besluiten om geen m.e.r. beoordeling uit te voeren.

Tegenargumenten en risico's
2.1. Er is beroep mogelijk tegen het bestemmingsplan.

Er zijn geen zienswijzen ingediend. Dit betekent dat slechts degene die niet in staat is geweest een zienswijzen in te dienen tegen het ontwerpbestemmingsplan, tegen de vaststelling van het bestemmingsplan beroep bij de Raad van State kan instellen. De indiener van het beroep moet dit aantonen.

Financiële gevolgen
De herontwikkeling vindt plaats voor rekening en risico van initiatiefnemers. Met hen is een anterieure overeenkomst gesloten. Hiermee is het kostenverhaal afgedekt.

Communicatie
Na de vaststelling publiceren wij het vaststellingsbesluit in De Wegwijs, de Staatscourant en op de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl.

Uitvoering of Vervolgstappen
Tegen het vastgestelde bestemmingsplan staat beroep open bij de Raad van State.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlagen:
Bestemmingsplan 'Rijdt 65, Horssen' bestaande uit
1. Toelichting
   a. Bijlagen bij de toelichting
2. Regels
   a. Bijlagen bij de regels
3. Verbeelding

VERKENNEND BODEMONDERZOEK

RIJDT 65

TE HORSSEN

GEMEENTE DRUTEN

Eco/nsultancy.nl

- Bodem
- Waterbodem
- Water
- Archeologie
- Ecologie
- Milieu

Bodem

Verkennend bodemonderzoek
Rijdt 65 te Horssen
in de gemeente Druten

Opdrachtgever	Romijnders bv Rijdt 65 6631 AR Horssen
Project	DRU.OOS.NEN
Rapportnummer	16031106
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	9 februari 2017
Vestiging	Swalmen
Opsteller	M.G.B. Ellenkamp-Paalhaar MSc.
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Drs. E. Hartingsveld
Paraaf	

Kwaliteitszorg
Econsultancy is lid van de Vereniging Kwaliteitsborging Bodembeheer (VKB). De VKB is een vereniging van bodemadvies- en -onderzoeksbureaus en heeft als doel kwaliteitsborging en continue verbetering van de dienstverlening van haar leden op het gebied van bodembeheer. Het VKB keurmerk geeft opdrachtgevers de zekerheid dat het uitvoerend bureau werkt conform de eisen die de VKB aan haar leden stelt op het gebied van competenties en integriteit van medewerkers en het toepassen van vigerende normen en onderzoeksprotocollen.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteitssysteem, zoals beschreven in het kwaliteitshandboek. Ons kwaliteitssysteem is gecertificeerd volgens de kwaliteitsborgingsnormen van de NEN-EN-ISO 9001:2008.

Betrouwbaarheid
Dit bodemonderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving. Een bodemonderzoek wordt in zijn algemeenheid echter uitgevoerd door het steekproefsgewijs bemonsteren van de bodem, waardoor het, op basis van de resultaten van een bodemonderzoek, onmogelijk is garanties af te geven ten aanzien van de milieuhygiënische bodemkwaliteit. Daarnaast betreft het bodemonderzoek een momentopname. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde bodemonderzoek neemt.

In dit kader dient ook opgemerkt te worden dat geraadpleegde bronnen niet altijd zonder fouten en volledig zijn. Daar Econsultancy voor het verkrijgen van historische informatie afhankelijk is van deze bronnen, kan Econsultancy niet instaan voor de juistheid en volledigheid van deze informatie.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 1

2 VOORONDERZOEK 1

2.1 Geraadpleegde bronnen 1
2.2 Afbakening onderzoekslocatie vooronderzoek 2
2.3 Historisch en huidig gebruik onderzoekslocatie 2
2.4 Calamiteiten 3
2.5 Uitgevoerd(e) bodemonderzoek(en) op de onderzoekslocatie 3
2.6 Belendende percelen/terreindelen 3
2.7 Terreininspectie 3
2.8 Toekomstige situatie 3
2.9 Informatie lokale of regionale achtergrondgehalten 3
2.10 Bodemopbouw 4
2.11 Geohydrologie 4

3 CONCLUSIES VOORONDERZOEK (ONDERZOEKSOPZET) 4

4 VELDWERK 5

4.1 Algemeen 5
4.2 Grondonderzoek 5
4.2.1 Uitvoering veldwerk 5
4.2.2 Zintuiglijke waarnemingen 5
4.3 Grondwateronderzoek 6
4.3.1 Uitvoering veldwerk 6
4.3.2 Bemonstering 6

5 LABORATORIUMONDERZOEK 7

5.1 Uitvoering analyses 7
5.2 Toetsingskader 8
5.3 Resultaten grond- en grondwatermonsters 9

6 SAMENVATTING, CONCLUSIES EN ADVIES 10

BIJLAGEN:

1. - Topografische ligging van de locatie
2. - Locatieschets
3. - Boorprofielen
4a. - Analysecertificaten
4b. - Getoetste analyseresultaten
5. - Toetsingskader Circulaire bodemsanering
6. - Geraadpleegde bronnen

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Romijnders bv opdracht gekregen voor het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek aan de Rijdt 65 te Horssen in de gemeente Druten.

Het bodemonderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging.

Het verkennend bodemonderzoek heeft tot doel met een relatief geringe onderzoeksinspanning vast te stellen of op de onderzoekslocatie een grond- en/of grondwaterverontreiniging aanwezig is, teneinde te bepalen of er milieuhygiënische belemmeringen zijn voor de voorgenomen bestemmingsplanwijziging.

Het vooronderzoek is verricht conform de NEN 5725:2009 "Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend en nader onderzoek". Het bodemonderzoek is uitgevoerd conform de NEN 5740:2009 "Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond".

Het veldwerk en de bemonstering zijn verricht onder certificaat op grond van de BRL SIKB 2000 "Veldwerk bij milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek", protocollen 2001 en 2002. De analyseresultaten zijn getoetst aan het toetsingskader van VROM (Circulaire bodemsanering 2013) en aan de achtergrondwaarden voor grond uit de Regeling bodemkwaliteit (bijlage B, tabel 1), VROM, 2007.

Econsultancy is onder meer gecertificeerd voor de protocollen 2001 en 2002 van de BRL SIKB 2000. In dat kader verklaart Econsultancy geen eigenaar van de onderzoekslocatie te zijn of te worden.

2 VOORONDERZOEK

2.1 Geraadpleegde bronnen

De informatie over de onderzoekslocatie is gebaseerd op de bij de gemeente Druten aanwezige informatie (contactpersoon mevrouw Sepers), informatie verkregen van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (contactpersoon de heer ing. M.G.J. van Leeuwen), informatie verkregen van de opdrachtgever (contactpersoon mevrouw G. Offerein) en informatie verkregen uit de op 1 april 2016 uitgevoerde terreininspectie.

Van de locatie en de directe omgeving zijn uit verschillende informatiebronnen gegevens verzameld over:

- het historische, huidige en toekomstige gebruik;
- eventuele calamiteiten;
- eventueel eerder uitgevoerde bodemonderzoeken;
- de bodemopbouw en geohydrologie;
- verhardingen, kabels en leidingen.

Bijlage 6 geeft een overzicht van de geraadpleegde bronnen.

2.2 Afbakening onderzoekslocatie vooronderzoek

Het vooronderzoek omvat de onderzoekslocatie en de direct hieraan grenzende percelen en/of terreindelen binnen een afstand van 25 meter.

De onderzoekslocatie (± 2.200 m²) betreft de locatie Rijdt 65, in de bebouwde kom van Horssen in de gemeente Druten (zie bijlage 1). De onderzoekslocatie is kadastraal bekend gemeente Horssen, sectie F, nummer 287 en 492 (ged.).

Volgens het Actueel Hoogtebestand Nederland zijn de coördinaten van de onderzoekslocatie X = 170.265, Y = 429.660. Het maaiveld bevindt zich volgens het Actueel Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl) op een hoogte van circa 7,5 m +NAP.

2.3 Historisch en huidig gebruik onderzoekslocatie

Volgens historisch kaartmateriaal uit de periode 1900 was de locatie, alsmede de omgeving ervan, destijds deels bebouwd en deels in agrarisch gebruik en werd extensief bewoond. Vanaf de jaren '80 van de vorige eeuw heeft de locatie zijn huidige functie verkregen. Tot op heden is dit gebruik van de onderzoekslocatie niet wezenlijk veranderd. De functie van de directe omgeving is in de loop der jaren van een agrarische functie gewijzigd naar een woonfunctie (zie figuur 1).

Figuur 1. Uitsnedes historisch kaartmateriaal

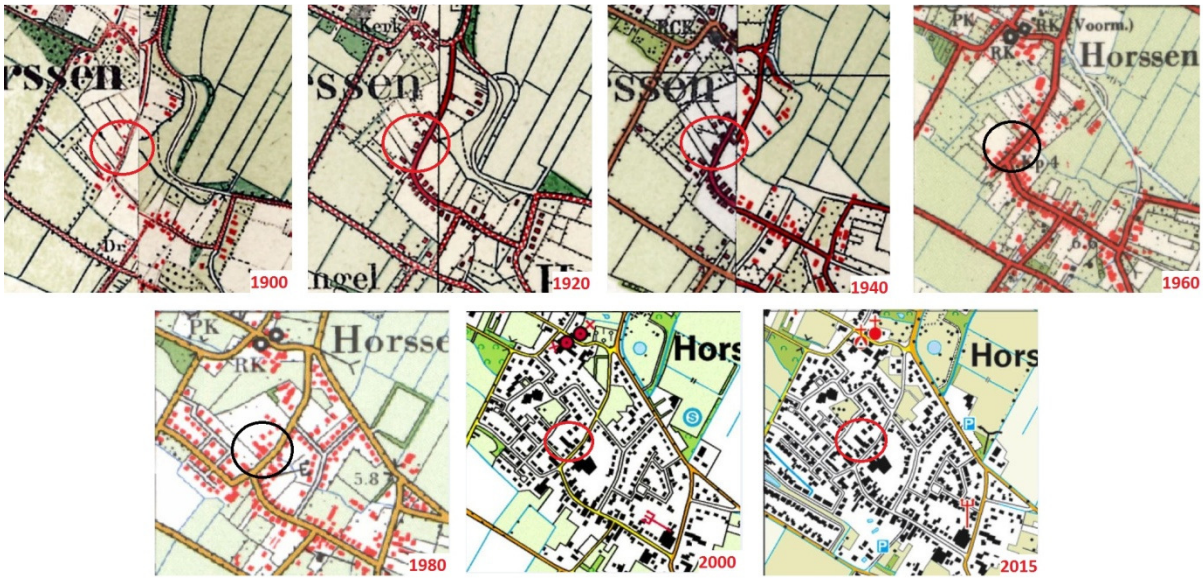

De onderzoekslocatie is momenteel bebouwd met een kantoorvilla met grote uitbouw (± 650 m²) aan de achterzijde. Het overige terreindeel is deels voorzien van een grindverharding (± 450 m²) en is deels in gebruik als (sier)tuin (± 1.100 m²). In bijlage 2 is de huidige situatie op een locatieschets weergegeven.

Voor zover bij de opdrachtgever en de gemeente Druten bekend, heeft er op de onderzoekslocatie nimmer opslag van oliehoudende producten in ondergrondse of bovengrondse tanks plaatsgevonden. Ook zijn er geen gegevens bekend omtrent overige potentieel bodembedreigende activiteiten op de onderzoekslocatie.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden, die aanleiding geven een asbestverontreiniging op de locatie te verwachten.

2.4 Calamiteiten

Voor zover bij de opdrachtgever bekend hebben zich op de onderzoekslocatie in het verleden geen calamiteiten met een bodembedreigend karakter voorgedaan. Ook uit informatie van de gemeente Druten blijkt niet dat er zich in het verleden bodembedreigende calamiteiten hebben voorgedaan.

2.5 Uitgevoerd(e) bodemonderzoek(en) op de onderzoekslocatie

Op de onderzoekslocatie zijn, voor zover bekend, geen bodemonderzoeken uitgevoerd.

2.6 Belendende percelen/terreindelen

In bijlage 6 zijn de geraadpleegde informatiebronnen voor de omliggende terreindelen en belendende percelen binnen 25 meter van de onderzoekslocatie opgenomen. Het bodemgebruik van de omliggende terreindelen is als volgt:

- aan de noordoostzijde bevinden zich woningen met bijbehorende siertuinen;
- aan de zuidoostzijde bevindt zich een openbare weg (Rijdt);
- aan de zuidwestzijde bevindt zich een woning met bijbehorende siertuin;
- aan de noordwestzijde bevindt zich een openbare weg (De Bogerd).

De huidige eigenaar van de onderzoekslocatie is niets bekend omtrent potentieel bodembedreigende activiteiten op aangrenzende percelen. Er vinden geen industriële activiteiten in de directe omgeving van de onderzoekslocatie plaats.

Uit de verzamelde informatie blijkt dat er op de aangrenzende percelen geen (ernstige) bodemverontreinigingen zijn te verwachten.

2.7 Terreininspectie

Voorafgaand aan het bodemonderzoek is er een terreininspectie uitgevoerd. Deze is gericht op de identificatie van bronnen, die mogelijk hebben geleid of kunnen leiden tot een grond- en/of grondwaterverontreiniging.

De tijdens de terreininspectie aangetroffen situatie komt overeen met de locatiegegevens, zoals deze zijn opgenomen in paragraaf 2.3. Op de onderzoekslocatie zijn geen mogelijke bronnen voor een grond- en/of grondwaterverontreiniging aangetroffen.

Op het maaiveld zijn geen asbestverdachte materialen waargenomen.

2.8 Toekomstige situatie

De initiatiefnemer is voornemens de huidige gebruiksfunctie van de locatie te wijzingen naar woonfunctie.

2.9 Informatie lokale of regionale achtergrondgehalten

Er is geen informatie beschikbaar over mogelijk regionaal verhoogde achtergrondgehalten in de grond. Regionaal komen verhoogde concentraties van metalen in het grondwater voor.

2.10 Bodemopbouw

De originele bodem is volgens de digitale bodemkaart van Nederland gekarakteriseerd als een terp (oude bewoningsplaatsen). De afzettingen, waarop deze bodem is ontstaan, behoren geologisch gezien tot Formatie van Echteld.

2.11 Geohydrologie

Tectonisch gezien ligt de onderzoekslocatie in de Slenk van Venlo. Deze slenk wordt aan de zuidwestzijde begrensd door de Tegelenbreuk en aan de noordoostzijde door de Grensbreuk. Beide breuken zijn noordwest-zuidoost gericht.

Het eerste watervoerend pakket heeft een dikte van ± 21 m en wordt gevormd door de Formatie van Kreftenheye. Het eerste watervoerend pakket wordt aan de onderzijde begrensd door de Formatie van Peize-Waalre.

De gemiddelde stand van het freatisch grondwater bedraagt ± 5 m +NAP, waardoor het grondwater zich op ± 2,5 m -mv zou bevinden. Het water van het eerste watervoerend pakket stroomt volgens gegevens van de digitale wateratlas van provincie Gelderland, in westelijke richting.

Op een afstand van ± 2 kilometer ten noorden van de onderzoekslocatie ligt het pompstation Druten. De onttrekking van dit pompstation heeft geen tot slechts een zeer beperkte invloed op de grondwaterstroming van het freatisch grondwater. De onderzoekslocatie ligt in een grondwaterbeschermingsgebied voor (niet-) freatisch grondwater.

3 CONCLUSIES VOORONDERZOEK (ONDERZOEKSOPZET)

Uit het vooronderzoek blijkt dat er geen sprake is van bodembelasting, anders dan een regionale of landelijke diffuse achtergrondbelasting in de grond en het grondwater. Op de locatie worden geen verontreinigende stoffen verwacht in gehalten boven de landelijk of regionaal geldende achtergrondwaarde voor grond en/of de streefwaarde voor grondwater. Dit geldt zowel voor natuurlijke achtergrondgehalten als voor "antropogene" achtergrondgehalten, waarvan de oorzaak niet eenduidig is aan te wijzen.

Op basis van het vooronderzoek is geconcludeerd dat de onderzoekslocatie onderzocht dient te worden volgens de strategie "onverdacht" (ONV). Bij onverdachte locaties luidt de onderzoekshypothese dat de bodem niet verontreinigd is.

4 VELDWERK

4.1 Algemeen

Het veldwerk van het verkennend bodemonderzoek omvat het zintuiglijk beoordelen van aanwezige bodemlagen door middel van het handmatig opboren van bodemmateriaal. De aanwezige bodemlagen worden hierbij nauwkeurig beschreven en de posities van de betreffende monstername-punten worden op kaart vastgelegd. Dit is beschreven in paragraaf 4.2. De zintuiglijke beoordeling van de grond vormt de basis van de keuzes bij de inzet van de chemische analyse, zoals beschreven in hoofdstuk 5. Voor de bemonstering van grondwater, ten behoeve van chemische analyse, wordt gebruik gemaakt van te plaatsen peilbuizen. De wijze waarop de grondwatermonsters worden verkregen is beschreven in paragraaf 4.3.

Tijdens het opstellen van het boorplan is rekening gehouden met de doelstellingen en de richtlijnen, die geformuleerd zijn in de inleiding. Daarnaast is rekening gehouden met de gegevens voortvloeiend uit het vooronderzoek en de ligging van kabels en leidingen. Vooralsnog worden de boringen enkel uitpandig geplaatst, aangezien het pand nog in gebruik is en in goede staat verkeerd. Bijlage 2a bevat de locatieschets met daarop aangegeven de situering van de boorpunten en de peilbuis. In bijlage 3 zijn de boorprofielen opgenomen.

4.2 Grondonderzoek

4.2.1 Uitvoering veldwerk

Het veldwerk is op 1 april 2016 uitgevoerd onder kwaliteitsverantwoordelijkheid van de heer D.F.H. Schell. Deze medewerker van Econsultancy staat geregistreerd als ervaren veldwerker voor het protocol 2001 van de BRL SIKB 2000 "Veldwerk bij milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek".

In het totaal zijn er met behulp van onder andere een elektrische ramguts, een edelman- en zuigerboor 12 boringen geplaatst; 6 boringen tot 0,5 m -mv, 3 boringen tot maximaal 1,5 m -mv, 2 boringen tot 2,0 m -mv en 1 boring tot 4,1 m -mv. Deze diepe boring is afgewerkt als peilbuis, teneinde de milieuhygiënische kwaliteit van het grondwater te kunnen bepalen. Van het opgeboorde materiaal is een boorbeschrijving conform de NEN 5104 gemaakt en zijn er grondmonsters genomen over trajecten van ten hoogste 0,5 m, waarbij bodemlagen met verontreinigingskenmerken of een afwijkende textuur separaat bemonsterd zijn.

4.2.2 Zintuiglijke waarnemingen

De bodem bestaat voornamelijk uit zwak tot matig siltig, zeer fijn tot matig grof zand. De bovengrond is bovendien plaatselijk zwak humeus. Tabel I geeft een overzicht van de zintuiglijk waargenomen verontreinigingen, die in het opgeboorde materiaal zijn aangetroffen.

Tabel I. Zintuiglijk waargenomen verontreinigingen

Boornummer	Traject (m -mv)	Einddiepte boring (m -mv)	Waargenomen verontreinigingen
01	0,06 - 0,16	2,00	volledig puin
	0,16 - 0,22		volledig beton
	0,22 - 0,50		sterk kolengruishoudend, zwak slakhoudend (mogelijk zinkassen)
04	0,05 - 0,50	1,50	volledig puin
	0,50 - 1,00		zwak baksteenhoudend, matig kolengruishoudend
05	0,05 - 0,20	1,50	volledig puin
	0,50 - 1,00		zwak kalksteenhoudend
06	0,05 - 0,40	1,00	volledig puin
07	0,05 - 0,40	4,10	volledig puin

Tijdens de veldwerkzaamheden zijn op het maaiveld van de onderzoekslocatie, alsmede in de bodem, geen asbestverdachte materialen aangetroffen. Hierbij wordt opgemerkt dat gelet op de doelstelling van het onderzoek de veldwerkzaamheden niet conform de NEN 5707 ("Bodem - Inspectie, monsterneming en analyse van asbest in bodem en partijen grond") zijn uitgevoerd. De uitkomst van het onderzoek is met betrekking tot de parameter asbest derhalve indicatief.

4.3 Grondwateronderzoek

4.3.1 Uitvoering veldwerk

Centraal op de onderzoekslocatie is een peilbuis (filterstelling 3,1-4,1 m -mv) geplaatst. De filterstelling is bepaald op basis van de grondwaterstand, zoals deze tijdens de veldwerkzaamheden op 1 april 2016 is ingeschat. Het onderste gedeelte van de peilbuis (het peilfilter) is geperforeerd en de ruimte tussen de wand van het boorgat en het peilfilter is opgevuld met filtergrind. Boven het filtergrind is een laag zwelklei aangebracht, zodat er géén verontreinigingen van bovenaf in de peilbuis kunnen migreren. De peilbuis is direct na plaatsing afgepompt en na een wachttijd van minimaal een week is het grondwater bemonsterd.

4.3.2 Bemonstering

De grondwaterbemonstering is op 18 april 2016 uitgevoerd door de heer R.J.H. Denessen. Deze medewerker van Econsultancy staat geregistreerd als ervaren veldwerker voor het protocol 2002 van de BRL SIKB 2000 "Veldwerk bij milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek".

De bemonstering is uitgevoerd conform de eisen uit het protocol 2002 van de BRL SIKB 2000 en de NEN 5744:2011. De bemonstering heeft plaatsgevonden nadat de EGV een constante waarde werd bereikt, met inachtneming het voorgeschreven afpompvolume en afpompdebiet. Tabel II geeft een overzicht van de grondwaterstand en de in het veld bepaalde waarde van de troebelheid.

Tabel II. Overzicht gegevens peilbuis en veldmetingen grondwater

Peilbuis-nummer	Situering peilbuis	Filterstelling (m -mv)	Grondwaterstand 18 april 2016 (m -mv)	Electrisch Geleidingsvermogen (EGV)	Troebelheid (NTU)
PB 07	centraal op onderzoekslocatie	3,1-4,1	2,58	693	36

5 LABORATORIUMONDERZOEK

5.1 Uitvoering analyses

Alle grond- en grondwatermonsters zijn aangeboden aan een laboratorium dat is erkend door de Raad voor Accreditatie en AS3000-geaccrediteerd is voor milieuhygiënisch bodemonderzoek. In het laboratorium zijn in totaal 5 grond(meng)monsters samengesteld (3 grond(meng)monsters van de bovengrond en 2 grond(meng)monsters van de ondergrond). De zintuiglijk meest verontreinigde grondmonsters zijn gebruikt bij de samenstelling van de grond(meng)monsters. In aanvulling op het voorgeschreven aantal analysemonsters uit de NEN5740 zijn 2 extra grond(meng)monsters samengesteld. Dit om een duidelijker beeld van de bodemkwaliteit te krijgen naar aanleiding van de zintuiglijke waarnemingen en de analyseresultaten. De 5 grond(meng)monsters en het grondwatermonster zijn geanalyseerd op de volgende pakketten:

- *standaardpakket grond:*
  droge stof, lutumgehalte, organisch stofgehalte, metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink), polychloorbifenylen (PCB), polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) en minerale olie;

- *metalenpakket grond:*
  droge stof, lutumgehalte, organisch stofgehalte, metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink);

- *standaardpakket grondwater:*
  metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink), vluchtige aromaten (BTEX), styreen, naftaleen, gehalogeneerde koolwaterstoffen (VOX) en minerale olie.

Tabel III geeft een overzicht van de samenstelling van de grond(meng)monsters en de analysepakketten.

Tabel III. Overzicht van de samenstelling van de grond(meng)monsters en de analysepakketten

Grond(meng)-monster	Traject (m -mv)	Analysepakket	Bijzonderheden
MM1	01 (0,22 - 0,50)	standaardpakket + lutum en organische stof	bovengrond (sterk kolengruishoudend, zwak slakhoudend; mogelijk zinkassen)
MM2	04 (0,50 - 1,00)	standaardpakket + lutum en organische stof	bovengrond (zwak baksteenhoudend, matig kolengruishoudend)
MM3	02 (0,06 - 0,50) 03 (0,06 - 0,50) 05 (0,20 - 0,50) 08 (0,00 - 0,50) 11 (0,00 - 0,50)	standaardpakket + lutum en organische stof	bovengrond (zintuiglijk schoon)
MM4	01 (1,50 - 2,00) 04 (1,00 - 1,50) 07 (0,50 - 1,00) 12 (1,00 - 1,50)	standaardpakket + lutum en organische stof	ondergrond (zintuiglijk schoon)
MM5	01 (0,50 - 1,00)	metalenpakket + lutum en organische stof	ondergrond (zintuiglijk schoon)

5.2 Toetsingskader

De analyseresultaten zijn getoetst aan het toetsingskader van VROM (Circulaire bodemsanering 2013) en aan de achtergrondwaarden voor grond uit de Regeling bodemkwaliteit (bijlage B, tabel 1), VROM, 2007. Het toetsingskader voor de beoordeling van de gehalten en/of concentraties van verontreinigingen is gegeven in de toetsingstabel en bevat voor grond en grondwater elk drie te onderscheiden waarden met de verschillende niveaus:

- *achtergrondwaarde:*
  deze waarde ("AW") geeft de gehalten aan zoals die op dit moment voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden, waarvoor geldt dat er geen sprake is van belasting door lokale verontreinigingsbronnen;

- *streefwaarde:*
  deze waarde ("S") geeft het milieukwaliteitsniveau aan voor grondwater, waarbij als nadelig te waarderen effecten verwaarloosbaar worden geacht;

- *tussenwaarde:*
  deze waarde ("T") is de helft van de som van de achtergrondwaarde (of in het geval van grondwater de streefwaarde) en de interventiewaarde. De tussenwaarde is de concentratiegrens waarboven in beginsel nader onderzoek moet worden uitgevoerd, omdat het vermoeden van ernstige bodemverontreiniging bestaat;

- *interventiewaarde:*
  deze waarde ("I") geeft het niveau voor verontreinigingen in grond en grondwater aan waarboven ernstige vermindering of dreigende vermindering optreedt van de functionele eigenschappen, die de bodem heeft voor mens, plant of dier. Bij gehalten en/of concentraties boven de interventiewaarde is er sprake van een sterke verontreiniging. Bij overschrijding van de interventiewaarde wordt vaak een nader onderzoek uitgevoerd om de ernst van de verontreiniging en de spoedeisendheid van de sanering te bepalen. Wanneer het boven de tussenwaarde of interventiewaarde gelegen gehalte een natuurlijke oorsprong heeft, is uitvoering van vervolgonderzoek meestal niet noodzakelijk.

In bijlage 5 is de toetsingstabel opgenomen uit de eerder genoemde circulaires. Deze bijlage bevat de achtergrondwaarden en de interventiewaarden voor een standaardbodem (10% organische stof en 25% lutum). De gemeten gehalten zijn door middel van een BoToVa-toetsing, met behulp van de door het laboratorium bepaalde waarden voor het organische stof- en lutumgehalte, omgerekend naar gehalten in een standaardbodem en vervolgens getoetst. De gebruikte analysetechnieken zijn weergegeven op de certificaten in bijlage 4a. Om de mate van verontreiniging aan te geven wordt de volgende terminologie gebruikt:

Grond:

- niet verontreinigd:	gehalte ≤ achtergrondwaarde en/of detectielimiet;
- licht verontreinigd:	gehalte > achtergrondwaarde en ≤ tussenwaarde;
- matig verontreinigd:	gehalte > tussenwaarde ≤ interventiewaarde;
- sterk verontreinigd:	gehalte > interventiewaarde.

Grondwater:

- niet verontreinigd:	concentratie ≤ streefwaarde en/of detectielimiet;
- licht verontreinigd:	concentratie > streefwaarde en ≤ tussenwaarde;
- matig verontreinigd:	concentratie > tussenwaarde ≤ interventiewaarde;
- sterk verontreinigd:	concentratie > interventiewaarde.

5.3 Resultaten grond- en grondwatermonsters

Tabel IV geeft een overzicht van de parameters in de grond die de geldende toetsingskaders overschrijden.

Tabel IV. Overschrijdingen toetsingskaders grond

Grond(meng)-monster	Traject (m -mv)	Gehalte > AW (licht verontreinigd)	Gehalte > T (matig verontreinigd)	Gehalte > I (sterk verontreinigd)
MM1	01 (0,22 - 0,50)	cadmium kobalt kwik molybdeen minerale olie PCB PAK	-	barium koper nikkel lood zink
MM2	04 (0,50 - 1,00)	cadmium kwik lood zink	-	-
MM3	02 (0,06 - 0,50) 03 (0,06 - 0,50) 05 (0,20 - 0,50) 08 (0,00 - 0,50) 11 (0,00 - 0,50)	-	-	-
MM4	01 (1,50 - 2,00) 04 (1,00 - 1,50) 07 (0,50 - 1,00) 12 (1,00 - 1,50)	-	-	-
MM5	01 (0,50 - 1,00)	lood	-	-

* Voor barium geldt enkel een interventiewaarde (900 mg/kg d.s. voor een standaardbodem). Deze wordt in MM1 overschreden. In de andere grond(meng)monster wordt dit gehalte niet overschreden.

De aangetroffen sterke verontreinigingen worden gerelateerd aan de zintuiglijke bijmengingen in de betreffende bodemlaag. Gezien de toepassing in de oprit wordt aangenomen dat de verontreiniging zich niet onder (de fundering van) het pand bevindt. Op basis van analyseresultaten en de zintuiglijke waarnemingen wordt de sterke metalenverontreiniging ter plaatse van boring 01 in de grond dan ook als afgeperkt beschouwd. De sterke metalenverontreiniging in de grond bevindt zich in de kern van de verontreiniging vanaf 0,22 m -mv (onder de puinlaag) tot circa 0,5 m -mv. De totale omvang van de sterke verontreiniging met zware metalen op de locatie bedraagt (maximaal) circa 19 m^3 (68 m^2 x 0,28 m).

Tabel V geeft een overzicht van de parameters in het grondwater die het geldende toetsingskader overschrijden.

Tabel V. Overschrijdingen toetsingskader grondwater

Grondwater-monster	Situering peilbuis	Concentratie > S (licht verontreinigd)	Concentratie > T (matig verontreinigd)	Concentratie > I (sterk verontreinigd)
PB 07	Centraal op de onderzoekslocatie	-	-	-

Bijlage 4a bevat de door het laboratorium aangeleverde analysecertificaten. Bijlage 4b bevat de getoetste analyseresultaten.

6 SAMENVATTING, CONCLUSIES EN ADVIES

Econsultancy heeft in opdracht van Romijnders bv een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd aan de Rijdt 65 te Horssen in de gemeente Druten.

Het bodemonderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging.

Op basis van het vooronderzoek is geconcludeerd dat de onderzoekslocatie onderzocht dient te worden volgens de strategie "onverdacht" (ONV). Bij onverdachte locaties luidt de onderzoekshypothese dat de bodem niet verontreinigd is.

De bodem bestaat voornamelijk uit zwak tot matig siltig, zeer fijn tot matig grof zand en is bovendien plaatselijk matig tot sterk kolengruishoudend, zwak slak- en/of kalksteenhoudend. Verder is de bovengrond plaatselijk zwak humeus. Plaatselijk komt in de bodem een volledige puin- en/of betonlaag voor.

Op het maaiveld en in de het opgeboorde materiaal zijn geen asbestverdachte (plaat)materialen aangetroffen. Hierbij wordt opgemerkt dat de veldwerkzaamheden niet conform de NEN 5707 en/of NEN 5897 zijn uitgevoerd.

De zintuiglijk verontreinigde bodemlaag ter plaatse van boring 01 (traject 0,22-0,5 m -mv; sterk kolengruishoudend, zwak slakhoudend en mogelijk zinkassen) is licht tot sterk verontreinigd met zware metalen, minerale olie, PCB en PAK. De aangetroffen gehalten bevestigen het vermoeden dat er ter plaatse sprake is van de bijmenging met zinkassen in de bodem. De onderliggende bodemlaag (traject 0,5-1,0 m -mv) is enkel nog licht verontreinigd met lood.

De zintuiglijk verontreinigde bodemlaag ter plaatse van boring 04 (traject 0,5-1,0 m -mv; zwak baksteenhoudend en matig kolengruishoudend) is licht verontreinigd met enkele zware metalen.

In de zintuiglijk schone boven- en ondergrond, waaronder enkele bodemlagen direct onder de puinlaag, zijn geen verontreinigingen aangetroffen.

In het grondwater zijn geen verontreinigingen geconstateerd.

De vooraf gestelde hypothese, dat de onderzoekslocatie als "onverdacht" kan worden beschouwd wordt, op basis van de aangetroffen verontreinigingen, verworpen.

De aangetroffen sterke verontreinigingen worden gerelateerd aan de zintuiglijke bijmengingen in de betreffende bodemlaag. Gezien de toepassing in de oprit wordt aangenomen dat de verontreiniging zich niet onder (de fundering van) het pand bevindt. Op basis van analyseresultaten en de zintuiglijke waarnemingen wordt de sterke metalenverontreiniging ter plaatse van boring 01 in de grond dan ook als afgeperkt beschouwd. De sterke metalenverontreiniging in de grond bevindt zich in de kern van de verontreiniging vanaf 0,22 m -mv (onder de puinlaag) tot circa 0,5 m -mv. De totale omvang van de sterke verontreiniging met zware metalen op de locatie bedraagt (maximaal) circa 19 m^3 (68 m^2 x 0,28 m).

Econsultancy adviseert de met zware metalen verontreinigde bodem op termijn te saneren conform een door het bevoegd gezag goedgekeurd plan van aanpak.

Econsultancy
Swalmen, 9 februari 2017

Bijlage 1 Topografische ligging van de locatie

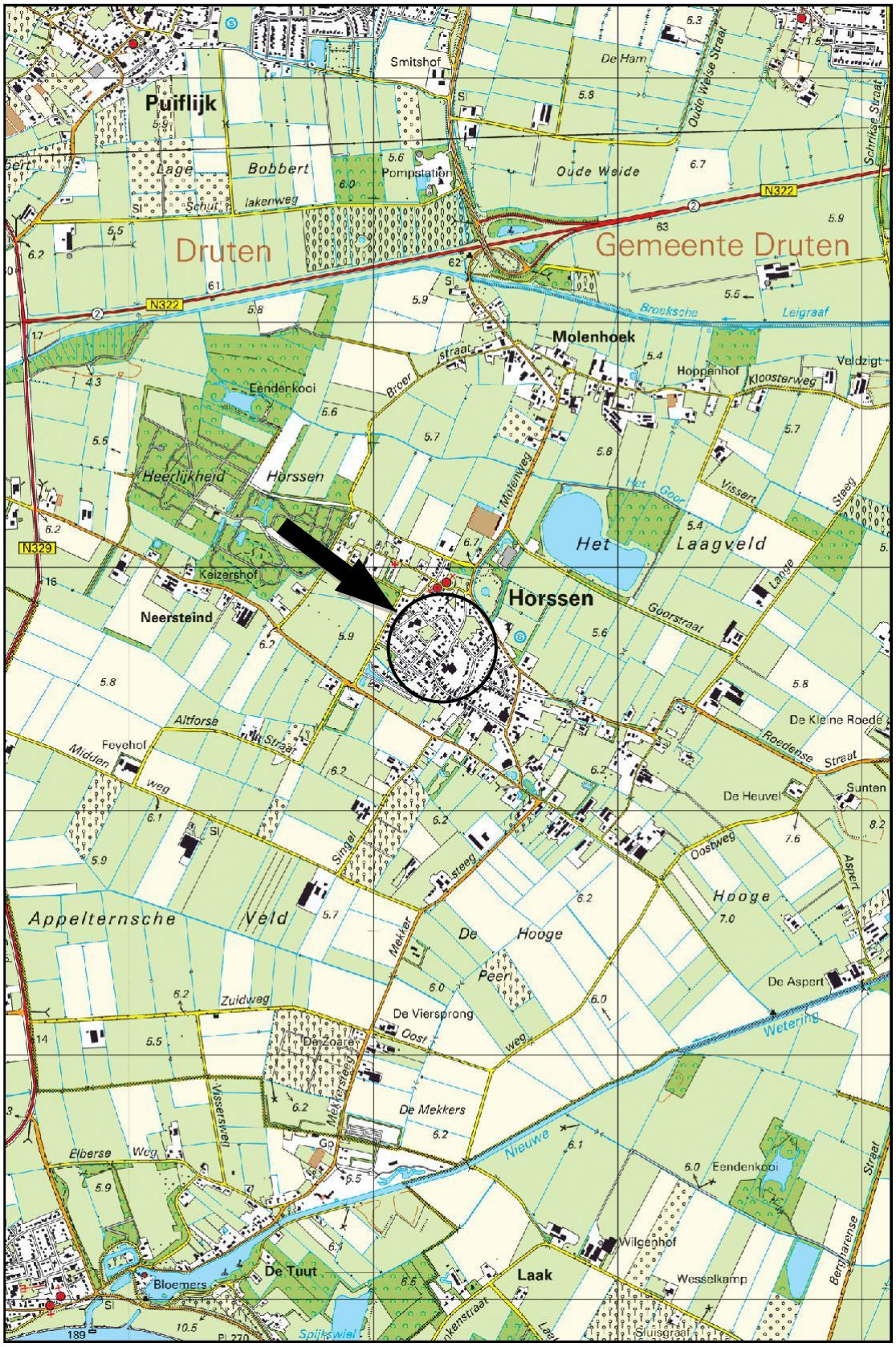

Schaal 1:25.000
Deze kaart is noordgericht

De Bogerd
11
12
10
09
08
07
06
05
04
03
02
01
(nr. 67)
(nr. 65)
(kantoorpand)
Rijdt
(nr. 63)
0 5 10 15 20 25 m
Legenda
I-contour zware metalen
Titel: locatieschets
A4
Econsultancy.nl
PROJECT:
SCHAAL: 1:500
GETEKEND: RNa
NUMMER: 16031106
DATUM: 25-4-2016
BIJLAGE: 2

Legenda

Boringen	
Omschrijving	Symbool
Boring tot 0,5 m -mv	
Boring tot 1,0 m -mv	
Boring tot 1,5 m -mv	
Boring tot 2,0 m -mv	
Boring tot 2,5 m -mv	
Boring tot 3,0 m -mv	
Boring tot 3,5 m -mv	
Boring tot 4,0 m -mv	
Boring tot 4,5 m -mv	
Boring tot 5,0 m -mv	
Peilbuis	
Peilbuis (diep)	
Voorgaande boring tot 0,5 m -mv	
Voorgaande boring tot 1,0 m -mv	
Voorgaande boring tot 1,5 m -mv	
Voorgaande boring tot 2,0 m -mv	
Voorgaande boring tot 2,5 m -mv	
Voorgaande boring tot 3,0 m -mv	
Voorgaande boring tot 3,5 m -mv	
Voorgaande boring tot 4,0 m -mv	
Voorgaande boring tot 4,5 m -mv	
Voorgaande boring tot 5,0 m -mv	
Voorgaande peilbuis	
Voorgaande peilbuis (diep)	
Kernboring 80 mm	
Kernboring 120 mm + boring tot 0,5 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 1,0 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 1,5 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 2,0 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 2,5 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 3,0 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 3,5 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 4,0 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 4,5 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 5,0 m -mv	
Kernboring 120 mm	

Boringen	
Omschrijving	Symbool
Asbestgat 30x30x50	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 0,5 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 1,0 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 1,5 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 2,0 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 2,5 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 3,0 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 3,5 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 4,0 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 4,5 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 5,0 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + peilbuis	
Asbestgat 30x30x50 + peilbuis (diep)	
Asbestgat 100x100x50	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 0,5 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 1,0 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 1,5 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 2,0 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 2,5 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 3,0 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 3,5 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 4,0 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 4,5 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 5,0 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + peilbuis	
Asbestgat 100x100x50 + peilbuis (diep)	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 0,5 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 1,0 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 1,5 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 2,0 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 2,5 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 3,0 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 3,5 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 4,0 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 4,5 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 5,0 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + peilbuis	
Kernboring + asbestgat 30x30 + peilbuis (diep)	

Symbolen	
Omschrijving	Symbool
Asfalt	
Beton	
Boom	
Bos	
Braak	
Depothoogte	X,X
Fotoname	
Mangat	
Gras	
Grind	
Haag	
Klinker	
Olie/vetafscheider	
Ontgravingsdiepte	-X,X
Ontluchtingspunt	
Onverhard	
Parkeerplaats	P
Pomp	
Puinverharding	
Sleuf 200x40x50cm	
Spoorbaan	
Stelconplaat	
Struik	
Talud	
Tegel	
Vloeistofdichte vloer	
Vulpunt	
Water	
Zeshoek tegel	
Zinkput	
Asbestverdacht plaatmateriaal op maaiveld	X
Hekwerk	
Toekomstige bebouwing	
Voormalige bebouwing	
Bebouwing	
Locatiegrens	

Verontreiniging	
Omschrijving	Symbool
Ontgravingsvak	
Niet verontreinigd	
AW/S-waarde contour	
T-waarde contour	
I-waarde contour	
Niet verontreinigd	
Licht verontreinigd	
Matig verontreinigd	
Sterk verontreinigd	
Verspreiding verontreiniging onbekend	?

Bijlage 3 Boorprofielen

Legenda (conform NEN 5104)

grind

- Grind, siltig
- Grind, zwak zandig
- Grind, matig zandig
- Grind, sterk zandig
- Grind, uiterst zandig

zand

- Zand, kleiïg
- Zand, zwak siltig
- Zand, matig siltig
- Zand, sterk siltig
- Zand, uiterst siltig

veen

- Veen, mineraalarm
- Veen, zwak kleiïg
- Veen, sterk kleiïg
- Veen, zwak zandig
- Veen, sterk zandig

klei

- Klei, zwak siltig
- Klei, matig siltig
- Klei, sterk siltig
- Klei, uiterst siltig
- Klei, zwak zandig
- Klei, matig zandig
- Klei, sterk zandig

leem

- Leem, zwak zandig
- Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

- zwak humeus
- matig humeus
- sterk humeus
- zwak grindig
- matig grindig
- sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

- geroerd monster
- ongeroerd monster

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand (tijdens veldwerk)
- Gemiddeld laagste grondwaterstand
- slib
- water

peilbuis

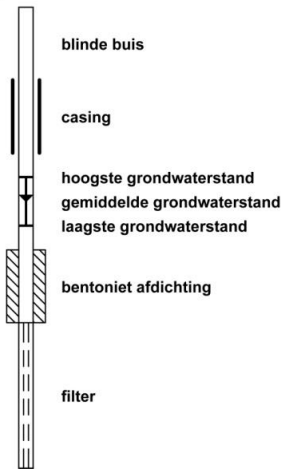

Boorprofielen

Boring: 01

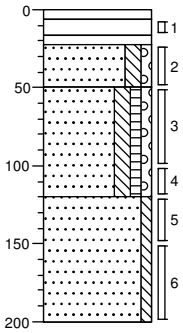

0	grind
6	Edelmanboor
16	Volledig puin, El. ram
22	Volledig beton, El. ram
50	Zand, matig fijn, matig siltig, zwak grindig, sterk kolengruishoudend, zwak slakhoudend, donkerbruin, Edelmanboor, mogelijk zinkassen
120	Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin, Edelmanboor
	Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtbruin, Edelmanboor
200	

Boring: 02

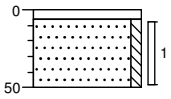

0	grind
6	Edelmanboor
	Zand, matig fijn, zwak siltig, neutraalbruin, Edelmanboor
50	

Boring: 03

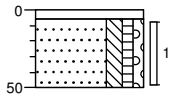

0	grind
6	Edelmanboor
	Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin, Edelmanboor
50	

Boring: 04

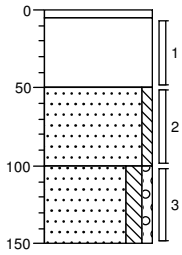

0	grind
5	Edelmanboor
	Volledig puin, El. ram
50	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak baksteenhoudend, matig kolengruishoudend, neutraalbruin, Edelmanboor
100	
	Zand, matig fijn, matig siltig, zwak grindig, neutraalbruin, Edelmanboor
150	

Boring: 05

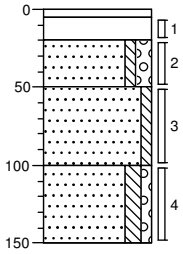

0	grind
5	Edelmanboor
20	Volledig puin, El. ram
50	Zand, matig grof, zwak siltig, matig grindig, lichtbeige, Edelmanboor
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak kalksteenhoudend, neutraalbruin, Edelmanboor
100	
	Zand, matig fijn, matig siltig, zwak grindig, neutraalbruin, Edelmanboor
150	

Boring: 06

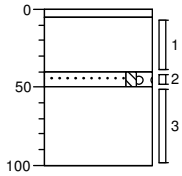

0	grind
5	Edelmanboor
	Volledig puin, El. ram
40	
50	Zand, matig grof, zwak siltig, matig grindig, lichtbeige, Edelmanboor
	Volledig grind, zwak zandhoudend, neutraalbruin, Edelmanboor
100	

Boorprofielen

Boring: 07

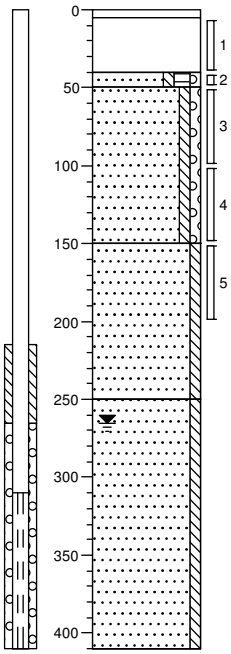

0 grind
5 Edelmanboor
Volledig puin, El. ram
40
50 Zand, zeer fijn, zwak siltig, matig humeus, zwak grindig, donkerbruin, Edelmanboor
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, donkerbeige, Edelmanboor
150
Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtbruin, Edelmanboor
250
Zand, matig grof, zwak siltig, neutraalbeige, Zuigerboor handmatig
410

Boring: 08

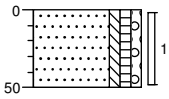

0 gazon
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin, Edelmanboor
50

Boring: 09

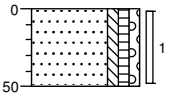

0 tuin
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin, Edelmanboor
50

Boring: 10

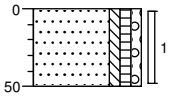

0 gazon
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin, Edelmanboor
50

Boring: 11

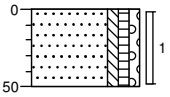

0 tuin
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin, Edelmanboor
50

Boring: 12

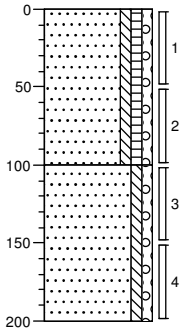

0 gazon
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin, Edelmanboor
100
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, donkerbeige, Edelmanboor
200

Bijlage 4a Analysecertificaten

eurofins | analytico®

Econsultancy Swalmen
T.a.v. M.G.B. Paalhaar
Rijksweg Noord 39
6071 KS SWALMEN

Analysecertificaat

Datum: 08-Apr-2016

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer/Versie	2016038820/1
Uw project/verslagnummer	16031106
Uw projectnaam	DRU.00S.NEN
Uw ordernummer	
Monster(s) ontvangen	01-Apr-2016

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
De analyse resultaten hebben alleen betrekking op het beproefde object.

De grondmonsters worden tot 4 weken na datum ontvangst bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 werkdag voor afloop van
de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:
Datum: Naam: Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analysecertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Technical Manager

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

eurofins — analytico®

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	16031106	Certificaatnummer/Versie	2016038820/1
Uw projectnaam	DRU.00S.NEN	Startdatum	04-Apr-2016
Uw ordernummer		Rapportagedatum	08-Apr-2016/11:51
		Bijlage	A,B,C
Monsternemer	Schell	Pagina	1/2
Monstermatrix	Grond; Grond (AS3000)		

	Analyse	Eenheid	1	2	3	4
	Voorbehandeling					
	Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd
	Bodemkundige analyses					
S	Droge stof	% (m/m)	86.8	85.4	89.9	88.9
S	Organische stof	% (m/m) ds	6.9	2.6	1.3	1.4
Q	Gloeirest	% (m/m) ds	92.9	97.0	98.5	98.3
S	Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	3.8	6.5	2.6	3.7
	Metalen					
S	Barium (Ba)	mg/kg ds	300	92	32	40
S	Cadmium (Cd)	mg/kg ds	4.4	0.46	0.20	0.20
S	Kobalt (Co)	mg/kg ds	20	5.8	<3.0	<3.0
S	Koper (Cu)	mg/kg ds	900	16	11	11
S	Kwik (Hg)	mg/kg ds	0.14	0.15 [1)]	0.063	<0.050
S	Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	4.1	<1.5	<1.5	<1.5
S	Nikkel (Ni)	mg/kg ds	56	9.2	5.4	5.3
S	Lood (Pb)	mg/kg ds	2000	62	23	22
S	Zink (Zn)	mg/kg ds	1300	110	41	57
	Minerale olie					
	Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3.0	<3.0	<3.0	<3.0
	Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	8.4	<5.0	<5.0	<5.0
	Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	42	<5.0	<5.0	<5.0
	Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	230	<11	<11	<11
	Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	87	5.0	7.8	8.1
	Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	28	<6.0	<6.0	<6.0
S	Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	400	<35	<35	<35
	Chromatogram olie (GC)		Zie bijl.			
	Polychloorbifenylen, PCB					
S	PCB 28	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 52	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 101	mg/kg ds	0.0055	<0.0010	<0.0010	<0.0010

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	MM1 01 (22-50)	01-Apr-2016	8972273
2	MM2 04 (50-100)	01-Apr-2016	8972274
3	MM3 05 (20-50) 02 (6-50) 03 (6-50) 08 (0-50) 11 (0-50)	01-Apr-2016	8972275
4	MM4 04 (100-150) 07 (50-100) 01 (150-200) 12 (100-150)	01-Apr-2016	8972276

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS 3000 erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

eurofins — analytico®

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	16031106	Certificaatnummer/Versie	2016038820/1
Uw projectnaam	DRU.00S.NEN	Startdatum	04-Apr-2016
Uw ordernummer		Rapportagedatum	08-Apr-2016/11:51
		Bijlage	A,B,C
Monsternemer	Schell	Pagina	2/2
Monstermatrix	Grond; Grond (AS3000)		

	Analyse	Eenheid	1	2	3	4
S	PCB 118	mg/kg ds	0.0029	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 138	mg/kg ds	0.018	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 153	mg/kg ds	0.019	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 180	mg/kg ds	0.015	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.061	0.0049 2)	0.0049 2)	0.0049 2)
	Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK					
S	Naftaleen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050	<0.050
S	Fenanthreen	mg/kg ds	0.69	<0.050	<0.050	0.089
S	Anthraceen	mg/kg ds	0.36	<0.050	<0.050	<0.050
S	Fluorantheen	mg/kg ds	1.8	0.067	0.093	0.16
S	Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	1.3	0.055	0.063	0.083
S	Chryseen	mg/kg ds	1.7	0.084	0.081	0.10
S	Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0.81	<0.050	<0.050	<0.050
S	Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	1.2	0.051	0.061	0.065
S	Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	1.0	0.063	0.055	0.054
S	Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	1.2	0.059	0.062	0.054
S	PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	10	0.52	0.55	0.71

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	MM1 01 (22-50)	01-Apr-2016	8972273
2	MM2 04 (50-100)	01-Apr-2016	8972274
3	MM3 05 (20-50) 02 (6-50) 03 (6-50) 08 (0-50) 11 (0-50)	01-Apr-2016	8972275
4	MM4 04 (100-150) 07 (50-100) 01 (150-200) 12 (100-150)	01-Apr-2016	8972276

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS 3000 erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.

Akkoord
Pr.coörd.
FZ

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

eurofins | analytico®

Bijlage (A) met deelmonsterinformatie behorende bij analysecertificaat 2016038820/1

Monster nr.	Boornr	Omschrijving	Van	Tot	Barcode	Monsteromschrijving
8972273	01	2	22	50	0532897079	MM1 01 (22-50)
8972274	04	2	50	100	0532897081	MM2 04 (50-100)
8972275	02	1	6	50	0532897316	MM3 05 (20-50) 02 (6-50) 03 (6-5
8972275	03	1	6	50	0532897315	
8972275	08	1	0	50	0532897311	
8972275	11	1	0	50	0532897317	
8972275	05	2	20	50	0532897077	
8972276	04	3	100	150	0532897071	MM4 04 (100-150) 07 (50-100) 01
8972276	07	3	50	100	0532897312	
8972276	12	3	100	150	0532897075	
8972276	01	6	150	200	0532897068	

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (B) met opmerkingen behorende bij analysecertificaat 2016038820/1

Opmerking 1)

Indicatieve waarde(n) vanwege matrixstoring.

Opmerking 2)

De toetswaarde van de som is gelijk aan de sommatie van 0,7*RG

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

eurofins | analytico®

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2016038820/1

Analyse	Methode	Techniek	Methode referentie
Droge Stof	W0104	Gravimetrie	Cf. pb 3010-2 en gw. NEN-EN 15934
Cryogeen malen AS3000	W0106	Voorbehandeling	Cf. AS3000
Organische stof (gloeirest)	W0109	Gravimetrie	Cf. pb 3010-3 en cf. NEN 5754
Lutum (fractie < 2 µm)	W0171	Sedimentatie	Cf. pb 3010-4 en cf. NEN 5753
Barium (Ba)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Cadmium (Cd)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kobalt (Co)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Koper (Cu)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kwik (Hg)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Molybdeen (Mo)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Nikkel (Ni)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Lood (Pb)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Zink (Zn)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Minerale Olie (GC) (C10 - C40)	W0202	GC-FID	Cf. pb 3010-7 en gw. NEN-EN-ISO 16703
Chromatogram MO (GC)	W0202	GC-FID	Gelijkw. NEN-EN-ISO 16703
PCB (7)	W0271	GC-MS	Cf. pb 3010-8 en gw. NEN 6980
PAK som AS3000/AP04	W0271	GC-MS	Cf. pb. 3010-6 en gw. NEN-ISO 18287
PAK (10 VROM)	W0271	GC-MS	Cf. pb. 3010-6 en gw. NEN-ISO 18287

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie juli 2011.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Chromatogram TPH/ Mineral Oil

Sample ID.: 8972273
Certificate no.: 2016038820
Sample description.: MM1 01 (22-50)

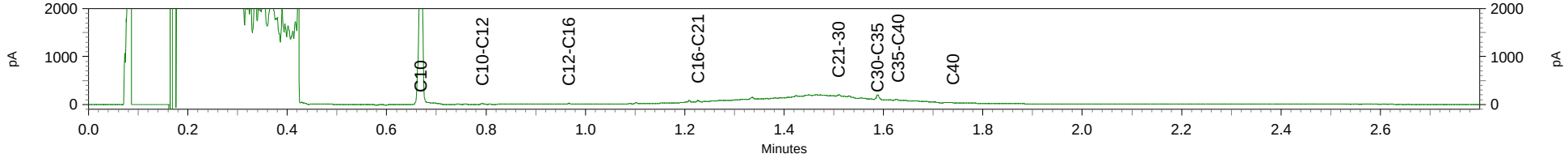

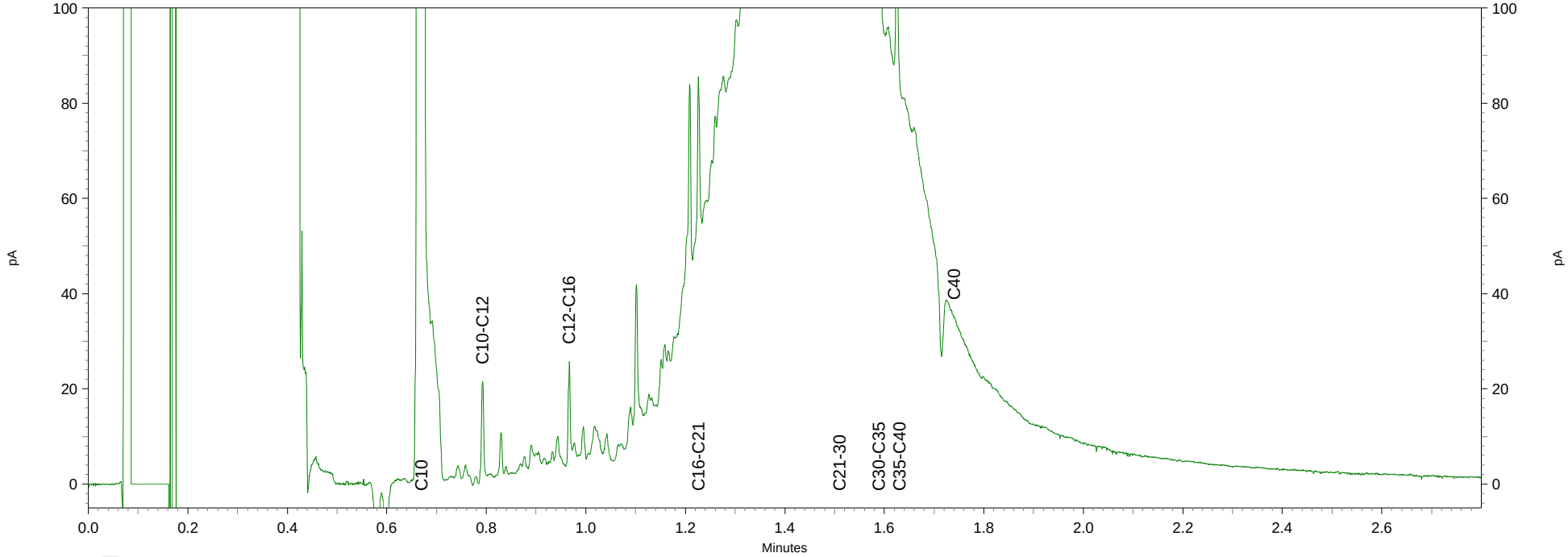

eurofins | analytico®

Econsultancy
T.a.v. M.G.B. Paalhaar
Rijksweg Noord 39
6071 KS SWALMEN

Analysecertificaat

Datum: 21-Apr-2016

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer/Versie	2016045649/1
Uw project/verslagnummer	16031106
Uw projectnaam	DRU.00S.NEN
Uw ordernummer	
Monster(s) ontvangen	19-Apr-2016

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
De analyse resultaten hebben alleen betrekking op het beproefde object.

De grondmonsters worden tot 4 weken na datum ontvangst bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 werkdag voor afloop van
de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:
Datum: Naam: Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analysecertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Technical Manager

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

eurofins — analytico®

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	16031106	Certificaatnummer/Versie	2016045649/1
Uw projectnaam	DRU.00S.NEN	Startdatum	19-Apr-2016
Uw ordernummer		Rapportagedatum	21-Apr-2016/09:41
		Bijlage	A,C
Monsternemer	Schell	Pagina	1/1
Monstermatrix	Grond; Grond (AS3000)		

	Analyse	Eenheid	1
	Voorbehandeling		
	Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd
	Bodemkundige analyses		
S	Droge stof	% (m/m)	84.5
S	Organische stof	% (m/m) ds	1.4
Q	Gloeirest	% (m/m) ds	97.7
S	Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	12.1
	Metalen		
S	Barium (Ba)	mg/kg ds	94
S	Cadmium (Cd)	mg/kg ds	0.38
S	Kobalt (Co)	mg/kg ds	6.1
S	Koper (Cu)	mg/kg ds	22
S	Kwik (Hg)	mg/kg ds	0.097
S	Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1.5
S	Nikkel (Ni)	mg/kg ds	9.8
S	Lood (Pb)	mg/kg ds	95
S	Zink (Zn)	mg/kg ds	85

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	MM5 01 (50-100)	01-Apr-2016	8993502

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS 3000 erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.

Akkoord
Pr.coörd.
FZ

TESTEN
RvA L010

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

eurofins | analytico®

Bijlage (A) met deelmonsterinformatie behorende bij analysecertificaat 2016045649/1

Monster nr.	Boornr	Omschrijving	Van	Tot	Barcode	Monsteromschrijving
8993502	01	3	50	100	0532897080	MM5 01 (50-100)

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2016045649/1

Analyse	Methode	Techniek	Methode referentie
Droge Stof	W0104	Gravimetrie	Cf. pb 3010-2 en gw. NEN-EN 15934
Cryogeen malen AS3000	W0106	Voorbehandeling	Cf. AS3000
Organische stof (gloeirest)	W0109	Gravimetrie	Cf. pb 3010-3 en cf. NEN 5754
Lutum (fractie < 2 µm)	W0171	Sedimentatie	Cf. pb 3010-4 en cf. NEN 5753
Barium (Ba)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Cadmium (Cd)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kobalt (Co)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Koper (Cu)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kwik (Hg)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Molybdeen (Mo)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Nikkel (Ni)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Lood (Pb)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Zink (Zn)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie juli 2011.

eurofins | analytico®

Econsultancy
T.a.v. M.G.B. Paalhaar
Rijksweg Noord 39
6071 KS SWALMEN

Analysecertificaat

Datum: 21-Apr-2016

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer/Versie	2016045610/1
Uw project/verslagnummer	16031106
Uw projectnaam	DRU.00S.NEN
Uw ordernummer	
Monster(s) ontvangen	18-Apr-2016

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
De analyse resultaten hebben alleen betrekking op het beproefde object.

De grondmonsters worden tot 4 weken na datum ontvangst bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 werkdag voor afloop van
de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:
Datum: Naam: Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analysecertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Technical Manager

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

eurofins — analytico®

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	16031106	Certificaatnummer/Versie	2016045610/1
Uw projectnaam	DRU.00S.NEN	Startdatum	19-Apr-2016
Uw ordernummer		Rapportagedatum	21-Apr-2016/11:35
		Bijlage	A,B,C
Monsternemer	Dhr. R.J.H. Denessen	Pagina	1/2
Monstermatrix	Water; Water (AS3000)		

	Analyse	Eenheid	1	
	Metalen			
S	Barium (Ba)	µg/L	<20	
S	Cadmium (Cd)	µg/L	<0.20	
S	Kobalt (Co)	µg/L	<2.0	
S	Koper (Cu)	µg/L	6.1	
S	Kwik (Hg)	µg/L	<0.050	
S	Molybdeen (Mo)	µg/L	<2.0	
S	Nikkel (Ni)	µg/L	4.7	
S	Lood (Pb)	µg/L	<2.0	
S	Zink (Zn)	µg/L	32	
	Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen			
S	Benzeen	µg/L	<0.20	
S	Tolueen	µg/L	<0.20	
S	Ethylbenzeen	µg/L	<0.20	
S	o-Xyleen	µg/L	<0.10	
S	m,p-Xyleen	µg/L	<0.20	
S	Xylenen (som) factor 0,7	µg/L	0.21	1)
	BTEX (som)	µg/L	<0.90	
S	Naftaleen	µg/L	<0.020	
S	Styreen	µg/L	<0.20	
	Vluchtige organische halogeenkoolwaterstoffen			
S	Dichloormethaan	µg/L	<0.20	
S	Trichloormethaan	µg/L	<0.20	
S	Tetrachloormethaan	µg/L	<0.10	
S	Trichlooretheen	µg/L	<0.20	
S	Tetrachlooretheen	µg/L	<0.10	
S	1,1-Dichloorethaan	µg/L	<0.20	
S	1,2-Dichloorethaan	µg/L	<0.20	
S	1,1,1-Trichloorethaan	µg/L	<0.10	
S	1,1,2-Trichloorethaan	µg/L	<0.10	
S	cis 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0.10	

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	PB 07	18-Apr-2016	8993377

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS 3000 erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

TESTEN RvA L010

eurofins — analytico®

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	16031106	Certificaatnummer/Versie	2016045610/1
Uw projectnaam	DRU.00S.NEN	Startdatum	19-Apr-2016
Uw ordernummer		Rapportagedatum	21-Apr-2016/11:35
		Bijlage	A,B,C
Monsternemer	Dhr. R.J.H. Denessen	Pagina	2/2
Monstermatrix	Water; Water (AS3000)		

	Analyse	Eenheid	1
S	trans 1,2-Dichloroetheen	µg/L	<0.10
	CKW (som)	µg/L	<1.6
S	Tribroommethaan	µg/L	<0.20
S	Vinylchloride	µg/L	<0.10
S	1,1-Dichlooretheen	µg/L	<0.10
S	1,2-Dichloorethenen (Som) factor 0,7	µg/L	0.14 [1)]
S	1,1-Dichloorpropaan	µg/L	<0.20
S	1,2-Dichloorpropaan	µg/L	<0.20
S	1,3-Dichloorpropaan	µg/L	<0.20
S	Dichloorpropanen som factor 0.7	µg/L	0.42
	Minerale olie		
	Minerale olie (C10-C12)	µg/L	<10
	Minerale olie (C12-C16)	µg/L	<10
	Minerale olie (C16-C21)	µg/L	<10
	Minerale olie (C21-C30)	µg/L	<15
	Minerale olie (C30-C35)	µg/L	<10
	Minerale olie (C35-C40)	µg/L	<10
S	Minerale olie totaal (C10-C40)	µg/L	<50

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	PB 07	18-Apr-2016	8993377

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS 3000 erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.

Akkoord
Pr.coörd.
FZ

TESTEN RvA L010

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

eurofins | analytico®

Bijlage (A) met deelmonsterinformatie behorende bij analysecertificaat 2016045610/1

Monster nr.	Boornr	Omschrijving	Van	Tot	Barcode	Monsteromschrijving
8993377	07	1			0800486662	PB 07
8993377	07	2			0680187979	
8993377	07	3			0680184749	

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (B) met opmerkingen behorende bij analysecertificaat 2016045610/1

Opmerking 1)

De toetswaarde van de som is gelijk aan de sommatie van 0,7*RG

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2016045610/1

Analyse	Methode	Techniek	Methode referentie
Barium (Ba)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Cadmium (Cd)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Cobalt (Co)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Koper (Cu)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kwik (Hg)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Molybdeen (Mo)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Nikkel (Ni)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Lood (Pb)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Zink (Zn)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Aromaten (BTEXN)	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Xylenen som AS3000	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Styreen	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
VOCl (11)	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Tribroommethaan (Bromoform)	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Vinylchloride	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
1,1-Dichlooretheen	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
DiClEtheen som AS3000	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
1,1-Dichloorpropaan	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
1,2-Dichloorpropaan	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
1,3-Dichloorpropaan	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
DiChlprop. som AS300	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-2 en gw. NEN EN ISO 15680
Minerale Olie (GC) (C10 - C40)	W0215	LVI-GC-FID	Cf. pb 3110-5

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie juli 2011.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
VAT/BTW No. NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2004 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage 4b Getoetste analyseresultaten

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Uw projectnummer	**16031106**
Projectnaam	**DRU.OOS.NEN**
Datum monstername	01-04-2016
Monsternemer	Schell
Certificaatnummer	2016038820
Startdatum	04-04-2016
Rapportagedatum	08-04-2016

Analyse	Eenheid	**MM1**	GSSD	Oordeel	**MM2**	GSSD	Oordeel	**MM3**	GSSD	Oordeel	**MM4**	GSSD	Oordeel
Bodemtype correctie													
Organische stof		6,9			2,6			1,3			1,4		
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		3,8			6,5			2,6			3,7		
Voorbehandeling													
Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd			Uitgevoerd			Uitgevoerd			Uitgevoerd		
Bodemkundige analyses													
Droge stof	% (m/m)	86,8			85,4			89,9			88,9		
Organische stof	% (m/m) ds	6,9	6,9		2,6	2,6		1,3	1,3		1,4	1,4	
Gloeirest	% (m/m) ds	92,9			97			98,5			98,3		
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	3,8	3,8		6,5	6,5		2,6	2,6		3,7	3,7	
Metalen													
Barium (Ba)	mg/kg ds	300	949		92	228,2		32	115,3		40	127,8	
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	4,4	6,044	*	0,46	0,7221	*	0,2	0,3412	-	0,2	0,3355	-
Kobalt (Co)	mg/kg ds	20	58,75	*	5,8	13,66	-	<3,0	6,928	-	<3,0	6,225	-
Koper (Cu)	mg/kg ds	900	1513	***	16	28,15	-	11	22,3	-	11	21,5	-
Kwik (Hg)	mg/kg ds	0,14	0,1882	*	0,15	0,2	*	0,063	0,0896	-	<0,050	0,0489	-
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	4,1	4,1	*	<1,5	1,05	-	<1,5	1,05	-	<1,5	1,05	-
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	56	142	***	9,2	19,52	-	5,4	15	-	5,3	13,54	-
Lood (Pb)	mg/kg ds	2000	2801	***	62	89,17	*	23	35,81	-	22	33,57	-
Zink (Zn)	mg/kg ds	1300	2537	***	110	209,8	*	41	94,41	-	57	124,5	-
Minerale olie													
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0			<3,0			<3,0			<3,0		
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	8,4			<5,0			<5,0			<5,0		
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	42			<5,0			<5,0			<5,0		
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	230			<11			<11			<11		
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	87			5			7,8			8,1		
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	28			<6,0			<6,0			<6,0		
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	400	579,7	*	<35	94,23	-	<35	122,5	-	<35	122,5	-
Chromatogram olie (GC)		Zie bijl.											
Polychloorbifenylen, PCB													
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,001		<0,0010	0,0026		<0,0010	0,0035		<0,0010	0,0035	
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,001		<0,0010	0,0026		<0,0010	0,0035		<0,0010	0,0035	
PCB 101	mg/kg ds	0,0055	0,0079		<0,0010	0,0026		<0,0010	0,0035		<0,0010	0,0035	
PCB 118	mg/kg ds	0,0029	0,0042		<0,0010	0,0026		<0,0010	0,0035		<0,0010	0,0035	
PCB 138	mg/kg ds	0,018	0,026		<0,0010	0,0026		<0,0010	0,0035		<0,0010	0,0035	
PCB 153	mg/kg ds	0,019	0,0275		<0,0010	0,0026		<0,0010	0,0035		<0,0010	0,0035	
PCB 180	mg/kg ds	0,015	0,0217		<0,0010	0,0026		<0,0010	0,0035		<0,0010	0,0035	
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,061	0,0895	*	0,0049	0,0188	-	0,0049	0,0245	-	0,0049	0,0245	-
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK													
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035		<0,050	0,035		<0,050	0,035		<0,050	0,035	
Fenanthreen	mg/kg ds	0,69	0,69		<0,050	0,035		<0,050	0,035		0,089	0,089	
Anthraceen	mg/kg ds	0,36	0,36		<0,050	0,035		<0,050	0,035		<0,050	0,035	
Fluorantheen	mg/kg ds	1,8	1,8		0,067	0,067		0,093	0,093		0,16	0,16	
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	1,3	1,3		0,055	0,055		0,063	0,063		0,083	0,083	
Chryseen	mg/kg ds	1,7	1,7		0,084	0,084		0,081	0,081		0,1	0,1	
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,81	0,81		<0,050	0,035		<0,050	0,035		<0,050	0,035	
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	1,2	1,2		0,051	0,051		0,061	0,061		0,065	0,065	
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	1	1		0,063	0,063		0,055	0,055		0,054	0,054	
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	1,2	1,2		0,059	0,059		0,062	0,062		0,054	0,054	
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	10	10,1	*	0,52	0,519	-	0,55	0,555	-	0,71	0,71	-

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster	BoToVa Oordeel
1	8972273	MM1 01 (22-50)	Overschrijding Interventiewaarde
2	8972274	MM2 04 (50-100)	Overschrijding Achtergrondwaarde
3	8972275	MM3 05 (20-50) 02 (6-50) 03 (6-50) 08 (0-50) 11 (0-50)	Voldoet aan Achtergrondwaarde
4	8972276	MM4 04 (100-150) 07 (50-100) 01 (150-200) 12 (100-150)	Voldoet aan Achtergrondwaarde

Verklaring van de gebruikte tekens:

-	kleiner dan of gelijk aan de Achtergrondwaarde
*	groter dan Achtergrondwaarde
**	groter dan Tussenwaarde
***	groter dan Interventiewaarde

Deze toetsing is m.b.v. BoToVa uitgevoerd.
Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Uw projectnummer	**16031106**
Projectnaam	**DRU.OOS.NEN**
Datum monstername	01-04-2016
Monsternemer	Schell
Certificaatnummer	2016045649
Startdatum	19-04-2016
Rapportagedatum	21-04-2016

Analyse	Eenheid	**MM5**	GSSD	Oordeel
Bodemtype correctie				
Organische stof		1,4		
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		12,1		
Voorbehandeling				
Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd		
Bodemkundige analyses				
Droge stof	% (m/m)	84,5		
Organische stof	% (m/m) ds	1,4	1,4	
Gloeirest	% (m/m) ds	97,7		
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	12,1	12,1	
Metalen				
Barium (Ba)	mg/kg ds	94	161	
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	0,38	0,5664	-
Kobalt (Co)	mg/kg ds	6,1	10,19	-
Koper (Cu)	mg/kg ds	22	33,76	-
Kwik (Hg)	mg/kg ds	0,097	0,1198	-
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	-
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	9,8	15,52	-
Lood (Pb)	mg/kg ds	95	126	*
Zink (Zn)	mg/kg ds	85	133,3	-

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster	BoToVa Oordeel
1	8993502	MM5 01 (50-100)	Overschrijding Achtergrondwaarde

Verklaring van de gebruikte tekens:

-	kleiner dan of gelijk aan de Achtergrondwaarde
*	groter dan Achtergrondwaarde
**	groter dan Tussenwaarde
***	groter dan Interventiewaarde

Deze toetsing is m.b.v. BoToVa uitgevoerd.

Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

BoToVa T13 Toetsing Wbb grondwater

Uw projectnummer	**16031106**
Projectnaam	**DRU.OOS.NEN**
Datum monstername	18-04-2016
Monsternemer	Dhr. R.J.H. Denessen
Certificaatnummer	2016045610
Startdatum	19-04-2016
Rapportagedatum	21-04-2016

Analyse	Eenheid	PB 07	Oordeel
Metalen			
Barium (Ba)	µg/L	<20	-
Cadmium (Cd)	µg/L	<0,20	-
Kobalt (Co)	µg/L	<2,0	-
Koper (Cu)	µg/L	6,1	-
Kwik (Hg)	µg/L	<0,050	-
Molybdeen (Mo)	µg/L	<2,0	-
Nikkel (Ni)	µg/L	4,7	-
Lood (Pb)	µg/L	<2,0	-
Zink (Zn)	µg/L	32	-
Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen			
Benzeen	µg/L	<0,20	-
Tolueen	µg/L	<0,20	-
Ethylbenzeen	µg/L	<0,20	-
o-Xyleen	µg/L	<0,10	
m,p-Xyleen	µg/L	<0,20	
Xylenen (som) factor 0,7	µg/L	0,21	-
BTEX (som)	µg/L	<0,90	
Naftaleen	µg/L	<0,020	-
Styreen	µg/L	<0,20	-
Vluchtige organische halogeenkoolwaterstoffen			
Dichloormethaan	µg/L	<0,20	-
Trichloormethaan	µg/L	<0,20	-
Tetrachloormethaan	µg/L	<0,10	-
Trichlooretheen	µg/L	<0,20	-
Tetrachlooretheen	µg/L	<0,10	-
1,1-Dichloorethaan	µg/L	<0,20	-
1,2-Dichloorethaan	µg/L	<0,20	-
1,1,1-Trichloorethaan	µg/L	<0,10	-
1,1,2-Trichloorethaan	µg/L	<0,10	-
cis 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	
trans 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	
CKW (som)	µg/L	<1,6	
Tribroommethaan	µg/L	<0,20	
Vinylchloride	µg/L	<0,10	-
1,1-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	-
1,2-Dichloorethenen (Som) factor 0,7	µg/L	0,14	-
1,1-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	
1,2-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	
1,3-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	
Dichloorpropanen som factor 0.7	µg/L	0,42	-
Minerale olie			
Minerale olie (C10-C12)	µg/L	<10	
Minerale olie (C12-C16)	µg/L	<10	
Minerale olie (C16-C21)	µg/L	<10	
Minerale olie (C21-C30)	µg/L	<15	
Minerale olie (C30-C35)	µg/L	<10	
Minerale olie (C35-C40)	µg/L	<10	
Minerale olie totaal (C10-C40)	µg/L	<50	-

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster	BoToVa Oordeel
1	8993377	PB 07	Voldoet aan Streefwaarde

Verklaring van de gebruikte tekens:

-	kleiner dan of gelijk aan de Streefwaarde
*	groter dan Streefwaarde
**	groter dan Tussenwaarde
***	groter dan Interventiewaarde

Deze toetsing is m.b.v. BoToVa uitgevoerd.

Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

Bijlage 5 Toetsingskader Circulaire bodemsanering

AW = achtergrondwaarde
S = streefwaarde
I = interventiewaarde t.b.v. sanering(-sonderzoek)

Stof/niveau	voorkomen in:	Grond/sediment (mg/kg droge stof)		Grondwater (µg/l opgelost, tenzij anders vermeld)	
		AW	**I**	**S**	**I**
I.	**Metalen**				
	antimoon (Sb)	4,0	22	-	20
	arseen (As)	20	76	10	60
	barium (Ba)	-	920*	50	625
	cadmium (Cd)	0,60	13	0,4	6
	chroom (Cr)	55	-	1	30
	chroom III	-	180	-	-
	chroom VI	-	78	-	-
	cobalt (Co)	15	190	20	100
	koper (Cu	40	190	15	75
	kwik (Hg)	0,15	-	0,05	0,3
	kwik (anorganisch)	-	36	-	-
	kwik (organisch)	-	4	-	-
	lood (Pb)	50	530	15	75
	molybdeen (Mo)	1,5	190	5	300
	nikkel (Ni)	35	100	15	75
	tin (Sn)	6,5	-	-	-
	vanadium (V)	80	-	-	-
	zink (Zn)	140	720	65	800
II.	**Anorganische verbindingen**				
	chloride	-	-	100 (Cl/l)	-
	cyaniden-vrij	3	20	5	1500
	cyaniden-complex	5,5	50	10	1500
	thiocyanaat	6,0	20	-	1500
III.	**Aromatische verbindingen**				
	benzeen	0,20	1,1	0,2	30
	ethylbenzeen	0,20	110	4	150
	tolueen	0,20	32	7	1000
	xylenen	0,45	17	0,2	70
	styreen (vinylbenzeen)	0,25	86	6	300
	fenol	0,25	14	0,2	2000
	cresolen (som)	0,30	13	0,2	200
	dodecylbenzeen	0,35	-	-	-
	aromatische oplosmiddelen (som)	2,5	-	-	-
IV.	**Polycyclische aromatische kool-waterstoffen (PAK's)**				
	naftaleen			0,01	70
	antraceen			0,0007	5
	fenantreen			0,003	5
	fluoranteen			0,003	1
	benzo(a)antraceen			0,0001	0,5
	chryseen			0,003	0,2
	benzo(a)pyreen			0,0005	0,05
	benzo(ghi)peryleen			0,0003	0,05
	benzo(k)fluoranteen			0,0004	0,05
	indeno(1,2,3cd)pyreen			0,0004	0,05
	PAK (som 10)	1,5	40	-	-
V.	**Gechloreerde koolwaterstoffen**				
	vinylchloride	0,10	0,1	0,01	5
	dichloormethaan	0,10	3,9	0,01	1000
	1,1-dichloorethaan	0,20	15	7	900
	1,2-dichloorethaan	0,20	6,4	7	400
	1,1-dichlooretheen	0,30	0,3	0,01	10
	1,2-dichlooretheen (cis- en trans-)	0,30	1	0,01	20
	dichloorpropanen	0,80	2	0,8	80
	trichloormethaan (chloroform)	0,25	5,6	6	400
	1,1,1-trichloorethaan	0,25	15	0,01	300
	1,1,2-trichloorethaan	0,3	10	0,01	130
	trichlooretheen (Tri)	0,25	2,5	24	500
	tetrachloormethaan (Tetra)	0,30	0,7	0,01	10
	tetrachlooretheen (Per)	0,15	8,8	0,01	40
	monochloorbenzeen	0,20	15	7	180
	dichloorbenzenen	2,0	19	3	50
	trichloorbenzenen	0,015	11	0,01	10
	tetrachloorbenzenen	0,0090	2,2	0,01	2,5
	pentachloorbenzeen	0,0025	6,7	0,003	1
	hexachloorbenzeen	0,0085	2,0	0,0009	0,5
	monochloorfenolen(som)	0,045	54	0,3	100
	dichloorfenolen (som)	0,20	22	0,2	30
	trichloorfenolen (som)	0,0030	22	0,03	10
	tetrachloorfenolen (som)	0,015	21	0,01	10
	pentachloorfenol	0,0030	12	0,04	3
	PCB's (som 7)	0,020	1	0,01	0,01
	chloornaftaleen (som)	0,070	23	-	6
	monochlooranilinen (som)	0,20	50	-	30
	dioxine (som I-TEQ)	0,000055	0,00018	-	-
	pentachlooraniline	0,15	-	-	-

* De norm voor barium geldt alleen voor die situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene bodemverontreiniging. Voor overige situaties is de norm voor barium tijdelijk buiten werking gesteld.

Bijlage 5 Toetsingskader Circulaire bodemsanering

voorkomen in: / Stof/niveau		Grond/sediment (mg/kg droge stof)		Grondwater (µg/l opgelost, tenzij anders vermeld)	
		AW	**I**	**S**	**I**
VI.	**Bestrijdingsmiddelen**				
	chloordaan	0,0200	4	0,02 ng/l	0,2
	DDT (som)	0,20	1,7	-	
	DDE (som)	0,10	2,3	-	
	DDD (som)	0,020	34	-	
	DDT/DDE/DDD (som)	-	-	0,004 ng/l	0,01
	aldrin	-	0,32	0,009 ng/l	-
	dieldrin	-	-	0,1 ng/l	-
	endrin	-	-	0,04 ng/l	-
	drins (som)	0,015	4	-	0,1
	α-endosulfan	0,00090	4	0,2 ng/l	5
	α-HCH	0,0010	17	33 ng/l	-
	β-HCH	0,0020	1,6	8 ng/l	-
	χ-HCH (lindaan)	0,0030	1,2	9 ng/l	-
	HCH-verbindingen (som)	-	-	0,05	1
	heptachloor	0,00070	4	0,005 ng/l	0,3
	heptachloorepoxide (som)	0,0020	4	0,005 ng/l	3
	hexachloorbutadieen	0,003	-	-	-
	organochloorhoudende bestrijdingsmiddelen(som landbodem)	0,40	-	-	-
	azinfos-methyl	0,0075	-	-	-
	organotin verbindingen (som)	0,15	2,5	0,05-16 ng/l	0,7
	tributyltin (TBT)	0,065	-	-	-
	MCPA	0,55	4	0,02	50
	atracine	0,035	0,71	29 ng/l	150
	carburyl	0,15	0,45	2 ng/l	50
	carbofuran	0,017	0,017	9 ng/l	100
	4-chloormethylfenolen (som)	0,60	-	-	-
	niet-chloorhoudende bestr.mid. (som)	0,090	-	-	-
VII.	**Overige verontreinigingen**				
	asbest	-	100	-	-
	cyclohexanon	2,0	150	0,5	15000
	dimethyl ftalaat	0,045	82	-	-
	diethyl ftalaat	0,045	53	-	-
	di-isobutylftalaat	0,045	17	-	-
	dibutyl ftalaat	0,070	36	-	-
	butyl benzylftalaat	0,070	48	-	-
	dihexyl ftalaat	0,070	220	-	-
	di(2-ethylhexyl)ftalaat	0,045	60	-	-
	ftalaten (som)	-	-	0,5	5
	minerale olie	190	5000	50	600
	pyridine	0,15	11	0,5	30
	tetrahydrofuran	0,45	7	0,5	300
	tetrahydrothiofeen	1,5	8,8	0,5	5000
	tribroommethaan	0,20	75	-	630
	ethyleenglycol	5,0	-	-	-
	diethyleenglycol	8,0	-	-	-
	acrylonitril	2,0	-	-	-
	formaldehyde	2,5	-	-	-
	isopropanol (2-propanol)	0,75	-	-	-
	methanol	3,0	-	-	-
	butanol (1-butanol)	2,0	-	-	-
	butylacetaat	2,0	-	-	-
	ethylacetaat	2,0	-	-	-
	methyl-tert-butyl ether (MTBE)	0,20	-	-	-
	methylethylketon	2,0	-	-	-

Bodemtypecorrectie

Anorganische verbindingen

$$Lb = Lst * \frac{a + b * \%lut. + c * \%org.st.}{a + b * 25 + c * 10}$$

Lb is interventiewaarden geldend voor de te beoordelen bodem (mg/kg); **Lst** is interventiewaarde voor de standaardbodem (mg/kg);**% lut.** is gemeten percentage lutum in de te beoordelen bodem; **% org. st.** is gemeten percentage organisch stof in de te beoordelen bodem;
A, B en **C** zijn constantenafhankelijk van de stof; Voor toepassing van de bodemtypecorrectie bij streefwaarden wordt in de bovenstaande formule de interventiewaarde vervangen door streefwaarde.

Bijlage 5 Toetsingskader Circulaire bodemsanering

STOF	a	b	c
arseen	15	0,4	0,4
barium	30	5	0
beryllium	8	0,9	0
cadmium	0,4	0,007	0,021
chroom	50	2	0
cobalt	2	0,28	0
koper	15	0,6	0,6
kwik	0,2	0,0034	0,0017
lood	50	1	1
nikkel	10	1	0
tin	4	0,6	0
vanadium	12	1,2	0
zink	50	3	1,5

Organische verbindingen

$$Lb = Lst * \frac{\% org.st.}{10}$$

Lb is interventiewaarden geldend voor de te beoordelen bodem (mg/kg); **Lst** is interventiewaarde voor de standaardbodem (mg/kg); **% org. st.** is gemeten percentage organisch stof in de te beoordelen bodem; Voor bodems met gemeten organisch stofgehalten van meer dan 30% respectievelijk minder dan 2%, worden gehalten van respectievelijk 30% en 2% aangehouden.
Voor toepassing van de bodemtypecorrectie bij streefwaarden wordt in de bovenstaande formule de interventiewaarde vervangen door streefwaarde.

Nader onderzoek

De tussenwaarde (T) is het toetsingscriterium ten behoeve van een nader onderzoek.
Wordt de tussenwaarde overschreden, dan is een nader onderzoek, op korte termijn, noodzakelijk

$$T = 0,5 * (S + I)$$

T is de tussenwaarde; **S** is de streefwaarde en **I** is de interventiewaarde.

Bijlage 6 Geraadpleegde bronnen

Informatiebron	Geraad-pleegd (ja/nee)	Toelichting		
Informatie uit kaartmateriaal etc.		**Datum kaartmateriaal**		**Opmerkingen**
Historische topografische kaart	ja	1900 - heden		-
Luchtfoto	ja	2005 - heden		-
Informatie uit themakaarten		**Datum bron/ kaartmateriaal**		**Opmerkingen**
Bodemkaart Nederland	ja	2016		-
Grondwaterkaart Nederland	ja	2016		-
Bodemloket.nl	ja	2016		-
Informatie van eigenaar / terreingebruiker / opdrachtgever		**Datum uitgevoerd**	**Contactpersoon**	**Opmerkingen**
Historisch gebruik locatie	ja	maart / april 2016	mevrouw G. Offrein (Pieter Oosterhout Architecten)	-
Huidig gebruik locatie	ja			
Huidig gebruik belendende percelen (vanuit onderzoekslocatie)	ja			
Toekomstig gebruik locatie	ja			
Calamiteiten/resultaten voorgaande bodemonderzoeken	ja			
Verhardingen/kabels en leidingen locatie	ja			
Informatie van gemeente		**Datum uitgevoerd**	**Contactpersoon**	**Opmerkingen**
Archief Bouw- en woningtoezicht	ja	14 maart 2016	de heer ing. M.G.J. van Leeuwen (Omgevingsdienst Regio Nijmegen) en mevrouw Sepers (gemeente Druten)	-
Archief Wet milieubeheer en Hinderwet	ja			
Archief ondergrondse tanks	ja			
Archief bodemonderzoeken	ja			
Gemeenteambtenaar milieuzaken	ja			
Informatie uit terreininspectie		**Datum uitgevoerd**		**Opmerkingen**
Historisch gebruik locatie	ja	1 april 2016		-
Huidig gebruik locatie	ja			
Huidig gebruik belendende percelen (vanuit onderzoekslocatie)	ja			
Verhardingen	ja			

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten
Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze
Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis
Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit
Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit
Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers
Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangt. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water, geluid en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg
Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland
Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant
Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

Econsultancy.nl

datum 7-2-2017
dossiercode 20170207-9-14586

Standaard wateradvies
Op grond van het Besluit Ruimtelijke Ordening moet in de toelichting van ruimtelijke plannen een waterparagraaf worden opgenomen. Hierin wordt beschreven hoe rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de taken en belangen van het waterschap. De watertoets voor dit plan heeft plaatsgevonden via de Digitale Watertoets (www.dewatertoets.nl).

Uit de ingevoerde gegevens volgt dat er sprake is van een ruimtelijk plan dat een geringe invloed heeft op de taken en belangen van het waterschap. In deze fase van de planvorming (bestemmingsplan) kan volgens het waterschap worden volstaan met dit automatisch gegeneerd wateradvies.

Algemene projectgegevens
Projectomschrijving: woningbouw en functiewijziging
Oppervlakte plangebied: 1804
Adres: Rijdt 65,
Gemeente: Druten
Het plan is ingediend door: Gea Offerein Pieter Oosterhout Buro voor Architektuur BNA b.v.

Beleid van Waterschap Rivierenland
Met ingang van 27 november 2015 is het Waterbeheerprogramma 2016-2021 Koers houden, kansen benutten bepalend voor het waterbeleid. Dit plan gaat over het waterbeheer in het hele rivierengebied en het omvat alle watertaken van het waterschap: waterkeringen, waterkwantiteit, waterkwaliteit, wegen en waterketen.
Daarnaast beschikt het Waterschap Rivierenland over een verordening: de Keur voor waterkeringen en wateren. Hierin staan de geboden en verboden die betrekking hebben op watergangen en waterkeringen. Voor het uitvoeren van werkzaamheden kan een vergunning nodig zijn. De werkzaamheden in of nabij de watergangen en waterkeringen worden getoetst aan de beleidsregels.

Waterberging
Voor dit plan is de toename van het verhard oppervlak kleiner dan 500 m² in het stedelijk gebied of kleiner dan 1500 m² in het landelijk gebied. Eventueel kan gebruik worden gemaakt van een eenmalige vrijstelling. Hiervoor kunt u contact opnemen met de afdeling vergunningen van het waterschap. In alle andere gevallen dient u compenserende maatregelen te treffen.

De benodigde ruimte voor waterberging wordt berekend op basis van maatgevende regenbuien, de toename aan verhard oppervlak en de maximaal toelaatbare peilstijging in de watergangen. Voor plannen met een toename aan verharding kan de vuistregel van 436 m³ per hectare verharding worden gebruikt bij bui T=10+10% en 664 m³ bij bui T=100+10%, mits er geen complicerende zaken als kwel aan de orde zijn.
De maximaal toelaatbare peilstijging bij bui T=10+10% bedraagt 0,30 meter in het beheergebied van Waterschap Rivierenland. Alleen in het gebied Alblasserwaard en Vijfheerenlanden geldt een maximaal toelaatbare peilstijging van 0,20 meter vanwege de beperkte drooglegging in het gebied. Bij een bui T=100+10% mag geen inundatie optreden. De maatgevende afvoer is 1,5 l/s/ha.

Conclusie
Wij adviseren positief over het plan, onder de voorwaarde dat er voldoende rekening wordt gehouden met bovengenoemde aandachtspunten (indien van toepassing). Het ruimtelijk plan hoeft in het kader van de watertoets niet meer toegestuurd te worden aan Waterschap Rivierenland.

Vervolgens kunt u het ruimtelijk plan nader uitwerken tot op het niveau van een aanvraag watervergunning of melding (indien van toepassing). Voorwaarde hierbij is dat het op te stellen bestemmingsplan niet conflicteert met deze nadere uitwerking. Dit is uw eigen verantwoordelijkheid.

Vervolg
Voor de uitvoering van het plan kan, afhankelijk van de bovengenoemde aandachtspunten, een watervergunning of melding bij

het waterschap vereist zijn. In deze watervergunning of melding kunnen nadere technische eisen aan uw plan gesteld worden. U kunt hiervoor contact opnemen met het secretariaat van de afdeling Vergunningen. Zij zijn bereikbaar via e-mailadres secretariaat-afdelingvergunningen@wsrl.nl en telefoonnummer (0344) 64 94 94.

Wij adviseren u om uw aanvraag of melding vooraf te bespreken met medewerkers van de Afdeling Vergunningen. Dit automatisch gegenereerd wateradvies kan hierbij nuttig zijn. Voor meer informatie over vergunningen en melding kunt u ook terecht op: www.waterschaprivierenland.nl/vergunningen

© Digitale Watertoets - www.dewatertoets.nl Dit document is gegenereerd via de website http://www.dewatertoets.nl// op basis van door u ingevulde gegevens. U bent akkoord gegaan met de door u ingevulde gegevens. Dit digitale advies heeft een geldigheid van 2 jaar.

De WaterToets 2014

Watertoets

Beperkingenlagen

- a_watergangen
- a_watergangen_zonering
- b_watergangen_met_zonering
- buitenbeschermingszone_waterkering
- c_watergangen_met_zonering
- kern_en_beschermingszone_waterkering
- persleidingen
- wegen

Signaallagen

- Natuur
- Afstroming naar de rivier

Waterschap Rivierenland

datum	7-2-2017
dossiercode	20170207-9-14586

Samenvatting
In deze paragraaf worden puntgewijs de resultaten van de toetsing samengevat.

Tekenen:
Heeft u een toetslaag geraakt?
nee

In welke gemeente ligt uw plangebied?
Druten

Vragen:
Gaat het plan uitsluitend over functiewijziging van bestaande bebouwing zonder fysieke aanpassingen van de bebouwing en de ruimte?
nee

Gaat het ruimtelijk plan over activiteiten anders dan woningen, bedrijven of kleinschalige infrastructuur?
nee

Is uw totale plangebied groter dan 3500 m² ?
nee

Verwacht u een toename van verharding in het plan groter dan 500 m² in stedelijk gebied of 1500 m² in landelijk gebied?
nee

Afbeeldingen geraakte signaleringskaarten

De WaterToets 2014

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

RIJDT 65

TE HORSSEN

Ecologie

Rapportage quickscan flora en fauna

Rijdt 65 te Horssen

Opdrachtgever	Romijnders bv Rijdt 65 6631 AR Horssen
Rapportnummer	16031108
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	1 juni 2017

Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 0485 - 581818 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	drs. J.G.T. Driessen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	dr. ir. B.A. van de Pas
Paraaf	

Kwaliteitszorg
Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid
Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 1

2 GEBIEDSBESCHRIJVING 2

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving 2
2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen 2

3 ONDERZOEKSMETHODIEK 4

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING 5

4.1 Zorgplicht 5
4.2 Soortenbescherming 5
4.3 Gebiedenbescherming 6

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN 8

5.1 Vogels 8
5.2 Vleermuizen 10
5.3 Overige zoogdieren 11
5.4 Reptielen, amfibieën en vissen 11
5.5 Ongewervelden 12
5.6 Vaatplanten 12

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING 13

6.1 Broedvogels 13
6.2 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën 13
6.3 Overige soort(groep)en 13

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING 14

7.1 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden 14
7.2 Toetsing aan nationale en provinciale gebiedsbescherming 15

8 SAMENVATTING EN CONCLUSIES 16

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Romijnders bv opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan de Rijdt 65 te Horssen.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000 gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de opdrachtgever bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (1.951 m^2) is gelegen aan de Rijdt 65 in het centrum van Horssen. In figuur 1 is topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 49 O(schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X =170.261, Y = 429.649.

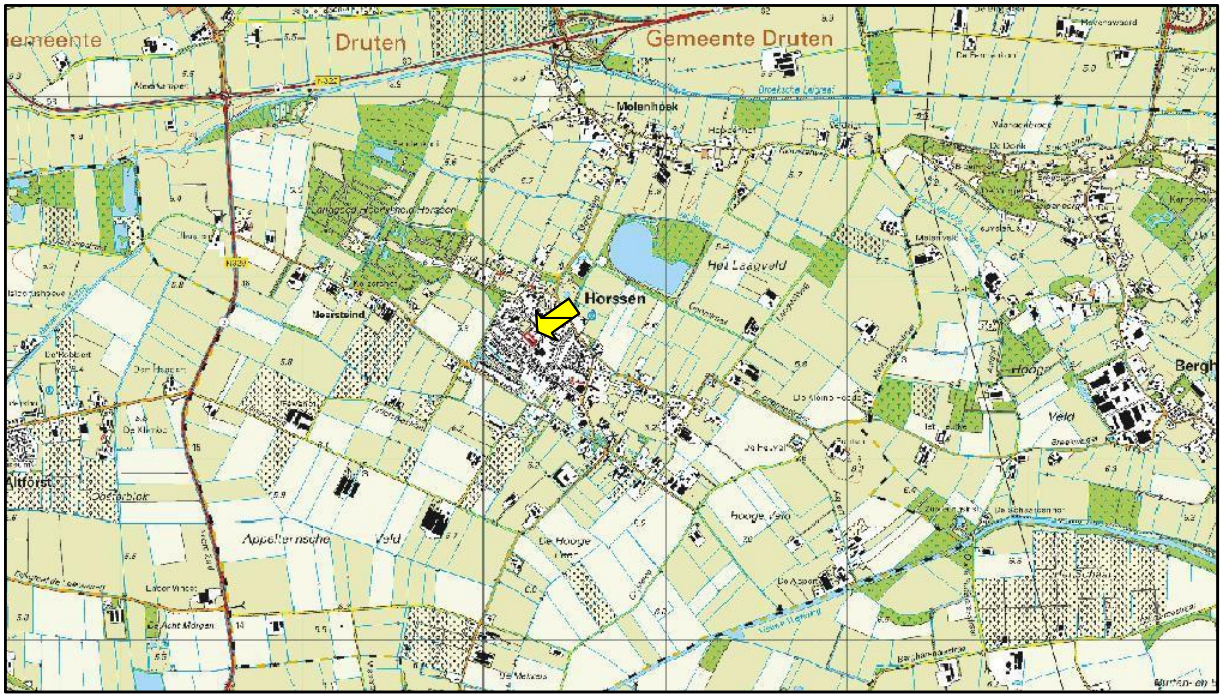

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie. De pijl geeft de onderzoekslocatie aan.

De onderzoekslocatie is bebouwd met een voormalig kantoorpand met grote aanbouw. Het overige deel van de onderzoekslocatie bestaat uit verharding en siertuin met aan de noordzijde bomen op de perceelsranden. Rondom de onderzoekslocatie is de stedelijke kern van Horssen gelegen.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto"s die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de huidige bestemming van het kantoorpand te wijzigen naar 'wonen'. In het kader hiervan zal het kantoor intern verbouwd worden en wordt mogelijk ook groen in de tuin verwijderd.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving. De witte lijn geeft de onderzoekslocatie aan.

Figuur 3. Voormalig kantoorpand op onderzoekslocatie.

Figuur 4. Aanbouw aan zuidwestzijde.

Figuur 5. Aanbouw aan noordzijde.

Figuur 6. Bebouwing met tuin vanaf noordzijde

Figuur 7. Bomen in achtertuin.

Figuur 8. Terras in achtertuin.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op vrijdag 1 april 2016. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Gelderland geraadpleegd.

Het gebruik van openbare bronnen als waarneming.nl is voor zakelijke gebruikers niet toegestaan. Werknemers van een adviesbureau, ambtenaren, terreinbeheerders, ZZP-ers, stagiairs en onderzoekers vallen onder de definitie van zakelijk gebruikers.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitsel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 worden dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn *(artikel 3.1)*;
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn *(artikel 3.5)*;
- andere soorten *(artikel 3.10)*.

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is krachtens de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (artikel 2.7, lid 2).
Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd ‘Natuurnetwerk Nederland’. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

5.1 Vogels

Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)
Het huidige kantoorpand is geschikt als nestlocatie voor huismussen, dit door de aanwezigheid van openingen onder de onderste rij dakpannen die toegang verlenen tot geschikte nestlocaties tussen de dakpannen en het dakbeschot (zie figuur 9). Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie geen huismussen aangetroffen. Op basis van de huidige inspanning is niet uit te sluiten dat zich onderdak van de woning nestlocaties van huismus bevinden. Doordat echter het dak in de huidige staat gehandhaafd blijft, zal geen verstoring plaatsvinden van eventueel aanwezige nestlocaties van huis- mus onder het dak. In het geval dat zich onder het dak van de woonboerderij nesten van de huismus bevinden kan het groen binnen de onderzoekslocatie tevens gebruikt worden als schuilplaats en foerageergebied voor huismus. Vanwege echter de aanwezigheid van veel alternatief aan schuil- en foerageermogelijkheden in de siertuinen in de directe omgeving,is uitgesloten dat bij eventuele verwijdering van groen binnen de onderzoekslocatie sprake is van het verloren gaan van essentieel groen voor de huismus. Verstoring of vernietiging van een vaste rust- en/of verblijfplaats van de huismus is bij de voorgenomen plannen dan ook niet aan de orde.

Figuur 9. Geschikte toegangsmogelijkheden tot de ruimte onder de dakpannen

Door de aanwezigheid van geschikte invliegopeningen langs de dakranden die toegang verschaffen tot de ruimte tussen de dakpannen en het dakbeschot (zie figuur 10), vormt het kantoorpand op de onderzoekslocatie een potentiële nestlocatie voor de gierzwaluw. Doordat het dak echter in de huidige staat gehandhaafd blijft, zal geen verstoring of vernietiging plaatsvinden van eventueel aanwezige nestlocaties van gierzwaluw onder het dak. Verstoring of vernietiging van een vaste rust- en/of verblijfplaats van de gierzwaluw is bij de voorgenomen plannen dan ook niet aan de orde.

Figuur 10. Geschikte toegangsmogelijkheden voor gierzwaluw aan kopse kanten van het kantoorpand.

De bebouwing op de onderzoekslocatie is niet geschikt als nestlocatie voor een soort als kerkuil en/of steenuil. Daarbij zijn tijdens het veldbezoek geen sporen gevonden als nestresten, braakballen en ruiveren van de steenuil en/of kerkuil gevonden. Een nestlocatie van de steenuil is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten. Mogelijk kan een in de omgeving broedende steenuil incidenteel wel foerageren op het gazon of langs de bomen aan de randen van de siertuin op de onderzoekslocatie. Vanwege echter de aanwezigheid van veel optimaler geschikt foerageergebied in de omgeving in de vorm van begraasde weides is uitgesloten dat het groen op de onderzoekslocatie deel uit maakt van essentieel leefgebied van de steenuil. Verstoring van een vaste rust- en/of verplaats van de steenuil is dan ook niet aan de orde.

De aanwezige bomen binnen de onderzoekslocatie zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten als sperwer en ransuil. Deze zijn niet aanwezig op de onderzoekslocatie. Verder zijn er geen aanwijzingen gevonden die er op duiden dat de onderzoekslocatie een andere essentiële functie heeft of kan hebben voor een andere vogelsoort, waarvan het nest conform beschermingscategorie 1 t/m 4 jaarrond is beschermd. Soorten als buizerd, sperwer en ransuil die mogelijk in de omgeving broeden, hebben een dusdanig groot territorium dat de onderzoeklocatie voor deze soorten niet van essentieel belang is.

Broedvogels (beschermingscateogrie 5)
De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster en zwarte kraai. De bomen op de onderzoekslocatie zijn gecontroleerd op aanwezigheid van grote nesten en op holtes. Grote nesten of holtes zijn niet in de aanwezige boom op de onderzoekslocatie aangetroffen. Wel kan onder het dak van het aanwezige kantoorpand een soort als spreeuw of zwarte roodstaart tot broeden komen. Doordat echter het dak in de huidige staat gehandhaafd blijft zal geen verstoring plaatsvinden van eventuele hieronder broedende vogels als spreeuw en zwarte roodstaart. Verstoring van desbetreffende broedgevallen is dan ook niet aan de orde.

Overige broedvogels
Door de aanwezigheid van struiken, hagen en bomen zijn er op de onderzoekslocatie volop geschikte nestlocaties aanwezig voor algemene vogels als merel, heggenmus, winterkoning, vink, roodborst en houtduif. Bij eventuele kap van bomen of verwijdering van groen kan dan ook verstoring optreden van een broedgeval van desbetreffende soorten.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.,* 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie
Het kantoorpand en de aanbouw op de onderzoekslocatie zijn geschikt als verblijfplaats voor ge- bouwbewonende vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen langs de dakrand (zie figuur 10) en/of de aanwezigheid van openstootvoegen (zie figuur 11) die toegang verlenen tot respectievelijk de geschikte verblijfplaatsen tussen het dak en het dakbeschot en in de spouwmuur. Het kantoorpand is met name geschikt voor soorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Des- betreffende soorten kunnen de bebouwing mogelijk gebruiken als zomer-, kraam-, paar- en winter- verblijfplaats. Aangezien echter enkel een interne verbouwing van het pand plaatsvindt, zal de spouwmuur en het dak in de huidige staat gehandhaafd blijven en daarmee de potentiële verblijf- plaats van vleermuizen behouden blijven. Bij de voorgenomen werkzaamheden vindt dan ook geen verstoring of vernietiging plaats van een verblijfplaats van vleermuizen.

Figuur 11. Geschikte toegangsmogelijkheden voort vleermuizen tot verblijfsmogelijkheden in de spouwmuur.

In de bomen op de onderzoekslocatie zijn geen potentiële verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen als geschikte holtes en spleten aangetroffen. Verstoring of vernietiging van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is bij de voorgenomen ingreep niet aan de orde.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie
In naastgelegen bebouwing direct aansluitende bebouwing aan de zuidwestzijde kunnen mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Vanwege de aard van de voorgenomen plannen (interne verbouwing) is het echter uitgesloten dat hierin aanwezige vleermuizen een negatief effect zullen ondervinden van de voorgenomen plannen.

Foeragerende vleermuizen
Het groen op de onderzoekslocatie, zal gelet op het aanwezige habitat, gebruikt kunnen worden door vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van essentieel foerageerhabitat vormen. Dit door de aanwezigheid van voldoende alternatieve foerageermogelijkheden in de vorm van siertuinen en bomenrijen in de directe omgeving.

Vliegroute
Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Doordat dergelijke lijnvormige elementen ontbreken op de onderzoekslocatie, worden er geen potentiële vliegroutes verstoord.

5.3 Overige zoogdieren

Licht beschermde soorten
Het groen op de onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel, konijn en diverse muizensoorten. Een dergelijk soort kan bij eventuele verwijdering van het groen mogelijk verstoord worden.

Streng beschermde soorten
De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke als verblijfplaats. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of verblijfplaats door deze soort. Bij intensief gebruik van een locatie door deze soort zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Gelet op het ontbreken van sporen is een verblijfplaats van een steenmarter op de onderzoekslocatie uitgesloten. Verstoring van een vaste rust- en verblijfplaats van de steenmarter is bij de voorgenomen sloop dan ook niet aan de orde.

De grote bomen op de onderzoekslocatie vormen geschikt habitat voor de eekhoorn. Deze bomen zijn onderzocht op de aanwezigheid van eekhoornnesten. Hierbij zijn geen nesten of nestresten van eekhoorns aangetroffen, waardoor de aanwezigheid van een vaste rust- of verblijfplaats van eek- hoorn in de huidige situatie kan worden uitgesloten. Het verstoren van eekhoornnesten door de voor- genomen plannen op de onderzoekslocatie is dan ook niet aan de orde.

Het voorkomen van andere streng beschermde grondgebonden zoogdieren als das en bever is vanwege het ontbreken van geschikt habitat, de ligging midden in het stedelijk gebied van Horssen en/of op basis van verspreidingsgegevens redelijkerwijs uitgesloten.

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen
Volgens gegevens van RAVON (Van Delft *et al.* 2015) komen op enkele kilometers van Horssen geen reptielen voor. Bovendien is geen geschikt habitat voor reptielen op de onderzoekslocatie aanwezig als bossen, heideterreinen en/of structuurrijke spoor- of wegbermen. Verstoring van reptielen door de voorgenomen plannen is niet aan de orde.

Amfibieën
Volgens gegevens van RAVON (Van Delft *et al.* 2015) zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde soorten waargenomen: Alpenwatersalamander, kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad.

Doordat wateroppervlakten als poelen, sloten en vijvers op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën op de onderzoekslocatie uitgesloten. Vanwege de afwezigheid van geschikte voortplantingswateren in de directe omgeving van de onderzoekslocatie tezamen met de minimale geschiktheid van de onderzoekslocatie als landhabitat voor be-

schermde amfibieën is het gebruik van de onderzoekslocatie als landhabitat door beschermde amfibieën eveneens uitgesloten. De onderzoekslocatie vormt wel geschikt landhabitat voor algemene soorten die zich wel kunnen voortplanten in sloten en vijvers in de directe omgeving als gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander. Dergelijke soorten kunnen bij verwijdering van groen mogelijk incidenteel verstoord worden.

Vissen
Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater op de onderzoekslocatie zelf kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

5.5 Ongewervelden

Libellen
Voor libellen geldt dat water nodig is ter voortplanting. Vanwege het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is zich op de onderzoeklocatie voort te planten.

Dagvlinders
Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectar- planten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige ongewervelden
Overige beschermde ongewervelde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig.

5.6 Vaatplanten

De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Aangezien de locatie enkel bestaat uit bebouwing, verharding en siertuin zijn beschermde soorten op de onderzoekslocatie niet te verwachten. Tijdens het veldbezoek zijn tevens geen beschermde planten waargenomen. Hierbij is tevens gelet op eventueel aanwezige muurvegetatie. Verstoring of vernietiging van groeiplaatsen van beschermde plantensoorten bij de voorgenomen werkzaamheden is dan ook uitgesloten.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming e en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen en ontheffingen.

6.1 Broedvogels

Voor de broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. Mocht het groen niet verwijderd kunnen worden buiten het broedseizoen dan dient vooraf een controle plaats te vinden op de afwezigheid van in gebruik zijnde nesten. De nesten mogen namelijk wel worden aangetast wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

6.2 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen of indien nodig handmatig verplaatst te worden.

6.3 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000-gebied
De onderzoeklocatie is niet gelegen binnen de grenzen van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000-gebied. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, bevindt zich op circa 3,6 kilometerafstand ten noorden van de onderzoeklocatie. Het betreft het Natura 2000 gebied 'Rijntakken' (zie figuur 12).

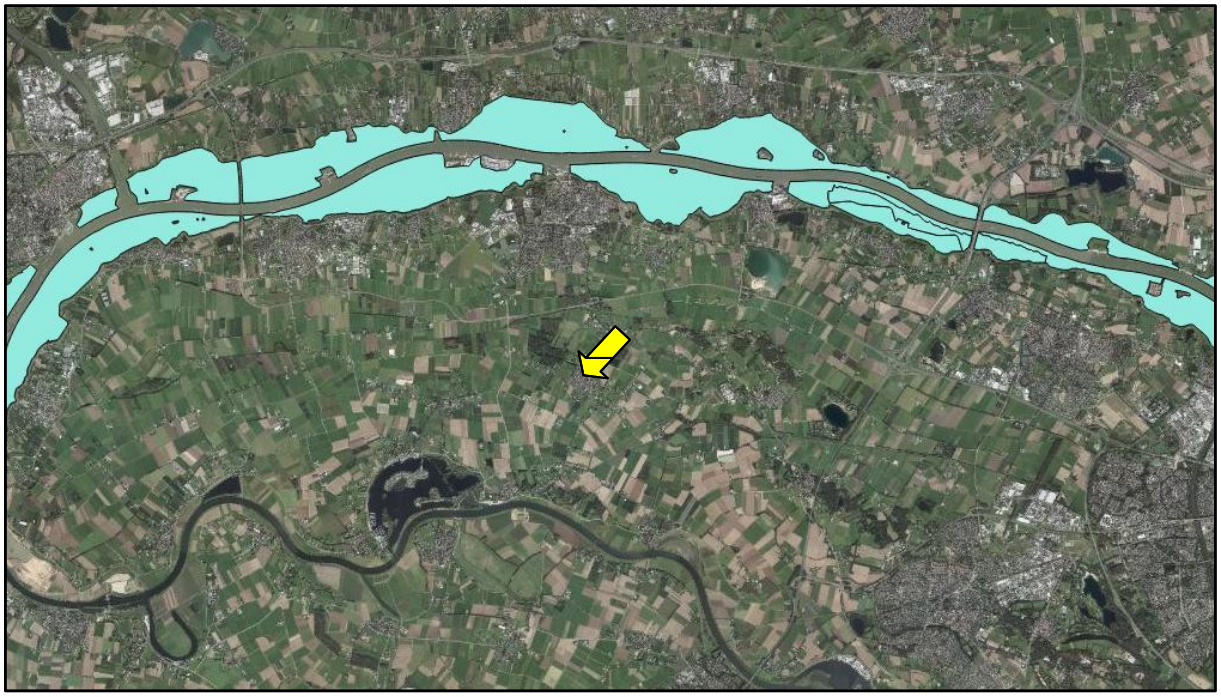

Figuur 12. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000-gebieden. De gele pijl geeft de onderzoekslocatie aan.

Natuurnetwerk Nederland
De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland. De onderzoekslocatie grenst tevens niet aan een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 535 meter ten noorden van de onderzoekslocatie. In figuur 13 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 13. Globale ligging van onderzoeksgebied (rode ruit) ten opzichte van de dichtstbijzijnde delen van het Gelders deel van het Natuurnetwerk Nederland.

7.2 Toetsing aan nationale en provinciale gebiedsbescherming

Natura 2000-gebied

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen of nabij een Natura 2000-gebied. Externe effecten als gevolg van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand (± 3,6 kilometer) tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied gebied alsmede de aard van de plannen niet aan de orde. Vervolgonderzoek in het kader van Natura 2000-gebieden wordt niet noodzakelijk geacht.

Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Vanwege de afstand tot de dichtstbijzijnde delen van het Gelders deel van het Natuurnetwerk Nederland (op ± 535 meter) tezamen met de aard van de ingreep (zijn negatieve effecten op Natuurnetwerk Nederland niet te verwachten. De wezenlijke waarden en kenmerken binnen het Natuurnetwerk Nederland zullen niet veranderen door de voorgenomen ingreep. Vervolgonderzoek in het kader van Natuurnetwerk Nederland wordt niet noodzakelijk geacht.

8 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Romijders bv een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Rijdt 65 te Horssen.

De initiatiefnemer is voornemens de huidige bestemming van het kantoorpand te wijzigen naar 'wonen'. In het kader hiervan zal het kantoor intern verbouwd worden.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen bestemmingsplan-wijziging en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden zijn, of gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel V. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel V. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	nee[1]	nee	nee	[1]mits eventueel verwijdering van groen plaatsvindt buiten het broedseizoen of vooraf gecontroleerd op de afwezigheid van in gebruik zijnde nesten
	Jaarrond beschermd	ja	nee	nee	nee	potentiële nestlocaties voor huismus en gierzwaluw onder het dak van de bebouwing blijven gehandhaafd
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	nee	nee	nee	potentiële verblijfplaatsen onder het dak en in de spouwmuur blijven gehandhaafd
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als konijn, egel en diverse muizensoorten
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als gewone pad en bruine kikker
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunning splicht	
Natura 2000	op 3,6 km	nee	nee	nee	-
Nationaal natuurnetwerk	op 535 m	nee	nee	nee	-

Conclusie

Gelet op de gevonden en te verwachten ecologische waarden en de beoogde planontwikkeling is de verwachting dat de wijziging van het bestemmingsplan uitvoerbaar is. Met betrekking tot werkzaam- heden dient het bepaalde in de Wet natuurbescherming in acht te worden genomen, hetgeen in dit geval goed mogelijk is. Overtredingen ten aanzien van broedvogels kunnen worden voorkomen door eventuele groenverwijdering op voorhand plaats te laten vinden buiten het broedseizoen of vooraf te controleren op de afwezigheid van broedgevallen. Verder dient te allen tijde de zorgplicht in acht te worden genomen.

Op basis van onderhavige quickscan wordt vervolgonderzoek naar het voorkomen van verschillende soortgroepen niet noodzakelijk geacht. Tevens is er geen sprake van het indienen van een ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming ten aanzien van het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen. Daarnaast is er geen sprake van het indienen van een vergunningsaanvraag in kader van Natura 2000-gebieden of noodzaak tot vervolgonderzoek in het kader van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy
Boxmeer, 1 juni 2017

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Algemene Literatuur

Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling & I. van Lente 2011. Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2010. Platte schijfhoren *Anisus vorticulus*. Stichting ANEMOON, Bennebroek.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay & I. Wynhoff 2006. De dagvlinders van Nederland: verspreiding en bescherming. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / KNNV Uitgeverij, Utrecht / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Bouwman, J.H, V.J. Kalkman, G. Abbingh, E.P. de Boer, R.P.G. Geraerds, D. Groenendijk, R. Ketelaar, R. Manger & T. Termaat 2008. Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen. Brachytron 11(2): 103-198.
Online versie: http://www.brachytron.nl/Brachytron/Brachytron112inhoud.html

CBS, PBL & Wageningen UR 2012. Planten van de Habitatrichtlijn, 2007-2011 (indicator 1086, versie 04, 6 juli 2012). www.compendiumvoordeleefomgeving.nl. CBS, Den Haag / Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag/Bilthoven / Wageningen UR, Wageningen.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (red.) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

van Delft, J., J. Kranenbarg, A. de Bruin & P. Frigge 2015. Waarnemingenoverzicht 2014. Bijlage bij RAVON 59 Jaargang 17 (4).

Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.

van Harxen, R. & P. Stroeken 2011. De Steenuil. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Huijbregts, H. 2003. Beschermde kevers in Nederland (Coleoptera). Nederlandse Faunistische Mededelingen 19: 1-34.

Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij 1990. Handleiding voor de bescherming van bedreigde muurplanten. Ministerie van LNV, Den Haag.

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; https://ndff-ecogrid.nl, zoekgebied *, periode 2007-2017

de Nie, H.W. 1996. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Stichting Atlas verspreiding Nederlandse zoetwatervissen / Media Publishing Int., Doetinchem.

Odé, B., Beringen, R. & van der Slikke, W. 2009. Rapportage Bedreigde Soorten Project 2009. Floron, Leiden.

SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Literatuur Gelderland

van Kessel, N. & J. Kranenbarg 2012. Vissenatlas Gelderland. Ecologie en verspreiding van zoetwatervissen in Gelderland. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Kurstjens, G., P. Calle & B. Peters 2006. De libellen van de Gelderse Poort: natuurlijk rivierenlandschap soortenrijker dan verwacht. Brachytron 9(1&2): 49-57.

Limpens, H.J.G.A. 2005. Vleermuizen in de Gelderse Poort. Een onderzoek naar het voorkomen en landschapsgebruik van vleermuizen in het rivierenlandschap van de Gelderse Poort. VZZ-rapport 2005.25. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.

te Linde, B. & L.J. van den Berg 2003. Atlas van de flora van Oost Gelderland. Stichting de Maandag, Ruurlo.

Majoor, F., V. de Boer & J. van Diermen 2008. Broedvogels in de Gelderse Poort. Trends vanaf 1990 en recente ontwikkeling 2002-2007. SOVON-inventarisatierapport 2008/3. SOVON, Beek-Ubbergen.

Spitzen - van der Sluijs, A.M., G.W. Willink, R. Creemers, F.G.W.A. Ottburg, R.J. de Boer, P.M.L.Pfaff, W.W. de Wild, D.J. Stronks, R.J.H. Schröder, M.T. de Vos, D.M. Soes, P. Frigge &P.J.H. Struijk 2007. Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 - 2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

Algemene websites

www.anemoon.org (soortgegevens ongewervelden)
www.eis-nederland.nl (soortgegevens ongewervelden)
www.floron.nl (soortgegevens planten)
www.gelderland.nl (GNN en beschermde gebieden in Gelderland)
www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
www.rijksoverheid.nl (natuurwetgeving)
www.mijn.rvo.nl (natuurwetgeving)
www.rvo.nl (nationale natuurwetgeving en soortenstandaarden)
www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten)
www.verspreidingsatlas.nl/planten (verspreidingsgegevens planten)
www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht
1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. 2. De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn *(artikel 3.1)*;
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn *(artikel 3.5)*;
- andere soorten *(artikel 3.10)*.

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn
1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen. 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. 3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben. 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. 5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1. Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen. 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren. 3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen. 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen. 5. Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfijn, gewone dolfijn, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfijn, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfijn
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercuurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluiter, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergstern, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluiter, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilverreiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmsijs, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, kleinst waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekelzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tjiftjaf, torenvalk, tuinfluiter, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespendief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangstern, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	Dagvlinders	aardbeivlinder, bosparelmoervlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoervlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoervlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegeldikkopje, veenbesblauwtje, veenbesparelmoervlinder, veenhooibeestje, veldparelmoervlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten	akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, beklierde ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorchis, dreps, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooide vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuizeranjer, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruiptijm, lange zonnedauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw parelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam	

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: a) Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; b) Houtopstanden op erven of in tuinen; c) Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; d) Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; e) Kweekgoed; f) Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwagen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; g) het dunnen van een houtopstand; h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst; 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	1. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. 3. Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitattype als de omstandigheden waarin de soort of het habitattype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitattype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water**.** Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Bureauonderzoek en Karterend Booronderzoek Archeologie

Plangebied Rijdt 65 te Horssen, gemeente Druten

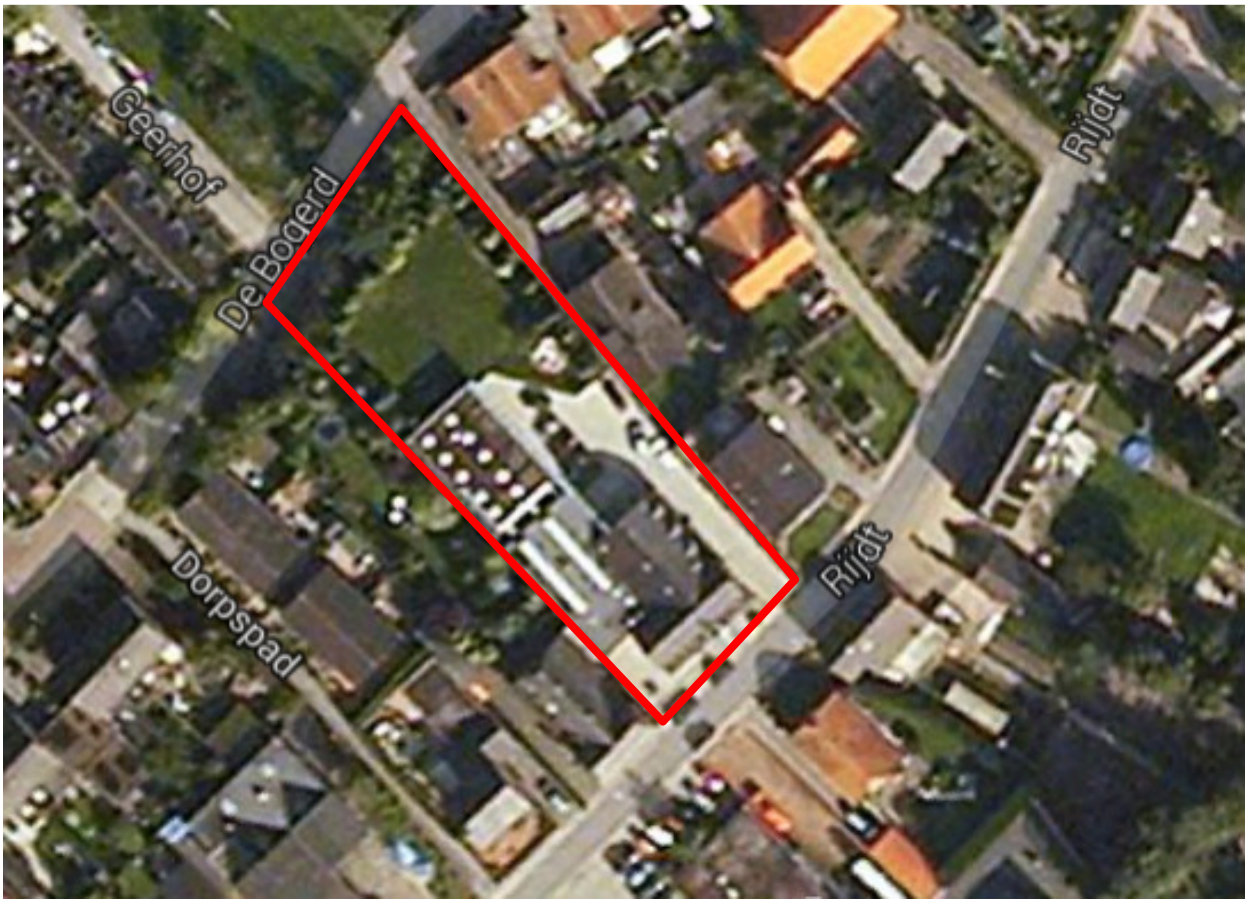

Opdrachtgever
Pieter Oosterhout, Buro voor Architektuur
Dorpssingel 12
6641 BE Beuningen
T: 024 677 5054
E: info@oosterhoutarchitechten.nl

Projectnummer
161207

Kenmerk
EKU/DIR/HAMA/161207

Eindredactie/kwaliteitscontrole	Paraaf	Datum
Drs. E.E.A. van der Kuijl		08-09-2017

Colofon

Opdrachtgever	Pieter Oosterhout, Buro voor Architektuur BNA
Project	Bureauonderzoek en Karterend Booronderzoek Archeologie Plangebied Rijdt 65 te Horssen, gemeente Druten
Projectnummer	161207
Titel	Bureauonderzoek en Karterend Booronderzoek Archeologie Plangebied Rijdt 65 te Horssen, gemeente Druten
Datum en versie	08-09-2017, versie 2.0 (definitief)
Auteurs	Ing. L.D.J. de Rouw, drs. E. van der Kuijl en mw. ing. J.F.M. Rohling
Eindredactie	Drs. E. van der Kuijl – Hamaland Advies
Afbeelding voorzijde:	*Satellietfoto van het plangebied. Bron: maps.google.nl*

Inhoud

Samenvatting 4
1. Inleiding 6
1.1 Inleiding en onderzoekskader 6
1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek 7
1.3 Werkwijze 7
1.4 Beleidskaders 8
1.5 Administratieve gegevens 10
2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel 11
2.1 Landschapsgenese 11
2.2 Historische ontwikkeling van het plangebied en de omgeving 14
2.3 Bouwhistorische waarden 17
2.4 Archeologische waarden 18
2.5 Archeologisch verwachtingsmodel 20
2.5 Beantwoording onderzoeksvragen 21
3 Resultaten van het Booronderzoek 23
3.1 Werkwijze Booronderzoek 23
3.2 Resultaten 23
4 Conclusie en aanbeveling 26
4.1 Conclusie 26
4.2 Selectieadvies 26
4.3 Selectiebesluit 27
4.4 Voorbehoud 27
Gebruikte literatuur 28
BIJLAGEN 29

Samenvatting

Hamaland Advies heeft in opdracht van Pieter Oosterhout, Buro voor Architektuur, een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (karterende fase) uitgevoerd voor het plangebied Rijdt 65 te Horssen, gemeente Druten. De aanleiding voor het onderzoek is geplande nieuwbouw en daarmee de wijziging van het bestemmingsplan. De exacte plannen voor de locatie bevinden zich nog in de planvormingsfase. In de bestemmingsplanprocedure wordt beoogd om tot een herontwikkelingsvariant te komen die vertaald kan worden in een planologische regeling. Dit houdt in dat een toetsing op eventueel aanwezige archeologische waarden plaats moet vinden.

Het plangebied heeft een omvang van ca. 2.200m^2. De nieuwe verstoringsdiepte van de fundering van de gebouwen is niet bekend, maar verwacht wordt dat deze minimaal ca. 0,80 meter minus maaiveld bedraagt. In het vigerende bestemmingsplan 'Kom Horssen' heeft het plangebied de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1'. Dit houdt in dat voor ingrepen dieper dan 0,50m-mv en oppervlaktes groter dan 100 m2 archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Het door Hamaland Advies uitgevoerde onderzoek bestaat uit een KNA conform bureauonderzoek, waarbij een archeologisch verwachtingsmodel is opgesteld dat getoetst is met behulp van karterende boringen.

Conclusie

Op grond van de bestudeerde bronnen en de bekende archeologische waarnemingen in de omgeving van het plangebied, wordt geconcludeerd dat het plangebied een hoge trefkans heeft op archeologische vindplaatsen uit de periode IJzertijd tot en met de Nieuwe Tijd. Daarnaast geldt een middelhoge verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum tot en met Bronstijd. Er kunnen in het plangebied restanten van nederzettingsterreinen en grafvelden aangetroffen worden, alsmede zogeheten off-site patronen, zoals wegen/karrensporen, afvaldumps etc.

Op grond van het uitgevoerde booronderzoek is geconcludeerd dat in het plangebied sprake is van de aanwezigheid van minimaal twee cultuurlagen op een oud riverduin vanaf een diepte van 60 cm-mv tot maximaal 220 cm-mv. De cultuurlagen dateren uit de periode van de Late IJzertijd tot en met de Nieuwe Tijd. Eventueel aanwezige sporen in de ondergrond zullen bestaan uit paalsporen en paalkuilen, wandgreppels, erfgreppels, waterputten, karrenpaden, afvalkuilen, etc. Ook resten van begravingen (grafvelden) kunnen op voorhand niet uitgesloten worden.

Selectieadvies

Op grond van de onderzoeksresultaten kan geconcludeerd worden dat in het plangebied meerdere vindplaatsen (nederzettingsterreinen) aanwezig zijn vanaf de Late Prehistorie tot en met de Nieuwe Tijd die deel uitmaken van het rivierduin waarop de oudste historische kern van Horssen is gevormd. Rekening houdend met een bufferzone van 20 cm boven de top van het archeologisch niveau, dienen bodemingrepen dieper van 40 cm-mv zoveel mogelijk vermeden te worden. Indien toch diepere bodemingrepen noodzakelijk zijn voor de geplande nieuwbouw, dan adviseren wij om ter plaatse van de geplande bouwkavels minimaal twee proefsleuven te trekken om de archeologische waarde te kunnen bepalen en te bepalen of nader onderzoek door middel van een vlakdekkende opgraving noodzakelijk is.

Selectiebesluit

Het conceptrapport is op 28 augustus 2016 beoordeeld door mw. drs. E. van der Linden namens gemeente Druten. Het advies van Hamaland Advies kan worden onderschreven. De boringen geven voldoende aanwijzingen dat op het nog onbebouwde deel van het perceel de bodem nog intact is, en dat daar sporen van meerdere vindplaatsen aanwezig zijn. Bodemingrepen dieper dan 40 cm onder het huidige maaiveld dienen dan ook vermeden te worden. Als dergelijke bodemingrepen toch noodzakelijk zijn, is archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Dit proefsleuvenonderzoek is een waarderend onderzoek, waarmee de waarde van de aanwezige vindplaats(en) kan worden vastgesteld. Afhankelijk van

de resultaten van dit onderzoek is daarna mogelijk nog definitief onderzoek nodig (opgraving of eventueel archeologische begeleiding).

Onder de huidige bebouwing zullen veel van de archeologische waarden in de bodem verstoord zijn. Afhankelijk van de diepte van de fundering van de huidige bebouwing kunnen diepere archeologische sporen en resten mogelijk nog wel bewaard zijn in de bodem. Een eventuele sloop van de huidige bebouwing zou dan ook archeologisch begeleid moeten worden.

Voorbehoud

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (ex artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: "*Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister"*.

1. Inleiding

1.1 Inleiding en onderzoekskader

Hamaland Advies heeft in opdracht van Pieter Oosterhout, Buro voor Architektuur, een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Rijdt 65 te Horssen, gemeente Druten (zie ***Afbeelding 1*** en ***Bijlage 1***). De aanleiding voor het onderzoek is de geplande nieuwbouw van twee woningen en daarmee de wijziging van het bestemmingsplan. De exacte plannen voor de locatie bevinden zich nog in de planvormingsfase. In de bestemmingsplanprocedure wordt beoogd om tot een herontwikkelingsvariant te komen die vertaald kan worden in een planologische regeling. Dit houdt in dat een toetsing op eventueel aanwezige archeologische waarden plaats moet vinden.

Het plangebied heeft een omvang van ca. 2.200m^2. De nieuwe verstoringsdiepte van de fundering van de gebouwen is niet bekend, maar verwacht wordt dat deze minimaal ca. 0,80 meter minus maaiveld bedraagt. In het vigerende bestemmingsplan 'Kom Horssen' heeft het plangebied de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1'. Dit houdt in dat voor ingrepen dieper dan 0,50m-mv en oppervlaktes groter dan 100 m2 archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Voor het plangebied is ook een geactualiseerde archeologische beleidsadvieskaart uit 2013 voorhanden. Doorgaans wordt deze kaart als leidend gezien in het bepalen van de ondergrenzen voor archeologisch onderzoek. Hoewel deze kaart wel aanbevelingen doet voor te hanteren ondergrenzen, zijn deze niet opgenomen in dubbel- of paraplubestemmingen.[1] Derhalve is de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1' leidend voor het onderhavig onderzoek.

De geplande ontwikkeling overschrijdt de vastgestelde ondergrenzen. Ten behoeve van het nieuw op te stellen bestemmingsplan is een archeologisch onderzoek noodzakelijk om de archeologische verwachting nader te specificeren.

Het door Hamaland Advies uitgevoerde onderzoek bestaat uit een KNA conform bureauonderzoek, waarbij een archeologisch verwachtingsmodel is opgesteld en een selectieadvies is geformuleerd. Het bevoegd gezag, de gemeente Druten en diens adviseur monumenten/bouwzaken (dhr. L. Nieboer en mw. E. van der Linden), hebben de resultaten van het onderzoek op 28 augustus 2016 getoetst en onderschreven.

[1] *Vergelijk van Heeringen et al. 2013, 5.*

Afbeelding 1: Topografische kaart uit 2015 met het plangebied in het rode kader (Bron: www.topotijdreis.nl).

1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek

Het doel van het bureauonderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied.

De volgende vragen zullen, indien mogelijk, beantwoord worden:

- Wat is de bodemopbouw en de vermoedelijke intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?
- Kunnen er archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig zijn en zo ja; welke en waar (welke diepte) en in welke vorm?

Het antwoord op deze vragen zal worden verwerkt in een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied, waarbij aangegeven zal worden of een nader onderzoek door middel van boringen en/of proefsleuvenonderzoek nodig zal zijn of niet. Hierbij dient de volgende onderzoeksvraag als uitgangspunt:

- Is aanvullend veldonderzoek door middel van boringen en/of proefsleuvenonderzoek noodzakelijk?

1.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (protocol 4002: Bureauonderzoek, KNA, versie 3.3) en bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Afbakenen Plan- en onderzoeksgebied, vermelden overheidsbeleid, vaststellen consequenties toekomstig gebruik (KNA-LS01);
2. Beschrijving van het huidig gebruik (KNA LSO2);
3. Beschrijving van de historische situatie en de mogelijke verstoringen KNA LSO3);
4. Beschrijving van de bekende archeologische, ondergrondse bouwhistorische en aardwetenschappelijk kenmerken (KNA LSO4);
5. Het opstellen van een specifieke verwachting en formulering onderzoeksstrategie (KNA LSO5).

Om tot een gefundeerd archeologisch verwachtingsmodel te komen is voor het onderzoek relevant bronnenmateriaal geraadpleegd. Door informatie uit verschillende invalshoeken samen te voegen ontstaat de mogelijkheid dwarsverbanden te leggen tussen de diverse brontypen en aan de hand hiervan een geïntegreerd archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. De gegevens voor het bureauonderzoek zijn ontleend aan:

- Archis, het geautomatiseerde archeologische informatiesysteem voor Nederland;
- Geomorfologisch, geologische, bodemkundig, topografisch en historisch kaartmateriaal;
- Archeologische Waarden- en Beleidsadvieskaart van de gemeente Druten (van Heeringen *et al.* 2013);
- Provinciale Cultuurhistorische kaart Gelderland;
- Relevante archeologische rapporten en publicaties;
- Op 14-3-2016 is contact gezocht met de adviseur monumenten/bouwzaken (dhr. Nieboer) van de gemeente Druten voor aanvullende informatie over het plangebied.
    - Wij zijn de heer Nieboer erkentelijk voor het verschaffen van de informatie.

1.4 Beleidskaders

Rijksbeleid

In 1992 werd in Valletta door de Ministers van Cultuur van de bij de Raad van Europa aangesloten landen het 'Europees Verdrag inzake de bescherming van het Archeologisch Erfgoed', beter bekend onder de naam 'Verdrag van Malta', ondertekend. De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is op 1 september 2007 in werking getreden. De nieuwe wet heeft zijn beslag gekregen via een wijziging van de Monumentenwet 1988, aanpassingen in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) en enkele andere wetten en met de invoering van de Wabo (2010). Met de nieuwe Wet op de Archeologische Monumentenzorg is het accent komen te liggen op het streven naar het behoud en beheer van archeologische waarden in de bodem (in situ) en het beperken van (de noodzaak van) archeologische opgravingen. Uitgangspunt van het nieuwe beleid is tevens het principe 'de verstoorder betaalt'. Bij het voorbereiden van werkzaamheden die het bodemarchief kunnen verstoren (zoals de aanleg van een weg, een nieuwe woonwijk, een bedrijventerrein), dient onderzocht te worden of daardoor archeologische resten verstoord kunnen worden. Als uit het onderzoek blijkt dat er archeologische waarden aanwezig zijn en deze niet ter plaatse behouden kunnen blijven, dan dient de initiatiefnemer van het werk de kosten te dragen die gepaard gaan met het opgraven en conserveren van de plaats. Met de introductie van de nieuwe wet zijn de kerntaken en bestuurlijke verantwoordelijkheden van gemeenten veranderd. Eén van de belangrijkste consequenties is, dat gemeenten een centrale rol is toegekend in de bescherming van archeologisch erfgoed. In de wet is bepaald, dat gemeenten door inzet van een planologisch instrumentarium het archeologisch belang dienen te waarborgen.

Bescherming van het archeologisch erfgoed kan onder meer vorm krijgen door in bestemmingsplannen regels ter bescherming van bekende en te verwachten archeologische waarden op te nemen. In de regelgeving is vastgelegd dat in het kader van een omgevingsvergunning van de aanvrager geëist kan worden dat hij een rapport overlegt waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein voldoende is vastgesteld. Voor de toetsing van archeologische waarden is een archeologisch bestel ontwikkeld, waarmee de archeologische waarde van een terrein bepaald kan worden door middel van een getrapt systeem van onderzoek. In het kader van het vrijstellingsbesluit volstaat in eerste instantie een bureauonderzoek.

Provinciaal Beleid

Het provinciaal beleid van Gelderland t.a.v. cultuurhistorie en archeologische monumentenzorg is vastgelegd in het Streekplan Gelderland 2005 en Belvoir 3 (provinciaal cultuurhistorisch beleid). In de Kadernota Archeologie ‘Investeren in het verleden is werken aan de toekomst’ zijn de beleidsvoornemens voor het provinciaal archeologiebeleid verwoord. De provincie Gelderland typeert gebieden als ‘parels’ of ‘ruwe diamanten’. Parelgebieden worden beschouwd als bepalend

voor de provinciale cultuurhistorische identiteit. In deze gebieden heeft de provincie Gelderland als ambitie om de cultuurhistorische waarden te borgen door archeologisch onderzoek en behoud door ontwikkeling en bescherming. 'Ruwe diamantgebieden' worden beschouwd als ondersteunend voor de provinciale identiteit en zijn daarmee in potentie van provinciaal belang. De verantwoordelijkheid voor het behouden, ontwikkelen en beschermen van 'ruwe diamantgebieden' is bij gemeenten neergelegd, waar in parelgebieden provinciale richtlijnen een nadrukkelijkere rol vervullen.

Het plangebied is gelegen in een 'parelgebied'. Dit parelgebied betreft het Rivierenland 'microregio 10'. Hierbij gaat het om een uniek fossiel rivierduinengebied, ontstaan in de laatste ijstijd en vanaf het mesolithicum (vrijwel) continu bewoond.[2] Hiervoor geldt dat de provincie een verantwoord onderzoeksregime op wil zetten waarvan de belangrijke archeologisch onderzoeksvragen dienen te worden beantwoord. Dit heeft echter voor het onderhavig plangebied anno 2016 nog niet plaatsgevonden. De overige eisen die de provincie Gelderland stelt aan parelgebieden houden verband met opgravingswerkzaamheden en bestemmingsplannen en zijn daarom voor de huidige bureaustudie niet relevant.

Gemeentelijk beleid

Met de invoering van de Wet op de archeologische monumentenzorg in 2007 is de verantwoordelijkheid voor het bodemarchief gedelegeerd aan gemeenten. Als instrument om een goed onderbouwde belangenafweging te kunnen maken heeft de gemeente Druten in 2007 een beleidsadvieskaart opgesteld, welke in 2013 is geactualiseerd. In deze beleidsadvieskaart wordt de aanzet gegeven in welke mate er omgegaan kan worden met het archeologisch beleid. De adviezen uit deze kaart zijn echter niet opgenomen in nieuwe bestemmingsplannen, waardoor de dubbelbestemmingen 'Waarde – Archeologie' leidend zijn voor het plangebied.

[2] *Provinciaal Beleidskader Archeologie Gelderland.*

1.5 Administratieve gegevens

Tabel 1: Gegevens projectgebied

Datum	14-3-2016	
Opdrachtgever	Pieter Oosterhout, Buro voor Architektuur	
Uitvoerder	Hamaland Advies	
Bevoegd gezag	Gemeente Druten	
Beheer en plaats documentatie	Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem	
Provincie	Gelderland	
Plaats	Horssen	
Gemeente	Druten	
Toponiem	Rijdt 65	
Kaartblad	39O	
X, Y-coördinaten		X, Y
	N	170.239, 429.703
	O	170.291, 429.640
	Z	170.273, 429.623
	W	170.215, 429.668
Centrumcoördinaat	170.261, 429.647	
Hoogte plangebied	7,64 +NAP (bron: www.ahn.nl, AHN2)	
CIS code/Archis onderzoekmeldingsnummer	3992404100	
Oppervlakte plangebied	2.200 m^2	
Oppervlakte onderzoeksgebied	2.200 m^2	
Huidig grondgebruik	Bebouwing en erf	
Toekomstig grondgebruik	Bebouwing	
Bodemtype	Terp	
Grondwatertrap	Wegens ligging op een terp niet gekarteerd	
Geomorfologie	Rivierduin/Donk (Formatie van Boxtel, Laagpakket van Delwijnen) met oude woongronden.	
Periode	Laat-Paleolithicum t/m Nieuwe Tijd	

2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel

2.1 Landschapsgenese[3]

Geologie en Geomorfologie

Het plangebied ligt in het rivierengebied van Nederland. Dit gebied bestaat uit fluviatiele afzettingen van de Rijn en Maas. De fluviatiele sedimenten in de bovengrond zijn afgezet tijdens het Laat-Weichselien en Holoceen en worden tot de Formatie van Echteld gerekend.[4] Een uitzondering hierop zijn fossiele rivierduinafzettingen, die tot de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Delwijnen, gerekend worden. Hierbij zijn fluviatiele afzettingen in een later stadium gaan verstuiven, waardoor ze rivierduinen zijn gaan vormen. In de diepere ondergrond bevinden zich pleistocene afzettingen die behoren tot de Formatie van Kreftenheye.

In het Holoceen wordt het klimaat warmer en vochtiger, wat tot resultaat heeft dat rivieren een meanderende vorm aannemen. Meanderende rivieren bestaan uit stroomgordelafzettingen, waarbij een onderverdeling gemaakt kan worden tussen beddingafzettingen, waarbij doorgaans alleen de zwaarste (grofzandige) sedimenten worden afgezet; oeverafzettingen, waarbij de stroomsnelheid minder is en waardoor ook lichtere deeltjes, zoals fijn zand en zandige klei wordt afgezet; en komafzettingen, waarbij de lichtste (klei)deeltjes worden afgezet. In periodes van rust, waarbij geen sprake is van overstromingen, kan zich lokaal ook veen ontwikkelen.

Het plangebied ligt niet binnen een holocene meander (zie ***Afbeelding 2***). Wel is het gelegen in pleistocene rivierformaties behorende tot de Formatie van Kreftenheye. Op de geomorfologische kaart is het plangebied niet gekarteerd. Uit interpolatie blijkt dat het plangebied gelegen is op een ten dele begraven lage rivierduin (3K20), of een rivierkom- en oeverwalachtige vlakte (2M22; zie ***Afbeelding 3***). Op de geologische kaart van de gemeente Druten blijkt dat in de ondergrond een rivierduin aanwezig is (zie ***Afbeelding 4***). Indien dergelijke rivierduinen boven het oppervlak uitsteken worden ze donken genoemd.

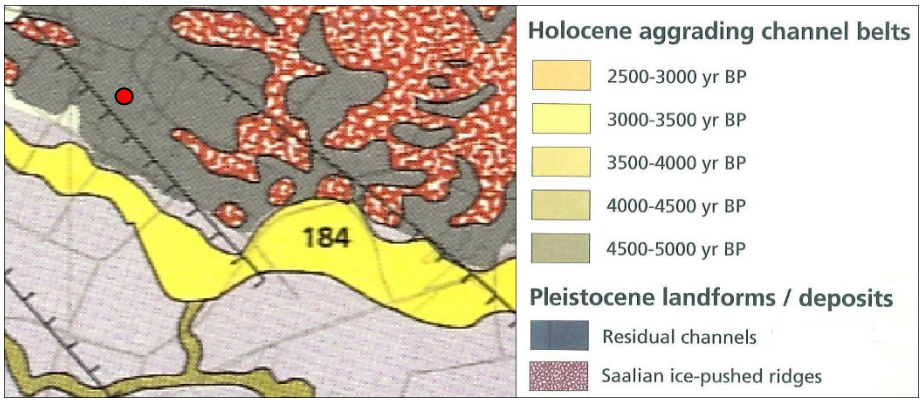

Afbeelding 2: Uitsnede uit de Paleogeografische kaart van de Rijn-Maas Delta, met de globale situatie van het plangebied bij de rode stip (Bron: Berendsen & Stouthamer 2001).

[3] *Berendsen 1997; 2008.*
[4] *Berendsen 1997, 87.*

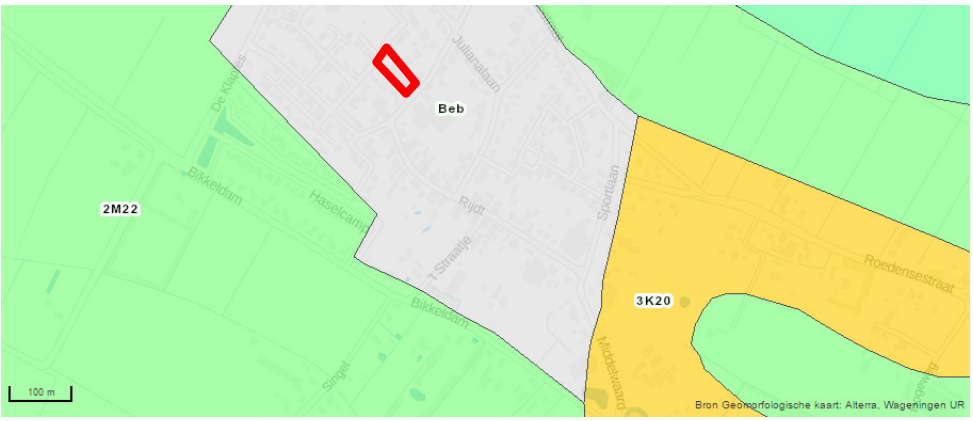

Afbeelding 3: Geomorfologische kaart met de situering van het plangebied binnen het rode kader (Bron: Archis3).

Afbeelding 4: Uitsnede uit de Geologische kaart van de gemeente Druten, met de globale situatie van het plangebied bij de rode stip (Bron: Berendsen & Stouthamer 2001).

Bodem

Het plangebied is op de bodemkaart getypeerd als een Terp (zie ***Afbeelding 5***). Dit is een verwarrende term, want een terp suggereert uitsluitend antropogene ophoging. In het onderhavig plangebied gaat het echter om een donk. Ten westen van het plangebied bevindt zich in de bovengrond een kalkloze poldervaaggrond met zware zavel en lichte klei (code: Rn95C). Ten oosten van het plangebied en de donk bevindt zich een kalkloze poldervaaggrond met zavel en lichte klei in de bodem (code: Rn67C). Poldervaaggronden worden doorgaans aangetroffen in komgebieden.

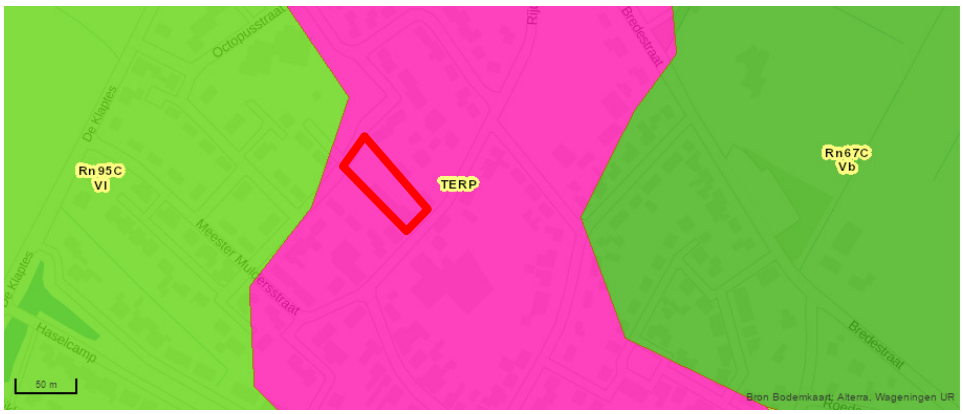

Afbeelding 5: Bodemkaart met de situering van het plangebied binnen het rode kader (Bron Archis3).

Grondwater

Het plangebied is vanwege de ligging van een donk niet getypeerd. Interpolatie heeft in dit geval geen nut aangezien de grondwaterstand kan variëren afhankelijk van de hoogte van de donk.

Hoogte

Op de Algemene Hoogtekaart Nederland is duidelijk zichtbaar dat het plangebied is gelegen op de flank van een woerd. Richting het zuidoosten loopt het plangebied steeds ruimer op. Het meest noordwestelijk gelegen deel van het plangebied heeft een hoogte van 6,47m+NAP. Het meest zuidoostelijk gelegen deel van het plangebied heeft een hoogte van 7,56+NAP. Het centrum heeft een hoogte van 7,64m+NAP (zie ***Afbeelding 6*** en ***Afbeelding 7***).

Afbeelding 6: Het plangebied op de Actuele Hoogtekaart Nederland. Het plangebied is gesitueerd in het rode kader. De zwarte lijn betreft het noordwest-zuidoost georiënteerde hoogteprofiel (Bron:www.ahn.nl).

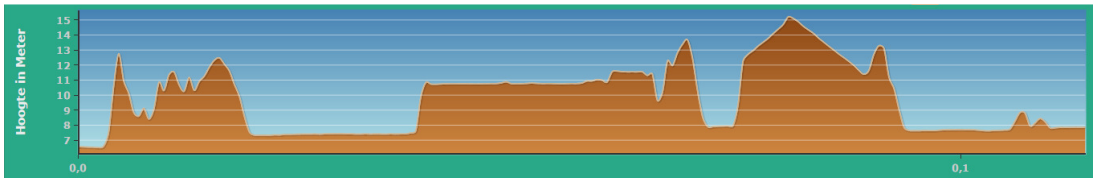

Afbeelding 7: Het noordwest-zuidoost georiënteerde hoogteprofiel van het plangebied (Bron:www.ahn.nl).

Gaafheid bodem

Door de realisatie van de hedendaagse bebouwing is de bodem naar verwachting verstoord geraakt tot op een nog onbekende diepte. Eventuele aanwezige archeologische vindplaatsen kunnen hierdoor (gedeeltelijk) zijn aangetast of verloren zijn gegaan. Dit geldt ook voor eventuele peilverlagingen die in het verleden zijn uitgevoerd.

Milieu- en geotechnische gegevens

Het project bevindt zich nog in de ontwerpfase. Derhalve zijn nog geen actuele milieutechnische- en geotechnische rapporten voorhanden bij de opdrachtgever. Uit het Dinoloket is geen geologische boring bekend in het plangebied. In de nabijheid van het plangebied zijn drie geologische boringen bekend.[5]

---

[5] *https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens*

De eerste boring betreft B39H1410, gezet op onbekende datum tot 5,00m-mv, op ca. 50m ten westen van het plangebied (zie ***Afbeelding 8***). In deze boring is de oppervlakte vanaf het maaiveld tot 3m-mv beschreven als de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Delwijnen. In de bovengrond bestaat de bodem tot 1m-mv uit zandige klei en siltige klei. Vanaf 1m-mv tot 3m-mv is deze beschreven als matig grof. Vanaf 3m-mv tot 5m-mv is de bodem beschreven als matig grof en zwak grindig zand behorende tot de Formatie van Kreftenheye.

De tweede boring betreft B39H1428, gezet op onbekende datum tot 5,00m-mmv, op ca. 20m ten zuiden van het plangebied. In deze boring is de oppervlakte vanaf het maaiveld tot 3,20m-mv beschreven als de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Delwijnen. Dit laagpakket bestaat tot 3m-mv uit matig grof zand. Vanaf 3m-mv tot 3,20m-mv is een laag beschreven als 'sterk zandig zand'. Het is onbekend wat hiermee wordt bedoeld. Vanaf 3,20m-mv tot 5m-mv is de bodem als zeer grof zand behorende tot de Formatie van Kreftenheye geïnterpreteerd.

De derde boring betreft B39H1429. In deze boring is ook sprake van de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Delwijnen, tot een diepte van 3,50m-mv. Dit laagpakket bestaat tot 2m-mv uit afwisselend zandige en humeuze klei. Vervolgens is van 2m-mv tot 3,50m-mv sprake van matig grof en siltig zand in de bodem. Vanaf 3,50m-mv tot 5m-mv is de bodem als zeer grof zand, behorende tot de Formatie van Kreftenheye geïnterpreteerd.

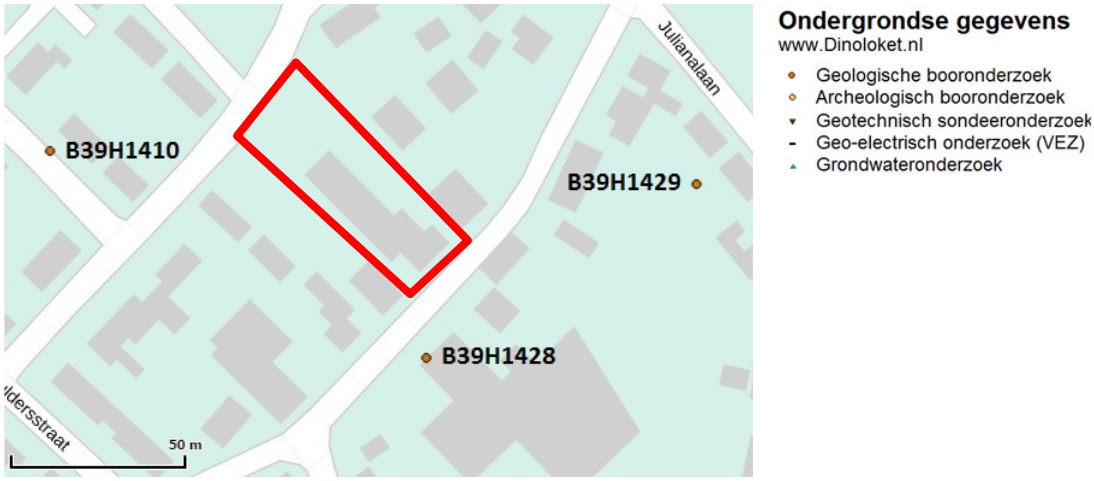

Afbeelding 8: Ondergrondse gegevens (bron:dinoloket.nl).

2.2 Historische ontwikkeling van het plangebied en de omgeving

Het plangebied is gelegen in de bebouwde kom van Horssen. De eerste vermelding van Horssen komt uit 1242, waarin het als *De Horsne* bekend staat. Latere benamingen zijn *Hursen* (1280) en in 1394 het hedendaagse *Horssen*. De betekenis van de naam is waarschijnlijk een samenstelling van *hors* 'paard' en *win* 'weide'. Mogelijk is de naam ook verwant met *hore* 'modder'.[6]

Plangebied

Historische kaarten tonen aan dat het plangebied is gelegen in de dorpskern van Horssen. Het minuutplan toont aan dat al in het begin van de 19e eeuw bewoning in het plangebied aanwezig is. 'Rijdt', waaraan het plangebied is gelegen, wordt op het minuutplan niet expliciet vermeld, maar wel op recentere historische kaarten. Aangezien de lintvormige bebouwing van Horssen de contouren van 'Rijdt' volgt, is het aannemelijk dat deze weg, en daarmee ook het plangebied, een historie heeft die al veel ouder is dan op de oudste kaarten staat weergegeven. Op kaarten voorafgaand aan het minuutplan zijn echter geen details met betrekking tot het plangebied

[6] *Van Berkel en Samplonius 2007, 209.*

vermeld.[7] De historische gegevens met betrekking van het plangebied staan hieronder weergegeven;

- Op het minuutplan uit 1811-1832 is het plangebied gelegen in een woonkavel, met daarop huis en erf, waarin een waterput is gelegen, met daarachter een tuin. Het achterste perceel heeft de functie bouwland, en behoort tot dezelfde eigenaar als de woonkavel. 'Rijdt' is op het minuutplan niet als weg bestempeld, maar gezien de oriëntatie van de bebouwing zal er wel een pad hebben gelopen dat als voorganger van de 'Rijdt' kan worden gezien (zie ***Afbeelding 9***).
- Op de topografische kaart van 1850 is in het plangebied geen verschil zichtbaar ten aanzien van de kadasterkaart. Wel is inmiddels 'Rijdt' als weg vormgegeven (zie ***Afbeelding 10***).
- Op de topografische kaart uit 1890 bebouwing aanwezig in directe nabijheid van het plangebied (zie ***Afbeelding 11***). Door de schaal van de tekening is het niet met zekerheid vast te stellen of dit om dezelfde bebouwing gaat als in het minuutplan staat aangegeven.
- Pas op de topografische kaart uit 1977 treedt aanzienlijke verandering op in het plangebied. Hierop is de hedendaagse bebouwing voor het eerst zichtbaar in het plangebied. Tevens is het dorp Horssen dan al veel ruimer opgezet (zie ***Afbeelding 12***).
- Op de topografische kaart uit 1998 is de weg 'de Bogerd', direct ten noorden van het plangebied aangelegd. Hierna zijn er geen wijzigingen meer zichtbaar op het cartografisch materiaal (zie ***Afbeelding 13***).

Afbeelding 9: Globale situatie in 1811-1832 met het plangebied in het rode kader (Bron: Minuutplan Horssen, Gelderland, Sectie A, blad 01; beeldbank.cultureelerfgoed.nl).

[7] www.gahetna.nl; www.topotijdreis.nl

Afbeelding 10: Topografische kaart uit 1850 met het plangebied in het rode kader (Bron: www.topotijdreis.nl).

Afbeelding 11: Topografische kaart uit 1890 met het plangebied in het rode kader (Bron: www.topotijdreis.nl).

Afbeelding 12: Topografische kaart uit 1977 met het plangebied in het rode kader (Bron: www.topotijdreis.nl).

Afbeelding 13: Topografische kaart uit 1991 met het plangebied in het rode kader (Bron: www.topotijdreis.nl).

2.3 Bouwhistorische waarden

Op grond van het uitgevoerde cartografisch onderzoek blijkt dat het plangebied al reeds 200 jaar lang bebouwd is geweest. Het gaat hier enkel om de voorzijde van de kavel. De hedendaagse bebouwing, die in de jaren ’70 van de vorige eeuw is gerealiseerd, overlapt de historische woonkavels. Gezien de funderingsdiepte van de hedendaagse bebouwing in relatie tot de

funderingsdiepte van historische woonhuizen, wordt aangenomen dat bouwhistorische waarden inmiddels zijn verdwenen. Navraag bij de opdrachtgever heeft geen nadere informatie opgeleverd. Er zijn dan ook geen relevante ondergrondse bouwhistorische waarden te verwachten.

2.4 Archeologische waarden

Voor het inzien van bekende archeologische waarden in- of in de nabijheid van het plangebied wordt normaliter gebruik gemaakt van Archis. Helaas is door de overgang van Archis 2 naar Archis 3 de informatie slechts beperkt raadpleegbaar, waardoor voor dit bureauonderzoek ook geput is uit informatie in DANS en de archeologische waardenkaart van de gemeente Druten.

Uit de archeologische waardenkaart van de gemeente Druten blijkt dat er twee waarnemingen aanwezig zijn in een straal van 500m rondom het plangebied (zie ***Afbeelding 14***). Tevens toont de waardenkaart aan dat het plangebied op de rand ligt van de historische dorpskern (voor 1820) van Horssen. De twee waarnemingen betreffen nr. 105.844 en 25.784. Waarneming 105.844 is gelegen op ca. 400m ten zuidwesten van het plangebied. Het betreft hierbij één fragment dat niet nader gedateerd kan worden dan IJzertijd aardewerk. Er zijn geen gegevens vermeld ten aanzien van de verwerving van de waarneming. Over waarneming 25.784 zijn meer gegevens bekend. Uit de catalogus behorende bij de archeologische waardenkaart blijkt dat bij onderzoek van STIBOKA meerdere fragmenten aardewerk zijn aangetroffen, die door Modderman zijn geïnterpreteerd als enkele inheems-Romeinse scherven, Merovingisch-, Karolingisch-, Pingsdorfer-, vroeg-geel-geglazuurd- en kogelpot-aardewerk, alsmede steengoed. Deze zijn niet allen op de locatie van de waarneming verzameld, maar zijn verspreid op het bouwland van Oost-Horssen, waar ook het onderhavig plangebied onder valt, aangetroffen.

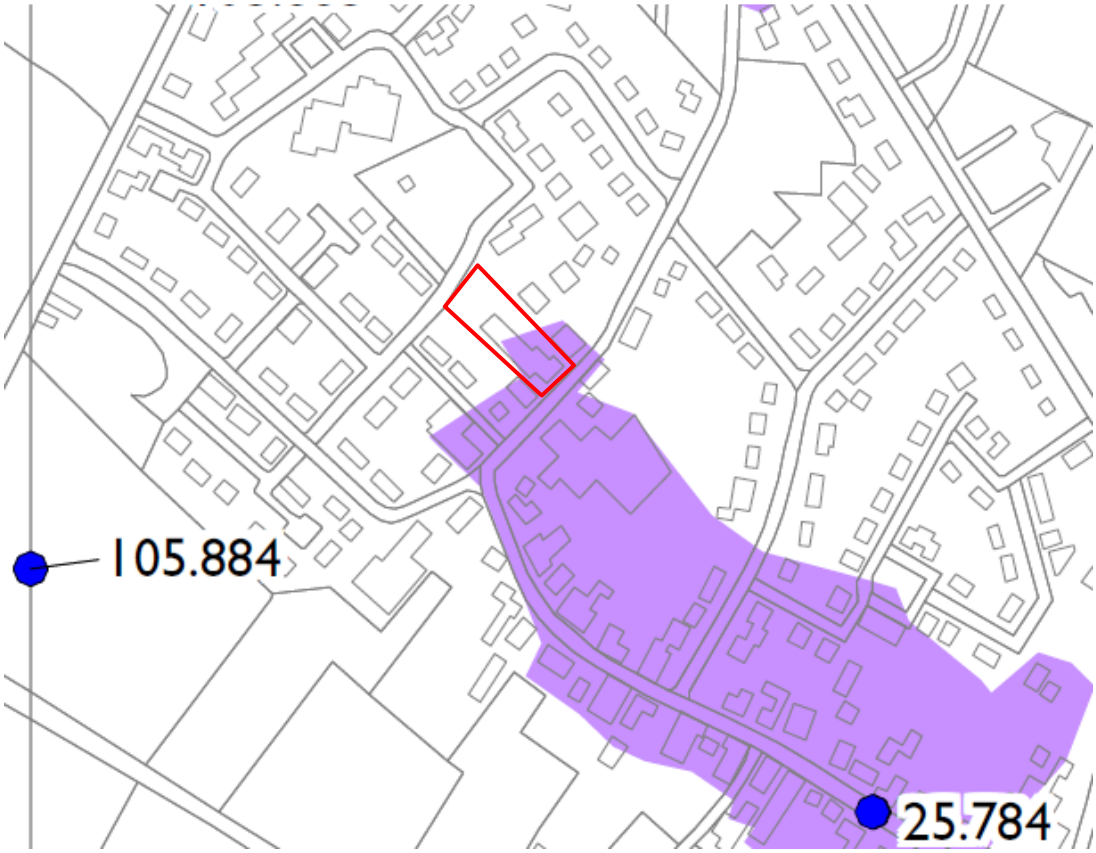

Afbeelding 14: Uitsnede van de archeologische waardenkaart van de gemeente Druten (Bron: van Heeringen et al. 2013, catalogus 1-1).

Uit Archis 3 blijkt dat het plangebied ligt binnen een eerdere onderzoeksmelding. Deze melding bedekt echter een groot deel van de gemeente Druten. Waarschijnlijk gaat het hierbij om de realisatie van de archeologische waarden- en beleidsadvieskaart. Verder toont Archis 3 aan dat er op ca. 100m ten westen en ca. 130m ten zuidoosten van het plangebied archeologische onderzoeken hebben plaatsgevonden (zie ***Afbeelding 15***). Uit DANS blijkt dat het onderzoek ten westen van het plangebied een bureauonderzoek en karterend booronderzoek uit 2014 betreft, uitgevoerd door Synthegra. Ook blijkt uit DANS dat het onderzoek ten zuidoosten van het plangebied een bureauonderzoek en karterend booronderzoek uit 2008 betreft, uitgevoerd door Vestigia.

Bij het door Synthegra uitgevoerde onderzoek is komklei aangeboord, niet het in het vooronderzoek verwachtte rivierduinzand. Uit het onderzoek bleek ook dat de bodem tussen 70cm-mv en 140cm-mv is verstoord. Tevens zijn er geen archeologische indicatoren aangetroffen. Op grond hiervan is niet besloten tot vervolgonderzoek.[8]

Tijdens het door Vestigia uitgevoerde onderzoek is direct onder het maaiveld een laag met puin en baksteen aangeboord. De dikte hiervan varieert tussen de 0,3m-mv en 0,5m-mv. Hieronder is een bodemlaag met matig tot sterk zandige klei aangetroffen, bovenop komklei en rivierduinzand. In een van de boringen in het rivierduinzand is fosfaat aangetroffen, maar overige archeologische indicatoren ontbreken. Op grond hiervan is niet besloten tot vervolgonderzoek. [9]

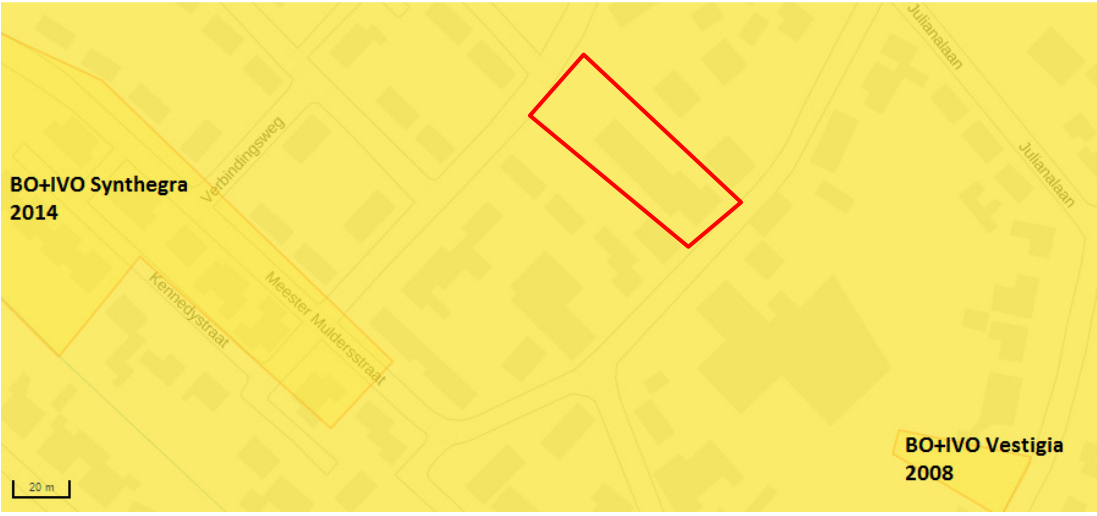

Afbeelding 15: Archeologische waarden, aangevuld met informatie uit DANS (Bron: Archis3).

[8] *Hagens & Leuvering 2014, 27-28.*
[9] *Oudehof et al. 2013, 16, 17.*

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel

Op grond van de bekende geologische, landschappelijke, aardkundige, archeologische en historische gegevens in en rond het plangebied kan de archeologische verwachting worden bepaald. Het perceel heeft in het vigerende bestemmingsplan 'Kom Horssen' de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1'. Dit houdt in dat voor ingrepen dieper dan 0,50m-mv en oppervlaktes groter dan 100 m2 archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Voor het plangebied is ook een geactualiseerde archeologische beleidsadvieskaart uit 2013 voorhanden (zie ***Afbeelding 17***). Doorgaans wordt deze kaart als leidend gezien in het bepalen van de ondergrenzen voor archeologisch onderzoek. Hoewel deze kaart wel aanbevelingen doet voor te hanteren ondergrenzen, zijn deze niet opgenomen in dubbel- of paraplubestemmingen.[10] Derhalve is de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1' leidend voor het onderhavig onderzoek.

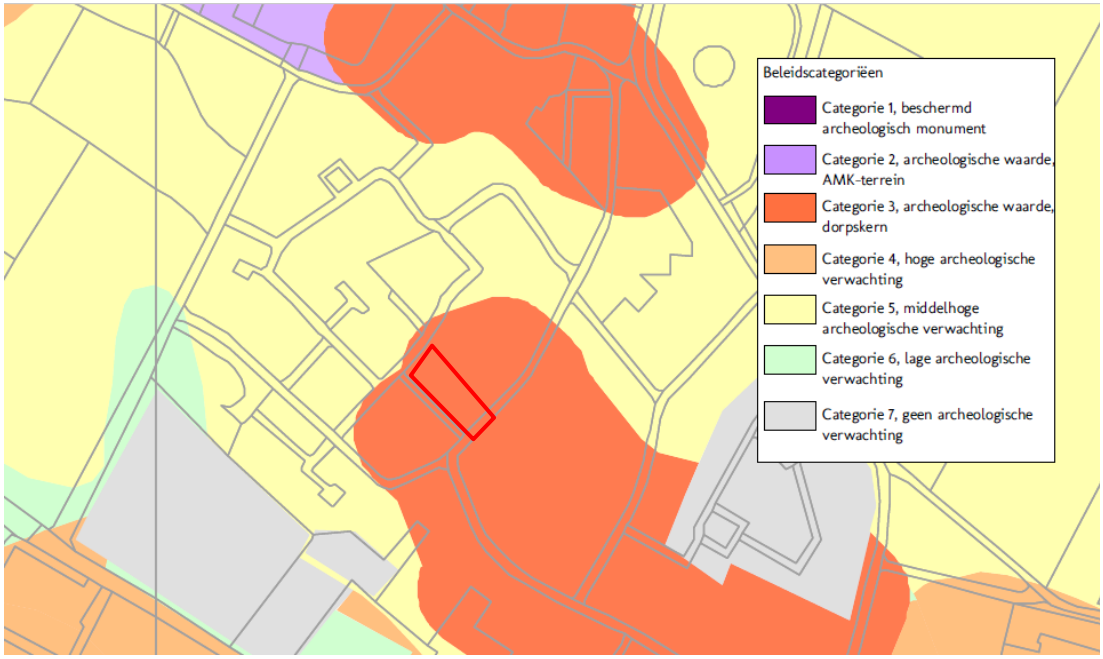

Afbeelding 17: Archeologische waarde en beleidscategorie gemeente Druten, met het plangebied in het rode kader (Bron: van Heeringen et al. 2013, kaart 9).

Het plangebied ligt in het Nederlands rivierengebied. Op de bodemkaart is het plangebied gelegen op een terp. Uit de geologische kaart van de gemeente Druten blijkt echter dat het gaat om een donk, een rivierduin uit het Laat-Weichselien of begin Holoceen, dat nog boven het maaiveld uitsteekt. De geologische boringen in de omgeving van het plangebied bevestigen deze interpretatie. In deze boringen is de bodem geïnterpreteerd als Formatie van Boxtel, Laagpakket van Delwijnen (rivierduinzand) op afzettingen van de Formatie van Kreftenheye.

In het rivierengebied behoren donken tot de meest gunstige bewoningslocaties, door hun natuurlijke hoge ligging ten opzichte van de omgeving. Op dergelijke terreinen zijn ook veel hedendaagse historische kernen gevestigd, zoals Hossen in het onderhavige plangebied. Uit archeologische waarden in de omgeving van het plangebied blijkt dat op de donk van Horssen al vindplaatsen vanaf de IJzertijd tot en met de Late Middeleeuwen bekend zijn. Daarnaast toont het cartografisch materiaal aan dat het plangebied tot de historische kern van Horssen behoort, en al vanaf ca. 1820 bewoond is. Op basis van deze argumenten wordt een hoge verwachting op archeologische vindplaatsen vanaf de IJzertijd tot en met de Nieuwe Tijd vastgesteld.

---

[10] *Vergelijk van Heeringen et al. 2013, 5.*

Archeologische waarden uit oudere periodes dan de IJzertijd zijn in de omgeving van het plangebied niet bekend. Hiervoor is enkel de gunstige landschappelijke situatie een motivatie voor een gespecificeerde archeologische verwachting. Op basis van de ligging van het plangebied op een donk wordt daarom de verwachting op vindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum tot en met de Bronstijd op middelhoog vastgesteld.

Naar verwachting liggen eventuele archeologische vindplaatsen dicht onder het maaiveld, aangezien deze niet in een later stadium zijn afgedekt. Dit betekent dat vindplaatsen mogelijk zijn verstoord tijdens de aanleg van de hedendaagse bebouwing of ingrepen hieraan voorafgaand. Uit archeologisch onderzoeken uit de omgeving van het plangebied blijkt dat er een antropogene ophogingslaag van ca. 50 cm verwacht kan worden. Direct hieronder bevinden zich naar verwachting de archeologische vindplaatsen. Om dit te toetsen wordt een veldonderzoek (IVO-O) noodzakelijk geacht.

2.5 Beantwoording onderzoeksvragen[11]

Wat is de bodemopbouw en de vermoedelijke intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?

De bodem is opgebouwd uit een subrecente bouwvoor op rivierduinzand (donk) op grofzandige rivierafzettingen van de Formatie van Kreftenheye. De subrecente bouwvoor is naar verwachting ca. 50 cm dik.

Kunnen er archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig zijn en zo ja, welke en waar (welke diepte) en in welke vorm?

Archeologische onderzoeken in de nabijheid van het plangebied tonen aan dat er zich mogelijk archeologische vindplaatsen uit de IJzertijd tot en met de Nieuwe Tijd in het plangebied bevinden. De verwachting op bewoning uit oudere periodes is op basis van de landschappelijke situatie hoog, maar hiervan zijn geen aanwijzingen in de omgeving van het plangebied bekend.

Archeologische vindplaatsen uit de bovengenoemde locaties bevinden zich direct onder de subrecente bouwvoor, op een diepte van naar verwachting ca. 50cm-mv.

De gespecificeerde archeologische verwachting is als volgt (zie ***Tabel 2***):

Tabel 2: Archeologische verwachting en type vindplaats per periode.

Periode	**Verwachting**	**Verwachte vindplaatstypen**	**Verwachte grondlaag (diepte)**
Vroege Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	Hoog	Nederzettingsterreinen, grafvelden, akkerlagen, afvaldumps, zandpaden, karrensporen, verharde wegen.	Direct onder de subrecente ophoging op ca. 50cm-mv
IJzertijd - Romeinse Tijd	Hoog	Nederzettingsterreinen, urnenvelden, resten van ijzerproductie- en bewerking, dumps, meilers	Direct onder de subrecente ophoging op ca. 50cm-mv
Bronstijd	Middelhoog	Nederzettingsterreinen, urnenvelden, resten van bronsbewerking, meilers, dumps	Direct onder de subrecente ophoging op ca. 50cm-mv
Neolithicum	Middelhoog	Nederzettingsterreinen, urnenvelden, haardplaatsen/haardkuilen, vuursteenstrooiingen	Direct onder de subrecente ophoging op ca. 50cm-mv

[11] *Zie paragraaf 1.2Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek*

Laat-Paleolithicum – Mesolithicum	Middelhoog	Jachtkampen, haardplaatsen/haardkuilen, vuursteenstrooiingen	Direct onder de subrecente ophoging op ca. 50cm-mv

Is aanvullend veldonderzoek door middel van boringen en/of proefsleuvenonderzoek noodzakelijk?

Ja, op basis van het bureauonderzoek blijkt dat er archeologische waarden in het plangebied verwacht worden. Deze archeologische waarden kunnen echter zijn verstoord door (sub)recente verstoringen. Om de verwachting nader te specificeren en te toetsen is een archeologisch veldonderzoek noodzakelijk. Daarom wordt op grond van de onderzoeksresultaten uit het bureauonderzoek geadviseerd om een verkennend booronderzoek uit te voeren.

Bij een verkennend booronderzoek geldt een hoeveelheid van 6 boringen per hectare, met voor kleinere plangebieden een minimum van 5 boringen. Voor het onderhavige plangebied (ca. 2.200 m^2) wordt daarom aanbevolen om 5 verkennende boringen te zetten. De boringen dienen verspreid tot 25 cm in de ongeroerde grond worden doorgezet, op deze locatie is dat de Formatie van Boxtel (dekzand). Vanwege het ontbreken van een numeriek verschil in het aantal boringen wordt geadviseerd om meteen karterend te boren. Bij een karterend booronderzoek wordt in een driehoeksgrid verspreid over het plangebied geboord met een zogeheten megaboor (boordiameter: 15cm). Karterende boringen zijn zowel geschikt voor het bepalen van de mate van intactheid van de bodemopbouw als het bepalen van de aan- of afwezigheid van vindplaatsen. Bij karterende boringen zal de gehele boorkern worden versneden (bij klei) of gezeefd (bij zand) op een metalen zeef met een maaswijdte van 4 mm, voor controle op archeologische indicatoren. Archeologische indicatoren kunnen bestaan uit fragmenten aardewerk, houtskool, bewerkt vuursteen, verbrande leem, slakmateriaal, etc. Bij het booronderzoek dient de methode E1, van de KNA - Leidraad Inventariserend Veldonderzoek[12], als uitgangspunt.

Op grond van de onderzoeksresultaten van het booronderzoek zal gemeente Druten bepalen of vervolgonderzoek (proefsleuvonderzoek en/of archeologische begeleiding) noodzakelijk is of niet.

[12] *Tol et al. 2012.*

3 Resultaten van het Booronderzoek

3.1 Werkwijze Booronderzoek

Aan de hand van het bureauonderzoek kwam naar voren dat methode E1 van de leidraad een inventariserend booronderzoek (verkennende fase en karterende fase, Tol et al. 2012) de meest geschikte methode is voor het toetsen van het archeologisch verwachtingsmodel. Het betreft een brede zoekoptie, omdat in de diepere ondergrond in theorie zowel vindplaatsen van landbouwende samenlevingen, als steentijdvindplaatsen aanwezig kunnen zijn. Het verkennend booronderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de KNA versie 3.3, specificatie VS03.

Op 17 maart 2016 zijn op de onderzoekslocatie in totaal 6 karterende boringen gezet door E. van der Kuijl (senior KNA archeoloog). Hiervan zijn er 2 (boring 4 en 5) voortijdig gestuit op een voor handboormateriaal ondoordringbare puinverharding. De boringen zijn regelmatig verspreid over de locatie met behulp van een verspringend driehoeksgrid en zijn doorgezet tot minimaal 25 cm in de C-horizont. De maximale boordiepte bedroeg 250 cm-mv (boring 5). De boringen zijn gezet met een megaboor met een boordiameter van 15 cm. De exacte locaties zijn ten opzichte van de bestaande bebouwing en perceelsgrenzen ingemeten met meetlinten en een meetwiel. Van alle boringen is de maaiveldhoogte afgeleid van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2).

Het opgeboorde sediment is in het veld bodemkundig beschreven conform de NEN 5104 en de bodemclassificatie volgens De Bakker en Schelling (1989). Alle afzonderlijke bodemlagen zijn (bij zand) droog gezeefd over een metalen zeef met een maaswijdte van 4 mm en geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals fragmenten vuursteen, aardewerk, houtskool, verbrande leem, bot etc. Zavel en kleipakketten zijn volledig versneden en gecontroleerd op archeologische indicatoren.

3.2 Resultaten

Geologie en Bodem

Voor de ligging van de boorpunten wordt verwezen naar Bijlage 3. De resultaten van de boringen (de boorbeschrijvingen) zijn opgenomen in Bijlage 4. Alle vier geslaagde boringen hebben nog een intact bodemprofiel. Boring 3 en boring 6 liggen op de flank van het rivierduin. Boring 1 en 2 liggen op de top van het rivierduin. De hoofdlijn van de bodemopbouw op het rivierduin kan als volgt worden weergegeven (boring 2).

Diepte (cm – mv)	Samenstelling	Interpretatie
Vanaf maaiveld tot 10 cm	Graszode	
Tussen 10 cm en 60 cm	Donkerbruin humeus fijn siltig zand met baksteenpuin en grind	Ap1; subrecente bouwvoor
Tussen 60 cm en 130 cm	Grijs humeus matig fijn siltig zand met leembrokjes en houtskoolfragmenten	A1; oude woongrond (Middeleeuwen/Nieuwe Tijd)
Tussen 130 cm en 195 cm	Lichtbruin iets humeus matig fijn siltig zand met houtskoolfragmenten	A2; oude woongrond (Romeinse Tijd / Middeleeuwen)
Tussen 195 cm en 220 cm	Geel matig fijn zand met fijne kiezels	C; Rivierduin (Formatie van Boxtel)

De hoofdlijn van de bodemopbouw op de flank van het rivierduin is als volgt (boring 6):

Diepte (cm – mv)	Samenstelling	Interpretatie
Vanaf maaiveld tot 10 cm	Graszode	
Tussen 10 cm en 25 cm	Bruin humeus kleiig zand	Ap1; subrecente bouwvoor
Tussen 25 cm en 160 cm	Grijsbruine roestige zandige klei, sterk gevlekt met wortelresten, fosfaatvlekken en houtskoolspikkels	A1; oude woongrond (Middeleeuwen/Nieuwe Tijd)
Tussen 160 cm en 190 cm	Donkergrijs humeus kleiig zand met houtskoolfragmenten (zavel)	A2; oude woongrond (Middeleeuwen)
Tussen 190 cm en 220 cm	Lichtbruin matig fijn iets humeus kleiig zand (zavel)	A3; oude woongrond (Romeinse Tijd / Middeleeuwen)
Tussen 220 cm en 250 cm	Geel matig fijn zand met fijne kiezels	C; Rivierduin (Formatie van Boxtel)

Interpretatie:

De basis van het bodemprofiel bestaat uit matig grof rivierzand (250-300 mu) behorend tot de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Delwijnen. Deze wordt afgedekt door een 1 tot 1,5 meter dik humeus zandig pakket (boring 1 en 2) waarin minimaal twee te onderscheiden cultuurlagen zijn gevormd vanaf de Late Prehistorie. Deze oude woongronden worden gekenmerkt door een sterke bijmenging aan fosfaten, houtskoolspikkels en archeologische indicatoren. De oude woongrond wordt afgedekt door een 60 cm dikke subrecent gevormde bouwvoor. De top van het ‘ongeroerde’ rivierduin bevindt zich op een diepte van respectievelijk 180 cm-mv en 190 cm-mv.

Ter plaatse van boring 3 en 6 bestaat de top van bodemprofiel uit een dunne bouwvoor op zandige klei (zavel) die naar onder toe steeds zandiger wordt, totdat deze op een diepte van respectievelijk 200 cm-mv en 220 cm-mv overgaat in de top van het ongeroerde rivierduin. Het rivierduin ligt hier wat lager, waardoor het in de Romeinse Tijd en in de Middeleeuwen (voor de bedijking) periodiek kon overstromen en er (humeuze) klei en zavel over het duin werd afgezet. Deze kleiige afzettingen behoren eveneens tot het Laagpakket van Delwijnen. De natuurlijke kleiafzettingen zijn sterk antropogeen beïnvloed en bevatten dezelfde bijmenging aan fosfaten, houtskoolspikkels en archeologische indicatoren als in boring 1 en 2.

Archeologie

Tijdens het booronderzoek zijn alle afzonderlijke bodemlagen gezeefd over een metalen zeef met een maaswijdte van 4 mm. Hierbij zijn behalve subrecent (baksteen)puin en houtskoolfragmenten tevens archeologische indicatoren aangetroffen zoals bewerkt vuursteen en aardewerkfragmenten. De datering van het vondstmateriaal loopt uiteen van de Late Prehistorie (Bronstijd/IJzertijd) tot en met de Nieuwe Tijd. De aanwezigheid van diverse fragmenten verbrande leem duid erop dat in het plangebied resten van gebouwstructuren aangetroffen kunnen worden. Gebouwen bestonden in die tijd veelal uit vakwerkhuizen (houtskeletbouw met vlechtwerkwanden bedekt met stro en leem). De vondsten zijn alle afkomstig uit de oude woongrond op het rivierduin. Voor een overzicht van het aangetroffen vondstmateriaal wordt verwezen naar tabel 3.

Tabel 3: Overzicht van tijdens het booronderzoek aangetroffen archeologische indicatoren

Vondstnr.	Boringnr.	Diepte in cm-mv	Omschrijving	Datering
1	1	75-110	1 wandfragment handgev. Aw. sec. verbrand	LIJT - LME
			1 wandfragment ruwwandig aw. uit Mayen	VME
			2 fragmenten verbrande leem	onbekend
2	1	180-210	1 fragmentje steenkool	onbekend
			2 fragmentjes slak	onbekend
			1 fragmentje tefriet	LIJT - VME
			3 fragmentjes verbrande leem	onbekend
			1 fragmentje ruwwandig aw. uit Mayen	VME
			1 fragmentje handgev. Aw met zandmagering	LME
			1 fragementje aw. sterk verweerd	onbekend
			1 fragment vuursteen (afval)	BRONS-ROM
3	2	60-130	2 wandfragmenten steengoed uit Langerwehe	LME
			1 wandfragment steengoed uit Siegburg	LME
			1 wandfragment ruwwandig aw.	ROM / VME
			1 wandfragment met verweerde rode deklaag TS	ROM
4	2	130-195	1 wandfragment steengoed uit Siegburg	LME
			1 wandfragment handgev. Aw met potgruis/zand	ROM-LME
5	3	75-150	1 dikwandig wandfragm handgev. Aw. met potgruis	LIJT-LME
6	3	150-200	1 wandfragment gladwandig aw sterk verweerd	ROM-VME
			1 fragmentje verbrande leem	onbekend
7	6	25-160	1 fragment baksteen	LME
			1 fragment gebrande schelpkalk (tras)	LME/MT

4 Conclusie en aanbeveling

4.1 Conclusie

Op grond van de bestudeerde bronnen en de bekende archeologische waarnemingen in de omgeving van het plangebied, wordt geconcludeerd dat het plangebied een hoge trefkans heeft op archeologische vindplaatsen uit de periode IJzertijd tot en met de Nieuwe Tijd. Daarnaast geldt een middelhoge verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum tot en met Bronstijd. Er kunnen in het plangebied restanten van nederzettingsterreinen en grafvelden aangetroffen worden, alsmede zogeheten off-site patronen, zoals wegen/karrensporen, afvaldumps etc.

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek is een karterend booronderzoek uitgevoerd die de verwachtingen uit het bureauonderzoek bevestigen. Hiermee kunnen de onderzoeksvragen als volgt beantwoord worden:

- *Wat is de bodemopbouw en de vermoedelijke intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?*

  Uit het booronderzoek blijkt dat het plangebied deels (boring 1 en 2) op de top van het rivierduin gelegen is en deels (boring 3 t/m 6) op de flank van het rivierduin. De aangetroffen sedimenten behoren allen tot de Formatie van Boxtel (Laagpakket vna Delwijnen). Op dit rivierduin is een circa 1,5 meter dikke oude woongrond ontstaan, waarin minimaal twee ‘gebruiksfasen’ te onderscheiden zijn. Het betreft een cultuurlaag met archeologische indicatoren uit de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd en een oudere cultuurlaag met archeologische indicatoren uit de Late IJzertijd tot en met de Vroege Middeleeuwen. De cultuurlagen worden afgedekt door een subrecent gevormde donkere humeuze bouwvoor met een gemiddelde dikte van 60 cm. Eventuele verstoringen beperken zich tot deze bouwvoor. Daaronder is de bodemopbouw intact. Voor boring 4 en 5 kan geen uitspraak worden gedaan, omdat deze boringen voortijdig zijn gestuit op een voor handboormateriaal ondoordringbare laag gebroken puin.

- *Kunnen er archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig zijn en zo ja; welke en waar (welke diepte) en in welke vorm?*

  In het plangebied is sprake van minimaal twee cultuurlagen vanaf een diepte van 60 cm-mv tot maximaal 220 cm-mv. De cultuurlagen dateren uit de periode van de Late IJzertijd tot en met de Nieuwe Tijd. Op grond van het aangetroffen vondstmateriaal kan worden geconcludeerd dat het plangebied deel uit maakt van de oudste historische kern van Horssen die op het rivierduin (donk) gesitueerd is. De hoeveelheid vondstmateriaal en de aanwezigheid van fragmenten verbrande leem duiden op een nederzettingscontext met gebouwstructuren binnen het plangebied. Eventueel aanwezige sporen in de ondergrond zullen bestaan uit paalsporen en paalkuilen, wandgreppels, erfgreppels, waterputten, karrenpaden, afvalkuilen, etc. Ook resten van begravingen (grafvelden) kunnen op voorhand niet uitgesloten worden.

4.2 Selectieadvies

Op grond van de onderzoeksresultaten kan geconcludeerd worden dat in het plangebied meerdere vindplaatsen aanwezig zijn vanaf de Late Prehistorie tot en met de Nieuwe Tijd die deel uitmaken van de oudste historische kern van Horssen die op het rivierduin (donk) ontstaan is. Rekening houdend met een beschermende bufferzone van 20 cm boven het archeologisch niveau, dienen bodemingrepen dieper van 40 cm-mv zoveel mogelijk vermeden te worden.

Indien toch diepere bodemingrepen noodzakelijk zijn voor de geplande nieuwbouw, dan adviseren wij om ter plaatse van de geplande bouwkavels minimaal twee proefsleuven te trekken om de archeologische waarde te kunnen bepalen en te bepalen of nader onderzoek door middel van een vlakdekkende opgraving noodzakelijk is.

4.3 Selectiebesluit

Het conceptrapport is op 28 augustus 2016 beoordeeld door mw. drs. E. van der Linden namens gemeente Druten. Het advies van Hamaland Advies kan worden onderschreven. De boringen geven voldoende aanwijzingen dat op het nog onbebouwde deel van het perceel de bodem nog intact is, en dat daar sporen van meerdere vindplaatsen aanwezig zijn. Bodemingrepen dieper dan 40 cm onder het huidige maaiveld dienen dan ook vermeden te worden. Als dergelijke bodemingrepen toch noodzakelijk zijn, is archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Dit proefsleuvenonderzoek is een waarderend onderzoek, waarmee de waarde van de aanwezige vindplaats(en) kan worden vastgesteld. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek is daarna mogelijk nog definitief onderzoek nodig (opgraving of eventueel archeologische begeleiding).

Onder de huidige bebouwing zullen veel van de archeologische waarden in de bodem verstoord zijn. Afhankelijk van de diepte van de fundering van de huidige bebouwing kunnen diepere archeologische sporen en resten mogelijk nog wel bewaard zijn in de bodem. Een eventuele sloop van de huidige bebouwing zou dan ook archeologisch begeleid moeten worden.

4.4 Voorbehoud

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (ex artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: "*Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister*".

Afbeelding 18: Impressie van de noordzijde van het plangebied, momenteel in gebruik als tuin. In dit deel van het plangebied zijn twee nieuwe woningen gepland.

Gebruikte literatuur

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989; *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus.* Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 1997. *Landschappelijk Nederland, Fysisch geografie van Nederland*. Assen (1e druk).

Berendsen, H.J.A., 2008; *De vorming van het land, inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Assen (Fysische geografie van Nederland).

Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001: *Paleogeographic development of the Rhine-Meuse Delta, the Netherlands*. Assen (bijlage 3).

Berkel, G.J.W. van, & K. Samplonius, 2007. *Nederlandse plaatsnamen: herkomst en historie*, Utrecht: Het Spectrum.

Hagens, D. & J.H.F. Leuvering, 2014. *Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek, Burgemeester Bouwensweg te Horssen*, Synthegra rapport 120322, Doetinchem.

Heeringen, R.M., K. Klerks & R. Schrijvers, 2013. *Actualisering archeologische waarden-/verwachtingenkaart en beleidskaart gemeente Druten 2007.* Vestigia-rapport V993, Amersfoort.

Oudhof, J. W., E. Louwe & K. Klerks, 2008. *De Klaptes 13 te Horssen, gemeente Druten, Een bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek door middel van boringen.* Vestigia rapport V4496, Amersfoort.

Tol, A. J., J.W.H.P. Verhagen & M. Verbruggen, 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek Deel: karterend booronderzoek*, 4 december 2012, versie 2.0 vastgesteld door het CCvD Archeologie. Gouda.

Geraadpleegde websites:

zoeken.cultureelerfgoed.nl; voor Archis3; informatie over waarnemingen, vondsten, onderzoeken, monumenten, geomorfologie, bodem en grondwaterstand.
www.gpscoordinaten.nl/ voor RD-coördinaten.
www.topotijdreis.nl; voor informatie historische kaarten.
www.ahn.nl; voor informatie hoogte.
www.dans.easy.nl; voor rapporten.
http://www.dinoloket.nl/; voor informatie over geologische boringen in de omgeving van het plangebied.
www.google.maps; voor luchtfoto en gps-coördinaten.
www.gelderland.nl; voor informatie over landschap, cultuur, archeologie van de provincie Gelderland.
www.druten.nl; voor gemeentelijke archeologisch beleid en bestemmingsplannen.
www.ruimtelijkeplannen.nl; voor bestemmingsplaninformatie.
beeldbank.cultureelerfgoed.nl; voor opzoeken minuutplan 1811-1832.
www.gahetna.nl; voor informatie historische kaarten

BIJLAGEN

Bijlage 1: Plangebied (roze kader)

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem

De Bogerd
29 feb. 2016
71
69
67
65
63
10
8
6
4
HSN02F 00743G0000
HSN02F 00287G0000
HSN02F 00121G0000
HSN02F 00320G0000
HSN02F 00321G0000
HSN02F 00307G0000
Rijdt, Horssen
ca. 2200 m²

Bijlage 2: Overzicht van geologische perioden en lijst met gebruikte afkortingen

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem

BO	Bureauonderzoek
IVO-V	Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. verkennende boringen
IVO-K	Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. karterende boringen
IVO-W	Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. waarderende boringen
IVO-K-G	Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. karterende proefsleuven
IVO-W-G	Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. waarderende proefsleuven
AB	Archeologische Begeleiding
AMK	Archeologische Monumenten Kaart
IKAW	Indicatieve Kaart Archeologische Waarden
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
ARCHIS	ARCHeologisch Informatie Systeem
BP	Before Present
CAA	Centraal Archeologisch Archief
GLG	Gemiddeld Laagste Grondwaterstand
GHG	Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand
MV	MaaiVeld
NAP	Nieuw Amsterdams Peil
RGD	Rijks Geologische Dienst
STIBOKA	STIchting BOdem Kartering

Paleolithicum: tot 8800 vC	PALEO	vroeg: 800 – 500 vC	IJZV
vroeg: tot 300.000 C14	PALEOV	midden: 500 – 250 vC	IJZM
midden: 300.000 – 35.000 C14	PALEOM	laat: 250 – 12 vC	IJZL
laat: 35.000 C14 – 8800 vC	PALEOL	Romeinse tijd: 12 vC – 450 nC	ROM
laat A: 35.000 – 18.000 C14	PALEOLA	vroeg: 12 vC – 70 nC	ROMV
laat B: 18.000 C14 – 8800 vC	PALEOLB	vroeg A: 12 vC – 25 nC	ROMVA
Mesolithicum: 8800 – 4900 vC	MESO	vroeg B: 25 – 70 nC	ROMVB
vroeg: 8800 – 7100 vC	MESOV	midden: 70 – 270 nC	ROMM
midden: 7100 – 6450 vC	MESOM	midden A: 70 – 150 nC	ROMMA
laat: 6450 – 4900 vC	MESOL	midden B: 150 – 270 nC	ROMMB
Neolithicum: 5300 – 2000 vC	NEO	laat: 270 – 450 nC	ROML
vroeg: 5300 – 4200 vC	NEOV	laat A: 270 – 350 nC	ROMLA
vroeg A: 5300 – 4900 vC	NEOVA	laat B: 350 – 450 nC	ROMLB
vroeg B: 4900 – 4200 vC	NEOVB	Middeleeuwen: 450 – 1500 nC	XME
midden: 4200 – 2850 vC	NEOM	vroeg: 450 – 1050 nC	VME
midden A: 5300 – 3400 vC	NEOMA	vroeg A: 450 – 525 nC	VMEA
midden B: 3400 – 2850 vC	NEOMB	vroeg B: 525 – 725 nC	VMEB
laat: 2850 – 2000 vC	NEOL	vroeg C: 725 – 900 nC	VMEC
laat A: 2850 – 2450 vC	NEOLA	vroeg D: 900 – 1050 nC	VMED
laat B: 2450 – 2000 vC	NEOLB	laat: 1050 – 1500 nC	LME
Bronstijd: 2000 – 800 vC	BRONS	laat A: 1050 – 1250 nC	LMEA
vroeg: 2000 – 1800 vC	BRONSV	laat B: 1250 – 1500 nC	LMEB
midden: 1800 – 1100 vC	BRONSM	Nieuwe tijd: 1500 – heden	
midden A: 1800 – 1500 vC	BRONSMA	A: 1500 – 1650 nC	NTA
midden B: 1500 – 1100 vC	BRONSMB	B: 1650 – 1850 nC	NTB
laat: 1100 – 800 vC	BRONSL	C: 1850 - heden	NTC
IJzertijd: 800 – 12 vC	IJZ	Onbekend	XXX

Metaalsoorten		Steensoorten	
Brons	MBR	Barnsteen	SBA
Goud	MAU	Bergkristal	SBE
IJzer	MFE	Diabaas / gabbro / dolieriet / diorliet	SDI
Koper	MCU	Git	SGI
Lood	PB	Graniet / gneis	SGR
Messing	MME	Jadeiet / nefriet	SJA
Metaal	MXX	Kalk (steen)	SKA
Tin of lood legering	MSN	Leisteen	SLE
Zilver	MAG	Marmer	SMA
Organisch		Oker	SOK
Bot, dierlijk	ODB	Steen	SXX
Bot, menselijk	OMB	Tefriet / basaltlava	STE
Bot, onbekend	OXB	Tufsteen	STU
Gewei	ODG	Vuursteen	SVU
Hoorn	ODH	Zandsteen / kwartsiet	SZA
Hout / Houtskool	OPH		
Ivoor	ODI	Onbekend	XXX
Leer / huid / bont	ODL	Niet van toepassing	—
Organisch	OXX		
Organisch, dierlijk	ODX	Glas	GLS
Organisch, menselijk	OMX	Keramiek	KER
Organisch, plantaardig	OPX	Slak	SLAK
Schelp	ODS		
Textiel: katoen / linnen / wol / zijde	OTE		

A-horizont: Minera[illegible]meuze) bovengrond. Indien er uitspoeling van materiaal optreedt, heet deze uitspoelingshorizont ook we[illegible]-horizont.

B-horizont: Inspoelingshorizont. Een horizont waaraan door inspoeling uit een hoger liggende horizont humus, ijzer of kleibestanddelen zijn toegevoegd

C-horizont: Een horizont die weinig of niet veranderd is door bodemvorming, de moederbodem. Men kan aannemen dat de bovenliggende, al dan niet door bodemvorming veranderde, horizonten uit soortgelijk materiaal zijn ontstaan.

Eerdgrond: Gronden met een goed ontwikkelde, donkere, humeuze bovengrond. De donkere bovengrond verschilt duidelijk van kleur met de ondergrond. In de ondergrond heeft geen duidelijke profielontwikkeling plaatsgevonden.

Esdek: De bovenlaag van een bodem die is ontstaan door een jarenlang gebruik als bouwland. Een esdek is bijvoorbeeld te vinden bij een enkeerdgrond.

Gyttja: Afgestorven organisch materiaal dat bezinkt en bijdraagt tot de veenvorming.

Inhumatiegraf: Grafkuil voor lijkbegraving (al dan niet in een sarcofaag van hout, lood of steen).

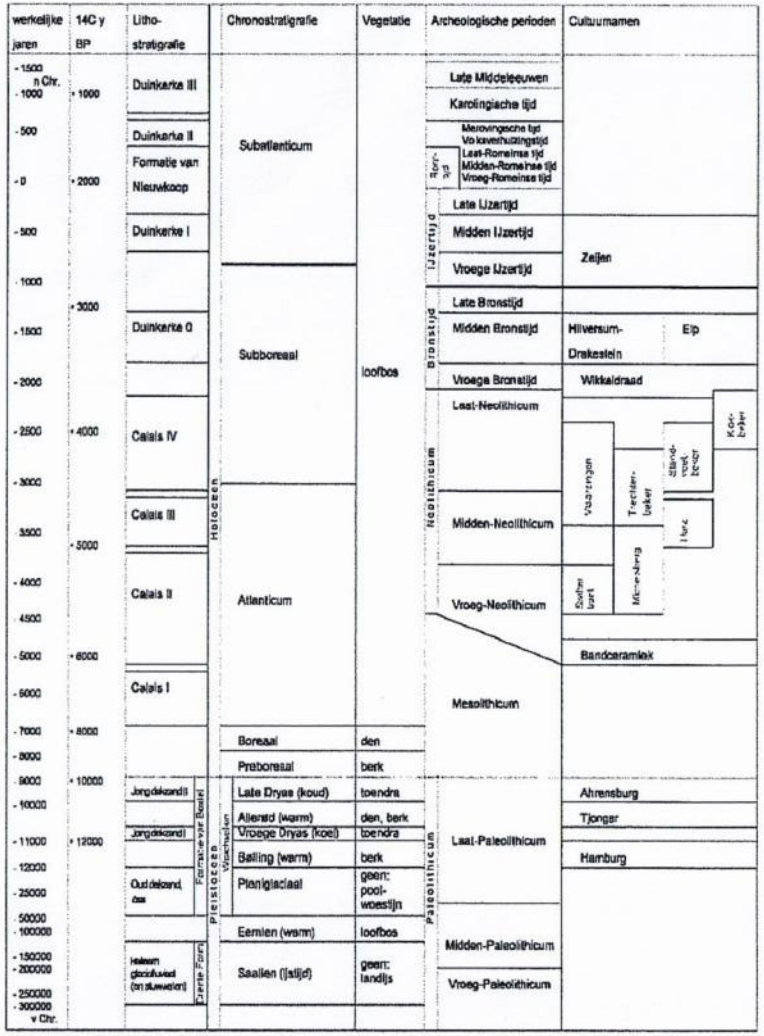

Bron: Es, W.A. van, H. Sarfatij en P.J. Woltering, 1988: Archeologie in Nederland, de rijkdom van het bodemarchief. Amsterdam / Amersfoort.

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem

Bijlage 3: Boorpuntenkaart

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem

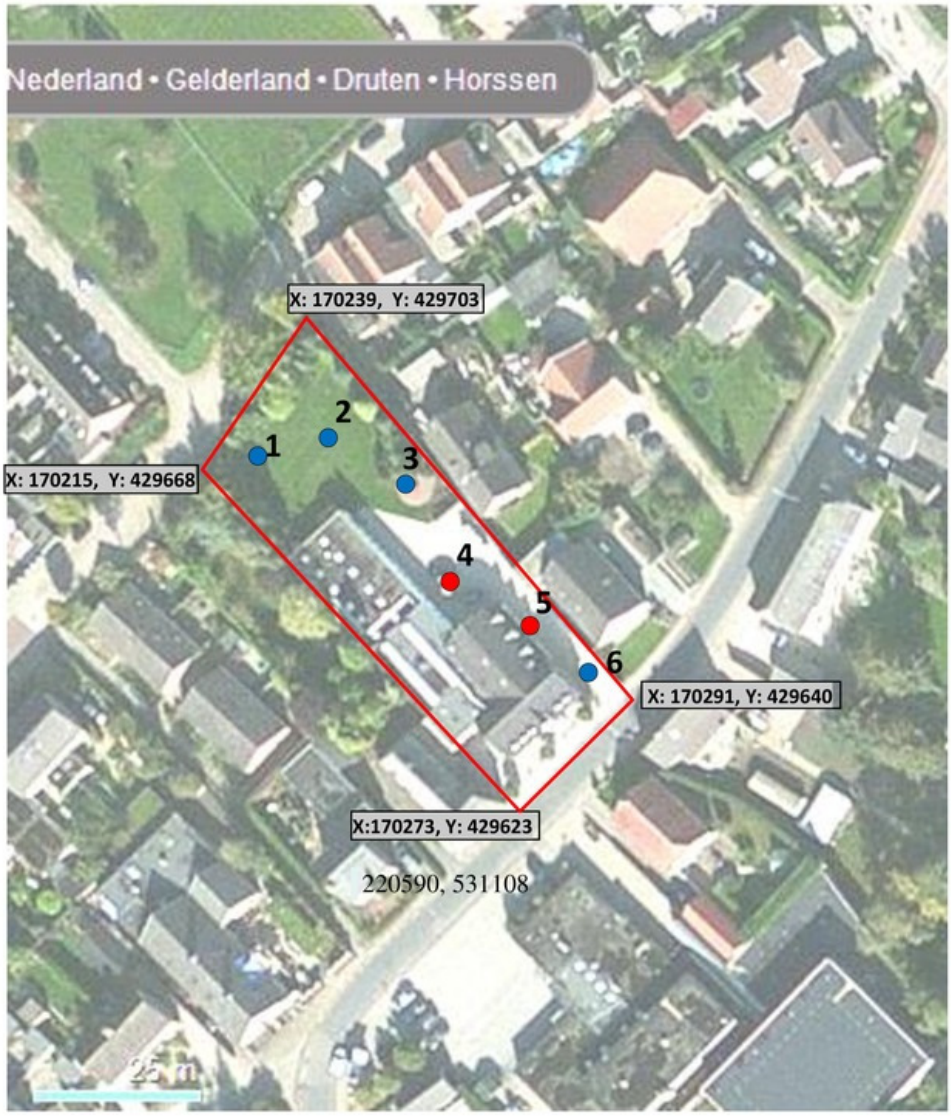

Bron: www.bing.com/maps

- Boring (gestuit)
- Boring met archeologische indicator
- Grens onderzoeksgebied

BOORPUNTENKAART

Schaal: zie kaart

Locatie Rijdt 65	Plaats/ gemeente Horssen, gemeente Druten
Opdrachtgever Buro voor Architektuur Dhr. P. Oosterhout	Centrum coördinaat met hoogte X: 170261, Y: 429647 7,64 m +NAP
Projectnummer 20161207	Tekenaar/datum JR / 23-3-2016

Hamaland Advies
Adviezen op het gebied van Archeologie
Milieu & Ruimtelijke Ordening

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem

Bijlage 4: Boorlegenda en boorstaten (separaat bijgevoegd)

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem

SMART

Boorstatenlegenda

Classificaties volgens de (Lutum+Silt)-Zand-Grind-driehoek

Grind

- Grind, siltig
- Grind, zwak zandig
- Grind, matig zandig
- Grind, sterk zandig
- Grind, uiterst zandig

Grind als toevoeging

- zwak grindig
- matig grindig
- sterk grindig

Classificaties volgens de OS-Lutum-(Silt+Zand)-driehoek

Veen

- Mineraalarm veen
- Veen, zwak kleiig
- Veen, sterk kleiig
- Veen, zwak zandig
- Veen, sterk zandig

Veen als toevoeging

- zwak humeus
- matig humeus
- sterk humeus

Laagaanduidingen

- Laag zonder dikte (folie, geodoek)
- Proefsleuf (PS)
- Boorgat afgesloten
- ww: 15 l — Hoeveelheid werkwater

Peilbuizen

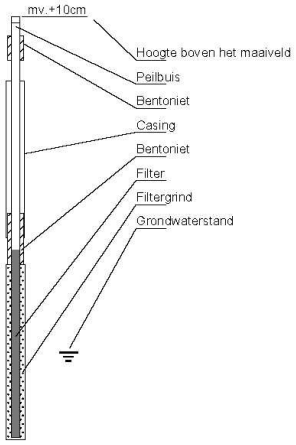

Classificaties volgens de Lutum-Silt-Zand-driehoek

Klei

- Klei, zwak siltig
- Klei, matig siltig
- Klei, sterk siltig
- Klei, uiterst siltig
- Klei, zwak zandig
- Klei, matig zandig
- Klei, sterk zandig

Zand

- Zand, kleiig
- Zand, zwak siltig
- Zand, matig siltig
- Zand, sterk siltig
- Zand, uiterst siltig

Leem

- Leem, zwak zandig
- Leem, sterk zandig

Bijzondere lagen

- Grind
- Asfalt
- Granulaat
- Slakken
- Tegel
- Bestrating
- Water
- Slib
- Anders

Monsters

- Geroerd grondmonster
- Steekbus

Detectie

Olie/water-reactie

1 = zwak
2 = matig
3 = sterk
4 = uiterst

PID waarden

< 0,2 ppm
0,2 - 1,0 ppm
1,0 - 2,0 ppm
2,0 - 10 ppm
> 10 ppm

getekend volgens NEN 5104

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem

Boring 01 (210cm)

datum: 23-03-2016

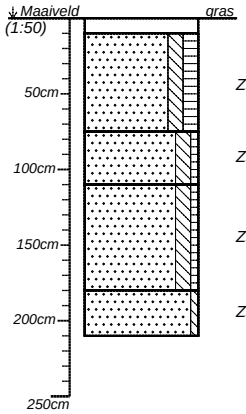

	graszode. Edelmanboor.	--
Zs2h2	Zand, matig siltig, matig humeus. Donkerbruin. iets puin, steenwol, Ap1-horizont, laaggrens: scherp. Edelmanboor.	--
Zs2h1	Zand, matig siltig, zwak humeus. Bruin-grijs. leembrokjes, houtskool, A1-horizont, laaggrens: scherp, vondstnr. 1. Edelmanboor.	--
Zs2h1	Zand, matig siltig, zwak humeus. Lichtbruin. iets roestbrokjes, baksteenpikkels, houtskool, A2-horizont, laaggrens: scherp. Edelmanboor.	--
Zs1	Zand, zwak siltig. Lichtgrijs. hele fijne kiezels, C-horizont, vondstnr. 2. Edelmanboor.	--

Boormeester: Eric

Boring 02 (220cm)

datum: 23-03-2016

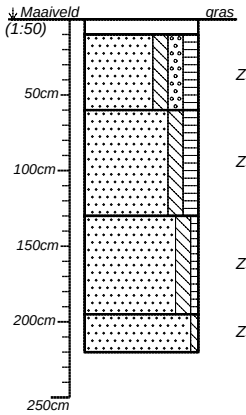

	graszode. Edelmanboor.	--
Zs2g2h2	Zand, matig siltig, matig grindig, matig humeus. Donkerbruin. iets puin, Ap1-horizont, laaggrens: scherp. Edelmanboor.	--
Zs2h2	Zand, matig siltig, matig humeus. Grijs. leembrokjes, houtskool, A1-horizont, laaggrens: scherp, vondstnr. 3. Edelmanboor.	--
Zs2h1	Zand, matig siltig, zwak humeus. Lichtbruin. houtskool, A2-horizont, laaggrens: scherp, vondstnr. 4. Edelmanboor.	--
Zs1	Zand, zwak siltig. Geel. fijne kiezels, C-horizont. Edelmanboor.	--

Boormeester: Eric

projectnummer *20161207*	blad *1/3*	locatieadres *Rijdt 65*	
locatie *Plangebied Rijdt 65*			
opdrachtgever *Buro voor Architektuur BNA*		postcode / plaats *Horssen, gemeente Druten*	
bureau *Hamaland Advies*		land *Nederland*	

getekend volgens NEN 5104

Boring 03 (230cm)

datum: 23-03-2016

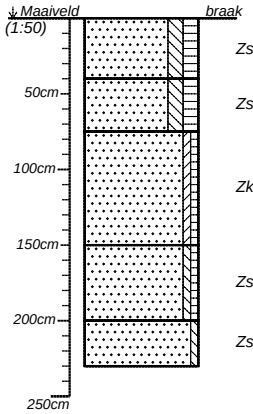

Zs2h2	Zand, matig siltig, matig humeus. Donkerbruin. iets puin, Ap1-horizont, laaggrens: scherp. Edelmanboor.	--
Zs2h2	Zand, matig siltig, matig humeus. Grijs-bruin. puin, Ap2-horizont, laaggrens: scherp. Edelmanboor.	--
Zkh1	Zand, kleiig, zwak humeus. Bruin-grijs. sterk siltig (zavel) leembrokjes, houtskool, A1-horizont, laaggrens: scherp, vondstnr. 5. Edelmanboor.	--
Zs1h1	Zand, zwak siltig, zwak humeus. Lichtbruin. houtskool, A2-horizont, laaggrens: scherp, vondstnr. 6. Edelmanboor.	--
Zs1	Zand, zwak siltig. Geel. fijne kiezels, C-horizont. Edelmanboor.	--

Boormeester: Eric

Boring 04 (25cm)

datum: 23-03-2016

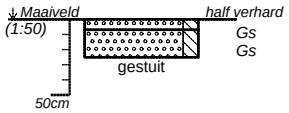

Gs	Grind, siltig. grindlaag. Edelmanboor.	--
Gs	Grind, siltig. vaste laag van gebroken puin, gestuit. Edelmanboor.	--

Boormeester: Eric

Boring 05 (25cm)

datum: 23-03-2016

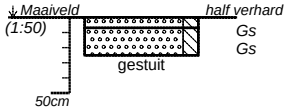

Gs	Grind, siltig. grindlaag. Edelmanboor.	--
Gs	Grind, siltig. vaste laag van gebroken puin, gestuit. Edelmanboor.	--

Boormeester: Eric

projectnummer	blad	locatieadres
20161207	*2/3*	*Rijdt 65*
locatie: *Plangebied Rijdt 65*		
opdrachtgever: *Buro voor Architektuur BNA*		postcode / plaats: *Horssen, gemeente Druten*
bureau: *Hamaland Advies*		land: *Nederland*

getekend volgens NEN 5104

Boring 06 (250cm)

datum: 23-03-2016

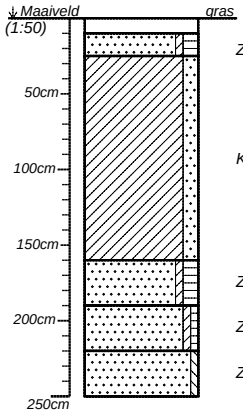

	graszode. Edelmanboor.	--
Zkh2	Zand, kleiig, matig humeus. Bruin. Ap1-horizont, laaggrens: scherp. Edelmanboor.	--
Kz2	Klei, matig zandig. Bruin-grijs. roestig, sterk gevlekt, houtskoolpikkels, wortelresten, fosfaatvlekken, A1-horizont, laaggrens: scherp, vondstnr. 7. Edelmanboor.	--
Zkh2	Zand, kleiig, matig humeus. Donkergrijs. (zavel), houtskool, A2-horizont, laaggrens: scherp. Edelmanboor.	--
Zkh1	Zand, kleiig, zwak humeus. Lichtbruin. A3-horizont, laaggrens: scherp. Edelmanboor.	--
Zs1	Zand, zwak siltig. Geel. fijne kiezels, C-horizont. Edelmanboor.	--

Boormeester: Eric

projectnummer	blad	locatieadres
20161207	*3/3*	*Rijdt 65*
locatie: *Plangebied Rijdt 65*		
opdrachtgever: *Buro voor Architektuur BNA*		postcode / plaats: *Horssen, gemeente Druten*
bureau: *Hamaland Advies*		land: *Nederland*

getekend volgens NEN 5104

AKOESTISCH ONDERZOEK

HERBESTEMMING RIJDT 65 TE HORSSEN

Geluid

akoestisch onderzoek

herbestemming Rijdt 65 te Horssen

Opdrachtgever	Pieter Oosterhout Buro voor Architektuur BNA Dorpssingel 12 6641 BE Beuningen

Rapportnummer	4354
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	11 oktober 2017

Vestiging	Limburg Rijksweg Noord 39 6071 KS Swalmen 0475 - 504961 swalmen@econsultancy.nl
Opsteller	R.A.F. Smeets, BASc BEd 06-40972565 smeets@econsultancy.nl
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	C.F.H. Rodoe
Paraaf	

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING 1

1 INLEIDING 2

2 TOETSINGSKADER 3

2.1 Wet geluidhinder 3
2.2 Bedrijven en milieuzonering 4

3 UITGANGSPUNTEN 5

3.1 Brongegevens wegverkeer 5
3.2 De Horst 5
3.3 Plangegevens 7

4 BEREKENINGSRESULTATEN EN TOETSING 8

4.1 Wegverkeer 8
4.2 De Horst 8

5 MAATREGELENAFWEGING 10

5.1 Bronmaatregelen 10
5.2 Overdrachtsmaatregelen 10
5.3 Conclusie 10

BIJLAGEN:

1. Opgave brongegevens wegbeheerder
2. Invoergegevens akoestisch overdrachtsmodel wegverkeer
3. Invoergegevens akoestisch overdrachtsmodel De Horst
4. Berekeningsresultaten wegverkeer
5. Berekeningsresultaten De Horst

SAMENVATTING

Econsultancy heeft een akoestisch onderzoek uitgevoerd in het kader van de realisatie van een viertal woningen te Horssen. De initiatiefnemer is voornemens het bestaande kantoorpand te transformeren naar een tweetal woningen. Tevens worden aan de noordzijde van het plangebied twee-aaneen woningen gerealiseerd. Bij de projectie van nieuwe geluidgevoelige bestemmingen binnen de zone van een weg is een akoestisch onderzoek verkeerslawaai noodzakelijk. De geluidgevoelige bestemmingen zijn gelegen in de nabijheid van het dorpshuis en zalencentrum 'De Horst' en de 30 km/uur wegen Rijdt en De Bogerd. In het onderzoek wordt in het kader van een goede ruimtelijke ordening de geluidbelasting op de geluidgevoelige bestemmingen inzichtelijk gemaakt en beoordeeld op basis van het toetsingskader.

Voor het plangebied is reeds een verbeelding opgesteld. Voor elke zijde van het bestaande pand (1-3) en het nieuwe bouwvlak voor de twee-aaneen woningen (4-7) zijn toetspunten gemodelleerd. De berekeningen zijn met behulp van het programma Geomilieu versie 4.21 verricht aan de hand van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012 en de Handleiding meten en rekenen industrielawaai (VROM, 1999).

Alleen ten gevolge van de Rijdt treedt een overschrijding op van de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting van 48 dB. De ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting wordt met maximaal 1 dB overschreden op het bestaande kantoorpand. Op basis van de maatregelenafweging worden zowel bron- als overdrachtsmaatregelen niet doelmatig geacht. Voor de Rijdt kan vanwege het ontbreken van een zone formeel geen hogere waarden worden vastgesteld. Alleen ten gevolge van de Rijdt treedt een overschrijding van de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting op, cumulatie is voor het onderhavige plan niet aan de orde.

Ten gevolge van de activiteiten bij De Horst treden langtijdgemiddeld beoordelingsniveaus van ten hoogste 38 dB(A) in de avondperiode. Hiermee wordt voldaan aan de richtwaarde van 40 dB(A) voor een rustige woonwijk. Het hoogst berekende maximale geluidniveau bedraagt 77 en 72 dB(A) in respectievelijk de dag- en avondperiode bij het bestaande kantoorpand. Hiermee wordt niet voldaan aan de richtwaarde van 70 dB(A). De overschrijdingen treden op ten gevolge van de bevoorrading van de keuken, het legen van de afvalcontainer en het incidenteel schreeuwen van een bezoeker. De bevoorrading van de keuken en het legen van de afvalcontainer vinden maximaal 1 keer per week en uitsluitend in de dagperiode plaats. Gezien het incidentele karakter waarin de activiteiten plaatsvinden en de noodzaak voor de bedrijfsvoering worden de berekende overschrijdingen worden acceptabel geacht. De herbestemming van het kantoorpand zal niet resulteren in belemmeringen voor de bedrijfsvoering van De Horst, de bestaande woning aan de Rijdt 42 ligt op kortere afstand van de activiteiten. Niet kan worden uitgesloten dat een enkele bezoeker incidenteel op het terrein schreeuwt. In overweging kan worden genomen dat De Horst een cultuur/maatschappelijke functie in de kleine dorpskern van Horssen heeft. In tegenstelling tot een café of discotheek worden geen luidruchtige groepen van bezoekers verwacht. In het Activiteitenbesluit worden maximale geluidniveaus door het komen en gaan van bezoekers aan inrichtingen zoals De Horst buiten beschouwing gelaten. De berekende overschrijdingen ten gevolge van stemgeluid van bezoekers wordt derhalve acceptabel geacht.

Voor de twee te realiseren woningen in het bestaande kantoorpand dient het akoestisch klimaat in de woning (het zogenaamde binnenniveau) te worden gegarandeerd en is een nader onderzoek naar de geluidwering van de gevels noodzakelijk. Voor de verbouw van een pand kan het van rechtens verkregen niveau worden gehanteerd. Echter ten behoeve van een goed woon- en leefklimaat wordt geadviseerd om aan te sluiten bij de nieuwbouweisen.

1 INLEIDING

Econsultancy heeft een akoestisch onderzoek uitgevoerd in het kader van de realisatie van een viertal woningen te Horssen. De initiatiefnemer is voornemens het bestaande kantoorpand te transformeren naar een tweetal woningen. Tevens worden aan de noordzijde van het plangebied twee-aaneen woningen gerealiseerd. In figuur 1.1 is een globale situering van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1 Situering perceel Rijdt 65

Bij de projectie van nieuwe geluidgevoelige bestemmingen binnen de zone van een weg is een akoestisch onderzoek verkeerslawaai noodzakelijk. De geluidgevoelige bestemmingen zijn gelegen in de nabijheid van het dorpshuis en zalencentrum ‘De Horst’ en de 30 km/uur wegen Rijdt en De Bogerd. In het onderzoek wordt in het kader van een goede ruimtelijke ordening de geluidbelasting op de geluidgevoelige bestemmingen inzichtelijk gemaakt en beoordeeld op basis van het toetsingskader.

2 TOETSINGSKADER

Het toetsingskader voor het akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai wordt gevormd door de Wet geluidhinder. In het kader van een goede ruimtelijke ordening kan voor een toetsing van de toelaatbaarheid van activiteiten van De Horst de VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' worden gehanteerd. Het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders van Druten, heeft geen geluidbeleid opgesteld.

2.1 Wet geluidhinder

In de Wet geluidhinder is bepaald dat, met uitzondering van een weg binnen een woonerf of met een maximumsnelheid van 30 km/uur, elke weg van rechtswege een zone heeft. De breedte van deze zone is afhankelijk van het aantal rijstroken en de ligging van de weg. De zone van een weg loopt bij het einde van de gezoneerde weg nog over ⅓ van de zonebreedte door. Indien de zone van de weg een overlap kent met het plangebied, is een akoestisch onderzoek noodzakelijk en dient de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting in acht te worden genomen.

Een overschrijding van de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting is na afweging van geluidsreducerende maatregelen toegestaan tot de maximaal te ontheffen geluidsbelasting. Indien op basis van overwegende bezwaren de geluidsbelasting op de geluidsgevoelige bestemming onvoldoende of niet kan worden gereduceerd, kan het college van burgemeester en wethouders een hogere waarde vaststellen. Bij ontheffing van de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting kan een nader akoestisch onderzoek noodzakelijk zijn ten behoeve van het woon- en leefklimaat in de woning. Voor de verbouw van een pand kan het van rechtens verkregen niveau worden gehanteerd. Echter ten behoeve van een goed woon- en leefklimaat wordt geadviseerd om aan te sluiten bij de nieuwbouweisen.

In de directe omgeving van het plan zijn meerdere wegen met een toegestane maximumsnelheid van 30 km/uur gelegen. Dergelijke wegen hebben volgens de Wet geluidhinder geen zone. In het kader van een goede ruimtelijke ordening en op basis van jurisprudentie is echter een akoestisch onderzoek naar het woon- en leefklimaat ten gevolge van deze wegen benodigd. De beoordeling van het woon- en leefklimaat zal plaatsvinden op basis van de Wet geluidhinder. Voor de nabijgelegen 30 km/uur wegen kunnen vanwege het ontbreken van een zone formeel geen hogere waarden worden vastgesteld.

Bij blootstelling door meerdere geluidsbronnen dient onderzoek te worden gedaan naar de effecten van de samenloop van verschillende geluidsbronnen (cumulatie). De cumulatieve geluidsbelasting dient conform de rekenmethode in bijlage I, hoofdstuk 2 van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012 te worden bepaald. Voor de beoordeling van de gecumuleerde geluidsbelasting is geen wettelijke richtlijn opgesteld.

Het toetsingskader voor het akoestisch onderzoek is in tabel 2.1 samengevat. Uitgangspunt voor het toetsingskader is de realisatie van nieuwbouwwoningen binnen de bebouwde kom van Horssen.

Tabel 2.1 Samenvatting toetsingskader

geluidsbron	kenmerk bron	zonebreedte [m]	ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting [dB]	maximaal te ontheffen geluidsbelasting [dB]
Rijdt	30 km/uur	-	48	-
De Bogerd	30 km/uur	-	48	-

2.2 Bedrijven en milieuzonering

In de VNG-publicatie zijn 2 omgevingstyperingen opgenomen voor de omgevingskwaliteit:

- ‘rustige woonwijk en rustig buitengebied’:
  “Een woonwijk die is ingericht volgens het principe van functiescheiding. Afgezien van wijkgebonden voorzieningen komen vrijwel geen andere functies (zoals bedrijven of kantoren) voor. Langs de randen (in de overgang naar mogelijke bedrijfsfuncties) is weinig verstoring door verkeer. Een vergelijkbaar omgevingstype qua aanvaardbare milieubelasting is een rustig buitengebied (eventueel inclusief verblijfsrecreatie), een stiltegebied of een natuurgebied.“
- ‘gemengd gebied’
  “Een gebied met een matige tot sterke functiemenging. Direct naast woningen komen andere functies voor zoals winkels, horeca en kleine bedrijven. Ook lintbebouwing in het buitengebied met overwegend agrarische en andere bedrijvigheid kan als gemengd gebied worden beschouwd.“

Op basis van de functies zoals deze zijn opgenomen in de vigerende bestemmingsplannen nabij het plangebied kan een typering van de omgeving plaatsvinden. In figuur 2.1 zijn de bestemmingen nabij het plangebied weergegeven.

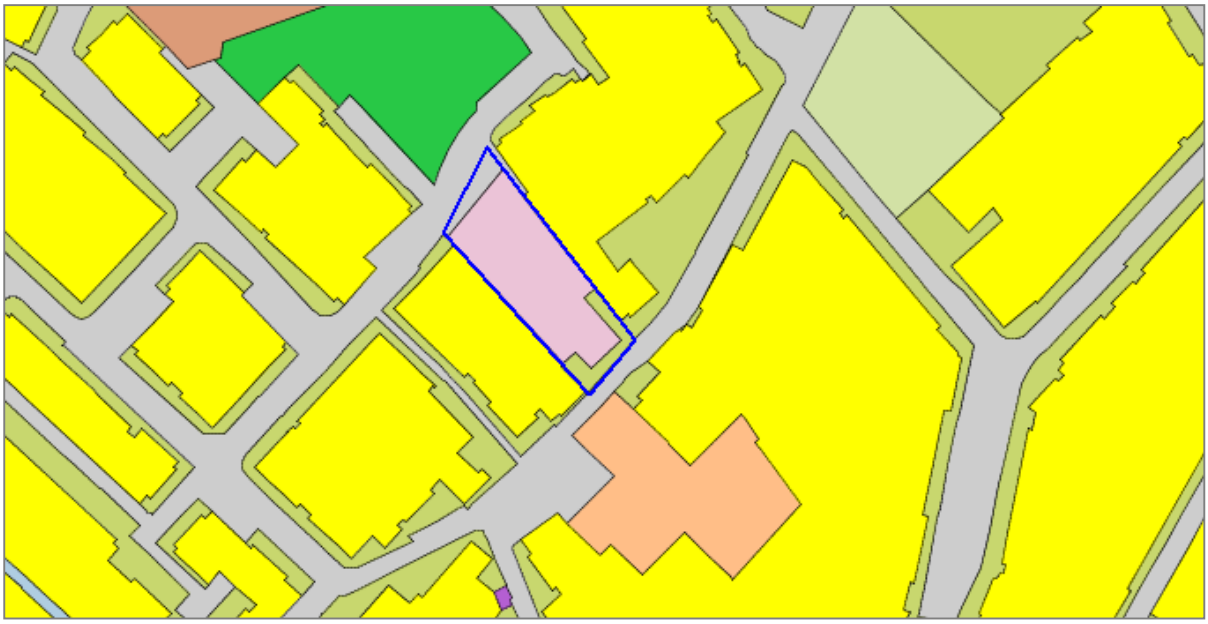

Figuur 2.1 Plangebied

Het plangebied wordt met overwegende woonbestemmingen als een ‘rustige woonwijk’ getypeerd. Voor het plan gelden conform de VNG-publicatie in beginsel de in tabel 2.1 opgenomen stap 2 grenswaarden voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$), het maximale geluidniveau (L_{Amax}) en de verkeersaantrekkende werking (L_{ih}). Indien de grenswaarden uit stap 2 niet toereikend zijn, kan het bevoegd gezag na motivatie de grenswaarden van stap 3 hanteren.

Tabel 2.1 Grenswaarden VNG-publicatie rustige woonwijk

typering	dag	avond	nacht
$L_{Ar,LT}$ (stap 2)	45	40	35
L_{Amax} (stap 2)	65	60	55
L_{ih} (stap 2)	50	45	40
$L_{Ar,LT}$ (stap 3)	50	45	40
L_{Amax} (stap 3)*	70	65	60
L_{ih} (stap 3)	65	60	55

* Exclusief maximale geluidniveaus door aan- en afrijdend verkeer

3 UITGANGSPUNTEN

3.1 Brongegevens wegverkeer

De voor het akoestisch onderzoek noodzakelijke verkeersgegevens van de Rijdt zijn afkomstig van verkeerstellingen van de gemeente. De aangeleverde gegevens van de wegbeheerder zijn opgenomen in bijlage 1. De verkeerstellingen van de Rijdt zijn in 2012 verricht, voor het akoestisch onderzoek met toekomstig peiljaar 2028 is een jaarlijks groeipercentage van 1,5% gehanteerd. Van De Bogerd zijn geen intensiteiten bekend, in overleg met de verkeerskundige van de gemeente is voor De Bogerd de helft van het verkeer over de Rijdt gehanteerd. De volledige gegevens van de wegen zijn in bijlage 2 opgenomen.

3.2 De Horst

Dorpshuis en zalencentrum De Horst biedt ruimte aan het verenigingsleven in het dorp. In figuur 3.1 is een plattegrond van De Horst weergegeven.

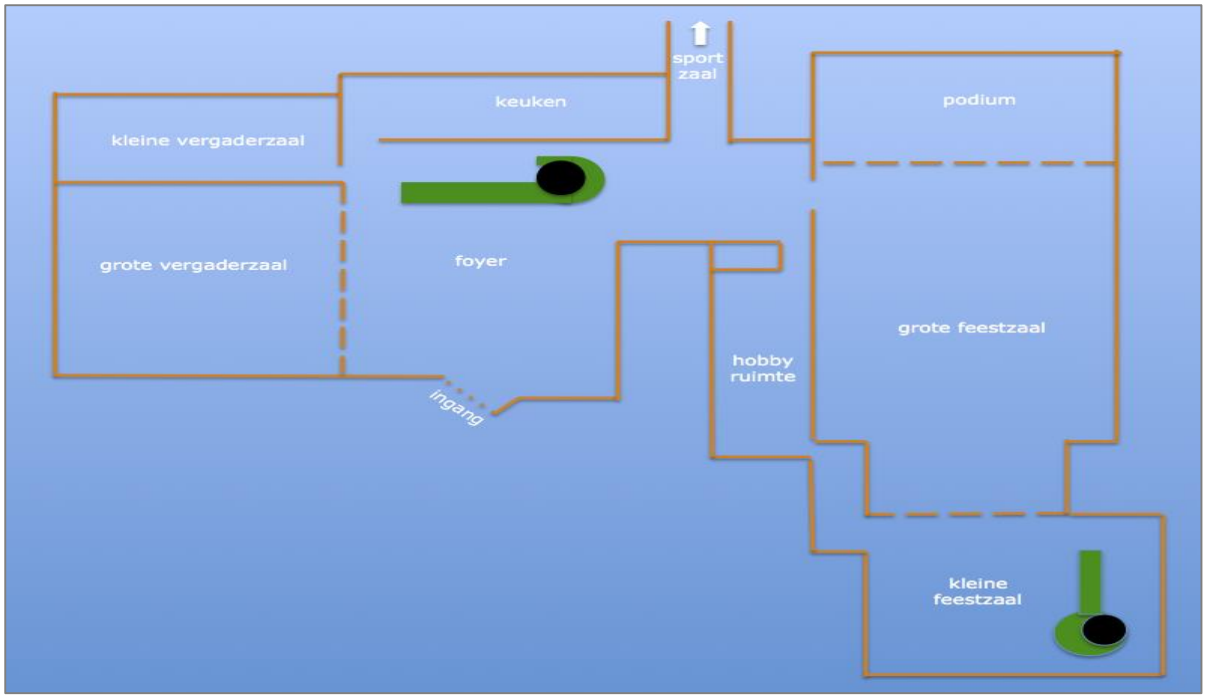

Figuur 3.1 Indeling De Horst

De representatieve bedrijfssituatie is in overleg met de voorzitter van De Horst vastgesteld. De Horst is onder reguliere omstandigheden geopend van maandag tot en met vrijdag vanaf 19.00 tot uiterlijk 23.00 uur. De maatgevende activiteit voor de representatieve bedrijfssituatie betreft het oefenen van de Muziekvereniging Excelsior op het podium van 19.45 tot 21.45 uur. Overige relevante activiteiten zijn het komen en gaan van bezoekers voor koffietafels en dergelijke. Voor het aantal verkeersbewegingen is voor op basis van de beschikbare parkeerplaatsen rekening gehouden met een turnover (komen en gaan) van 2 en 1 in respectievelijk de dag- en avondperiode. Per personenwagen is 1 luid sprekende bezoeker gehanteerd. Tevens is het stemgeluid van 30 en 15 bezoekers per fiets in de dag- en avondperiode gemodelleerd. Niet kan worden uitgesloten dat een enkele bezoeker incidenteel in de dag- of avondperiode kan schreeuwen. Verder vinden 1x per week verkeersbewegingen plaats voor de bevoorrading van de keuken gedurende 10 minuten en het legen van de afvalcontainer.

Voor het vaststellen van de representatieve bedrijfssituatie voor de muziekvereniging zijn op 18 september 2017 geluidsmetingen uitgevoerd. In tabel 3.1 is de gebruikte meetapparatuur opgenomen. De apparatuur is middels de externe kalibrator gecontroleerd en goedgekeurd.

Tabel 3.1 Gebruikte meetapparatuur

apparaat	merk en type	kalibratiedatum
geluidniveaumeter	Norsonic Nor131	3 mei 2016
externe kalibrator	Norsonic 1251	3 mei 2016

Om de overdracht van het (muziek)geluid naar de omgeving en de waarneembaarheid van het muzikale karakter vast te stellen zijn tevens geluidsmetingen verricht ter hoogte van de toekomstige woningen (voorgevel Rijdt 65). Het muziekgeluid is bij een representatief binnenniveau van 92 dB(A) niet waarneembaar. Als worstcase scenario is in het onderhavig onderzoek een toeslagfactor van 10 dB voor de gehele inrichting in de dag- en avondperiode toegepast. De toeslag wordt toegepast voor dat deel van de beoordelingsperiode waarin er sprake is van een bijzonder geluid, zijnde respectievelijk 2 en 1,5 uur in de dag- en avondperiode.

In de kleine en grote vergaderzaal, de foyer, keuken en hobbyruimte vinden geen akoestisch relevante activiteiten plaats. Er is geen sprake van een relevant binnenniveau ten gevolge van elektronisch versterkte muziek. De activiteiten in de sportzaal vinden op meer dan 60 meter plaats, ruim buiten de richtafstand van 50 meter voor een sporthal. Tijdens het bedrijfsbezoek is vastgesteld dat onder een representatieve bedrijfssituatie het geluid afkomstig van de sporthal niet waarneembaar en daarmee niet relevant is. Voor de overige activiteiten (zoals 4x per jaar een jeugdavond met DJ) worden bij de gemeente vergunningen aangevraagd. Deze activiteiten vallen onder de APV, zijn niet representatief en derhalve niet in onderhavig onderzoek inzichtelijk gemaakt.

De activiteiten binnen de inrichting kunnen op verschillende tijdstippen in de dag- en avondperiode plaatsvinden. In het akoestisch onderzoek is rekening gehouden met een maximale invulling van de verschillende etmaalperiodes en vormt daarmee een worstcase scenario. Voor de nabije toekomst zijn geen uitbreiding van de activiteiten voorzien. Voor het muziekgeluid heeft geen bedrijfsduurcorrectie plaatsgevonden. De volledige invoergegevens van de bedrijfssituatie zijn in bijlage 3 opgenomen.

Het verkeer van een naar De Horst zal zich naar verwachting evenredig verdelen over de Rijdt. Voor de indirecte hinder is als worstcase scenario rekening gehouden met een volledige ontsluiting over de Rijdt richting het plangebied. In tabel 3.2 is een overzicht van de relevante activiteiten, het bronvermogen en de bedrijfsduur weergegeven.

Tabel 3.2 Gegevens geluidsbronnen

stationaire bronnen*				**bedrijfsduur [uur]**		
id	**bron**	**beoordeling**	**L_{wr} [dB(A)]**	**dag**	**avond**	**nacht**
01	uitstralend dak podium	$L_{Ar,LT}$	75	2	1.5	0
09	laden & lossen	$L_{Ar,LT}$	67	12	4	0
10-11	portier personenwagen	L_{Amax}	53	✔	✔	✖
12	laden & lossen	L_{Amax}	88	✔	✔	✖
13	ontluchten parkeerrem vrachtwagen	L_{Amax}	111	✔	✖	✖
mobiele bronnen				**aantal bewegingen**		
02	parkeren personenwagen P1	$L_{Ar,LT}$	86	16	8	0
03	parkeren personenwagen P2	$L_{Ar,LT}$	86	14	7	0
04	manoeuvreren vrachtwagen	$L_{Ar,LT}$	100	1	0	0
05	manoeuvreren bestelwagen	$L_{Ar,LT}$	91	1	0	0
06	luid spreken bezoekers P1	$L_{Ar,LT}$	70	28	14	0
07	luid spreken bezoekers P2	$L_{Ar,LT}$	70	28	14	0
08	luid spreken bezoekers fiets	$L_{Ar,LT}$	70	28	14	0
14-16	schreeuwen bezoekers	L_{Amax}	108	✔	✔	✖
indirecte hinder				**aantal bewegingen per uur**		
20	lichte motorvoertuigen	L_{ih}		5	7.5	0
20	middelzware motorvoertuigen	L_{ih}		0.17	0	0
20	zware motorvoertuigen	L_{ih}		0.17	0	0

3.3 Plangegevens

Voor het plangebied is reeds een verbeelding opgesteld. Voor elke zijde van het bestaande pand (1-3) en het nieuwe bouwvlak voor de twee-aaneen woningen (4-7) zijn toetspunten gemodelleerd. Aanvullend is ter hoogte van de bestaande woning aan de noordzijde van de inrichting (Rijdt 42) een rekenpunt opgenomen. In figuur 3.2 is de verbeelding met de situering van de toetspunten weergegeven.

Figuur 3.2 Verbeelding Rijdt 65 openstreetmap.orgt

4 BEREKENINGSRESULTATEN EN TOETSING

De berekeningen zijn met behulp van het programma Geomilieu versie 4.21 verricht aan de hand van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012 en de Handleiding meten en rekenen industrielawaai (VROM, 1999). Conform de industrielawaai en vergunningverlening (VROM, 1998) is voor de dag- en zowel de avond- als nachtperiode voor de woningen een beoordelingshoogte van respectievelijk 1,5 en 5,0 meter gehanteerd.

4.1 Wegverkeer

Alle resultaten zijn inclusief een aftrek conform artikel 110g van de Wet geluidhinder weergegeven, tenzij expliciet anders vermeld. De berekende geluidsbelastingen zijn per woning beknopt in tabel 4.1 weergegeven, de volledige berekeningsresultaten zijn in bijlage 4 opgenomen.

Tabel 4.1 Geluidsbelasting t.g.v. het wegverkeer (L_{DEN} [dB])

adres	Rijdt	De Bogerd
01-03 Rijdt 65	**49**	27
04-07 Rijdt 65 tae	31	47

Alleen ten gevolge van de Rijdt treedt een overschrijding op van de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting van 48 dB. De ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting wordt met maximaal 1 dB overschreden op het bestaande kantoorpand. Voor de Rijdt is een afweging van geluidsreducerende maatregelen noodzakelijk.

4.2 De Horst

In tabel 4.1 is het berekend langtijdgemiddeld beoordelingsniveau, het maximale geluidniveaus en de indirecte hinder ter plaatse van de woningen weergegeven, de volledige berekeningsresultaten zijn in bijlage 5 opgenomen.

Tabel 4.1 Berekende geluidsbelastingen [dB(A)]

toetspunt	dagperiode	avondperiode	nachtperiode
langtijdgemiddeld beoordelingsniveau			
01-03 Rijdt 65	39	38	--
04-07 Rijdt 65 tae	21	32	--
maximale geluidniveaus			
01-03 Rijdt 65	**77**	**72**	--
04-07 Rijdt 65 tae	54	57	--
indirecte hinder			
01-03 Rijdt 65	43	42	--
04-07 Rijdt 65 tae	22	24	--

Ten gevolge van de activiteiten bij De Horst treden langtijdgemiddeld beoordelingsniveaus van ten hoogste 38 dB(A) in de avondperiode. Hiermee wordt voldaan aan de richtwaarde van 40 dB(A) voor een rustige woonwijk. Het hoogst berekende maximale geluidniveau bedraagt 77 en 72 dB(A) in respectievelijk de dag- en avondperiode bij het bestaande kantoorpand. Hiermee wordt niet voldaan aan de richtwaarde van 70 dB(A). De overschrijdingen treden op ten gevolge van de bevoorrading van de keuken, het legen van de afvalcontainer en het incidenteel schreeuwen van een bezoeker. De bevoorrading van de keuken en het legen van de afvalcontainer vinden maximaal 1 keer per week en uitsluitend in de dagperiode plaats. Gezien het incidentele karakter waarin de activiteiten plaatsvinden en de noodzaak voor de bedrijfsvoering worden de berekende overschrijdingen worden acceptabel geacht. De herbestemming van het kantoorpand zal niet resulteren in belemmeringen voor de bedrijfsvoering van De Horst, de bestaande woning aan de Rijdt 42 ligt op kortere afstand van de activiteiten. Niet kan worden uitgesloten dat een enkele bezoeker incidenteel op het terrein schreeuwt. In overweging kan worden genomen dat De Horst een cultuur/maatschappelijke functie in de kleine

dorpskern van Horssen heeft. In tegenstelling tot een café of discotheek worden geen luidruchtige groepen van bezoekers verwacht. In het Activiteitenbesluit worden maximale geluidniveaus door het komen en gaan van bezoekers aan inrichtingen zoals De Horst buiten beschouwing gelaten. De berekende overschrijdingen ten gevolge van stemgeluid van bezoekers wordt derhalve acceptabel geacht.

5 MAATREGELENAFWEGING

Ten gevolge van de Rijdt wordt de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting van 48 dB overschreden. Conform de Wet geluidhinder dient een maatregelenonderzoek plaats te vinden. Hierbij dienen achtereenvolgens bron-, overdrachts- en gevelmaatregelen te worden overwogen. Het beperken van de rijsnelheid of de verkeersintensiteiten van de Rijdt zijn onder andere vanuit verkeerskundig oogpunt geen reële maatregelen.

5.1 Bronmaatregelen

De Rijdt beschikt over een standaard asfaltverharding (referentiewegdek). Met een stiller wegdektype (zoals SMA-NL5) kan de benodigde reductie van 1 dB niet behaald worden. Het toepassen van een meer geluidsreducerend wegdek (dunne deklaag) over een beperkte lengte is binnen de bebouwde kom vanuit beheers- en onderhoudsoverwegingen niet wenselijk. De vervanging van het wegdek wordt niet doelmatig geacht en zal bij een beperkte lengte op overwegende bezwaren stuiten.

5.2 Overdrachtsmaatregelen

Voor overdrachtsmaatregelen geldt eveneens dat het realiseren van geluidswallen en/of schermen nooit in verhouding met de kleinschaligheid van het geprojecteerde plan kan zijn. Daarnaast zullen afschermende maatregelen vanwege de ontsluiting van het perceel maar zeer beperkt mogelijk en binnen stedelijke gebied niet wenselijk zijn. Derhalve zal het realiseren van overdrachtsmaatregelen voor het plan op overwegende bezwaren van financiële en stedenbouwkundige aard stuiten.

5.3 Conclusie

Ten gevolge van het verkeer op de Rijdt vindt een overschrijding van de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting plaats. Voor de Rijdt kan vanwege het ontbreken van een zone formeel geen hogere waarden worden vastgesteld. Alleen ten gevolge van de Rijdt treedt een overschrijding van de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting op, cumulatie is voor het onderhavige plan niet aan de orde.

Voor de twee te realiseren woningen in het bestaande kantoorpand dient het akoestisch klimaat in de woning (het zogenaamde binnenniveau) te worden gegarandeerd en is een nader onderzoek naar de geluidwering van de gevels noodzakelijk. Voor de verbouw van een pand kan het van rechtens verkregen niveau worden gehanteerd. Echter ten behoeve van een goed woon- en leefklimaat wordt geadviseerd om aan te sluiten bij de nieuwbouweisen.

Bijlage 1. Opgave brongegevens wegbeheerder

Telpunt: 282 Locatie: Rijdt, HORSSEN
Type apparaat: Archer Van: 20 nov 2012 t/m 28 nov 2012
Uitgesloten dagen: 20-11, 24-11, 25-11, 28-11-2012
Alle uren, Kanaal1 plus 2, Alle voertuigklassen

Tijd	Licht	Middel	Zwaar	Overig	Totaal
00:00 - 01:00	3	0	0	0	3
01:00 - 02:00	1	0	0	0	1
02:00 - 03:00	0	0	0	0	0
03:00 - 04:00	0	0	0	0	0
04:00 - 05:00	2	0	0	0	2
05:00 - 06:00	3	2	0	0	5
06:00 - 07:00	19	4	0	5	28
07:00 - 08:00	30	2	1	11	43
08:00 - 09:00	37	3	1	10	50
09:00 - 10:00	38	4	0	5	46
10:00 - 11:00	35	3	0	5	43
11:00 - 12:00	40	1	1	9	51
12:00 - 13:00	36	3	0	7	46
13:00 - 14:00	42	5	1	7	54
14:00 - 15:00	42	2	1	11	56
15:00 - 16:00	52	4	1	14	72
16:00 - 17:00	62	4	1	10	77
17:00 - 18:00	64	4	0	11	79
18:00 - 19:00	42	2	0	7	51
19:00 - 20:00	54	3	0	4	62
20:00 - 21:00	31	2	0	4	38
21:00 - 22:00	22	1	0	3	26
22:00 - 23:00	19	1	0	1	22
23:00 - 24:00	9	1	0	1	11
Etmaal	683	51	7	125	866
Overdag (07-19u)	520	37	7	107	668
Avond (19-23u)	126	7	0	12	148
Nacht (23-07u)	37	7	0	6	50

Gemeente Druten

Bijlage 2. Invoergegevens akoestisch overdrachtsmodel wegverkeer

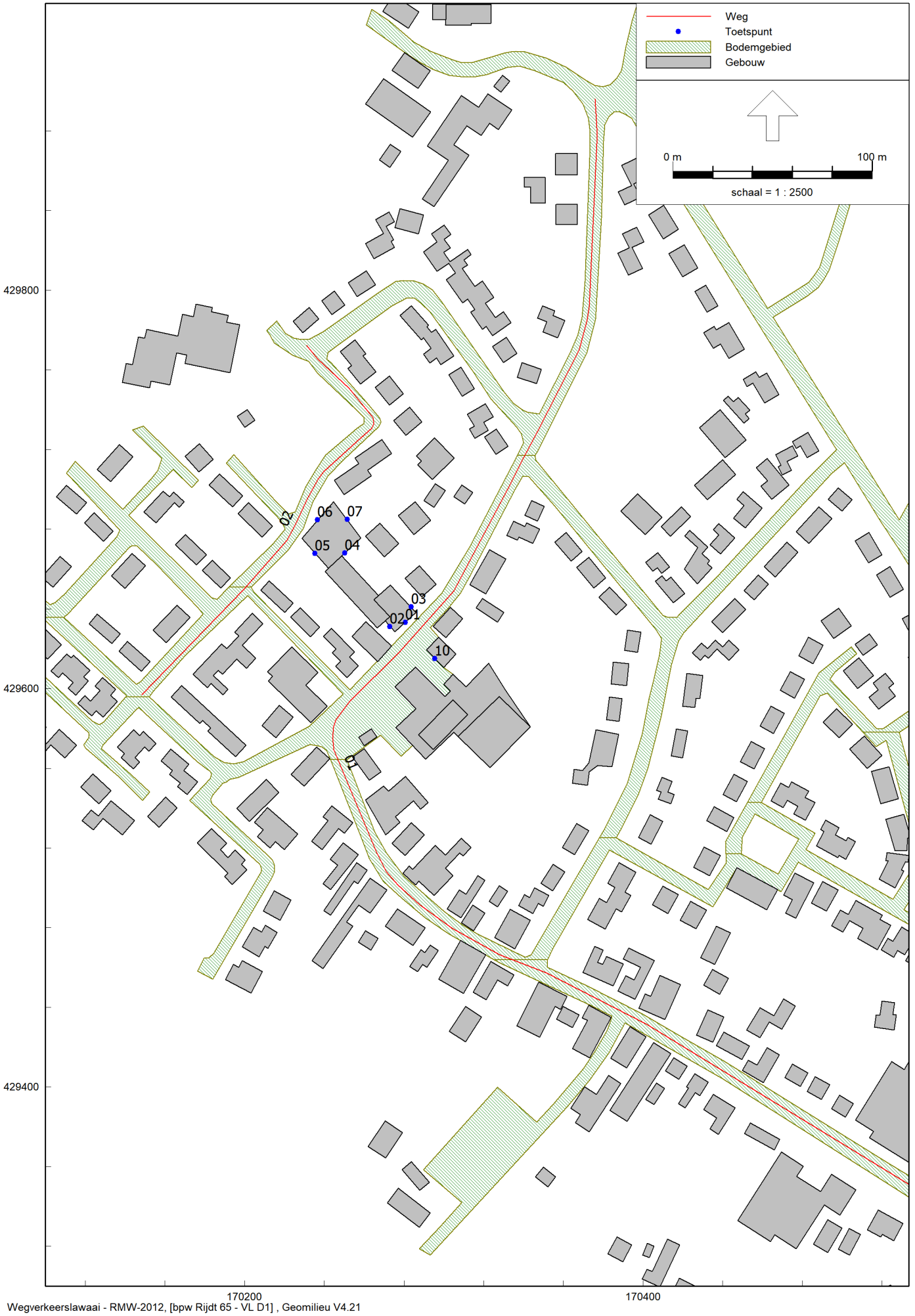

Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [bpw Rijdt 65 - VL D1] , Geomilieu V4.21

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	X	Y	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
01	Rijdt 65	170280.64	429633.16	0.00	Relatief	1.50	5.00	--	--	--	--	Ja
02	Rijdt 65	170273.02	429631.04	0.00	Relatief	--	5.00	--	--	--	--	Ja
03	Rijdt 65	170283.65	429640.89	0.00	Relatief	1.50	5.00	--	--	--	--	Ja
10	Rijdt 42	170295.44	429615.05	0.00	Relatief	1.50	5.00	--	--	--	--	Ja
05	Rijdt 65 tae	170235.39	429667.83	0.00	Relatief	1.50	5.00	--	--	--	--	Ja
06	Rijdt 65 tae	170236.58	429684.61	0.00	Relatief	1.50	5.00	--	--	--	--	Ja
07	Rijdt 65 tae	170251.52	429684.79	0.00	Relatief	1.50	5.00	--	--	--	--	Ja
04	Rijdt 65 tae	170250.32	429668.01	0.00	Relatief	1.50	5.00	--	--	--	--	Ja

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Bodemgebieden, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Bf
111103342	0	0.00
111103342	0	0.00
111103342	0	0.00

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	Hdef.	Gebruiksfunctie	Cp	Zwevend	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k
102674056	Druten	5.85	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102673190	Druten	6.29	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102677431	Druten	6.27	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102676601	Druten	5.67	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102669964	Druten	6.17	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102674887	Druten	6.99	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102674869	Druten	5.66	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868677	Druten	3.54	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102869091	Druten	3.74	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102867358	Druten	3.85	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102867389	Druten	2.01	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102867391	Druten	4.61	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102867406	Druten	3.23	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102867928	Druten	6.56	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102867939	Druten	6.57	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102867941	Druten	4.43	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868061	Druten	4.73	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868003	Druten	5.31	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868170	Druten	5.83	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102867556	Druten	4.51	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868320	Druten	5.77	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868323	Druten	4.84	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868435	Druten	0.67	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102867162	Druten	3.61	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868496	Druten	4.68	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868497	Druten	3.18	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868519	Druten	9.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868523	Druten	6.78	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868524	Druten	4.86	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102867631	Druten	3.59	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868564	Druten	2.71	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868651	Druten	2.72	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868784	Druten	8.08	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868793	Druten	4.10	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102867222	Druten	3.97	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868871	Druten	4.94	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868932	Druten	6.75	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102867281	Druten	5.84	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102871985	Druten	5.59	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870147	Druten	4.24	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870165	Druten	6.50	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	Hdef.	Gebruiksfunctie	Cp	Zwevend	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k
102879378	Druten	5.29	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877481	Druten	5.40	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877489	Druten	6.66	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877940	Druten	1.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876031	Druten	4.87	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879862	Druten	6.06	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102872455	Druten	3.43	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876065	Druten	5.61	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877518	Druten	4.03	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876083	Druten	4.65	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879888	Druten	4.83	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879890	Druten	5.15	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879897	Druten	3.88	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879906	Druten	6.58	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102880367	Druten	5.07	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878952	Druten	6.03	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102869740	Druten	6.15	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870211	Druten	6.61	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102871172	Druten	5.64	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878009	Druten	5.90	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876104	Druten	5.06	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876114	Druten	5.54	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876575	Druten	6.24	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877050	Druten	6.81	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879454	Druten	5.46	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879931	Druten	6.16	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879933	Druten	5.16	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878499	Druten	6.80	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878983	Druten	3.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878984	Druten	2.06	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879431	Druten	7.44	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102873378	Druten	5.59	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102873812	Druten	4.17	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876124	Druten	5.03	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879468	Druten	3.87	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879483	Druten	5.85	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879962	Druten	4.59	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878031	Druten	7.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878048	Druten	5.10	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102869810	Druten	6.74	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870269	Druten	6.83	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	Hdef.	Gebruiksfunctie	Cp	Zwevend	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k
102877115	Druten	6.08	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876161	Druten	5.83	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874745	Druten	4.15	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874751	Druten	3.54	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879495	Druten	6.91	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879507	Druten	5.24	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879994	Druten	6.66	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878082	Druten	5.80	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102869829	Druten	4.58	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102871244	Druten	4.29	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102869842	Druten	4.94	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102873875	Druten	6.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102880507	Druten	5.65	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879055	Druten	3.44	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877153	Druten	6.86	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102869402	Druten	3.89	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102871272	Druten	4.87	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102871696	Druten	6.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102871707	Druten	5.81	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102869877	Druten	6.72	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870331	Druten	6.89	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874346	Druten	3.85	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875752	Druten	6.70	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875758	Druten	6.55	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874813	Druten	2.50	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874818	Druten	3.90	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875283	Druten	2.88	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102880057	Druten	4.95	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878144	Druten	6.12	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878606	Druten	4.28	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877193	Druten	5.43	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102871727	Druten	2.85	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870383	Druten	6.61	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102869434	Druten	6.04	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875296	Druten	6.09	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102873933	Druten	5.26	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102873945	Druten	4.74	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102873947	Druten	2.50	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874382	Druten	6.58	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874837	Druten	2.53	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879590	Druten	5.28	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	Hdef.	Gebruiksfunctie	Cp	Zwevend	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k
102877682	Druten	6.57	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878169	Druten	6.89	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876237	Druten	5.88	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102869464	Druten	6.57	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102871756	Druten	5.09	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875338	Druten	2.95	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102873959	Druten	4.58	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874402	Druten	5.70	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102872650	Druten	6.47	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102872658	Druten	3.10	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876754	Druten	7.40	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877236	Druten	3.60	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876276	Druten	4.58	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102880585	Druten	4.95	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879166	Druten	4.39	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874001	Druten	2.14	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874435	Druten	6.78	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874436	Druten	4.24	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874899	Druten	3.14	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102872694	Druten	6.60	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102873987	Druten	3.75	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877755	Druten	4.23	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876321	Druten	4.50	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876784	Druten	2.91	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876796	Druten	4.56	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877736	Druten	5.87	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874904	Druten	6.46	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875382	Druten	5.28	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102880126	Druten	5.09	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879651	Druten	6.06	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870481	Druten	5.84	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102869517	Druten	3.56	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874030	Druten	5.77	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102873150	Druten	4.38	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875413	Druten	2.96	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878251	Druten	2.96	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876818	Druten	4.95	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877293	Druten	4.75	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877300	Druten	5.09	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874476	Druten	4.02	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879692	Druten	3.13	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	Hdef.	Gebruiksfunctie	Cp	Zwevend	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k
102879700	Druten	6.87	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102880163	Druten	3.44	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102880637	Druten	4.57	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879211	Druten	1.94	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870494	Druten	3.56	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102873156	Druten	3.09	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876850	Druten	5.24	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877322	Druten	4.95	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875879	Druten	6.41	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876834	Druten	3.11	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879239	Druten	5.92	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102880683	Druten	4.51	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102869559	Druten	5.66	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870039	Druten	6.08	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870995	Druten	4.23	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102871868	Druten	6.45	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870536	Druten	6.22	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870986	Druten	4.21	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870989	Druten	6.94	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876410	Druten	2.76	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875450	Druten	5.41	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874095	Druten	6.76	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878778	Druten	4.77	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102880720	Druten	3.03	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879272	Druten	6.47	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879757	Druten	6.07	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877843	Druten	5.89	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877846	Druten	6.06	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870063	Druten	6.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870068	Druten	6.46	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870078	Druten	4.17	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874104	Druten	3.31	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102873217	Druten	4.66	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876441	Druten	5.40	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876897	Druten	6.56	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870603	Druten	4.50	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875524	Druten	3.82	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875526	Druten	4.61	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102874574	Druten	4.58	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875053	Druten	4.94	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102873261	Druten	4.63	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	Hdef.	Gebruiksfunctie	Cp	Zwevend	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k
102877422	Druten	5.32	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877876	Druten	7.04	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879804	Druten	2.76	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879812	Druten	2.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102877904	Druten	6.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878367	Druten	3.33	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878859	Druten	7.22	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876928	Druten	3.44	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102880299	Druten	4.81	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102870620	Druten	5.78	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102871067	Druten	4.40	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875065	Druten	6.21	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875533	Druten	6.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875544	Druten	6.41	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876498	Druten	7.19	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876971	Druten	5.01	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879360	Druten	3.83	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876980	Druten	6.48	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102880787	Druten	5.55	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102879845	Druten	2.61	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102875915	Druten	6.19	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118855465	Druten	4.55	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118855480	Druten	3.40	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118854729	Druten	5.04	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118854858	Druten	2.62	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118854805	Druten	3.59	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118854886	Druten	2.79	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118854901	Druten	4.35	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118854903	Druten	6.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118854906	Druten	4.64	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102669195	Druten	6.24	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118854943	Druten	2.96	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118854958	Druten	7.28	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118854992	Druten	4.76	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102868872	Druten	4.49	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118855070	Druten	6.17	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118855169	Druten	4.08	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118855234	Druten	3.95	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102871839	Druten	3.97	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118855251	Druten	5.21	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
118855280	Druten	21.35	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	Hdef.	Gebruiksfunctie	Cp	Zwevend	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k
102875515	Druten	10.89	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102871837	Druten	4.21	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878078	Druten	5.88	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
124454106	Druten	2.07	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
124454140	Druten	4.52	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
124454147	Druten	2.57	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
124454159	Druten	6.05	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
124454160	Druten	6.61	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
124454225	Druten	7.55	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
124454226	Druten	6.31	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
124454227	Druten	4.63	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876952	Druten	10.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102876952	Druten	3.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
1	hoog	6.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
102878983	Druten	6.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
1	Rijdt 65 tae	9.00	0.00	Relatief		0 dB	False	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Hdef.	ISO_H	Lengte	Type	Hbron	Wegdek	Wegdek	V(LV(D))	V(LV(A))	V(LV(N))	V(MV(D))	V(MV(A))	V(MV(N))	V(ZV(D))
02	De Bogerd	Relatief	0.00	233.01	Intensiteit	0.75	W9a	Elementenverharding in keperverband	30	30	30	30	30	30	30
01	Rijdt	Relatief	0.00	751.30	Intensiteit	0.75	W0	Referentiewegdek	30	30	30	30	30	30	30

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	V(ZV(A))	V(ZV(N))	Crow965	LV(D)	LV(A)	LV(N)	MV(D)	MV(A)	MV(N)	ZV(D)	ZV(A)	ZV(N)	LE (D) 63	LE (D) 125	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k
02	30	30	True	27.49	19.99	2.93	1.96	1.11	0.56	0.37	--	--	78.61	83.56	92.41	89.64	92.72	86.41
01	30	30	True	54.99	39.97	5.87	3.91	2.22	1.11	0.74	--	--	74.29	78.83	88.55	88.66	93.76	91.13

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	LE (D) 4k	LE (D) 8k	LE (D) Totaal	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500	LE (A) 1k	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (A) Totaal	LE (N) 63	LE (N) 125	LE (N) 250
02	81.38	77.28	97.37	76.19	80.68	89.28	87.33	90.77	84.30	79.17	74.19	94.94	71.24	76.25	85.94
01	84.60	79.43	97.48	71.89	75.97	85.43	86.37	91.83	89.03	82.40	76.36	95.29	66.87	71.48	82.03

Model: VL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	LE (N) 500	LE (N) 1k	LE (N) 2k	LE (N) 4k	LE (N) 8k	LE (N) Totaal
02	80.76	83.88	78.06	73.03	70.32	89.57
01	79.75	84.89	82.74	76.21	72.43	89.18

Bijlage 3. Invoergegevens akoestisch overdrachtsmodel De Horst

Rapport: Lijst van model eigenschappen
Model: IL D1

Model eigenschap	
Omschrijving	IL D1
Verantwoordelijke	Ruud Smeets
Rekenmethode	IL
Aangemaakt door	Ruud Smeets op 26-9-2017
Laatst ingezien door	Ruud Smeets op 11-10-2017
Model aangemaakt met	Geomilieu V4.21
Standaard maaiveldhoogte	0
Rekenhoogte contouren	4
Detailniveau toetspunt resultaten	Bronresultaten
Detailniveau resultaten grids	Groepsresultaten
Meteorologische correctie	Toepassen standaard, 5.0
Standaard bodemfactor	1.0
Absorptiestandaarden	HMRI-II.8

Commentaar

Rapport: Groepsreducties
Model: IL D1

Groep	Reductie			Sommatie		
	Dag	Avond	Nacht	Dag	Avond	Nacht
Lmx	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Ltg	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
geen muziek	0.79	2.04	0.00	0.79	2.04	0.00
muziek	-2.22	-5.74	0.00	-2.22	-5.74	0.00

Industrielawaai - IL, [bpw Rijdt 65 - IL D1] , Geomilieu V4.21

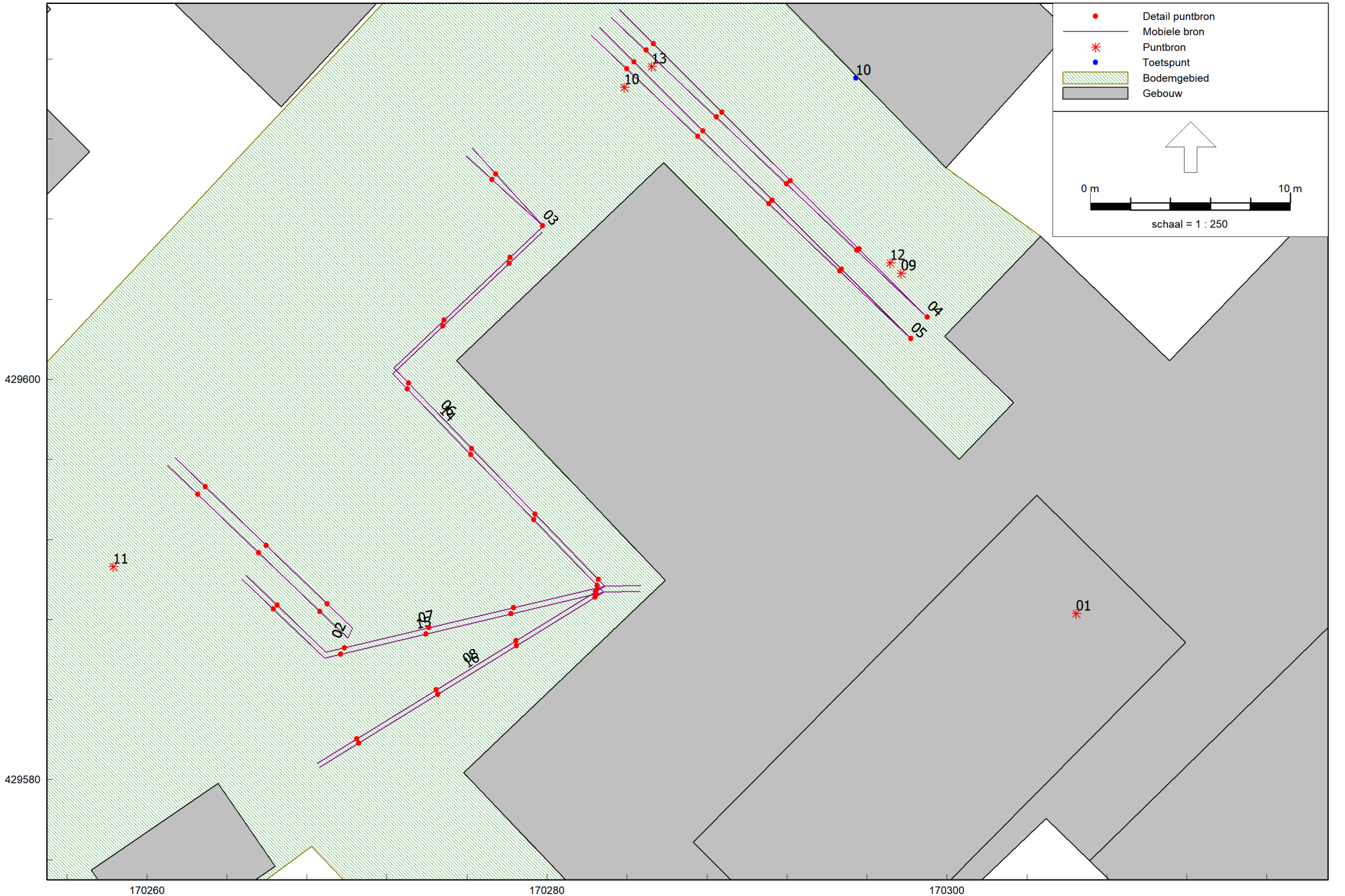

Industrielawaai - IL, [bpw Rijdt 65 - IL D1] , Geomilieu V4.21

Model: IL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	Groep	ISO_H	Gem.snelheid	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Lwr 31	Lwr 63	Lwr 125	Lwr 250	Lwr 500	Lwr 1k	Lwr 2k
14	schreeuwen bezoekers P1	Lmx	1.50	4	1	1	--	40.24	35.46	--	0.00	0.00	51.30	83.60	98.40	105.10	103.10
15	schreeuwen bezoekers P2	Lmx	--	4	1	1	--	40.40	35.63	--	0.00	0.00	51.30	83.60	98.40	105.10	103.10
16	schreeuwen bezoekers fiets	Lmx	--	4	1	1	--	40.16	35.39	--	0.00	0.00	51.30	83.60	98.40	105.10	103.10
03	parkeren P1	muziek	0.75	5	14	7	--	30.89	29.13	--	0.00	61.00	68.00	73.00	79.00	81.00	80.00
06	luid spreken bezoekers P1	muziek	1.50	4	28	14	--	25.76	24.00	--	0.00	0.00	42.60	56.80	66.20	65.30	61.90
07	luid spreken bezoekers P2	muziek	--	4	32	16	--	25.39	23.63	--	0.00	0.00	42.60	56.80	66.20	65.30	61.90
08	luid spreken bezoekers fiets	muziek	1.50	4	30	15	--	25.34	23.58	--	0.00	0.00	42.60	56.80	66.20	65.30	61.90
05	bw	muziek	1.00	5	1	--	--	40.88	--	--	0.00	66.00	73.00	78.00	84.00	86.00	85.00
04	vw	muziek	1.00	5	1	--	--	40.93	--	--	0.00	78.00	82.00	87.00	92.00	96.00	94.00
02	parkeren P2	muziek	0.75	5	16	8	--	29.49	27.73	--	0.00	61.00	68.00	73.00	79.00	81.00	80.00
03	parkeren P1	geen muziek	0.75	5	14	7	--	30.89	29.13	--	0.00	61.00	68.00	73.00	79.00	81.00	80.00
06	luid spreken bezoekers P1	geen muziek	1.50	4	28	14	--	25.76	24.00	--	0.00	0.00	42.60	56.80	66.20	65.30	61.90
07	luid spreken bezoekers P2	geen muziek	--	4	32	16	--	25.39	23.63	--	0.00	0.00	42.60	56.80	66.20	65.30	61.90
08	luid spreken bezoekers fiets	geen muziek	1.50	4	30	15	--	25.34	23.58	--	0.00	0.00	42.60	56.80	66.20	65.30	61.90
05	bw	geen muziek	1.00	5	1	--	--	40.88	--	--	0.00	66.00	73.00	78.00	84.00	86.00	85.00
04	vw	geen muziek	1.00	5	1	--	--	40.93	--	--	0.00	78.00	82.00	87.00	92.00	96.00	94.00
02	parkeren P2	geen muziek	0.75	5	16	8	--	29.49	27.73	--	0.00	61.00	68.00	73.00	79.00	81.00	80.00

Model: IL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Lwr 4k	Lwr 8k	Lwr Totaal
14	95.40	0.00	108.02
15	95.40	0.00	108.02
16	95.40	0.00	108.02
03	74.00	64.00	85.57
06	56.30	0.00	70.01
07	56.30	0.00	70.01
08	56.30	0.00	70.01
05	79.00	69.00	90.57
04	87.00	77.00	99.71
02	74.00	64.00	85.57
03	74.00	64.00	85.57
06	56.30	0.00	70.01
07	56.30	0.00	70.01
08	56.30	0.00	70.01
05	79.00	69.00	90.57
04	87.00	77.00	99.71
02	74.00	64.00	85.57

Model: IL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	Groep	Hoogte	Hdef.	X	Y	Type	Richt.	Hoek	Cb(u)(D)	Cb(u)(A)	Cb(u)(N)	Cb(D)
12	laden & lossen	Lmx	1.00	Relatief	170297.16	429605.81	Normale puntbron	0.00	360.00	12.000	--	--	0.00
10	portier pw	Lmx	0.75	Relatief	170283.87	429614.59	Normale puntbron	0.00	360.00	12.000	4.000	--	0.00
11	portier pw	Lmx	0.75	Relatief	170258.31	429590.63	Normale puntbron	0.00	360.00	12.000	4.000	--	0.00
13	ontluchten parkeerrem vw	Lmx	1.00	Relatief	170285.25	429615.62	Normale puntbron	0.00	360.00	12.000	--	--	0.00
01	dak podium	muziek	0.10	Relatief aan onderliggend item	170306.47	429588.29	Uitstralend dak HMRI-II.8	0.00	360.00	12.000	4.000	--	0.00
09	laden & lossen	muziek	1.00	Relatief	170297.71	429605.28	Normale puntbron	0.00	360.00	0.167	--	--	18.56
09	laden & lossen	geen muziek	1.00	Relatief	170297.71	429605.28	Normale puntbron	0.00	360.00	0.167	--	--	18.56

Model: IL D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Cb(A)	Cb(N)	GeenRefl.	GeenDemping	Lwr 31	Lwr 63	Lwr 125	Lwr 250	Lwr 500	Lwr 1k	Lwr 2k	Lwr 4k	Lwr 8k	Lwr Totaal
12	--	--	Nee	Nee	74.00	70.40	81.50	98.60	101.50	108.20	111.90	107.10	97.70	114.77
10	0.00	--	Nee	Nee	68.80	79.30	83.20	86.10	96.10	95.90	88.60	87.90	78.00	100.03
11	0.00	--	Nee	Nee	68.80	79.30	83.20	86.10	96.10	95.90	88.60	87.90	78.00	100.03
13	--	--	Nee	Nee	0.00	75.00	82.00	82.00	92.00	99.00	103.00	106.00	107.10	110.83
01	0.00	--	Nee	Nee	0.00	54.90	62.60	69.10	72.20	67.40	55.40	49.10	0.00	75.16
09	--	--	Nee	Nee	43.60	56.10	70.70	77.20	78.80	78.10	73.00	64.80	56.20	83.59
09	--	--	Nee	Nee	43.60	56.10	70.70	77.20	78.80	78.10	73.00	64.80	56.20	83.59

Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [bpw Rijdt 65 - Lih D1] , Geomilieu V4.21

Model: Lih D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Hdef.	ISO_H	Lengte	Type	Hbron	Wegdek	Wegdek	V(LV(D))	V(LV(A))	V(LV(N))	V(MV(D))	V(MV(A))	V(MV(N))	V(ZV(D))	V(ZV(A))
340258002	KMH_30	Relatief	0.00	185.48	Intensiteit	0.75	W0	Referentiewegdek	--	--	--	--	--	--	--	--
340258003	KMH_30	Relatief	0.00	49.19	Intensiteit	0.75	W0	Referentiewegdek	--	--	--	--	--	--	--	--
20	indirecte hinder	Relatief	0.00	151.66	Intensiteit	0.75	W0	Referentiewegdek	30	30	30	30	30	30	30	30

Model: Lih D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	V(ZV(N))	Crow965	LV(D)	LV(A)	LV(N)	MV(D)	MV(A)	MV(N)	ZV(D)	ZV(A)	ZV(N)	LE (D) 63	LE (D) 125	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k	LE (D) 4k
340258002	--	False	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
340258003	--	False	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
20	30	True	5.00	7.50	--	0.17	--	--	0.17	--	--	63.45	68.32	77.45	78.69	83.47	80.72	74.27

Model: Lih D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	LE (D) 8k	LE (D) Totaal	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500	LE (A) 1k	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (A) Totaal	LE (N) 63	LE (N) 125	LE (N) 250	LE (N) 500
340258002	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
340258003	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
20	68.79	87.10	61.82	64.82	68.98	78.13	83.82	80.53	73.80	63.42	86.61	--	--	--	--

Model: Lih D1
bpw Rijdt 65 - Horssen
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	LE (N) 1k	LE (N) 2k	LE (N) 4k	LE (N) 8k	LE (N) Totaal
340258002	--	--	--	--	--
340258003	--	--	--	--	--
20	--	--	--	--	--

Bijlage 4. Berekeningsresultaten wegverkeer

Rapport: Resultatentabel
Model: VL D1
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Rijdt
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
01_A	Rijdt 65	1.50	53.26	51.08	44.92	54.42
01_B	Rijdt 65	5.00	53.04	50.85	44.71	54.21
02_B	Rijdt 65	5.00	46.72	44.54	38.39	47.89
03_A	Rijdt 65	1.50	48.72	46.57	40.36	49.88
03_B	Rijdt 65	5.00	48.80	46.63	40.46	49.97
04_A	Rijdt 65 tae	1.50	32.53	30.38	24.18	33.70
04_B	Rijdt 65 tae	5.00	34.94	32.77	26.63	36.12
05_A	Rijdt 65 tae	1.50	27.20	25.03	18.91	28.39
05_B	Rijdt 65 tae	5.00	30.39	28.21	22.10	31.57
06_A	Rijdt 65 tae	1.50	14.21	11.89	6.28	15.50
06_B	Rijdt 65 tae	5.00	16.59	14.26	8.63	17.87
07_A	Rijdt 65 tae	1.50	28.30	26.14	20.00	29.48
07_B	Rijdt 65 tae	5.00	32.56	30.40	24.25	33.74
10_A	Rijdt 42	1.50	48.18	45.98	39.88	49.35
10_B	Rijdt 42	5.00	48.73	46.54	40.41	49.90

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: VL D1
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: De Bogerd
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
01_A	Rijdt 65	1.50	18.35	15.79	10.94	19.80
01_B	Rijdt 65	5.00	17.88	15.30	10.49	19.34
02_B	Rijdt 65	5.00	31.20	28.91	23.20	32.47
03_A	Rijdt 65	1.50	23.94	21.58	16.16	25.28
03_B	Rijdt 65	5.00	27.36	24.96	19.61	28.70
04_A	Rijdt 65 tae	1.50	20.53	18.11	12.89	21.92
04_B	Rijdt 65 tae	5.00	23.79	21.40	16.01	25.12
05_A	Rijdt 65 tae	1.50	44.91	42.58	36.92	46.17
05_B	Rijdt 65 tae	5.00	45.57	43.21	37.66	46.86
06_A	Rijdt 65 tae	1.50	51.09	48.72	43.18	52.38
06_B	Rijdt 65 tae	5.00	51.18	48.78	43.33	52.48
07_A	Rijdt 65 tae	1.50	36.95	34.65	28.95	38.22
07_B	Rijdt 65 tae	5.00	38.53	36.16	30.67	39.84
10_A	Rijdt 42	1.50	22.93	20.40	15.49	24.38
10_B	Rijdt 42	5.00	25.36	22.86	17.81	26.77

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Bijlage 5. Berekeningsresultaten De Horst

Rapport: Resultatentabel
Model: IL D1
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Ltg
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
01_A	Rijdt 65	1.50	38.70	34.49	--	39.49
01_B	Rijdt 65	5.00	39.86	37.90	--	42.90
02_B	Rijdt 65	5.00	37.80	36.84	--	41.84
03_A	Rijdt 65	1.50	20.33	16.58	--	21.58
03_B	Rijdt 65	5.00	25.77	27.13	--	32.13
04_A	Rijdt 65 tae	1.50	20.95	23.51	--	28.51
04_B	Rijdt 65 tae	5.00	28.95	31.79	--	36.79
05_A	Rijdt 65 tae	1.50	19.98	23.09	--	28.09
05_B	Rijdt 65 tae	5.00	29.20	31.76	--	36.76
06_A	Rijdt 65 tae	1.50	7.92	9.71	--	14.71
06_B	Rijdt 65 tae	5.00	10.67	12.93	--	17.93
07_A	Rijdt 65 tae	1.50	10.73	12.55	--	17.55
07_B	Rijdt 65 tae	5.00	20.76	24.07	--	29.07
10_A	Rijdt 42	1.50	48.20	35.88	--	48.20
10_B	Rijdt 42	5.00	47.57	39.73	--	47.57

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: IL D1
LAmax totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Lmx

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
01_A	Rijdt 65	1.50	77.47	71.86	--
01_B	Rijdt 65	5.00	78.53	71.86	--
02_B	Rijdt 65	5.00	75.03	71.98	--
03_A	Rijdt 65	1.50	56.13	49.24	--
03_B	Rijdt 65	5.00	58.36	51.76	--
04_A	Rijdt 65 tae	1.50	52.61	41.23	--
04_B	Rijdt 65 tae	5.00	56.75	52.19	--
05_A	Rijdt 65 tae	1.50	54.49	54.49	--
05_B	Rijdt 65 tae	5.00	60.62	57.17	--
06_A	Rijdt 65 tae	1.50	42.54	35.95	--
06_B	Rijdt 65 tae	5.00	44.50	37.40	--
07_A	Rijdt 65 tae	1.50	43.54	39.98	--
07_B	Rijdt 65 tae	5.00	45.78	38.98	--
10_A	Rijdt 42	1.50	88.02	70.33	--
10_B	Rijdt 42	5.00	87.48	70.24	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: IL D1
LAmax bij Bron/Groep voor toetspunt: 01_B - Rijdt 65
Groep: Lmx

Naam Bron/Groep	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
01_B	Rijdt 65	5.00	78.53	71.86	--
10	portier pw	0.75	64.94	64.94	--
11	portier pw	0.75	58.34	58.34	--
12	laden & lossen	1.00	78.53	--	--
13	ontluchten parkeerrem vw	1.00	75.67	--	--
14	schreeuwen bezoekers P1	1.50	71.86	71.86	--
15	schreeuwen bezoekers P2	1.50	66.73	66.73	--
16	schreeuwen bezoekers fiets	1.50	66.29	66.29	--
LAmax	(hoofdgroep)		78.53	71.86	--

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: Lih D1
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Rijdt
Groepsreductie: Nee

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
01_A	Rijdt 65	1.50	42.77	42.35	--	47.35
01_B	Rijdt 65	5.00	42.52	42.07	--	47.07
02_B	Rijdt 65	5.00	36.19	35.77	--	40.77
03_A	Rijdt 65	1.50	38.32	37.96	--	42.96
03_B	Rijdt 65	5.00	38.39	37.97	--	42.97
04_A	Rijdt 65 tae	1.50	21.81	21.53	--	26.53
04_B	Rijdt 65 tae	5.00	24.09	23.73	--	28.73
05_A	Rijdt 65 tae	1.50	11.71	11.25	--	16.25
05_B	Rijdt 65 tae	5.00	16.25	15.86	--	20.86
06_A	Rijdt 65 tae	1.50	-13.10	-14.15	--	-9.15
06_B	Rijdt 65 tae	5.00	--	--	--	--
07_A	Rijdt 65 tae	1.50	17.14	16.83	--	21.83
07_B	Rijdt 65 tae	5.00	20.98	20.61	--	25.61
10_A	Rijdt 42	1.50	37.63	37.13	--	42.13
10_B	Rijdt 42	5.00	37.84	37.35	--	42.35

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH3) en/of stikstofoxide (NOx).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Situatie 1

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
bestemmingsplan	Rijdt 65, 6631 AR Horssen

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
Rijdt 65 Horssen	Rc4yFw5HHMmv

Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
21 januari 2020, 22:30	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	Situatie 1
NOx	4,00 kg/j
NH3	1,00 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste bijdrage (mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

nieuwbouw 2 woningen

Locatie
Situatie 1

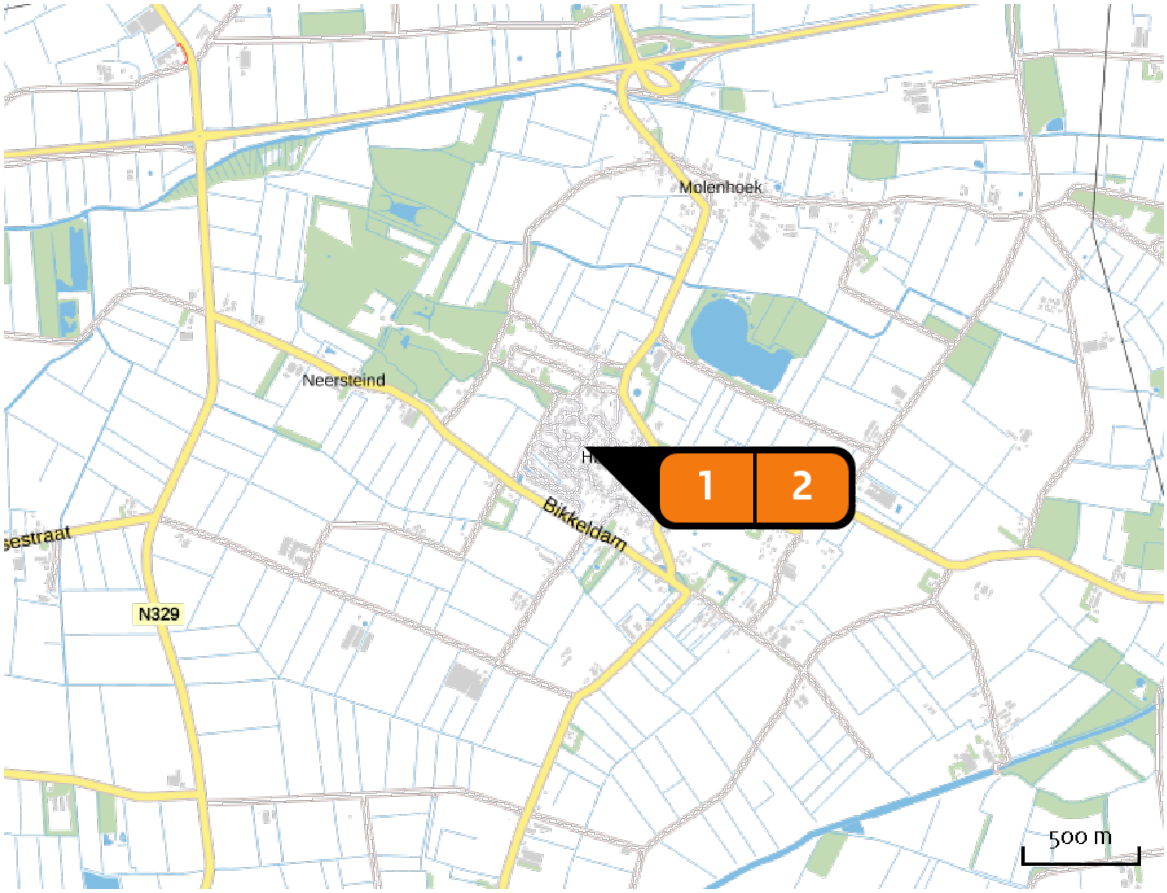

Emissie
Situatie 1

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
1	aanlegfase woning 1 Wonen en Werken | Woningen	< 1 kg/j	2,00 kg/j
2	aanlegfase woning 2 Wonen en Werken | Woningen	< 1 kg/j	2,00 kg/j

Emissie (per bron)

Situatie 1

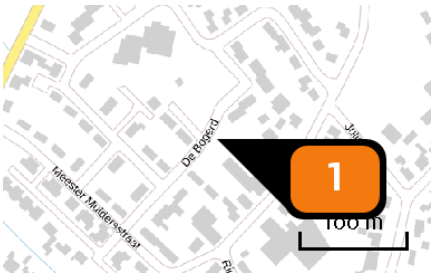

Naam	aanlegfase woning 1
Locatie (X,Y)	170236, 429682
Uitstoothoogte	1,0 m
Warmteinhoud	0,000 MW
Temporele variatie	Continue emissie
NOx	2,00 kg/j
NH_3	< 1 kg/j

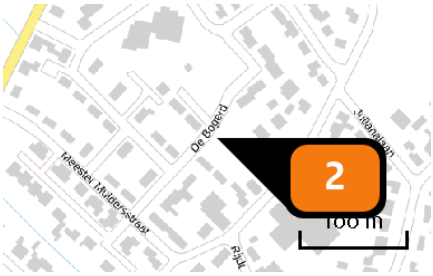

Naam	aanlegfase woning 2
Locatie (X,Y)	170228, 429670
Uitstoothoogte	1,0 m
Warmteinhoud	0,000 MW
Temporele variatie	Continue emissie
NOx	2,00 kg/j
NH_3	< 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS	versie 2019A_20200113_49aab7f583
Database	versie 49aab7f583

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2019A

Toelichting

Horssen, Rijdt 65

NL.IMRO.0225.BPrijdt65horssen.2003
status: definitief bestemmingsplan

juni 2020

Inhoud

Hoofdstuk 1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding en doel 5
1.2 Ligging plangebied 5
1.3 Geldend bestemmingsplan 7
1.4 Leeswijzer 8
Hoofdstuk 2 Gebiedsvisie 9
2.1 Bouwgeschiedenis en ruimtelijke structuur, bestaande situatie 9
2.2 Toekomstige situatie 11
2.3 Stedenbouwkundige randvoorwaarden 14
2.4 Conclusie 15
Hoofdstuk 3 Beleidskader 16
3.1 Algemeen 16
3.2 Nationaal beleid 16
3.3 Provinciaal beleid 17
3.4 Gemeentelijk beleid 18
Hoofdstuk 4 Milieu- en omgevingsaspecten 21
4.1 Algemeen 21
4.2 Bedrijven en milieuzonering 21
4.3 Milieu effect rapportage 22
4.3 Bodem 23
4.4 Wegverkeerslawaai 24
4.5 Luchtkwaliteit 26
4.6 Externe veiligheid 27
4.7 Watertoets 28
4.8 Ecologie 32
4.8.1 Gebiedsbescherming – stikstof 33
4.9 Cultuurhistorie en Archeologie 34
4.9.1 Cultuurhistorie 34
4.9.2 Archeologie 37
4.10 Kabels en leidingen 39
4.11 Verkeer en parkeren 39
Hoofdstuk 5 Juridische opzet 40
5.1 Inleiding 40
5.2 Opbouw van de regels 40

5.3 Bestemmingen 42
Hoofdstuk 6 Uitvoerbaarheid 44
6.1 Economische uitvoerbaarheid 44
6.2 Overleg en inspraak 44
Bijlagen bij de toelichting 45
Bijlage 1 verkennend milieukundig bodemonderzoek 45
Bijlage 3 watertoets 45
Bijlage 3 quick scan flora en fauna 45
Bijlage 4 archeologisch onderzoek 45
Bijlage 5 akoestisch onderzoek 45
Bijlage 6 berekening stikstof 45

O v e r z i c h t s k a a r t

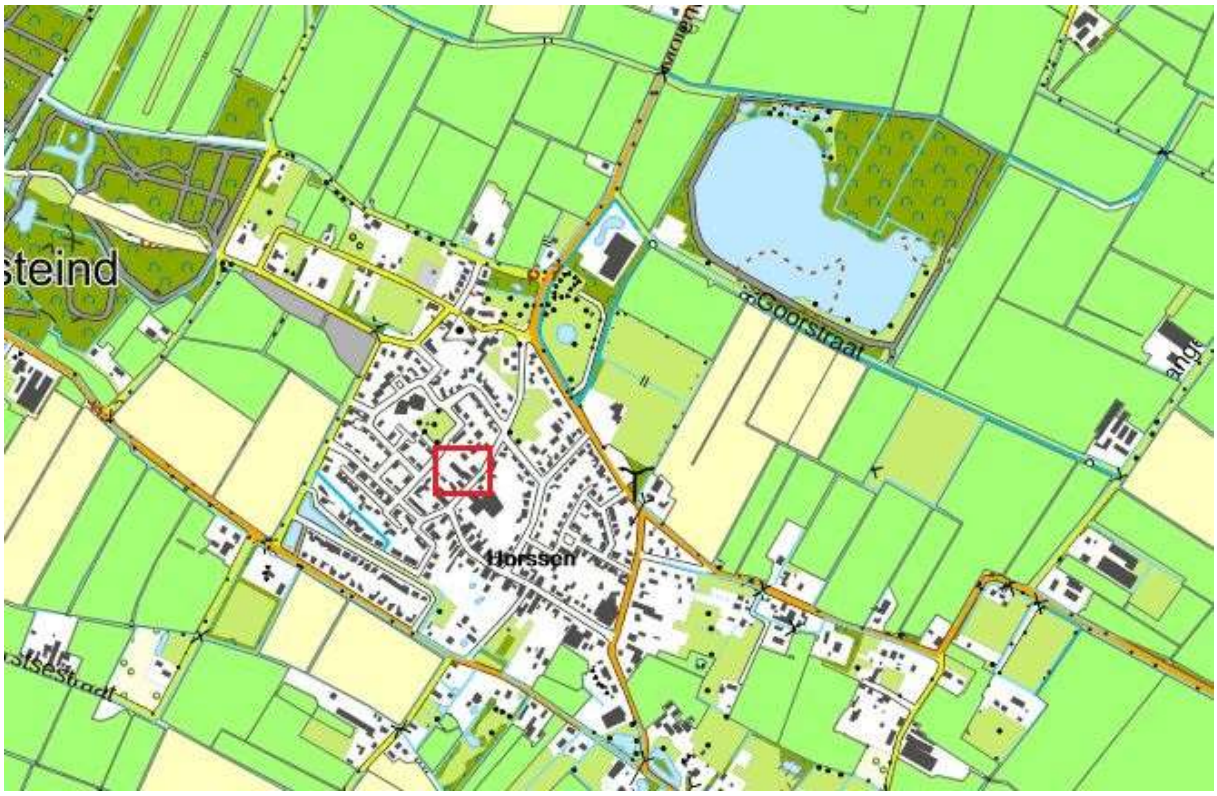

Globale ligging plangebied, bron: PDOK – publieke dienstverlening op kaart, kadaster

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Rijdt 65 in Horssen ligt een bedrijfslocatie van een voormalige installatiebedrijf.
Het perceel is ca. 1.850m2 groot, dit is ingericht met een bedrijfspand, parkeerplaatsen en een tuin.
Het pand is nog beperkt in gebruik sedert medio 2013.

Het doel is de locatie te herontwikkelen naar wonen, zowel in het voormalige bedrijfspand als nieuwe woningen op het tuindeel van het perceel. Het voormalige bedrijfspand wordt omgezet naar een woonhuis en op het tuindeel aan de noordzijde van het perceel 2 woningen. In totaal worden 3 woningen mogelijk gemaakt.
In het huidige bestemmingsplan is de hoofdbestemming van het plangebied 'kantoor', dit verdwijnt.

Het college van B&W van de gemeente Druten heeft bij wijze van principe besluit in eerste instantie op 24 september 2014 en vervolgens op 5 maart 2015 ingestemd met deze ontwikkeling. Om deze ontwikkeling planologisch mogelijk te maken dient het voor het plangebied geldende bestemmingsplan te worden herzien.

1.2 Ligging plangebied

Het plangebied ligt midden in de kern van het dorp Horssen, tussen de Rijdt en de Boogerd.
De Rijdt is een historische straat van Horssen. In het verleden was hier agrarische en andere bedrijvigheid in combinatie met wonen te vinden, nu worden de panden met name voor bewoning gebruikt.

De Boogerd is een woongebied van meer recente datum. Deze zijde van het perceel richt zich naar een speelweide in het centrum van het dorp, aan de overzijde van de speelweide ligt de nieuwe basisschool. De directe omgeving van het gebied aan de zijde van De Boogerd zijn met name woonhuizen gebouwd in de laatste decennia.

luchtfoto omgeving met aanduiding van het plangebied

aanzicht van het bedrijfspand aan de Rijdt in Horssen

1.3 Geldend bestemmingsplan

Voor deze locatie is het geldende bestemmingsplan ‘Periodiek plan Gemeente Druten 2017’, vastgesteld op 20 april 2017 van toepassing. Dit is een geconsolideerd plan van o.a. het bestemmingsplan Kom Horssen, vastgesteld 5 juli 2012 en een aantal periodieke plannen. Om een inzichtelijk beeld te geven is in 2017 een geconsolideerd plan opgesteld.
Daarnaast is van toepassing het bestemmingsplan ‘2e periodieke herziening stedelijk gebied’, vastgesteld 29 juni 2017. Voor het plangebied zijn met dit plan cultuurhistorische waarden vastgelegd.

In dit bestemmingsplan is voor Rijdt 65 als bestemming opgenomen ‘kantoor’ met een bouwblok. Er is een dubbelbestemming opgenomen ter bescherming van mogelijke waardevolle archeologische waarden in de ondergrond. In het bestemmingsplan 2e periodieke herziening stedelijk gebied is de dubbelbestemming cultuurhistorisch waardevol gebied opgenomen voor het plangebied.
Aan de overzijde van de Rijdt in zuidwestelijke richting ligt het dorphuis en sporthal De Horst – bestemming gemengd met maatschappelijke voorzieningen en horeca. De overige omliggende bebouwing betreft wonen.

verbeelding vigerend bestemmingsplan periodiek plan gemeente Druten 2017, locatie plangebied zie blauwe pijl

verbeelding 2e periodieke herziening stedelijk gebied, locatie plangebied zie rode pijl

In september 2019 is door de gemeente een nieuw ontwerp bestemmingsplan ter visie gelegd 'Stedelijk Gebied (4e periodieke herziening)'. Dit ontwerp is voor de planlocatie ongewijzigd, in die zin dat beide vigerende bestemmingsplannen zijn samengevoegd, inclusief de dubbelbestemming cultuurhistorisch waardevol gebied.

1.4 Leeswijzer

Dit bestemmingsplan bestaat uit de regels, de verbeelding en deze toelichting. De regels en de verbeelding vormen de juridisch bindende elementen van het bestemmingsplan. De toelichting is als volgt opgebouwd:

- In hoofdstuk 2 wordt de gebiedsvisie beschreven. Eerst komt de ruimtelijke structuur van de huidige situatie aan de orde en daarna de ruimtelijke en functionele beschrijving van de nieuwe ontwikkelingen
- In hoofdstuk 3 is het ruimtelijk relevante beleidskader van de verschillende overheidslagen weergegeven voor zover dat op het plangebied van toepassing is
- In hoofdstuk 4 komen de uitkomsten van de onderzoeken met betrekking tot milieu- en omgevingsaspecten als geluid, bodem en archeologie
- In hoofdstuk 5 volgt de juridische planbeschrijving. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet hoe de juridische regeling is vormgegeven
- In hoofdstuk 6 tenslotte komen de economische uitvoerbaarheid en het gevoerde overleg aan de orde

Hoofdstuk 2 Gebiedsvisie

2.1 Bouwgeschiedenis en ruimtelijke structuur, bestaande situatie

Historie

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Horssen. Historische kaarten tonen aan dat al in het begin van de 19e eeuw bewoning in het plangebied aanwezig is. 'Rijdt' of de Rijdt, waaraan het plangebied is geleegen, wordt dan nog niet expliciet vermeld. Er is sprake van lintvormige bebouwing van Horssen die de contouren van de Rijdt volgt. Achter de bebouwing aan het lint is veelal agrarische grond en fruitteelt.

Het plangebied is waarschijnlijk al 200 jaar lang bebouwd geweest. Het gaat hier enkel om de voorzijde van de kavel, gericht op de Rijdt. De bebouwing aan de achterzijde, De Bogerd, dateert uit de jaren 70 en 80 van de vorige eeuw.

globale situatie in 1811-1832, minuutplan Horssen

Ruimtelijke structuur

De bestaande bebouwing in de omgeving van het plangebied zijn van verschillende soorten en typen bebouwing.

Aan de zijde van de Rijdt is het de typische, redelijk aaneengesloten lintbebouwing van een historisch lint waarlangs een dorp is ontstaan. Het zijn met name kopgevels, met een rooilijn dicht op de straat. Er is weinig tot geen openbaar groen aanwezig.

foto's van de bebouwing langs de Rijdt

Aan de zijde van De Bogerd geeft de bebouwing een ander beeld. Het zijn met name grondgebonden woningen, rijwoningen en 2-onder-1 kappers. Tegenover het plangebied is het restant van het voormalige fruitteelt gebied nog aanwezig in de vorm van een speel-/sportveld.

foto's van de omgeving van het plangebied aan de zijde van De Bogerd

Bestaande situatie

Het voormalige bedrijf is gestart als een smederij met woonhuis aan de Rijdt. Op de luchtfoto is de contour van deze bebouwing zichtbaar, het heeft de vorm van een t-boerderij. In latere jaren is de smederij – toen inmiddels een groot installatie bedrijf – verhuisd naar een andere locatie in Horssen. Op deze plek aan de Rijdt zijn met name de kantoren ten behoeve van het bedrijf gebleven. In de laatste decennia van de 20^{e} eeuw is aan de achterzijde een vleugel toegevoegd, deze is eveneens als kantoorruimte in gebruik geweest.

Op het middendeel, naast de nieuwe vleugel, liggen parkeerplaatsen. Het terrein is verhard met grind tot aan het einde van deze vleugel.

Het achterste deel is als tuin ingericht. Het wordt afgesloten met een tuinmuur, in de huidige situatie is er geen sprake van visueel contact met de straat De Bogerd.

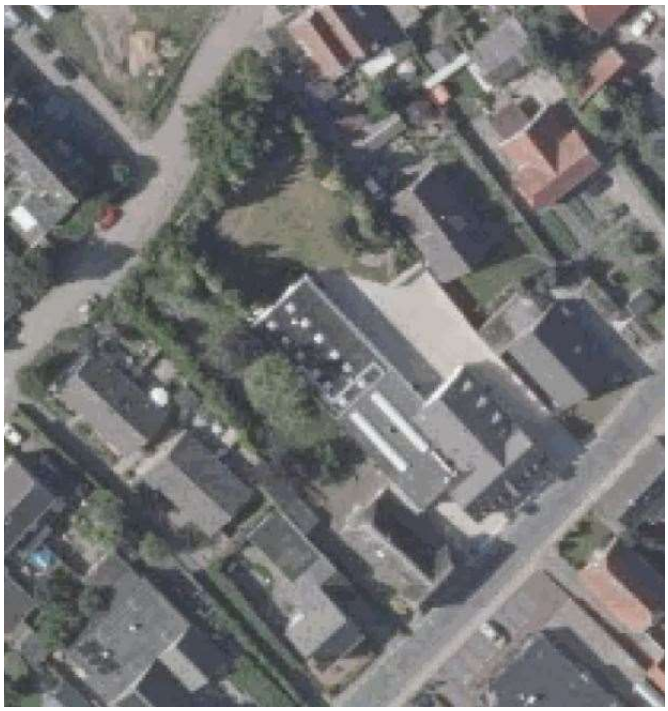

luchtfoto, bron Kadaster

enkele foto's van de bestaande bebouwing en de tuin

tuin aan de zijde van de bestaande bebouwing en de muur gezien vanaf De Bogerd

2.2 Toekomstige situatie

In het plangebied wordt de ontwikkeling beoogd van:

- wijziging van de bestemming van kantoor naar wonen
- herbestemming van de bestaande bebouwing naar een woning
- twee kavels aan De Bogerd voor vrijstaande woningen of een 2-onder-1 kap; eventueel kan deze locatie ook ingezet worden voor 1 kavel voor een vrijstaande woning

- inzet van de huidige kantoorvleugel aan de achterzijde naar keuze ten behoeve van de woning in de bestaande bebouwing, of als bijgebouw voor de kavels aan De Bogerd

Het perceel ligt midden in de bebouwde kom van het dorp Horssen, tussen de straten de Rijdt en de Bogerd. Het totale perceel is ca. 1.850m2, de huidige bebouwing is ca. 660m2.Het plangebied bestaat uit 2 min of meer zelfstandige delen: de bestaande bebouwing aan de zijde van de Rijdt, en een stuk grond aan de zijde van De Bogerd.

De Rijdt
Voor het bestaande, nagenoeg leegstaande bedrijfspand aan de zijde van de Rijdt is in het verleden onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van het pand. Op dit moment is het pand nog deels in gebruik als kantoor. Het voorste deel van het gebouw is een voormalige boerderij, dit is aan de buitencontouren herkenbaar. Intern is deze volledig verbouwd naar kantoorruimten. Aansluitend aan dit hoofdpand is aan de achterzijde een vleugel gebouwd met kantoren en magazijnruimtes.
Een van de onderzochte mogelijkheden was de herbestemming naar kleinschalige woonruimtes voor starters, senioren of begeleid wonen. De verbouwkosten hiervoor zijn echter dusdanig dat dit geen reële optie is.
Het hoofdpand aan de straatzijde is goed geschikt om in twee delen op te splitsen en deze te transformeren naar twee zelfstandige woningen. In het verleden was er een woning aanwezig, dit is nog goed terug te vinden in de structuur van het pand.

De Bogerd
De noordwestzijde van het perceel ligt stedenbouwkundig aantrekkelijk: aan de overzijde ligt een dierenweide en een speelveld, met het blik op het schoolgebouw en een zichtlijn naar de kerktorens. De bebouwing in de omgeving bestaat uit eengezinswoningen, met name 2-onder-1 kapwoningen en daarnaast enkele rijwoningen. De bouwhoogte is over het algemeen 2 bouwlagen en een kap, de uitstraling heeft een dorpskarakter.

Het plan is om aan de zijde van De Bogerd twee kavels te realiseren voor eengezinswoningen. De breedte van het hele perceel is aan de zijde van De Bogerd ca. 30 meter.
Dit kunnen vrijstaande woningen zijn of een 2-onder-1 kapper. Ook is het om de beide kavels samen te voegen en één nieuwe vrijstaande woning te realiseren.

Tussen het huidige perceel en de openbare weg, ligt een groenstrook in eigendom van de gemeente. Deze strook wordt betrokken bij het plangebied, zodat de nieuwe woning in de rooilijn van de bestaande woningen aan de zijde van De Bogerd kunnen worden gebouwd.

Vleugel achter hoofdgebouw
De vleugel aan de achterzijde kan multifunctioneel worden ingezet en is relatief eenvoudig op te delen in kleinere ruimten, naar gelang wensen van potentiële kopers: als kantoor of bedrijfsruimte voor een beroep of bedrijf aan huis, een zelfstandige kantoorruimte, deels te verbouwen tot een woonunit voor een mantelzorgwoning, een ‘normaal’ bijgebouw bij een woning of sloop van een deel en toevoeging aan een erf. Deze opties gelden voor zowel kopers van de woning in het bedrijfspand als voor een van de kavels aan De Bogerd. Dit geeft flexibiliteit aan het plan.

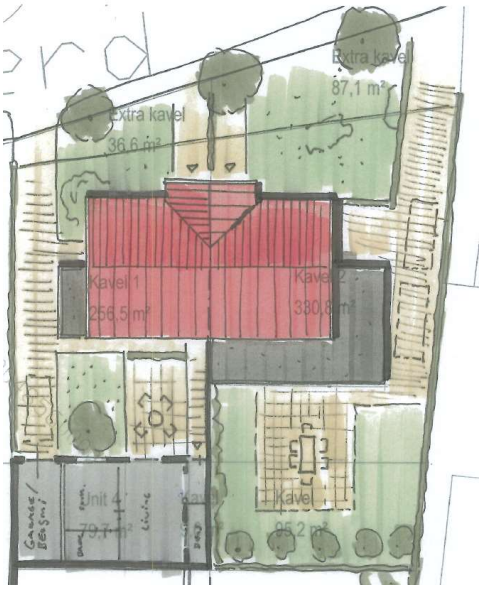

situatieschetsen van mogelijke verkaveling: 2 vrijstaande woningen of een 2-onder-1kap
de grijze vlakken zijn toevoeging van een deel van de bestaande bebouwing als bijgebouw aan een nieuwe kavel

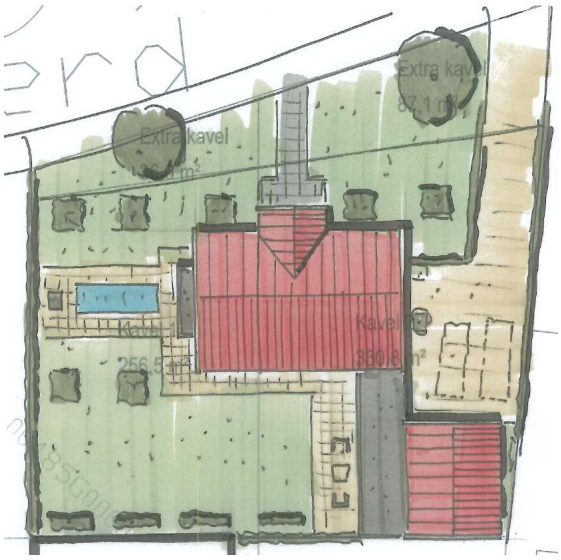

situatieschets met één vrijstaande woning
waarbij beide kavels zijn samengevoegd

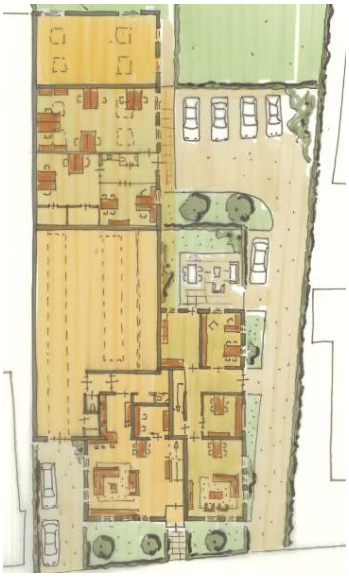

plattegrond van de bestaande bedrijfsbebouwing
met mogelijke indeling voor een nieuwe woning

Schetsen bron: Pieter Oosterhout Buro voor Architektuur

Fasering van het plan

Het is mogelijk het plan in fasen of ineens te realiseren. In de nieuwe situatie kunnen de nieuwe kavels aan de zijde van De Bogerd nagenoeg onafhankelijk worden ontwikkeld van de bestaande bebouwing aan de zijde van de Rijdt.

Plangebied

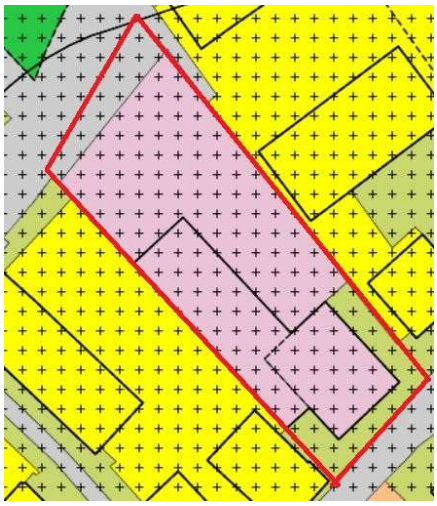

verbeelding vigerend bestemmingsplan met aanduiding plangebied
roze: bestemming kantoor
groen: tuin
grijs: openbaar groen en parkeren

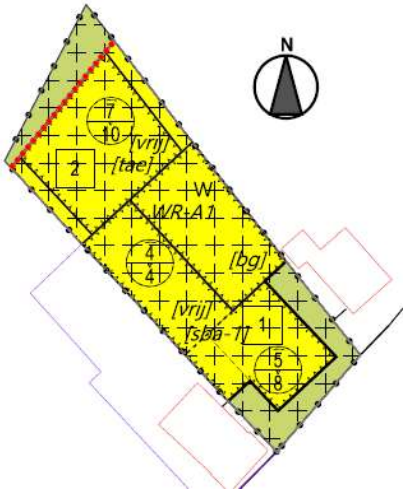

verbeelding nieuw bestemmingsplan
geel: wonen
groen: tuin

Het plangebied is gebaseerd op het huidige perceel, met daaraan de toevoeging van een strook aan de zijde van De Bogerd. Deze strook is nu in het bezit van de gemeente, en ingericht als openbaar groen met struikgewas en 2 bomen. Daarnaast is er over een deel van de breedte een strook langsparkeren langs De Bogerd, hier kunnen 1 of 2 auto's worden geparkeerd. De strook wordt bij het plangebied betrokken, zodat op deze wijze de nieuwe woningen in de rooilijn van de bestaande bebouwing ter plekke kunnen worden gesitueerd.

In het huidige bestemmingsplan is de hoofdbestemming van het plangebied kantoor. Dit wordt wonen, waarbij ondergeschikt andere (beroepsmatige) functies mogelijk zijn. Voor de regels hiervoor wordt aangesloten bij de algemene regels in bestemmingsplannen van de gemeente Druten.
De randen van het perceel krijgen de bestemming tuin. De bouwmogelijkheden zijn hierin beperkt.

2.3 Stedenbouwkundige randvoorwaarden

De bestaande bebouwing aan de zijde van De Rijdt blijft gehandhaafd. De stedenbouwkundige randvoorwaarden voor dit deel van het plangebied sluiten aan op de huidige contouren.

Voor de nieuwe kavels aan de zijde van De Bogerd wordt voor de stedenbouwkundige randvoorwaarden aangesloten bij de omliggende de bebouwing en bij de algemene regels hiervoor van de gemeente Druten:

- goothoogte van de woningen maximaal 7 meter, maximale hoogte 10 meter
- bijgebouwen maximaal 70m2 bij een bouwperceel tot 1.000m2
- goothoogte vrijstaand bijgebouw maximaal 3,2 meter, maximale hoogte 5,5 meter

2.4 Conclusie

Het bestaande bedrijf op de locatie Rijdt 65 wordt beëindigd. De functie wordt gewijzigd van kantoor naar wonen. Daarbij komen in totaal maximaal 3 zelfstandige woningen in het plangebied. Er is op voorhand geen sprake van sloop van bebouwing, mogelijk wordt een deel van de kantoorvleugel gesloopt. Dit bestemmingsplan is er niet op gericht om de meer karakteristieke bestaande bebouwing aan de Rijdt te slopen. De wijziging van de functie van het perceel sluit aan bij de omliggende woningen.

Met de inrichting van het plangebied en de afzonderlijke kavels wordt rekening gehouden met de omgevingskwaliteiten van het gebied.

Hoofdstuk 3 Beleidskader

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden kort de algemene ruimtelijke relevante beleidskaders beschreven, waarbinnen de ruimtelijke ontwikkeling zijn plek krijgt.

3.2 Nationaal beleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Gebiedsgericht
De SVIR benoemt een aantal aspecten van nationaal ruimtelijk belang. Het betreft de bescherming van de waterveiligheid aan de kust en rond de grote rivieren, bescherming en behoud van de Waddenzee en enkele werelderfgoederen, de uitoefening van defensietaken, het Natuurnetwerk Nederland (voorheen de ecologische hoofdstructuur), de elektriciteitsvoorziening, de toekomstige uitbreiding van het hoofd(spoor)wegennet en de veiligheid rond rijksvaarwegen. Voorts betreft het enkele specifieke gebieden zoals de mainportontwikkeling van Rotterdam en Schiphol.

In het Barro heeft het Rijk voor deze onderwerpen regels opgesteld waarmee de SVIR juridisch verankerd is richting lagere overheden. Via het Besluit ruimtelijke ordening en het Besluit omgevingsrecht zijn deze regels aanvullend vastgelegd.

In de SVIR worden, naast de onderwerpen van nationaal belang, accenten geplaatst op het gebied van bestuurlijke verantwoordelijkheden. Het beleid betekent een decentralisatie van rijkstaken en bevoegdheden. Het Rijk gaat zo min mogelijk op de stoel van provincies en gemeenten zitten en lagere overheden, burgers en bedrijven krijgen, zolang het nationaal belang niet in het geding is, de ruimte om oplossingen te creëren.

Ladder duurzame verstedelijking
Een meer algemeen onderwerp uit de SVIR is 'duurzame verstedelijking'. Via de 'ladder voor duurzame verstedelijking' wordt een zorgvuldige afweging en besluitvorming geborgd bij ruimtelijke vraagstukken in stedelijk gebied. Het gebruik van deze ladder is opgenomen in het Bro (artikel 3.1.6 onder 2).

De ladder richt zich op nieuwe stedelijke ontwikkelingen. In de toelichting van een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, dient de behoefte aan die ontwikkeling te worden beschreven. Als de ontwikkeling buiten het bestaand stedelijk gebied plaatsvindt, moet bovendien gemotiveerd worden waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

Het Bro beschrijft wat een stedelijke ontwikkeling is: "een ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen." Onder 'bestaand stedelijk gebied' wordt het volgende verstaan: "bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening,

bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur."

Per 01 juli 2017 is de ladder voor duurzame verstedelijking herzien. Bij de herziening zijn onder meer de drie afzonderlijke 'treden' van de ladder losgelaten en is het begrip 'actuele regionale behoefte' gewijzigd in 'behoefte'. Nieuw is dat de laddertoets bij flexibele plannen kan worden doorgeschoven naar het moment van vaststelling van een wijzigings- of uitwerkingsplan.

Door het ministerie van Infrastructuur en Milieu is een handreiking gemaakt. Deze 'handreiking ladder voor duurzame verstedelijking' werkt verder uit hoe met de ladder omgegaan moet worden. Voor een verdere uitleg van de ladder duurzame verstedelijking wordt naar die handreiking verwezen.

Planspecifiek
Het plangebied ligt niet in een van de aangewezen gebieden van SVIR en het Barro.

In het kader van de duurzame ladder wordt ten aanzien van de definitie van bestaand stedelijk gebied de definitie uit de Bro gehanteerd: “bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal-culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur.”
Uit actuele jurisprudentie blijkt dat de realisatie van twee extra woningen (naast de transformatie van de bestaande bedrijfsopstallen naar een burgerwoning) niet wordt gezien als een stedelijke ontwikkeling. Toepassing van de ladder is niet noodzakelijk.
De locatie bevindt zich in bestaand stedelijk gebied bevind, midden in het dorp Horssen.
In het plangebied zijn geen nationale belangen in het geding.

3.3 Provinciaal beleid

Provinciale Omgevingsvisie Gelderland
Op 9 juli 2014 is door Provinciale Staten de Omgevingsvisie Gelderland vastgesteld. De Gelderse omgevingsvisie is een integrale visie, niet alleen op het gebied van de ruimtelijke ontwikkeling, maar ook voor waterkwaliteit en veiligheid, bereikbaarheid, economische ontwikkeling, natuur en milieu, inclusief de sociale gevolgen daarvan. De omgevingsvisie is de vervanger van het streekplan en van strategische plannen voor water, milieu en mobiliteit.

De provincie kiest er in deze Omgevingsvisie voor om vanuit twee hoofddoelen bij te dragen aan gemeenschappelijke maatschappelijke opgaven. Deze zijn:

1. een duurzame economische structuur;
2. het borgen van de kwaliteit en veiligheid van onze leefomgeving.

Ruimte in kleinere kernen en vrijgekomen bebouwing in het landelijk gebied kan worden benut voor wonen en nieuwe economische dragers en als versterking van de vitaliteit van het landelijk gebied. Bij de nadere invulling van de uitgangspunten wordt ruimte gelaten voor lokale of regionale initiatieven door gemeenten of regionale samenwerkingsverbanden. Bouwprogramma's voor nieuwe woningen zijn daarbij in regionaal verband afgestemd. Waar mogelijk kan lokaal maatwerk worden geleverd.

De strategie van de provincie om de doelen van 'duurzame economische structuurversterking' en 'een gezonde en veilige leefomgeving' te bereiken wordt gevoed door het besef dat stad en land elkaar nodig hebben. De provincie gaat voor:

- sterke steden, van belang voor toekomstige aantrekkingskracht, waar kennis zich samenbalt en waar veel jongeren naar toe trekken, waar ook nu al de meeste mensen wonen en werken;
- een vitaal platteland, waar mensen inspelen op grote veranderingen, waar inwoners zich actief inzetten voor hun gezamenlijke toekomst, een platteland met een eigen economische kracht en een grote natuurlijke en landschappelijke waarde, waar kwaliteit en vitaliteit samen op gaan.

Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik
Als leidend principe hanteert de provincie de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik. Dit houdt in dat in bestemmingsplannen die voorzien in een stedelijke ontwikkeling moet worden aangegeven hoe met de ladder is omgegaan, zie ook 3.2. De provincie hanteert voor de bepaling van bestaand stedelijk gebied de definitie uit het Bro.

Omgevingsverordening
De doelstellingen uit de omgevingsvisie zijn juridisch vertaald in de omgevingsverordening. De omgevingsverordening is op 24 september 2014 vastgesteld en op 18 oktober 2014 in werking getreden en is inmiddels enige malen geactualiseerd. De meest recente versie betreft de geconsolideerde verordening, vastgesteld op 8 juli 2015.
De verordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de omgevingsvisie juridisch gewaarborgd is. De verordening voorziet ten opzichte van de omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee beleidsneutraal. De omgevingsverordening richt zich net zo breed als de omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving in de provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, mobiliteit en bodem. De omgevingsverordening heeft de status van een ruimtelijke verordening in de zin van artikel 4.1 Wet ruimtelijke ordening.

Planspecifiek
De provinciale Omgevingsvisie en Omgevingsverordening stellen geen specifieke eisen aan voorliggende locatie. Vanuit het perspectief van het provinciale beleid is het initiatief uitvoerbaar.

3.4 Gemeentelijk beleid

Structuurvisie gemeente Druten
De gemeenteraad van de gemeente Druten heeft op 16 februari 2012 de Structuurvisie Druten vastgesteld. De structuurvisie vormt voor de gemeente Druten het kader waarbinnen de gemeente, samen met anderen, ontwikkelingen initieert en projecten (van anderen) beoordeelt. Het beleid, zoals opgenomen in de structuurvisie, wordt op termijn doorvertaald naar de verschillende bestemmingsplannen.

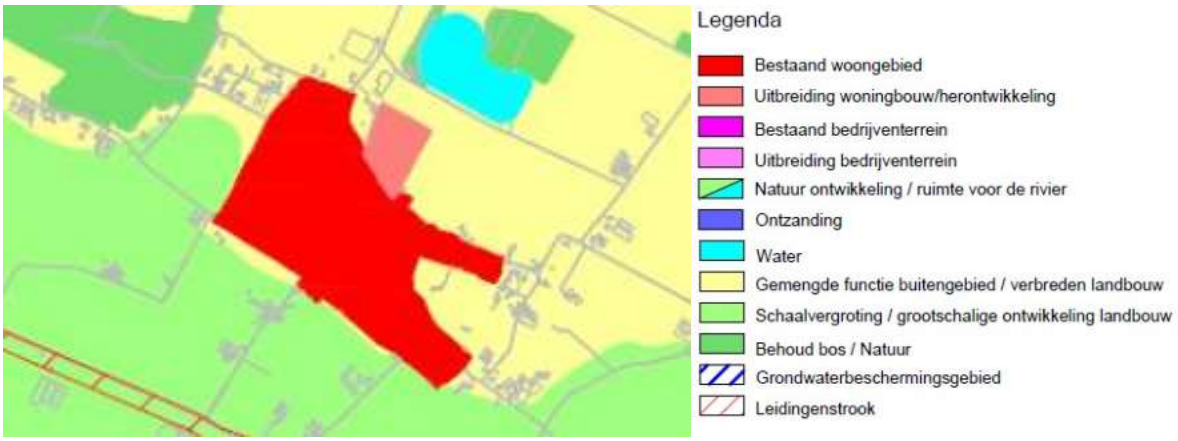

uitsnede kaart structuurvisie gemeente Druten met het dorp Horssen en omgeving

Op de kaart van de structuurvisie ligt het plangebied in het bestaande woongebied van Horssen. In de structuurvisie is Horssen Oost als uitbreidingslocatie aangegeven. Deze uitbreiding gaat niet door, waardoor ruimte is ontstaan voor andere mogelijke ontwikkelingen, als voor het voorliggende plangebied. In de structuurvisie waren voor Horssen-Oost 34 woningen opgenomen. In het voorliggende plan is sprake van toevoeging van 3 woningen, dit is ruim binnen het aanvankelijke woningaantal voor Horssen-Oost.

Afwegingskader voor woningbouwinitiatieven
Op 28 februari 2019 is een nieuw afwegingskader vastgesteld door de gemeenteraad. De aanleiding hiervoor was dat de woningmarkt zich vanuit een crissituatie heeft veranderd in een hoogconjunctuur. In het nieuwe afwegingskader worden initiatieven niet meer kwantitatief getoetst, maar beoordeelt op kwaliteit. De kwaliteitscriteria zijn: volkshuisvestelijke kwaliteit, ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid, en duurzaamheid. Daarnaast in uitgangspunt dat inbreiding voor uitbrieding gaat, met oog voor voldoende groen in het bestaande stedelijke gebied.
Het plan voegt woningen toe aan de kern Horssen en draagt bij aan de leefbaarheid en vitaliteit van dit dorp. De grondgebonden woningen zijn geschikt voor gezinnen, dit geldt zowel voor de nieuwe woning in het bestaande pand, als de nieuw te bouwen woningen aan de zijde van de Bogerd. Door de flexibiliteit voor bijgebouwen in het plan is er ook ruimte om bijvoorbeeld mantelzorg initiatieven te faciliteren. Het plan ligt in een bestaand stedelijk gebied.

Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan
Het doel van het GVVP is om aan te sluiten op de gewenste ruimtelijke en economische ontwikkeling van de gemeente. In het GVVP zijn zowel de bestaande situatie als de gevolgen van diverse toekomstige ontwikkelingen in beeld gebracht. In het GVVP zijn de volgende uitgangspunten opgenomen, voor dit plangebied is met name relevant dat de ontsluiting bij woningbouw goed geregeld moet zijn.
De nieuwe woningen in het bestaande bedrijfspand gaan gebruik maken van de bestaande ontsluiting op de Rijdt. Voor de kavels aan De Bogerd dienen nieuwe uitritten te worden gemaakt op de openbare weg. Dit is ter plekke goed mogelijk en sluit aan bij de situatie van de omliggende kavels.
Wat betreft de verkeersintensiteit in het algemeen, deze zal met 3 nieuwe woningen niet hoger zijn dan in het verleden toen sprake was van een bedrijfspand met kantoren. Dit geldt met name voor de Rijdt, het bedrijfspand was daar volledig op ontsloten. Voor De Bogerd is een toename van verkeer voor maximaal 2 nieuwe woningen, deze toename is zeer gering.

Nota Parkeernormen
Op 10 februari 2011 is de Nota Parkeernormen vastgesteld door de raad van de gemeente Druten. De Nota Parkeernormen is de leidraad voor de verkeerskundige toetsing van nieuwe plannen en heeft als doel het totale gemeentelijke parkeerareaal in evenwicht te houden en de bereikbaarheid en leefbaarheid binnen de gemeente te waarborgen. Voor de verschillende functies wordt de parkeereis gegeven. Uitgangspunt is dat benodigde parkeerplaatsen op eigen terrein worden gerealiseerd.
Op basis van de Nota Parkeernormen moeten in het plangebied 2 parkeerplaatsen per woning gerealiseerd worden. Deze 2 parkeerplaatsen per woning zullen op het eigen terrein en naast elkaar aangelegd moeten worden'.

Planspecifiek
In bovenstaande subonderdelen is ingegaan op het plangebied.
Het initiatief past binnen het gemeentelijke beleid.

Hoofdstuk 4 Milieu- en omgevingsaspecten

4.1 Algemeen

Diverse wetten en beleidsregels schrijven voor dat er nader onderzoek gedaan moet worden naar de effecten van een voorgestelde ruimtelijke ingreep. In dit hoofdstuk worden de resultaten van de diverse onderzoeken weergegeven.

4.2 Bedrijven en milieuzonering

Indien door middel van een plan nieuwe, milieuhindergevoelige functies mogelijk worden gemaakt, dient te worden aangetoond dat deze niet worden gerealiseerd binnen de hinderzone van omliggende bedrijven. Anderzijds mogen milieuhindergevoelige functies in de directe omgeving van het plangebied niet negatief worden beïnvloed door de ontwikkelingen die met een plan mogelijk worden gemaakt.

Wat betreft de aanbevolen afstanden tussen bedrijvigheid en gevoelige functies is de publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' uit 2009 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten geraadpleegd. Hierin worden richtafstanden voor zowel het omgevingstype 'gemengd gebied' als 'rustige woonwijk' en 'rustig buitengebied' aanbevolen. Gemengde gebieden betreffen gebieden die langs hoofdinfrastructuur liggen en/of gebieden met matige tot sterke functiemenging. In een rustige woonwijk en buitengebied komen vrijwel geen andere functies voor. De richtafstanden gelden voor een gemiddeld nieuw bedrijf en gaan uit van het gebiedstype 'rustig woongebied'. Voor gemengde gebieden kunnen de richtafstanden worden verminderd. De afstand wordt gemeten vanaf het op de verbeelding aangeduide deel voor de bedrijfsmatige activiteit tot aan de gevel van nieuwe of bestaande woningen gelegen buiten betreffend perceel.

Onderhavig plan maakt een milieugevoelige functie mogelijk in de vorm van wonen.

Bedrijven in de omgeving
In de omgeving van het plangebied liggen geen bedrijven, wel 2 percelen met een maatschappelijke bestemming:

Basisschool de Octopus
aan de Octopusstraat ligt een basisschool. Voor scholen en andere maatschappelijke functies geldt een afstand van 30 meter op grond van het aspect geluid.
De school ligt op ca. 100 meter afstand van de bouwvlakken voor nieuwe woningen aan de Bogerd, deze afstand voldoet ruim aan de normen

Dorpshuis de Horst
aan de Rijdt ligt het dorpshuis met sporthal en horeca. Hiervoor geldt eveneens een afstand van 30 meter op grond van het aspect geluid.
De kortste afstand tussen het nieuwe woongebouw aan de Rijdt van het voorliggende plan en het dorpshuis bedraagt ca. 20 meter.
Dit is minder dan 30 meter, waarbij de ingang van het dorpshuis complex ligt op ca. 45 meter afstand en is afgekeerd van het voorliggende plangebied.
Voor en naast het dorpshuis liggen parkeerplaatsen ten behoeve van het dorpshuis.

Gezien de nabije ligging van het dorpshuis is onderzoek gedaan naar de geluidsaspecten, zie bijlage 5 bij deze toelichting.

De representatieve bedrijfssituatie is in overleg met de voorzitter van De Horst vastgesteld en op grond daarvan geluidsmetingen uitgevoerd. Om de overdracht van het (muziek)geluid naar de omgeving en de waarneembaarheid vast te stellen zijn ook geluidmetingen verricht ter hoogte van de voorgevel Rijdt 65.
Daarnaast is bij de metingen rekening gehouden met geluid vanwege toeleveranciers, parkeren (dichtslaande autodeuren, luid sprekende bezoeker), parkerende bezoekersauto's en verspreiding van vertrekkende bezoekersauto's over de weg de Rijdt.

Conclusie
Het plan levert geen belemmering op voor de bassischool de Octopus.

Wat betreft het dorpshuis De Horst:

Tabel 4.1 Berekende geluidsbelastingen [dB(A)]

toetspunt	dagperiode	avondperiode	nachtperiode
langtijdgemiddeld beoordelingsniveau			
01-03 Rijdt 65	39	38	--
04-07 Rijdt 65 tae	21	32	--
maximale geluidniveaus			
01-03 Rijdt 65	77	72	--
04-07 Rijdt 65 tae	54	57	--
indirecte hinder			
01-03 Rijdt 65	43	42	--
04-07 Rijdt 65 tae	22	24	--

tabel 4.1 uit het onderzoeksrapport met de resultaten van de berekende geluidsbelastingen

Als gevolg van de activiteiten bij het dorpshuis zijn de langtijdgemiddeld beoordelingsniveau van ten hoogste 38dB(A) in de avondperiode. Dit voldoet aan de richtwaarde van 40dB(A) voor een rustige woonwijk. Het hoogst berekende maximale geluidniveau bedraagt 77dB(A) in de dagperiode en 72dB(A) in de avondperiode bij het bestaande kantoorpand. Hiermee wordt niet voldaan daan de richtwaarde van 70dB(A). De overschrijdingen treden op ten gevolge van de bevoorrading van de keuken, het legen van de afvalcontainer en het incidenteel schreeuwen van een bezoeker. De bevoorrading van de keuken en het legen van de afvalcontainer vinden maximaal 1 keer per week en uitsluitend in de dagperiode plaats. Gezien het incidentele karakter waarin de activiteiten plaatsvinden en de noodzaak voor de bedrijfsvoering worden de berekende overschrijdingen acceptabel geacht. De herbestemming van het kantoorpand zal niet resulteren in belemmeringen voor de bedrijfsvoering van De Horst, de bestaande woning aan de Rijdt 42 ligt op kortere afstand van de activiteiten. Niet kan worden uitgesloten dat een enkele bezoeker incidenteel op het terrein schreeuwt. In overweging kan worden genomen dat De Horst een cultuur/maatschappelijke functie in de kleine dorpskern van Horssen heeft. In tegenstelling tot een café of discotheek worden geen luidruchtige groepen van bezoekers verwacht. In het Activiteitenbesluit worden maximale geluidnievaus door het komen en gaan van bezoekers aan inrichtingen zoals De Horst buiten beschouwing gelaten. De berekende overschrijdingen ten gevolge van stemgeluid van bezoekers wordt derhalve acceptabel geacht.

4.3 Milieu effect rapportage

De milieueffectrapportage (MER) is een wettelijk instrument met als doel het aspect milieu een volwaardige plaats in de besluitvorming te geven.

De MER is wettelijk verankerd in artikel 2.7 en 2.8 van de Wet milieubeheer. Dit is uitgewerkt in het Besluit milieueffectrapportage. In de bijlage bij dit besluit is opgenomen op welke wijze een plan dient te voldoen aan de milieueffectrapportage.
Bij toetsing aan het Besluit zijn er vier mogelijkheden:

1. het plan of besluit is direct MER-plichtig;
2. het plan of besluit bevat MER-plichtige activiteiten en ligt boven de (indicatieve) drempelwaarden. Het besluit moet eerst worden beoordeeld om na te gaan of er sprake is van MER-plicht: het besluit is dan MER-beoordelingsplichtig.
3. het plan plan of besluit bevat wel de activiteiten, maar ligt beneden de drempelwaarden: er dient in overleg met de aanvrager van het bijbehorende plan of besluit beoordeeld te worden of er aanleiding is voor het uitvoeren van een m.e.r.-beoordeling (als sprake is van een besluit) of het direct uitveren van een MER (als sprake is van een plan). Deze keuze wordt uiteindelijk in het bijbehorende plan of besluit gemotiveerd;
4. de activiteit(en) of het betreffende plan en/of besluit worden niet genoemd in het Besluit MER: er geldt geen MER-(beoordelings)plicht.

Planspecifiek
Het voorliggende plan valt onder categorie 11.2 van de D-lijst. Dit betreft: “de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen”. De drempelwaarden voor de MER-plichtige activiteiten zijn:

1. een oppervlakte van 100 hectare of meer
2. een aaneengesloten gebied en 2.000 of meer woningen omvat, of
3. een bedriijfsvloeroppervlakte van 200.000m2 of meer.

De omvang van het voorliggende plan is ruimschoots onder deze drempelwaarden.

Bij de wijziging van het Besluit milieueffectrapportage op 1 april 2011 is bepaald dat ook bij plannen onder de drempelwaarden een motivering moet worden gegeven. Deze motivering moet zijn gebaseerd op een toets die qua inhoud aansluit bij de m.e.r.- beoordeling, de diepgang kan echter anders zijn en er zijn geen vormvereisten.

In het kader van dit bestemmingsplan zijn de belangrijkste milieuaspecten waaronder bodem, luchtkwaliteit, externe veiligheid en ecologie in beeld gebracht in deze toelichting. Hieruit is niet gebleken dat er sprake is van een ontwikkeling welke een forse invloed heeft op het milieu. Belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. De huidige onderzoeken geven voldoende inzicht in de milieugevolgen om een gewogen belsuit omtrent dit bestemmingsplan te nemen. Het opstellen van een milieueffectrapportage zal geen verder inzicht verschaffen op de relevante milieuaspecten.

4.3 Bodem

Voor de ontwikkeling is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd (Econsultancy, rapport nummer 16031106/D02, 9 februari 2017), zie bijlage 1.

Het verkennend bodemonderzoek heeft tot doel met een relatief geringe onderzoeksinspanning vast te stellen of op de onderzoekslocatie een grond- en/of grondwaterverontreiniging aanwezig is, teneinde te bepalen of er milieuhygiënische belemmeringen zijn voor de nieuwbouw op de onderzoekslocatie en een bestemmingsplanwijziging.

Op één locatie op het terrein is een verhoging van metalen in de ondergrond aangetroffen op een diepte van 0,22m tot 0,5m onder het maaiveld ter plekke. De omvang hiervan is dusdanig beperkt dat dit onder de interventiewaarde ligt en vooralsnog niet hoeft worden gesaneerd.
Deze verontreiniging is aangetroffen bij boorpunt 1, zie het kaartje hieronder.

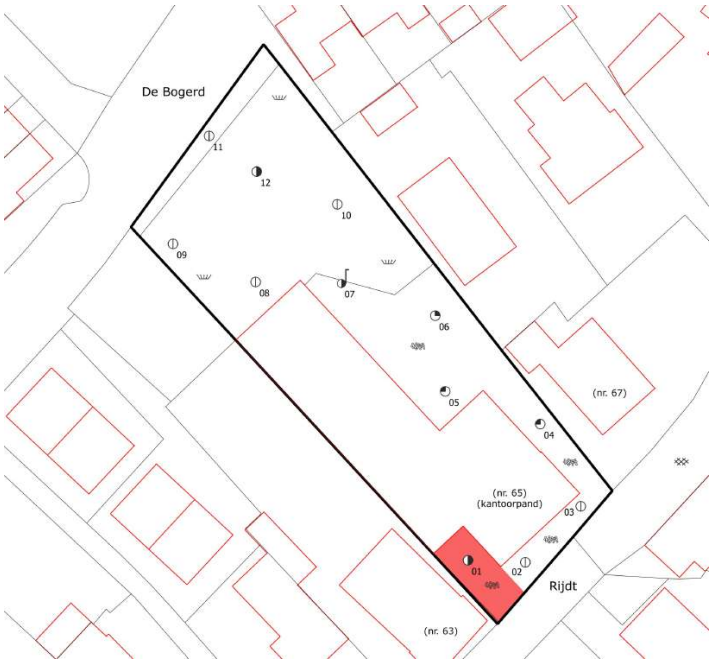

Kaart met boorpunten van het bodemonderzoek, in de rode vlek is verontreiniging aangetroffen

Conclusie
De aanwezige bebouwing wordt niet verwijderd, daarom is geen sprake van uitvoering van grondwerk ter plekke van de aangetroffen verontreiniging. Bij voortzetting van het huidige grondgebruik zijn geen risico's aanwezig. Bij voorkeur blijft de huidige grindverharding aanwezig of wordt een andere verharding aangebracht. Bij sloop of verwijdering van de verharding in de toekomst moet de omvang van de aanwezige bodemverontreiniging nader worden onderzocht.
De milieukundige kwaliteit van de ondergrond voldoet aan de normen voor de functie wonen. Wel wordt geadviseerd om het verontreinigde deel op termijn te saneren, dit is echter geen noodzaak.

4.4 Wegverkeerslawaai

De basis voor de ruimtelijke afweging van geluid is de Wet geluidhinder (Wgh) en het daaraan hangende Besluit geluidhinder (Bgh). Op grond van deze wet en het bijborende besluit dient een akoestisch odnerzoek te worden verricht indien nieuwe geluidgevoelige bebouwing wordt opgericht binnen de onderzoekszone van een (spoor)weg.
Alle wegen hebben – afhankelijk van het sneldheidsregime op deze weg en het aantal rijstroken – een geluidzone, met uitzondering van wegen die deel uitmaken van een 30km/h zone of een woonerf.
In stedelijk gebied dient een gebied van 200 meter vanaf de onderzoekslocatie te worden bezien, voor zover sprake is van wegen met 1 of 2 rijstroken. Bij 3 of 4 rijstroken is het onderzoeksgebied 350 meter.

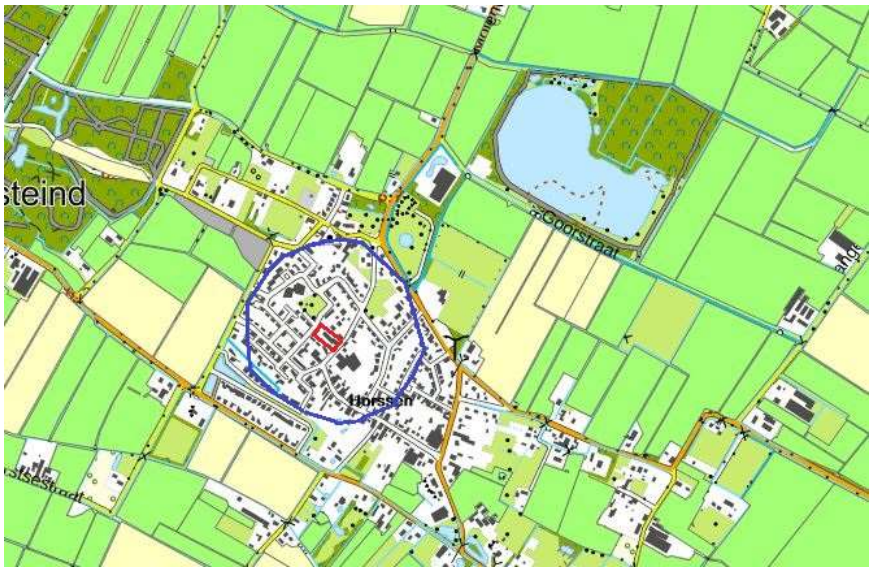

Kaart locatie ten opzichte van omliggende wegen, de blauwe contour is ca. 200 meter afstand van de locatie.

In de directe omgeving van de plan zijn meerdere wegen met een teogestane maximumsnelheid van 30km per uur. Dergeleijke wegen hebben volgens de Wet geluidhinder geen zone. In het kader van een goede ruimtelijke ordening en op basis van jurisprudentie is echter een onderzoek nodig, met name omdat de gevels van de woningen kort op de weg zijn. Dit onderzoek is uitgevoerd door bureau Econsultancy, zie bijlage 5 bij deze toelichting.

Tabel 2.1 Samenvatting toetsingskader

geluidsbron	kenmerk bron	zonebreedte [m]	ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting [dB]	maximaal te ontheffen geluidsbelasting [dB]
Rijdt	30 km/uur	-	48	-
De Bogerd	30 km/uur	-	48	-

tabel 2.1 uit het geluidrapport met het toetsingskader

Tabel 4.1 Geluidsbelasting t.g.v. het wegverkeer (L_{DEN} [dB])

adres	Rijdt	De Bogerd
01-03 Rijdt 65	49	27
04-07 Rijdt 65 tae	31	47

tabel 4.1 uit het geluidsrapport met de berekende resultaten

Aan de zijde van de Rijdt treedt een overschrijding op van de ten hoogste toelaatbare geluidbelasting van 48 dB voor nieuwbouw. De geluidsbelasting wordt met maximaal 1 dB overschreden op het bestaande kantoorpand. Voor de Rijdt is hierdoor een afweging van geluidsreducerende maatregelen noodzakelijk. Alleen ten gevolge van de Rijdt treedt een overschrijding van de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting op, cumulatie is voor het onderhavige plan niet aan de orde.

Conclusie

Voor de te realiseren woning in het bestaande kantoorpand dient het akoestisch klimaat in de woning (het zogenaamde binnenniveau) te worden gegarandeerd en is een nader onderzoek naar de geluidwering van de gevels noodzakelijk. Voor de verbouw van een pand kan het van rechtens verkregen nieveau worden gehandteerd. Echter, ten behoeve van een goed woon- en leefklimaat wordt geadviseerd om aan te sluiten bij de nieuwbouweisen.

Voor de woningen aan de zijde van De Bogerd bestaan geen bezwaren op grond van wegverkeerslawaai.

4.5 Luchtkwaliteit

De mate van blootstelling aan luchtverontreiniging speelt een rol in het kader van een goede ruimtelijke ordening. De wettelijke basis is hiervoor vastgelegd in de Wet Milieubeheer, titel 5.2 luchtkwaliteitseisen.
Met betrekking tot 'luchtkwaliteit' zijn twee aspecten van belang. Ten eerste of de luchtkwaliteit de nieuwe functie toelaat (de gevoeligheid van de bestemming) en ten tweede wat de bijdrage is van het plan aan die luchtkwaliteit.

Luchtkwaliteit ter plaatse
In de Wet milieubeheer zijn normen opgenomen voor de concentraties van een aantal stoffen in de buitenlucht ter bescherming van de mens. De twee belangrijkste stoffen zijn PM_{10} - fijnstof en NO_2 - - stikstofdioxide. Voor beide stoffen bedraagt de grenswaarde 40 µg/m^3

Bijdrage aan luchtkwaliteit
In de Wet milieubeheer zijn de belangrijkste bepalingen over luchtkwaliteitseisen opgenomen. De Wet maakt een onderscheid tussen 'kleine' en grote projecten. Kleine projecten dragen 'niet in betekenende mate' (NIBM) bij aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. In de AMvB Besluit "niet in betekenende mate bijdragen" (NIBM) is aangegeven van NIBM betekent. Voor woningbouwlocaties is als NIBM-grens aangegeven dat locaties kleiner of gelijk aan minder dan 1.500 woningen (netto) bij minimaal 1 ontsluitingsweg niet in betekenende mate bijdragen.

Gevoelige bestemmingen
Met het Besluit gevoelige bestemmingen wordt de vestiging van zogeheten 'gevoelige bestemmingen' in de nabijheid van provinciale- en rijkswegen beperkt. Het Besluit is gericht op bescherming van mensen met een verhoogde gevoeligheid voor fijnstof en stikstofdioxide, in het bijzonder kinderen, ouderen en zieken.
Indien een project betrekking heeft op een gevoelige bestemming en geheel of gedeeltelijk is gelegen binnen een afstand van 300 meter van een rijksweg of 50 meter van een provinciale weg, dan mag het totaal aantal mensen dat hoort bij een gevoelige bestemming niet toenemen als overschrijding van de grenswaarden voor fijnstorf en stikstofdioxide. De volgende gebouwen met bijbehorende terreinen zijn aangemerkt als gevoelige bestemming:

- scholen
- kinderdagverblijven
- verzorgings-, verpleeg- en bejaardenhuizen.

Het gaat hierbij niet om bestemmingen in de meest enge zin van het woord, maar om alle vergelijkbare functies, ongeacht de exacte aanduiding ervan in bestemmingsplannen en andere besluiten.

Planspeciek
Luchtkwaliteit ter plaatse van het initiatief
De huidige luchtkwaliteit ter plekke is getoets met met behulp van de NSL Monitoringstool. Door de metingen te toetsen aan de grenswaarden is gekeken of sprake is van een goed woon- en leefklimaat.

Het plangebied ligt ca. 1,6 km verwijdert van de Maas- en Waalweg en ook ca. 1,6km van de Noord-Zuid weg. Van beide wegen zijn via de NSL Monitoringstool metingen van punten ter plekke van deze wegen genomen en getoetst aan de grenswaarden.

	NO2 stikstof dioxide	PM10 fijnstof
gemeten totale concentratie jaargemiddelde 2018 Maas- en Waalweg	18,9 µg/m^3	19,1 µg/m^3
gemeten totale concentratie jaargemiddelde 2018 Noord-Zuid	14,7 µg/m^3	18,7 µg/m^3
grenswaarde concentratie	40 µg/m^3	40 µg/m^3

De gemeten concentraties liggen ruim onder de gestelde grenswaarden. Met betrekking tot de luchtkwaliteit ter plaatse zijn geen belemmeringen voor onderhavig initiatief.

Bijdrage aan luchtkwaliteit
Dit plan voldoet ruim aan de normen voor een 'klein' project volgens het Besluit "niet in betekenende mate bijdragen". Nadere toetsing is voor de bijdrage aan de luchtkwaliteit niet noodzakelijk.

4.6 Externe veiligheid

Sommige activiteiten brengen risico's op zware ongevallen met mogelijk grote gevolgen voor de omgeving met zich mee. Externe veiligheid richt zich op het beheersen van deze risico's. Dit zijn met name risico's die voortvloeien uit de opslag, productie, het gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen.

Voor (de omgeving van) de meeste risicovolle bedrijven is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) van belang. In artikel 1 van het Bevi is bepaald wat kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten zijn. In het besluit zijn ook het plaatsgebonden risico en het groepsrisico gedefinieerd. In de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) zijn veiligheidsafstanden opgenomen tot risicobronnen. Aanvullend zijn in het Vuurwerkbesluit en het Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer (Barim) veiligheidsafstanden genoemd die rond minder risicovolle inrichtingen moeten worden aangehouden.
Daarnaast is voor de omgeving van transportassen de Wet Basisnet en het Besluit externe veiligheid transportroutes (Btev) recentelijk inwerking getreden. Voor buisleidingen is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) van toepassing. In het Bevb is opgenomen, dat wanneer een nieuwe ontwikkeling in het invloedsgebied plaatsvindt (door middel van onder andere een bestemmings-planwijziging) onderzocht dient worden of de ontwikkeling binnen het plaatsgebonden risico van 10^{-6}/jr komt te liggen en dat het groepsrisico bepaald dient te worden. Kwetsbare objecten mogen niet binnen de PR 10^{-6} contour liggen.

De contour van 10^{-6} voor het plaatsgebonden risico betekent de afbakening van een gebied waarbinnen een risico groter is dan 1 op 1 miljoen waarbij een denkbeeldige persoon die permanent op de betreffende plek aanwezig is, dodelijk verongelukt door een ongeluk.
Het groepsrisico geeft de kans aan dat in één keer een groep mensen die zich in de omgeving van een risicosituatie bevindt, dodelijk door een ongeval wordt getroffen. Groepsrisico legt een relatie tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers. Bij groepsrisico is het dan ook niet een contour die bepalend is, maar het aantal mensen dat zich gedurende een bepaalde periode binnen de effectafstand van een risicovolle activiteit ophoudt.

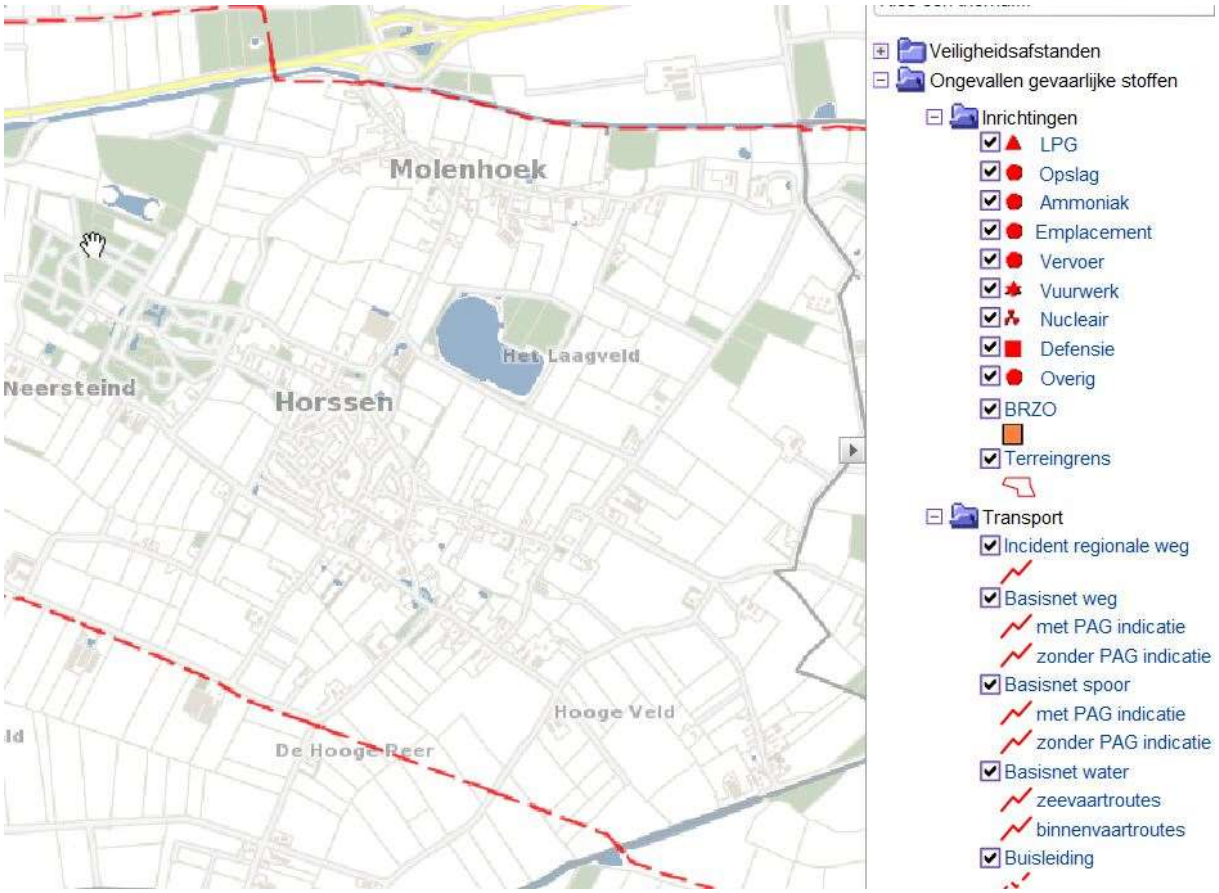

uitsnede risicokaart, bron: risicokaart.nl

Voor het plangebied is geen sprake van een relevante risicocontour. De meest nabije potentiële risico's zijn een buisleiding van de Gasunie met een diameter van ca. 1 meter ten zuiden op een afstand van ca. 1 km hemelsbreed van het plangebied en een buisleiding aan de noordkant, ca. 1,5 km hemelsbreed verwijderd van het plangebied eveneens van de Gasunie.

Conclusie
Op de risicokaart zijn geen stationaire of mobiele bronnen van gevaarlijke stoffen weergegeven die van invloed zijn op het plangebied. De meest nabije risico contour betreft een buisleiding ca. 1 km ten zuiden van het plangebied. Een andere buisleiding ligt op ruim 1,5 kilometer afstand.

De normen voor het plaatsgebonden risico en/of groepsrisico worden ter plaatse van het plangebied niet overschreden.

4.7 Watertoets

Voor de uitvoering van ruimtelijke plannen dient rekening gehouden te worden met het aspect water. Dit betekent dat het bestemmingsplan een waterparagraaf dient te bevatten, waarin de waterhuishoudkundige situatie wordt beschreven en de effecten van de ruimtelijke veranderingen op de waterhuishouding worden verwoord.

4.7.1 Generiek beleid

Op Rijksniveau en Europees niveau zijn de laatste jaren veel plannen en wetten gemaakt met

betrekking tot water. De belangrijkste hiervan zijn het Waterbeleid voor de 21e eeuw, de Waterwet en het Nationaal Waterplan.

Waterbeleid voor de 21e eeuw
De Commissie Waterbeheer 21ste eeuw heeft in augustus 2000 advies uitgebracht over het toekomstige waterbeleid in Nederland. De adviezen van de commissie staan in het rapport 'Anders omgaan met water, Waterbeleid voor de 21ste eeuw' (WB21). De kern van het rapport WB21 is dat water de ruimte moet krijgen, voordat het die ruimte zelf neemt. In het Waterbeleid voor de 21e eeuw worden twee principes (drietrapsstrategieën) voor duurzaam waterbeheer geïntroduceerd:

- vasthouden, bergen en afvoeren: dit houdt in dat overtollig water zoveel mogelijk bovenstrooms wordt vastgehouden in de bodem en in het oppervlaktewater.
  Vervolgens wordt zo nodig het water tijdelijk geborgen in bergingsgebieden en pas als vasthouden en bergen te weinig opleveren wordt het water afgevoerd.
- schoonhouden, scheiden en zuiveren: hier gaat het erom dat het water zoveel mogelijk schoon wordt gehouden. Vervolgens worden schoon en vuil water zoveel mogelijk gescheiden en als laatste komt het zuiveren van verontreinigd water aan het bod.

Waterwet
Centraal in de Waterwet staat een integraal waterbeheer op basis van de 'watersysteembenadering'. Deze benadering gaat uit van het geheel van relaties binnen watersystemen. Denk hierbij aan de relaties tussen waterkwaliteit, -kwantiteit, oppervlakte- en grondwater, maar ook aan de samenhang tussen water, grondgebruik en watergebruikers. Het doel van de waterwet is het integreren van acht bestaande wetten voor waterbeheer. Door middel van een watervergunning regelt de wet het beheer van oppervlaktewater en grondwater en de juridische implementatie van Europese richtlijnen, waaronder de Kaderrichtlijn Water. Via de Waterwet gelden verschillende algemene regels. Niet alles is onder algemene regels te vangen en daarom is er de integrale watervergunning. In de integrale watervergunning gaan zes vergunningen uit eerdere wetten (inclusief keurvergunning) op in een aparte watervergunning.

Nationaal Waterplan
Op basis van de Waterwet is het Nationaal Waterplan vastgesteld door het kabinet. Het Nationaal Waterplan geeft op hoofdlijnen aan welk beleid het Rijk in de periode 2016 - 2021 voert om te komen tot een duurzaam waterbeheer. Het Nationaal Waterplan richt zich op bescherming tegen overstromingen, beschikbaarheid van voldoende en schoon water en de diverse vormen van gebruik van water. Het geeft maatregelen die in de periode 2016-2021 genomen moeten worden om Nederland ook voor toekomstige generaties veilig en leefbaar te houden en de kansen die water biedt te benutten.

4.7.2 Beleid Waterschap Rivierenland
Het speerpunt van het beleid van het Waterschap Rivierenland is 'duurzaam en klimaatbewust'. Om een duurzaam en klimaatbewust waterbeheer te kunnen realiseren, beschikt het waterschap over een klimaatneutraal kantoor, koopt men duurzaam materiaal in, levert het duurzaam terreinbeheer en duurzame energiemaatregelen. Het Waterschap Rivierenland is het eerste waterschap in Nederland dat is toe getreden tot het klimaatverbond. Dit instituut verenigt Nederlandse overheidsorganisaties die daadkrachtig werken aan het verankeren van een beter klimaatbeleid en de uitvoering ervan op lokaal niveau. Het lidmaatschap moet zorgen voor nieuwe inspiratie voor de ingeslagen weg van duurzaamheid.

In het kader van de speerpunten van het beleid is het waterschap verantwoordelijk voor, en werkt het voortvarend aan, een duurzaam waterbeheer voor een veilig en leefbaar Rivierenland. De kerntaak is het waterbeheer in Rivierenland. Wederom is het aspect veiligheid een belangrijk onderdeel. Het uitvoeren van de taken doet het waterschap door middel van het inzetten van technische middelen en bijzondere capaciteiten, te weten: dijkbeheer, muskusrattenbestrijding, beheer van watersystemen, waterzuivering, vaarwegenbeheer en grondwaterbeheer.
Het waterschap draagt de verantwoordelijkheid bij het inzetten van de middelen en beschikt over de noodzakelijke kennis om tot een juiste inzet te komen.

Waterbeheerplan 2016-2021
Sedert 27 november 2015 is het Waterbeheerprogramma `Koers houden, kansen benutten´ van het waterschap Rivierenland voor de periode 2016-2021 van kracht. Het beheerplan gaat in op het waterbeheer in het hele plangebied en omvat alle watertaken van het waterschap: waterkwantiteit, waterkwaliteit, waterkering en waterketen. Het nieuwe plan bouwt voort op het bestaande beleid uit de voorgaande waterbeheerplannen. Daarnaast heeft het waterschap beleidsregels, deze behoren bij de Keur Waterschap 2014, en zijn van kracht met ingang van 1 januari 2015.

4.7.3 Beleid gemeente Druten

verbrede Gemeentelijk Rioleringsplan 2018 – 2022 (vGRP)
Het vGRP heeft tot doel de volksgezondheid en het milieu te beschermen tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten:

- voorkomen van verontreiniging van bodem, grond- en oppervlaktewater
- voorkomen van letsel en schade door wateroverlast

In het vGRP is opgenomen wat de gemeente wil bereiken op het gebied van afvalwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater, wat ze er voor gaat doen en wat dit kost. Het vGRP is de leidraad voor beleid en handelen bij:

- het inspelen op klimaatverandering
- het vergroten van het waterbewustzijn van de samenleving
- het anticiperen op de Omgevingswet

Met de vaststelling van het vGRP op 1 maart 2018 is de voorloper Waterplan Druten afgesloten.

4.7.4 Watertoets
Op grond van het Besluit Ruimtelijke Ordening moet in de toelichting vna ruimtelijke plannen een waterparagraaf worden opgenomen. Hierin wordt beschreven hoe rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de taken en belangen van het waterschap. De watertoets voor dit plan heeft plaatsgevonden via de Digitale Watertoets (www.dewatertoets.nl). Deze toets is bijgevoegd in bijlage 3, zie hierna onder 4.7.5 Planspecifiek.

4.7.5 Planspecifiek
Watertoets
Voor dit plan is de digitale watertoets ingevuld, zie bijlage 3. In het plangebied zijn geen voor het waterschap geen relevante watergangen, beschermingszones of leidingen aanwezig.

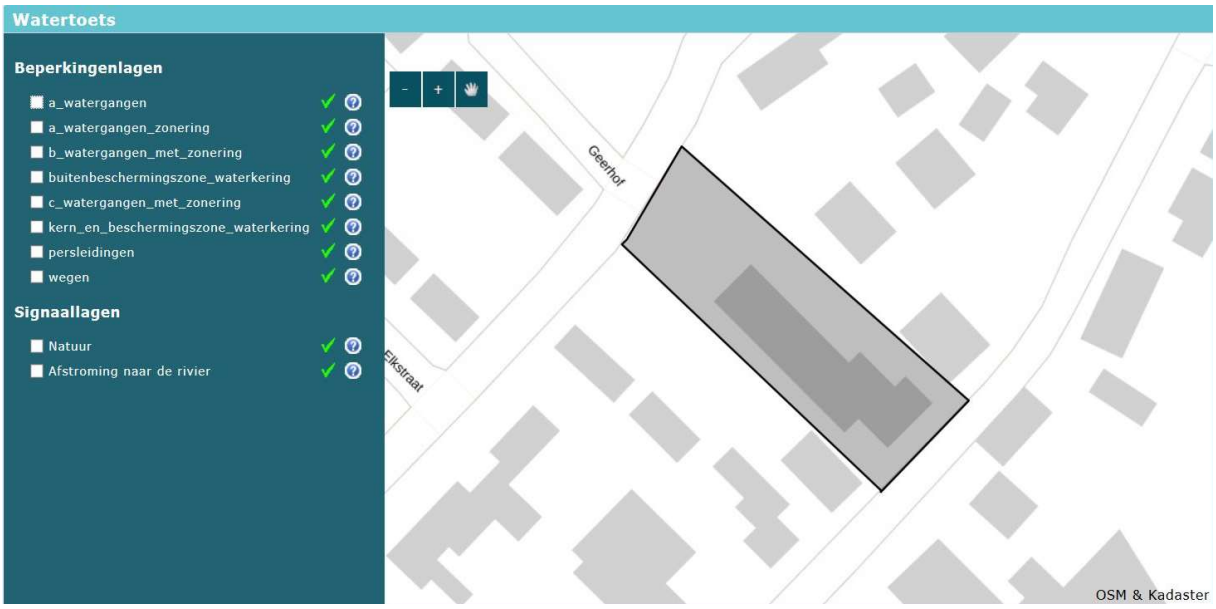

kaart watertoets van waterschap Rivierenland, zie ook bijlage 2

Het plan voorziet in een verharding aan de zijde van de Bogerd door de bouw van 2 woningen. De hiertoe te verwachten toename van de verharding kan worden berekend op grond van de grootte van het bouwvlak, deze is ca. 400m2. Daarnaast vervalt een verharde parkeerstrook langs de straat, deze wordt ingericht als tuin.
In stedelijk gebied is er een mogelijkheid voor particulieren om een eenmalige vrijstelling van bergingsverplichtingen aan te vragen voor een verhardingstoename tot 500m2. Deze vrijstelling mag niet eerder benut zijn, dan is geen compenserende waterberging nodig. Van deze mogelijkheid tot vrijstelling wordt in dit plan gebruik gemaakt.
Gezien de beperkte toevoeging van verharding als gevolg van het plan, wordt positief geadviseerd door het waterschap over het plan.

Watersysteem plangebied
Gemorfologie
Het plangebied is gesitueerd in stedelijk gebied. Het plangebied kent een hoogteverschil. Nabij de Rijdt ligt het maaiveld op ca. 7,6m +NAP, aan de zijde van de Bogerd ca. 90 cm lager met 6,7m +NAP.

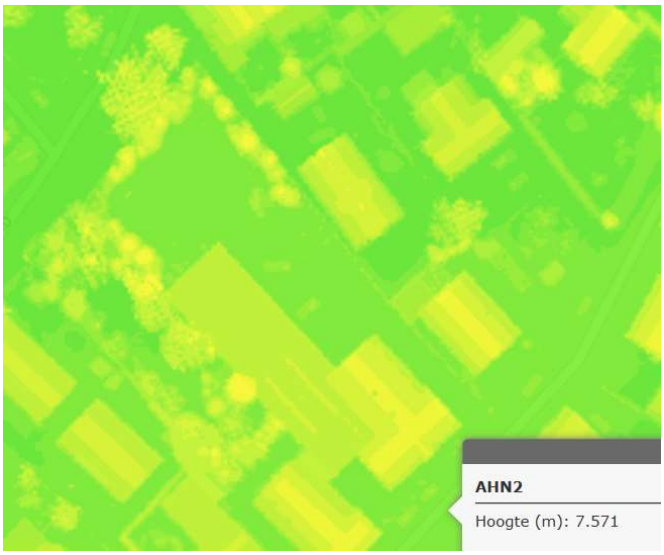

uitsnedes algemene hoogte kaart Nederland

In de bestaande situatie is dit hoogteverschil opgevangen door de tuinmuur aan de achterzijde van het perceel.
De boven- en ondergrond tot ca. 2,40 diepte bestaat voornamelijk uit matig fijn zand.

Hemelwater
Vanuit het gemeentelijke waterbeleid dient hemelwater te worden gebergd op eigen terrein. Om te bepalen of infiltratie mogelijk is danwel hemelwaterberging gerealiseerd moet worden dient een waterdoorlatendheidsonderzoek te worden gedaan. Bij omgevingsvergunning aanvraag bouwen zal dit moeten worden gedaan.

In de toekomste situatie is de wijziging in verharding als volgt te berekenen:

- de bestaande bebouwing blijft ongewijzigd
- de toename aan verharding – zie ook hierboven bij de watertoets – bedraagt ca. 400m2, dit is het hele bouwvlak
- de strook langsparkeren te plekke van De Bogerd vervalt over een lengte van 29 meter, met uitzondering van 2 nieuwe inritten van 4 meter. Dit is 21 x 2meter is ca. 42m2, te corrigeren op de toename van de verharding
- totale toename verharding ca. 360m2

Op grond van gemeentelijk beleid is dan een bergingscapaciteit nodig van 360*0,0436 = 15,70m3 totaal voor de beide nieuwe woningen. Dit dient op eigen terrein van de beide nieuwe woningen aan De Bogerd te worden gerealiseerd.

Riolering bestaande situatie
De riolering situatie ter plaatse is niet bekend. Te zijner tijd, ten minste bij de aanvraag voor de omgevingsvergunning – bouwen dient dit nader met de gemeente Druten te worden besproken. Voor de nieuw te bouwen woningen zal in ieder geval sprake moeten zijn van infiltratie op eigen terrein van het hemelwater.

Conclusie
Vanuit de regels van het waterschap bestaat geen bezwaar tegen de voorgenomen ontwikkeling van het plangebied. Er zijn geen watergangen of beschermingszones in het plangebied aanwezig.
Bij het bouwplan van de nieuwe woningen wordt het hemelwater niet op de riolering aangesloten, maar wordt voorzien in infiltratie of bergingscapaciteit op het eigen erf, dit dient te worden geborgd in de omgevingsvergunning voor de bouw van de woningen. Deze afkoppeling van het hemelwater komt overeen met het algemene waterbeleid van de gemeente Druten en het waterschap Rivierenland.

4.8 Ecologie

Om de uitvoerbaarheid van het plan in de zin van de Wro in te schatten is een onderzoek gedaan naar de effecten op de flora en fauna van het plangebied door de voorgenomen ingreep. Dit onderzoek is gedaan in de vorm van een quickscan, zie bijlage 3 (Econsultancy DRU.OOS.ECO1 rapport nummer 16031108 d.d. 25 april 2016).

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Natuurwet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld

of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens de Natuurwet zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Uit de quickscan is gebleken dat een deel van de onderzoekslocatie in principe geschikt is als verblijfplaats voor vleermuissoorten. Maar de potentiële verblijfplaatsen onder het dak en in de spouwmuur van het bestaande gebouw blijven gehandhaafd. Dit geldt eveneens voor potentiële nestlocaties voor huismus en gierzwaluw.
Op grond van de uitkomsten van de quick scan is geen nader onderzoek gedaan.

Foto's van geschikte toegangsmogelijkheden voor gierzwaluw en vleermuizen

Stikstofdepositie
Het plan maakt de bouw van 2 nieuwe woningen aan de zijde van De Bogerd. De Aerius calculator geeft aan dat dit plan geen rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/jaar oplevert.

Conclusie
Gelet op de gevonden en te verwachten ecologische waarden en de beoogde planontwikkeling is de verwachting dat de wijziging van het bestemmingsplan uitvoerbaar is. Met betrekking tot werkzaamheden dient het bepaalde in de Natuurwet in acht te worden genomen, dat is in dit geval goed mogelijk. Overtredingen ten aanzien van broedvogels kunnen worden voorkomen door eventuele groenverwijdering op voorhand te doen, buiten het broedseizoen of vooraf te controleren op de afwezigheid van broedgevallen. Verder moet de zorgplicht in acht te worden genomen.

4.8.1 Gebiedsbescherming – stikstof

Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) werd als basis gebruikt voor de onderbouwing van effecten van stikstofuitstoot op beschermde natuurgebieden als gevolg van nieuwe activiteiten. Op 29 mei 2019 is door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State de uitspraak gedaan dat de PAS niet mag worden gebruikt als basis voor toestemming van activiteiten, uitspraken ECLI:NL:RVS:2019:1603 en ECLI:NL:RVS:2019:1604. Dit naar aanleiding van een oordeel van het Europese Hof van november 2018 dat de positieve gevolgen van maatregelen op vooraf moeten vaststaan. De PAS voldoet niet aan deze voorwaarde. Op grond van deze uitspraken dient in te worden gegaan op de effecten op relevante natuurgebieden als gevolg van de beoogde ontwikkeling. Vooruitlopend op nadere regelgeving dient te worden aangetoond dat er geen sprake is van stikstof effecten op beschermde natuurgebieden.

Plan specifiek:

Het meest nabij natura 2000-gebied is Rijntakken, hemelsbreed op een afstand van ca. 4km van het plangebied.

Ten behoeve van het plan is een berekening gemaakt van de stikstof uitstoot middels de Aerius calculator voor de nieuwbouw van de beide woningen aan de zijde van de Bogerd.

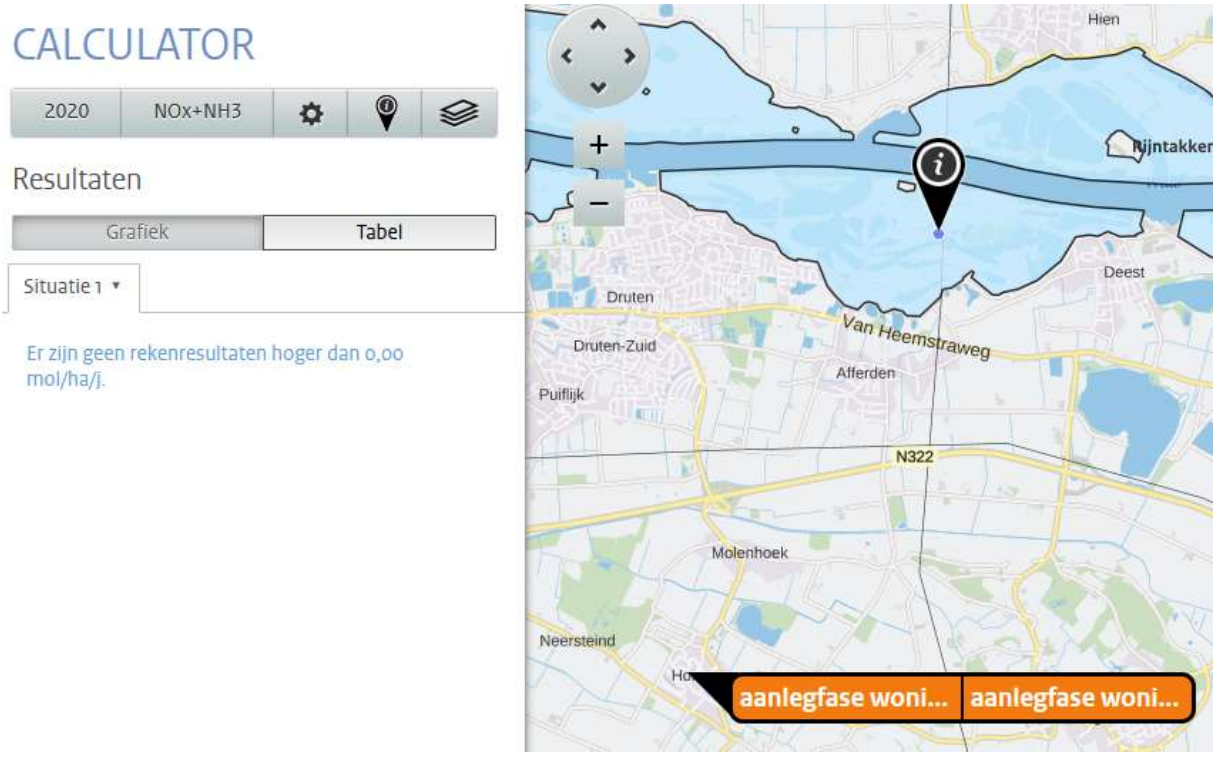

ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000 gebied Rijntakken en resultaat berekening, bron: Aeriuscalculator

De uitkomst van de berekening voor de aanlegfase, de bouwfase van de beide nieuwe woningen is dat er geen sprake is van een effect wat betreft uitstoot van stikstof op het Natura 2000-gebied Rijntakken. De berekening is als bijlage 6 aan deze toelichting toegevoegd.

Wat betreft de gebruiksfase kan een vergelijk gemaakt worden met de vigerende bestemming van het plangebied. Het plangebied is volledig bestemd als kantoor, waar meer dan 20 mensen werkzaam waren. In de nieuwe bestemming is sprake van 3 eengezinswoningen. Het aantal auto verkeersbewegingen wordt met deze 3 woningen lager in vergelijking met het gebruik als kantoor. Hierdoor zal sprake zijn van een lagere uitstoot van stikstof ter plekke.

4.9 Cultuurhistorie en Archeologie

4.9.1 Cultuurhistorie

De gemeente heeft de beleidsnota cultuurhistorie “samen in verscheidenheid” vastgesteld. Dit is een beleidsnota voor de gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten. Onderdeel van deze beleidsnota zijn een cultuurhistorische waarderingskaart en een cultuurhistorische beleidskaart.

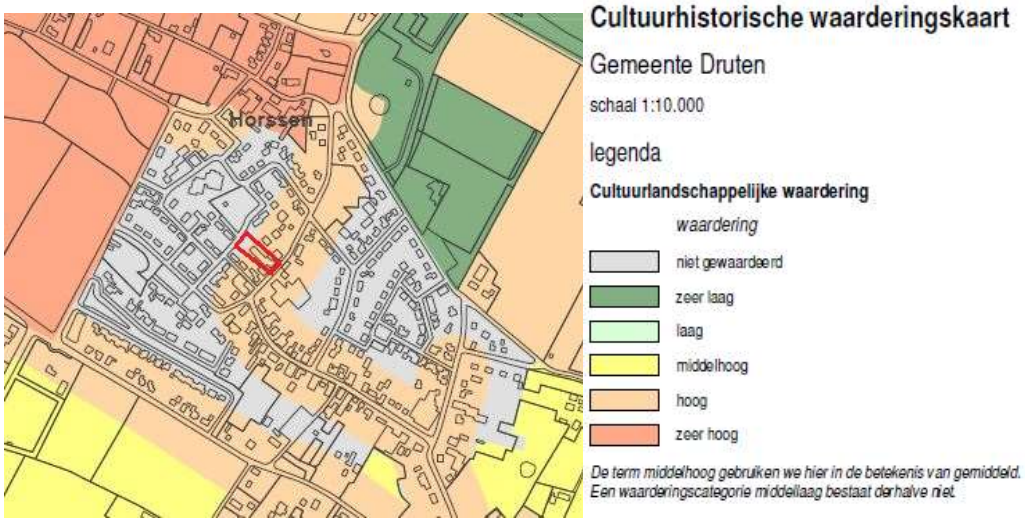

cultuurhistorische waarden kaart, het plangebied is met een rood kader aangegeven

Het plangebied ligt in deels in een zone – aan de zijde van de Rijdt – met een hoge cultuurhistorische waardering en aan de zijde van De Bogerd is het gebied niet gewaardeerd. De Rijdt is als oude verbindingsweg een essentieel onderdeel van de structuur van het dorp en daarmee van cultuurhistorisch belang. Dit belang wordt verstrerkt door de aanwezigheid van meerdere gemeentelijke monumenten – Rijdt 30, 46 en 52. Het pand in het plangebied is geen monument.

In de bovengenoemde beleidsnota van de gemeente is voor de Rijdt aangegeven:

1. Behoud, versterking en gebruik in routes worden als belangrijke kansen van erfgoed gezien
2. Het visiegedeelte richt wat betreft cultuurhistorie en archeologie op deze kansen: behoud, versterking en gebruik van monumenten in routes. Onder behoud wordt aangegeven dat behoudens waardige objecten en bijzondere waarden een plek krijgen in bestemmingsplannen. Het versterken van cultuurhistorische landschapselementen wordt door de gemeente ondersteund.

Op de cultuurhistorische beleidskaart is de planologische borging van cultuurhistorische gebieden aangegeven. Deze kaart geeft voor het plangebied een zelfde beeld als de cultuurhistorische waardenkaart.

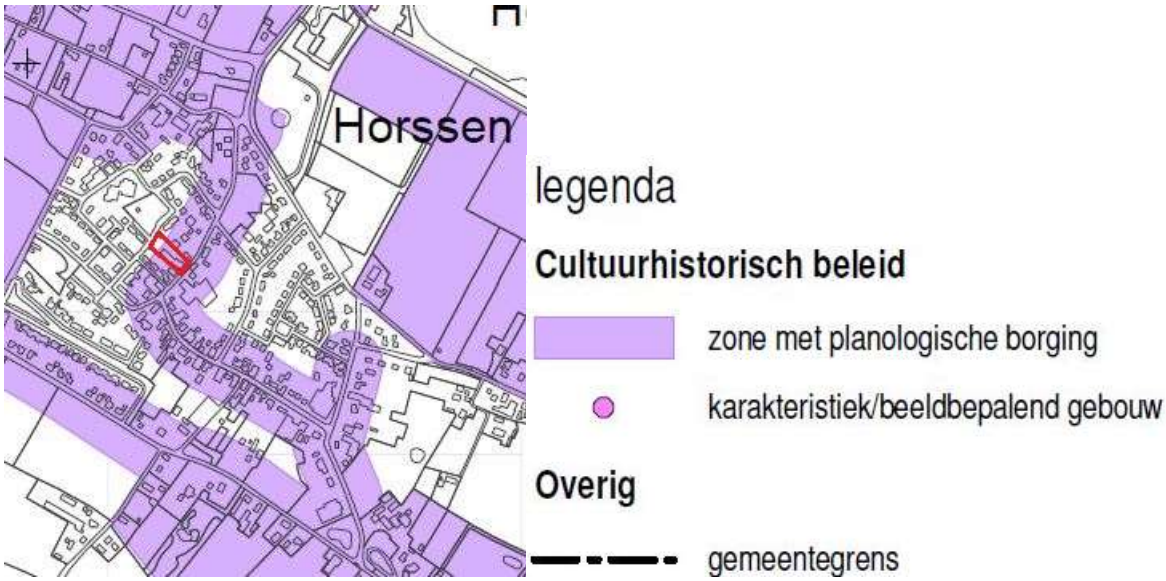

cultuurhistorische beleidskaart, het plangied is met een rood kader aangegeven

De ontwikkeling van het plangebied en de omgeving van het dorp Horssen op historisch kaartmateriaal geeft het volgende beeld:

kaart 1850, bron Topotijdreis

kaart 1900, bron Topotijdreis

kaart 1975, bron Topotijdreis

kaart 1985, bron Topotijdreis

Op historisch kaartmateriaal is eerst rond het jaar 1850 bebouwing zichtbaar langs de Rijdt. Op oudere kaarten wordt Horssen wel aangegeven, dit betreft met name Huis Horssen en de kerken. Het westelijk deel van het plangebied – nu De Bogerd – blijft tot het begin van de jaren 80 van de vorige eeuw in hoofdzaak open agrarisch gebied, fruitteelt. In de jaren tachtig ontstaat nieuwe bebouwing aan de dan nieuwe straat De Bogerd.

Conclusie plangebied cultuurhistorie:
De Rijdt is cultuurhistorisch van belang, het plangebied zelf heeft geen monumentale bebouwing. De voorzijde van het plangebied ligt aan de Rijdt. Met het voorliggende plan worden geen nieuwe ontwikkelingen aan deze zijde mogelijk gemaakt alleen aan de zijde van de Boogerd. Ook op het terrein met zicht vanaf de Rijdt worden geen nieuwe bouwmogelijkheden gemaakt. Het plan heeft geen invloed op het aspect cultuurhistorie.

Ter borging van de cultuurhistorische waarden is de dubbelbestemming ‘waarde – cultuurhistorisch waardevol gebied’ in het voorliggende plan opgenomen, conform het vigerende plan voor dit aspect.

4.9.2 Archeologie

In het plangebied is een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd, zie bijlage 4 (Hamaland Advies, rapport 161207 d.d. 31 maart 2016).

Bureau onderzoek

Op grond van bureau onderzoek blijkt dat er archeologische waarden in het plangebied verwacht worden. Deze waarden kunnen verstoord zijn door (sub)recente verstoringen.

De gemeente Druten heeft in 2007 een beleidsadvieskaart archeologie opgesteld, deze is in 2013 geactualiseerd. De waardenkaart toont aan dat het plangebied op de rand ligt van de historische dorpskern (voor 1820) van Horssen.

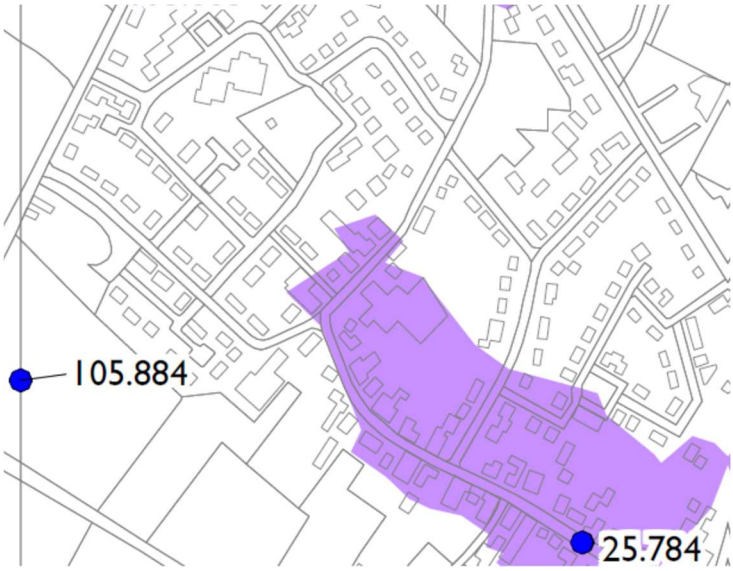

archeologische waardenkaart gemeente Druten

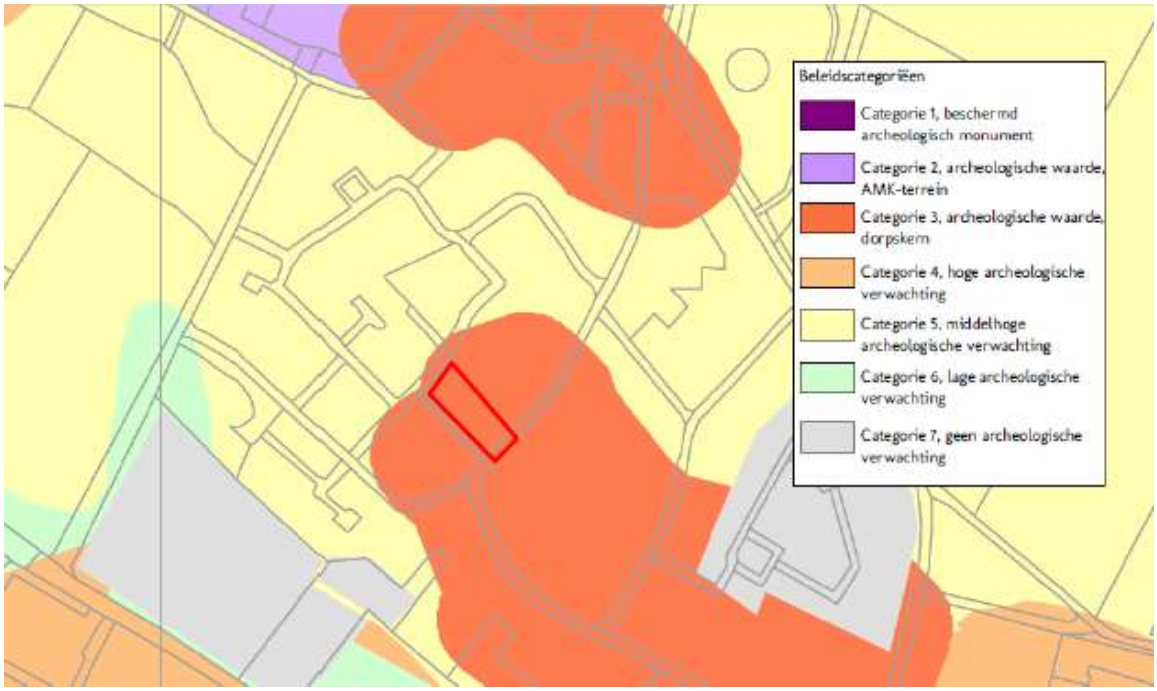

archeologische verwachting en beleidscategorie gemeente Druten

Het plangebied heeft in het vigerende bestemmingsplan 'Kom Horssen' de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1'. Dit houdt in dat voor ingrepen dieper dan 0,50m beneden maaiveld en oppervlaktes groter dan 100m2 archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Veldonderzoek
Teneinde bovenstaande verwachting te toetsen en aan te vullen is in het plangebied een verkennend booronderzoek uitgevoerd.
Uit het booronderzoek blijkt dat het plangebied deels op de top van het rivierduin gelegen is (zijde De Bogerd) en deels (zijde de Rijdt) op de flank van het rivierduin. Op dit rivierduin is een circa 1,5 meter dikke oude woongrond ontstaan, waarin minimaal twee 'gebruiksfasen' te onderscheiden zijn. Het betreft een cultuurlaag met archeologische indicatoren uit de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd en een oudere cultuurlaag met archeologische indicatoren uit de Late IJzertijd tot en met de Vroege Middeleeuwen. De cultuurlagen worden afgedekt door een subrecent gevormde donkere humeuze bouwvoor met een gemiddelde dikte van 60 cm. Eventuele verstoringen beperken zich tot deze bouwvoor. Daaronder is de bodemopbouw intact.
In het plangebied is sprake van minimaal twee cultuurlagen vanaf een diepte van 60 cm-mv tot maximaal 220 cm-mv. De cultuurlagen dateren uit de periode van de Late IJzertijd tot en met de Nieuwe Tijd. Op grond van het aangetroffen vondstmateriaal kan worden geconcludeerd dat het plangebied deel uit maakt van de oudste historische kern van Horssen die op het rivierduin (donk) gesitueerd is. De hoeveelheid vondstmateriaal en de aanwezigheid van fragmenten verbrande leem duiden op een nederzettingscontext met gebouwstructuren binnen het plangebied. Eventueel aanwezige sporen in de ondergrond zullen bestaan uit paalsporen en paalkuilen, wandgreppels, erfgreppels, waterputten, karrenpaden, afvalkuilen, etc. Ook resten van begravingen (grafvelden) kunnen op voorhand niet uitgesloten worden.

Conclusie
Op grond van de onderzoeksresultaten kan geconcludeerd worden dat in het plangebied meerdere vindplaatsen aanwezig zijn vanaf de Late Prehistorie tot en met de Nieuwe Tijd die deel uitmaken van de oudste historische kern van Horssen die op het rivierduin (donk) ontstaan is. Rekening houdend met een beschermende bufferzone van 20 cm boven het archeologisch niveau, dienen bodemingrepen dieper van 40 cm-mv zoveel mogelijk vermeden te worden. Indien toch diepere bodemingrepen noodzakelijk zijn voor de geplande nieuwbouw, dan is het advies om ter plaatse van de geplande bouwkavels minimaal twee proefsleuven te trekken om de archeologische waarde te kunnen bepalen en te bepalen of nader onderzoek door middel van een vlakdekkende opgraving noodzakelijk is.

Bevindingen bevoegd gezag
De archeoloog in opdracht van de gemeente onderschrijft de bevindingen uit het onderzoek. Indien bodemingrepen dieper dan 40 cm onder het huidige maaiveld noodzakelijk zijn, dan is archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk in de vorm van ewen proefsleuvenonderzoek. Dit proefsleuvenonderzoek is een waarderend onderzoek, waarmee de waarde van de aanwezige vindplaats(en) kan worden vastgesteld. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek is daarna mogelijk nog defnitief onderzoek nodig (opgraving of eventueel archeologische begeleiding).
Onder de huidige bebouwing zullen veel van de archeologische waarden in de bodem verstoord zij. Afhankelijk van de diepte van de fundering vande huidige bebouwing kunnen diepere archeologische sproen en resten mogelijk nog wel bewaard zijn in de bodem. Een eventuele sloop van de huidige bebouwing zou dan ook archeoligsche begeleid moeten worden.

Op grond van deze bevindingen is de archeologische bescherming van het gebied in de verbeelding en de regels van het bestemmingsplan gehandhaafd.

4.10 Kabels en leidingen

Middels een Klic oriëntatie melding is het plangebied bezien op mogelijke aanwezige kabels en leidingen in de ondergrond. In het plangebied liggen geen kabels en leiding welke gevolgen hebben voor het bestemmingsplan. Wel liggen in de bermstrook tussen het plangebied en de Rijdt nutsleidingen, waaronder een waterleiding.

4.11 Verkeer en parkeren

Verkeer

Het toevoegen van nieuwe woningen genereert verkeersbewegingen, anderzijds vervalt het verkeer van het bedrijf.

Uitgaande van de aanname dat per woning ongeveer zes autoritten per etmaal worden gegenereerd, is dat bij 4 woningen ca. 24 verkeersbewegingen. Hiervan is de helft aan de Rijdt en de helft aan de Bogerd.

Het voormalige bedrijfspand aan de Rijdt heeft een oppervlakte van ca. 600m2 bvo. Uitgaande van ca. 5 mensen per 100m2 bvo en ca. 4 autoritten per etmaal per medewerker, is dat ca. 120 verkeersbewegingen per etmaal aan de zijde van de Rijdt.

Gesteld kan worden gesteld dat het voorgenomen plan leidt tot een afname van het aantal verkeersbewegingen op de Rijdt, en een zeer beperkte toename aan de Bogerd.

Parkeren

Het parkeren dient op eigen terrein te worden gedaan. Aan de Rijdt zijn hiervoor op het terrein plaatsen beschikbaar. Bij de nieuwe kavels aan de Bogerd dient bij de inrichting van de percelen ruimte te worden gemaakt voor parkeerplaatsen. De norm voor de parkeerplaatsen betreft 2 plaatsen per woning op eigen terrein. Deze 2 parkeerplaatsen moeten naast elkaar worden geprojecteerd.

Hoofdstuk 5 Juridische opzet

5.1 Inleiding

Het bestemmingsplan reguleert het gebruik van de gronden binnen het plangebied.
Het gaat dus om het toekennen van gebruiksmogelijkheden. Vanuit de Wet ruimtelijke ordening volgt een belangrijk principe: het gaat om toelatings-planologie. Het wordt de grondgebruiker (eigenaar, huurder etc.) toegestaan om de functie die het bestemmingsplan geeft, uit te oefenen. Dit houdt in dat:

- de grondgebruiker niet kan worden verplicht om een in het bestemmingsplan aangewezen bestemming ook daadwerkelijk te realiseren, en
- de grondgebruiker geen andere functie mag uitoefenen in strijd met de gegeven bestemming (de overgangsbepalingen zijn hierbij mede van belang).

Een afgeleide van de gebruiksregels in het bestemmingsplan zijn regels voor bebouwing (omgevingsvergunning voor het bouwen) en regels voor het verrichten van 'werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden' (omgevingsvergunning ten behoeve van het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden).

Een bestemmingsplan regelt derhalve:

- het toegestane gebruik van gronden (en de bouwwerken en gebouwen);

en een bestemmingsplan kan daarbij regels geven voor:

- het bebouwen van de gronden;
- het verrichten van werken (aanleggen).

Het bestemmingsplan is een belangrijk instrument voor het voeren van ruimtelijk beleid, maar het is zeker niet het enige instrument. Andere ruimtelijke wetten en regels zoals bijvoorbeeld de Woningwet, de Monumentenwet 1988, de Algemene Plaatselijke Verordening, de Wet milieubeheer en de Bouwverordening zijn ook van belang voor het uitoefenen van ruimtelijk beleid.

5.2 Opbouw van de regels

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken.

Hoofdstuk 1: Inleidende regels bevat een artikel met begripsbepalingen. Daarnaast zijn in een apart artikel enkele bepalingen opgenomen omtrent de "wijze van meten". Die bepalingen zijn van belang voor een juiste interpretatie van de bouwregels.

Hoofdstuk 2: Bestemmingsregels. In dit hoofdstuk zijn artikelsgewijs de regels behorende bij de specifieke bestemming neergelegd. De artikelen zijn in alfabetische volgorde opgezet volgens een vast stramien, voor zover deze relevant zijn voor het betreffende artikel:

- Bestemmingsomschrijving
  hierin is bepaald voor welke doeleinden de gronden bestemd zijn (m.a.w. voor welk gebruik de gronden zijn gereserveerd);
- Bouwregels
  in deze bepaling is aangegeven aan welke maatvoeringseisen de bebouwing binnen de betreffende bestemming moet voldoen;

- Afwijken van de bouwregels
  in deze bepaling zijn afwijkingsbevoegdheden toegekend aan het bevoegd gezag ten aanzien van bepaalde bouwregels
- Specifieke gebruiksregels
  in de bestemmingsregelingen is in bepaalde situaties expliciet aangegeven welk gebruik in ieder geval in strijd wordt geacht met de aan de gronden gegeven bestemming. Een dergelijk gebruiksverbod is een nadere invulling van het algemeen gebruiksverbod zoals opgenomen in artikel 2.1 van de Wabo;
- Afwijken van de gebruiksregels
  deze bepaling bevat afwijkingsbevoegdheden van gebruiksregels

In paragraaf 5.3 worden de specifieke bestemmingen nader toegelicht.

Hoofdstuk 3: Algemene regels bevat bepalingen die van toepassing zijn op het gehele plangebied. Naast de anti-dubbeltelbepaling zijn de volgende bepalingen opgenomen:

- Algemene bouwregels
  In dit artikel is een regeling opgenomen voor ondergeschikte bouwdelen die de bouwhoogte, dan wel het bouwvlak overschrijden.
  In de algemene bouwregels is tevens een regeling opgenomen voor gebouwen en bouwwerken die legaal zijn (of kunnen worden) gebouwd maar afwijken van de bouwregels van het bestemmingsplan. Deze zijn in de bestaande maatvoering toegestaan
- Algemene gebruiksregels
  Hierin is het mogelijk strijdig gebruik beschreven en de parkeernormen waaraan voldaan dient te worden bij ontwikkelingen
- Algemene afwijkingsregels en wijzigingsregels
  In deze artikelen zijn een aantal algemene afwijkings- en wijzigingsregels opgenomen, met name met betrekking tot maatvoering, carports en openbare nutsvoorzieningen. Daarnaast is hierin de gemeentelijke regeling voor mantelzorg, logiesaccommodaties en dagrecreatie verwoord. Voor wat betreft de wijzigingsregels is hier een mogelijke wijziging van de 'waarde archeologie' en het toestaan van detailhandel of horeca opgenomen.

Hoofdstuk 4: Overgangs- en slotregel bevat bepalingen die min of meer losstaan van de bestemmingsplanbepalingen, en worden om die reden in een apart hoofdstuk opgenomen. Hierin staan opgenomen:

- Overgangsrecht
  In dit artikel is onder meer aangegeven dat de bestaande bouwwerken dan wel vergunde rechten tot het oprichten van een bouwwerk worden gerespecteerd, ook al wijken deze af van het onderhavige bestemmingsplan. Deze bouwwerken mogen gedeeltelijk worden vernieuwd en veranderd. Het is dus niet toegestaan om een bouwwerk af te breken en geheel te vernieuwen. Evenmin is het toegestaan om het bouwwerk geleidelijk aan helemaal te vernieuwen. In het geval het bouwwerk door een calamiteit verloren is gegaan, mag wel tot gehele nieuwbouw worden overgegaan, mits de omgevingsvergunning voor het bouwen binnen een termijn van 2 jaren na de calamiteit is aangevraagd. Het bevoegd gezag kan middels een omgevingsvergunning afwijken van de bouwregels en bepalen dat bestaande afwijkingen mogen worden vergroot voor een uitbreiding van de bebouwing met maximaal 10%. Illegale bouwwerken zijn expliciet uitgesloten van het overgangsrecht.
  Voor het gebruik van gronden en opstallen is eveneens bepaald dat het gebruik dat strijdig is met het onderhavige plan, mag worden gecontinueerd.

Verandering van het gebruik is niet toegestaan, tenzij de afwijking naar haar aard en omvang wordt verkleind. Indien gebruik voor een periode van langer dan 1 jaar wordt onderbroken, mag dit gebruik niet meer worden hervat. Een uitzondering wordt gemaakt voor het gebruik dat reeds strijdig was met het voor het onderhavige bestemmingsplan ter plekke van kracht zijnde plan. Het overgangsrecht is op deze situaties niet van toepassing.

- Slotregel

In deze bepaling is de officiële benaming van het plan vastgelegd.

5.3 Bestemmingen

Dit bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting. De verbeelding en de regels vormen tezamen het juridisch bindende gedeelte van het bestemmingsplan. Beide planonderdelen dienen in onderlinge samenhang te worden bezien en toegepast. Op de verbeelding zijn de bestemmingen aangewezen. Aan deze bestemmingen zijn bouwregels en regels betreffende het gebruik gekoppeld.
De toelichting heeft geen rechtskracht, maar vormt niettemin een belangrijk onderdeel van het plan. De toelichting van dit bestemmingsplan geeft een weergave van de beweegredenen, de onderzoeksresultaten en de beleidsuitgangspunten die aan het bestemmingsplan ten grondslag liggen. Tot slot is de toelichting van wezenlijk belang voor een juiste interpretatie en toepassing van het bestemmingsplan.

Dit bestemmingsplan kent de enkel bestemmingen Wonen en Tuin, en de dubbelbestemming Waarde – Archeologie 1.

Tuin (artikel 3)
Aan de noord- en zuidzijde van het plangebied zijn stroken met de bestemming 'tuin' opgenomen. Deze stroken zijn in hoofdzaak bedoeld voor tuininrichting, daarnaast is parkeren mogelijk en watergangen. Kleine of ondergeschikte bouwwerken zijn mogelijk, in de regels zijn hiervoor de voorwaarden opgenomen.

Wonen (artikel 4)
De gronden binnen "wonen" zijn bestemd voor maximaal vier woningen, twee ter plekke van de bestaande bedrijfsbebouwing en twee kavels. Deze kavels kunnen in de bouwwijze vrijstaand of twee-onder-een kap. Een kleinschalig bedrijf aan huis in combinatie met wonen is toegestaan uit de bedrijfscategorieën 1 en 2.
De maximale bouwhoogte van de nieuwe woningen is 10 meter met een goothoogte van maximaal 7 meter. Voor de bijgebouwen geldt een maximale bouwhoogte van 5,5 meter en een goothoogte van 3,2 meter.
Binnen de bestemming wonen zijn een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden opgenomen die gelden voor de gehele bebouwde kom van de Horssen. Dit zijn onder meer andere bedrijfsmatige activiteiten mits deze qua aard en omvang en invloed op het milieu en de omgeving gelijk zijn te stellen met de toegestane bedrijfsmatige activiteiten.
Daarnaast is er een specifieke afwijkingsregeling opgenomen voor het bestaande bouwdeel achter het bestaande hoofdgebouw aan de zijde van de Rijdt. In de regels is opgenomen dat dit bouwdeel gebruikt mag worden voor een bedrijf in een lichte milieucategorie (categorie 1 en 2). Daarmee wordt het gebruik als beschreven in hoofdstuk 2 van deze toelichting mogelijk gemaakt.

Waarde – Archeologie 1 (artikel 5)
Het plangebied is een van oudsher bebouwd gebied, en is archeologisch aangemerkt als een oude. Bij nieuwe bouwwerken of andere werken groter dan 100m2 dient vooraf archeologisch onderzoek te worden gedaan.

Waarde – Cultuurhistorisch waardevol gebied (artikel 6)
Het plangebied ligt in deels in een zone – aan de zijde van de Rijdt – met een hoge cultuurhistorische waardering, aan de zijde van De Bogerd is het gebied niet gewaardeerd. Ter bescherming van deze waarde is de dubbelbestemming Cultuurhistorisch waardevol gebied opgenomen. Op grond hiervan kunnen nadere eisen worden gesteld aan bouwwerken, ter voorkoming van een onevenredige aantasting van de cultuurhistorische waarden.

Hoofdstuk 6 Uitvoerbaarheid

6.1 Economische uitvoerbaarheid

Het perceel en de bestaande opstallen zijn voor een groot deel eigendom van de initiatiefnemer. Een kleine strook grond aan de noordzijde, aan de straat De Bogerd, wordt aangekocht van de gemeente. Hierover is overeenstemming tussen initiatiefnemer en de gemeente Druten. Het bouwrijp maken van de locatie en de kosten voor de onderzoeken zijn voor rekening van de initiatiefnemer. De procedurele kosten komen voor rekening van de gemeente, deze zullen via de gemeentelijke legesverordening aan de initiatiefnemers worden doorberekend.
De afspraken tussen gemeente en initiatiefnemer met betrekking tot kosten voor het aanleggen van voorzieningen worden geregeld in een af te sluiten anterieure exploitatieoverenkomst, waardoor het vaststellen van een exploitatieplan niet noodzakelijk is.

Met de initiatiefnemers wordt een planschadeverhaalsovereenkomst gesloten waarin wordt verklaard dat de mogelijke planschade voor rekening van de initiatiefnemers komt. Uitgangspunt voor de toekenning van planschade ex artikel 6.1 Wro is dat uitgegaan moet worden van een vergelijking van de huidig planologische mogelijkheden versus de nieuw te ontstane planologische mogelijkheden.
De kans dat planschade optreedt is klein. Hiervoor kan worden aangevoerd dat op het perceel nu een kantoorbedrijfsbestemming heeft, dit wordt gewijzigd naar wonen. Aan de zijde van De Rijdt wijzigt het bouwblok niet. Aan de zijde van De Bogerd worden twee bouwblokken voor een woning toegevoegd. In de huidige situatie is hier sprake van een muur die het zicht van omwonenden belemmerd. Aan de westzijde ligt de bestaande woonbebouwing op enige afstand, en is met de rug gekeerd naar de nieuwe woningen. Aan de oostzijde komt de rooilijn van de nieuwe woningen ca. 10 meter achter de bestaande woningen, hier is geen sprake van belemmering van uitzicht of zonlicht toetreding.

De nieuwe woonfunctie beperkt de aanwezige bedrijven niet in hun mogelijkheden. Het meest nabij ligt een maatschappelijke voorziening (dorpshuis). Enkele andere bestaande woningen liggen meer nabij.

De functiewijziging van dit perceel in een woonbestemming zal geen negatieve invloed hebben op de waarde van de omliggende opstallen. Voor de zekerheid heeft de gemeente met de initiatiefnemer een planschadeovereenkomst afgesloten, zodat de economische uitvoerbaarheid van het plan niet in het geding kan komen.

De economische uitvoerbaarheid is hiermee aangetoond.

6.2 Overleg en inspraak

Het ontwerp bestemmingsplan ‘Rijdt 65 Horssen’ wordt conform artikel 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht heeft van 30 april tot en met 10 juni 2020 gedurende 6 weken voor een ieder ter visie gelegen. Gedurende deze periode zijn geen zienswijzen ingediend.

Bijlagen bij de toelichting

Bijlage 1 verkennend milieukundig bodemonderzoek

Econsultancy 16031106/D2, 9 februari 2017
verkennend en nader milieukundig bodemonderzoek

Bijlage 3 watertoets

Waterschap Rivierenland d.d. 7 februari 2017

Bijlage 3 quick scan flora en fauna

Econsultancy, DRU.OOS.ECO nr. 16031108 d.d. 1 juni 2017
quickscan onderzoek naar effecten op flora en fauna

Bijlage 4 archeologisch onderzoek

Hamaland Advies, rapportnummer 161207, d.d. 8 september 2017
bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek, verkennende fase

Bijlage 5 akoestisch onderzoek

Econsultancy, rapportnummer 4354D1, d.d. 11 oktober 2017
onderzoek wegverkeerslawaai en onderzoek bedrijven en milieuzonering

Bijlage 6 berekening stikstof

Aerius Calculator, d.d. 21 januari 2020

Staat van bedrijfsactiviteiten categorie 1 en 2

SBI 2009	omschrijving	risico categorie
18	DRUKKERIJEN EN REPRODUKTIE VAN OPGENOMEN MEDIA	
18129	Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	2
1814	Grafische afwerking	1
182	Reproduktiebedrijven opgenomen media	1
3.2	VERVAARDIGING VAN OVERIGE GOEDEREN	
321	Fabricage van munten, sieraden e.d.	2
322	Muziekinstrumentenfabrieken	2
3299	Sociale werkvoorziening	2
56	EET- EN DRINKGELEGENHEDEN	
562	Cateringbedrijven	2
53	POST EN TELECOMMUNICATIE	
531, 532	Post- en koeriersdiensten	2
62	COMPUTERSERVICE- EN INFORMATIETECHNOLOGIE	
62	Computerservice- en informatietechnologie-bureau's e.d.	1
72	SPEUR- EN ONTWIKKELINGSWERK	
721	Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	2
722	Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	1
82	OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING	
821	overige zakelijke dienstverlening: kantoren	1
86	GEZONDHEIDS- EN WELZIJNSZORG	
8621, 8622, 8623	artsenpraktijken	1

Gemeente Druten

Nota Parkeernormen

Gemeente Druten 2011

Nota Parkeernormen Gemeente Druten

Colofon

Titel:	Nota parkeernormen Gemeente Druten
Vastgesteld door:	Gemeenteraad
Vastgesteld op:	

1. Inleiding

In juli 2006 heeft het college van B&W beleidsregels voor de bouwverordening vastgesteld. Deze beleidsregels bepalen de gemeentelijke parkeernormen bij bouwplannen. Met de komst van de Wet ruimtelijke ordening (Wro[1]) kunnen parkeernormen niet langer in de bouwverordening worden opgenomen. De parkeernormen moeten in het bestemmingsplan staan. Met deze nota kan worden volstaan met een verwijzing in de planregels van het bestemmingsplan. Op deze manier zijn alle parkeernormen gebundeld in één document dat van toepassing is voor de gehele gemeente.

Deze nota bevat de parkeernormen van de Gemeente Druten en wordt door de gemeenteraad vastgesteld. De nota parkeernormen dient als leidraad voor de verkeerskundige toetsing van nieuwe bouwplannen en heeft als doel het totale gemeentelijke parkeerareaal in evenwicht te houden en de bereikbaarheid en leefbaarheid binnen de gemeente te waarborgen.

De afgelopen jaren is in voldoende mate gebleken dat bouwplannen niet altijd kunnen voorzien in parkeerruimte op eigen terrein conform de gemeentelijke parkeereis. Vaak voorzien de aangrenzende terreinen of de bestaande openbare ruimte geen mogelijkheden om deze extra parkeerdruk op te vangen. Dit betekent concreet dat een omgevingsvergunning niet kan worden verleend en dat de realisatie van de gewenste ontwikkeling niet mogelijk is. Het parkeerfonds kan hier uitkomst bieden. Dit fonds is in 2006 door de gemeenteraad ingesteld. In bepaalde omstandigheden kan het college van B&W ontheffing van de parkeereis verlenen, onder voorwaarde dat de aanvrager van de omgevingsvergunning een financiële bijdrage stort in het parkeerfonds. De middelen in dit fonds worden door de gemeente gebruikt voor de aanleg, uitbreiding en/of instandhouding van parkeerplaatsen in de betreffende bebouwde kom waar de storting vandaan komt.

In deze nota wordt eerst het juridisch kader van het parkeerfonds behandeld. Vervolgens wordt aangegeven hoe de gemeentelijke parkeereis wordt vastgesteld en onder welke voorwaarden ontheffing van deze gemeentelijke parkeereis wordt verleend. Tot slot komen de hoogte van de parkeerbijdrage en de aanwending van middelen uit het parkeerfonds aan de orde.

[1] Wro is de Wet ruimtelijke ordening die vanaf 1 juli 2008 in werking is getreden

2. Juridisch kader

Het vragen van een parkeerbijdrage vindt zijn juridische grondslag in de bouwverordening, het zogenaamde ‘parkeerartikel’ 2.5.30. Hierin staat dat het college financiële voorwaarden kan verbinden aan het verlenen van ontheffing op de parkeereis. Indien financiële voorwaarden worden gesteld, neemt de gemeente de verplichting van de aanleg van parkeerplaatsen over.

Als de aanvrager van een bouwplan zelf niet in staat is om volledig in het aantal parkeerplaatsen te voorzien, kan op grond van artikel 2.5.30 lid 4 van de bouwverordening ontheffing worden verleend onder voorwaarde van een financiële compensatie die in het parkeerfonds wordt gestort. De ontheffing van de parkeereis met financiële consequentie wordt verleend volgens een publiekrechtelijke regeling. De parkeerbijdrage moet op dezelfde wijze als de bouwleges door de aanvrager worden betaald. De aanvrager krijgt na het betalen van de parkeerbijdrage ontheffing op het voldoen aan het parkeerartikel. Er is geen sprake van een contract tussen partijen.

In de Wro neemt het bestemmingsplan een centrale rol in, waardoor de aanvullende rol van stedenbouwkundige bepalingen uit de bouwverordening verdwijnen. Derhalve ligt de juridische basis voor de parkeernormen in de nieuw te maken bestemmingsplannen. Voor de bestemmingsplannen die nog niet zijn herzien op basis van de Wro blijft de bouwverordening van kracht totdat de termijn voor het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan is verstreken, oftewel:

- tot 1 juli 2018 (voor de gebieden waar een bestemmingsplan geldt dat is vastgesteld op of na 1 juli 2003) en;
- tot 1 juli 2013 (voor de gebieden waar een bestemmingsplan geldt dat is vastgesteld voor 1 juli 2003).

De aanvullende betekenis voor de stedenbouwkundige paragraaf van de bouwverordening vervalt in ieder geval zodra na 1 juli 2008 een onder de Wro tot stand gekomen nieuw bestemmingsplan is vastgesteld. In de overgangsperiode blijven de stedenbouwkundige voorschriften van de bouwverordening van toepassing in de delen van de gemeente waarvoor nog geen nieuw bestemmingsplan is vastgesteld.

Er is voor gekozen om de parkeernormen in deze beleidsnota op te nemen. Op deze manier zijn alle parkeernormen gebundeld in één document dat van toepassing is voor de gehele gemeente en eenvoudig geactualiseerd kan worden. Daarnaast vormt de nota een basis in de standaardregels voor bestemmingsplannen.

3. Vaststellen gemeentelijke parkeereis

Een ontwikkeling, een bouwactiviteit en/of een wijziging van gebruik, kan tot gevolg hebben dat er (meer) ruimte nodig is voor het parkeren van auto's. De aanvrager moet ervoor zorgen dat er in voldoende mate voorzien wordt in ruimte voor het parkeren van auto's. Op basis van de parkeernormen (vastgelegd in bijlage 1 van deze nota) wordt bepaald hoeveel parkeerplaatsen benodigd zijn voor een bepaalde bouwactiviteit, de parkeereis. Daarbij is rekening gehouden met de verstedelijkingsgraad van de gemeente Druten (niet stedelijk) en het gemiddeld autobezit in de gemeente. Met uitzondering van de functie wonen toetst de gemeente Druten op het gemiddelde van de bandbreedte per functie. Bij de toepassing van de parkeernormen geldt dat de berekende parkeereis op één cijfer achter de komma naar boven worden afgerond. Bijvoorbeeld: een parkeereis van 4,1 wordt naar boven afgerond naar 5 parkeerplaatsen.

De parkeernormen zijn gebaseerd op de landelijk gehanteerde richtlijn van de CROW publicatie 182, "De parkeerkencijfers- Basis voor parkeernormering". De naam CROW is oorspronkelijk een afkorting van Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek. Sinds 2004 is CROW niet langer een afkorting, maar een eigen naam. Het CROW biedt professionals technische en specialistische kennis over infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte.

Parkeerplaatsen worden in principe altijd op eigen terrein aangelegd. Naast het aantal parkeerplaatsen wordt de inrichting van parkeervoorzieningen door een verkeerskundige beoordeeld op bruikbaarheid en veiligheid. De benodigde ruimte voor het parkeren van auto's dient afgestemd te zijn op gangbare personenauto's. In bijlage 2 zijn hiervoor de minimale eisen opgenomen. Bestaande parkeerplaatsen die door de ontwikkeling verloren gaan, bijvoorbeeld door de aanleg van een nieuwe inrit, dienen gecompenseerd te worden.

Parkeren op eigen terrein bij woningen
Vaak blijkt in de praktijk dat bij woningen bijvoorbeeld een garage niet wordt gebruikt voor het stallen van de auto, maar als bergruimte in gebruik is. Indien daar bij het vaststellen van de parkeereis geen rekening mee wordt gehouden, kan parkeeroverlast ontstaan. Naast de instandhouding van de parkeerplaatsen is ook het gebruik van parkeerplaatsen op eigen terrein lager. Immers, als de eigenaar van een woning niet thuis is, kan een ander deze parkeerplaats niet gebruiken. De bezetting van parkeerplaatsen op eigen terrein is hierdoor lager dan de bezetting van openbare parkeerplaatsen. Om dit te compenseren worden parkeerplaatsen op eigen terrein van woningen niet volledig meegerekend. Voor bezoekers dient per woning minimaal 0,3 parkeerplaats in de openbare ruimte aanwezig te zijn. De berekenwijze van parkeerplaatsen op eigen terrein bij woningen zijn opgenomen in tabel 1.

Parkeren op eigen terrein	Theoretischaantal	Berekeningsaantal	Opmerking
Enkele oprit zonder garage	1	0,8	oprit min. 5,0 m diep en 2,5 m breed
Lange oprit zonder garage of carport	2	1,0	oprit min. 10,0 m diep en 2,5 m breed
dubbele oprit zonder garage	2	2,0	oprit min. 5,0 m diep en 4,5 m breed
Garage zonder oprit (bij woning)	1	0,4	garage min. 5,0 m diep en 2,8 m breed
Garagebox (niet bij woning)	1	0,5	garage min. 5,0 m diep en 2,8 m breed
Garage met enkele oprit	2	1,0	oprit min 5,0 m diep en 2,5 m breed
Garage met lange oprit	3	1,3	oprit min. 10,0 m diep en 2,5 m breed
Garage met dubbele oprit	3	2,0	oprit min 5,0 m diep en 4,5 m breed

Tabel 1: berekenwijze parkeren op eigen terrein bij woningen

Uitzondering beroep of praktijk aan huis
Voor een beroep of praktijk aan huis (zoals tekstschrijver, schoonheidspecialist, hondentrimmer etc.) is het veelal niet mogelijk om de benodigde parkeerplaatsen op eigen terrein te realiseren, waardoor een ontheffing aangevraagd kan worden. Voor deze ontheffing kan een uitzondering gemaakt worden zonder dat hier, behoudens de verschuldigde leges voor het in behandeling nemen van de ontheffingaanvraag, financiële consequenties aan verbonden zijn.
Voorwaarde hierbij is dat er sprake is van een kleinschalige ontwikkeling, waarbij de parkeerbehoefte op basis van de parkeereis niet meer dan drie extra parkeerplaatsen bedraagt. Ook moet aangetoond worden dat de parkeereis redelijkerwijs (geheel of gedeeltelijk) niet op eigen terrein gerealiseerd kan worden en dat het gaat om een beroep of praktijk waar de hoofdbewoner een eenpersoonszaak runt als zelfstandige zonder personeel(zzp).
Deze uitzondering wordt gemaakt omdat de gemeente Druten het klimaat voor het beginnen van een kleinschalig bedrijf aan huis niet wil ontmoedigen. Er mag daarbij geen sprake zijn van intensieve bezoekersfuncties zoals detailhandel, onderwijs of groepsopvang.

Berekenwijze bij wijziging van gebruik en sloop
Ook bij een wijziging van gebruik wordt op basis van de parkeernormen een parkeereis berekend. Hierbij geldt dat de berekende parkeereis op basis van de nieuwe functie, wordt verminderd met de parkeereis (conform parkeernormen bijlage 1) van de functie die in de laatst verleende bouwvergunning is vastgelegd. De huidige situatie is de nulsituatie. Ook bij de sloop van bestaande panden wordt de parkeereis voor deze panden berekend en verrekend met de nieuwe parkeereis. Het gevolg van deze werkwijze is dat historisch gegroeide en bestaande parkeerproblemen niet worden aangepakt. Hiermee wordt wel voorkomen dat de parkeerdruk door de nieuwe ontwikkeling groter worden.

Dubbelgebruik van parkeerplaatsen
Indien in een bouwplan verschillende functies worden ondergebracht, dient voor het bepalen van de gemeentelijke parkeereis een parkeerbalans worden opgesteld conform de voorgeschreven methode van het CROW. De aanwezigheidspercentages die gebruikt worden voor het opstellen van de parkeerbalans zijn opgenomen in tabel 2 en kunnen alleen worden toegepast wanneer verschillende functies binnen het bouwplan gebruik maken van dezelfde parkeergelegenheid op eigen terrein.

functie	werkdag overdag	werkdag middag	werkdag avond	koop-avond	zaterdag-middag	zaterdag-avond	zondag-middag
Woningen	50	60	100	90	60	60	70
Detailhandel	30	70	20	100	100	0	0
Kantoor	100	100	5	10	5	0	0
Bedrijven	100	100	5	10	5	0	0
Sociaal cultureel	10	40	100	100	60	90	25
Sociaal medisch	100	100	30	15	15	5	5
Ziekenhuis	85	100	40	50	25	40	40
Dagonderwijs	100	100	0	0	0	0	0
Avondonderwijs	0	0	100	100	0	0	0
Bibliotheek	30	70	100	70	75	0	0
Museum	20	45	0	0	100	0	90
Restaurant	30	40	90	95	70	100	40
Café	30	40	90	85	75	100	45
Bioscoop, theather	15	30	90	90	60	100	60
Sport	30	50	100	90	100	90	85

Tabel 2: Aanwezigheidspercentage bij dubbelgebruik van parkeerplaatsen

4. Beoordeling en mogelijke ontheffing van de parkeereis

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke stappen worden doorlopen in de beoordeling en mogelijke ontheffing van de parkeereis. Dit stappenplan is tevens opgenomen in een beslisboom (zie schema beoordeling gemeentelijke parkeereis).

Beoordeling en mogelijke ontheffing van de gemeentelijke parkeereis

1. Hoofddoel is dat de aanvrager van een omgevingsvergunning er alles aan doet om te voldoen aan de gemeentelijke parkeereis. Uitgangspunt daarbij is dat de parkeereis op eigen terrein wordt gerealiseerd.

2. Indien realisatie van de benodigde parkeerplaatsen op eigen terrein niet mogelijk is, wordt beoordeeld of een aanpassing van het bouwplan kan leiden tot het wel voldoen aan de gemeentelijke parkeereis.

3. Als 1 en 2 niet mogelijk zijn kan de aanvrager van een omgevingsvergunning een schriftelijk verzoek indienen bij het college van B&W voor een ontheffing van de gemeentelijke parkeereis. Het verzoek van de aanvrager moet gegronde redenen bevatten die aantonen dat de realisatie van de benodigde parkeerplaatsen op eigen terrein niet mogelijk is en dat de parkeerbehoefte middels een privaatrechtelijke overeenkomst niet in de nabije omgeving van de ontwikkeling kan worden gecompenseerd.

4. De ontheffing kan worden verleend wanneer het college van B&W de realisatie van het initiatief belangrijker acht dan de (tijdelijke) nadelige gevolgen op het gebied van bereikbaarheid en wanneer het college van B&W bereid is om de verplichting van de aanvrager over te nemen om te voldoen aan de parkeereis. Bij dit besluit wordt afgewogen of het tekort aan benodigde parkeerplaatsen in de nabijheid van de ontwikkeling kan worden opgevangen in de openbare ruimte. Indien dit mogelijk is heeft dit, behoudens de centrumzone, geen financiële consequenties voor de aanvrager. Voor de centrumzone geldt dat de aanvrager geen rechten kan en mag ontlenen aan een eventueel overschot aan parkeerplaatsen die vooruitlopend op toekomstige ontwikkelingen al zijn gerealiseerd of toekomstig worden gerealiseerd in de centrumzone van Druten (zie bijlage 3).

5. Indien het tekort aan parkeerplaatsen op eigen terrein niet kan worden opgevangen in de openbare ruimte is de aanvrager van een ontheffing van de parkeereis, een bijdrage per ontbrekende parkeerplaats verschuldigd ten gunste van het parkeerfonds.

Hardheidsclausule

Het college van B&W kan bij ontheffing van de parkeereis in specifieke uitzonderingsgevallen eveneens gehele of gedeeltelijke ontheffing van storting van parkeerbijdrage verlenen. Dit gebeurt wanneer naar het oordeel van het college van B&W het belang van realisatie van het bouwplan binnen de gemeente Druten zwaarder weegt dan het realiseren van de parkeereis.

Schema beoordeling gemeentelijke parkeereis

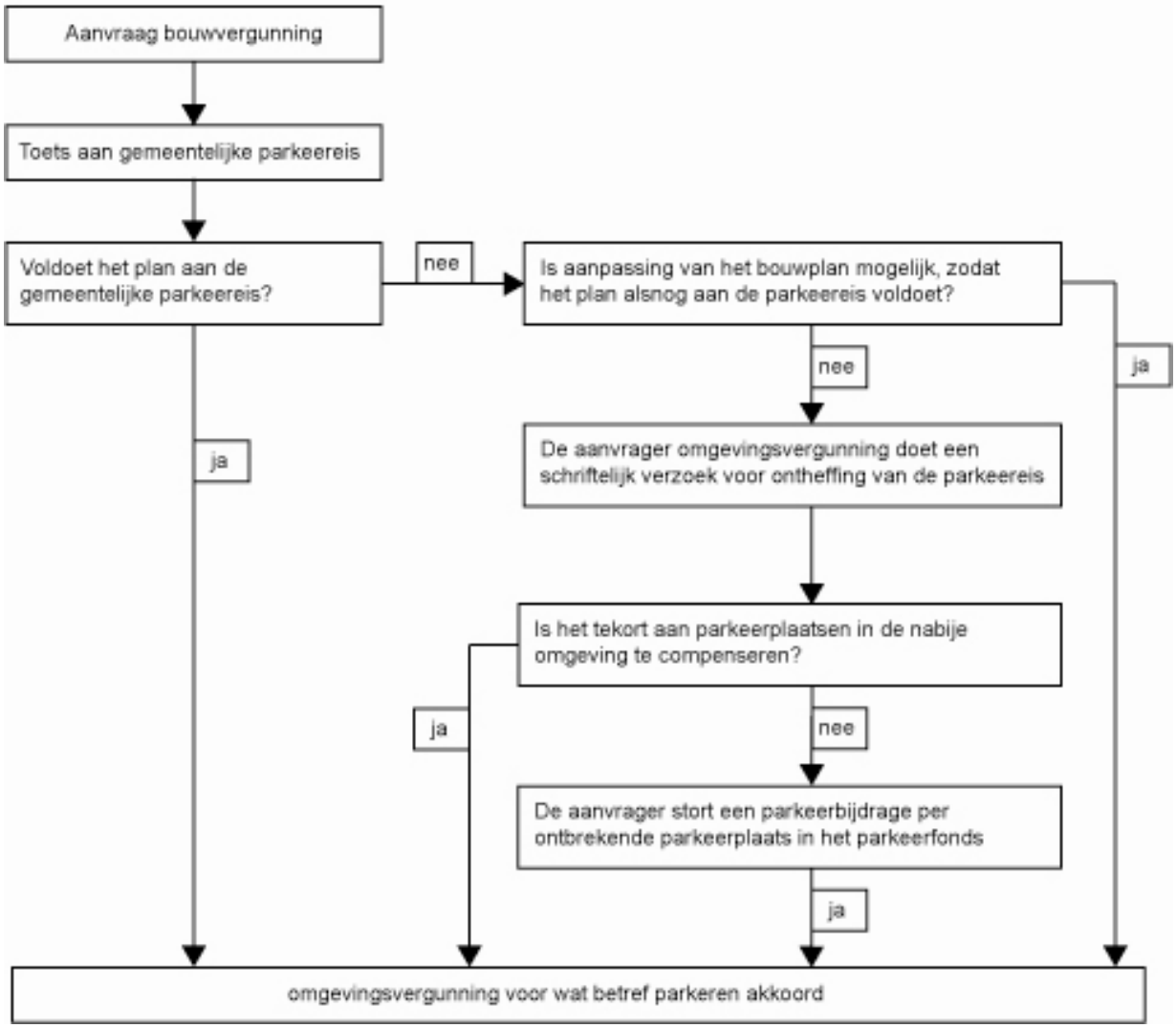

5. De afkoopregeling

In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe hoog de parkeerbijdrage is en binnen welke voorwaarden de gemeente na storting in het parkeerfonds voorziet in de aanleg van parkeerplaatsen.

Tarief van de parkeerbijdrage
De parkeerbijdrage bedraagt € 15.000,- per parkeerplaats voor het centrum van de kern Druten zoals aangegeven op bijgevoegde kaart (zie bijlage 3). Voor de overige delen van de bebouwde kom Druten en de andere kommen (Afferden, Deest, Horssen, Puiflijk) bedraagt de parkeerbijdrage € 10.000,- per parkeerplaats.

Aanleg van parkeerplaatsen door de gemeente
De parkeerbijdrage wordt gebruikt voor de aanleg, uitbreiding en/of instandhouding van extra parkeerplaatsen in de betreffende bebouwde kom waar de storting vandaan komt. De parkeerplaatsen die in het kader van het parkeerfonds worden gerealiseerd zijn voor een ieder toegankelijk. Aan het betalen van de parkeerbijdrage kan de aanvrager van een omgevingsvergunning geen rechten ontlenen aangaande het parkeren in de openbare ruimte en/of andere parkeervoorzieningen. Er is geen sprake van een verworven eigendomsrecht. Met andere woorden men koopt er geen parkeerplaats mee.

Verplichting
Het bedrag wordt gestort in het Parkeerfonds. Dit fonds wordt door de gemeente gebruikt voor de aanleg, uitbreiding en/of instandhouding van parkeerplaatsen in de betreffende bebouwde kommen waar de stortingen vandaan komen. De termijn waarbinnen deze parkeervoorziening gerealiseerd dient te zijn, wordt op 10 jaar gesteld. Lukt de aanleg van de parkeerplaatsen niet binnen de daarvoor gestelde tijd dan zal de gemeente het gestorte bedrag met een rente van 3% terugbetalen.

Omdat dit middelen zijn waar een expliciete verplichting aan hangt, worden deze middelen gestort in een ‘parkeerfonds’. Het is niet mogelijk om deze gelden later anders te bestemmen dan voor de aanleg, uitbreiding en/of instandhouding van parkeerplaatsen.

Bijlage 1 Parkeernormen in de gemeente Druten

Stedelijkheidsgraad:	Niet stedelijk
Stedelijke zone:	Schil/Overloopgebied
Bandbreedte:	Gemiddeld

Woningen

Type	Totaal	Eenheid
Woning goedkoop	1,5	per woning
Woning gemiddeld	1,8	per woning
Woning duur	2,0	per woning
Serviceflat/Aanleunwoning	0,5	per woning
Kamer verhuur	0,4	per kamer

Voor het bepalen van de prijsklasse (zie bijlage 4) wordt gebruik gemaakt van de Provinciale Woonvisie Gelderland.

Detailhandel

Type	Totaal	Eenheid
Winkel	4,0	per 100m^2 bvo
Doe-het-zelf, bouwmarkt, tuincentrum	2,5	per 100m^2 bvo
Showroom	1,4	per 100m^2 bvo
Grootschalige detailhandel	7,5	per 100m^2 bvo
Weekmarkt	3,8	per 100m^2 bvo

Kantoren en bedrijven

Type	Totaal	Eenheid
Bedrijfs(verzamel)gebouw	1,3	per 100m^2 bvo
Kantoren (zonder baliefunctie)	1,9	per 100m^2 bvo
Dienstverlening (kantoren met baliefunctie)	3,1	per 100m^2 bvo
Arbeidsextensieve/bezoekersextensief bedrijf (loods, opslag, groothandel, transportbedrijf)	0,7	per 100m^2 bvo
Arbeidsintensief/bezoekersextensief bedrijf (industrie, garagebedrijf, laboratorium)	2,0	per 100m^2 bvo
Arbeidsextensieve/bezoekersintensief bedrijf (showroom)	1,3	per 100m^2 bvo
Sociale werkplaats	0,5	per 100m^2 bvo

Horeca en logies

Type	Totaal	Eenheid
Café, bar, cafeteria	6,0	per 100m^2 bvo
Restaurant	11,0	per 100m^2 bvo
Camping	1,5	per plaats
Hotel, jeugdherberg	1,0	per kamer
Feestzaal, partycentrum, discotheek	6,0	per 100m^2 bvo

Gezondheidszorg

Type	Totaal	Eenheid
Apotheek	2,2	per 100m^2 bvo
Medische praktijk (arts, therapeut, etc.)*	1,8	per behandelkamer
Verpleeg- of verzorgtehuis, woonvoorziening	0,6	per wooneenheid
Ziekenhuis	1,6	per bed

*met een minimum van 3 parkeerplaatsen per praktijk

Sport en recreatie

Type	Totaal	Eenheid
Biljartzaal, bowlingbaan	2,0	per tafel/baan
Dansschool	3,5	per 100m^2 bvo
Golfbaan	7,0	hole
Gymlokaal (schoolfunctie, geen verhuur)	1,0	per 100m^2 bvo
Manege	0,4	box
Speel- en ligweide, dagrecreatie	0,3	per 100m^2 bvo
Speeltuin (overdekt)	7,5	per 100m^2 bvo
Sporthal (excl. tribune)	2,3	per 100m^2 bvo
Sportveld (excl. Tribune)	20,0	hectare netto terrein
Sportschool (fitnissruimte)	3,5	per 100m^2 bvo
Squashbaan	1,3	per baan
Tennisbaan	2,5	per baan
Themapark/pretpark	8,0	hectare netto terrein
Tribune	0,2	per bezoekersplaats
Verenigingsgebouw	3,0	per 100m^2 bvo
Zwembad	10,0	100m^2 opp. Bassin

Onderwijs

Type	Totaal	Eenheid
Basisschool	0,8	Leslokaal*
Beroepsonderwijs	6,0	Leslokaal*
	20,0	Collegezaal**
Crèche, peuterspeelzaal, kinderdagverblijf	0,7	groep
Voorbereidend beroepsonderwijs	0,8	Leslokaal*
Avond- en volwassenenonderwijs	0,8	student

*Leslokaal = circa 30 zitplaatsen ** collegezaal = circa 150 zitplaatsen

Overig

Type	Totaal	Eenheid
Begraafplaats / crematorium	23,0	begrafenis/crematie
Bibliotheek	0,9	per 100m^2 bvo
Cultureel centrum, wijkgebouw	3,0	per 100m^2 bvo
Evenementenhal, beursgebouw, congresgebouw	6,0	per 100m^2 bvo
Jachthaven	0,7	per ligplaats
Museum	0,8	per 100m^2 bvo
Religiegebouw (kerk, moskee)	0,2	per zit of knielplaats
Schouwburg, theater, concertzaal, bioscoop	0,3	zitplaats
Sauna	6,0	per 100m^2 bvo
Verenigingsgebouw	3,0	per 100m^2 bvo
Volkstuin	0,3	per perceel

Bijlage 2 Maatvoering parkeervakken

De beschikbare ruimte voor het parkeren van auto's dient afgestemd te zijn op gangbare personenauto's. De gemeente Druten hanteert onderstaande minimale afmetingen voor het toetsen bij langsparkeren en haakparkeren.

Langsparkeren

- parkeervak 2,00 meter breed en 6,00 meter lang
- rijloper minimaal 3,00 meter breed
- gehandicaptenparkeerplaats 3,00 meter breed en 5,00 meter lang

Haakparkeren

- Parkeervak minimaal 2,40 mter breed en 5,00 meter lang
- Rijloper minimaal 6,00 meter breed
- Gehandicaptenparkeerplaats 3,50 mter breed en 5,00 meter lang

Bijlage 3 Centrumzone kom Druten

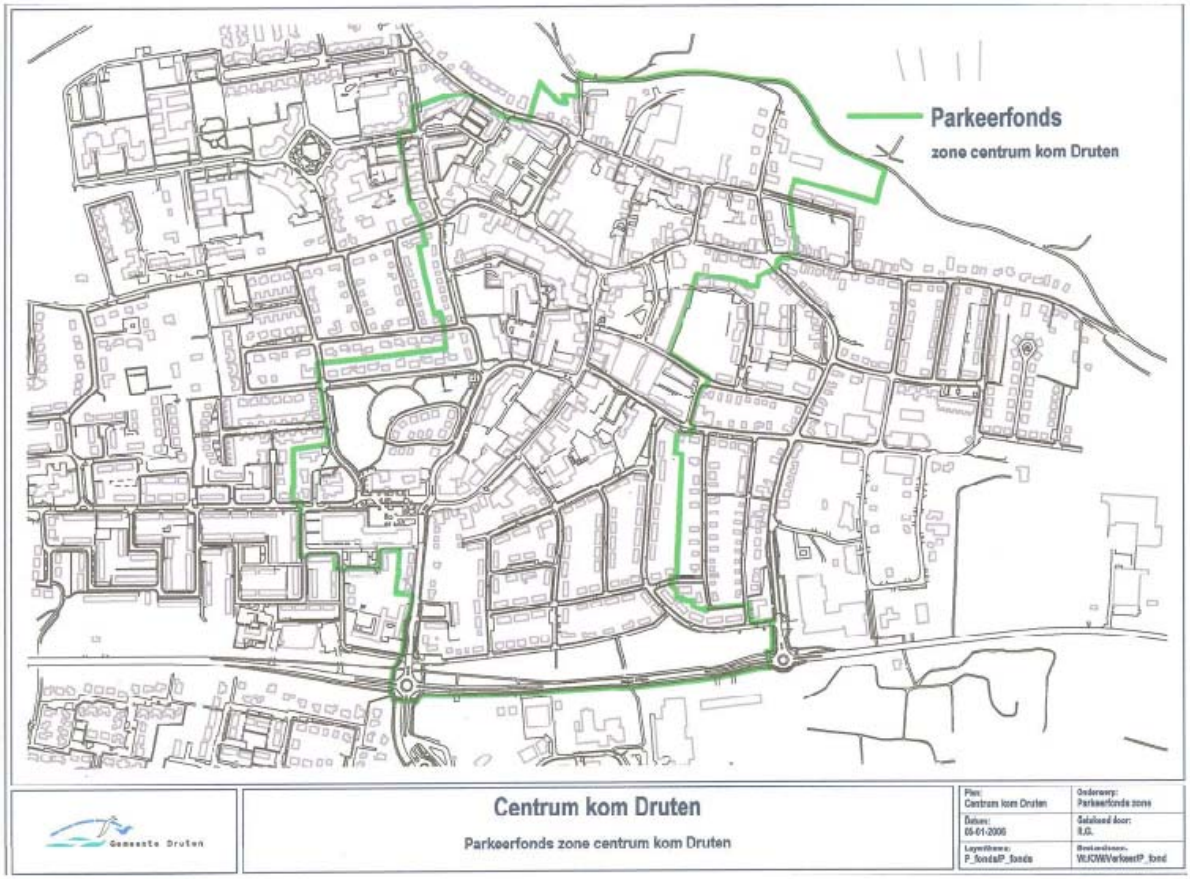

Bijlage 4 Prijsklasse Provinciale Woonvisie Gelderland 2010-2019

Koop goedkoop (betaalbaar voor starters): tot € 170.000,-
Koop middelduur: van € 170.000,- tot € 250.000,-
Koop duur; vanaf € 250.000,-

Huur goedkoop: tot € 511,50
Huur betaalbaar: van € 511,50 tot € 647,53
Huur duur: vanaf € 647,53

Beleidsnotitie internetwinkels

Inleiding
Deze notitie gaat over de ontwikkelingen in de internetdetailhandel (internetwinkel). Internetwinkels zijn een fenomeen waar tot nu toe nog weinig beleid voor is gemaakt door gemeenten. De verkoop van goederen via internet is sterk toegenomen. Het biedt gemak en extra service. Producten kunnen ook buiten winkeltijden thuis worden vergeleken en besteld. Het aanbod is sterk gegroeid evenals de betrouwbaarheid en betalingsmogelijkheden.

Internetwinkels
De aanbieder van de goederen kan volstaan met een opslagruimte en een webpagina. Daardoor hoeft deze zich niet te vestigen in een relatief duur winkelgebied en kan er efficiënter en met minder personeel worden gewerkt. Hierdoor kan de internetwinkel artikelen voordeliger aanbieden dan de traditionele detailhandel vanuit winkelgebieden. Gelet op de ervaren voordelen voor de ondernemers en consumenten, zal de groei van het aantal detailhandelsverkopen via internet de komende jaren verder doorzetten.

Verkoop via internet kent verschillende vormen:
- groothandel en productie (business to business);
- verkoop van (gebruikte) artikelen tussen consumenten;
- internetdetailhandel en postordering (business to consumer).

Groothandel en productie: Juridisch-planologisch wijkt detailhandel via internet voor de vorm groothandel en productie niet af van een regulier groothandelsbedrijf. In dat kader is het geen detailhandel en is het daarmee niet gebonden aan de bestemming detailhandel. Verkoop via internet van (gebruikte) artikelen tussen consumenten is geen echte vorm van detailhandel. Een bekend voorbeeld van deze vorm is Marktplaats. Slechts als de verkoop een meer bedrijfsmatig karakter krijgt, is er sprake van detailhandel in de zin van deze notitie. Om deze redenen wordt op de vormen van internetverkoop van groothandel en tussen consumenten niet nader ingegaan.

Planologische aspecten
In de geactualiseerde bestemmingsplannen voor de kommen kan via een binnenplanse afwijking van het bestemmingsplan in de bestemming “Wonen” worden meegewerkt aan de vestiging van een bedrijf aan huis. Op basis van jurisprudentie zijn daaraan de volgende voorwaarden gekoppeld:
- de woning behoudt in overwegende mate haar woonfunctie;
- de ruimtelijke uitstraling van desbetreffende bedrijfsactiviteiten passen binnen de woonfunctie, dit houdt onder andere in dat er geen verkeers- of parkeeroverlast mag ontstaan;
- de bedrijfsmatige activiteit wordt uitgeoefend door een bewoner van de desbetreffende woning.

In de bestemmingsplanregels worden deze uitgangspunten nader uitgewerkt:
- ten behoeve van een bedrijf aan huis, mag maximaal 80% van de vloeroppervlakte van de begane grond van de desbetreffende woning en de daarbij behorende aan- of uitbouwen en bijgebouwen worden gebruikt met een maximaal oppervlak van 50 m²,

voor woningen in 1 laag geldt maximaal 40% van het begane vloeroppervlak met een maximum van 25 m^2;
- op de bij de desbetreffende woningen behorende gronden mag geen buitenopslag van goederen ten behoeve van het bedrijf plaatsvinden;
- In de omgeving van de desbetreffende woning mag geen onevenredige vergroting van de verkeers- en parkeerdruk optreden, met dien verstande dat:
  - het parkeren ten behoeve van het bedrijf zoveel mogelijk op eigen terrein dient plaats te vinden, en
  - behoudens in- en uitladen, geen bedrijfsactiviteiten in de openbare ruimte rond de desbetreffende woning mogen plaatsvinden;
- de bedrijfsactiviteiten door hun aard en visuele aspecten, zoals technische installaties, het woonkarakter van de woning en de omgeving niet onevenredig aantasten en daardoor geen onevenredig nadelige gevolgen ontstaan voor aangrenzende percelen betreffende beschaduwing, privacy en gebruiksmogelijkheden van die percelen;
- reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

In de begripsomschrijvingen van de geactualiseerde bestemmingsplannen is een bedrijf aan huis zodanig gedefinieerd, dat “detailhandel” hier niet onder valt. Deze functie is in de kern Druten primair geconcentreerd in het centrum. Om het centrum zijn functie als winkelcentrum te laten behouden, is het gewenst - en dit is ook het beleid van de gemeente neergelegd in de door de raad eind 2012 vastgestelde Detailhandelsvisie 2012-2020 - om uitwaaiering van winkels naar de randen van het dorp te voorkomen.

Het is duidelijk dat een “internetwinkel” die niet of slechts beperkt toegankelijk is voor particulieren qua uitstraling een heel ander karakter heeft dan een gewone winkel. De hamvraag is: in hoeverre bedrijfsmatige internetverkoop vanaf een locatie met de bestemming “Wonen” als detailhandel moet worden aangemerkt. Op grond van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 15 februari 2006, LJN: AV 1819 kan het volgende worden geconcludeerd:

> *“voor zover detailhandelsactiviteiten, die vanaf een bepaald perceel louter via internet verlopen, geen ruimtelijke uitstraling hebben, zijn zij om die reden niet strijdig met het vigerende bestemmingsplan.”*

De situatie wordt anders, wanneer aan de internetverkoop aan consumenten aanvullende functies of combinaties daarvan worden toegevoegd, zoals:
- afhaalmogelijkheden;
- het ter plekke kunnen afrekenen;
- het tonen van producten ter plaatse.

Door internetverkoop te combineren met een afhaalpunt, waar ook goederen getoond en afgerekend kunnen worden, krijgt een woon- of bedrijfsfunctie feitelijk een winkelfunctie. Hierbij is vooral van belang hoe het begrip “detailhandel” in de bestemmingsplanregels gedefinieerd is. Deze is:
“het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen, die de goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit”.

Deze definitie impliceert dat het bij detailhandel gaat om:
- verkoop aan consumenten;
- ter plaatse afhalen en afrekenen;
- het tonen van de verkoopwaar.

Daarbij is zeker, dat het tonen van de verkoopwaar in een publiekstoegankelijke ruimte strijdig is met de woonbestemming. Het ter plaatse afhalen en afrekenen van goederen zou toegestaan kunnen worden op grond van het bestemmingsplan binnen de functie “bedrijf aan huis”. Immers zolang het ondergeschikt is aan de woonfunctie kan het ruimtelijk dezelfde uitstraling hebben als de betreffende bedrijfsactiviteit, in dit geval opslag.
Op de binnen de gemeente gelegen bedrijventerreinen is alleen detailhandel in volumineuze goederen toegestaan.

Beleid gemeente Druten
Om goed aan te kunnen geven wanneer een internetwinkel kan worden gevestigd binnen een woon- of bedrijfsbestemming worden internetwinkels verdeelt in vier categorieën:

1. *Een internetwinkel waar alleen een elektronische transactie tot stand komt*

Ter plaatse worden alleen administratieve handelingen verricht. Er is sprake van een virtuele internetwinkel omdat er naast administratieve handelingen geen enkele verdere activiteiten plaatsvinden. De goederen zijn alleen via het internet te bekijken en te bestellen. Overlast voor omwonerenden, uiterlijke aanpassing en aanpassing van de inrichting van een bouwwerk zal bij deze vorm van internetwinkel niet aan de orde zijn.

2. *Een internetwinkel met opslag en verzending*

Een internetwinkel met, naast administratieve handelingen, opslag en verzending kan niet meer worden aangemerkt als alleen een virtuele internetwinkel omdat het qua uiterlijk en inrichting steeds meer de vorm van een bedrijf aanneemt. De goederen zijn alleen via het internet te bekijken en te bestellen. Alleen bij deze vorm worden de goederen ook op de locatie opgeslagen en na betaling verzonden. De verzending van de producten geeft meer (arbeids)productiviteit dan bij categorie 1.

3. *Een internetwinkel met opslag, verzending en afhaalmogelijkheid*

Naast de administratieve handelingen, opslag en verzending wordt bij deze variant de mogelijkheid tot het afhalen en/of afrekenen van de producten door afnemers toegevoegd aan de bedrijfsactiviteiten. Deze afhaal-/ afrekenmogelijkheid kan tot overlast leiden, omdat het aantal verkeersbewegingen bij deze variant zal toenemen.

4. *Een internetwinkel met opslag, verzending, afhaalmogelijkheid en showroom*

Naast de administratieve handelingen, opslag, verzending en de mogelijkheid tot afhalen van producten wordt bij deze variant een showroom toegevoegd aan de bedrijfsactiviteiten. Deze meest intensieve vorm van een internetwinkel is feitelijk reguliere detailhandel, waar een product ook te bekijken en te ervaren is. Bij deze variant zal de kans op overlast bij omwonenden het grootst zijn, omdat het hier niet meer alleen gaat om de toename van verkeersbewegingen maar o.a. ook om een toename van geluidsoverlast en parkeeroverlast, omdat de afnemers (klanten) langer op de locatie van de internetwinkel zullen verblijven.

Internetwinkels bij een woonbestemming
Binnen een woonbestemming en bij een agrarische bedrijfswoning zijn alleen de eerste twee categorieën mogelijk. Een internetwinkel waar op het woonadres alleen een elektronische transactie tot stand komt en die dus verder geen ruimtelijke uitstraling heeft wordt als passend binnen de bestemming Wonen geacht. Dat is momenteel volgens de planregels nog niet mogelijk, maar zal bij toekomstige actualisaties van bestemmingsplannen in de regels worden opgenomen.
De vestiging van een internetwinkel met een opslagfunctie bij een woonhuis moet worden aangemerkt als de uitoefening van een beroep of bedrijf aan huis, waaraan volgens de bestemmingsplanregels onder voorwaarden kan worden meegewerkt.

Internetwinkels waar afhalen van goederen en/of het bekijken van goederen mogelijk is passen niet bij een woonbestemming en zijn niet toegestaan. Groeit een internetwinkel uit de eerste twee categorieën uit tot een dergelijke bedrijfsvorm dan moet het worden verplaatst. In een te verlenen vergunning voor de uitoefening van een bedrijf aan huis voor categorie 1 of 2 wordt nadrukkelijk opgenomen dat het afhalen, afrekenen of laten bekijken van goederen niet is toegestaan.

Internetwinkels bij een bedrijfsbestemming
Wat voor internetwinkels in of bij woningen geldt, geldt in grote lijnen ook voor de bedrijfsbestemmingen waar geen detailhandel is toegestaan (zowel voor bedrijventerreinen als voor verspreid voorkomende bedrijfspercelen). Internetwinkels die geen ruimtelijke uitstraling hebben, worden als passend geacht binnen een bedrijfsbestemming. Dat geldt voor zowel een bedrijfswoning als voor bedrijfsgebouwen. Daarnaast kan binnen de bedrijfsgebouwen van de bedrijfsbestemming ook een beperkte afhaal- en afrekenmogelijkheid worden toegestaan. Voorwaarde daarvoor is dat de ruimtelijke uitstraling van deze categorie beperkt is en het slechts een klein deel van het bedrijfsgebouw betreft. Hierbij wordt een vergelijking gemaakt met de mogelijkheid van een beperkte verkoop bij bedrijven aan particulieren en wordt een beperking aan de mogelijke oppervlakte opgenomen.

Algemeen te stellen voorwaarden aan een in afwijking van het bestemmingsplan te verlenen vergunning voor een internetwinkel vallend onder categorie 3 zijn:
- er is alleen internetverkoop toegestaan (verkoop aan huis is dus niet toegestaan);
- het pand van waaruit de internetverkoop plaatsvindt en waar de artikelen zijn opgeslagen, mag niet de uitstraling van een winkel krijgen (ook geen reclame-uitingen);
- de te verkopen artikelen mogen niet worden uitgestald, dus een showroom of buitenruimte waar artikelen bekeken of getest kunnen worden, is niet toegestaan;
- op de bij de woning behorende gronden mag geen buitenopslag van goederen ten behoeve van de internetwinkel plaatsvinden;
- voor zover de verkochte artikelen niet worden bezorgd, maar opgehaald worden, is er alleen een beperkte afhaal- en afrekenfunctie toegestaan;
- de openingstijden voor het afhalen van de goederen dienen beperkt te blijven tot maximaal 12 vastgestelde uren, per week, niet tussen 19.00 uur en 8.00 uur en niet op zon- en feestdagen;

- de vastgestelde afhaaltijden dienen duidelijk gepubliceerd te worden op de website van het bedrijf, met de toevoeging dat artikelen uitsluitend via internet besteld kunnen worden, en daarnaast ook bij het pand zelf worden aangegeven;
- er mogen geen inloop- of kijkdagen plaatsvinden;
- het parkeren ten behoeve van het bedrijf dient op eigen terrein plaats te vinden;
- behoudens in- en uitladen mogen geen bedrijfsactiviteiten voor de internetwinkel in de openbare ruimte en rond de betreffende bedrijfswoning plaatsvinden;
- er kunnen nadere eisen worden gesteld aan de tijdstippen en het aantal laad- en losactiviteiten;
- maximaal 5% van het bedrijfsvloeroppervlak met een maximum van 50 m²;
- agrarische bedrijven zijn uitgesloten van deze mogelijkheid tot afwijken van het bestemmingsplan. Agrarische bedrijfswoningen worden voor deze regeling gelijkgesteld met woningen in een woonbestemming.

Samengevat
Onderstaand wordt samengevat welke activiteiten er voor internetwinkels binnen de woon- en bedrijfsbestemming acceptabel worden geacht. Dat wordt per categorie beschreven en in een tabel weergegeven.

Categorie 1 Internetwinkel waar alleen een elektronische transactie tot stand komt
Een internetwinkel waar op het woon- of bedrijfsadres alleen een elektronische transactie tot stand komt en die dus verder geen ruimtelijke uitstraling heeft past binnen de woon- en bedrijfsbestemming. Verkoopactiviteiten, die vanaf een bepaald perceel louter via het internet verlopen, hebben geen ruimtelijke uitstraling en worden om die reden als passend beschouwd. Maar aangezien een internetwinkel niet is opgenomen bij de definitie voor een bedrijfs- of beroepsactiviteiten aan huis verbonden is het nog niet rechtstreeks toegestaan. Dit wordt in de toekomstige plannen mogelijk gemaakt.

Categorie 2 Internetwinkel met opslag- en verzendfunctie
Binnen een woonbestemming toelaatbaar via omgevingsvergunning voor binnenplans afwijken van het bestemmingsplan (afhankelijk van insteek en uitleg van de activiteiten ter plaatse via de beroep of bedrijf aan huisregeling). Deze omgevingsvergunning kan verleend worden omdat op grond van de eerdere uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (AbRS) van 15 februari 2006, LJN: AV1819 de verkoopactiviteiten (zie hiervoor) ruimtelijk niet relevant zijn. Binnen een bedrijfsbestemming is geen omgevingsvergunning nodig voor de opslag- en verzendactiviteiten.

Categorie 3 Internetwinkel met opslag, verzending en afhaalmogelijkheid
Binnen de woonbestemming niet toelaatbaar. In een bedrijfsbestemming is het via een omgevingsvergunning voor binnenplans afwijken van het bestemmingsplan (bedrijf aan huisregeling) mogelijk. Daarbij wordt getoetst aan o.a. verkeers- en publieksaantrekkende werking.

Categorie 4 Internetbedrijf met opslag, verzending, afhaalmogelijkheid en showroom
Zowel binnen de woon- als bedrijfsbestemming ontoelaatbaar. Dit soort internetwinkels dient zich te vestigen op een locatie met een detailhandels-/winkelbestemming. In principe wordt er geen omgevingsvergunning verleend voor locaties waarop detailhandel ongewenst is.

Categorie winkel	Woonbestemming	Bedrijfsbestemming	Voorwaarden
1: elektronische transactie	Rechtstreeks toestaan	Rechtstreeks toestaan	--
2: cat. 1 + opslag en verzending	Wabo-vergunning	Rechtstreeks toegestaan	Woonbestemming: aan huis gebonden bedrijf of beroep
3: cat. 2 + afhalen	Niet toegestaan	Wabo-vergunning	Zie pagina 3-4 van deze beleidsnotitie
4: cat. 3 + showroom	Niet toegestaan	Niet toegestaan	--

Tabel: mogelijkheden voor internetwinkels binnen woon- en bedrijfsbestemming

Afwegingskader vergunningverlening
De in deze notitie opgestelde uitgangspunten dienen als een aanvullend beleids- en afwegingskader bij het toestaan en/of de beoordeling van aanvragen om af te wijken van het bestemmingsplan voor de vestiging van een internetwinkel in of bij woningen of bij bedrijven op grond van artikel 4.9 va bijlage II van het Bor.

Druten, februari 2015.
Team S&B, MJ.

Regels –

definitief bestemmingsplan Rijdt 65 Horssen

NL.IMRO.0225.BPrijdt65horssen.2003
juni 2020

Inhoud

Hoofdstuk 1 Inleidende regels 3
Artikel 1 Begrippen 3
Artikel 2 Wijze van meten 10
Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels 12
Artikel 3 Tuin 12
Artikel 4 Wonen 13
Artikel 5 Waarde - archeologie 1 16
Artikel 6 Waarde – Cultuurhistorisch waardevol gebied 17
Hoofdstuk 3 Algemene regels 19
Artikel 7 Anti-dubbeltelregel 19
Artikel 8 Algemene bouwregels 19
Artikel 9 Algemene gebruiksregels 20
Artikel 10 Algemene afwijkingsregels 20
Artikel 11 Algemene wijzigingsregels 23
Artikel 12 Overige regels 24
Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels 25
Artikel 13 Overgangsrecht 25
Artikel 14 Slotregel 25
Bijlagen 26
Bijlage 1: staat van bedrijfsactiviteiten 26
Bijlage 2: nota parkeernormen 26
Bijlage 3: beleidsnotitie internetwinkels 26

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

1.1 plan:
Het bestemmingsplan 'Rijdt 65 Horssen' met identificatienummer NL.IMRO.0225.BPrijdt65horssen.2003 van de gemeente Druten;

1.2 aanduiding:
een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.3 aanduidingsgrens:
de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.4 aaneengebouwd:
bebouwing waarbij de hoofdgebouwen aan beide zijden in de perceelgrens zijn gebouwd, met dien verstande dat de eindwoning slechts aan één zijde in de zijdelingse perceelgrens mag worden gebouwd;

1.5 aanvullende horeca:
onzelfstandige horeca in aanvulling op en met een directe relatie met andere ter plaatse toegestane hoofdfuncties (niet zijnde horeca);

1.6 achtergevellijn:
de lijn waarin de achtergevel van het hoofdgebouw is gelegen, alsmede het verlengde daarvan;

1.7 afhankelijke woonruimte:
een bijbehorend bouwwerk dat qua ligging een ruimtelijke eenheid vormt met de woning en waarin een gedeelte van de huishouding uit een oogpunt van mantelzorg gehuisvest is;

1.8 ander-werk:
een werk, geen bouwwerk zijnde, of een werkzaamheid;

1.9 arboretum:
een op het verzamelen en kweken van bomen en struiken gespecialiseerde botanische tuin;

1.10 atelier:
werkplaats van een beeldend kunstenaar met bijbehorende expositieruimte, inclusief ondergeschikte detailhandel van ter plaatse vervaardigde producten;

1.11 archeologisch onderzoek:
diverse vormen van onderzoek naar de archeologische waarden binnen een plangebied, uitgevoerd volgens de geldende versie van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie;

1.12 archeologische waarde:
de waarde die een gebied bezit op grond van de aldaar aanwezige archeologische resten;

1.13 bebouwing:
één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

1.14 bebouwingsgrens:
de grens van een bouwvlak;

1.15 bebouwingspercentage:
een in de regels aangegeven percentage, dat de grootte aangeeft van het deel van het bouwperceel dan wel bouwvlak, dat ten hoogste mag worden bebouwd;

1.16 bedrijfsmatige activiteiten:
het bedrijfsmatig verlenen van diensten c.q. het uitoefenen van ambachtelijke bedrijvigheid geheel of overwegend d.m.v. handwerk en waarvan de omvang van de activiteiten zodanig is, dat de activiteiten in een woning en de daarbij behorende bijbehorende bouwwerken met behoud van de woonfunctie kunnen worden uitgeoefend;

1.17 bedrijfswoning:
een woning in of bij een gebouw of op een terrein, slechts bedoeld voor (het huishouden van) een persoon, wiens huisvesting daar gelet op de bestemming van het gebouw of het terrein, noodzakelijk is;

1.18 beroepsmatige activiteiten:
een beroep of het beroepsmatig verlenen van diensten (niet zijnde vrije beroepen), waarvan de omvang van de activiteiten in een woning en de daarbij behorende bijbehorende bouwwerken met behoud van de woonfunctie kunnen worden uitgeoefend;

1.19 besloten prostitutie:
een besloten inrichting waarin prostitutie wordt uitgeoefend of de uitoefening ervan wordt aangeboden (o.a. erotische massagesalons, seksclubs, privé-huizen, thuisprostitutie en escortbedrijf);

1.20 bestaande situatie:
t.a.v. bebouwing: bebouwing, aanwezig of in uitvoering ten tijde van inwerkingtreding van het bestemmingsplan, dan wel mag worden gebouwd krachtens een voor dat tijdstip aangevraagde omgevingsvergunning;
t.a.v. gebruik: het gebruik van grond en opstallen, ten tijde van inwerkingtreding van het bestemmingsplan.

1.21 bestemmingsgrens:
de grens van een bestemmingsvlak;

1.22 bestemmingsvlak:
een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.23 bijbehorend bouwwerk:
een met het hoofdgebouw verbonden of daarvan vrijstaand gebouw, dat door zijn ligging, constructie of afmetingen ondergeschikt is aan het hoofdgebouw, met dien verstande dat ook via een doorbraak op de eerste verdieping sprake mag zijn van een verbinding met het hoofdgebouw;

1.24 body- en mindcentrum:
een multifunctioneel centrum waar balans en ontwikkeling van lichaam en geest centraal staat, zoals door middel van cursussen, workshops, bewegingsvormen gericht op rust, houding, ademhaling en ontspanning, thematische kerkdiensten, zang en andere ontspannende activiteiten;

1.25 bouwen:
het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats of ligplaats;

1.26 bouwgrens:
de grens van een bouwvlak;

1.27 bouwlaag:
een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door, op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd met inbegrip van de begane grond en m.u.v. een onderbouw of kap;

1.28 bouwmarkt:
detailhandelsvestiging waarbij het volledige assortiment van bouw- en doe-het-zelf-producten aan zowel vakman als particulier grotendeels op basis van zelfbediening ten verkoop wordt aangeboden;

1.29 bouwperceel:
een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.30 bouwperceelgrens:
de grens van een bouwperceel;

1.31 bouwvlak:
een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten;

1.32 bouwwerk:
een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden;

1.33 culturele voorzieningen:
voorzieningen ten behoeve van culturele en ontspannende activiteiten, zoals een bioscoop, museum of theater;

1.34 dakkapel:
een uitspringend gedeelte op een hellend dak waarin een raamkozijn is opgenomen en die voorzien is van zijwanden;

1.35 deskundige:
een door het college van burgemeester en wethouders aan te wijzen onafhankelijke deskundige of commissie van deskundigen inzake een bepaalde vakdiscipline;

1.36 detailhandel:
het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ter verkoop, verkopen en/of leveren van goederen aan diegenen die die goederen kopen voor gebruik en/of verbruik of aanwending anders dan in uitoefening van bedrijfs- of beroepsactiviteiten;

1.37 detailhandel in aanverwante artikelen:
detailhandel in goederen of producten aanverwant aan de hoofdfunctie.

1.38 dienstverlening:
economische en maatschappelijke diensten aan derden, waaronder zijn begrepen kapperszaken, schoonheidsinstituten, fotostudio’s en naar aard daarmee gelijk te stellen bedrijven en inrichtingen, evenwel met uitzondering van een garagebedrijf en prostitutie;

1.39 eerste bouwlaag:
de onderste bouwlaag, waarvan de vloer boven maaiveld is gelegen;

1.40 elektronicazaak:
detailhandelsvestiging die uitsluitend is bestemd voor verkoop van elektronische apparaten, zoals computers, alsmede bijbehorende goederen;

1.41 erf:
dat deel van een bouwperceel, zowel binnen als buiten het bouwvlak, waarop ingevolge de regels bijbehorende bouwwerken mogen worden opgericht;

1.42 erker:
een uitbouw van het hoofdgebouw in één bouwlaag met:
hoogte: maximaal bovenkant vloer begane grond + 0,25 meter;

breedte: maximaal 60 % van de voorgevel;
diepte: max. 1,25 meter, waarbij de voortuin vanaf de openbare ruimte minimaal 2 meter onbebouwd blijft;

1.43 escortbedrijf:
een natuurlijk persoon, groep van personen of rechtspersonen, die bedrijfsmatig of in de omvang alsof zij bedrijfsmatig was, aanbiedt om prostitutie te verrichten, die op een andere plaats dan in de bedrijfsruimte worden uitgeoefend (o.a. escortservice en bemiddelingsbureaus);

1.44 evenementen:
periodieke en/of incidentele manifestaties zoals kermissen, sportmanifestaties, concerten, bijeenkomsten, (straat)voorstellingen, tentoonstellingen, shows, thematische beurzen en thematische markten;

1.45 garagebedrijf:
een bedrijf dat uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor verkoop, onderhoud en reparatie van motorvoertuigen alsmede voor de verkoop van motorvoertuigonderdelen en bijbehorende artikelen, met uitzondering van een verkooppunt voor motorbrandstoffen;

1.46 gebouw
elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.47 geluidzoneringsplichtige inrichting
een inrichting, bij welke ingevolge de Wet geluidhinder rondom het terrein van vestiging in een bestemmingsplan een geluidzone moet worden vastgesteld;

1.48 geschakeld:
bebouwing waarbij het hoofdgebouw niet grenst aan een ander hoofdgebouw, maar waarbij het hoofdgebouw door een bijbehorend bouwwerk is geschakeld aan een ander hoofdgebouw;

1.49 gestapeld
bebouwing waarbij woningen geheel of gedeeltelijk boven/onder/naast andere woningen zijn gelegen;

1.50 grondgebonden agrarisch bedrijf:
een agrarisch bedrijf waarvan de productie geheel of in overwegende mate afhankelijk is van het voortbrengend vermogen van onbebouwde grond in de omgeving van het bedrijf. Afhankelijkheid van de grond kent hierbij de volgende aspecten: voedervoorziening, mestafzet of het bieden van een natuurlijk substraat voor plantaardige teelten.
Grondgebonden bedrijven zijn in ieder geval: grondgebonden veehouderijen, akkerbouw-, fruitteelt- en vollegrondstuinbouwbedrijven en boomteeltbedrijven, waarvan de bomen rechtstreeks in de grond zijn geplant. Paardenfokkerijen worden ook aangemerkt als een grondgebonden agrarisch bedrijf. Grondgebonden agrarische bedrijven hebben een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate niet in gebouwen plaatsvindt;

1.51 groothandel:
het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan wederverkopers, dan wel aan instellingen of personen ter aanwending in een andere bedrijfsactiviteit;

1.52 hoofdgebouw:
een gebouw dat op een bouwperceel door zijn ligging, constructie of afmetingen, als het belangrijkste bouwwerk valt aan te merken;

1.53 hoofdfunctie:
een functie waarvoor het gebouw hoofdzakelijk mag worden gebruikt;

1.54 horeca:
het bedrijfsmatig voor gebruik ter plaatse verstrekken van dranken en van in dezelfde onderneming bereide

maaltijden en andere etenswaren al dan niet in combinatie met het exploiteren van zaalaccommodatie en het bedrijfsmatig verstrekken van overnachtingsmogelijkheden. Het exploiteren van een snackbar wordt eveneens onder een horecabedrijf begrepen. Het exploiteren van een prostitutiebedrijf wordt niet onder horeca begrepen;

1.55 horeca categorie 1
een bedrijf dat in hoofdzaak is gericht op het bedrijfsmatig verstrekken van al dan niet ter plaatse bereide etenswaren ten behoeve van consumptie ter plaatse, alsmede het daaraan ondergeschikt verstrekken van alcoholhoudende en niet-alcoholhoudende dranken, al dan niet in combinatie met het verstrekken van nachtverblijf en/of van zaalverhuur, zoals een (hotel-) restaurant, pannenkoekhuis, eetcafé en pizzeria, uitgezonderd een maaltijdafhaalcentrum;

1.56 horeca categorie 2
een bedrijf dat in hoofdzaak is gericht op het bedrijfsmatig verstrekken van ter plaatse bereide snacks, ijs en kleine maaltijden voor consumptie zowel ter plaatse als elders, met daaraan ondergeschikt het verstrekken van dranken, zoals een snackbar, cafetaria, lunchroom en ijssalon;
(daghoreca) een bedrijf dat in hoofdzaak is gericht op het bedrijfsmatig verstrekken van ter plaatse bereide snacks, ijs en kleine maaltijden voor consumptie zowel ter plaatse als elders, waarbij de openingstijden van de voorziening overeenkomen met die van naburige detailhandel, met daaraan ondergeschikt het verstrekken van dranken, zoals een lunchroom en een ijssalon;

1.57 horeca categorie 3
een bedrijf dat in hoofdzaak is gericht op zaalverhuur of het bedrijfsmatig verstrekken van overwegend alcoholische dranken voor consumptie ter plaatse, al dan niet in combinatie met kleine etenswaren, zoals een café;

1.58 horeca categorie 4
een bedrijf dat in hoofdzaak is gericht op het bedrijfsmatig bieden van gelegenheid tot dansen dan wel tot het uitoefenen van een kans- en behendigheidsspel al dan niet in combinatie met het verstrekken van alcoholhoudende en niet-alcoholhoudende dranken, zoals een dancing of discotheek;

1.59 kantoor:
een ruimte welke door aard en indeling kennelijk is bestemd om uitsluitend of in hoofdzaak dienstig te zijn tot het verrichten van administratieve, medische en/of ontwerptechnische arbeid;

1.60 kap:
een gesloten bovenbeëindiging van een bouwwerk;

1.61 kwetsbaar object:
een object waarvoor ingevolge het Besluit externe veiligheid inrichtingen een grenswaarde voor het risico c.q. een risicoafstand tot een risicovolle inrichting is bepaald, die in acht genomen moet worden;

1.62 kunstwerk:
civieltechnisch bouwwerk;

1.63 landschappelijke waarde:
de aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het waarneembare deel van het aardoppervlak, die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en beïnvloeding tussen de levende en niet-levende natuur;

1.64 luifel:
een bouwwerk, geen gebouw zijnde, dat een overdekte ruimte vormt zonder dan wel met ten hoogste één wand;

1.65 maatschappelijke voorzieningen:
educatieve, (para)medische, sociaal-culturele, levensbeschouwelijke, religieuze, onderwijsvoorzieningen,

zorgvoorzieningen en voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening, alsmede ondergeschikte detailhandel en horeca in combinatie met en ten dienste van deze voorzieningen;

1.66 mantelzorg:
langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt;

1.67 nadere eis:
een nadere eis als bedoeld in artikel 3.6 lid 1 sub d van de Wet ruimtelijke ordening;

1.68 niet grondgebonden agrarisch bedrijf:
een agrarisch bedrijf waarvan de productie niet in overwegende mate afhankelijk is van het voortbrengend vermogen van de onbebouwde grond in de directe omgeving van het bedrijf. Niet-grondgebonden bedrijven zijn in ieder geval: intensieve veehouderijen, glastuinbouwbedrijven en gebouwgebonden teeltbedrijven en kwekerijen, zoals champignonteeltbedrijven, witlofkwekerijen, viskwekerijen en wormenkwekerijen. Niet-grondgebonden agrarische bedrijven hebben een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in gebouwen plaatsvindt;

1.69 ondergronds bouwen:
een zelfstandig voor mensen toegankelijk bouwwerk waarvan de bovenkant nergens hoger ligt dan 0,25 meter boven het aansluitende maaiveld ter plaatse van de hoofdtoegang;

1.70 onzelfstandige detailhandel:
het qua aard en omvang beperkt bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ter verkoop, verkopen en/of leveren van goederen aan diegenen die die goederen kopen voor gebruik en/of verbruik of aanwending anders dan in uitoefening van bedrijfs- of beroepsactiviteiten, als ondergeschikte functie in verband met andere ter plaatse toegestane hoofdfuncties (niet zijnde detailhandel);

1.71 onzelfstandige horeca:
het qua aard en omvang beperkt verstrekken van dranken en etenswaren voor gebruik ter plaatse als ondergeschikte functie in verband met andere ter plaatse toegestane hoofdfuncties (niet zijnde horeca);

1.72 openlijke prostitutie:
het openlijk, op of vanaf openbaar gebied zichtbaar, door houding, woord, gebaar of op andere wijze passanten te bewegen om tegen een vergoeding seksuele of erotische handelingen ter verrichten, hen daartoe uit te nodigen of aan te lokken (o.a. raam- en straatprostitutie);

1.73 overkapping:
een bouwwerk, al dan niet aangebouwd aan een gebouw of een ander bouwwerk, bestaande uit een gesloten bovenbeëindiging en ten hoogste drie al dan niet tot de overkapping behorende scheidingsconstructies;

1.74 peil:
voor gebouwen, waarvan de hoofdtoegang onmiddellijk aan de weg grenst: de hoogte van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
in andere gevallen: de gemiddelde hoogte van het sluitende, afgewerkte maaiveld;

1.75 perifere detailhandel:
detailhandel, die vanwege de omvang van de gevoerde artikelen een groot oppervlak nodig heeft voor de uitstalling, te weten tuincentra, bouwmarkten, grove bouwmaterialen, keukens en sanitair alsmede woninginrichting waaronder meubels;

1.76 plattelandswoning:
een woning in de vorm van een voormalige agrarische bedrijfswoning, die bewoond mag worden door een persoon of diens huishouden die geen functionele binding heeft met het nabijgelegen agrarisch bedrijf, waartoe de woning in het verleden als bedrijfswoning heeft behoord;

1.77 productiegebonden detailhandel:
detailhandel in goederen die ter plaatse worden vervaardigd, geteeld, gerepareerd en/of toegepast in het productieproces, waarbij de detailhandelsfunctie ondergeschikt is aan de productiefunctie;

1.78 prostitutiebedrijf:
een persoon, een groep van personen of een rechtspersoon, die bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, zich via openlijke of besloten prostitutie beschikbaar stelt of aanbiedt om tegen een vergoeding seksuele of erotische handelingen te verrichten;

1.79 risicovolle inrichting:
een inrichting, bij welke ingevolge het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen een grenswaarde, richtwaarde voor het risico c.q. risico-afstand moet worden aangehouden bij het in het bestemmingsplan toelaten van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten;

1.80 schuilstal:
een gebouw ten behoeve van het bieden van schuilgelegenheid aan dieren;

1.81 stedenbouwkundige kwaliteit:
de aan een gebied toe te kennen waarde in verband met stedenbouwkundige elementen, zoals de aanwezige en/of geprojecteerde infrastructuur, waaronder groenelementen, ligging, maatvoering, functie en karakter van bouwwerken in dat gebied;

1.82 theehuis:
een kleinschalige horecagelegenheid die is gericht op het bedrijfsmatig verstrekken van al dan niet ter plaatse bereide etenswaren ten behoeve van consumptie ter plaatse, alsmede het verstrekken van niet-alcoholhoudende dranken;

1.83 theetuin/terras:
het bij woningen bedrijfsmatig verstrekken van niet-alcoholische dranken en aan de bedrijfsactiviteiten of toeristische omgeving gerelateerde consumpties/versnaperingen voor gebruik ter plaatse en in samenhang met kleinschalige dagrecreatie, met dien verstande dat reguliere horeca, hieronder inbegrepen exploitatie van een zaalaccommodatie, uitdrukkelijk niet is toegestaan;

1.84 twee-aaneen:
bebouwing waarbij de hoofdgebouwen aan één zijde in de zijdelingse perceelsgrens zijn gebouwd, waarbij onderscheid kan worden gemaakt in geschakelde hoofdgebouwen en twee aaneengebouwde hoofdgebouwen;

1.85 verbeelding:
de kaart met de bijbehorende verklaring, waarop de bestemmingen van de in het plan begrepen gronden zijn aangegeven;

1.86 verkoopvloeroppervlak:
de voor het publiek zichtbare en toegankelijke (besloten) winkelruimte, inclusief etalageruimte(n), bestemd en gebruikt voor het verkopen en leveren van roerende goederen, welke niet ter plaatse worden geconsumeerd en/of gebruikt;

1.87 voorgevellijn:
de lijn waarin de voorgevel van het hoofdgebouw is gelegen, alsmede het verlengde daarvan;

1.88 voorgevelrooilijn:
de op de kaart aangegeven lijn, die niet door gebouwen mag worden overschreden, behoudens ingevolge deze regels toegelaten afwijkingen;

1.89 vrij beroep:
het uitoefenen van een beroep of het beroepsmatig verlenen van diensten. Hieronder wordt verstaan: de uitoefening van tand- en dierenarts, fysiotherapeut, advocaat, accountant, notaris en makelaar door de

gebruiker van de woning. Het exploiteren van een prostitutiebedrijf wordt niet onder een vrij beroep begrepen;

1.90 vrijstaand:
bebouwing waarbij de hoofdgebouwen aan beide zijden niet in de perceelsgrens zijn gebouwd;

1.91 waterhuishoudkundige voorzieningen:
voorzieningen die nodig zijn ten behoeve van een goede wateraanvoer, waterafvoer, waterberging en waterkwaliteit, waaronder duikers, stuwen, gemalen, inlaten en voorzieningen ten behoeve van berging en infiltratie van hemelwater;

1.92 wet/wettelijke regelingen:
indien en voor zover in deze regels wordt verwezen naar wettelijke regelingen c.q. verordeningen e.d., dienen deze regelingen te worden gelezen zoals deze luiden op het tijdstip van de tervisielegging van het ontwerpplan, tenzij anders bepaald;

1.93 woning:
een (gedeelte van een) gebouw dat dient voor de huisvestiging van een huishouden;

1.94 woonunit:
een te verplaatsen/verwijderen bouwwerk bestaande uit één bouwlaag, geschikt en ingericht ten dienste van woon-, dag-, of bewoning door één of meer personen, waaronder ook een stacaravan wordt verstaan;

1.95 zelfstandige detailhandelsvestiging:
detailhandelsvestiging die zelfstandig functioneert, met een eigen kassasysteem, een eigen uitstraling en een oppervlakte die voldoende groot is om als volwaardige winkel te functioneren.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 afstand tot de zijdelingse perceelgrens

tussen de zijdelingse grenzen van een bouwperceel en voorkomend (hoofd-)gebouw, waar die afstand het kortst is.

2.2 breedte, diepte c.q. lengte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse hoofdgevelvlakken en/of de harten van gemeenschappelijke scheidingsmuren.

2.3 bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes en daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.4 dakhelling

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.5 goothoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot de bovenkant van de goot c.q. de druiplijn, het boeiboord of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

Met onderstaande tekeningen is aangegeven wat wordt aangemerkt als goothoogte:

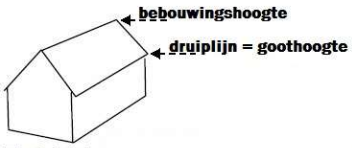

Zadeldak

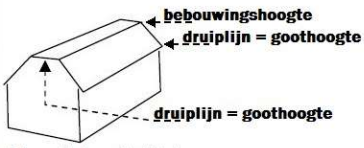

Afgeplat zadeldak

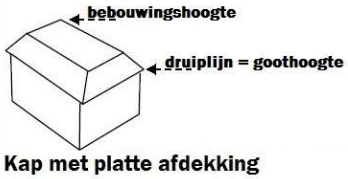

Kap met platte afdekking

2.6 hoogte van een windturbine

vanaf het peil tot aan de as van de windturbine.

2.7 inhoud van een bouwwerk

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.8 oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.9 vloeroppervlakte van een gebouw

de som van alle tot het gebouw behorende binnenruimten, gemeten op vloerniveau tussen de begrensde opgaande scheidingsconstructie van de afzonderlijke daartoe behorende ruimte(n), inclusief onderbouw en zolderruimte. De oppervlakte van een trapgat, een liftschacht en een toegankelijke leidingschacht moet op elke bouwlaag tot de vloeroppervlakte van een gebouw worden gerekend.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Tuin

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Tuin' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. tuinen, erven en verhardingen;
b. parkeervoorzieningen;
c. watergangen;
d. water en waterhuishoudkundige voorzieningen;

3.2 Bouwregels

3.2.1 Gebouwen

Op deze gronden mogen uitsluitend erkers ten behoeve van aangrenzende hoofdgebouwen worden gebouwd, waarbij de volgende bepalingen gelden:

a. voor het bouwen van erkers aan de voorgevel gelden de volgende bepalingen:
   1. de breedte van een erker mag niet meer bedragen dan 50% van de breedte van de voorgevel van het hoofdgebouw;
   2. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan de hoogte van de eerste bouwlaag van het bijbehorende hoofdgebouw plus 0,25 m;
   3. de diepte van de uitbreiding mag niet meer bedragen dan 25% van de diepte van de voortuin tot een maximum van 1 m;
b. voor het bouwen van erkers aan de zijgevel gelden de volgende bepalingen:
   1. de breedte van een erker mag niet meer bedragen dan 40% van de breedte van de zijgevel van het hoofdgebouw;
   2. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan de hoogte van de eerste bouwlaag van het bijbehorende hoofdgebouw plus 0,25 m;
   3. de diepte van de uitbreiding mag niet meer bedragen dan 25% van de diepte van de zijtuin met een maximum van 1,25 m.

3.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag niet meer bedragen dan 1 m;
b. de bouwhoogte van overige bouwwerken mag niet meer bedragen dan 4 m.

3.3 Specifieke gebruiksregels

Parkeren is toegestaan onder de volgende voorwaarde:

a. er mag uitsluitend voor een bijbehorend bouwwerk of voor een in het hoofdgebouw opgenomen garage geparkeerd worden, mits de afstand van het bijbehorend bouwwerk tot de voorste perceelsgrens niet minder bedraagt dan 5 m.

Artikel 4 Wonen

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen;
b. internetwinkels, uitsluitend in categorie 1 van bijlagen bij de regels bijlage 3;
c. vrije beroepen;
d. tuinen, erven en verhardingen;
e. parkeervoorzieningen;
f. watergangen;
g. water en waterhuishoudkundige voorzieningen;
h. bedrijven categorie 1 en 2 ter plaatse van de aanduiding 'bedrijf'.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende bepalingen:

a. hoofdgebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
b. ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' mag het aantal woningen niet meer bedragen dan is aangegeven;
c. ter plaatse van de aanduiding 'vrijstaand' mogen uitsluitend vrijstaande woningen worden gebouwd;
d. ter plaatse van de aanduiding 'twee-aaneen' mogen uitsluitend twee-aaneen en vrijstaande woningen worden gebouwd;
e. de voorgevel moet worden gesitueerd in de voorgevelrooilijn;
f. in afwijking van het bepaalde onder e mag de voorgevel ter plaatse van de figuur 'gevellijn' worden gesitueerd in, dan wel tot maximaal 3,5 m achter de voorgevelrooilijn;
g. de goothoogte mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)' is aangegeven;
h. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bouwhoogte (m)' of 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)' is aangegeven;
i. de afstand tot de zijdelingse perceelsgrenzen voor:
   1. vrijstaande woningen mag aan beide zijden niet minder bedragen dan 2,5 m;
   2. twee-aaneen gebouwde woningen aan één zijde mag niet minder bedragen dan 2,5 m; 3.
j. in afwijking van het bepaalde onder i mag de afstand tot de zijdelingse perceelsgrenzen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – 1' minder dan 2,5 m bedragen;
k. dakterrassen zijn toegestaan, met dien verstande dat de ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)' aangegeven hoogtes niet mogen worden overschreden, waarbij een dakterras als volledige bouwlaag wordt beschouwd.

4.2.2 Bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken gelden de volgende bepalingen:

a. bijbehorende bouwwerken mogen zowel binnen als buiten het bouwvlak worden gebouwd;
b. bijbehorende bouwwerken dienen op een afstand van ten minste 1,5 m achter de voorgevellijn van het hoofdgebouw te worden gebouwd. Indien de bestaande afstand minder bedraagt dan 1,5 m, dan betreft de bestaande afstand de minimale afstand achter de voorgevellijn;
c. de afstand tot de zijdelingse perceelsgrens mag niet minder bedragen dan 1 m, tenzij het bijbehorende bouwwerk in de zijdelingse perceelsgrens wordt gebouwd;
d. de gezamenlijke oppervlakte van bijbehorende bouwwerken, voor zover gesitueerd buiten het bouwvlak, en binnen het bouwvlak op gronden waar ingevolge deze regels geen hoofdgebouw mag worden opgericht, mag niet meer bedragen dan 70 m^2;

e. in afwijking van het bepaalde onder d mag de gezamenlijke oppervlakte aan bijbehorende bouwwerken, voor zover gesitueerd buiten het bouwvlak, en binnen het bouwvlak op gronden waar ingevolge deze regels geen hoofdgebouw mag worden opgericht, indien de oppervlakte van het bouwperceel meer bedraagt dan 1.000 m², niet meer bedragen dan 100 m²;
f. in aanvulling op het bepaalde onder d en e mag ter plaatse van de aanduiding 'bedrijf' de gezamenlijke oppervlakte van bijbehorende bouwwerken niet meer bedragen dan 325m²;
g. in aanvulling op het bepaalde onder d en e mogen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – afwijkende bebouwingsregeling' bijbehorende bouwwerken worden gebouwd ten behoeve van het bedrijf, waarbij de gezamenlijke oppervlakte van bijbehorende bouwwerken niet meer bedraagt dan 325m2;
h. indien de bestaande gezamenlijke oppervlakte als bedoeld in d en e meer bedraagt dan respectievelijk 70 m² of 100 m², dan wordt bij afbraak van bestaande vrijstaande bijbehorende bouwwerken de toegestane oppervlakte verhoogd met 50% van het oppervlak van de te slopen vrijstaande bijbehorende bouwwerken, tot een oppervlakte van maximaal 150 m²;
i. buiten het bouwvlak dient ten minste 30 m² onbebouwd te blijven. Indien de oppervlakte van het bouwperceel meer bedraagt dan 1.000 m² dient ten minste 50 m² onbebouwd te blijven;
j. de goothoogte van vrijstaande bijbehorende bouwwerken mag niet meer bedragen dan 3,2 m;
k. de goothoogte van aangebouwde bijbehorende bouwwerken mag niet meer bedragen dan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw vermeerderd met 0,25 m;
l. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5,5 m;
m. in afwijking van het bepaalde onder b is ter plaatse van de aanduiding 'bijgebouwen' het bestaande bijbehorende bouwwerk toegestaan.

4.2.3 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte van pergola's mag niet meer bedragen dan 2,5 m;
b. de bouwhoogte van kinderspeelwerktuigen mag niet meer bedragen dan 3 m;
c. de bouwhoogte van vlaggenstokken, lampen en masten mag niet meer bedragen dan 5 m;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 2 m.

4.3 Nadere eisen

Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen ten aanzien van de situering en de afmetingen van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, in verband met:

a. het voorkomen van een onevenredige aantasting van gebruiksmogelijkheden van de naastgelegen gronden;
b. de stedenbouwkundige en landschappelijke kwaliteit;
c. de verkeersveiligheid en brandveiligheid.

4.4 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken:

a. van het bepaalde in artikel 4 lid 2.1 sub e voor het situeren van de voorgevel van het hoofdgebouw op een afstand van niet meer dan 3 m achter de voorgevelrooilijn, mits het stedenbouwkundig beeld hierdoor niet onevenredig wordt aangetast;
b. van het bepaalde in artikel 4 lid 2.1 sub g ten behoeve van een goothoogte van niet meer dan 7 m voor 60% van het hoofdgebouw, indien de aangeduide goothoogte niet meer bedraagt dan 5 m, mits het stedenbouwkundig beeld hierdoor niet onevenredig wordt aangetast;
c. van het bepaalde in artikel 4 lid 2.2 sub b ten behoeve van het bouwen van bijbehorende bouwwerken tot in de voorgevelrooilijn, mits het stedenbouwkundig beeld hierdoor niet onevenredig wordt aangetast;
d. van het bepaalde in artikel 4 lid 2.2 sub d ten behoeve van het bouwen van een grotere gezamenlijke oppervlakte aan bijbehorende bouwwerken, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

1. de oppervlakte van het bouwperceel mag niet minder bedragen dan 2.500 m²;
2. de gezamenlijke oppervlakte mag niet meer bedragen dan 200 m²;
3. de grotere gezamenlijke oppervlakte dient ruimtelijk inpasbaar te zijn.

4.5 Specifieke gebruiksregels

Binnen de bestemming 'Wonen' is de uitoefening van een vrij beroep in een (bedrijfs)woning toegestaan tot een oppervlakte van maximaal 50 m² van het hoofdgebouw en/of de bijbehorende bouwwerken.

4.6 Afwijken van de gebruiksregels

4.6.1 Afwijken bedrijfsmatige en beroepsmatige activiteiten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in artikel 4 lid 1 ten behoeve van bedrijfsmatige en beroepsmatige activiteiten in een bedrijfswoning, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. de oppervlakte mag niet meer bedragen dan 80% van het begane grondoppervlak van het hoofdgebouw en/of de bijbehorende bouwwerken, met een oppervlakte van niet meer dan 50 m². Indien de woning slechts één bouwlaag heeft geldt een percentage van niet meer dan 40% met een oppervlakte van niet meer dan 25 m²;
b. het gaat om een bedrijfsactiviteit die behoort tot milieucategorie 1 of 2 van de Staat van bedrijfsactiviteiten (bijlagen bij de regels bijlage 1);
c. de gebruiker van de woning deze activiteit uitoefent;
d. een bedrijf dat vergunningplichtig is in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is niet toegestaan;
e. er dient voorzien te worden in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein of in de directe omgeving.

4.6.2 Afwijken detailhandel

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in artikel 4 lid 1 ten behoeve van detailhandel, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. de oppervlakte mag niet meer bedragen dan 50 m²;
b. detailhandel mag uitsluitend op de begane grond plaats vinden;
c. er dient voorzien te worden in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein of in de directe omgeving.

4.7 Wijzigingsbevoegdheid

4.7.1 Wijziging bouwtypologie

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen ten einde bij algehele sloop van één of meerdere woningen, woningen terug te bouwen in een andere bebouwingstypologie onder voorwaarden dat:

a. de uitvoerbaarheid van de ontwikkeling wordt aangetoond;
b. voldaan wordt aan de minimale afstanden tot de zijdelingse perceelsgrens zoals bedoeld in artikel 4 lid 2.1 sub i;
c. voorzien wordt in voldoende parkeergelegenheid op eigen erf;
d. geen onevenredige toename van de verkeersbewegingen optreedt;
e. er rekening gehouden wordt met de gevolgen voor de waterhuishouding (waterkwaliteit en -kwantiteit);
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de belangen van direct omwonenden;
g. de gemeente gevrijwaard wordt van alle plankosten;
h. de ontwikkeling inpasbaar is vanuit stedenbouwkundig-ruimtelijk oogpunt;
i. de woningbouw past binnen het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid.

Artikel 5 Waarde - archeologie 1

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - archeologie 1' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

5.2 Bouwregels

a. Voor het bouwen overeenkomstig de regels voor de andere op deze gronden voorkomende bestemmingen dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen, voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 100 m², een rapport te overleggen waarin de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag zullen worden verstoord, naar oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
b. Indien uit het in sub a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning zullen of kunnen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
   1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
   2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
   3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de omgevingsvergunning te stellen kwalificaties.
c. Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in sub a indien de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.

5.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

5.3.1 Werken en werkzaamheden

Het is binnen deze bestemming verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren, indien de oppervlakte van deze werken en werkzaamheden meer dan 100 m² bedraagt:

a. het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld, zoals afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, aanleg of rooien van bos, boomgaard of diepwortelende beplanting, aanbrengen van oppervlakte- verhardingen, aanleggen van drainage, verwijderen van funderingen;
b. het graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en greppels;
c. het aanleggen van leidingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld.

5.3.2 Uitzonderingen

Het in artikel 5 lid 3.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn;
b. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

5.3.3 Toelaatbaarheid

a. De in artikel 5 lid 3.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.
b. Alvorens over de aanvraag wordt beslist, dient de aanvrager een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld.
c. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld. Deze informatie wordt dan als een rapport beschouwd.

Artikel 6 Waarde – Cultuurhistorisch waardevol gebied

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de instandhouding, herstel en versterking van de cultuurhistorische waarden van gebieden met een zeer hoge of hoge cultuurlandschappelijke waardering, waaronder ook begrepen de oude bebouwingslinten en de belangrijkste (historische) doorgaande wegen en waterlopen, waarvan de cultuurhistorische waarden bestaan uit:

a. de mate van visueel-ruimtelijke relatie met de (agrarische) percelen en het onderscheid daarin tussen de verschillende landschapstypen (open, half-open of gesloten);
b. de overwegend agrarische oorsprong van de bebouwing in de linten;
c. de maat en schaal van de bebouwing;
d. de variatie van rooilijnen en bouwmassa's langs de linten;
e. de compactheid van de bebouwingsensembles op de afzonderlijke percelen;
f. hoofdgebouwen die gericht zijn op de bebouwingslinten;
g. een herkenbaar onderscheid in situering en massa tussen hoofd- en bijgebouwen.

6.2 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats, vorm en afmetingen van bouwwerken indien dit noodzakelijk wordt geacht ter voorkoming van een onevenredige aantasting van de in lid 6.1 genoemde cultuurhistorische waarden.

6.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

6.3.1 Werken en werkzaamheden

Het is verboden op de gronden met de bestemming 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied' zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het aanbrengen van (half-)verhardingen;
b. het rooien of vellen van houtgewas;
c. het afgraven, vergraven, ophogen en egaliseren van de bodem;
d. het graven of dempen van sloten;

e. het verwijderen van perceelsrandbeplanting;
f. het aanleggen van wegen of paden;
g. het wijzigen van perceels- of kavelgrenzen;
h. het aanbrengen van hoogopgaande beplanting anders dan het herplanten van gerooide / gevelde houtopstanden;
i. het verwijderen van wegen of paden.

6.3.2 Uitzonderingen
Het in lid 6.3.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, welke:

a. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit bestemmingsplan;
b. krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van het van kracht worden van dit bestemmingsplan;
c. het normale onderhoud betreffen overeenkomstig de overige bestemmingen van deze gronden en/of voortvloeien uit het normale beheer en gebruik overeenkomstig de bestemming.

6.3.3 Toelaatbaarheid
De in lid 6.3.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien de in lid 6.1 genoemde cultuurhistorische waarden niet onevenredig worden aangetast.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 7 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 8 Algemene bouwregels

8.1 Overschrijding ondergeschikte bouwdelen

Bebouwingsgrenzen en maximale bouwhoogtes mogen worden overschreden door goten, overstekende daken, ondergeschikte bouwdelen zoals plinten, pilasters, standleidingen, funderingen, etalagekasten, erkers en koekoeken, voor het feitelijke gevelvlak tot maximaal 1 m alsmede door liftkokers, trappenhuizen en galerijen.

8.2 Dakhelling

a. Gebouwen worden afgedekt met hellende dakvlakken waarvan de helling niet meer mag bedragen dan 55º. Binnen de toegestane dakvlakken mag een gebouw ook met een plat dak worden afgedekt en mogen dakvlakken met een helling van meer dan 55º en rechtopgaande gevelconstructies, waaronder ook topgevels, worden gerealiseerd. Voor dakkapellen, schoorstenen en andere uitstekende bouwdelen van ondergeschikte betekenis mag de maximale hellingshoek worden overschreden.
b. Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde onder a mits het stedenbouwkundig beeld niet wordt aangetast.

8.3 Bestaande afwijkende maatvoering hoofdgebouwen

Indien de op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan bestaande maten van een hoofdgebouw niet voldoen aan de bouwregels ten aanzien van de maximale afstand tot de voorgevelrooilijn, de minimale afstand tot de zijdelingse perceelsgrenzen en/of de maximale goot- en bouwhoogte en/of de maximale inhoud, dan gelden deze bestaande afwijkende maten als maximaal danwel minimaal toelaatbaar.

8.4 Bestaande afwijkende bijbehorende bouwwerken voor voorgevellijn

Bestaande bijbehorende bouwwerken op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan gesitueerd voor de voorgevellijn danwel op een afstand van minder dan 1,5 m achter de voorgevellijn zijn toegestaan, met dien verstande dat deze bestaande afwijking als maximaal toelaatbaar geldt.

8.5 Ondergronds bouwen

a. Tenzij in hoofdstuk 2 anders is bepaald mag op plaatsen waar hoofdgebouwen en bijbehorende bouwwerken zijn of gelijktijdig worden gebouwd eveneens ondergronds worden gebouwd. Direct aansluitend mogen in- dan wel uitritten ten behoeve van de ondergrondse bouwwerken worden gebouwd;
b. de verticale diepte mag bij ondergronds bouwen niet meer bedragen dan 3,5 m;
c. het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde onder a voor het bouwen van ondergrondse bouwwerken op andere locaties dan onder het hoofdgebouw of bijbehorend bouwwerk, uitsluitend daar waar bovengronds gebouwd mag worden, mits hierdoor de in het gebied aanwezige waarden niet onevenredig worden aangetast.

8.6 Bouwen in de voorgevelrooilijn

a. Hoofdgebouwen dienen in de voorgevel rooilijn gesitueerd te worden;
b. Het bevoegd gezag kan afwijken van het bepaalde onder a voor het oprichten van hoofdgebouwen tot maximaal 3 meter achter de voorgevelrooilijn indien dit stedenbouwkundig wenselijk of inpasbaar is.

Artikel 9 Algemene gebruiksregels

9.1 Strijdig gebruik

Onder strijdig gebruik wordt in ieder geval verstaan:

a. het in gebruik nemen of laten nemen en/of geven van opstallen en/of gronden op andere wijze dan conform de bestemmingsplanregels is toegestaan;
b. het in gebruik nemen of laten nemen en/of geven van gronden, gebouwen, bouwwerken en onderkomens ten behoeve van een seksinrichting en/of escortbedrijf en prostitutie;
c. het in gebruik nemen of laten nemen en/of geven van bijbehorende bouwwerken bij een woning als zelfstandige woningen en als afhankelijke woonruimte;
d. het in gebruik nemen of laten nemen en/of geven van onbebouwde grond als stort- en overslagplaats van aan het gebruik onttrokken goederen en materialen, anders dan als tijdelijke opslag ten behoeve van het normale gebruik en onderhoud.

9.2 Algemene parkeerregel

a. Het is verboden te bouwen dan wel het feitelijk gebruik van gronden en/of bestaande bouwwerken te wijzigen, indien er niet wordt voldaan aan de gestelde eisen ten aanzien van parkeren. Indien een bouwplan en/of het feitelijk gebruik daartoe aanleiding geeft, moet ten behoeve van het parkeren van auto's in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op de bij het bouwplan en/of het feitelijk gebruik behorende en daartoe bestemde gronden. De parkeernormen zoals opgenomen in de Nota parkeernormen (bijlagen bij de regels bijlage 2) zijn van toepassing.
b. Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van de parkeernormen, indien voldaan wordt aan de voorwaarden zoals opgenomen in de Nota parkeernormen (bijlagen bij de regels bijlage 2).
c. Ruimte(n) voor het parkeren van auto’s, voor zover de aanwezigheid van deze ruimten krachtens de Nota Parkeernormen (bijlagen bij de regels bijlage 2) is geëist, dient te allen tijde voor dit doel beschikbaar te blijven. Ander gebruik wordt aangemerkt als strijdig gebruik.
d. Indien een bouwplan daartoe aanleiding geeft, moet ten behoeve van het laden of lossen van goederen in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op de bij het bouwplan behorende en daartoe bestemde gronden.
e. Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde onder d. Het bevoegd gezag neemt hierbij in onder andere in overweging of:
   1. het bouwplan feitelijk en/of economisch gezien redelijkerwijs zodanig kan worden aangepast dat alsnog wordt voldaan aan de parkeerregels;
   2. het belang dat met het voldoen aan de parkeerregels is gediend niet onevenredig wordt aangetast;
   3. Er op andere wijze in de benodigde laad- of losruimte wordt voorzien.

9.3 Evenementen

Alle gronden zijn tevens bestemd voor evenementen.

Artikel 10 Algemene afwijkingsregels

10.1 Algemene afwijkingen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken:

a. van deze regels en toestaan dat het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of –intensiteit daartoe aanleiding geeft;
b. van deze regels en toestaan dat het bouwvlak in geringe mate wordt overschreden, indien een meetverschil daartoe aanleiding geeft;

c. van deze regels ten behoeve van de overschrijding van de voorgevelrooilijn voor de bouw van een luifel aan de voorgevel van een hoofdgebouw, geen woning zijnde, met dien verstande dat:
   1. de overschrijding van de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan 2 m;
   2. de bouwhoogte van de luifel niet meer mag bedragen dan de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw;
   3. er geen bezwaren bestaan vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid;
d. van deze regels en toestaan dat openbare nutsgebouwtjes, wachthuisjes ten behoeve van het openbaar vervoer, telefooncellen, gebouwtjes ten behoeve van de bediening van kunstwerken, toiletgebouwtjes en naar aard daarmee gelijk te stellen gebouwtjes worden gebouwd, met dien verstande dat:
   1. de inhoud per gebouwtje niet meer dan 50 m3 mag bedragen;
   2. de bouwhoogte niet meer dan 3,5 m mag bedragen;
e. van deze regels ten aanzien van de maximaal toegestane bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en toestaan dat de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot:
   1. ten behoeve van kunstwerken, geen gebouwen zijnde, tot niet meer dan 40 m;
   2. ten behoeve van waarschuwings- en/of communicatiemasten tot niet meer dan 50 m;
   3. ten behoeve van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot niet meer dan 10 m;
f. van deze regels ten aanzien van de maximaal toegestane bouwhoogte van gebouwen ten behoeve van een overschrijding van deze maximaal toegestane bouwhoogte voor plaatselijke verhogingen, zoals schoorstenen, luchtkokers, liftkokers, lichtkappen en technische ruimten, met dien verstande dat:
   1. de maximale oppervlakte van de vergroting niet meer mag bedragen dan 10% van het betreffende platte dakvlak of de horizontale projectie van het schuine dakvlak;
   2. de bouwhoogte niet meer mag bedragen dan 1,25 maal de maximaal toegestane bouwhoogte van het betreffende gebouw.

10.2 Afwijkingsregeling mantelzorg

10.2.1 Afwijken mantelzorg

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van artikel 9 lid 1 sub c en toestaan dat een (vrijstaand) bijbehorend bouwwerk of een tijdelijke woonunit bij een (bedrijfs-/dienst)woning gebruikt wordt als afhankelijke woonruimte, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

a. er bestaat aantoonbare behoefte aan mantelzorg, dan wel de mantelzorgbehoevende(n) is (zijn) ouder dan 70 jaar. De behoefte aan mantelzorg kan worden aangetoond door middel van een verklaring van een onafhankelijke deskundige;
b. voorzieningen die het bijbehorend bouwwerk geschikt maken voor bewoning mogen slechts aanwezig zijn gedurende de periode dat mantelzorg wordt verleend en maximaal drie maanden nadat bewoning van het bijbehorend bouwwerk is beëindigd;
c. de tijdelijke woonunit mag slechts aanwezig zijn gedurende de periode dat mantelzorg wordt verleend en maximaal drie maanden nadat bewoning van de woonunit is beëindigd;
d. de bouwhoogte van de tijdelijke woonunit mag niet meer bedragen dan 3 m;
e. bewoning van het bijbehorend bouwwerk of de woonunit wordt direct beëindigd nadat de mantelzorgbehoefte is komen te vervallen, tenzij niet direct een geschikte vervangende zelfstandige woonruimte beschikbaar is. In dat geval mag bewoning van het bijbehorend bouwwerk of de woonunit maximaal 12 maanden worden voortgezet nadat de mantelzorgbehoefte is komen te vervallen;
f. het bijbehorend bouwwerk of de tijdelijke woonunit is gelegen binnen het bouwvlak dan wel de afstand tot het hoofdgebouw bedraagt niet meer dan 50 m;
g. de oppervlakte ten behoeve van mantelzorg in een bijbehorend bouwwerk of tijdelijke woonunit bedraagt niet meer dan 100 m², met dien verstande dat:
   a. bij mantelzorg in een bijbehorend bouwwerk de maximaal toegestane oppervlakte aan bijbehorende bouwwerken niet mag worden overschreden;

b. bij mantelzorg in een tijdelijke woonunit overschrijding van de maximaal toegestane oppervlakte aan bijbehorende bouwwerken is toegestaan;

h. de bewoning in het kader van mantelzorg vindt niet plaats op de verdiepingen van een bijbehorend bouwwerk;
i. het gebruik van een bijbehorend bouwwerk of woonunit voor bewoning leidt niet tot een onevenredige aantasting van de omgeving en belangen van derden;
j. er bestaan geen milieuhygiënische belemmeringen tegen het gebruik van het bijbehorend bouwwerk of woonunit voor bewoning, waarbij rekening moet worden gehouden met aspecten zoals veiligheid, geluid en milieu;
k. het karakter van de omgeving moet voor wat betreft de aanwezige landschapswaarden gehandhaafd blijven. Indien noodzakelijk moet hiervoor de woonunit landschappelijk worden ingepast.

10.2.2 Intrekken omgevingsvergunning mantelzorg

Het bevoegd gezag trekt de omgevingsvergunning, verleend op grond van artikel 10 lid 2.1 in, indien de bij het verlenen van de omgevingsvergunning bestaande noodzaak vanuit een oogpunt van mantelzorg niet meer aanwezig is.

10.3 Afwijken kleinschalige logiesaccommodaties

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van de gebruiksregels ten behoeve van kleinschalige logiesaccommodaties bij een (bedrijfs-/dienst)woning, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

a. ontheffing is niet mogelijk bij (bedrijfs-/dienst)woningen binnen een horecabestemming;
b. de accommodatie beschikt over maximaal 4 kamers met gedeelde voorzieningen of maximaal 2 logieseenheden met eigen voorzieningen en biedt ruimte aan maximaal 8 personen tegelijkertijd per nacht;
c. de aanvrager is verplicht een nachtregister bij te houden;
d. permanent verblijf is niet toegestaan;
e. het gebouw waarop de aanvraag betrekking heeft betreft de woning zelf of staat vast aan de woning;
f. in afwijking van het bepaalde in artikel 10 lid 3 sub e kan ook een omgevingsvergunning verleend worden voor het gebruik van bijbehorende bouwwerken als kleinschalige logiesaccommodaties, indien het gaat om gemeentelijke of rijksmonumenten;
g. de woonfunctie in de woning blijft in overwegende mate behouden;
h. aangetoond dient te worden dat de activiteit geen extra parkeerruimte vereist binnen het openbaar gebied;
i. de landschappelijke, cultuurhistorische en/of architectonische waarden van het gebouw of complex dienen behouden te blijven. Indien aanpassingen aan een gebouw of complex worden gedaan wordt de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit hierover om advies gevraagd;
j. de omgevingsvergunning mag geen onevenredig nadelige gevolgen hebben voor het woon- of leefklimaat en doet geen afbreuk aan het woonkarakter van de wijk of buurt;
k. de omgevingsvergunning heeft geen nadelige gevolgen voor de bedrijfsvoering van omliggende (agrarische) bedrijven of voor woningen;
l. er bestaan geen milieuhygiënische belemmeringen tegen het gebruik van de woning voor kleinschalige logiesaccommodaties, waarbij rekening moet worden gehouden met de specifieke omstandigheden, die samenhangen met de betreffende locatie;
m. degene die de bedrijfsactiviteit in hoofdzaak uitvoert is tevens bewoner van de woning.

10.4 Afwijken theetuinen en kleinschalige dagrecreatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen ten behoeve van de exploitatie van een theetuin en kleinschalige dagrecreatie bij een (bedrijfs/dienst)woning, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

a. afwijking is niet mogelijk bij (bedrijfs-/dienst)woningen binnen de bestemming 'Horeca';
b. de omvang van het terras, veranda e.d. ten behoeve van het gebruik van consumpties door bezoekers mag niet meer bedragen dan 100 m²;

c. er vindt geen detailhandel plaats, uitgezonderd in ondergeschikte vorm een beperkte verkoop in verband met de bedrijfsmatige activiteit;
d. de oppervlakte aan uitstalruimte voor verkoop ten behoeve van de theetuin bedraagt niet meer dan 4 m²;
e. ten behoeve van slechtweervoorzieningen en/of sanitaire voorzieningen mag maximaal 40% van het vloeroppervlak van de woning en de daarbij behorende bijbehorende bouwwerken worden gebruikt voor de bedrijfsmatige activiteiten, tot een maximum oppervlakte van 45 m²;
f. de functie waarvoor de gronden zijn bestemd blijft in overwegende mate behouden;
g. degene die de bedrijfsactiviteit in hoofdzaak uitvoert is tevens bewoner van de woning;
h. de betreffende activiteiten hebben niet een zodanige verkeersaantrekkende werking dat deze leiden tot een nadelige beïnvloeding van de normale afwikkeling van het verkeer;
i. aangetoond dient te worden dat de activiteit geen extra parkeerruimte vereist binnen het openbaar gebied;
j. de omgevingsvergunning levert geen onevenredig nadelige gevolgen op voor het woon- of leefklimaat en doet geen afbreuk aan het woonkarakter van de wijk of buurt;
k. de omgevingsvergunning heeft geen nadelige gevolgen voor de bedrijfsvoering van omliggende (agrarische) bedrijven of voor woningen;
l. er bestaan geen milieuhygiënische belemmeringen tegen het gebruik van de gronden bij de woning voor een theetuin en kleinschalige dagrecreatie, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke omstandigheden, die samenhangen met de betreffende locatie.

10.5 Afwijken carports

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen ten behoeve van de bouw van een carport bij een woning, indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. de carport wordt gebouwd binnen de bestemming Wonen en/of de bestemming Tuin;
b. de carport mag niet worden gebouwd vóór de voorgevel;
c. de bouwhoogte van de carport mag niet meer bedragen dan 3,2 m;
d. de oppervlakte van de carport mag niet meer bedragen dan 20 m²;
e. de carport mag geen nadelige invloed hebben op de verkeersveiligheid en dient te passen binnen de stedenbouwkundige structuur van de omgeving.

Artikel 11 Algemene wijzigingsregels

11.1 Wijziging Waarde - Archeologie

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming 'Waarde - Archeologie 1', geheel of gedeeltelijk te doen vervallen of toe te kennen, indien dit op basis van archeologisch onderzoek gewenst is.

11.2 Wijziging ten behoeve van detailhandel of horeca

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen om detailhandel of horeca toe te staan, indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. aangetoond dient te worden dat de wijziging geen nadelige invloed heeft op de afwikkeling van het verkeer en mag geen extra onevenredige toename van de parkeerbehoefte binnen het openbaar gebied veroorzaken;
b. de landschappelijke, cultuurhistorische en/of architectonische waarden van het gebouw of complex dienen behouden te blijven. Indien aanpassingen aan een gebouw of complex worden gedaan wordt de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit hierover om advies gevraagd;
c. de wijziging mag geen onevenredig nadelige gevolgen hebben voor het woon- of leefklimaat en doet geen afbreuk aan het woonkarakter van de wijk of buurt;
d. de wijziging heeft geen nadelige gevolgen voor de bedrijfsvoering van omliggende (agrarische) bedrijven of voor woningen;

e. er bestaan geen milieuhygiënische belemmeringen tegen het gebruik voor detailhandel of horeca, waarbij rekening moet worden gehouden met de specifieke omstandigheden, die samenhangen met de betreffende locatie;
f. horeca in categorie 4 is niet toegestaan.

Artikel 12 Overige regels

12.1 Verwijzing naar andere wettelijke regelingen

Waar in dit plan wordt verwezen naar andere wettelijke regelingen, wordt geduid op de regelingen zoals die luidden op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp van het bestemmingsplan.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 13 Overgangsrecht

13.1 Overgangsrecht bouwwerken

a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel kan worden gebouwd krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,
   1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd
   2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.
b. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het bepaalde onder a een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld onder a met maximaal 10%.
c. Het bepaalde onder a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

13.2 Overgangsrecht gebruik

a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.
b. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het bepaalde onder a, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
c. Indien het gebruik, bedoeld in het bepaalde onder a, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.
d. Het bepaalde onder a is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 14 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan ‘Rijdt 65 Horssen’.

Bijlagen

Bijlage 1: staat van bedrijfsactiviteiten

Bijlage 2: nota parkeernormen

Bijlage 3: beleidsnotitie internetwinkels

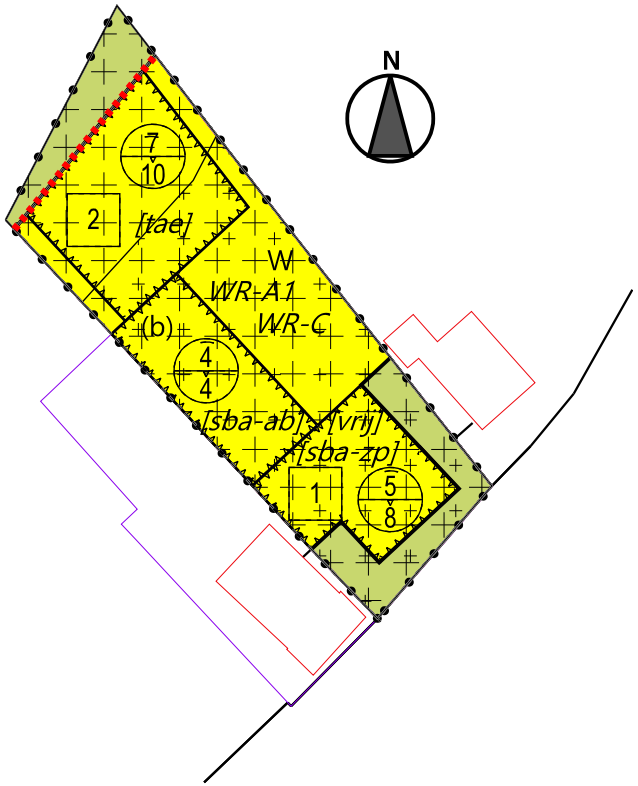

Plangebied

plangebied

Bestemmingen

Enkelbestemmingen

T — tuin

W — wonen

Dubbelbestemmingen

WR-A — waarde archeologie -1

WR-C — waarde-cultuurhistorisch waardevol gebied

Aanduidingen

Bouwvlak

bouwvlak

Functieaanduidingen

(b) — bedrijf

Bouwaanduidingen

[sba-ab] — specifieke bouwaanduiding - afwijkende bebouwingsregeling

[sba-zp] — specifieke bouwaanduiding - zijdelingse perceelsgrens

[tae] — twee-aaneen

[vrij] — vrijstaand

Maatvoeringsaanduidingen

E — maximum aantal wooneenheden

A/B — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)

Figuren

gevellijn

Verklaringen

ondergrond

versie	datum	get.	gez.	wijziging
E	18-06-2020	KD	GO	definitief plan
D	22-01-2020	KD	GO	diverse wijzigingen
C	20-09-2019	KD	GO	wijziging bouwaanduidingen en waarde-cultuurhistorisch waardevol gebied
B	30-08-2017	FF	GO	aanpassing archeologie na aanleiding reactie gemeente op concept

Bestemmingsplan NL.IMRO.0225.BPhorRijdt65-2003

Verbeelding Rijdt 65 Horssen

schaal	1:1000	datum	blad	projectnummer	nummer	versie
formaat	A4	18-06-2020		14014	VB01	E

PIETER OOSTERHOUT BURO VOOR ARCHITEKTUUR BNA B.V.
024-677 50 54 www.oosterhoutarchitecten.nl

© niets van deze tekening mag vermeningvuldigd worden zonder schriftelijke toestemming van PIETER OOSTERHOUT BURO VOOR ARCHITEKTUUR B.V.

bestandsnaam: Vbpk.DRW

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1558
Extern Zaak ID	Z/20/048416
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	7.2
Omschrijving	Jaarstukken 2019 gemeente Druten
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Buijsrogge, Luuk
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Druten	Brink, W. (Willy)
Telefoonnummer steller	0625747147
E-mail adres steller	l.buijsrogge@drutenwijchen.l

Bijlagen
Beslisnota raad jaarrekening 2019
Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten
Bijlage 2: Gemeente Druten - Controleverklaring 2019

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	9 juni 2020
Raad RTG Druten	18 juni 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. De jaarstukken 2019, met daarbinnen de onderdelen het jaarverslag 2019 en de jaarrekening 2019, vast te stellen.

2.

Met betrekking tot de jaarstukken:

- kennis te nemen van het inhoudelijk jaarverslag 2019;
- kennis te nemen en in te stemmen met gemelde afwijkingen t.o.v. de begroting 2019 na wijzigingen
- in te stemmen met het positief saldo van de baten en lasten van de rekening 2019 vóór

resultaatbestemming ad € 1.560.690;
• in te stemmen met het positief saldo van de baten en lasten van de rekening 2019 na resultaatbestemming ad € 853.911.
Met betrekking tot de grondexploitaties (MPG):
• De verliesvoorziening Westerhout- Zuid met € 833.088 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
• De verliesvoorziening Tabaksveld met € 1.068 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
• De verliesvoorziening Deest Zuid met € 6.123 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
• De verliesvoorziening Pas Afferden met € 9.371 te verlagen en dit voordeel te storten in de reserve grondbedrijf;
• De verliesvoorziening Smid Druten met € 20.064 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
• Omdat bovenstaande reeds als zodanig in de jaarrekening is verwerkt, heeft dit geen invloed op het resultaat.

Besluit

de Gemeenteraad besluit:
1. De jaarstukken 2019, met daarbinnen de onderdelen het jaarverslag 2019 en de jaarrekening 2019, vast te stellen.
2.
Met betrekking tot de jaarstukken:
• kennis te nemen van het inhoudelijk jaarverslag 2019;
• kennis te nemen en in te stemmen met gemelde afwijkingen t.o.v. de begroting 2019 na wijzigingen
• in te stemmen met het positief saldo van de baten en lasten van de rekening 2019 vóór resultaatbestemming ad € 1.560.690;
• in te stemmen met het positief saldo van de baten en lasten van de rekening 2019 na resultaatbestemming ad € 853.911.
Met betrekking tot de grondexploitaties (MPG):
• De verliesvoorziening Westerhout- Zuid met € 833.088 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
• De verliesvoorziening Tabaksveld met € 1.068 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
• De verliesvoorziening Deest Zuid met € 6.123 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
• De verliesvoorziening Pas Afferden met € 9.371 te verlagen en dit voordeel te storten in de reserve grondbedrijf;

Gemeente Druten

• De verliesvoorziening Smid Druten met € 20.064 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
• Omdat bovenstaande reeds als zodanig in de jaarrekening is verwerkt, heeft dit geen invloed op het resultaat.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer:

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Jaarrekening 2019

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De jaarstukken 2019, met daarbinnen de onderdelen het jaarverslag 2019 en de jaarrekening 2019, vast te stellen.
2.

Met betrekking tot de jaarstukken:
- kennis te nemen van het inhoudelijk jaarverslag 2019;
- kennis te nemen en in te stemmen met gemelde afwijkingen t.o.v. de begroting 2019 na wijzigingen
- in te stemmen met het positief saldo van de baten en lasten van de rekening 2019 vóór resultaatbestemming ad € 1.560.690;
- in te stemmen met het positief saldo van de baten en lasten van de rekening 2019 na resultaatbestemming ad € 853.911.

Met betrekking tot de grondexploitaties (MPG):
- De verliesvoorziening Westerhout- Zuid met € 833.088 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
- De verliesvoorziening Tabaksveld met € 1.068 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
- De verliesvoorziening Deest Zuid met € 6.123 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
- De verliesvoorziening Pas Afferden met € 9.371 te verlagen en dit voordeel te storten in de reserve grondbedrijf;
- De verliesvoorziening Smid Druten met € 20.064 te verhogen en dit nadeel te onttrekken aan de reserve grondbedrijf;
- Omdat bovenstaande reeds als zodanig in de jaarrekening is verwerkt, heeft dit geen invloed op het resultaat.

Aanleiding
Het college biedt de gemeenteraad de jaarstukken over 2019 aan, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening. In de jaarstukken over 2019 legt het college eindverantwoording af aan de gemeenteraad over het (uit)gevoerde beleid en beheer met de daarbij behorende financiële gegevens over dat jaar. Bij de vaststelling van de programmabegroting 2019 gaf de gemeenteraad aan het college de opdracht het daarin vastgelegde beleid uit te voeren. Naast de perspectiefnota en najaarsnota is de raad via tussentijdse rapportages en informatienota's in het verdere verloop van 2019 geïnformeerd over de voortgang en de afwijkingen van de begroting 2019 en de verwachte ontwikkelingen.

Wat is het financiële resultaat?
De jaarrekening 2019 van de gemeente Druten presenteert een voordelig resultaat van € 853.911. Een gedeelte van het positieve resultaat is in 2020 nog benodigd om diverse projecten af te ronden. In februari heeft uw raad ingestemd met overheveling van incidentele restantbudgetten van 2019 naar 2020, waarbij inzichtelijk is gemaakt welke budgetten nog benodigd zijn.

Weerstandsvermogen en kengetallen
Voor 2019 zijn de risico's van de gemeente Druten weer geactualiseerd. Een overzicht van de belangrijkste risico's is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Dit jaar is opnieuw gebleken dat we uitstekend in staat zijn om risico's financieel op te vangen.

Accountantscontrole
De resultaten van de accountantscontrole (Accountantsverslag, controleverklaring en de gewaarmerkte jaarstukken) worden later apart toegezonden aan de raadsleden. De accountant heeft mondeling toegezegd dat er een goedkeurende verklaring verwacht mag worden inzake getrouwheid en rechtmatigheid.

Jaarstukken 2019
De jaarstukken 2019 worden hierbij aan de raad aangeboden, waarbij de verantwoording op een zo overzichtelijk mogelijke wijze is gepresenteerd. Tevens worden de jaarstukken (publiekelijk) ter inzage gelegd.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Gewenst resultaat
Een door de gemeenteraad vastgestelde versie van de jaarstukken 2019.

Argumenten
Volgens artikel 198 lid 1 van de gemeentewet dient de raad de jaarrekening en het jaarverslag vast te stellen in het jaar volgend op het begrotingsjaar.
Het is verplicht dat de gemeenteraad de jaarstukken 2019 vaststelt vóór 15 juli 2020.

Tegenargumenten en risico's
NVT

Financiële gevolgen
NVT

Uitvoering of Vervolgstappen
Na vaststelling door de gemeenteraad zullen de vastgestelde jaarstukken vóór 15 juli 2020 naar de toezichthouder (provincie) gezonden worden.

Kon pagina 1 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 6 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 7 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 8 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 9 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 10 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 11 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 12 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 13 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 14 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 15 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 16 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 17 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 18 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 19 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 20 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 21 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 22 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 23 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 24 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 25 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 26 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 27 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 28 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 29 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 30 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 31 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 32 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 33 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 34 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 35 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 36 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 37 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 38 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 39 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 40 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 41 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 42 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 43 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 44 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 45 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 46 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 47 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 48 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 49 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 50 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 51 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 52 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 53 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 54 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 55 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 56 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 57 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 58 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 59 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 60 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 61 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 62 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 63 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 64 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 65 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 66 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 67 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 68 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 69 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 70 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 71 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 72 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 73 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 74 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 75 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 76 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 77 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 78 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 79 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 80 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 81 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 82 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 83 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 84 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 85 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 86 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 87 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 88 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 89 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 90 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 91 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 92 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 93 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 94 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 95 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 96 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 97 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 98 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 99 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 100 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 101 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 102 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 103 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 104 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 105 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 106 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 107 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 108 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 109 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 110 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 111 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 112 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 113 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 114 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 115 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 116 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 117 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 118 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 119 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 120 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 121 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 122 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 123 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 124 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 125 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 126 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 127 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 128 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 129 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 130 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 131 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 132 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 133 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 134 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 135 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 136 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 137 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 138 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 139 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 140 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 141 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 142 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 143 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 144 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 145 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 146 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 147 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 148 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 149 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 150 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 151 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 152 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 153 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 154 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 155 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 156 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 157 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 158 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 159 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 160 uit document Bijlage 1: Jaarrekening 2019 Druten niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document Bijlage 2: Gemeente Druten - Controleverklaring 2019 niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document Bijlage 2: Gemeente Druten - Controleverklaring 2019 niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document Bijlage 2: Gemeente Druten - Controleverklaring 2019 niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document Bijlage 2: Gemeente Druten - Controleverklaring 2019 niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document Bijlage 2: Gemeente Druten - Controleverklaring 2019 niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1494
Extern Zaak ID	Z/20/048051
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	7.3
Omschrijving	Perspectiefnota 2020 gemeente Druten
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Buijsrogge, Luuk
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Druten	Brink, W. (Willy)
Telefoonnummer steller	06 25 747 147
E-mail adres steller	l.buijsrogge@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota voor de Gemeenteraad Perspectiefnota 2020.pdf
Perspectiefnota 2020 Druten.pdf
Amendement Beweegtuin Afferden - Sociaal Maas en Waal.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW openbaar Druten	26 mei 2020
Presidium Druten	8 juni 2020
Raad RTG Druten	18 juni 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. Instemmen met de voorstellen en mutaties met betrekking tot de reserves en voorzieningen
als genoemd bij paragraaf 2.2 Actualisatie reserves en voorzieningen 2020.
2. Het bestemmen van het beschikbare saldo van de jaarrekening 2019 ad
€ 853.911 als dekkingsmiddel deze perspectiefnota 2020.
3. Na de bovenstaande mutaties resteert eenmalig (zie blz.25) een bedrag aan eenmalige middelen ad -/- € 474.615. Na de berekening van de structurele effecten resteert in 2020

Gemeente Druten

een
saldo aan structurele middelen ten bedrage van -/- € 454.565 (zie blz.27). Daardoor komt het
geprognosticeerde saldo voor de exploitatie 2020 uit op (-/- € 474.615) + (-/- 454.565) = -/- € 929.180. Om dit tekort af te dekken zetten we de algemene reserve in.
4. De ramingen van de dienst 2020 inclusief de mutaties in de reserves en voorzieningen wijzigen conform de overzichten op de pagina's 23 t/m 27. Daartoe wordt de 2
e
begrotingswijziging 2020 vastgesteld.
5. De ramingen vanaf het begrotingsjaar 2021 opnemen in het investerings- en bestedingsplan
van de conceptbegroting 2021.
6. Een krediet ter hoogte van € 615.000 beschikbaar stellen ten behoeve van het verbeteren van d'n Bogerd conform het masterplan 'Blik op de toekomst - Bogerd 3.0'.
7. Akkoord gaan met een verhoging van € 40.000 op het bestaande krediet voor de aanleg fietspad Kerkstraat.
8. De budgetten uit de perspectiefnota ten behoeve van de uitvoering door de WDW ter beschikking te stellen aan de WDW.
9. Het bestuur van de WDW te verzoeken invulling te geven aan de formatie waarvoor budgetten ter beschikking zijn gesteld.

Besluit

de Gemeenteraad besluit:
1. Instemmen met de voorstellen en mutaties met betrekking tot de reserves en voorzieningen
als genoemd bij paragraaf 2.2 Actualisatie reserves en voorzieningen 2020.
2. Het bestemmen van het beschikbare saldo van de jaarrekening 2019 ad
€ 853.911 als dekkingsmiddel deze perspectiefnota 2020.
3. Na de bovenstaande mutaties resteert eenmalig (zie blz.25) een bedrag aan eenmalige middelen ad -/- € 474.615. Na de berekening van de structurele effecten resteert in 2020 een
saldo aan structurele middelen ten bedrage van -/- € 454.565 (zie blz.27). Daardoor komt het
geprognosticeerde saldo voor de exploitatie 2020 uit op (-/- € 474.615) + (-/- 454.565) = -/- € 929.180. Om dit tekort af te dekken zetten we de algemene reserve in.
4. De ramingen van de dienst 2020 inclusief de mutaties in de reserves en voorzieningen wijzigen conform de overzichten op de pagina's 23 t/m 27. Daartoe wordt de 2
e
begrotingswijziging 2020 vastgesteld.

Gemeente Druten

5. De ramingen vanaf het begrotingsjaar 2021 opnemen in het investerings- en bestedingsplan
van de conceptbegroting 2021.
6. Een krediet ter hoogte van € 615.000 beschikbaar stellen ten behoeve van het verbeteren van d'n Bogerd conform het masterplan 'Blik op de toekomst – Bogerd 3.0'.
7. Akkoord gaan met een verhoging van € 40.000 op het bestaande krediet voor de aanleg fietspad Kerkstraat.
8. De budgetten uit de perspectiefnota ten behoeve van de uitvoering door de WDW ter beschikking te stellen aan de WDW.
9. Het bestuur van de WDW te verzoeken invulling te geven aan de formatie waarvoor budgetten ter beschikking zijn gesteld.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 48051

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Perspectiefnota 2020

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Instemmen met de voorstellen en mutaties met betrekking tot de reserves en voorzieningen als genoemd bij paragraaf 2.2 Actualisatie reserves en voorzieningen 2020.

2. Het bestemmen van het beschikbare saldo van de jaarrekening 2019 ad € 853.911 als dekkingsmiddel deze perspectiefnota 2020.

3. Na de bovenstaande mutaties resteert eenmalig (zie blz.25) een bedrag aan eenmalige middelen ad -/- € 474.615. Na de berekening van de structurele effecten resteert in 2020 een saldo aan structurele middelen ten bedrage van -/- € 454.565 (zie blz.27). Daardoor komt het geprognosticeerde saldo voor de exploitatie 2020 uit op (-/- € 474.615) + (-/- 454.565) = -/- € 929.180. Om dit tekort af te dekken zetten we de algemene reserve in.

4. De ramingen van de dienst 2020 inclusief de mutaties in de reserves en voorzieningen wijzigen conform de overzichten op de pagina's 23 t/m 27. Daartoe wordt de 2e begrotingswijziging 2020 vastgesteld.

5. De ramingen vanaf het begrotingsjaar 2021 opnemen in het investerings- en bestedingsplan van de conceptbegroting 2021.

6. Een krediet ter hoogte van € 615.000 beschikbaar stellen ten behoeve van het verbeteren van d'n Bogerd conform het masterplan 'Blik op de toekomst – Bogerd 3.0'.

7. Akkoord gaan met een verhoging van € 40.000 op het bestaande krediet voor de aanleg fietspad Kerkstraat.

8. De budgetten uit de perspectiefnota ten behoeve van de uitvoering door de WDW ter beschikking te stellen aan de WDW.

9. Het bestuur van de WDW te verzoeken invulling te geven aan de formatie waarvoor budgetten ter beschikking zijn gesteld.

Aanleiding
De perspectiefnota is bedoeld om aan het begin van het proces van de samenstelling van de meerjarenbegroting 2021-2024 beleidskaders te kunnen bepalen en bijstellen. Het college van B&W vraagt de raad op 2 juli 2020 in te stemmen met de financiële beslispunten, zoals genoemd in het resumé van de perspectiefnota 2020.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**

Gemeente Druten

Perspectiefnota 2020

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
INLEIDING	**5**
1. Financiële en beleidsmatige rapportage	**7**
1.1 Uitgangspunten	7
1.2 Financiële analyse – bestemming resultaat 2019	7
1.2.1 Resultaat jaarrekening 2019	7
1.2.2 Financiële verwerking reeds genomen raadsbesluiten	7
1.2.3 Structurele doorwerkingen	9
2. "2e Rapportage 2020"	**18**
2.1 Eenmalige bijstellingen begroting 2020	18
2.2 Actualisatie reserves en voorzieningen 2020	23
3. Financiële effecten incidenteel en structureel	**24**
4. Risico's	**28**
5. Provinciaal toezicht	**30**
6. Rapportage Collegeprogramma "Druten daagt uit ! "	**31**
6.1. Voortgangsrapportage prioriteiten	31
7. Resumé beslispunten	**53**

PERSPECTIEFNOTA 2020

Inleiding

Hierbij bieden wij u de perspectiefnota 2020 aan.

Deze perspectiefnota rapporteert over de financiële voortgang van begroting 2020 en geeft een financiële doorkijk in de te maken keuzes voor deze collegeperiode. De structurele effecten van de afwijkingen in 2020 nemen we mee in de financiële kaderstelling voor de begroting 2021.

De vastgestelde perspectiefnota 2020 vormt samen met het collegeprogramma “Druten daagt uit!” de basis voor de voorbereiding van de programmabegroting 2021-2024.

In voorliggende perspectiefnota zijn de effecten van de meicirculaire 2020 nog niet meegenomen. Hier wordt u separaat via een informatienota van op de hoogte gesteld.
De uitkomsten hiervan voor het jaar 2020 verwerken we in de najaarsnota 2020, waarbij we de effecten voor de jaren 2021 en verder opnemen in de (concept) programmabegroting 2021-2024.

De geprognosticeerde meerjarensaldi in deze nota laten voor het lopende jaar 2020 en de begrotingsjaren 2021 t/m 2024 een negatief beeld zien. Voor het jaar 2020 dekken we het geprognosticeerde tekort af door inzet van de algemene reserve. Na het verschijnen van de meicirculaire (en septembercirculaire) krijgen we een beter beeld van de financiële gevolgen voor onze meerjarenbegroting. Afhankelijk van deze uitkomsten moeten er essentiële keuzes gemaakt worden in het traject naar de begroting 2021 waarin het college de opdracht heeft om een sluitende begroting aan de raad aan te bieden.

In hoofdstuk 4 gaan wij nader in op de risico’s. Het eerste risico vormt het Coronavirus. De vraag met welke financieel nadeel we worden getroffen, valt nog niet te beantwoorden.
Ook vormt de uitvoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) een risico. Of en zo ja in welke mate we door het Rijk worden gecompenseerd is op dit moment onduidelijk.

Een ander risico is de herverdeling van het gemeentefonds. Meer in het bijzonder de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de nieuwe verdeelsleutel die per 2022 ingaan. Wij schatten een nadelig herverdelingseffect als een groot risico in.

Toch nemen wij nieuw beleid in deze perspectiefnota op. Daarmee wijken we – alle financiële onzekerheden ten spijt- niet af van het normale patroon dat u van ons bent gewend. We vinden het namelijk ontzettend belangrijk dat uitgerekend in deze tijd onze samenleving blijft draaien.

Druten, 26 mei 2020

Burgemeester en wethouders van Druten,

de secretaris (a.i),	de burgemeester,
A.P.J.M. Litjens	C.A.A. van Rhee-Oud Ammerveld

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 bevat een financiële rapportage van incidentele bijstellingen, raadsbesluiten en structurele doorwerkingen. Aansluitend op de spelregels van de Notitie rekentechnische uitgangspunten programmabegroting 2021-2024 ziet u een doorkijk naar de saldi van de meerjarenbegroting.

In hoofdstuk 2 treft u de “2e Rapportage 2020” aan waarin wij rapporteren over de eenmalige bijstellingen in de begroting 2020.

Over een aantal actuele en relevante risico’s wordt u in hoofdstuk 4 geïnformeerd. Hierbij staan we stil en wordt een nadere toelichting gegeven met tevens een inschatting van de financiële impact op de gemeentelijke begroting.

Er is ons veel aan gelegen om de raad transparant inzicht te geven in wat is gerealiseerd van het collegeprogramma “Druten daagt uit !” en wat ons de komende jaren nog te doen staat. In hoofdstuk 6 is de voortgangsrapportage per programma over de uitvoering van de prioriteiten uit het collegeprogramma 2018-2022 opgenomen.

Het resumé vat de financiële beslispunten samen. Daaronder valt de bestemming van het saldo van de jaarrekening 2019, en ook de actuele structurele en eenmalige effecten.

Hoofdstuk 1. Financiële en beleidsmatige rapportage

1.1 Uitgangspunten

In de vergadering van 8 oktober 2019 stelde uw raad de begroting 2020 evenals de meerjarenraming 2021-2023 vast als uitgangspunt voor het financieel beleid.

De financiële resultaten van de jaarrekening 2019 en de begroting 2020 bieden een actuele stand van zaken. Dat stelt ons in staat om beleidskeuzes, inzichten en budgetten voor de begroting 2020 en latere jaren bij te stellen. Daarbij hanteren wij de volgende regels:

- Het tot heden aanvaard beleid wordt voortgezet. Nieuw beleid voor 2020 en volgende jaren leggen wij afzonderlijk aan uw raad voor.
- Wij houden rekening met de budgettaire gevolgen van ontwikkelingen en besluitvorming die zich tot en met medio april 2020 hebben voorgedaan.

1.2 Financiële analyse – bestemming resultaat 2019

1.2.1 Resultaat jaarrekening 2019

Na de besluitvorming betreffende de najaarsnota 2019 (inclusief amendement) voorzagen we voor de jaarrekening 2019 een positief saldo van € 1.125.602. Na besluitvorming door de raad vloeit uit de jaarrekening 2019 een positief saldo voort van € 853.911, dit onder voorbehoud accountantscontrole. Dit saldo wordt ingebracht in deze perspectiefnota.

In de jaarrekening 2019 worden de verschillen (groter dan € 20.000) tussen het saldo van de najaarsnota 2019 en de jaarrekening 2019 toegelicht.

1.2.2 Financiële verwerking al genomen raadsbesluiten

Op deze plek stippen we de besluiten met gevolgen voor 2020 en verder uit de raadsvergaderingen kort aan. De mutaties verwerken we via deze perspectiefnota administratief in de begroting 2020 en verder. De door de raad vastgestelde begroting 2020 laat een bestedingsruimte zien van structureel € 334.561 (zie begroting 2020, pag. 3).

Effecten uit Najaarsnota 2019

In de door de raad vastgestelde najaarsnota 2019 op 19 december is besloten om de financiële consequenties te verwerken in de perspectiefnota 2020. Het betreft onderstaande items:

Fruit personeel

De kosten voor het beschikbaar stellen van fruit ter hoogte van € 6.700 nemen we conform rapportage in de najaarsnota 2019 nu structureel op ingaande het begrotingsjaar 2020.

Indexatie regionale inkoop Wmo en Jeugdbudgetten 2020.

In de najaarsnota 2019 bent u geïnformeerd over de indexatie van de regionale inkoop Wmo en jeugdbudgetten voor 2020 en verder ter hoogte van € 83.025. De administratieve verwerking voor de jaren 2020-2024 vindt plaats via deze perspectiefnota.

Transformatiefonds
Druten ontvangt een bedrag van € 37.176 in 2020 uit het transformatiebudget voor de financiering van lokale projecten. Deze extra middelen voegen we toe aan de jeugdbudgetten 2020 en verwerken we in deze nota budgettair neutraal.

Veilig Thuis
Door een hogere instroom bij Veilig Thuis steeg het aantal meldingen met 58%. De structureel hogere kosten ad € 23.315 vanaf het jaar 2020 nemen we op in deze perspectiefnota 2020.

Kwaliteitsimpuls openbare ruimte
Voor de uitwerking van de raadsagenda openbare ruimte stelde u bij de najaarsnota een bedrag van € 450.000 incidenteel beschikbaar voor de jaren 2020-2022. De eerste jaarschijf van €150.000 zetten we in 2020 in voor de onderstaande speerpunten.
Groenvoorzieningen Deest (€ 15.000), Groenvoorzieningen Burg. Bruinemanstraat (€ 10.000), Groen en beschoeiing van Delenshof (€ 65.000), beschoeiingen (€ 10.000) en voor bermen Oude Koningsstraat/Oostweg (€ 50.000). Dat vertalen we door een toevoeging van € 100.000 aan programma 5 Openbaar groen en recreatie en € 50.000 aan programma 2 verkeer en vervoer. De dekking komt uit de reserve Wegen waaraan de incidentele middelen zijn toegevoegd.

Lastenverlichting Afvalstoffenheffing 2020
De afzetmarkt voor gerecycled afval is sinds de coronacrisis zo goed als op slot. Daarnaast is het voor "recyclers" bijna niet mogelijk om het afval volgens RIVM richtlijnen uit te sorteren. Een aantal textielsorteerders is al gesloten en andere draaien op beperkte kracht. De voorraadbunkers zijn vol of lopen vol, waardoor er logistiek problemen ontstaan. Dit speelt met name bij textiel maar zeker ook bij Plastic +, glas en papier. In de keten probeert men de schade te beperken en te voorkomen dat het als restafval verbrand wordt. Of dat lukt is afhankelijk van de duur van deze crisis en de daaropvolgende economische ontwikkelingen.
Voor 2020 raamden we € 80.000 voor de lastenverlichting van € 10 aan onze inwoners. De werkelijke kosten verbonden aan deze lastenverlichting komen uit op € 75.000. De dekking was de reserve afval, de resterende € 5.000 wordt niet onttrokken aan de reserve afval en wordt ingezet voor andere afvaldoeleinden.

Eenmalige restantbudgetten 2019
De raad stemde in om de restantbudgetten 2019 ter hoogte van € 1.136.262 over te hevelen naar 2020. Deze claims zijn ten laste van de algemene reserve gebracht. Bij deze perspectiefnota 2020 wordt conform besluit dit bedrag weer toegevoegd aan de algemene reserve.

Strategische aankoop
Koningsweg 1 Puiflijk
De raad besloot op 23 april 2020 tot aankoop van het horeca-etablissement met bijbehorende voorzieningen (“zaal De Linde”) aan de Koningsweg 1 te Puiflijk voor een totaalbedrag van € 855.000. De incidentele kosten ad € 855.000 voor de strategische aankoop dekken wij voor € 500.000 uit het beschikbaar gesteld krediet actieve grondpolitiek conform vastgestelde begroting 2020. Het restant van € 355.000 dekken wij uit de reserve grondbedrijf. De aankoop wordt administratief verwerkt in deze perspectiefnota.

1.2.3 Structurele doorwerkingen en beleidsrapportages

De hierna genoemde budgetten, gegroepeerd per programma, van de begroting 2019 en de volgende jaren behoeven structurele aanpassing. Daarnaast noemen we ook de relevante beleidsontwikkelingen per programma.

Harmonisatie Financiële verordening

Nu de P&C-cyclus geharmoniseerd is tussen Druten en Wijchen, is de volgende stap te komen tot een gezamenlijk gedragen financiële verordening 212. Deze verordening bevat de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Druten. Een onderdeel wat hieruit voort komt is de nota Geactiveerde Kapitaaluitgaven, hierin zijn regels voor waardering en afschrijving van activa opgenomen. Uitgangspunt in deze nota is dat alle nieuwe investeringen vanaf het begrotingsjaar 2021 boven het drempelbedrag van € 20.000 worden geactiveerd, en op basis van de lineaire afschrijvingsmethode worden geadministreerd. Bij deze methode dalen de kapitaallasten jaarlijks (gelijke afschrijvingen, maar dalende rentelasten). We starten met afschrijven vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt c.q. verworven wordt. Genoemde stukken worden in de zomer aan de raad voorgelegd. In voorliggende meerjarensaldi van deze perspectiefnota 2020 is vooruitlopend op vaststelling door de raad al rekening gehouden met deze nieuwe berekeningsmethodiek.

<u>Bestaand beleid (structureel)</u>

Programma 2 Verkeer en vevoer

Aanleg fietspad Kerkstraat

Door een lagere subsidietoekenning, civiele wijzingen, hogere kosten grondaankoop en een financiële bijdrage voor het omleggen van een middenspanningskabel is het huidige krediet niet toereikend. De extra benodigde middelen bedragen € 40.000 wat resulteert in een structureel hogere kapitaallast van € 2.500.

Programma 4 Scholing en vorming

Gesubsidieerde Peuteropvang en voorschoolse educatie

Vanaf 1 augustus 2020 gaat het aantal uur peuteropvang per week omhoog. Dat heeft te maken met nieuwe regels van de Rijksoverheid voor voorschoolse educatie. Voorschoolse educatie is een aanbod voor peuters met een (kans op een) taal- of ontwikkelingsachterstand. Het aantal uren voorschoolse educatie gaat omhoog van 10 naar 16 uur per week. Een dagdeel peuteropvang wordt daardoor voor alle peuters langer, namelijk 4 uur per dagdeel. Nu duurt een dagdeel 2,5 uur. Door langere dagdelen neemt de effectiviteit van het aanbod toe. En daarmee de onderwijskansen van alle kinderen. De extra middelen ad € 25.000 ingaande 2021 zijn nodig om het peuteraanbod voor alle peuters toegankelijk en betaalbaar te houden en de voorzieningen in de kernen te behouden.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Groenonderhoud

Per 1 januari 2020 is de wet arbeid in balans in werking gekregen. Dit betekent dat voor mensen uit het doelgroepenregister die we inhuren voor het groenonderhoud het uurtarief stijgt met ca. 15%. Dit komt onder andere doordat er in het tarief nu een transitievergoeding, hogere premies en IKB opgenomen wordt. De hogere kosten voor het onderhoud van € 30.000 nemen we ingaande het jaar 2021 op.

Zwembad Druten
In de begroting 2020 is onvoldoende budget beschikbaar gelet op de werkelijke kosten in 2019. Er waren in 2019 structureel hogere exploitatiekosten. Deze waren bij de raming voor de begroting 2020 nog niet bekend. Het gaat onder meer om de posten klein onderhoud, energie en intensievere schoonmaak. In totaal bij te ramen € 37.686 ingaande het begrotingsjaar 2020.

SPUK
Vanaf 1 januari 2019 kan de gemeente de btw op sport gerelateerde lasten niet meer in aftrek nemen. Tegenover deze lastenverhoging stelt het Rijk de Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK) beschikbaar. De totaal door het Rijk beschikbaar gestelde middelen staan vast en er wordt verwacht dat 70% van het door de gemeente Druten aangevraagde bedrag wordt toegekend. Dit leidt tot een structurele uitzetting van € 20.683**.**

Programma 6 Sociaal Domein

Hulp bij het huishouden (ZIN)
Na de zomerperiode 2019 is een forse stijging zichtbaar van het aantal cliënten met HH. Dit resulteert in een hoger aantal uren. In vergelijking met 2018 zijn in 2019 ca. 13,5% meer uren afgenomen en deze trend zet zich dit jaar vooralsnog voort. Belangrijkste oorzaken van deze stijgingen zijn de aanzuigende werking door de invoering van het abonnementstarief en de zgn. dubbele vergrijzing (dubbele vergrijzing is het verschijnsel dat niet alleen de groep ouderen een relatief groter aandeel vormt van de Nederlandse samenleving, maar dat tevens de gemiddelde leeftijd steeds hoger komt te liggen).
Daarnaast is het afgelopen jaar de hulp bij het huishouden opnieuw aanbesteed waarbij ook afspraken zijn gemaakt over het indexeren van de tarieven. De tarieven van de HH voor 2020 zijn definitief. De structurele gevolgen van de indexering en de hogere realisatie (aantal uren) ad € 200.000 verwerken we als onontkoombare uitzetting.

Hulp bij het huishouden (PGB)
De afgelopen jaren is een dalende trend zichtbaar bij het beroep op een persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden. De SVB-cijfers over 2020 onderbouwen deze conclusie. Met inachtneming van het maximaal toegekend budget ad ca. € 90.000 in 2020 ramen we het beschikbare budget vanaf 2020 met structureel € 25.000 af.

Jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming en jeugdreclassering
De contractering van Jeugdhulp met verblijf, jeugdbescherming en jeugdreclassering wordt in regionaal verband gedaan. De inkoop voor 2020 en verder is gebaseerd op de realisatie 2019 en de verwachtingen voor 2020. We constateren vooral een toename aan inzet van intensieve ambulante zorg. De onontkoombare structurele kostenuitzetting voor Druten bedraagt € 302.379.

Bijzondere bijstandsverlening
Onderdeel van de bijzondere bijstandsverlening is de uitvoering van de Collectieve Aanvullende Zorgverzekering (CAZ), de Wet tegemoetkoming chronisch zieken & gehandicapten (Wtcg) en de Compensatie eigen risico regeling (Cer). Op basis van de uitgaven van de afgelopen jaren wordt op dit budget een structurele vrijval van € 20.000 ingeboekt worden.

Expertiseteam Jonge Kind Druten
In 2019 startten we met het Expertiseteam jonge kind Druten. Voor 2020 - 2022 is er dekking gevonden voor de kosten € 14.370 per jaar uit het beschikbare innovatiebudget jeugd.

Programma 8 Wonen en Bouwen

Exploitatiebijdragen
Naar verwachting ontvangen we in 2020 € 20.000 meer aan exploitatiebijdragen. Dit komt onder andere door een bijdrage van € 21.500 van Ravestein Beheer B.V. uit Deest voor hun uitbreidings- en moderniseringsplannen. Ingaande 2021 verwachten we een structurele verhoging van de bijdragen met € 5.000 tot € 25.000 euro per jaar vanwege de medewerking aan kleinschalige woningbouwinitiatieven.

Leges Omgevingsvergunningen
In de woonvisie is opgenomen dat de ambitie van Druten is om extra woningen te bouwen tot 2025. Daarnaast zien we op basis van de huidige inkomsten aan leges, een positieve trend die naar verwachting de komende jaren aanhoudt. Samengevat stellen wij voor om de opbrengsten leges omgevingsvergunningen met ingang van het begrotingsjaar 2020 structureel met € 69.000 op te hogen.

<u>Nieuw beleid (structureel)</u>

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

MGR onderdeel ICT
Op 1 juli 2019 heeft het Algemeen Bestuur van de Modulaire gemeenschappelijke regeling Rijk van Nijmegen (MGR) de begroting 2020 vastgesteld. Daarin is een hogere bijdrage van de WDW aan ICT-Rijk van Nijmegen (IRvN) opgenomen dan in de (meerjaren)begroting van de WDW is verwerkt. De verhoging is in hoofdzaak toe te schrijven aan de noodzakelijke uitbreiding van de dienstverlening door de IRvN en de deels nog niet verwerkte indexering voor loon- en prijsontwikkeling op deze uitgave in de begroting van de WDW. Daarnaast is ook het effect van de verlaging van de compensatie van de IRvN voor kapitaallasten van investeringen in hardware, die de WDW in het verleden zelf pleegde, debet aan deze ontwikkeling. Deze investeringen worden namelijk in toenemende mate bekostigd door de IRvN. Daarbij is sprake van verschuiving.
Het nog te verwerken bedrag voor 2020, alsmede dat voor 2021, wordt geheel binnen de begroting van de WDW incidenteel opgelost. Voor de jaren daarna is dit echter niet meer mogelijk. Voor de gemeente Druten betekent dat een verhoging vanaf 2022 van de bijdrage aan de WDW voor het onderdeel ICT van € 58.000, zijnde 35% van € 166.000.

Conceptbegroting WDW 2021
In de conceptbegroting van de WDW is de nieuwe bijdrage voor 2021 opgenomen voor beide gemeenten. Voor de gemelde verhoging van de doorbelasting aan de gemeente Druten ter hoogte van € 260.000 is voor een deel dekking voorzien in de begroting. Deze uitzetting in de WDW begroting is een gevolg van aanpassingen in de indexering (op zowel lonen als inkoopcontracten), en de doorwerking daarvan op de cao aanpassing. Daarnaast vond er een verhoging van werkgeverspremies (pensioenen e.d.) plaats. Ten opzichte van de meerjarenbegroting 2020 betekent dit ingaande de jaarschijf 2021 een structureel nadeel van afgerond € 200.000. Daarnaast wordt in het bestedingsplan van de WDW voor 2021 incidenteel € 213.000 gevraagd t.b.v. ICT, wat zich in de daaropvolgende jaren moet terugverdienen. Dit betekent voor Druten een incidentele uitzetting van € 75.000.

Munitax
De bijdrage Munitax valt de komende jaren hoger uit dan voorzien i.v.m. hogere kosten voor drukwerk en porti en door een stijging in het aantal bezwaar- en beroepschriften ook hogere proceskosten. Ingaande het begrotingsjaar 2021 resulteert dat in een structureel nadeel van € 11.344. De overschrijding vanuit de jaarrekening 2019 wordt verwerkt in 2020 (€ 8.872 incidenteel nadeel). Deze overschrijding is het gevolg van onvoorziene kosten door inhuur t.b.v. ziektevervanging, hogere kosten voor software en substantieel meer bezwaarschriften.

Programma 1 Veiligheid

Formatie-uitbreiding Openbare Orde en Veiligheid

Het takenpakket van het team OOV breidde de afgelopen twee jaar uit. Dit komt enerzijds door de landelijke ontwikkelingen op het gebied van aanpak ondermijning, zorg en veiligheid en regionale samenwerking. Anderzijds heeft het bestuur van Druten een hoger ambitieniveau ten aanzien van (advisering over) veiligheid. Denk o.a. aan cameratoezicht en aanpak jeugd. Om dit te realiseren is 0,22 fte formatie-uitbreiding benodigd voor een periode van 3 jaar. De kosten hiervoor bedragen € 19.981 voor de jaren 2020, 2021 en 2022.

Personenvoertuig BOA's

Nu de WDW zowel in Wijchen als Druten voor handhaving zorgdraagt is er behoefte aan een extra voertuig om de taken goed uit te voeren. Voorheen beschikte alleen Wijchen over een voertuig. De Drutense BOA's werden –voor de ambtelijke fusie- namelijk verzocht om met eigen auto te handhaven. Dit heeft diverse nadelen, waaronder het gebrek aan zichtbaarheid. Eveneens wordt het door inwoners (die bijv. een klacht hebben ingediend) geadresseerd als toezicht is/wordt gehouden met een privé voertuig. In het kader van de zichtbaarheid, professionaliteit en om bovenal efficiënt te werken en soepel in te spelen op voorkomende situaties is het belangrijk dat er gebruik wordt gemaakt van auto's met de gebruikelijke striping en WDW logo. Derhalve moet er een voertuig bij komen. De extra kosten verbonden hieraan bedragen voor Druten € 3.000 ingaande het jaar 2021.

Bijdrage Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ)

De verhoging van de bijdrage aan de VRGZ is gebaseerd op haar ingediende concept (meerjaren) begroting 2021-2024 en houdt in hoofdzaak verband met de structurele verhoging van het budget voor onderhoud brandweerkazernes, de hogere loonindexering en het niet doorvoeren van de regionaal opgelegde bezuinigingstaakstelling. Voor de gemeente Druten komt dit neer op een verhoging van € 20.833 voor het jaar 2021, € 43.494 voor 2022 en € 78.420 voor 2023 en verder. Mocht het Algemeen Bestuur van de VRGZ onze zienswijze overnemen en de 1% generieke korting toch doorvoeren in haar begroting voor 2021, dan wordt dit bedrag bijgesteld naar € 10.229.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Verduurzamen en vervangen materieel (bijdrage WDW)

Met de harmonisatie van ons gladheidsbestrijdingsplan vond er een herijking en herverdeling van de strooiroutes in het strooigebied Druten-Wijchen plaats. Met de bouw van de parkeergarage in Wijchen is er een extra strooi-unit aangeschaft. Voor de vervanging van de strooier is een bedrag van € 3.150 structureel nodig.

De huidige heftruck is dringend aan vervanging toe is. We kiezen nu voor een elektrische heftruck. Binnen de WDW zijn er geen middelen beschikbaar voor vervanging. De kosten hiervan bedragen € 32.750. De jaarlijkse lasten komen daarmee uit op € 4.470.

Een elektrisch voertuig (E-worker) wordt ingezet voor het ledigen van afvalbakken, het schoonhouden van de bermen enz. door een medewerker van het werkbedrijf. De kosten verbonden aan de vervanging van dit voertuig bedragen € 27.600. De jaarlijkse lasten zijn € 3.800.

De kosten van het verduurzamen en vervangen van materieel betekent in totaal een ophoging van de bijdrage aan de WDW van structureel € 11.420.

Programma 4 Onderwijs

Subsidie TechLokaal 2021-2022

Het TechLokaal creëert meerwaarde voor het onderwijs en ondernemers. Jongeren zijn enthousiast over de rijke leeromgeving die het TechLokaal biedt. Dit blijkt uit de evaluatie over de periode 2018-2020. We geven de goede weg die het TechLokaal is ingeslagen een verdere impuls. De behoefte aan technisch geschoold personeel blijft groot bij regionale ondernemers. Daarom stellen we voor de jaren 2021 en 2022 een subsidie van € 30.000 beschikbaar. We dekken dit uit de reserve Legaat van Cooth. De activiteiten van het TechLokaal passen goed bij die doelstelling.

Subsidie Techniekdag 2020-2022

Het college wil het TechLokaal koppelen aan het bedrijfsleven. Dat staat in het collegeprogramma “Druten daagt uit”. De Techniekdag is een praktische uitwerking daarvan. Leerlingen uit groep 7/8 bezoeken technische bedrijven in de regio. De leerlingen zien en ervaren op deze manier de werkpraktijk bij technische ondernemers. In 2019 vond deze dag voor het eerst plaats. En met succes. De ondernemers, de scholen en leerlingen zijn enthousiast over deze dag. Zij zien graag een vervolg. Met een subsidie van € 7.500 per jaar organiseert het TechLokaal deze dag ook in 2020, 2021 en 2022. We dekken dit uit de balanspost Onderwijsachterstandenbeleid.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Subsidie Muziekonderwijs

In het Collegeprogramma is muziekeducatie opgenomen voor leerlingen primair onderwijsgroep 3 t/m 6. Dit breiden we uit naar de groepen 7 en 8. Hiermee komen we tegemoet aan de behoefte van de scholen om de doelgroep uit te breiden. Algemeen Muzikale Vorming krijgt een stevige plek in het primair onderwijs. Betrokkenheid van de eigen vakleraren is geborgd en al vastgestelde uitgangspunten blijven ongewijzigd. De structurele meerkosten zijn € 5.000.

Subsidie Tweestromenland

Vorig jaar zegden we toe de jaarlijkse subsidie van € 2.960 aan de Stichting Historisch Museum Tweestromenland structureel op te hogen naar € 5.000 als de ingezette verbeter- en veranderacties positief uitpakken. Uit de voortgangsrapportage blijkt dat het gelukt is om financieel en organisatorisch vooruitgang te boeken. De ophoging van de subsidie ter hoogte van € 2.040 gaat in vanaf het jaar 2020.

Subsidieregeling

De raad stelde in oktober 2019 de structuur van het subsidieproces vast. Het college werkt de beleidsinhoud uit in subsidieregelingen. De subsidieregeling uit 2016 behoeft een update en wordt ingetrokken. De nieuwe regeling harmoniseren we zoveel mogelijk met de “Subsidieregeling Wijchen 2018”. Daarom komen er meer subsidiecategorieën en worden de per boekjaar verstrekte norm- en waarderingssubsidies opgehoogd. Dit brengt een uitzetting mee van € 10.750 voor het jaar 2020 en vanaf 2021 € 25.000 structureel.

Voorziening gymmaterialen Druten

De gemeente heeft een zorgplicht op het gebied van gymmaterialen in de sportzalen in Druten. Er vond een O-prognose plaats aan de hand waarvan een meerjarig vervangingsschema is opgesteld. Om de kosten over de jaren te spreiden stellen we een voorziening in. Er is een eenmalige storting ter hoogte van € 50.000 nodig in deze nieuwe voorziening om de hoge investeringen van 2021 en 2022 op te vangen. Daarnaast is een extra jaarlijkse storting van € 12.600 nodig voor de geplande vervangingen.

Investeringsplan Bogerd 3.0
Na een exploitatie van bijna 20 jaar met een gemiddeld bezoekersaantal van bijna 200.000 per jaar, is het gebouw aan een vernieuwing toe. Het is tijd voor Bogerd 3.0. Door de exploitanten van d'n Bogerd is in samenspraak met SCAD een masterplan opgesteld. Met de hierin beoogde investeringen en geplande ingrepen wordt een duurzame, aantrekkelijke voorziening behouden, die van toegevoegde waarde is voor het faciliteren van maatschappelijke activiteiten in de gemeente Druten. Het totale investeringsplan komt neer op € 615.000 waarbij d'n Bogerd € 215.000 voor haar rekening neemt. Van de € 400.000 die resteert subsidieert de provincie 50%. De netto-investering voor de gemeente Druten bedraagt dan maximaal € 200.000. Deze investering voor de gemeente resulteert in structurele kapitaallasten van € 22.500.

Beweegtuin Afferden
Een groep inwoners uit Afferden realiseert graag een beweegtuin aan de St. Victorstraat. Dit past in het collegeprogramma als het gaat om sport, bewegen en gezondheid. De totale kosten worden geraamd op € 59.350. Hiervan wordt € 25.000 als startkapitaal gevraagd. Voor de overige kosten worden subsidies aangevraagd. Na realisatie verwachten we ingaande begrotingsjaar 2021 € 3.900 per jaar kwijt te zijn aan onderhoud- en beheerkosten.

WK Volleybal dames 2022
In het najaar van 2022 vindt het WK Volleybal dames voor de eerste maal in de historie In Nederland plaats. Het is de wens van de organisatie dat alle deelnemende landen in de eerste fase van het toernooi worden ondergebracht in 24 verschillende Gelderse gemeenten. Druten wil graag met de regio (Beuningen, West Maas en Waal, Wijchen en Druten) mee participeren in dit WK en vraagt hiervoor een incidenteel bedrag van € 5.000.

Project De Gelenberg
In opdracht van de raad gingen we in gesprek met de gebruikers van sporthal en zwembad en stellen een Programma van eisen op voor nieuwbouw zwembad en sporthal. De kosten van realisatie, exploitatie en onderhoud worden doorgerekend. Het resultaat hopen we medio dit jaar aan de raad voor te leggen. Vooruitlopend op het raadsbesluit nemen we in deze perspectiefnota voor het project De Gelenberg een extra stelpost op van € 430.000 ter dekking van de kapitaallasten voor nieuwbouw (zwembad en sporthal € 300.000, infrastructuur € 130.000). De raad stemde al eerder in met een budget van in totaal € 300.000 ter dekking van kapitaallasten renovatie c.q. nieuwbouw van de sporthal in de begroting 2017 en 2019.

Programma 6 Sociaal Domein

DRAN gewijzigde begroting 2020 en begroting 2021-2024
Op basis van de ontvangen gewijzigde begroting 2020 en begroting 2021-2024 worden, vooruitlopend op de in te dienen zienswijze, de financiële consequenties hiervan gemeld. De BVO DRAN rondde de aanbestedingen voor het routevervoer, het vraagafhankelijk vervoer en het callcenter af. De nieuwe contracten gaan in per 1 augustus 2020. Momenteel vindt de implementatie plaats. We krijgen (deels) te maken met nieuwe vervoerders. De tarieven voor het routevervoer zijn significant hoger dan de huidige tarieven, die voor het vraagafhankelijk vervoer zijn juist lager. Per saldo verwachten we een positief resultaat. Ten opzichte van onze begroting melden we voor 2020 een voordeel van € 10.490, in 2021 van € 105.659, in 2022 € 55.798 en in 2023 € 0. Het vervallen van de resterende taakstelling DRAN van € 51.668 is reeds in deze cijfers verdisconteerd.

MGR Module Werkbedrijf Ontwerpbegroting 2021 en bijstelling 2019
Recent ontvingen we de ontwerpbegroting 2021 en de bijstelling 2020 van de MGR Regio Rijk van Nijmegen. Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming in juli door het Algemeen Bestuur van de MGR en de in te dienen zienswijze verwerken we de wijzigingen in deze perspectiefnota.
Over 2020 valt de bijdrage aan de MGR € 145.000 lager uit dan geraamd. We voegen dit voordeel toe aan de beschikbare eenmalige middelen. De bedragen voor de MGR begroting 2021 zijn nog niet meegenomen in onze gemeentebegroting. Het voordeel van € 194.000 voor 2021 verwerken we in deze perspectiefnota. De mutaties voor 2022 en 2023, gebaseerd op de meerjarenbegroting van de MGR, leiden tot voordelen van resp. € 131.000 en € 167.000, met name door een lagere SW bijdrage.
De raad ontving de factsheet van de MGR over het effect van de coronamaatregelen op de economische situatie. Wij kunnen niet inschatten of en zo ja wat voor wijzigingen dit met zich meebrengt op de voorliggende begroting.

Formatie Sociaal Team
Er zijn t.o.v. de nulmeting in 2017 in 2019 fors meer aanvragen en meldingen binnengekomen bij het Sociaal Team. De werkdruk binnen het Sociaal Team is te hoog. Er komen meer aanvragen/meldingen binnen dan binnen de regulier geldende termijn met de huidige formatie afgewerkt kunnen worden. Om de formatie van het Sociaal Team op het gewenste niveau te brengen stellen we voor om de formatie met 2 fte uit te breiden per 1 augustus 2020. Voor 2020 is hiervoor een bedrag van € 61.972 benodigd en vanaf 2021 € 148.731.

Participatiecoach
Sinds september 2018 is voor de periode van twee jaar een participatiecoach aangesteld om klanten die vaak moeilijker bemiddelbaar zijn, maatschappelijk te begeleiden. Met deze aanpak ondersteunen wij klanten om ze deel te laten nemen aan de maatschappij. Gelet op de positieve resultaten van de evaluatie en de opgenomen aanbevelingen wordt voorgesteld om voor Druten met ingang van 2021 structureel formatie beschikbaar te stellen voor de functie van participatiecoach. De kosten hiervoor bedragen met ingang van 2021 € 45.600.

Beleids- en uitvoeringsplan Wmo, jeugd en gezondheid 2020-2023
Een actueel beleidsplan Wmo en jeugd is verplicht op grond van de Wmo en jeugdwet. Het beleidsplan benoemt onze doelen voor de komende jaren. In het uitvoeringsplan wordt aangegeven hoe we deze doelen willen bereiken met de bijbehorende kosten. Het overgrote deel van de benodigde middelen is reeds in de begroting opgenomen. Voor 2020 en 2021 vragen wij u om € 5.000 resp. € 254.955 beschikbaar te stellen waarbij de reserve sociaal domein als dekking fungeert. Het benodigde budget voor de jaren 2022 en 2023 benoemen we in de perspectiefnota 2021. Dit geeft ons de kans om resultaten af te wachten en rekening te houden met aanpassingen in landelijk beleid.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Wagenpark naar bio-diesel
Druten heeft duurzaamheid hoog in het vaandel. We zetten daar de komende jaren fors op in. Een groot deel van ons wagenpark (20 van de 32) rijdt nu nog op diesel. Deze voertuigen kunnen ook geheel of gedeeltelijk op bio-diesel rijden. De door ons te gebruiken bio-diesel wordt vervaardigd uit gerecycled frituurvet. Door te rijden op bio-diesel reduceren we zo'n 80-90% CO2 aan uitstoot van ons materieel. Biodiesel is (nu nog) wel € 0,15/li duurder dan fossiele diesel. De structurele meerkosten ad € 3.200 ingaande het jaar 2021 dekken we uit het budget voor duurzaamheid.

ODRN
Het Algemeen Bestuur van de ODRN heeft gesproken over de doorontwikkeling, de financiële positie en de tarieven van de ODRN. Er is onder voorbehoud van goedkeuring door de gemeenteraden ingestemd met een tariefsverhoging van 6 euro per uur, het doorberekenen van een toeslag voor aanvullende opdrachten, de doorontwikkeling van de ODRN en het toekennen van een werkbudget voor de implementatie van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen. Tevens is ingestemd met de begrotingswijziging ODRN 2020. Voor 2020, 2021, 2022, 2023 en 2024 betekent dit een verhoging van de bijdrage aan de ODRN van respectievelijk € 28.048, € 78.140, € 16.154, € 13.595 en € 11.020.

Begrotingswijziging GGD Gelderland Zuid 2020 en ontwerpbegroting 2021
Recent is de begrotingswijziging 2020 en de conceptbegroting 2021 van de GGD ontvangen. Vooruitlopende op de definitieve vaststelling melden we de financiële gevolgen. Bij de Najaarsnota 2019 was reeds voorzien in de (structurele) uitzetting van kosten voor Veilig Thuis. Daarnaast is een bedrag voor de Wet verplichte GGZ (Wvggz) opgenomen in deze begrotingswijziging. Hiermee was in onze begroting reeds rekening gehouden. Voor 2020 is de uitzetting van de GGD begroting reeds afgedekt. Voor 2021 melden we een uitzetting van € 61.765 waarvan voor Veilig Thuis en de wet verplichte GGZ reeds € 40.850 is verwerkt in onze begroting. Resteert een structureel nadeel van € 20.915, met name veroorzaakt door indexering van de jaarlijkse bijdrage en een lichte stijging van het aantal meldingen voor VT.

Programma 8 Wonen en Bouwen

Omgevingswet
De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1-1-2022 in werking. De veranderingen als gevolg van de wet worden in de gemeente ingebed, zodat alle betrokken werkzaamheden conform de wet worden afgehandeld. De kosten voor het implementeren van de wet zijn voor de komende jaren in beeld gebracht. Voor 2020, 2021 en 2022 wordt voorgesteld respectievelijk € 58.000, € 73.000 en € 12.000 op te nemen in deze perspectiefnota.

Versnellen woningbouw
Recent onderzoek toont aan dat de behoefte naar woningen in Nederland aanzienlijk groter is dan uit eerdere onderzoeken is gebleken. In drie regio’s waaronder de regio Arnhem-Nijmegen waar Wijchen en Druten onder vallen zijn de tekorten zeer groot. Daarnaast is de bouw van woningen de afgelopen jaren vertraagd waardoor een achterstand in de opgave is ontstaan. Hierdoor is de druk op de woningmarkt onaanvaardbaar groot geworden en is ingrijpen noodzakelijk. Door zowel het Rijk als de Provincie worden stimuleringsprogramma’s opgezet om de woningbouw te versnellen.

Om de versnelling van de woningbouw op te pakken en in gang te zetten is het noodzakelijk om op korte termijn de formatie op sterkte te brengen. Deze mensen hebben we nodig om de opgave te realiseren. De formatie-uitbreiding met 5,67 fte betekent een uitzetting op de begroting van de WDW van € 466.000. Er is in deze fase geen structurele dekking binnen de WDW, maar vooralsnog ook niet binnen de gemeenten voor handen. Dit bedrag wordt volgens de verdeelsleutel doorbelast aan de beide gemeenten. Voor Druten betekent dit structureel een bedrag van € 164.000. In het jaar 2020 rekenen we met uitzetting van kosten over een periode van 6 maanden.

Overig wenselijk nieuw beleid (structureel)

Programma 7 Volksgezondheid en Milieu

Inzet gezondheidsmakelaars
We spraken eind 2019 af dat de ophoging van de kosten voor de gezondheidsmakelaars grotendeels passen binnen het bestaande budget, maar dat we de lichte overschrijding meenemen in de perspectiefnota. Daarom melden we nu een structurele uitzetting van € 4.145 ingaande het begrotingsjaar 2020.

Hoofdstuk 2. “2e Rapportage 2020”

2.1 Eenmalige bijstellingen begroting 2020

Bestaand beleid (incidenteel)

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Rentevoordeel langlopende leningen
In de begroting 2020 is gerekend met € 587.151 aan rentelasten op bestaande en af te sluiten langlopende leningen. Eind februari is in de financieringsbehoefte voorzien door het afsluiten van een langlopende lening van € 10,5 miljoen met een looptijd van 15 jaar tegen een rentepercentage van 0,095%. Door dit relatief lage rentepercentage wordt een structureel voordeel behaald. Bij de doorrekening van het saldo voor de meerjarenraming 2021-2024 is hiermee al rekening gehouden. Voor 2020 valt een toegerekend rentebedrag van € 59.975 vrij ten gunste van de eenmalige middelen.

Algemene uitkering voorgaande jaren
Over 2018 ontvingen we uit het gemeentefonds eenmalige nabetalingen van afgerond € 10.500 doordat diverse maatstaven over deze jaren aangepast zijn. We verwerken dit eenmalig voordeel in 2020.

Algemene uitkering
Over actuele ontwikkelingen in de financiële verhouding Rijk-gemeenten naar aanleiding van de voorjaarsnota 2020 van het Rijk wordt in de komende meicirculaire 2020 gerapporteerd. Over de uitkomsten van de meicirculaire 2020 wordt u apart geïnformeerd voor behandeling van de perspectiefnota in uw raad van begin juli.

Wachtgeld wethouder
Vanwege een vertrekkende wethouder vond vervanging plaats. Dit leidt tot kosten in verband met wachtgeldverplichting. Het hiermee gemoeide bedrag van € 52.000 brengen we ten laste van de eenmalige middelen 2020.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Herstel Stevenspad
Door sloopwerkzaamheden, bouw woningen, werkzaamheden door derden en aanleg diverse nutsvoorzieningen is de rijbaan in korte tijd zeer verslechterd. De situatie was dermate slecht dat er valpartijen plaats vonden. Direct herstel was noodzakelijk. Het herstel vond in januari 2020 plaats. Er zijn meerdere partijen hier werkzaam geweest waardoor de schade niet aantoonbaar aan één partij kon worden toegewezen. Om verdere aansprakelijkheden te voorkomen nam de gemeente Druten het initiatief voor herstel. Met de ontwikkelaar van de 5 woningen die aan het Stevenspad gerealiseerd zijn is tot een afspraak gekomen tot verdeling van de herstel kosten. De gemeente Druten neemt 50% van totale herstel kosten voor haar rekening ter hoogte van € 7.500.

Ontsluiting Druten-West
Voor rekening van de (her)ontwikkelaar van De Hooiwal mogen er maximaal twee ontsluitingen op de Van Heemstraweg worden gemaakt. Vooruitlopend hierop legt de gemeente medio 2020 voor haar rekening een tijdelijke ontsluiting op de Van Heemstraweg aan via de Buurmeesterstraat (rechts in, rechts uit). De kosten van € 5.000 brengen we ten laste van de eenmalige middelen.

IBOR-areaaluitbreidingen
Voor 2021 moet er rekening gehouden worden met areaaluitbreidingen en -aanpassingen van de te beheren en onderhouden openbare ruimte. In grote lijnen betreft het hier de onderstaande locaties:
• Tichellande
• Deest zuid
• Megenseind Afferden
• Ru Paré Druten
• Vlakkers Druten
• Kruising Meerstraat, Koningsweg, Houtsestraat, Tabaksveld Puiflijk
• Pas Afferden
Conform bestaand beleid worden deze kosten doorgerekend in de begroting 2021.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Kosten aannemer groenonderhoud
Bijna 70% van de medewerkers van het werkbedrijf zit vanwege de corona crisis uit voorzorg thuis. Het merendeel preventief omdat ze tot de risicogroep behoren. Een aantal van hun werkzaamheden wordt nu door collega's van de WDW opgepakt. De mannen die er nog zijn houden zich bezig met het onkruidvrijhouden en verwijderen van zwerfvuil. Hiervoor wordt ook ondersteuning van de aannemer ingehuurd. Hier zijn extra kosten aan verbonden. Deze kosten bedragen € 4.500 per week. De berekende extra kosten tot eind mei bedragen € 32.000. Omdat we de uren van de medewerkers van het werkbedrijf niet hoeven te betalen ramen we de extra kosten als gevolg van corona op € 24.000.

Programma 7 Gezondheid en Milieu

Herijking aandelen DAR
De raad ging in 2012 akkoord met de aandeelhoudersovereenkomst waaruit de verplichting tot overname van aandelen volgt. In de huidige overeenkomst is bepaald dat per 31-12-2019 een herijking van de aandelenverhouding plaatsvindt, dit naar rato van de ingebrachte omzet van 2018. Dit leidt voor Druten tot de aankoop van 1.767 aandelen met een tegenwaarde van € 140.496. Deze aankoop activeren we.

Toekomst inzameling Oud Papier en Karton Druten
Vanaf 2021 stopt de inzameling van oud papier en karton (OPK) door verenigingen. Omdat Dar zoveel mogelijk met zijladers gaat ophalen worden bijplaatsingen verboden. Ook komt er een oplossing voor hoogbouw waar geen minicontainers zijn. Voor communicatie en plaatsing van inzamelmiddelen is een budget nodig van € 10.000 waarvoor de reserve vuilafvoer en vuilverwerking ter dekking wordt ingezet. De volledige inzameling wordt dan gedaan door Dar, waarbij de verengingen een afbouwvergoeding van € 14.000 ter compensatie ontvangen. We stellen voor dit laatst genoemd bedrag ten laste te brengen van de eenmalige middelen.

Inzameling Plastic+ hoogbouw
Ter afronding van het omgekeerd inzamelen worden de plastic+ zakken bij hoogbouw vervangen door het inzamelen van plastic+ via ondergrondse containers. Tevens moesten we in verband met de hoge waterstand bronnering toepassen bij het plaatsen.
De hiermee gemoeide kosten van in totaal € 33.000 brengen we ten laste van de reserve vuilafvoer en vuilverwerking.

Kleding
De afzet van kleding is ten gevolge van de corona ingestort. Dit heeft consequenties voor de vergoedingen die de gemeenten ontvangen. Midwaste keert tot nader bericht géén vergoeding uit voor het na 1-4-2020 geleverde textiel. Deze situatie blijft zo tot dat de hele keten weer normaal functioneert. Dit betekent dat Druten naar schatting € 22.000 minder inkomsten ontvangt.

Milieustraat
Door aangescherpte afspraken qua veiligheid in verband met de huidige coronacrisis (afstand 1,5 meter) ontstaan er files voor de poort van de milieustraat. Dit is uit oogpunt van verkeersveiligheid niet verantwoord. Afgesproken is om bij Rodenburg tijdelijk een tweede milieustraat te open waar bezoekers gratis groen in kunnen leveren. Hier zijn wel extra kosten ad € 6.000 aan verbonden.

Kaliwaal
Over 2019 ontvangt Druten (in 2020) € 28.334 als maatschappelijke compensatie voor het storten van baggerslib/specie in de Kaliwaal. We stellen voor dit bedrag te storten in de reserve vuilafvoer en vuilverwerking.

Baggeren Watergangen
Waterschap Rivierenland voert in 2020 baggerwerkzaamheden uit aan A-watergangen. Naastliggende eigenaren van deze watergangen hebben ontvangstplicht van deze bagger. Deze bagger dient te worden afgevoerd. In de begroting 2020 is rekening gehouden met deze kosten en de kosten van overige baggerwerkzaamheden in onze gemeente. Totaal € 100.000, gedekt uit de reserve Riolering. De kosten voor de A-watergangen van het Waterschap worden geraamd op ca. €30.000, deze werkzaamheden worden uitgevoerd in 2020. De uitvoering van de baggerwerkzaamheden aan de watergangen van de gemeente Druten wordt verschoven naar 2021. Het resterende bedrag van € 70.000 wordt dus niet in 2020 onttrokken aan de reserve.

Programma 8 Wonen en Bouwen

Project Vlakkers
In 2019 is van de provincie voor dit project een subsidievoorschot van € 400.000 ontvangen op grond van de regeling Steengoed Benutten. Hiervan is € 266.000 doorbetaald aan Woonwaarts voor de renovatie van haar woningen. Het restantbedrag van € 134.000 is bestemd voor de gemeente voor de herinrichting van de openbare ruimte rond deze woningen. Dit werk wordt in 2020 uitgevoerd. Abusievelijk is voor deze werkzaamheden geen (administratief) project aangemaakt en is het bedrag van € 134.000 niet opgenomen in de budgetoverheveling 2020. Hierdoor is dit bedrag in het jaarrekeningsaldo 2019 terechtgekomen. Door het bedrag van € 134.000 in deze perspectiefnota op te nemen wordt dit hersteld en wordt dit bedrag opgenomen in het project.

Nieuw beleid (incidenteel)

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Compensatie OZB sportclubs
Naar aanleiding van de door de raad ingediende motie om de OZB heffing voor voetbalclubs aan te passen, komen wij met het volgende voorstel. De voetbalverenigingen en sportzalen kregen in 2017 een compensatie voor de hoger uitvallende OZB voor een periode van 8 jaar. Het voorstel is om voor de resterende 5 jaar zowel de voetbalverenigingen als de sportzalen ook te compenseren voor het verschil tussen het niet-woning tarief en het lagere woningtarief. Dit betekent een eenmalige tegemoetkoming van in totaal € 54.500.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Mobiliteitsvisie Druten Wijchen
Het oude GVVP (Gemeentelijke Verkeers- en Vervoer Plan) is verlopen. Er is een noodzaak om dit beleidsplan te vernieuwen, zeker met de komst van de Omgevingswet. Samen met Wijchen streven we naar één eenduidig en geharmoniseerd Mobiliteitsbeleid. De kosten hiervan bedragen eenmalig € 35.000.

Programma 3 Economie

T**OZO (tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers)**
Het kabinet heeft een tijdelijke, versoepelde regeling ingesteld om zelfstandige ondernemers, waaronder zzp-ers, te ondersteunen tijdens de coronacrisis zodat zij hun bedrijf kunnen voortzetten. De regeling wordt uitgevoerd door gemeenten.
Het ministerie van SZW stuurde aan alle gemeenten beschikkingen over de bevoorschotting van de Tozo. Druten heeft aan voorschotten € 2.212.914 ontvangen. Vooralsnog verwerken we deze voorschotten op budgettair neutrale wijze in onze begroting waarbij we ervan uit gaan dat eenzelfde bedrag aan gehonoreerde Tozo-aanvragen besteed wordt. Achteraf worden de totaalbestedingen op grond van de Tozo via Sisa aan het Rijk verantwoord.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Cultuurpact (Romeinse Limes)
De in de gemeente Druten ooit gelegen Romeinse boot en Romeinse villa maken we zichtbaar en toegankelijk voor iedereen. De te construeren digitale tekeningen zijn voor meerdere recreatieve en toeristische doeleinden inzetbaar. Vanaf 2014 ontwikkelden de gemeenten Nijmegen, Wijchen en Heumen een “Luxe achter de Limes” fietsroute en een app om digitaal te graven. Met de aansluiting van de gemeenten Berg & Dal en Beuningen vormen we een ononderbroken lijn. De totaalkosten zijn € 15.000.

Maatregelen Landschapsontwikkelingsplan
Om het LOP inhoud te geven, is verbetering van landschapsinrichting, wandelmogelijkheden en leefomstandigheden voor dieren nodig. In het verleden zijn zulke maatregelen ook al uitgevoerd (deels samen met andere Maas- en Waalse gemeenten). Uit de samenleving is nu duidelijk vraag naar bijdragen voor uitvoeringsmaatregelen, bestaande uit aanplant van o.a. heggen, knotbomen, hoogstamfruitbomen, inzaaien van kruidenranden en plaatsen van nestkasten, bewegwijzering, overstapjes en informatieborden. Dit wordt in de periode 2020-2023 uitgevoerd. De kosten hiervan bedragen € 30.000 waarbij de provincie 50% subsidieert. De inzet van vrijwilligers is bij de uitvoering een wezenlijk onderdeel. Aan eigenaren wordt een eigen bijdrage in de kosten gevraagd van 10-15%.

Programma 6 Sociaal Domein

Eigen bijdrage WMO
In verband met het coronavirus besloot het ministerie dat de eigen bijdrage voor in ieder geval de maanden april en mei collectief niet worden geïnd. Dit geldt voor alle Wmo-cliënten behalve de cliënten met de voorzieningen beschermd wonen intramuraal en opvang. De WMO-cliënten (met uitzondering voor beschermd wonen intramuraal en opvang) hoeven dus geen eigen bijdrage te betalen voor de maanden april en mei. Voor Druten betekent dit een incidenteel nadeel in 2020 van € 22.000.

Klaar voor de Start
Voor het vervolg van het project “Klaar voor de Start” stellen we voor om € 164.400 beschikbaar te stellen voor de tweede helft jaarschijf 2020 en eerste helft jaarschijf 2021 tot 1 maart 2021. We dekken dit bedrag in 2020 uit de beschikbare reserve uitstroombeleid.

Programma 7 Volksgezondheid en Milieu

Aanschaf tank BIO-diesel
HVO-biodiesel en HVO-biodiesel blend is in de buurt van Wijchen en Druten niet aan de tank verkrijgbaar. We moeten dus investeren in de aanschaf van 2 tanks voor Druten en Wijchen van ca. 3000 li. Hieraan zijn eenmalige aanschafkosten verbonden van € 4.250 per tank per gemeente. We stellen voor om uit het budget uitvoeringsprogramma duurzaamheid een extra bedrag van € 4.250 aan de WDW over te dragen voor de aanschaf van HVO-biodieseltanks.

Opdrachtverlening Winst uit je woning
Eind 2019 diende de gemeente Druten op basis van een plan, dat in samenwerking met Susteen is opgesteld, bij het Rijk een aanvraag in voor de specifieke uitkering Regeling Reductie Energiegebruik (RRE). De regeling is bedoeld voor activiteiten die tot doel hebben om de CO2-uitstoot te verlagen door reductie van energiegebruik in woningen in particulier eigendom, die niet zijn bedoeld voor verhuur. Het rijk kende de gevraagde RRE-gelden aan de gemeente Druten toe. De kosten van Winst uit je woning voor adviezen, vouchers, communicatie, projectvoorbereiding etc. worden gedekt uit de verstrekte subsidie van € 131.458.

Programma 8 Wonen en Bouwen

Rijdt 63 Horssen
Het college kocht de woning met bijbehorende grond aan de Rijdt 63 te Horssen aan. Door de woning te slopen ontstaat er een unieke kans om in de directe nabijheid van het dorpshuis De Horst parkeerproblemen op te lossen. Overigens komt de woning eerst per 1 juli 2021 vrij. De koopsom bedraagt € 401.505 inclusief kosten koper. Wij stellen voor om een bedrag van € 200.000 ten laste te brengen van het krediet Uitvoering centrumvisie Horssen, en het resterende bedrag van € 201.505 ten laste te brengen van de reserve grondbedrijf.

Exploitatietekort 2020
We stellen voor om het exploitatietekort van 2020 ad € 929.180 te dekken uit de algemene reserve. Deze reserve heeft een algemeen karakter en is vrij besteedbaar. De algemene reserve kan worden gebruikt als dekkings- of bestedingsmiddel, zoals voor het dekken van exploitatietekorten of als aanwending voor het realiseren van een bepaalde activiteit of doel waarvoor geen bestemmingsreserve is gevormd. De stand van de algemene reserve is per 1 januari 2020 afgerond € 8,1 miljoen. Een mutatie in reserves leidt natuurlijk tot aanpassing van de beschikbare weerstandscapaciteit, maar blijft op een voldoende hoog niveau.

2.2 Actualisatie reserves en voorzieningen 2020

De voorgestelde mutaties op de reserves en voorzieningen voor het begrotingsjaar 2020 treft u hieronder aan.

Reserves
Naar aanleiding van deze Perspectiefnota wordt voorgesteld om de navolgende mutaties te plegen op de reserves en voorzieningen in 2020:

- Reserve onderhoud wegen: Een bedrag van € 150.000 onttrekken uit deze reserve ten gunste van de exploitatie voor kwaliteitsimpuls openbare ruimte.
- Reserve vuilafvoer en vuilverwerking: De incidentele lastenverlichting voor de afvalstoffenheffing 2020 van in totaal € 75.000 ten laste brengen van deze reserve.
- Algemene reserve: De claim betreffende de restantbudgetten van € 1.136.262 toevoegen aan de algemene reserve.
- Reserve grondbedrijf: Voor € 355.000 deze reserve inzetten ter dekking van de aankoop van de woning Koningsweg.
- Voorziening gymmaterialen: Vormen van een nieuwe voorziening gymmaterialen en hier een bedrag ter hoogte van € 50.000 in storten.
- Reserve Sociaal Domein: In 2020 een bedrag van € 5.000 voor het uitvoeringsplan Wmo, Jeugd en Gezondheid beschikbaar stellen ten laste van deze reserve.
- Reserve vuilafvoer en vuilverwerking: € 10.000 voor communicatie en inzamelmiddelen OPK beschikbaar stellen ten laste van deze reserve.
- Reserve vuilafvoer en vuilverwerking: De kosten ter hoogte van € 33.000 voor inzameling Plastic + hoogbouw dekken uit deze reserve.
- Reserve vuilafvoer en vuilverwerking: De in 2020 ontvangen maatschappelijke compensatie Kaliwaal van € 28.334 toevoegen.
- Reserve riolering: De begrote onttrekking in 2020 verlagen met € 70.000 in verband met lagere baggerkosten.
- Reserve uitstroombeleid: De kosten voor het vervolg van het project “Klaar voor de Start” ad € 164.400 dekken uit deze reserve.
- Reserve grondbedrijf: Voor de aankoop van de woning aan de Rijdt 63 wordt ter dekking deze reserve voor € 201.505 aangewend.
- Algemene reserve: Ter dekking van het exploitatietekort in 2020 van € 929.180 wordt de algemene reserve aangewend.

Bovenstaande (financiële) gevolgen op de reserves en voorzieningen voor het begrotingsjaar 2020 worden als beslispunt betrokken bij deze perspectiefnota.

Mutaties reserves/voorzieningen

(bedragen in €)

Wijzigingen t.l.v. reserves en voorzieningen 2020	**Mutaties**	**Reserve/voorziening**
Kwaliteitsimpuls openbare ruimte	-150.000	Reserve onderhoud wegen
Incidentele lastenverlichting Afvalstoffenheffing	-75.000	Reserve vuilafvoer en vuilverwerking
Totaalbedrag (restant)budgetten storten in Algemene reserve	1.136.262	Algemene reserve
Dekking aankoop woning Koningsweg	-355.000	Reserve grondbedrijf
Instellen nieuwe voorziening gymmaterialen	50.000	Voorziening gymmaterialen
Uitvoeringsplan Wmo, Jeugd en Gezondheid	-5.000	Reserve Sociaal Domein
Inzameling OPK door DAR	-10.000	Reserve vuilafvoer en vuilverwerking
Inzameling Plastic+ hoogbouw	-33.000	Reserve vuilafvoer en vuilverwerking
Maatschappelijke compensatie Kaliwaal	28.334	Reserve vuilafvoer en vuilverwerking
Verlagen inzet reserve door lagere kosten baggeren	70.000	Reserve riolering
Klaar voor de Start	-164.400	Reserve uitstroombeleid
Dekking aankoop Rijdt Horssen	-201.505	Reserve grondbedrijf
Afdekken exploitatietekort 2020	-929.180	Algemene reserve

Hoofdstuk 3. Financiële effecten incidenteel en structureel

Op deze en volgende pagina's treft u de tabel "Eenmalige bijstellingen 2020" en "Structurele effecten/ doorwerkingen" aan, waarin tevens het exploitatiesaldo 2020 wordt gepresenteerd.

Tabel incidentele bijstellingen 2020

(bedragen in €)	Incidentele dekkingsmiddelen
Beginstand saldo eenmalige middelen	143.261
(zie vastgestelde programmabegroting 2020, pag.6)	
Incidentele voor/nadelen Perspectiefnota 2020	
(- is nadeel)	
Effecten uit Najaarsnota 2019	
Te ontvangen Transformatiefonds	37.176
Toevoegen Transformatiefonds aan Jeugdbudget	-37.176
Incidentele latenverlichting Afvalstoffenheffing 2020	-75.000
Dekking reserve vuilafvoer en verwerking	75.000
Raadsbesluit	
Totaalbedrag overheveling budgetten storten in Algemene reserve	-1.136.262
Resultaat rekening 2019 (concept)	853.911
Strategische aankoop perceel	-855.000
Dekking krediet Strategische aankopen	500.000
Deel aanwending reserve grondbedrijf	355.000
Bestaand beleid (kostenuitzetting onontkoombaar)	
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	
Rentevoordeel langlopende leningen	59.975
Algemene uitkering voorgaande jaren	10.500
Wachtgeld wethouder	-52.000
Programma 2 Verkeer en vervoer	
Herstel Stevenspad	-7.500
Tijdelijke ontsluiting Druten-West	-5.000
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	
Extra kosten groenonderhoud als gevolg van corona	-24.000
Programma 7 Gezondheid en Milieu	
Inzameling OPK door DAR	-10.000
Dekking reserve vuilafvoer en verwerking	10.000
OPK afbouwvergoeding verenigingen	-14.000
Inzameling Plastic + hoogbouw	-33.000
Dekking reserve vuilafvoer en verwerking	33.000
Minder inkomsten Midwaste (kleding) als gevolg van corona	-22.000
Kosten opening tweede milieustraat	-6.000
Maatschappelijke compensatie Kaliwaal	28.334
Storting maatschappelijke compensatie in algemene reserve	-28.334
Kosten baggeren Watergangen	70.000
Verlaging inzet reserve Riolering	-70.000
Programma 8 Wonen en Bouwen	
Inzet deel subsidie provincie project Vlakkers	-134.000
Transport subtotaal	**-333.115**

Transport subtotaal	**-333.115**
Nieuw beleid	
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	
Compensatie OZB sportclubs	-54.500
Programma 2 Verkeer en vervoer	
Mobiliteitsvisie	-35.000
Programma 3 Economie	
Tozo aanvragen ondernemers	-2.212.914
Ontvangen voorschot TOZO ministerie SZW	2.212.914
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	
Cultuurpact (Romeinse Limes)	-15.000
Uitvoeringskosten Landschapsontwikkelingsplan	-30.000
Subsidie provincie (50%)	15.000
Programma 6 Sociaal Domein	
Eigen bijdrage WMO	-22.000
Klaar voor de Start	-164.400
Aanwending reserve uitstroombeleid	164.400
Programma 7 Volksgezondheid en Milieu	
Aanschaf biodieseltank (bijdrage WDW)	-4.250
Dekking uit budget uitvoeringsprogramma Duurzaamheid	4.250
Kosten opdrachtverlening Winst uit je woning	-131.458
Subsidie Rijk (RRE) Regeling Reductie Energiegebruik	131.458
Programma 8 Wonen en Bouwen	
Aankoop huisperceel	-401.505
Dekking krediet Uitvoering centrumvisie Horssen	200.000
Deel aanwending reserve grondbedrijf	201.505
Totaal eenmalige middelen Perspectiefnota 2020	**-474.615**

Tabel structurele doorwerkingen

(bedragen in €)	2020	2021	2022	2023	2024
Structureel saldo na bestemming (na doorrekening fin.uitgangspunten) saldo 2020: € 334.561 (zie vastgestelde programmabegroting 2020, pag.3)	334.561	663.089 [1]	285.746	611.232	533.667
Structurele effecten (- is nadeel)					
Effecten uit Najaarsnota 2019					
Fruit personeel	-6.700	-6.700	-6.700	-6.700	-6.700
Indexatie regionale inkoop Wmo en Jeugdbudgetten	-83.025	-83.025	-83.025	-83.025	-83.025
Veilig Thuis hogere instroom	-23.315	-23.315	-23.315	-23.315	-23.315
Kwaliteitsimpuls openbare ruimte	-150.000	-150.000	-150.000		
Aanwending reserve onderhoud wegen	150.000	150.000	150.000		
Bestaand beleid (kostenuitzetting onontkoombaar)					
Programma 0 Bestuur en ondersteuning					
Programma 2 Verkeer en vervoer					
Ophoging krediet Fietspad Kerkstraat (kapitaallasten)	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Programma 3 Economie					
Programma 4 Scholing en Vorming					
Gesubsidieerde Peuteropvang en voorschoolse educatie		-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie					
Stijging inhuurkosten groenonderhoud		-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Zwembad	-37.686	-37.686	-37.686	-37.686	-37.686
Effecten SPUK (btw kostenverhogend)	-20.683	-20.683	-20.683	-20.683	-20.683
Programma 6 Sociaal Domein					
Hulp bij het huishouden (ZIN)	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Hulp bij het huishouden (PGB)	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Inkoop Jeugdhulp	-302.379	-302.379	-302.379	-302.379	-302.379
Bijzondere bijstandsverlening	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Expertiseteam	-14.370	-14.370	-14.370		
Dekking innovatiebudget jeugd	14.370	14.370	14.370		
Programma 8 Wonen en Bouwen					
Bijdragen exploitatieovereenkomsten	20.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Ophoging Leges Omgevingswet	69.000	69.000	69.000	69.000	69.000
Nieuw beleid					
Programma 1 Veiligheid					
Formatie uitbreiding Openbare Orde en Veiligheid	-19.981	-19.981	-19.981		
Extra personenvoertuig BOA's		-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Programma 2 Verkeer en vervoer					
Verduurzamen en vervangen materieel (bijdrage WDW)	-11.420	-11.420	-11.420	-11.420	-11.420
Programma 4 Onderwijs					
Meerjarige Subsidie TechLokaal Maas en Waal		-30.000	-30.000		
Dekking reserve Legaat van Cooth		30.000	30.000		
Subsidie Techniekdag	-7.500	-7.500	-7.500		
Dekking balanspost Onderwijsachterstandenbeleid	7.500	7.500	7.500		

(bedragen in €)	2020	2021	2022	2023	2024
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie					
Subsidie Muziekonderwijs	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Subsidie Tweestromenland	-2.040	-2.040	-2.040	-2.040	-2.040
Subsidieregeling	-10.750	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Instellen voorziening gymmaterialen	-50.000				
Ophogen structurele storting in de voorziening	-12.600	-12.600	-12.600	-12.600	-12.600
Investeringsplan Bogerd 3.0 (kapitaallasten)	-22.500	-22.500	-22.500	-22.500	-22.500
Beweegtuin Afferden	-25.000				
Onderhoud Beweegtuin		-3.900	-3.900	-3.900	-3.900
WK volleybalvrouwen			-5.000		
Programma 6 Sociaal Domein					
Formatie Sociaal Team	-61.972	-148.731	-148.731	-148.731	-148.731
Participatiecoach		-45.600	-45.600	-45.600	-45.600
Beleids en uitvoeringsplan Wmo, Jeugd en Gezondheid	-5.000	-249.555			
Aanwending reserve Sociaal Domein	5.000	249.555			
Programma 7 Volksgezondheid en Milieu					
Biodiesel verduurzaming		-3.200	-3.200	-3.200	-3.200
Aanwending budget uitvoeringsprogramma Duurzaamheid		3.200	3.200	3.200	3.200
Programma 8 Wonen en Bouwen					
Omgevingswet	-58.000	-73.000	-12.000		
Versnellen woningbouw	-82.000	-164.000	-164.000	-164.000	-164.000
Overig wenselijk nieuw beleid					
Programma 7 Volksgezondheid en Milieu					
Inzet gezondheidsmakelaars	-4.145	-4.145	-4.145	-4.145	-4.145
Gemeenschappelijke regelingen					
GGD		-20.915	-20.915	-20.915	-20.915
MGR	145.000	194.000	131.000	167.000	167.000
IRVN			-58.000	-58.000	-58.000
VRGZ		-20.833	-43.494	-78.420	-78.420
ODRN	-28.048	-78.140	-16.154	-13.595	-11.020
DRAN	10.490	105.659	55.798	0	
WDW conceptbegroting 2021		-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
WDW investering in ICT		-75.000			
MUNITAX	-8.872	-11.344	-11.344	-11.344	-11.344
Overig					
Kosten Coronacrisus	pm	pm	pm	pm	pm
Effect herverdeling gemeentefonds ingaande 2022			pm	pm	pm
Totale financiële effecten bestaand beleid	-542.288	-612.288	-612.288	-612.288	-612.288
Totale financiële effecten nieuw beleid	-246.838	-647.490	-648.026	-663.210	-660.635
Structureel saldo na Perspectiefnota 2020 (incl. nieuw beleid)	**-454.565**	**-596.689** [2]	**-974.568**	**-664.266**	**-739.256**
Saldo eenmalige middelen 2020	**-474.615**				
Saldo exploitatie 2020 (incl. nieuw beleid)	**-929.180**				
Onttrekking algemene reserve	**929.180**				
Per saldo exploitatie 2020	**0**				
Project De Gelenberg (via apart raadsvoorstel)					
Stichtingskosten Zwembad en Sporthal (€ 19,2 miljoen), kapitaallasten (stelpost)					-300.000
Infrastructuur € 2,1 miljoen, kapitaallasten (stelpost)					-130.000
Totaal saldo na Perspectiefnota en Project Gelenberg	**0**	**-596.689**	**-974.568**	**-664.266**	**-1.169.256**

Toelichting saldo begroting 2021

[1] *Het nu weergegeven structurele saldo in 2021 komt tot stand na doorrekening van de reken-technische uitganspunten van de programmabegroting 2021 en de meerjarenschijven 2022-2024.*

[2] *In de raad van november bieden wij u een sluitende begroting aan.*

Hoofdstuk 4. Risico's

Coronavirus
Als gevolg van de uitbraak van het coronavirus wereldwijd, zijn door de Nederlandse overheid ingrijpende maatregelen genomen om de verspreiding van dit virus onder controle te krijgen. Deze maatregelen en mogelijke maatregelen die nog volgen, hebben naar verwachting belangrijke financiële gevolgen voor instellingen in Nederland. Deze gevolgen zijn op dit moment nog niet te overzien.
De door de Nederlandse overheid genomen maatregelen kunnen impact hebben op de ontwikkeling van de opbrengsten en daarmee de ontwikkeling van het resultaat van gemeente Druten.
Ook de financiële positie (liquiditeit en solvabiliteit) van gemeente Druten kan daardoor onder druk komen te staan, met als gevolg mogelijke onzekerheid over de continuïteitsveronderstelling. Door de Nederlandse overheid is een breed pakket aan maatregelen aangekondigd ter ondersteuning van instellingen.
Op dit moment ligt de focus op het borgen van zorgcontinuïteit en de veiligheid. Landelijke invulling over de financiering van zorg is in voorbereiding en wordt binnenkort verwacht. Binnen de landelijke richtlijnen is ook aandacht voor PGB- houders. Op hoofdlijnen is er door het Rijk aangegeven dat de meerkosten voor de zorg worden vergoed en dat de financiering voor de aanbieders doorloopt. De gemeente Druten volgt dit advies op, zoals verwoord in het collegeadvies "Doorbetaling ondersteuning en zorg in verband met Corona".

Tozo regeling
Voor wat betreft de Tozo regeling is de verwachting is dat we volledig gecompenseerd worden door het Rijk. Op andere beleidsterreinen zien we de ook de effecten van de corona crisis terug, zoals onder meer een kostenstijging op het gebied van de afvalverzameling. Momenteel inventariseren we zowel voor Wijchen als voor Druten en de Werkorganisatie Druten Wijchen over de hele breedte waar extra kosten vanwege het coronavirus zich voordoen. Of en in hoeverre we hier door het Rijk middels de algemene uitkering, dan wel specifieke uitkeringen voor gecompenseerd worden, is op dit moment onduidelijk.

Subsidie Provincie
Gemeenten kunnen aanspraak maken op een subsidie van de provincie voor acute noodhulp om de schade van de Coronacrisis zoveel mogelijk te beperken. De provincie ondersteunt gemeenten via 3 sporen: acute noodhulp (spoor 1), monitoring van de gevolgen van de crisis op de verschillende beleidsterreinen (spoor 2) en ondersteuning in de fase van overbrugging en herstel (spoor 3). De acute noodhulp is bedoeld voor de eerste paar maanden, grofweg vanaf medio maart tot de zomer van dit jaar. De overbrugging en herstel begint daarna en kan een periode beslaan van enkele maanden tot misschien wel meer dan een jaar. Dat weten we nog niet precies, want is van veel zaken afhankelijk, waaronder de ontwikkeling van het virus en de maatregelen op het Rijksniveau.

Op deze subsidieregeling kunnen de gemeenten een beroep doen die handen of budget te kort komen om vitale functies uit te voeren, noodopvang te regelen, activiteiten uit te voeren die voor sociale verbinding zorgen of om ondernemingen in de sectoren cultuur, sport, recreatie en toerisme of gemeenschapsvoorzieningen te ondersteunen. De aanvraag pakken we samen met gemeente Wijchen op.

Herverdeling gemeentefonds winstwaarschuwing
Sinds de invoering van de Financiële verhoudingswet in 1997 veranderde er veel voor gemeenten. Denk aan veranderingen in de aard en omvang van het takenpakket van gemeenten, schaalvergroting, de positie van centrumgemeenten en regionale samenwerking. Gegeven al deze ontwikkelingen is het de vraag of de huidige verdeling van het gemeentefonds (circa 30 miljard) als grootste inkomstenpost voor gemeenten, nog wel voldoende aansluit bij de kosten die gemeenten maken.
De huidige verdeelmodellen voor zowel het sociaal domein als het klassieke gemeentefonds worden geëvalueerd. Dit moet leiden tot een integrale nieuwe verdeling van alle middelen. In eerste instantie zou de herverdeling per 2021 worden ingevoerd. In februari 2020 is besloten tot uitstel van de invoering van de herijking met één jaar tot 2022 omdat de studies naar een andere verdeling van het gemeentefonds uitwezen dat er veel meer geld richting grote steden vloeit ten koste van minder dicht bevolkte gebieden. Officieel zijn er geen uitkomsten van de herverdeling bekendgemaakt, wel is het beeld geschetst dat er een beweging plaats vindt van platteland naar stad en een doorgaande focus op versterking van de Randstad. Geschrokken van de uitkomst van deze onderzoeken besloot BZK de invoering van de herverdeling een jaar uit te stellen naar 2022. Intussen wordt aanvullend onderzoek gedaan, dat tot minder drastische verschuivingen moet leiden. Het tijdpad dat door de VNG wordt aangegeven leidt tot publicatie van de resultaten van de herverdeeloperatie in de decembercirculaire 2020.

Resumerend melden we hier dat het voor Druten zeer waarschijnlijk is dat er een nadelig herverdeeleffect optreedt. Ook al is de uitvoering een jaar uitgesteld, de verwachting is dat de herverdeling met name voor kleine en middelgrote gemeenten en de plattelandsgemeenten (fors) nadelig uitpakt. Zonder het effect te kwantificeren, melden we u dat er **indicatief** rekening gehouden wordt met een nadelig effect voor Druten van € 25 a € 50 per inwoner, ofwel in de range van € 450.000 tot € 900.000.

Hoofdstuk 5. Provinciaal toezicht

In haar rol van financieel toezichthouder heeft de provincie Gelderland tot taak de financiële positie van de gemeente Druten te toetsen aan de op dit moment geldende wet- en regelgeving. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Ieder jaar besluit de provincie, op grond van artikel 203 van de Gemeentewet, voor 1 januari of de gemeente voor het komende begrotingsjaar onder repressief of preventief toezicht valt.

Er is altijd sprake van repressief toezicht als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- De begroting is structureel en reëel in evenwicht. De structurele baten dekken ieder jaar de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand wordt gebracht.

- De jaarrekening en begroting zijn op tijd ingezonden. De jaarrekening vóór 15 juli van het jaar volgend op het verslagjaar en de begroting vóór 15 november van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

De uitkomst van het meerjarenperspectief is overduidelijk, wij voldoen op dit moment niet aan bovenstaande toets van de provincie. We staan voor een grote opgave! Een opgave die na de zomer moet resulteren in een reëel sluitende meerjarenbegroting 2021-2024, die wij in november aan u voorleggen.

Hoofdstuk 6. Rapportage Collegeprogramma “Druten daagt uit ! “

6.1. Voortgangsrapportage prioriteiten

De hoofdlijnen van beleid 2018-2022 zijn vastgelegd in het collegeprogramma "Druten daagt uit!". Deze is herschikt naar de bestaande programma indeling zoals deze door de raad is vastgesteld. In deze rapportage wordt u per programmahoofdstuk geïnformeerd over de stand van zaken omtrent speerpunten uit bovenstaand genoemd collegeprogramma.

PROGRAMMA 0 Bestuur en ondersteuning

0.1 Sporters uit onze gemeente

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Sporters uit onze gemeente die prijzen winnen, krijgen van ons aandacht omdat goed voorbeeld goed doet volgen.	Sporters uit onze gemeente die prijzen winnen, krijgen van ons aandacht omdat goed voorbeeld goed doet volgen. Maar dat is voorlopig niet zolang er niet gesport wordt en de competities abrupt zijn afgebroken.

0.2 Stimuleren Duitstalig onderwijs

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Samen met de Euregio stimuleren wij Duitstalig onderwijs in onze gemeente.	Er is overleg hierover met het onderwijs. Door de sluiting van de school als gevolg van de corona-noodmaatregelen wordt dit na de zomervakantie verder uitgewerkt..

0.3 Verbeteren dienstverlening

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We blijven ons inspannen om de dienstverlening naar de inwoners, ondernemers en het verenigingsleven verder te verbeteren. Onze organisatie werkt efficiënt en klantgericht. We koppelen dat aan prestatieafspraken.	Het initiatief om met (meer) leefbaarheidsgroepen in de kernen te werken met behulp van een wijkcontactfunctionaris wordt overwogen. Daarnaast zijn er verschillende prestatie indicatoren die meegenomen zijn in de teamplannen. In 2020 zullen deze ten aanzien van de dienstverlening worden uitgebreid waarna in 2021 ook gemonitord zal worden. Met behulp van de newsroom fase 2 wordt ook invulling gegeven aan directer contact in de wijken.

0.4 Stimuleren van jonge mensen in onze werkorganisatie

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij vragen onze werkorganisatie om door stageplekken de instroom van jonge mensen in onze werkorganisatie te stimuleren.	Ook in 2020 bevorderen we de instroom van jonge mensen door onder andere het aanbieden van stage- en werkervaringsplaatsen. Ook zetten we in op een specifiek werving- en selectiebeleid dat gericht is op de instroom van jonge mensen.

0.5 Mogelijkheid voor inwoners om gemeenten te informeren

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij maken het mogelijk dat inwoners in hun eigen dorp de gemeente informeren over zaken die niet goed genoeg gaan.	De newsroom van de WDW is een feit. Hiermee is de eerste fase nagenoeg afgerond. Medio 2020 start fase 2 waarbij ook het persoonlijke contact met de kernen vormgegeven wordt.

0.6 Belastingen

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
De belastingen stijgen niet met meer dan het inflatiepercentage	De gemeentelijke lasten stijgen alleen met het inflatiepercentage. Bij grote investeringen die niet passen binnen de huidige begroting is lastenstijging mogelijk.

0.7 Ziekteverzuim Werkorganisatie Druten Wijchen

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
De positieve effecten van de werkorganisatie Druten Wijchen zijn na één jaar merkbaar. We reserveren een bedrag in onze begroting om de kosten van het ziekteverzuim te kunnen opvangen.	We blijven inzetten op het terugdringen van het ziekteverzuim. Dit doen we in samenspraak met onze arbodienst. Concrete aandachtspunten zijn de eigen verantwoordelijkheid van medewerkers en het casemanagement.

0.8 Informatieveiligheid

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij gaan veilig om met de gegevens van onze burgers en hebben onze informatieveiligheid op orde.	Dit is een continu proces. Ook in 2020 blijven wij veilig omgaan met de gegevens van onze burgers en heeft onze informatieveiligheid hoge prioriteit.

PROGRAMMA 1 Veiligheid

1.1 Cameratoezicht

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Het is plezierig wonen als iedereen zich in de openbare ruimte aan de regels houdt. Door cameratoezicht op de Markt, het busstation en sportpark De Gelenberg houden wij een extra oogje in het zeil.	Cameratoezicht op de Markt en bij sportpark Gelenberg is inmiddels gerealiseerd. We gaan ervan uit dat er dit jaar ook cameratoezicht bij het busstation aanwezig is.

1.2 (jeugd) BOA

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Om de politie te ondersteunen stellen wij een jeugd-BOA aan.	Inmiddels is een jeugd BOA aangesteld.

1.3 Bestrijding criminaliteit

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Criminaliteit is niet altijd zichtbaar maar ondermijnt onze samenleving. Om aan deze ondermijning een halt toe te roepen investeren wij samen met onze buurgemeenten in acties gericht op het ontmantelen van hennepkwekerijen, drugslaboratoria en illegale ondernemingen. Ook financieel-economische criminaliteit, mensenhandel en cybercrime pakken wij aan.	Om aan ondermijning een halt toe te roepen investeren wij samen met onze buurgemeenten acties gericht op het ontmantelen van hennepkwekerijen, drugslaboratoria en illegale ondernemingen. Ook financieel-economische criminaliteit, mensenhandel en cybercrime pakken wij aan. Recent is door de gezagsdriehoek besloten om een ondermijningscoordinator voor Tweestromenland aan te stellen. We gaan ervan uit hierdoor nog meer stappen te maken in de aanpak ondermijning.

1.4 Integraal veiligheidsplan

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
In ons nieuwe integraal veiligheidsplan geven wij aan wat onze prioriteiten voor de inzet van de politie zijn.	Het Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland is vastgesteld. Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld dat gemonitoord wordt.

1.5 Buurtpreventie en inzet van politie

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Onze wijkagenten kennen de wijken en andersom. Daardoor versterken buurtpreventie en de inzet van de politie elkaar.	Als gemeenten Druten en Wijchen halen we buiten naar binnen. Dit geldt voor de volgende speerpunten: - Ondermijning in het buitengebied - Whatsapp buurtpreventie wordt geprofessionaliseerd; enthousiaste inwoners denken mee om de sociale veiligheid in de wijken te vergroten. - Het vergroten van meldingsbereidheid over misstanden van inwoners en ondernemers door het platform Meld Misdaad Anoniem waar de gemeenten Druten en Wijchen per 1 april jl. op aangesloten zijn.

PROGRAMMA 2 Verkeer en vervoer

2.1 Verbeteren verlichting

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Goed licht draagt bij aan een veilig gevoel. Wij brengen onveilige plekken in kaart en verbeteren de verlichting.	Er wordt een in kaart gebracht waar de zgn. DarkSpots zich bevinden. Met behulp van een matrix worden vervolgens eerst de meeste urgente aangepakt en wordt de lijst logisch afgewerkt.

2.2 Snelheidscontroles

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij vragen de politie om binnen de bebouwde kom op grote schaal snelheidscontroles uit te voeren.	Hierover blijven we in gesprek met de politie.

2.3 Hoogwaardig openbaar vervoer-knooppunt

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We realiseren in Druten een duurzaam en hoogwaardig openbaar vervoer-knooppunt om de bereikbaarheid voor onze inwoners te verbeteren.	In 2019 is in samenwerking met het provinciale kernteam HOV actieplan een gedragen schetsontwerp met raming gemaakt. De volgende stap is een koopovereenkomst mbt de benodigde grondpositie. Aansluitend worden afspraken met de provincie gemaakt over de subsidieaanvraag.

2.4 Wandel- en fietsverbinding Tichellande en Afferden

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Een veilige wandel- en fietsverbinding tussen Tichellande en Afferden voor onder andere de schoolgaande jeugd.	Trace besproken met college en moet een paar vierkante meter grond worden verworven van een particulier. Het verbindingspad wordt in 2020 verder uitgewerkt. Realisatie zodra bouwactiviteiten en infrastructuur in die hoek van Druten Oost gereed zijn.

2.5 Opknappen van 't Hoog in Afferden

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We stellen een bijdrage beschikbaar voor het opknappen van 't Hoog in Afferden.	De werkzaamheden zijn, met inzet van burgerparticipatie, grotendeels uitgevoerd.

2.6 Verfraaiing dorpshart Deest

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Samen met de inwoners van Deest maken wij een plan voor de verfraaiing van het dorpshart. Wij stellen voor de uitvoering hiervan geld beschikbaar.	De inwoners van Deest hebben een werkgroep opgericht. Hieruit worden wensen en ideeën samen met de gemeente besproken om te komen tot nadere invulling van het dorpshart.

2.7 Onderzoek verkeerssituaties

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We onderzoeken de veiligheid van enkele verkeerssituaties, waaronder het kruispunt Mr. Van Coothstraat-Ooievaarstraat.	De verkeersveiligheid heeft doorlopend onze aandacht. Aan de hand van ingekomen meldingen, klachten of ongevallenregistratie worden verkeerssituatie onderzocht.

2.8 Parkeerproblematiek

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We pakken de parkeerproblematiek bij ‘t Geerke en De Lier aan.	In juni 2019 is met het uitbreiden van het parkeerverbod de verkeersonveiligheid in de Kerkstraat aangepakt. Dit ging ten koste van een aantal parkeerplaatsen. Aanwonenden vragen om meer parkeerplaatsen. In 2020 onderzoeken hoe het aantal parkeerplaatsen uitgebreid kan worden.

PROGRAMMA 3 Economie

3.1 Informatie nieuwe inwoners

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Nieuwe inwoners ontvangen informatie en we nodigen hen uit om deel te nemen aan de vele activiteiten die onze gemeente rijk is. Ze krijgen een 'goody bag' met kaartjes voor het Agora theater. Drutense organisaties, winkeliers en ondernemers kunnen voor de goody bag attenties, informatie of kortingsbonnen aanleveren.	In Q 1 vulden we de goodiebags met attenties, informatie of kortingsbonnen. Vanwege het Corona virus deelden we dit ivm veiligheid niet uit.

3.2 Glasvezelverbinding

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Al onze inwoners en ondernemers in het buitengebied krijgen een glasvezelverbinding.	Glasvezel wordt momenteel aangelegd in het buitengebied. De vraagbundeling voor de kernen Afferden, Deest en Puiflijk is positief afgerond. De vraagbundeling voor Druten loopt momenteel.

3.3 Centrummanager

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij betalen mee aan de kosten van een centrummanager die een bijdrage levert aan een bruisend centrum.	Wij betalen mee aan de kosten van een centrummanager die met haar werkzaamheden is gestart. Zij levert een bijdrage aan een bruisend centrum.

3.4 Bijdrage openbare toiletvoorziening

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij stellen een bijdrage beschikbaar voor een ondernemer die in het centrum een openbare toiletvoorziening realiseert.	Het SODC ontving een financiële bijdrage waarmee zij zich aansloot bij de Hoge Nood App. Bijna alle ondernemers in het centrum stellen hun toilet beschikbaar via deze app.

3.5 Onderzoek haalbaarheid bioscoop

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We onderzoeken de haalbaarheid van een bioscoop.	In 2020 worden de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek gepresenteerd.

3.6 Veerdam

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Eind 2019 is de Veerdam een toeristische trekpleister.	De Veerdam is eind 2019 door de inzet van gemeente, provincie en ondernemers al een toeristische trekpleister. In 2020/21 plaatsen we er een toeristisch informatie-/overstap-punt.

3.7 Voorzieningen fietstoeristen

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Fietstoeristen ontvangen wij gastvrij. We plaatsen oplaadpunten voor e-bikes, zorgen dat de fietspont vaker vaart en plaatsen extra zitbanken.	Samen met de toeristische ondernemers onderzoeken we waar oplaadpunten te realiseren zijn. Het Routebureau Arnhem Nijmegen gaat het fietsroutenetwerk updaten. Hierbij betrekken we de rustpunten voor fietsers.

3.8 Informeren bezoekers Afferdense en Deestse waarden

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Toekomstige bezoekers van de Afferdense en Deestse Waarden bieden wij informatie over de natuur (bijenhotels) en de waterveiligheid in dit belangrijke gebied. De promotie ervan verzorgen we via de plaatsing van informatieborden en het realiseren van een informatiecentrum in ’t Trefpunt in Deest.	Er komen vier informatie borden bij de ADW. Deze worden (volgens Staatsbosbeheer opzet) ontworpen. We verbeteren het wandelnetwerk in Druten en nemen hierin informatievoorziening mee.

3.9 Mountainbikepad

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We willen een mountainbikepad rondom de Uivermeertjes en sluiten het aan op het fietsknooppuntennetwerk.	We onderzoeken nog de alternatieven, waaronder de aanleg van een bikepark.

3.10 Regionaal bureau voor Toerisme	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Het Regionaal Bureau voor Toerisme in de regio Arnhem Nijmegen ontvangt ook de komende jaren geld van ons om Druten en het Land van Maas en Waal te promoten.	De promotie van Druten en het Land van Maas en Waal vraagt om een gezamenlijke inspanning van het bureau TVAN en de ondernemers. De toeristische/recreatieve ondernemers zijn actief geïnformeerd. De site is door TVAN verder verbeterd. In het najaar komen we hierover bij u terug.

3.11 Integrale visie bedrijventerreinen	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij ontwikkelen een integrale visie op de bedrijventerreinen in onze gemeente: Westerhout Zuid, Westerhout Noord, Kerkeland en Klepperheide.	In 2020 leveren we een integrale visie op bedrijventerreinen in onze gemeente op: Westerhout, Westerhout-Zuid, Kerkeland en Klepperheide

3.12 Verkoop kavels Westerhout Zuid	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Voor de verkoop van kavels op Westerhout Zuid stellen wij extra formatie beschikbaar ten behoeve van de communicatie en de verkoop.	Intern is extra formatie vanuit het team gebiedsinrichting ingezet om samen met EZ de verkoop van de kavels op Westerhout-Zuid op te pakken.

3.13 Onderzoek bedrijfsverzamelgebouw Westerhout Zuid	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij onderzoeken de mogelijkheid om een bedrijfsverzamelgebouw op Westerhout Zuid te bouwen.	Er loopt een marktinitiatief. De coronamaatregelen vertragen de haalbaarheidsstudie, maar leidt op dit moment nog niet tot afstel.

3.14 Reclame- en terassenbeleid	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Om de uitstraling van het nieuwe centrum van Druten te verbeteren voeren wij nog dit jaar één reclame- en terrassenbeleid in. Wij ondersteunen ondernemers bij de aanschaf van terrasmeubilair van hoge kwaliteit.	Het reclame- en terrassenbeleid is voor de zomer van 2019 vastgesteld en wordt in 2020 geëvalueerd.

3.15 Aanbestedingsbeleid

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Ons aanbestedingsbeleid is simpel en toegankelijk en biedt kansen voor lokale ondernemers.	In 2018 stelde de gemeenteraad een geactualiseerd inkoop- een aanbestedingsbeleid vast.

3.16 Ruimte bepalen openingstijden

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Winkeliers geven wij ruimte om zoveel mogelijk zelf de openingstijden te bepalen.	Winkeliers geven wij ruimte om zoveel mogelijk zelf de openingstijden te bepalen. In 2019 is de winkeltijdenverordening aangepast, waarin de winkeltijden zijn verruimd. Dit geldt ook voor de standplaatsen.

3.17 Vernieuwen detailhandelsvisie

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Om helderheid te geven over detailhandel op industrieterreinen vernieuwen we de detailhandelsvisie. Uitgangspunt blijft dat winkels in ons centrum thuishoren.	Om helderheid te geven over detailhandel op industrieterreinen vernieuwen we de detailhandelsvisie. Uitgangspunt blijft dat winkels in ons centrum thuishoren. We starten hiermee in het laatste kwartaal van 2020.

PROGRAMMA 4 Onderwijs

4.1 Overleg met schoolbestuur en ouders

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Primair onderwijs in alle kernen is en blijft ons streven. Om de scholen toekomstbestendig te maken overleggen wij met het schoolbestuur en de ouders.	Het integraal huisvestingsplan onderwijsvoorzieningen (IHP) 2019-2039 is vastgesteld en de onderwijspartners werken scenario's uit voor de eerste periode na 2022. Gemeente en onderwijspartners stemmen af en overleggen in het OOGO-overleg dat we meerdere malen per jaar organiseren.

4.2 Gezond eetgedrag

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We stimuleren gezond eetgedrag op alle scholen in onze gemeente door fruit aan te bieden.	We bespraken dit initiatief met de schooldirecteuren. We werken dit verder uit in een regeling. Uitvoering vindt pas plaats in 2021. Dit in de lijn met het investerings/bestedingsplan 2019-2022.

4.3 Voorlichting over veilig leven

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Omdat voorlichting over veilig leven niet vroeg genoeg kan starten, beginnen we daarmee op de basisschoolleeftijd. Als onze kinderen de basisschool verlaten hebben ze een jeugd-EHBO-diploma en kennen ze de beginselen van brandveilig leven.	Dit project pakten we nog niet op. We gaven eerst prioriteit aan het organiseren van de gratis EHBO cursussen voor volwassenen.

4.4 Zwemmen

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
In onze waterrijke omgeving is kunnen zwemmen noodzaak. Bij het verlaten van de basisschool kan daarom ieder kind zwemmen.	We voeren de beleidsnota Druten Zwemvaardig 2019-2022 uit. Het zwembad is gestart met het aanbieden van zwemvaardigheidslessen. Ook is Stichting Leergeld begonnen met het vergoeden van zwemlessen voor kinderen die opgroeien in een gezin met een inkomen tussen 120 en 130% van het sociaal minimum. We ontwikkelen communicatiemiddelen. Door de noodmaatregelen is het zwembad gesloten. Het schoolzwemmen en de zwemvaardigheidslessen liggen stil.

4.5 Tech-Lokaal

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We willen het Tech-Lokaal koppelen aan bedrijven uit de regio. Zij kunnen stageplaatsen bieden of masterclasses geven en zo jongeren motiveren en inspireren voor beroepsgerichte technische opleidingen.	We evalueerden het TechLokaal. De rapportage ontving uw Raad. In de Perspectiefnota stellen we opnieuw subsidie voor. Daarmee kan het TechLokaal verder op de ingeslagen weg en haar activiteiten blijven aanbieden en uitbreiden.

PROGRAMMA 5 Sport, cultuur en recreatie

5.1 Sjors Sportief en Sjors Creatief

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Basisschoolleerlingen laten we op een laagdrempelige manier kennis maken met sport en cultuur. Daarvoor introduceren we Sjors Sportief en Sjors Creatief.	Alle leerlingen in het basisonderwijs zijn bekend gemaakt met het nieuwe programma van Sjors Sportief en Sjors Creatief. Organisaties presenteerden hun brede aanbod aan sportieve en culturele activiteiten middels boekje en website. Vanwege de coronacrisis zijn de activiteiten stilgelegd.

5.2 Meer bewegen voor jong en oud

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij stimuleren meer bewegen voor jong en oud. Daarom geven we geld aan projecten en verenigingen die zich richten op meer bewegen voor kinderen en ouderen.	In de besteding zorgen we voor het zowel ondersteunen van initiatieven met meer het accent op sport alsook initiatieven met meer het accent op gezondheid. Voor het sportgedeelte gaat dit vooral worden ingezet voor de uitvoering van actiepunten lokaal sportakkoord Druten (vaststelling uitgesteld vanwege coronacrisis). Voorts voor het ondersteunen van ingebrachte initiatieven op het terrein van sport.

5.3 Deelname aan sport en cultuur

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Alle kinderen kunnen deelnemen aan sport en cultuur. Als het voor de ouders te duur is helpt de gemeente onder andere via het Kindpakket.	Ook in 2020 zorgen we ervoor dat alle kinderen kunnen deelnemen aan sport en cultuur. Als het voor ouders te duur is, helpen we onder andere via het Kindpakket. Het Kindpakket wordt jaarlijks bijgesteld naar de behoeften van de Drutense maatschappij.

5.4 Aanvullend krediet nieuwbouw sporthal Gelenberg

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Op sportpark De Gelenberg bouwen wij een nieuwe sporthal. Daarbij houden we rekening met de locatie van het zwembad.	In opdracht van de raad zijn we in gesprek gegaan met de gebruikers van sporthal en zwembad en stellen een Programma van eisen op voor nieuwbouw zwembad en sporthal. De kosten van realisatie, exploitatie en onderhoud worden doorgerekend. Het resultaat hopen we medio dit jaar aan de raad voor te leggen.

5.5 Veilige toegangsweg sportpark De Gelenberg

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Ook voltooien wij de parkeerplaatsen, de veilige rijroute en de bewegwijzering.	We zijn in gesprek met grondeigenaren om de nieuwe toegangsweg mogelijk te maken. Ook de uitwerking van de aanpassing openbare ruimte en de kosten hopen we medio dir jaar aan de raad voor te leggen.

5.6 Drutens bosje (ijsbaan)

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
De ijsbaan in het Drutens bosje knappen we op.	In 2019 zijn alle werkzaamheden volledig afgerond.

5.7 Evenementen

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij vinden evenementen belangrijk voor onze gemeente en ondersteunen de initiatiefnemers.	Subsidieregels over grote en kleine evenementen legden we vast in de nieuwe subsidieregeling.

5.8 Kennismaking cultureel aanbod Agora Theater

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij willen dat senioren, jongeren en mensen met een beperking kennismaken met het gevarieerde culturele aanbod van het Agora Theater.	Het theater biedt een gevarieerd cultureel aanbod voor diverse doelgroepen. Bij de subsidieverlening vragen wij hier ook om.

5.9 Muziekles basisscholen

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij vinden muziekeducatie belangrijk en stellen basisscholen in staat om algemene muzikale vorming te geven aan de leerlingen van groepen 3 tot en met 6.	Hier geven wij sinds 2019 met de partners invulling aan (algemene muzikale vorming).

5.10 Inrichten landschap buitengebied

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We maken afspraken met de buurgemeenten over de inrichting van het landschap in het buitengebied.	Ter voorbereiding van subsidieaanvraag bij de provincie is met buurgemeenten gekeken naar combinatie bij landschapsinrichtingmaatregelen.

5.11 Kunstwerk Tichellande

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We stellen geld beschikbaar om, samen met anderen, een kunstwerk in Tichellande te plaatsen als herinnering aan de baksteenfabricage in onze gemeente.	In 2021 onderzoeken we de mogelijkheden voor locatie, type kunstwerk en kunstenaar.

5.12 Onderhoud openbare ruimte

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Samen met inwoners verbeteren we het onderhoud aan de openbare ruimte. Het onderhoudsniveau stellen we in overleg met de gemeenteraad vast (raadsagenda).	Op basis van de notitie 'Openbare ruimte' is tijdens de behandeling van de Najaarsnota 2019 budget beschikbaar gesteld voor een kwaliteitsimpuls van de openbare ruimte. Samen met bewoners gaan we in 2020 in de vorm van burgerparticipatie op diverse locaties o.a. Deest het onderhoud verbeteren door kleinschalige renovaties en aanpassingen.

PROGRAMMA 6 Sociaal domein

6.1. Deskundigheidsbevordering

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij overleggen met maatschappelijke instellingen en sportverenigingen hoe we kunnen komen tot deskundigheidsbevordering.	In het sportakkoord Druten (definitieve vaststelling vooralsnog vertraagd door coronacrisis) is nu als breed gedragen actiepunt opgenomen: 'Komen tot een Fonds Deskundigheidsbevordering Vrijwilligers, waar sport- en maatschappelijke verenigingen een budget kunnen aanvragen (bijvoorbeeld voor versterking kader, vinden en behouden vrijwilligers etc.). Na vaststelling wordt dit samen met een aantal organisaties uitgewerkt en door ons opgepakt.

6.2 Sociaal Team eerste aanspreekpunt

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Als zorg nodig is, is ons Sociaal Team het eerste aanspreekpunt voor onze inwoners. Samen met huisartsen, onderwijs en andere betrokkenen voorkomt dit team onnodige specialistische zorg.	Het Sociaal Team is goed in beeld bij inwoners. De samenwerking met de huisartsen is verbeterd. Door de inzet van de POH-Jeugd bouwen wij deze samenwerking verder uit. Elke school heeft een vast contactpersoon bij het Sociaal Team. Hierdoor zijn de lijnen kort en wordt er snel geschakeld. Door het Sociaal Team verder te ontwikkelen naar brede basisteams wordt er ook makkelijker en sneller zorg ingezet.

6.3 Keukentafelgesprek

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Het Sociaal Team spreekt met onze inwoners aan de keukentafel en op afspraak in de wijk- of dorpshuizen.	Keukentafelgesprekken zijn doorgaans standaard bij de inwoners thuis. Op verzoek van de inwoner kan dit gesprek ook op een andere locatie plaatsvinden.

6.4 Respijtzorg mantelzorgers

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij maken het leven van mantelzorgers makkelijker door respijtzorg aan te bieden en hun kennis te vergroten (omgaan met hulpverleners, vroegsignalering, etc.)	We bekijken jaarlijks of ons aanbod nog past bij de behoefte van onze mantelzorgers. Hierbij variëren we in het aanbod. Op die manier bereiken we meer verschillende soorten mantelzorgers. Op dit moment bekijken we met MeerVoormekaar welk aanbod we na de Corona crisis organiseren.

6.5 Activiteiten mantelzorgers

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Activiteiten voor mantelzorgers of activiteiten die mantelzorgers ontlasten, zoals het Alzheimer Café, krijgen subsidie.	Activiteiten voor mantelzorgers of activiteiten die mantelzorgers ontlasten, zoals het Alzheimer Café, krijgen subsidie.

6.6 Voorkomen en bestrijden van eenzaamheid

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We roepen verenigingen op om speciale activiteiten te organiseren die eenzaamheid voorkomen of bestrijden en geven daarvoor geld.	We roepen verenigingen op om speciale activiteiten te organiseren die eenzaamheid voorkomen of bestrijden en geven daarvoor geld.

6.7 Zero tolerance huiselijk geweld en kindermishandeling

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Huiselijk geweld en kindermishandeling tolereren wij nooit. Wachtlijsten voorkomen we. Het Sociaal Team werkt optimaal samen met Veilig Thuis.	Bij signalen van onveiligheid kijken wij niet weg. Het Sociaal Team is getraind om het gesprek aan te gaan als er vermoedens zijn van huiselijk geweld/kindermishandeling (HGKM). Binnen het Sociaal Team zijn er aandachtsfunctionarissen HGKM. Zij zetten hun expertise in om andere collega's te coachen of zelf gesprekken binnen een gezin te voeren om de onveiligheid weg te nemen. Daarnaast investeren wij in een goede samenwerking met Veilig Thuis. Een vast contactpersoon van Veilig Thuis kan bij casuistiek aanschuiven als er sprake is van HGKM.

6.8 Jongerenwerker

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
De jongerenwerker zetten wij breed in als onderdeel van het Sociaal Team met aandacht voor preventie in alle kernen.	Wij beëindigen de subsisie voor de jongerencoach/Jongerenwerker sociaal team per 2021. De Jongerencoach/Jongerenwerker maakt sinds 2015, als gedetacheerde vanuit MeerVoormekaar, onderdeel uit van het Sociaal Team. Omdat de jongerencoach/jongerenwerker zijn nut in het Sociaal Team heeft bewezen onderzoeken wij de mogelijkheid deze functie in 2021 structureel onderdeel te laten zijn van het Sociaal Team.

6.9 Place2do/ Place2go

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Jongerencentrum Place2be krijgt een zusje: Place2do. Dit is een podium waar jongeren muziek en theater maken. Place2go is een mobiele muziekcontainer die bij toerbeurt de verschillende dorpen aandoet.	We verwachten dat Place2do rond september wordt opgeleverd. De verbouwing is gestart. Door de coronamaatregelen lukt het waarschijnlijk niet om de jongeren van de PAX bij de verbouwing te betrekken, maar dit wordt opgevangen. Positief is wel dat de jongeren vrijwillig hielpen bij sloopwerkzaamheden.

6.10 Verbouwen Dorpshuis De Lier

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
De activiteiten in de dorpshuizen zijn van groot belang voor de leefbaarheid. Een gezonde exploitatie vinden wij daarom erg belangrijk. We onderzoeken of een bestuurlijke samenwerking tussen de dorpshuizen hieraan bijdraagt. Wij bieden alle dorpshuizen een vitaliteitsscan aan. Initiatieven die uit deze scan voortvloeien ondersteunt het college waar mogelijk. Dorpshuis De Lier verbouwen en verduurzamen wij.	De vitaliteitscans zijn uitgevoerd en worden in een beslisnota aan het college aangeboden in Q2. Aan de planvorming over de verduurzaming van dorpshuis de Lier wordt een extra scenario toegevoegd als gevolg van de aankoop van locatie de Linde in Puiflijk door de gemeente. Dit biedt kansen om een nieuwe locatie voor het dorpshuis te overwegen. Dit wordt uitgewerkt in Q2 en Q3.

6.11 Leefbaarheidssubsidie

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Aan bijeenkomsten en projecten die onze inwoners activeren kennen wij een leefbaarheidssubsidie toe.	Dit is een doorlopend actiepunt dat binnen de begroting en de subsidieverordening wordt uitgevoerd.

6.12 Beperken van schulden

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Door schulden te beperken voorkom je isolement. Door samen te werken met organisaties zoals de woningstichting helpen wij vroegtijdig. Ook geven wij voorlichting aan scholieren hoe om te gaan met geld.	Er is een uitvoeringsplan preventie en vroegsignalering 2020 opgesteld dat samen met de evaluatie over 2019 is aangeboden aan het college. De in 2019 gestarte pilot vroegsignalering en veel andere preventieactiviteiten (zoals voorlichting) worden voorgezet.

6.13 Participatiecoach

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij kennen alle inwoners zonder werk die op ons zijn aangewezen. De afstand tot de arbeidsmarkt bepaalt hoe wij helpen. Het Werkbedrijf bemiddelt de kansrijke personen, een eigen participatiecoach helpt om kansrijk te worden. Als betaalde arbeid (nog) geen optie is, biedt de coach een vorm van vrijwilligerswerk of dagbesteding.	Ook in 2020 kennen wij alle inwoners zonder werk die op ons zijn aangewezen. De afstand tot de arbeidsmarkt en de persoonlijke situatie bepaalt hoe wij helpen. Het Werkbedrijf bemiddelt de kansrijke personen, een eigen participatiecoach helpt om kansrijk te worden. Als betaalde arbeid (nog) geen optie is, biedt de coach een vorm van vrijwilligerswerk of dagbesteding.

PROGRAMMA 7 Volksgezondheid en milieu

7.1 Voorlichting aan jeugd en ouders

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Samen met de scholen geven wij voorlichting aan jeugd en ouders over de gevaren van alcohol, roken, drugs en sexting. De GGD voert deze voorlichting voor ons uit.	De GGD is met scholen in gesprek over welke thema's zij hun aandacht op willen richten. Vanwege de coronacrisis is hier nog geen concrete invulling aan gegeven.

7.2 "EHBO achter het stuur"

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
De succesvolle cursus ‘EHBO achter het stuur’ voor zestien- tot twintigjarigen krijgt een vervolg. Dit is een voorbeeld voor hoe we de gezondheids- en kindmonitor uitwerken.	De EHBO verenigingen organiseren in 2020 aanvullende reanimatiecursussen. Door de coronacrisis zijn deze echter vroegtijdig stopgezet.

7.3 Cursussen reanimeren

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Bij een hartstilstand zijn de eerste zes minuten van levensbelang. De gemeente organiseert gratis cursussen voor alle inwoners die willen leren reanimeren.	De gemeente startte dit jaar met gratis cursussen voor alle inwoners die willen leren reanimeren. Op dit moment liggen de cursussen stil vanwege het Corona virus. We hopen ze in het najaar weer op te starten.

7.4 Ambulance

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Een snelle komst van de ambulance in noodsituaties is niet altijd vanzelfsprekend maar noodzakelijk. Wij houden de aanrijtijden nauwlettend in de gaten en vinden het belangrijk dat de standplaats van de ambulance in Druten behouden blijft.	De aanrijtijden worden periodiek gemonitord.

7.5 Routekaart Energieneutraal Druten 2040

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Uitvoering geven aan de Routekaart Energieneutraal Druten 2040	In 2020 is verder uitvoering gegeven aan de Routekaart Energieneutraal Druten 2040: het uitvoeringsprogramma is bijna klaar en diverse projecten lopen of in gang zijn gezet

7.6 Energieloket	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Een belangrijk instrument richting (individuele) inwoners en organisaties is het energieloket. Hiermee geven we voorlichting en stimuleren we burgers, scholen en verenigingen tot energiebesparing en duurzame energieopwekking.	Het Loket Duurzaam Wonen is ook in 2020 belangrijk voor (individuele) inwoners en organisaties gebleken qua voorlichting en stimuleren van burgers, scholen en verenigingen tot energiebesparing en duurzame energieopwekking. In 2020 wordt gekoerst op afspraken vóór de zomer over professionalisering en uitbreiding van het Loket. Eind 2019 is vanuit ministerie van BZK subsidie ter grootte van €25.000 ontvangen voor deze professionalisering. Tevens is er cofinanciering (subsidie) vanuit de provincie in aantocht.

7.7 Energiebesparing in woningen	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Samen met de woningbouwverenigingen werken we aan de collectieve aanpak van energiebesparing in woningen. Bestaande woningen worden allemaal gemiddeld label B (2020) en vanaf 2019 worden alle nieuwe woningen en gebouwen met label A gerealiseerd. Streven is energieneutraal bouwen. Concrete afspraken daarover zijn vastgelegd in de Woonvisie en prestatieafspraken.	Regelmatig vindt het gesprek plaats met woningcorporatie Woonwaarts en De Kernen over de uitvoering van de afspraken in de nieuwbouw en bestaande bouw waaronder het behalen van de doelstelling van gemiddeld label B. In 2020 worden net als in 2019 nieuwe prestatieafspraken gemaakt.

7.8 Zonnepanelen	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Over vier jaar zijn 2000 daken in de gemeente voorzien van zonnepanelen. Daarvan maken in elk geval de daken op openbare gebouwen deel uit.	Het is moeilijk om via data te achterhalen hoeveel daken zonnepanelen hebben, om die reden hebben we een gespecialiseerd bedrijf opdracht gegeven om via luchtfoto's het aantal zonnepanelen op daken te tellen. Een eerste analyse van net binnengekomen informatie levert een nul-situatie/totaalbeeld op van meer dan 19.000 panelen op daken (foto uit april 2019). Dit is een nulmeting. In 2021 hopen we gegevens van 2019 en 2020 te presenteren.

7.9 Gemeenschapshuizen en sportaccommodaties energieneutraal	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Over vier jaar zijn alle gemeenschapshuizen en sportaccommodaties energieneutraal.	Gesprekken over verduurzaming van maatschappelijk vastgoed lopen. Hierbij brengen we de leningsfaciliteit van de gemeente onder de aandacht.

7.10 Financieel stimuleren om zonnepanelen te plaatsen	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Huiseigenaren en eigenaren van (agrarische) bedrijfsgebouwen stimuleren wij financieel om zonnepanelen te plaatsen.	Ook in 2020 kunnen eigenaren van huizen en gebouwen rekenen op een gemeentelijke lening.

7.11 Plannen verduurzaming

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Bij het maken van plannen voor verduurzaming betrekken we steeds de technologische mogelijkheden en nieuwe ontwikkelingen.	In 2020 staan geen plannen op stapel waarbij innovatie en de nieuwste technologische ontwikkelingen een rol spelen. We blijven de ontwikkelingen volgen en staan open voor experimenten.

7.12 ZLTO (Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie)

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Op het gebied van duurzaamheid zien wij ZLTO als één van de belanghebbenden.	We hebben regelmatig het gesprek met ZLTO en ook met het recent opgerichte Vitaal Druten dat vanuit de agrarische sector de verduurzaming van de sector en de dorpen aan elkaar wenst te koppelen

7.13 Monitoren duurzaamheidsdoelstellingen

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Wij monitoren de voortgang van de duurzaamheidsdoelstellingen. We koppelen de voortgang terug aan inwoners, bedrijven en overige belanghebbenden om inzicht en draagvlak te realiseren	Monitoring kon in het verleden met de Klimaatmonitor maar deze wordt sinds 2018 niet meer bijgehouden omdat met het Klimaatakkoord is bepaald dat er een nieuwe monitoring komt, in onze regio het ETM model. Zodra dit model werkbaar is wordt de raad ook hiervan op de hoogte gesteld.

7.14 Coördinator asbestsanering

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Asbest komt nog op veel plaatsen in de gemeente voor. We geven particulieren antwoord op hun vragen over de sanering van hun daken door daarvoor een coördinator aan te stellen.	Asbestsanering is door het Kabinet niet geprioriteerd. Vooralsnog wordt geen invulling gegeven aan asbestsanering

7.15 Optimaliseren milieustraat

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We optimaliseren onze milieustraat, verbeteren de logistiek en verruimen de openingstijden.	Op de milieustraat op de gemeentewerf zijn de voorzieningen uitgebreid en is de routing aangepast waardoor de verblijfstijd van de bezoekers fors omlaag gebracht is. De wachttijden (voor de coronacrisis) waren daardoor acceptabel. We verkennen de mogelijkheden om de milieustraat te alloceren.

7.16 Aanbieden van gratis snoeiafval

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Onze inwoners kunnen het hele jaar hun snoeiafval gratis aanbieden.	Op de milieustraat op de gemeentewerf kunnen inwoners het gehele jaar door op zaterdag hun snoeiafval inleveren. Door de huidige situatie in verband met corona is de huidige locatie beperkt toegankelijk. Daarom is afgesproken om bij Rodenburg tijdelijk een tweede milieustraat te open.

7.17 Luierinzameling

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We overwegen het invoeren van luierinzameling.	Over het invoeren van luierinzameling hopen we voor de zomer uitsluitsel te geven.

PROGRAMMA 8 Wonen en bouwen

8.1 Langer zelfstandig wonen

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We stellen geld beschikbaar voor de uitvoering van projecten die langer zelfstandig wonen mogelijk maken.	De deelprojecten in 2019 en 2020 zijn: gezond ouder worden (max vitaal), informatiemarkt en dementiewijzer. In 2020 voeren we deze projecten uit. In oktober bepalen we de thema's voor 2021.

8.2 Woningbouwprogramma

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Onze gemeente realiseert ook in de periode 2018-2022 een ambitieus woningbouwprogramma. Druten bouwt de komende vier jaar gemiddeld 110 woningen per jaar. Het beleidsstuk 'faseren en doseren' wordt nog in 2018 geactualiseerd. In de kleine kernen bouwen we jaarlijks vijf tot tien woningen. Bestaande woningbouwprojecten versnellen we. Aan de hand van de uitkomst van de raadsagenda voeren we de plannen van 2019 tot 2022 uit die de raad ons aanreikt. We nemen deze plannen op in een nieuw woningbouwbeleid.	In februari 2019 is het Afwegingskader voor woningbouwinitiatieven vastgesteld ter vervanging van faseren en doseren. In 2019 zijn er 110 woningen gerealiseerd. Aansluitend bij het eind 2019 opgeleverde woningmarktonderzoek regio Arnhem-Nijmegen zetten we komende periode in op de versnelling van de woningbouwopgave. Vanwege dit onderzoek is in maart de aanvulling op de woonvisie vastgesteld. Ook hierin is de ambitie van circa 110 woningen per jaar tot 2025 vastgelegd. Vanwege de grote woningbouwopgave wordt komende periode onderzocht hoe dit ingevuld wordt en wat de gevolgen hiervan zijn.

8.3 Bepalen woningbouw

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Per kern bepalen wij de grenzen waarbinnen woningbouw mogelijk is.	Op 23 april 2020 stelde de raad het Bestaand Stedelijk Gebied (BSG) vast. Op basis van het BSG en het Afwegingskader voor woningbouwinitiatieven worden kleinschalige woningbouwplannen beoordeeld.

8.4 Markt

Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We richten de Markt sfeervol in.	Er is een conceptplan sfeerverhogende maatregelen opgesteld. Deze kan 2e kw 2020 breed worden gecommuniceerd met diverse teams WDW en bedrijven, winkeliers, bewoners en overige belanghebbenden

8.5 Ruimte nevenactiviteiten agrarische ondernemers	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Agrarische ondernemers krijgen de ruimte voor aan het bedrijf gelieerde nevenactiviteiten, bijvoorbeeld op het gebied van natuur- en landschapsbeheer en toerisme.	Dit is verwerkt in het bestemmingsplan buitengebied. Op maat wordt, daar waar dat nog nodig is, met ondernemers meegedacht.

8.6 Aansluiting Molenhoek-Markt	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
We realiseren een verbeterde, ongelijkvloerse, aansluiting Molenhoek-Markt.	Ontwerp mogelijkheden zijn afhankelijk van de grondpositie die verkregen kan worden. Vooralsnog is geen geen grondpositie verworven.

8.7 Ontsluiting wijk Druten-West	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
De wijk Druten-West krijgt een ontsluiting (voor auto's) op de Van Heemstraweg. Een en ander wordt in het nieuwe bestemmingsplan voor Druten-West meegenomen.	De wijk Druten-West krijgt een ontsluiting (voor auto's) op de Van Heemstraweg. Eén en ander wordt in het nieuwe bestemmingsplan voor Druten-West meegenomen. Voor rekening van de (her)ontwikkelaar van De Hooiwal mogen er maximaal twee ontsluitingen op de Van Heemstraweg worden gemaakt. Vooruitlopend hierop legde de gemeente eind april 2020 voor haar rekening een tijdelijke ontsluiting op de Van Heemstraweg aan via de Buurmeesterstraat (rechts in, rechts uit).

8.8 Uitvoering (deel) centrumvisie Horssen	
Wat willen we bereiken ?	Wat doen we ervoor in 2020 ?
Voor de uitvoering van (een deel van) de centrumvisie Horssen stellen wij geld beschikbaar	De Centrumvisie is in co-creatie met de initiatiefgroep Horssen tot stand gekomen. Na vaststelling door de gemeenteraad wordt de centrumvisie Horssen verder uitgewerkt in een concreet uitvoeringsplan.

Hoofdstuk 7. Resumé beslispunten

Op basis van deze perspectiefnota dient de raad de volgende zaken te autoriseren:

1. Instemmen met de voorstellen en mutaties met betrekking tot de reserves en voorzieningen als genoemd bij paragraaf 2.2 Actualisatie reserves en voorzieningen 2020.

2. Het bestemmen van het beschikbare saldo van de jaarrekening 2019 ad € 853.911 als dekkingsmiddel deze perspectiefnota 2020.

3. Na de bovenstaande mutaties resteert eenmalig (zie blz.25) een bedrag aan eenmalige middelen ad -/- € 474.615. Na de berekening van de structurele effecten resteert in 2020 een saldo aan structurele middelen ten bedrage van -/- € 454.565 (zie blz.27). Daardoor komt het geprognosticeerde saldo voor de exploitatie 2020 uit op (-/- € 474.615) + (-/- 454.565) = -/- € 929.180. Om dit tekort af te dekken zetten we de algemene reserve in.

4. De ramingen van de dienst 2020 inclusief de mutaties in de reserves en voorzieningen wijzigen conform de overzichten op de pagina's 23 t/m 27. Daartoe wordt de 2e begrotingswijziging 2020 vastgesteld.

5. De ramingen vanaf het begrotingsjaar 2021 opnemen in het investerings- en bestedingsplan van de conceptbegroting 2021.

6. Een krediet ter hoogte van € 615.000 beschikbaar stellen ten behoeve van het verbeteren van d'n Bogerd conform het masterplan 'Blik op de toekomst – Bogerd 3.0'.

7. Akkoord gaan met een verhoging van € 40.000 op het bestaande krediet voor de aanleg fietspad Kerkstraat.

8. De budgetten uit de perspectiefnota ten behoeve van de uitvoering door de WDW ter beschikking te stellen aan de WDW.

9. Het bestuur van de WDW te verzoeken invulling te geven aan de formatie waarvoor budgetten ter beschikking zijn gesteld.

	A	

AMENDEMENT

Naar aanleiding van agendapunt: 7.3 perspectiefnota 2020 gemeente Druten

Onderwerp: Beweegtuin in Afferden

De raad van de gemeente Druten in vergadering bijeen op: 02-07-2020

Gehoord de beraadslaging, overwegende, dat:

1.een beweegtuin in Afferden wordt gerealiseerd;

2.de totale kosten geraamd worden op € 59.350 waarvan €25.000 als startkapitaal wordt gevraagd en het resterende bedrag middels subsidies wordt aangevraagd;

3. de onderhoudskosten ad € 3900 per jaar structureel door de gemeente dienen te worden betaald;

Besluit:
Het onderhoud en beheer van deze beweegtuin door de gebruikers te laten uitvoeren, waardoor de structurele kosten ad €3900 per jaar niet ten laste van de gemeente komen.

en gaat over tot de orde van de dag.
Namens de fractie van: Sociaal Maas en Waal Ton Ebben Dini Uitdehaag

Aldus besloten in de openbare vergadering van 02-07-2020

de raadsgriffier de voorzitter,

M. van IJsseldijk C.A.A. van Rhee-Oud Ammerveld

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1556
Extern Zaak ID	Z/20/048360
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.1.1
Omschrijving	Kwartaalrapportage Veilig Thuis - januari tot en met maart 2020
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Wanders, Alies
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Druten	Elk van, S (Sjef)
Telefoonnummer steller	0639115243
E-mail adres steller	a.wanders@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota kwartaalrapportage VT
Bijlage 1: Kwartaalrapportage VT jan-maart 2020_1

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	9 juni 2020
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aangenomen.

Besluit

Ter kennisname aangenomen.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 48360

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Kwartaalrapportage Veilig Thuis

Kernboodschap

De gemeenten in de regio Gelderland-Zuid en Veilig Thuis Gelderland-Zuid hebben de wens te werken aan de verbetering van de kwaliteit van Veilig Thuis en de keten van zorg en veiligheid. Middels deze informatienote informeren wij u graag over de eerste kwartaalrapportage van Veilig Thuis in 2020.

Toelichting

Kwartaalrapportage Veilig Thuis

Vanaf dit jaar 2020 zijn de gebruikelijke maand- en halfjaarrapportages komen te vervallen en worden deze vervangen door kwartaalrapportages. Dit is de eerste kwartaalrapportage in de nieuwe opzet; het is een ontwikkeldocument. Naast cijfermatige weergaven in tabellen en grafieken wordt aangeven wat de belangrijkste ontwikkelingen zijn, en wat er verwacht wordt voor de komende periode.

Regionale trends;

- In het eerste kwartaal van 2020 is er in het aantal adviezen een stijging van 34% ten opzichte van het vierde kwartaal van 2019;
- Het aantal meldingen in het eerste kwartaal van 2020 bedraagt 694. Ten opzichte van het vierde kwartaal van 2019 bedraagt dit een stijging van 22%;
- in het eerste kwartaal van 2020 is het aandeel meldingen waarbij de wettelijke termijn wordt behaald 55%;
- Het aantal diensten voorwaarde en vervolg bedraagt in het eerste kwartaal 134. Ten opzichte van het vierde kwartaal 2019 bedraagt dit een stijging van 33%;
- in het eerste kwartaal van 2020 is het aandeel voorwaarde en vervolg waarbij de wettelijke termijn wordt behaald 51%;
- Het aantal onderzoeken is in het eerste kwartaal van 2020 in vergelijking met het laatste kwartaal van 2019 met 23% afgenomen;
- In het eerste kwartaal van 2020 wordt de wettelijke termijn bij 30% van alle onderzoeken behaald;

In alle gevallen is het halen van de wettelijke termijn een zorg. De grote werkvoorraad maakt dat zaken soms (te) lang blijven liggen. Het afnemen van het aantal onderzoeken is een logische ontwikkeling; als er gekozen wordt voor actieve betrokkenheid van Veilig Thuis dan wordt in de meeste gevallen gekozen voor de nieuwe dienst Voorwaarden & Vervolg, in plaats van de dienst Onderzoek.

Zorgen door corona;

In verband met de corona crisis zijn er extra zorgen over de kwetsbaren mensen die nu meer en langer bij elkaar in 1 huis verblijven. Echter is het landelijke beeld van VT niet dat er meer meldingen worden gedaan sinds 15 maart. Wel heeft de kindertelefoon het

ongeveer 40% drukker. Waar in het begin van de crisis iedereen op een golf met meldingen zat te wachten vraagt VT zich op dit moment af of deze golf wel gaat komen. Om het uiten van zorgen makkelijker te maken voor betrokkenen en omstanders heeft Veilig Thuis geprobeerd het melden makkelijker te maken door:

- Per 25 april een nieuwe landelijke campagne te starten tegen huiselijk geweld;
- het codewoord 'masker 19' in te voeren. Hiermee kunnen slachtoffers van huiselijk geweld vanaf 1 mei bij de apotheek een melding doen van huiselijk geweld;
- in de week van 18 t/m 24 mei te starten met een chatfunctie tijdens werktijden om laagdrempelig met Veilig Thuis in gesprek te komen.

Lokale cijfers;

Adviezen:

	Jan	*Feb*	*Mrt*	*Cum 1e kwartaal*	*Gemiddeld aantal per 10.000 inwoners*
Druten	5	5	11	21	11,1
Wijchen	16	22	26	64	15,6
regionaal					27,1

Meldingen met veiligheidsbeoordeling

	Jan Binnen termijn	*Jan Buiten termijn*	*Feb Binnen termijn*	*Feb buiten termijn*	*Mrt Binnen termijn*	*Mrt buiten termijn*	*Cum 1e kwartaal*	*Gemiddeld aantal per 10.000 inwoners*
Druten	1	1		4	2	3	11	5,8
Wijchen	3	10	7	6	12	7	45	11
regionaal								12,1

Voorwaarden & vervolg

	Jan Binnen termijn	*Jan Buiten termijn*	*Feb Binnen termijn*	*Feb buiten termijn*	*Mrt Binnen termijn*	*Mrt buiten termijn*	*Cum 1e kwartaal*	*Gemiddeld aantal per 10.000 inwoners*
Druten		1					1	0,5
Wijchen		2		2	2	1	7	1,7
regionaal								2,3

Onderzoeken

	Jan Binnen termijn	*Jan Buiten termijn*	*Feb Binnen termijn*	*Feb buiten termijn*	*Mrt Binnen termijn*	*Mrt buiten termijn*	*Cum 1e kwartaal*	*Gemiddeld aantal per 10.000 inwoners*
Druten							0	0
Wijchen						1	1	0,2
regionaal								0,8

Uitvoering of Vervolgstappen

Wij gaan u halfjaarlijks aan de hand van de kwartaalcijfers op de hoogte brengen van de voortgang bij Veilig Thuis.

KWARTAALRAPPORTAGE VEILIG THUIS GELDERLAND-ZUID

JANUARI T/M MAART 2020

Veilig Thuis Gelderland-Zuid
7 mei 2020

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 5

2. ALGEMENE ONTWIKKELINGEN BIJ VEILIG THUIS 6

2.1 Ontwikkelingen in het eerste kwartaal van 2020 6
2.2 Landelijke cijfers 7
2.3 Veilig Thuis en Corona 8

3. ADVIEZEN 10

3.1 Definitie advies 10
3.2 Aantal adviezen 10
3.3 Conclusie 11

4. MELDINGEN 12

4.1 Definitie melding 12
4.2 Definitie anonieme melding 12
4.3 Definitie veiligheidsbeoordeling 12
4.4 Aantal meldingen 13
4.5 Wettelijke termijn en werkvoorraad 14
4.6 Verhouding politiemeldingen – overige meldingen 15
4.7 Type melder 15
4.8 Conclusie 16

5. OVERDRACHTEN 17

5.1 Definitie overdracht 17
5.2 Aantal overdrachten 17

6. VOORWAARDEN EN VERVOLG 19

6.1 Definitie Voorwaarden & Vervolg (V&V) 19
6.2 Aantal diensten V&V 19
6.3 Wettelijke termijn 20
6.4 Aandeel monitoring 20
6.5 Verhouding Onderzoek – Voorwaarden & Vervolg 21
6.6 Conclusie 22

7. ONDERZOEK 23

7.1 Definitie onderzoek 23
7.2 Aantal onderzoeken 23
7.3 Wettelijke termijn en werkvoorraad 24
7.4 Aandeel monitoring 24
7.5 Conclusie 25

8. BIJLAGEN 26

8.1 Veilig Thuis en Corona 26
8.2 Ontwikkeling van het aantal adviezen en meldingen per Veilig Thuis regio (2017-2019) 28
8.3 Werkproces Veilig Thuis (Handelingsprotocol pagina 16) 29
8.4 Tabellen met totale aantallen diensten VT op gemeenteniveau 30

1. INLEIDING

Veilig Thuis is er voor iedereen – kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen – die te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis geeft advies en biedt ondersteuning, zowel aan slachtoffers, omstanders als professionals. En doorbreekt onveilige situaties, zorgt voor afstemming tussen samenwerkingspartners en zet mensen in beweging. Veilig Thuis biedt perspectief op een betere situatie waardoor mensen weer toekomst hebben.
De oprichting en instandhouding van Veilig Thuis is een wettelijke verplichting voor alle gemeenten in Nederland. Deze verplichting is opgenomen in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) met een verwijzing naar de Jeugdwet.

De regio Gelderland-Zuid bestaat uit het Rijk van Nijmegen en Rivierenland. Veilig Thuis Gelderland–Zuid levert ook diensten aan Mook en Middelaar. De gemeenten in de regio Gelderland-Zuid[1] (hierna: gemeenten) en Veilig Thuis Gelderland-Zuid (hierna: Veilig Thuis) hebben de wens te werken aan de verbetering van de kwaliteit van Veilig Thuis en van de inbedding in de keten van zorg en veiligheid. Daarnaast willen de gemeenten goed zicht hebben op de uitvoering van de wettelijke taken van Veilig Thuis en de samenwerking in de keten van zorg en veiligheid. Om te kunnen sturen is inzicht in de werkwijze en processen vereist.

Vanaf dit jaar 2020 zijn de gebruikelijke maand- en halfjaarrapportages komen te vervallen en worden deze vervangen door kwartaalrapportages. Dit is afgestemd met het Algemeen Bestuur van de GGD. Dit is de eerste kwartaalrapportage in de nieuwe opzet; het is een ontwikkeldocument. De rapportage betreft de periode januari tot en met maart 2020. Bron is ons cliëntregistratiesysteem REGAS. Naast cijfermatige weergaven in tabellen en grafieken zullen we ook aangeven wat de belangrijkste ontwikkelingen zijn, en wat we kunnen verwachten in de komende periode. We laten ook een aantal resultaten zien van de impactmonitor van het CBS. Ten slotte staan we stil bij de nieuwe situatie in verband met de Corona crisis.

In bijlage 4 treft u alle tabellen aan met daarin de aantallen per gemeente per maand januari tot en met maart 2020.

[1] Gemeenten die binnen de regio Gelderland-Zuid vallen: Beuningen, Berg en Dal, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Mook en Middelaar, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.

2. ALGEMENE ONTWIKKELINGEN BIJ VEILIG THUIS

2.1 Ontwikkelingen in het eerste kwartaal van 2020

Veilig Thuis heeft een aantal speerpunten bepaald voor 2020[2]. De stand van zaken is aan het eind van het eerste kwartaal van 2020 is als volgt:

2020 het jaar van bestendiging
Met alle inhoudelijke veranderingen, een nieuw Handelingsprotocol en de aanname van veel nieuwe medewerkers was 2019 een heel hectisch jaar. We willen 2020 gebruiken om alle veranderingen verder te verankeren, om op die manier het fundament van Veilig Thuis te verstevigen. Zo worden nieuwe medewerkers zorgvuldig ingewerkt en begeleid door de werkbegeleiders. De werkbegeleiders houden ook zicht op de werkvoorraden bij de Frontoffice en de Backoffice.
De Bestuurlijke Samenwerkingsafspraken zijn inmiddels bestuurlijk vastgesteld.

Dashboard REGAS op orde
Veilig Thuis is druk met het op orde te krijgen van de managementinformatie. Dit gaat helpen om beter te kunnen sturen op productie. En we kunnen op die manier de kwartaal-, MARAP-cijfers en andere sturingsinformatie sneller op te kunnen leveren. Veilig Thuis maakt inmiddels gebruik van een BI (Business Intelligence) tool om alle gegevens gemakkelijker uit REGAS te kunnen halen. Dit vergt nog doorontwikkeling. De REGAS-key users en applicatiebeheerder ondersteunen de medewerkers.

Registratie op orde
Het is belangrijk om de medewerkers er regelmatig op te wijzen hoe belangrijk registratie is, namelijk dat we moeten kunnen verantwoorden waar alle uren werk in gaan zitten. We werken met normuren voor alle diensten en sturen hierop. Inmiddels heeft dit zich vertaald in bijvoorbeeld een stijging in het aantal adviezen (zie hoofdstuk 3). Zie voor toelichting de begroting Veilig Thuis 2020 / 2021.

Onderwijs
We merken dat de ene beroepsgroep veel vaker om advies vraagt of een melding doet bij Veilig Thuis dan de andere. Vanuit de scholen en kinderopvang wordt relatief weinig gemeld of advies gevraagd. We zullen, samen met de gemeente Nijmegen in het kader van de regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, op 17 september 2020 een informatiebijeenkomst organiseren specifiek voor het onderwijs en kinderopvang.

Nieuwe werkprocessen met als doel eenduidig werken
Het handelingsprotocol van Veilig Thuis is geactualiseerd. Vanaf februari 2020 is daarom gestart met een aantal bijeenkomsten waarin de nieuwe werkprocessen en stappen in REGAS worden doorlopen met alle medewerkers. De bijeenkomsten over meldingen, veiligheidsbeoordeling en adviezen zijn 'live' gehouden. In verband met de Corona crisis wordt de uitleg van de overige werkprocessen op film opgenomen en op die manier gedeeld met de medewerkers. De verwachting is dat in juni alle werkprocessen zijn uitgelegd en staan omschreven in het Kwaliteitshandboek. Inclusief alle bijbehorende risicofactoren. De werkprocessen zullen ook aan bod komen tijdens de externe audit in september 2020 (HKZ).

---

[2] Zie halfjaarrapportage Veilig Thuis juli t/m december 2019, paragraaf 2.2

Nieuwe werkwijze politiemeldingen
Halverwege 2019 is door het Algemeen Bestuur van de GGD besloten het routeeroverleg op te heffen en alle politiemeldingen door Veilig Thuis te laten beoordelen.
We hebben geconstateerd dat deze nieuwe werkwijze leidt tot meer werk. Het team politiemeldingen verwerkt alle binnengekomen politiemeldingen en werkt volgens een eigen werkproces. Met onze ketenpartners blijven we deze werkwijze evalueren, ook in 2020. Met als doel om de juiste balans te vinden tussen doorloopsnelheid en het borgen van veiligheid. Verder is er landelijk overleg / overleg met de politie over bijvoorbeeld de 'light' meldingen. De automatisering van de CORV-meldingen gaat van start per 18 mei 2020. Vanaf dat moment zal de politie de meldingen over verwarde personen rechtstreeks doorsturen naar Bijzondere Zorg. Tot 18 mei ging dit via Veilig Thuis.

Nieuwe website
Op 29 april is de nieuwe website van Veilig Thuis Gelderland-Zuid gelanceerd. Met daarop de nieuwe indeling 'Ik heb hulp nodig', 'Ik maak me zorgen' en 'Ik ben professional'. Maar ook de toolkit van de verbeterde Meldcode en een overzicht met de belangrijkste veranderingen per 1 januari 2019. Dit is het adres: www.veiligthuisgelderlandzuid.nl.

2.2 Landelijke cijfers

a. CBS

Op 30 april 2020 is de impactmonitor van het CBS uitgebracht met daarin de cijfers van de tweede helft van 2019. Deze gegevens zijn te raadplegen op regio- en gemeenteniveau[3]. De impactmonitor laat op structurele basis zien hoe het er in Nederland voor staat met de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en wat de impact is van deze aanpak op de levens van de betreffende mensen. De monitoring van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling heeft als doel bij te dragen aan het zichtbaar maken van lokale, regionale en landelijke resultaten. Hierbij gaat het zowel om uitvoering als beleid. De monitor is ontwikkeld vanuit het programma 'Geweld hoort nergens thuis' van het ministerie van VWS, JenV en de VNG.

Hierbij een paar conclusies. In Gelderland-Zuid:

- Is het aantal adviesvragen vanuit overige gezondheidszorg relatief hoog (12 versus 6 procent);
- Is type melder voornamelijk politie, en is dit aandeel iets hoger dan landelijk (68 versus 65 procent);
- Is het aandeel acute meldingen/structurele onveiligheid iets lager dan landelijk (35 versus 38 procent);
- Is bij het type vervolgstappen het aandeel overdracht lager (66 versus 78 procent) en het aandeel V&V hoger dan landelijk (27 versus 17 procent).

[3] Via deze link: https://dashboards.cbs.nl/v2/dashboardimpactmonitor_hgkm/

b. Onderzoek VNG en ministerie: Ontwikkelingen meldingen en adviezen bij Veilig Thuis

Vanuit de gemeenten ontstonden vorig jaar verschillende signalen en zorgen over financiële tekorten om hun taken in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling uit te kunnen voeren. Ondanks de extra middelen die aan de DU VO zijn toegevoegd. Zo waren er signalen uit regio's dat de uitgaven zijn gestegen door een sterke stijging van het aantal adviezen en meldingen bij VT. Vervolgens de behoefte uitgesproken aan een verdere duiding van deze ontwikkelingen. Hiertoe is de werkgroep 'Analyse volumegroei Meldingen en adviezen VT' gevormd met afgevaardigden vanuit de vier eerdergenoemde organisaties. Deze werkgroep heeft in afstemming met het ministerie van VWS, JenV, de VNG en het landelijk netwerk Veilig Thuis een onderzoek uitgevoerd naar de ontwikkeling van het aantal meldingen en adviezen bij Veilig Thuis[4].

De belangrijkste conclusie is dat zowel het aantal adviezen als het aantal meldingen is toegenomen in de periode 2017-2019. Bij het aantal adviezen gaat het om een stijging van 39%, het aantal meldingen is met 28% toegenomen (op basis van gegevens van 24 respectievelijk 23 regio's). De stijging is in 2019 (ten opzichte van 2018) groter dan in 2018 (ten opzichte van 2017):

i. Het aantal adviezen steeg in 2018 en 2019 met respectievelijk 12% en 24%.
ii. Het aantal meldingen steeg in 2018 en 2019 met respectievelijk 7% en 20%.

Daarbij is er wel sprake van grote variatie tussen de regio's. In de periode 2017-2019 is ook het totale budget voor de VT-organisaties jaarlijks fors gestegen (met 15% in 2018 en 26% in 2019). Zie de bijlage met daarin de grafische weergave van de ontwikkeling van het aantal adviezen en meldingen per Veilig Thuis (2017-2019).

2.3 Veilig Thuis en Corona

Zondag 15 maart 2020 heeft het kabinet aanvullende maatregelen bekend gemaakt in de aanpak van het coronavirus. Bij het verschijnen van deze rapportage is inmiddels bekend dat verreweg de meeste maatregelen worden verlengd tot minimaal 19 mei. De Corona maatregelen hebben ook gevolgen voor de werkwijze bij Veilig Thuis Gelderland-Zuid. In de bijlage staat omschreven hoe onze aangepaste werkwijze er op dit moment uit ziet. De belangrijkste boodschap is dat ondanks alle aanpassingen ons primaire proces van kracht blijft.

De ontwikkeling van het aantal meldingen en adviezen in deze nieuwe situatie volgen we nauwgezet. We zien dat het aantal adviezen en meldingen vanaf begin dit jaar flink doorstijgt in maart, en dat er van een dip in de tweede helft van maart (de periode na de verscherpte maatregelen) geen sprake is. Bij de Frontoffice komen relatief veel telefoontjes binnen. Een aantal van deze telefoontjes heeft niet direct te maken met kindermishandeling of huiselijk geweld maar veel meer met ongerustheid over het Corona virus (deze worden dus niet als VT advies meegeteld). En we merken dat hulpverleners nu minder goed bereikbaar zijn, zodat men relatief eerder Veilig Thuis belt.

---

[4] https://www.rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen/hugo-de-jonge/documenten/kamerstukken/2020/04/17/aanbiedingsbrief-bij-onderzoeken-ontwikkelingen-adviezen-en-meldingen-veilig-thuis-en-opvangplaatsen-voor-acute-crisissituaties.

Voor de langere termijn is de verwachting dat het aantal meldingen kindermishandeling en huiselijk geweld kan gaan toenemen als gevolg van de Corona crisis. Deze zorgen worden op landelijk niveau, maar ook internationaal geuit. Het is voor de meeste gezinnen een behoorlijke beproeving om de hele dag thuis te zijn met elkaar. Voor gezinnen waar sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling is de situatie zelfs zorgwekkend, en zou dit eerder en/of sneller kunnen escaleren. Daarom heeft de regering de noodopvang voor kwetsbare kinderen in het leven geroepen, die ook in onze regio geldt. We zien in Gelderland-Zuid vooralsnog geen extra stijging in het aantal meldingen en adviezen.

Per 25 april is een nieuwe landelijke campagne gestart tegen huiselijk geweld. Onder het bekende motto 'Het houdt niet op, totdat je iets doet' helpt deze campagne slachtoffers en omstanders in actie te komen bij huiselijk geweld. Door de Corona crisis werken en leven mensen meer thuis, hebben minder sociale contacten, minder afleiding en kunnen onzekerheid hebben over hun inkomen. Dat kan betekenen dat de spanningen thuis oplopen, wat de kans op fysiek, psychisch of seksueel geweld vergroot. In deze uitzonderlijke tijd is het daarom extra van belang dat mensen iets doen.[5]
Verder zullen alle Veilig Thuizen op korte termijn (in de week van 18 t/m 24 mei) starten met een chatfunctie gedurende reguliere werktijden (9.00-17.00 uur), zo is landelijk afgesproken. Meer hierover in de volgende kwartaalrapportage.

[5] https://www.rij…in-coronacrisis

3. ADVIEZEN

3.1 Definitie advies

In het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019[6] (pagina 19 en 22) wordt het advies door Veilig Thuis als volgt beschreven: De advies- en ondersteuningstaak van Veilig Thuis heeft ten eerste betrekking op advisering en ondersteuning van directbetrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit zijn personen die zelf huiselijk geweld en/of kindermishandeling begaan of ondergaan, hun huisgenoten of gezinsleden. De advies- en ondersteuningstaak kan ook betrekking hebben op contacten met omstanders en met professionals die advies of ondersteuning vragen. Zie ook het algemene werkproces van Veilig Thuis (bijlage).

3.2 Aantal adviezen

In onderstaande grafiek en tabel is te zien hoe het aantal adviezen zich in het afgelopen kwartaal heeft ontwikkeld. Ook is te zien hoe deze ontwikkeling eruitzag in de afgelopen jaren 2017 t/m 2019.

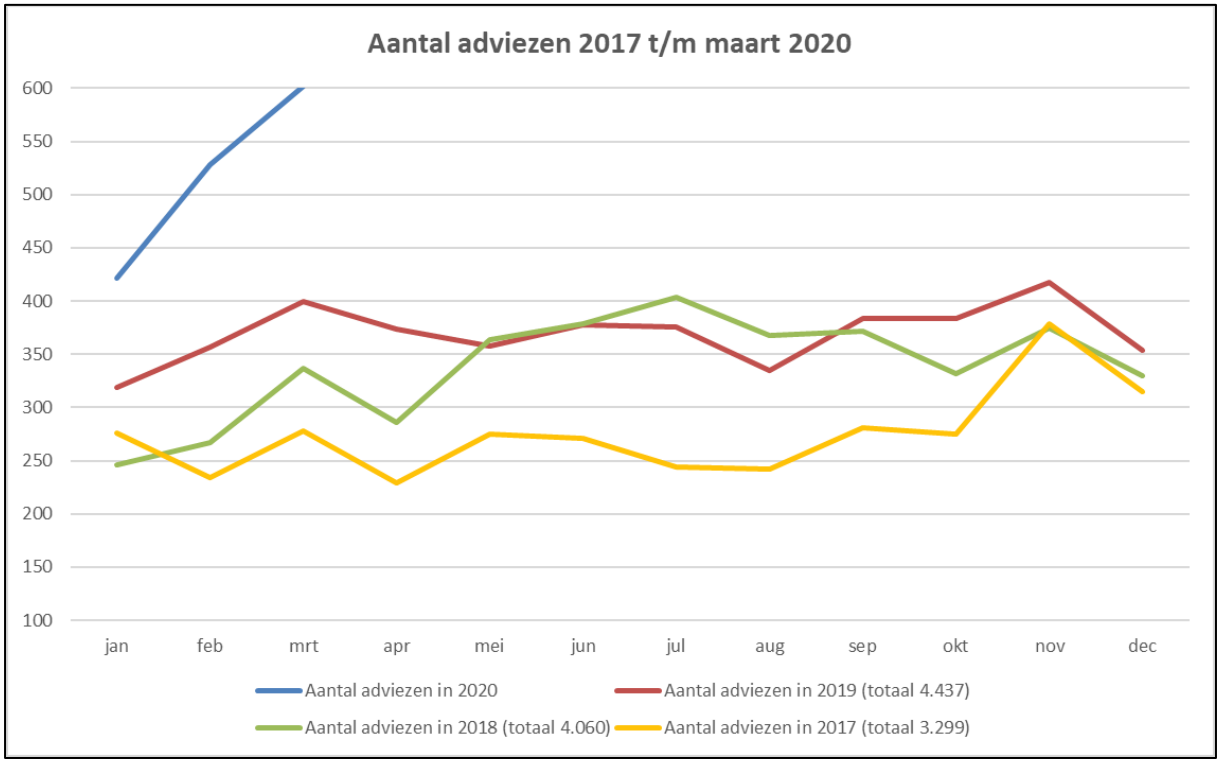

[6] Https://vng.nl/publicaties/handelingsprotocol-veilig-thuis-2019

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	totaal	Gem p. maand	Gem 1e kwartaal
Aantal adviezen in 2020	422	528	602										1.552	517	517
Aantal adviezen in 2019 (totaal 4.437)	319	357	400	374	358	378	376	335	384	384	418	354	4.437	370	359
Aantal adviezen in 2018 (totaal 4.060)	246	267	337	286	364	379	404	368	372	332	375	330	4.060	338	283
Aantal adviezen in 2017 (totaal 3.299)	276	234	278	229	275	271	244	242	281	275	379	315	3.299	275	263

We zien hier dat het aantal adviezen in het eerste kwartaal van 2020 doorstijgt in vergelijking met 2019 en de voorgaande jaren 2017 en 2018. Het aantal adviezen in het eerste kwartaal van 2020 bedraagt 1.552, in het eerste kwartaal van 2019 waren dat er 1.076. Dit is een stijging van 44 procent. Ten opzichte van het vierde kwartaal van 2019 bedraagt de stijging 34 procent[7].

3.3 Conclusie

We zien in de loop der jaren een gestage stijging van het aantal adviezen. Ook in 2019 stijgt het aantal adviezen. Vooral aan het begin van het jaar toen de verbeterde Meldcode van kracht werd, maar ook aan het eind van 2019. In het eerste kwartaal van 2020 constateren we wederom een flinke stijging ten opzichte van 2019 (34% ten opzichte van het vierde kwartaal van 2019). In de begrotingswijzing van Veilig Thuis 2020 is rekening gehouden met een stijging van 20% in 2020.
Er komen veel adviesvragen binnen bij de telefoondienst van Veilig Thuis. Verder zien we dat ons beleid om alle gegeven adviezen goed te noteren in REGAS (bijvoorbeeld de adviezen die worden gegeven aan de wijkteams, het veiligheidshuis en bij de beschermtafel) zijn vruchten begint af te werpen. In 2019 werden deze adviezen niet allemaal genoteerd in REGAS.

Per 15 maart zijn de verscherpte maatregelen in verband met Corona ingegaan. Vooral de eerste weken kwamen er extra veel adviesvragen en telefoontjes binnen van ongeruste burgers. Die ongerustheid had in een aantal gevallen niet direct te maken met kindermishandeling of huiselijk geweld maar eerder met onrust/angst om met Corona besmet te raken.

[7] In de volgende kwartaalrapportage (april-juni 2020) zullen we ook meer inzicht geven in type adviesvrager en de aanleiding van het advies. Deze cijfers zijn nu nog niet beschikbaar omdat we verschillen constateren in de diverse bronbestanden.

4. MELDINGEN

4.1 Definitie melding

In het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 (pagina 26-30) staat de definitie van de melding bij Veilig Thuis als volgt beschreven: Veilig Thuis honoreert altijd de wens van burgers en professionals om een melding te doen, en legt deze altijd vast in REGAS. Op voorwaarde dat de melding betrekking heeft op (een vermoeden van) huiselijk geweld of kindermishandeling, en dat de melder zichzelf en zijn contactgegevens kenbaar maakt aan Veilig Thuis. Met als doel dat de verantwoordelijkheid voor het zicht op de veiligheid van de directbetrokkenen is overgedragen van de melder naar Veilig Thuis. En dat Veilig Thuis in de positie komt om signalen uit verschillende bronnen te verbinden met de melding, om zodoende een inschatting te kunnen maken van de actuele en structurele onveiligheid. Zie ook het algemene werkproces van Veilig Thuis (bijlage 2).

Het is van belang dat Veilig Thuis signalen van verschillende melders kan combineren, ook over een langere periode van tijd. Het is daarom van belang dat signalen en vermoedens van (ernstig) huiselijk geweld en kindermishandeling altijd worden gemeld, zodat ze 'op de radar komen' bij Veilig Thuis. Dit wordt ook wel de radarfunctie van Veilig Thuis genoemd.[8] [9]

4.2 Definitie anonieme melding

Uitgangspunt is dat Veilig Thuis de identiteit van de melder bekend maakt aan de directbetrokkenen. Op deze regel zijn twee uitzonderingen:

Omstanders
De omstander die een melding doet dient zijn/haar persoonsgegevens (NAW en telefoonnummer of e-mailadres) kenbaar te maken aan Veilig Thuis. De identiteit wordt enkel aan het gezin bekend gemaakt met zijn/haar uitdrukkelijke toestemming.

Professionals
Uitgangspunt is dat de professional overeenkomstig de Wet Meldcode zelf aan directbetrokkenen kenbaar maakt dat hij/zij voornemens is een melding te gaan doen. De professional die een melding doet kan verzoeken de identiteit niet kenbaar te maken aan directbetrokkenen in het geval dat het bekend maken van de identiteit:

- een bedreiging vormt of kan vormen voor de directbetrokkenen;
- een bedreiging vormt of kan vormen voor de melder of voor medewerkers van de melder;
- leidt of kan leiden tot een verstoring van de vertrouwensrelatie met de directbetrokkenen.

4.3 Definitie veiligheidsbeoordeling

Voor alle meldingen die bij Veilig Thuis binnenkomen wordt een veiligheidsbeoordeling uitgevoerd. Het doel van de veiligheidsbeoordeling is dat Veilig Thuis zicht krijgt op de veiligheid in het gezin of huishouden, en tot het besluit komt bij welke instelling of

---

[8] Zie https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/10/17/radarfunctie-veilig-thuis

[9] Veilig Thuis gaat in 2020 van start met een kwantitatief en kwalitatief onderzoek naar hermeldingen (bijvoorbeeld wat is het aantal meldingen per dossier, welke problematiek bij hermeldingen).

professional de verantwoordelijkheid wordt belegd voor het nemen van de vervolgstappen waar de melding aanleiding toe geeft. Veilig Thuis baseert deze besluiten op de inhoud van de melding en op de beschikbare informatie uit eigen systemen en op eventuele verkregen informatie vanuit andere bronnen. Veilig Thuis neemt binnen 5 werkdagen na binnenkomst van de melding een besluit bij welke instelling of professional de verantwoordelijkheid wordt belegd voor het nemen van de vervolgstappen waar de melding aanleiding toe geeft.

4.4 Aantal meldingen

In de volgende grafiek en tabel is te zien hoe het aantal meldingen waarbij de veiligheidsbeoordeling is uitgevoerd (voorheen werden dit de getrieerde meldingen genoemd) zich in het afgelopen kwartaal heeft ontwikkeld. Ook is te zien hoe deze ontwikkeling eruitzag in de afgelopen jaren 2017 t/m 2019.

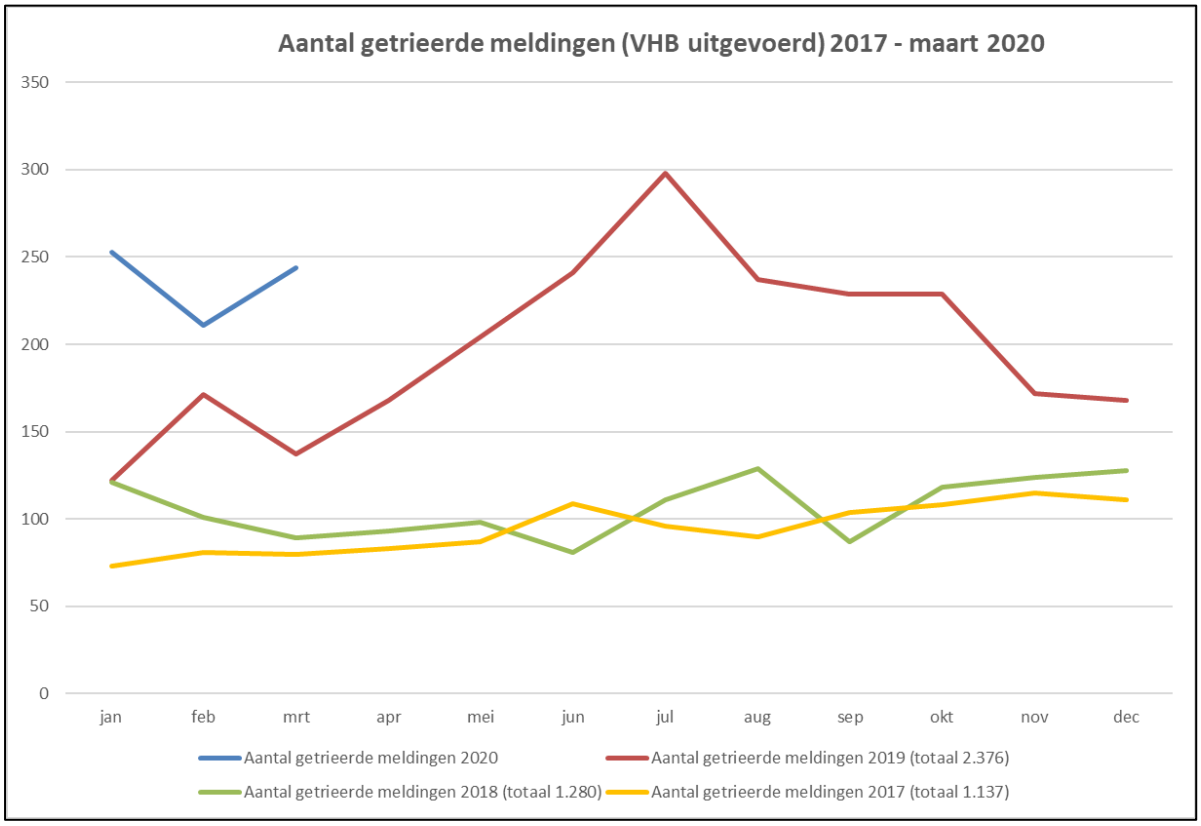

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	totaal	Gem p. maand	Gem 1e kwartaal
Aantal meldingen VHB 2020	237	211	246										694	231	231
Aantal meldingen VHB 2019 (totaal 2.376)	122	171	137	168	204	241	298	237	229	229	172	168	2.376	198	143
Aantal meldingen VHB 2018 (totaal 1.280)	121	101	89	93	98	81	111	129	87	118	124	128	1.280	107	104
Aantal meldingen VHB 2017 (totaal 1.137)	73	81	80	83	87	109	96	90	104	108	115	111	1.137	95	78

We zien dat het aantal meldingen waarover de veiligheidsbeoordeling (VHB) is uitgevoerd in het eerste kwartaal van 2020 doorstijgt in vergelijking met 2019 en de voorgaande jaren 2017 en 2018. Het aantal meldingen in het eerste kwartaal van 2020 bedraagt 694, in eerste kwartaal van 2019 waren dat er 430. Ten opzichte van het vierde kwartaal van 2019 bedraagt de stijging 22 procent.

De volgende cijfers zijn een belangrijke toevoeging. Het gaat om de totale aantallen meldingen per jaar, *inclusief* de meldingen die in het routeeroverleg behandeld zijn. Deze zorgmeldingen zijn met politie, Veilig Thuis, Jeugdbescherming, Bijzondere Zorg en

regieteams aan tafel gerouteerd naar de partij die er verder mee aan de slag ging. Bij de meldingen die doorgezet werden naar Veilig Thuis (ca. 30%) werd door Veilig Thuis een veiligheidsbeoordeling uitgevoerd. Het zijn in feite zorgmeldingen die normaalgesproken ook bij VT terecht komen, dus die hier ook meegerekend zijn. Per 1 juli 2019 is het routeeroverleg opgeheven[10]. Vanaf dat moment wordt over alle zorgmeldingen de veiligheidsbeoordeling uitgevoerd[11].

Totaal aantal meldingen inclusief routeeroverleg in 2018 en 2019[12]

Jaar 2018	3.011
Jaar 2019	3.769

4.5 Wettelijke termijn en werkvoorraad

In het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 (pagina 30) staat omschreven wat de wettelijke termijn is die gehanteerd wordt bij de meldingen. Veilig Thuis voert binnen 5 werkdagen na binnenkomst van de melding de veiligheidsbeoordeling uit, en neemt vervolgens een besluit bij welke instelling of professional de verantwoordelijkheid wordt belegd voor het nemen van de vervolgstappen waar de melding aanleiding toe geeft. Veilig Thuis baseert dit besluit op de inhoud van de melding en op de beschikbare informatie uit eigen systemen en eventuele verkregen informatie vanuit andere bronnen.

Binnen termijn betekent dat de wettelijke termijn van vijf werkdagen niet wordt overschreden. Buiten termijn betekent dat de wettelijke termijn van vijf werkdagen wel wordt overschreden.

Meldingen veiligheidsbeoordeling binnen wettelijke termijn

jan-20	45%
feb-20	57%
mrt-20	62%
1e kwartaal 2020	**55%**
4e kwartaal 2019	**65%**
1e kwartaal 2019	**59%**

Te zien is dat in het eerste kwartaal van 2020 het aandeel meldingen waarbij de wettelijke termijn wordt behaald lager uitkomt (55%) dan in het laatste kwartaal van 2019 (65%). Ook in vergelijking met het eerste kwartaal van 2019 (59%) scoren we nu iets lager. Wel zien we dat de situatie verbetert in de loop van het kwartaal in 2020. In

[10] Zie Notities Veilig Thuis Gelderland-Zuid: 'De landelijke doorontwikkeling bij Veilig Thuis en de consequenties voor het Routeeroverleg' (april 2019) en 'Pilot politiemeldingen Veilig Thuis: Conclusies en advies aan het AB' (juni 2019).

[11] Dit is exclusief de meldingen over verwarde personen. Deze komen wel in de postbus van Veilig Thuis binnen, maar deze worden, in afstemming met Bijzondere Zorg, gelijk doorgesluisd naar Bijzondere Zorg. Deze meldingen komen dus NIET terug in de overzichten van Veilig Thuis.

[12] Zie MARAP Veilig Thuis.

maart zitten we inmiddels op 62%.[13] In de begrotingswijziging 2020 is het uitgangspunt dat bij 70% van alle meldingen de wettelijke termijn moet worden behaald.

Op de werkvoorraad van de frontoffice staan meldingen waarbij nog geen veiligheidsbeoordeling is uitgevoerd. Belangrijk hierbij te vermelden is dat we voor alle zaken met prioriteit 'hoog' de veiligheidsbeoordeling wel uitvoeren binnen vijf dagen. En meldingen waarbij sprake is van een crisissituatie[14] worden altijd diezelfde dag nog opgepakt door onze SIT-dienst (Snelle Interventie Team, voorheen de piketdienst). Dus deze meldingen komen nooit op de werkvoorraad, het gaat enkel en alleen om meldingen met prioriteit 'laag' of 'midden'. Eind maart 2020 staan er 56 casussen op de werkvoorraad[15]. Door het wegvallen van een groot aantal overleggen en andere bijeenkomsten in het kader van de Corona crisis konden de frontoffice medewerkers vanaf halverwege maart een flink aantal meldingen op de werkvoorraad wegwerken.

4.6 Verhouding politiemeldingen – overige meldingen

Meldingen kunnen op verschillende manieren binnenkomen bij Veilig Thuis; schriftelijk, telefonisch, via mail, face-to-face of via de politie, dit zijn de zogenaamde zorgmeldingen die via het CORV-systeem binnenkomen. Verreweg de meeste meldingen komen binnen via de politie (67%), gevolgd door digitale meldingen (via website of email: 20%) of meldingen via de telefoon (11%). In onderstaande tabel is het aandeel van de politiemeldingen te zien. Dit aandeel is vorig jaar flink gestegen van 37% in het eerste kwartaal tot 66% in het vierde kwartaal van 2019. In het eerste kwartaal van 2020 komt dit een fractie hoger uit: 67%.

Aandeel politiemeldingenmeldingen binnen totaal aantal meldingen

jan-20	70%
feb-20	65%
mrt-20	67%
1e kwartaal 2020	**67%**
4e kwartaal 2019	**66%**
1e kwartaal 2019	**37%**

4.7 Type melder

Hieronder is te zien wat de verdeling is tussen de verschillende typen/hoedanigheden van de melder[16]. We zien dat de meest voorkomende categorie 'justitie en veiligheid' is, wat ook logisch is, want de politie valt onder deze categorie.

[13] In de begroting 2020/2021 is als doel gesteld dat wettelijke termijn bij meldingen in 70% van alle gevallen wordt behaald.

[14] De situatie van directbetrokkenen is dermate onveilig dat direct handelen vereist is door Veilig Thuis.

[15] Vanaf de volgende kwartaalrapportage zullen we weergeven wat de stand van zaken is van de werkvoorraad aan het eind van iedere maand. Dit kan helaas niet met terugwerkende kracht uit REGAS worden gehaald.

[16] In de volgende kwartaalrapportage (april-juni 2020) zullen we ook meer inzicht geven in de aanleiding en aard van de melding. Deze cijfers zijn nu nog niet beschikbaar.

Type melder januari – maart 2020

Justitie en veiligheid	477	69%
(Geestelijke) gezondheidszorg en jeugdzorg	100	14%
Kinderopvang / onderwijs	27	4%
Niet-beroepsmatig	61	9%
Anders	29	4%
Totaal	694	100%

4.8 Conclusie

Het aantal meldingen waarover de veiligheidsbeoordeling is uitgevoerd komt hoog uit in het eerste kwartaal van 2020. In vergelijking met het vierde kwartaal van 2019[17] gaat het om een toename van 22%. In de begrotingswijziging van Veilig Thuis 2020 is uitgegaan van een stijging van de meldingen van 10% in 2020. Mede als gevolg daarvan constateren we dat het behalen van de wettelijke termijn onder druk staat. Dit heeft overigens niet geleid tot risico's; de meldingen waarbij sprake is van een crisissituatie worden zoals altijd direct opgepakt. Er is wel sprake van een inhaalslag; in maart wordt de wettelijke termijn weer vaker gehaald. Het aandeel politiemeldingen blijft onverminderd hoog.

We zien sinds de ingang van de verscherpte Corona maatregelen per 15 maart vooralsnog geen *extra* stijging in het aantal meldingen, we houden uiteraard nauwgezet de vinger aan de pols.

[17] In het laatste kwartaal van 2019 was het routeeroverleg al opgeheven, dus deze vergelijking is zuiverder dan de vergelijking met het eerste kwartaal van 2019.

5. OVERDRACHTEN

5.1 Definitie overdracht

In het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 (pagina 45) staat de definitie van overdracht bij Veilig Thuis als volgt beschreven: Veilig Thuis kan bij de uitvoering van meerdere diensten het besluit nemen tot overdracht. Dat kan na afronding van de veiligheidsbeoordeling, na Voorwaarden&Vervolg (V&V) en na Onderzoek. Overdracht is mogelijk aan een of meerdere professionals, diensten of instellingen, òf aan de directbetrokkenen zelf. De verantwoordelijkheid voor het bewerkstelligen van directe en stabiele veiligheid is overgedragen aan een andere partij, bijvoorbeeld een hulpverlener of een sociaal wijkteam.

We maken hier onderscheid in twee typen overdrachten[18] (zie ook bijlage 3 Werkproces Veilig Thuis). Dit kan zijn direct na de veiligheidsbeoordeling (A), óf als besloten wordt dat vervolgdienst V&V of onderzoek toch niet nodig is en kan worden overgedragen naar hulpverlening (B).

A. *Overdracht direct na veiligheidsbeoordeling.*
   Hier gaat het om overdrachten direct na de veiligheidsbeoordeling. Verdere bemoeienis van Veilig Thuis (V&V of onderzoek) is hier dus niet nodig.
   Wanneer er sprake is van directe overdracht dan wordt de overdracht schriftelijk of digitaal gedaan, tenzij Veilig Thuis van mening is dat het noodzakelijk/wenselijk is dat een overdrachtsgesprek plaatsvindt in aanwezigheid van de directbetrokkenen ('warme overdracht'). Na directe overdracht volgt het afsluiten van de bemoeienis van Veilig Thuis.

B. *Overdracht na keuze vervolgstappen*
   Wanneer in de veiligheidsbeoordeling het besluit is genomen dat Veilig Thuis verder gaat met de casus maar nog niet duidelijk is welke dienst het meest passend is (V&V of onderzoek), dan kan Veilig Thuis een eerste contact leggen met de directbetrokkenen ter ondersteuning van deze keuze.
   In dit geval kan het voorkomen dat alsnog wordt overgedragen aan lopende hulpverlening, en dat dus niet gekozen hoeft te worden voor V&V of onderzoek (zie hoofdstuk 6 en 7).

5.2 Aantal overdrachten

In de volgende grafiek en tabel is te zien hoe het aantal overdrachten zich in het afgelopen kwartaal heeft ontwikkeld. Het gaat om de optelling van de directe overdrachten (A) en de overdrachten na keuze vervolgstappen (B). Ook is te zien hoe deze ontwikkeling eruitzag in 2019[19].

De verdeling tussen Overdrachten direct na veiligheidsbeoordeling (A) en Overdrachten na keuze vervolgstappen (B) is 75-25%.

---

[18] Er is nog een derde variant overdracht mogelijk bij Veilig Thuis, namelijk de overdracht NA onderzoek of Voorwaarden & Vervolg. De tijdsbesteding bij dit type overdracht zit versleuteld in de diensten onderzoek en Voorwaarden & Vervolg, vandaar dat deze aantallen hier niet apart worden weergegeven.

[19] Het aantal overdrachten wordt gerapporteerd vanaf 1 januari 2019. Er is dus geen vergelijk mogelijk met de voorgaande jaren.

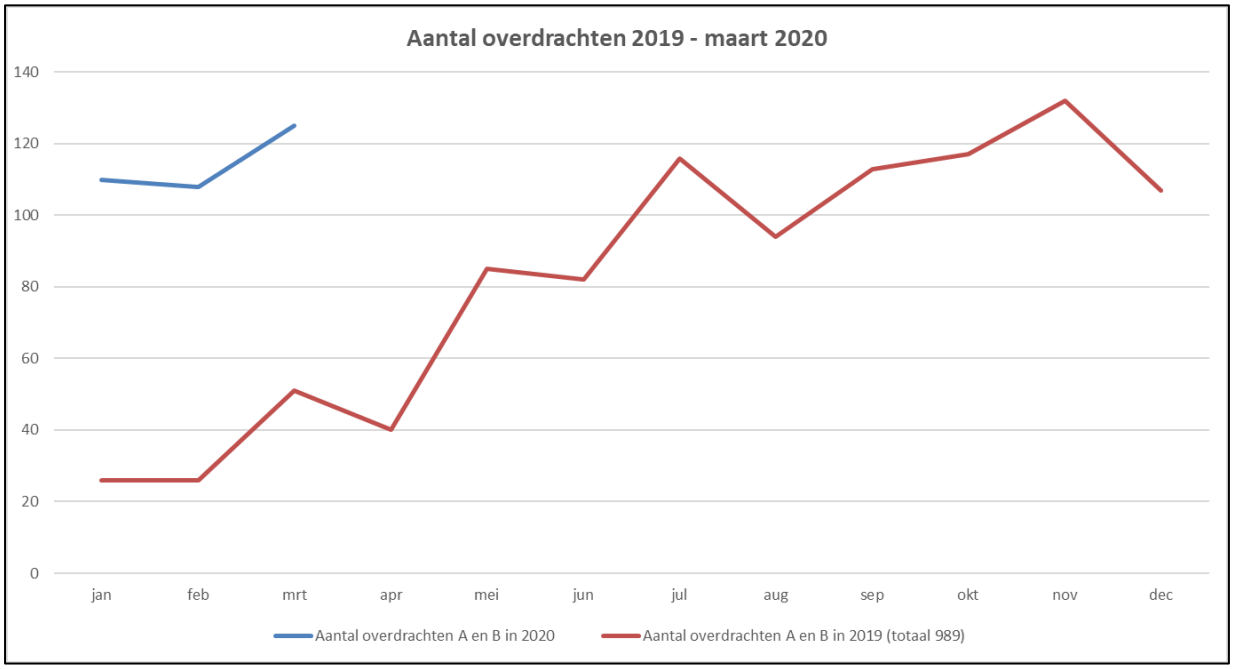

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	totaal	Gem p. maand	Gem 1e kwartaal
Aantal overdrachten A en B in 2020	106	108	125										339	113	113
Aantal overdrachten A en B in 2019 (totaal 989)	26	26	51	40	85	82	116	94	113	117	132	107	989	82	34

Uit de cijfers en de grafiek leiden we af dat het aantal overdrachten in het eerste kwartaal (gemiddeld 113) flink hoger uitkomt dan in het eerste kwartaal van 2019 (gemiddeld 34). Ten opzichte van het vierde kwartaal van 2019 komt het aantal overdrachten 5% lager uit. In de begrotingswijziging van 2020 wordt uitgegaan van een groei van 10%.

6. VOORWAARDEN EN VERVOLG

6.1 Definitie Voorwaarden & Vervolg (V&V)

Per 1 januari 2019 is de nieuwe dienst Voorwaarden & vervolg van start gegaan. Als na de veiligheidsbeoordeling wordt gekozen voor actieve betrokkenheid van Veilig Thuis dan kan er worden gekozen tussen de dienst Onderzoek of de dienst Voorwaarden & Vervolg. In het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 (pagina 33 en 37) staat de definitie van Voorwaarden & Vervolg door Veilig Thuis als volgt beschreven:

Veilig Thuis kiest voor het inzetten van de dienst voorwaarden & vervolg in het geval dat:

1. Er aanwijzingen zijn voor acute en/of structurele onveiligheid en/of Multi problematische leefsituatie,
2. Het niet noodzakelijk of wenselijk is een vermoeden van kindermishandeling en/of huiselijk geweld te bevestigen of te weerleggen, en
3. De directbetrokkene(n) voldoende bereid en in staat is (zijn) om samen te werken aan het herstel van de veiligheid en zo nodig hierbij hulp te accepteren.

De doelen van deze dienst zijn: directe veiligheid organiseren voor alle directbetrokkenen en inzetten van vervolghulp gericht op stabiele veiligheid en herstel van door de directbetrokkenen opgelopen schade.

Het verschil met de dienst onderzoek (zie hoofdstuk 7) is dat bij voorwaarden & vervolg de directbetrokkenen wel in staat en bereid zijn te werken aan herstel van veiligheid, en dat ze zo nodig hierbij hulp accepteren. Bovendien is het bij deze meldingen niet noodzakelijk of wenselijk om het vermoeden van kindermishandeling en/of huiselijk geweld te bevestigen of te weerleggen. Zie ook het algemene werkproces van Veilig Thuis (bijlage).

6.2 Aantal diensten V&V

In onderstaande grafiek en tabel is te zien hoe het aantal diensten Voorwaarden & Vervolg zich in het afgelopen kwartaal heeft ontwikkeld. Ook is te zien hoe deze ontwikkeling eruitzag in het afgelopen jaar 2019.

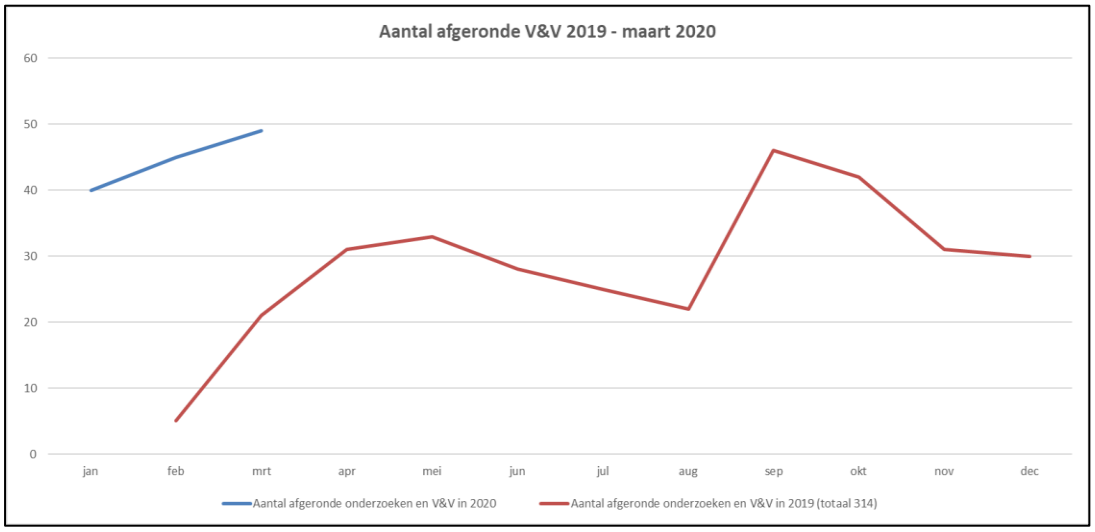

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	totaal	Gem p. maand	Gem 1e kwartaal
Aantal afgeronde V&V in 2020	40	45	49										134	45	45
Aantal afgeronde V&V in 2019 (totaal 314)		5	21	31	33	28	25	22	46	42	31	30	314	29	13

We zien dat het aantal diensten V&V in het eerste kwartaal flink hoger uitkomt dan in het startjaar 2019, toen het gemiddelde per maand uitkwam op 29 diensten V&V. In het eerste kwartaal van 2020 komt het gemiddeld aantal diensten V&V uit op 45[20].

6.3 Wettelijke termijn

Zoals ook bij de dienst onderzoek geldt hier een wettelijke termijn van tien weken, na afronding van de veiligheidsbeoordeling (Handelingsprotocol pagina 37). Binnen termijn wil zeggen dat de wettelijke termijn van 10 weken na afronding van de veiligheidsbeoordeling niet wordt overschreden. Buiten termijn wil zeggen dat de wettelijke termijn van 10 weken na afronding van de veiligheidsbeoordeling wel wordt overschreden.

Dienst V&V binnen wettelijke termijn

jan-20	53%
feb-20	33%
mrt-20	67%
1e kwartaal 2020	**51%**
4e kwartaal 2019	**60%**
1e kwartaal 2019	n.v.t

We zien hier dat het behalen van de wettelijke termijn onder druk staat. Eind 2019 werd deze nog bij 60% van de V&V casussen behaald, nu is dat slechts 51%. Wel zien we dat de situatie verbetert; in maart komen we uit op 67%.

6.4 Aandeel monitoring

Na afronding van de dienst V&V (hetzelfde geldt voor onderzoek) wordt de casus overgedragen. Dat wil zeggen dat de verantwoordelijkheid voor het bewerkstelligen van directe en stabiele veiligheid is overgedragen aan een andere partij (Handelingsprotocol pagina 45).[21]

In de meeste gevallen zal Veilig Thuis vervolgens monitoren, gedurende een periode van gemiddeld anderhalf jaar. In overleg met de direct betrokkenen en de overdrachtspartij zal worden afgesproken hoe vaak, met wie, wanneer en op welke wijze contacten worden gelegd.

De doelen van monitoren zijn directe veiligheid en later stabiele veiligheid voor alle directbetrokkenen (Handelingsprotocol pagina 50). Bovendien verkrijgt Veilig Thuis door

[20] Een vergelijking met het eerste kwartaal van 2019 is niet relevant in dit hoofdstuk V&V. Het aantal afgesloten diensten V&V in de eerste maanden was nihil / erg laag, eenvoudigweg omdat V&V pas was opgestart (duur maximaal 10 weken) en er nog geen of nauwelijks afgesloten diensten V&V waren.

[21] We zullen in de volgende kwartaalrapportage ook inzicht geven in de nieuwe dienst Zicht op Veiligheid. Het gaat hierbij om casussen die we niet kunnen overdragen na het traject V&V of onderzoek in verband met achterstanden bij de ketenpartners.

middel van monitoring inzicht in de stappen die zijn gezet tot herstel van de opgelopen schade als gevolg van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Veilig Thuis gaat in de fase van monitoring na of:

1. Aan de veiligheidsvoorwaarden is voldaan;
2. Of deze hebben geleid tot directe veiligheid en later stabiele veiligheid;
3. Of er aandacht is voor het werken aan herstel van opgelopen schade.

Aandeel monitoring binnen dienst V&V

jan-20	83%
feb-20	82%
mrt-20	88%
1e kwartaal 2020	**84%**
4e kwartaal 2019	**88%**
1e kwartaal 2019	n.v.t.

Het aandeel diensten V&V waarbij na afsluiting monitoring wordt ingezet blijft ongeveer gelijk. Eind 2019 bedroeg dit 88%, nu komt dit aandeel uit op 84%. Dit percentage ligt iets lager dan in de begrotingswijziging 2020; hier wordt uitgegaan van een aandeel van 90%. De keuze voor al dan niet monitoring na de dienst onderzoek wordt altijd multidisciplinair wordt genomen.

6.5 Verhouding Onderzoek – Voorwaarden & Vervolg

Vanaf 1 januari 2019 is de dienst Voorwaarden & Vervolg toegevoegd aan het algemene werkproces van Veilig Thuis. Het uitgangspunt bij de backoffice is dat de werker altijd kiest voor de dienst Voorwaarden & Vervolg, *tenzij* er goede redenen zijn dat er toch onderzoek nodig is. Dit wordt altijd multidisciplinair bepaald.
We zien deze werkwijze ook terug in de cijfers; het aandeel V&V ten opzichte van onderzoek is flink gestegen. In 2019 lag de verhouding onderzoek – V&V op 57-43%. In het eerste kwartaal van 2020 is deze verhouding 24-76%. Het aandeel van V&V is daarmee hoger dan in de begrotingswijziging Veilig Thuis 2020[22].

[22] In de begrotingswijziging van Veilig Thuis 2020 zijn 2 scenario's uitgewerkt; scenario 1 met de verhouding Onderzoek versus V&V van 30-70%. En scenario 2 met de verhouding 40-60%.

Verhouding onderzoek versus V&V in 2019 en in eerste kwartaal 2020

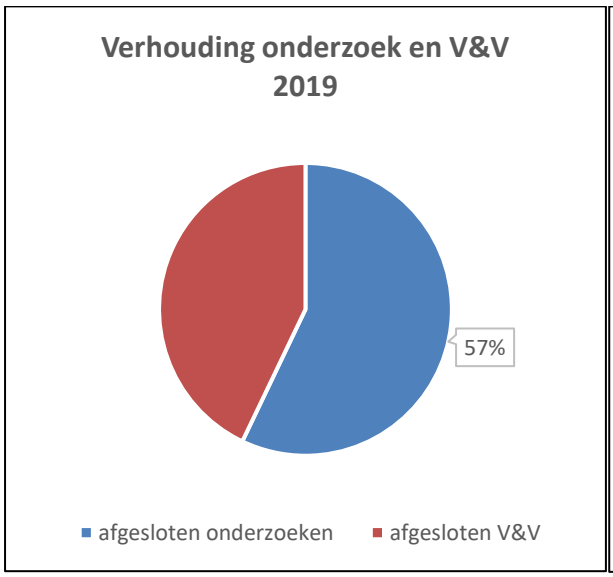

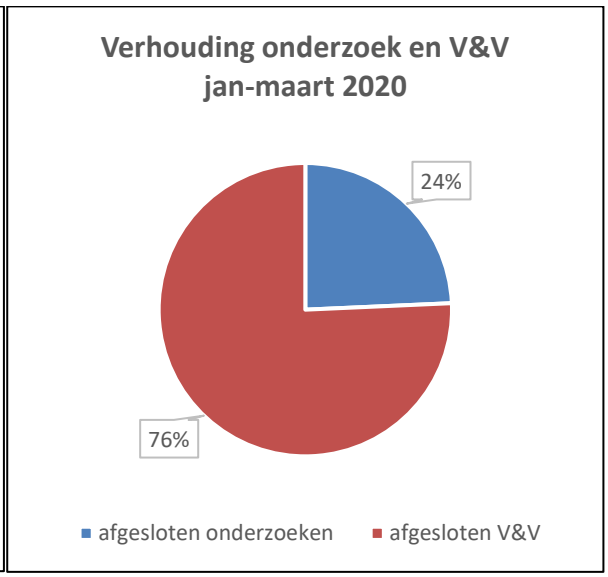

6.6 Conclusie

Het aantal diensten V&V neemt verder toe in 2020. Hetzelfde geldt voor het aandeel V&V ten opzichte voor onderzoek. Dit is het gevolg van de bewuste keuze 'V&V tenzij'. Bij V&V is het behalen van de wettelijke termijn een belangrijk aandachtspunt. De sturing op de productie van medewerkers en het behalen van de wettelijke termijn is geïntensiveerd.

7. ONDERZOEK

7.1 Definitie onderzoek

In het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 (pagina 33 en 40) staat de definitie van onderzoek door Veilig Thuis als volgt beschreven:

Veilig Thuis kiest voor het doen van onderzoek in het geval dat:

1. Er aanwijzingen zijn voor acute en/of structurele onveiligheid en/of een multiproblematische leefsituatie én;
2. Directbetrokkenen onvoldoende meewerken of onvoldoende bereid zijn hulp te accepteren én/of;
3. Het voor het zetten van vervolgstappen noodzakelijk is de gemelde vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling te bevestigen of te weerleggen.

De doelen van het onderzoek zijn het bevestigen of weerleggen van de gemelde vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling, het zo nodig vaststellen van veiligheidsvoorwaarden, en het inzetten van vervolghulp gericht op directe en stabiele veiligheid en herstel van door directbetrokkenen opgelopen schade. Veilig Thuis voert het onderzoek zo spoedig mogelijk uit. Uiterlijk binnen een termijn van tien weken na afronding van de veiligheidsbeoordeling (voorheen triage) wordt het onderzoek afgerond. Zie ook het algemene werkproces van Veilig Thuis (bijlage).

7.2 Aantal onderzoeken

In de volgende grafiek en tabel is te zien hoe het aantal onderzoeken zich in het afgelopen kwartaal heeft ontwikkeld. Ook is te zien hoe deze ontwikkeling eruitzag in de afgelopen jaren 2017 t/m 2019.

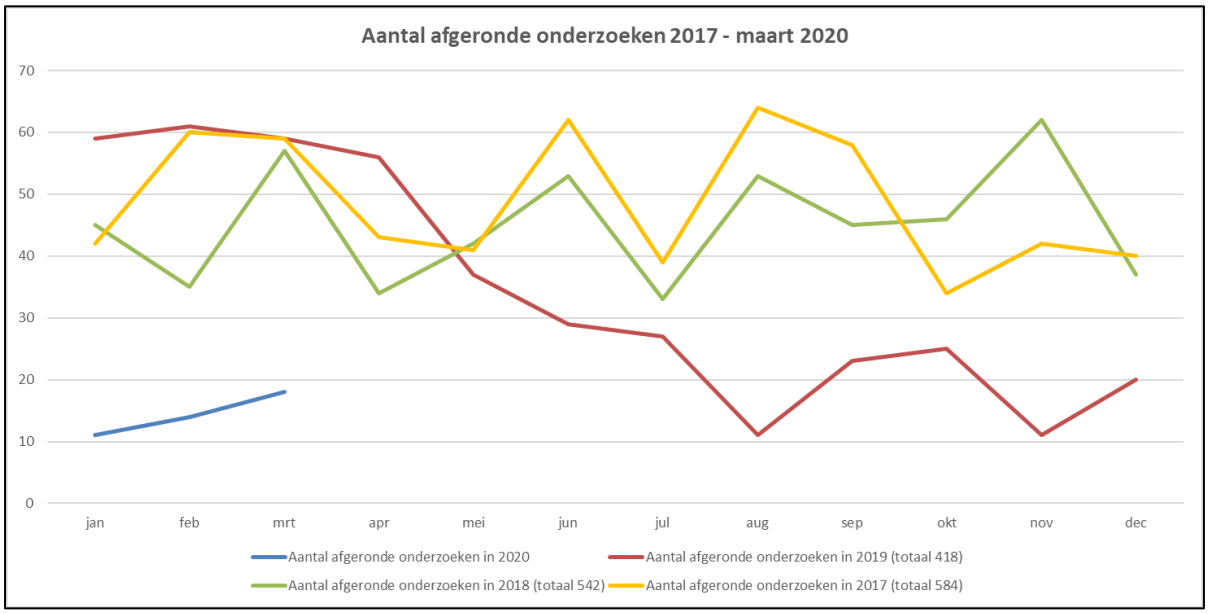

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	totaal	Gem p. maand	Gem 1e kwartaal
Aantal afgeronde onderzoeken in 2020	11	14	18										43	14	14
Aantal afgeronde onderzoeken in 2019 (totaal 418)	59	61	59	56	37	29	27	11	23	25	11	20	418	35	60
Aantal afgeronde onderzoeken in 2018 (totaal 542)	45	35	57	34	42	53	33	53	45	46	62	37	542	45	46
Aantal afgeronde onderzoeken in 2017 (totaal 584)	42	60	59	43	41	62	39	64	58	34	42	40	584	49	54

*Vanaf 2019 nieuwe dienst V&V

Het aantal onderzoeken daalt verder in vergelijking met vorig jaar. In vergelijking met het laatste kwartaal van 2019 gaat het om een afname van 23%. Het is een logische ontwikkeling; als er gekozen wordt voor actieve betrokkenheid van Veilig Thuis dan wordt in de meeste gevallen gekozen voor de nieuwe dienst Voorwaarden & Vervolg, in plaats van de dienst Onderzoek (zie hoofdstuk 7).

7.3 Wettelijke termijn en werkvoorraad

Zoals ook bij de dienst Voorwaarden & Vervolg geldt hier een wettelijke termijn van tien weken, na afronding van de veiligheidsbeoordeling (Handelingsprotocol pagina 40).

Binnen termijn wil zeggen dat de wettelijke termijn van 10 weken na afronding van de veiligheidsbeoordeling niet wordt overschreden. Buiten termijn wil zeggen dat de wettelijke termijn van 10 weken na afronding van de veiligheidsbeoordeling wel wordt overschreden.

Dienst onderzoek binnen wettelijke termijn

jan-20	36%
feb-20	21%
mrt-20	33%
1e kwartaal 2020	**30%**
4e kwartaal 2019	**29%**
1e kwartaal 2019	**50%**

In het eerste kwartaal van 2020 wordt de wettelijke termijn bij 30% van alle onderzoeken behaald. Dat is een fractie hoger dan in het laatste kwartaal van 2019 (29%). Dit percentage moet zich in de loop van dit jaar verbeteren (zie begroting Veilig Thuis 2020/2021).
Dit lage percentage heeft te maken met de werkvoorraad van de backoffice (zie ook hoofdstuk 7). Deze bedroeg op 31 maart 2020 66 casussen[23]. De werkvoorraad zal nauwgezet verder gevolgd worden en ook blijven terugkomen in de kwartaalrapportages.

7.4 Aandeel monitoring

De aanleiding en doelen van monitoren zoals deze omschreven staan in hoofdstuk 6 Voorwaarden & Vervolg zijn gelijk aan die bij de dienst Onderzoek.

Ook bij onderzoek wordt de keuze voor al dan niet monitoring na onderzoek altijd multidisciplinair genomen. In 67% van alle gevallen wordt na afsluiting van de dienst onderzoek gekozen voor monitoring. Dit percentage ligt iets lager dan in de begrotingswijziging 2020; hier wordt uitgegaan van een aandeel van 70%. Monitoring wordt nooit ingezet als het vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld wordt weerlegd. In dat geval wordt het dossier namelijk direct gesloten.

[23] Vanaf de volgende kwartaalrapportage zullen we weergeven wat de stand van zaken is van de werkvoorraad van de Backoffice aan het eind van iedere maand. Dit kan helaas niet met terugwerkende kracht uit REGAS worden gehaald.

Aandeel monitoring binnen dienst onderzoek

jan-20	73%
feb-20	64%
mrt-20	67%
1e kwartaal 2020	**67%**
4e kwartaal 2019	**77%**
1e kwartaal 2019	**71%**

7.5 Conclusie

De dienst onderzoek neemt af in aantal. Deze trend zette vorig jaar in en zet dit jaar door. Ook bij de onderzoeken is de wettelijke termijn een belangrijk aandachtspunt, deze wordt in slechts 30% van alle gevallen gehaald. De sturing op de productie van medewerkers en het behalen van de wettelijke termijn is geïntensiveerd.

8. BIJLAGEN

8.1 Veilig Thuis en Corona

Zondag 15 maart heeft het kabinet aanvullende maatregelen bekend gemaakt in de aanpak van het Coronavirus. Vanaf maandag 16 maart heeft Veilig Thuis daarom een aangepaste werkwijze ingevoerd. De medewerkers van Veilig Thuis werken zoveel mogelijk vanuit huis en alle fysieke bijeenkomsten, trainingen en vergaderingen zijn afgezegd. ***Ons primaire proces blijft van kracht.***

Het uitgangspunt van Veilig Thuis blijft dat wij ook in deze periode werken aan een veilig thuis voor kinderen en volwassenen als er zorgen zijn over emotionele en fysieke veiligheid. We werken dagelijks volgens een rooster met minimale bezetting; dit betekent dat er iedere werkdag ongeveer 10 personen aanwezig zijn, de andere collega's werken allemaal thuis.

Ons primaire werkproces en ook onze wettelijke taken en verplichtingen blijven hiermee van kracht. En we blijven ook op de reguliere wijze 24/7 bereikbaar (buiten kantoortijden in geval van spoed) voor inwoners en professionals. Bij uitzonderingen en/of bijzondere situaties is de afspraak dat de medewerkers altijd overleggen met het managementteam van Veilig Thuis.

Bij situaties van spoed of crisis zullen wij uiteraard ook in de nieuwe situatie iemand te woord staan en/of terugbellen, en vervolgens afstemmen wat er moet gebeuren. We zullen nu wel een extra afweging maken: Is het nodig om politie of een ambulance in te schakelen? Hoe staat het met de gezondheid van degene(n) in het gezin waar Veilig Thuis naartoe gaat? Wat is het risico op besmetting?
De medewerkers van Veilig Thuis bellen van tevoren op om samen te bespreken of het bezoek door kan gaan. Als het bezoek doorgaat, zullen medewerkers geen handen schudden en de overige richtlijnen volgen om zo te voorkomen dat iemand besmet zou kunnen raken (zie protocol GGD – website GGD Gelderland-Zuid). Het kan in de nieuwe situatie dus voorkomen dat geplande (huis)bezoeken niet of op een andere manier plaatsvinden. Denk daarbij aan een bezoek op de locatie van Veilig Thuis (Groenewoudseweg 275 in Nijmegen), of contact via de telefoon of beeldbellen.

De manier hoe we met elkaar contact houden is ook veranderd. Door deze nieuwe situatie is het belangrijk dat we korte lijntjes houden met al onze ketenpartners, waar de meeste medewerkers ook thuis zullen werken. Binnen Veilig Thuis blijven met elkaar in contact via intranet. In de Veilig Thuis groep staan alle roosters en belangrijke maatregelen. Tweemaal daags is er een kort moment op kantoor om de status quo door te spreken. Dit wordt ook gedeeld met alle thuiswerkers. Het MT is voor de medewerkers van Veilig Thuis in deze periode 24/7 bereikbaar.

De ontwikkeling van het aantal meldingen en adviezen in deze nieuwe situatie volgen we nauwgezet. We zien dat het aantal adviezen en meldingen vanaf begin dit jaar flink doorstijgt in maart, en dat er van een dip in de tweede helft van maart (de periode na de verscherpte maatregelen) geen sprake is. Bij de Frontoffice komen relatief veel telefoontjes binnen. Een aantal van deze telefoontjes heeft niet direct te maken met kindermishandeling of huiselijk geweld maar veel meer met ongerustheid over het Corona virus. En we merken dat hulpverleners nu minder goed bereikbaar zijn, zodat men relatief eerder Veilig Thuis belt.

Voor de langere termijn is de verwachting dat het aantal meldingen kindermishandeling en huiselijk geweld kan gaan toenemen als gevolg van de Corona crisis. Deze zorgen worden op landelijk niveau, maar ook internationaal geuit. Het is voor de meeste gezinnen een behoorlijke beproeving om de hele dag thuis te zijn met elkaar. Voor gezinnen waar sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling is de situatie zelfs zorgwekkend, en zou dit eerder en/of sneller kunnen escaleren. Daarom heeft de regering de noodopvang voor kwetsbare kinderen in het leven geroepen.

8.2 Ontwikkeling van het aantal adviezen en meldingen per Veilig Thuis regio (2017-2019)

A.1 Ontwikkeling van het aantal adviezen en meldingen per regio, afgezet tegen het aantal inwoners

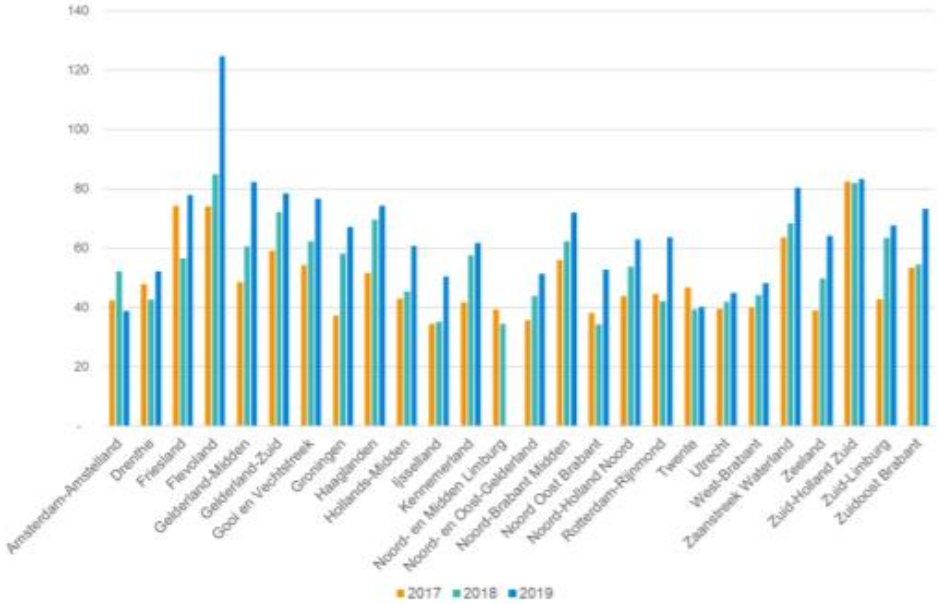

Figuur 16. Totaal aantal adviezen per 10.000 inwoners per regio (N=26)

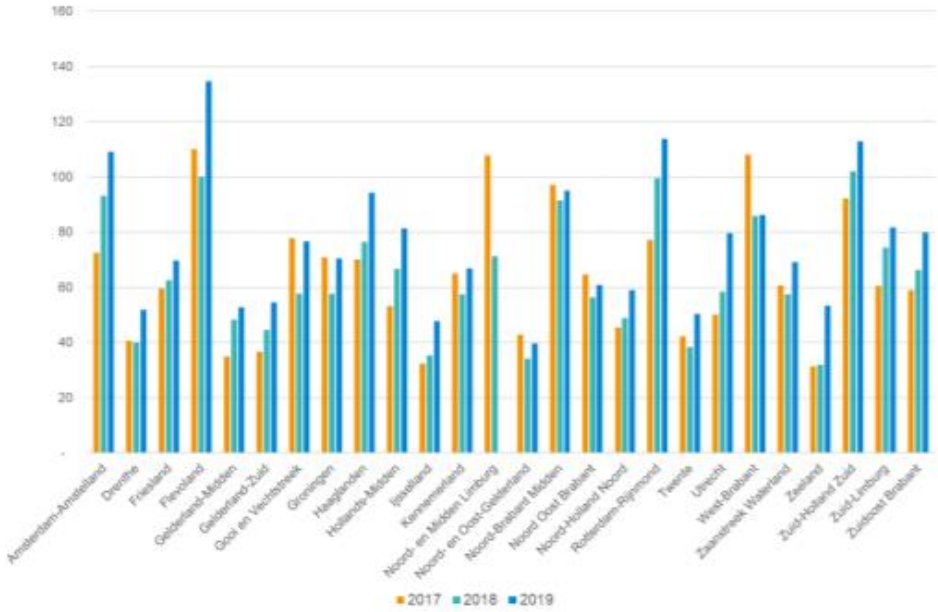

Figuur 17. Totaal aantal meldingen per 10.000 inwoners per regio (N=26)

8.3 Werkproces Veilig Thuis (Handelingsprotocol pagina 16)

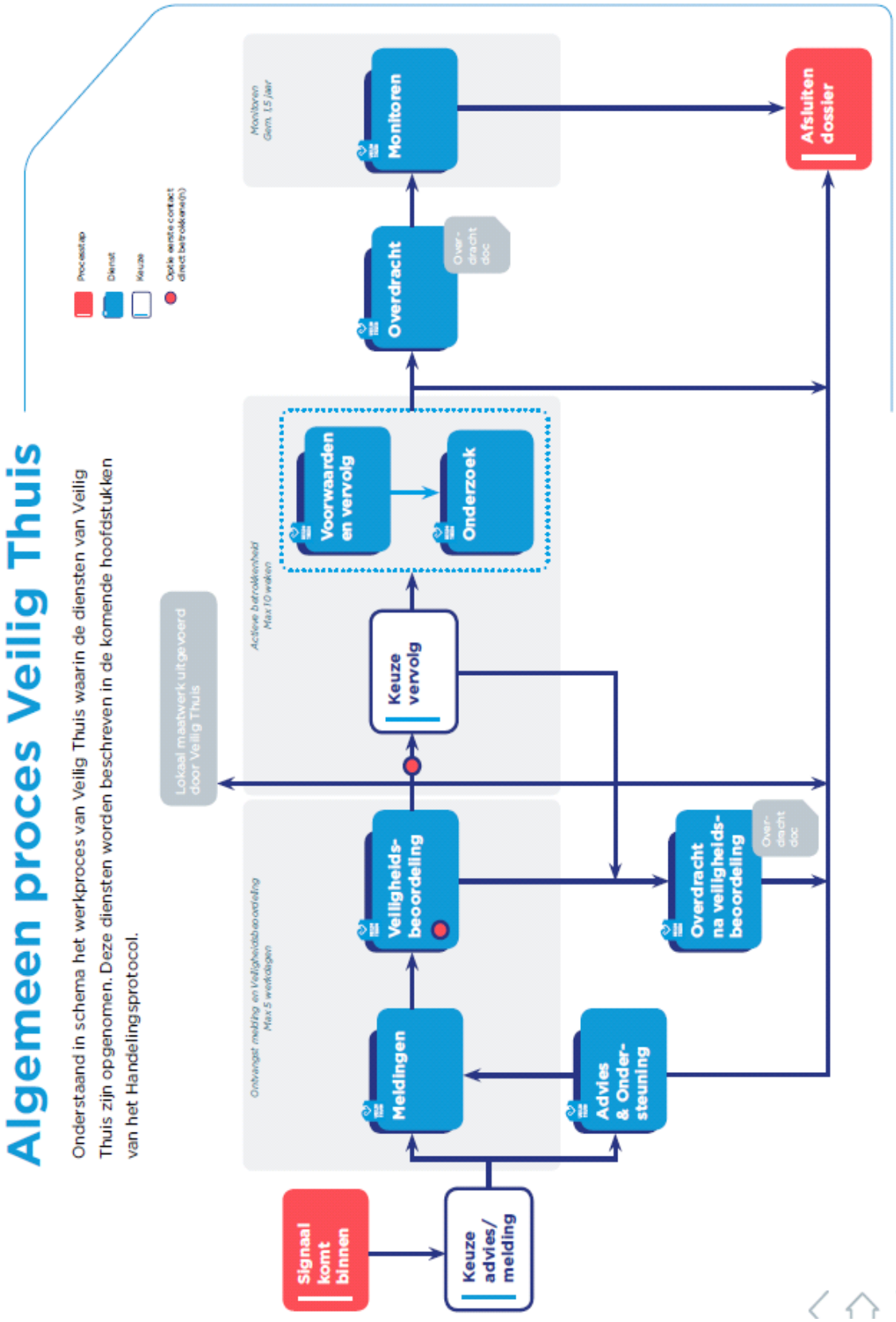

8.4 Tabellen met totale aantallen diensten VT op gemeenteniveau

1. Adviezen

Gemeente	N inwoners *	jan-20	feb-20	mrt-20	Cum 1e kwartaal 2020	Cum 1e kwartaal 2019	Gem. aantal per 10.000 inw 2020	Gem. aantal per 10.000 inw 2019
Berg en Dal	35.019	12	16	24	52	37	14,8	10,6
Beuningen	25.933	4	9	11	24	25	9,3	9,6
Buren	26.797	7	10	16	33	18	12,3	6,7
Culemborg	29.021	17	14	25	56	37	19,3	12,7
Druten	18.928	5	5	11	21	12	11,1	6,3
Heumen	18.483	2	8	11	21	10	11,4	5,4
Maasdriel	25.188	11	10	11	32	28	12,7	11,1
Mook en Middelaar	7.835	2	5	4	11	2	14,0	2,6
Neder-Betuwe	24.441	10	16	12	38	28	15,5	11,5
Nijmegen	177.630	179	218	230	627	417	35,3	23,5
Tiel	42.092	22	37	48	107	119	25,4	28,3
West Betuwe	51.233	16	21	22	59	19	11,5	3,7
West Maas en Waal	19.358	10	8	19	37	13	19,1	6,7
Wijchen	41.094	16	22	26	64	37	15,6	9,0
Zaltbommel	29.033	10	15	21	46	31	15,8	10,7
Overig		99	114	111	324	243		
Eindtotaal	**572.085**	**422**	**528**	**602**	**1.552**	**1.076**	**27,1**	**18,8**

*CBS 1/3/2020

2. Meldingen waarbij veiligheidsbeoordeling is uitgevoerd (binnen en buiten termijn)

Gemeente	Inwoners	jan-20		feb-20		mrt-20		Cum 1e kwartaal 2020	Cum 1e kwartaal 2019	Gem. aantal per 10.000 inw 2020	Gem. aantal per 10.000 inw 2019
		Binnen termijn	Buiten termijn	Binnen termijn	Buiten termijn	Binnen termijn	Buiten termijn				
Berg en Dal	35.019	2	3	13	8	14	4	44	23	12,6	6,6
Beuningen	25.933	7	4	3	2	7	5	28	20	10,8	7,7
Buren	26.797	1	7	8	4	4	5	29	17	10,8	6,3
Culemborg	29.021	3	6	4	4	6	6	29	19	10,0	6,5
Druten	18.928	1	1		4	2	3	11	13	5,8	6,9
Heumen	18.483	3		3	2		2	10	3	5,4	1,6
Maasdriel	25.188	6	6	4	4	8	3	31	18	12,3	7,1
Mook en Middelaar	7.835	2			3	2		7	7	8,9	8,9
Neder-Betuwe	24.441	2	6	1	1	3	4	17	19	7,0	7,8
Nijmegen	177.630	48	57	47	32	60	30	274	168	15,4	9,5
Tiel	42.092	13	7	13	13	15	9	70	54	16,6	12,8
West Betuwe	51.233	7	10	9	5	11	5	47	7	9,2	1,4
West Maas en Waal	19.358	4	7	4	2		6	23	8	11,9	4,1
Wijchen	41.094	3	10	7	6	12	7	45	28	11,0	6,8
Zaltbommel	29.033	4	6	5		8	4	27	12	9,3	4,1
Overig		1				1		2	14		
Eindtotaal	**572.085**	**107**	**130**	**121**	**90**	**153**	**93**	**694**	**430**	**12,1**	**7,5**
% binnen termijn		**45%**		**57%**		**62%**		**55%**	**59%**		

3. Overdrachten direct na veiligheidsbeoordeling

Gemeenten	inwoners	jan-20	feb-20	mrt-20	Cum 1e kwartaal 2020	Cum 1e kwartaal 2019	Gem. aantal per 10.000 inw 2020	Gem. aantal per 10.000 inw 2019
Berg en Dal	35.019	2	7	11	20	9	5,7	2,6
Beuningen	25.933	4	1	3	8	2	3,1	0,8
Buren	26.797	2	3	4	9	0	3,4	0,0
Culemborg	29.021	4	4	5	13	5	4,5	1,7
Druten	18.928	1		3	4	5	2,1	2,6
Heumen	18.483	1		1	2	0	1,1	0,0
Maasdriel	25.188	2	1	4	7	2	2,8	0,8
Mook en Middelaar	7.835	2	1	1	4	2	5,1	2,6
Neder-Betuwe	24.441		2	4	6	0	2,5	0,0
Nijmegen	177.630	34	29	38	101	26	5,7	1,5
Tiel	42.092	6	13	10	29	10	6,9	2,4
West Betuwe	51.233	5	4	10	19	1	3,7	0,2
West Maas en Waal	19.358	3	7	2	12	2	6,2	1,0
Wijchen	41.094	5	6	4	15	4	3,7	1,0
Zaltbommel	29.033	1		3	4	4	1,4	1,4
Overig		1			1	2		
Eindtotaal	**572.085**	**73**	**78**	**103**	**254**	**74**	**4,4**	**1,3**

4. Overdrachten na keuze vervolgstappen

Gemeenten	Inwoners	jan-20	feb-20	mrt-20	Cum 1e kwartaal 2020	Cum 1e kwartaal 2019	Gem. aantal per 10.000 inw 2020	Gem. aantal per 10.000 inw 2019
Berg en Dal	35.019	3		1	4	1	1,1	0,3
Beuningen	25.933			1	1	0	0,4	0,0
Buren	26.797	1	2		3	0	1,1	0,0
Culemborg	29.021	3	2	1	6	1	2,1	0,3
Druten	18.928				0	1	0,0	0,5
Heumen	18.483				0	0	0,0	0,0
Maasdriel	25.188	1	2		3	0	1,2	0,0
Mook en Middelaar	7.835				0	0	0,0	0,0
Neder-Betuwe	24.441	2	1		3	3	1,2	1,2
Nijmegen	177.630	14	11	9	34	18	1,9	1,0
Tiel	42.092	1	4	4	9	4	2,1	1,0
West Betuwe	51.233	1	2	4	7	1	1,4	0,2
West Maas en Waal	19.358	3	1	1	5	0	2,6	0,0
Wijchen	41.094	2	4		6	0	1,5	0,0
Zaltbommel	29.033	2	1	1	4	0	1,4	0,0
Overig					0	0		
Eindtotaal	**572.085**	**33**	**30**	**22**	**85**	**29**	**1,5**	**0,5**

5. Voorwaarden & Vervolg (binnen en buiten termijn)

Gemeenten	Inwoners	januari		februari		maart		Cum 1e kwartaal 2020	Cum 1e kwartaal 2019	Gem. aantal per 10.000 inw 2020	Gem. aantal per 10.000 inw 2019
		Binnen termijn	Buiten termijn	Binnen termijn	Buiten termijn	Binnen termijn	Buiten termijn				
Berg en Dal	35.019	1	1		5	4	1	12	0	3,4	0,0
Beuningen	25.933	2	1	1	1	3		8	4	3,1	1,5
Buren	26.797	1	1	2	3	2	2	11	1	4,1	0,4
Culemborg	29.021		1		1	1		3	1	1,0	0,3
Druten	18.928		1					1	1	0,5	0,5
Heumen	18.483	1		1		2		4	0	2,2	0,0
Maasdriel	25.188	1	2		1	2	2	8	0	3,2	0,0
Mook en Middelaar	7.835							0	0	0,0	0,0
Neder-Betuwe	24.441			2		1		3	1	1,2	0,4
Nijmegen	177.630	7	5	6	10	10	5	43	8	2,4	0,5
Tiel	42.092	1	2	1	3	1	3	11	4	2,6	1,0
West Betuwe	51.233	3	1	1	1		1	7	0	1,4	0,0
West Maas en Waal	19.358	1	1		1	2	1	6	0	3,1	0,0
Wijchen	41.094		2		2	2	1	7	2	1,7	0,5
Zaltbommel	29.033	3	1		1	2		7	1	2,4	0,3
Overig				1	1	1		3	2		
Eindtotaal	**572.085**	**21**	**19**	**15**	**30**	**33**	**16**	**134**	**26**	**2,3**	**0,5**
% binnen termijn		**53%**		**33%**		**67%**		**51%**	**96%**		

6. Onderzoeken (binnen en buiten termijn)

Gemeenten	Inwoners	januari		februari		maart		Cum 1e kwartaal 2020	Cum 1e kwartaal 2019	Gem. aantal per 10.000 inw 2020	Gem. aantal per 10.000 inw 2019
		Binnen termijn	Buiten termijn	Binnen termijn	Buiten termijn	Binnen termijn	Buiten termijn				
Berg en Dal	35.019				2		3	5	0	1,4	0,0
Beuningen	25.933					1		1	11	0,4	4,2
Buren	26.797							0	2	0,0	0,7
Culemborg	29.021							0	9	0,0	3,1
Druten	18.928							0	4	0,0	2,1
Heumen	18.483			1			1	2	1	1,1	0,5
Maasdriel	25.188					1		1	1	0,4	0,4
Mook en Middelaar	7.835							0	1	0,0	1,3
Neder-Betuwe	24.441				2	1		3	1	1,2	0,4
Nijmegen	177.630	3	5	1	5	1	6	21	61	1,2	3,4
Tiel	42.092		1			1	1	3	17	0,7	4,0
West Betuwe	51.233	1		1	1	1		4	0	0,8	0,0
West Maas en Waal	19.358		1					1	1	0,5	0,5
Wijchen	41.094						1	1	9	0,2	2,2
Zaltbommel	29.033							0	5	0,0	1,7
Overig					1			1	56		
Eindtotaal	**572.085**	**4**	**7**	**3**	**11**	**6**	**12**	**43**	**179**	**0,8**	**3,1**
% binnen termijn		**36%**		**21%**		**33%**		**30%**	**50%**		

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1590
Extern Zaak ID	Z/20/047847
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.1.2
Omschrijving	Informatie verslagen 2019 en plan 2020 TVAN
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Hendrix, Yvette
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Druten	Brink, W. (Willy)
Telefoonnummer steller	088-4327522
E-mail adres steller	y.hendrix@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota Verslagen 2019 en Jaarplan 2020 TVAN
Bijlage 1: Accountoverzicht Gemeente Druten 2019
Bijlage 2: Jaarverslag-2019-Toerisme-Veluwe-Arnhem-Nijmegen
Bijlage 3: Jaarplan en de begroting 2020 TVAN

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	16 juni 2020
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**

Toelichting

De Raad van Druten besluit:
1. Kennis te nemen van de Verslagen 2019 en het Jaarplan 2020 door Toerisme Arnhem Nijmegen (TVAN).

Voorgesteld besluit

De Raad van Druten besluit:
1. Kennis te nemen van de Verslagen 2019 en het Jaarplan 2020 door Toerisme Arnhem Nijmegen (TVAN).

Gemeente Druten

Besluit

1. Kennis te nemen van de Verslagen 2019 en het Jaarplan 2020 door Toerisme Arnhem Nijmegen (TVAN).

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 323283

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Jaarverslagen 2019 en jaarplan 2020

Kernboodschap
Kennis nemen van de Verslagen 2019 en het Jaarplan 2020 door Toerisme Arnhem Nijmegen (TVAN).

Toelichting
TVAN (voorheen RBT KAN) voert voor onze gemeente sinds 2016 activiteiten uit op het vlak van recreatie en toerisme. De gemeente Druten en de andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen trekken hierin samen op.
Jaarlijks vindt er inhoudelijke en financiële verslaglegging plaats en wordt er een jaarplan opgesteld. Graag brengen wij u op de hoogte van de projecten en campagnes uit 2019 en 2020.

Wij ontvingen deze informatiestukken:
- Het accountoverzicht 2019 Druten
- Het Jaarverslag 2019 voor de Regio Veluwe/Arnhem/Nijmegen.
- Het Jaarplan 2020 plus Begroting 2020 van Visit Arnhem-Nijmegen

Hierdoor verkrijgt u een overzicht van de gevoerde en te voeren activiteiten op het vlak van toerismemanagement, -ontwikkeling en -promotie.

visit | arnhem nijmegen

Accountoverzicht 2019

Gemeente Druten

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
2 Management 5
2.1 Bestemming Nederland perspectief 2030 5
2.1 Leefstijlvinder 6
2.2 Congressen 5
2.3 B2B Communicatie 7
3 Ontwikkeling 9
3.1 Ambassadeursdag 9
3.2 Ambassadeurspas 9
3.3 Actieve Regio Ambassadeurs 10
4 Promotie 11
4.1 Online promotie 11
4.2 Offline promotie 12
4.3 Campagnes 15
4.4 Buitenlandse markt 15

1 Inleiding

Toerisme is belangrijk voor de regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen: niet alleen zorgde het voor ruim 1,6 miljard euro aan directe bestedingen in 2018, maar er werken ook meer dan 26.000 mensen in deze sector. De verwachting is dat het toerisme in Nederland de komende jaren zal blijven groeien, met name het bezoek uit het buitenland. Om ervoor te zorgen dat onze regio's daar ook van gaan profiteren, zullen we samen hard moeten blijven werken aan het imago van en de beleving in onze regio's. Presentatie van de regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen als aantrekkelijke bestemmingen en jouw bedrijf als wezenlijk onderdeel daarvan, is daarom van groot belang: zo zorgen we er samen voor dat zowel de regio's als jouw onderneming zichtbaar en vindbaar zijn.

Toerisme: van doel naar middel

Het denken in economische waarde is lang dominant geweest binnen onze sector. Anno 2020 zien wij toerisme als middel om grotere maatschappelijke vraagstukken op te lossen, die bijdragen aan het welzijn en de welvaart van alle Nederlanders. Zo draagt toerisme bij aan het in stand houden van het voorzieningenniveau en aan mogelijke groei en een divers banenaanbod (binnen alle opleidingsniveaus). NBTC Holland Marketing heeft daarom, in samenwerking met Visit Arnhem Nijmegen en vele andere partners, Perspectief 2030 opgesteld: een nieuwe visie op de bestemming Nederland, waarbij het doel is dat alle Nederlanders profiteren van toerisme. Dit geldt voor zowel bewoners, bezoekers als bedrijven en met aandacht voor zaken als werkgelegenheid, mobiliteit, leefbaarheid en duurzaamheid. Wij werken aan een doorvertaling van het Perspectief 2030 voor de regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen, om daarmee de kansen te grijpen die de geschetste groei in het toerisme met zich meebrengt, maar ook om de discussie te voeren over de kaders waarbinnen die groei zou moeten en kunnen plaatsvinden.

Van bestemmingspromotie naar bestemmingsmanagement

Om de groei in het aantal bezoekers te kunnen beheersen en de kansen die toerisme met zich meebrengt te optimaliseren, moeten we in actie komen. Naast promotie is er aandacht nodig voor bestemmingsmanagement. Dat vraagt enerzijds kennis over de wensen en behoeften van de bezoekers (vraag) en anderzijds een goed beeld van het aanbod om dat vervolgens aan elkaar te koppelen. Uit die koppeling komen kansen, maar ook keuzes om sommige dingen niet meer te doen. Met de kennis van en over bezoekers, inwoners en het toeristisch aanbod kunnen we de kansen die toerisme biedt aangrijpen en tegelijkertijd de balans tussen bezoekers en bewoners, tussen natuur en recreatie bewaren.

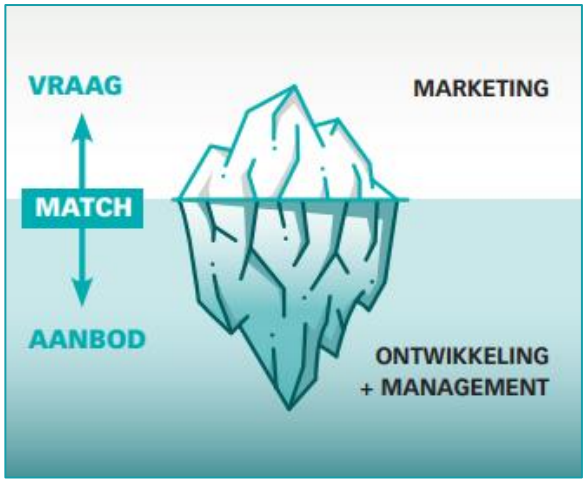

Zo maken we fans van onze bezoekers

We bieden onze bezoekers gedurende hun hele (klant)reis inspiratie en informatie. Vanaf het moment dat ze zich oriënteren en hun bestemming kiezen, tot het verblijf - en zelfs de terugreis naar huis. Zodat ze een volgende keer weer voor onze regio's kiezen. In alle fases stimuleren we bezoekers bovendien hun ervaringen te delen via netwerken en social media.

2 Management

2.1 Bestemming Nederland perspectief 2030

Nederland verwacht richting 2030 een forse groei van zo'n 50% in het aantal internationale toeristen. Ook het binnenlands toerisme zal, zij het beperkt, naar verwachting doorgroeien. Uiteraard is dat uit het oogpunt van de vrijetijdseconomie goed nieuws, maar het stelt ook vragen op het gebied van leefbaarheid en duurzaamheid. Alle reden dus om een nieuwe visie en aanpak te ontwikkelen op toerisme in Nederland. Op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft NBTC Holland Marketing daarom Perspectief 2030 opgesteld: een nieuwe visie op de bestemming Nederland waarbij het doel is dat alle Nederlanders profiteren van toerisme, dus zowel bewoners, bezoekers als bedrijven en met aandacht voor zaken als werkgelegenheid, mobiliteit, leefbaarheid en duurzaamheid. Hierbij wordt toerisme gezien als een middel in plaats van doel. Toerisme kan worden ingezet als middel om grotere maatschappelijke vraagstukken op te lossen die bijdragen aan het welzijn en de welvaart van Nederlanders. Toerisme draagt namelijk bij aan het in stand houden van het voorzieningenniveau of kan op plekken waar nog groei mogelijk is, hieraan bijdragen. Het is goed nieuws dat er een nieuwe visie op de bestemming Nederland is. We vinden het van groot belang om deze visie met elkaar te ontwikkelen in de regio Arnhem Nijmegen en daarmee de kansen te grijpen die de geschetste groei in het toerisme met zich meebrengt, maar ook de discussie te voeren over de kaders waarbinnen die groei zou moeten en kunnen plaatsvinden. Om de visie te kunnen ontwikkelen, hebben wij drie expertgroepen samengesteld: toeristische ondernemers, beleidsmakers en (inter)nationale experts op het gebied van bestemmingsmanagement en placebranding. Deze expertgroepen denken mee over een nieuwe toeristische visie op de regio Arnhem Nijmegen met inachtneming van de zaken zoals die geschetst zijn in Perspectief 2030 en de kaders die er vanuit de regio nodig zijn. Samen met de expertgroepen werken we de komende periode aan een doorvertaling van Perspectief 2030 voor de regio Arnhem Nijmegen, er wordt gestreefd naar oplevering in het najaar van 2019.

Perspectief 2030

2.2 Arnhem Nijmegen Congres

Op 6 juni vond het jaarlijkse Visit Arnhem Nijmegen congres plaats bij Hotel Papendal te Arnhem. Tijdens deze dag zijn we samen het gesprek aangegaan over trends en ontwikkelingen in de vrijetijdseconomie en over belangrijke onderwerpen in de regio. Het thema 'samenwerking' stond deze dag centraal. Genodigde hebben deze dag twee deelsessies kunnen bijwonen, waarvoor zij zich vooraf voor konden inschrijven.

2.3 Leefstijlvinder

In samenwerking met een aantal provincies in Nederland (waaronder Gelderland) heeft SAMR Marktvinders zeven leefstijlen ontwikkeld. Deze leefstijlen laten zien waar mensen in hun vrije tijd of op vakantie behoefte aan hebben. En wat de verschillen hierin zijn.

	Avontuurzoeker Deze avontuurlijke en creatieve recreanten doen lekker hun eigen ding. Ze zijn voor veel in, zolang het een nieuwe ervaring is of bijdraagt aan hun zelfontwikkeling. Ruimdenkendheid is de karaktertrek van de Avontuurzoeker. Ze willen het 'echte' leven ervaren, in alle rijkheid. Bijvoorbeeld in een museum, in de natuur, of in een cursus waarin ze nieuwe dingen opsteken. Authentieke ervaringen zien zij als een grote verrijking van hun bestaan. Het is dan ook niet vreemd dat ze op vakantie veel rondtrekken. Ze zoeken naar bijzondere, gekke of verrassende locaties om te overnachten.
	Inzichtzoekers Inspirerende en rustige activiteiten zijn het domein van deze groep. De over het algemeen iets oudere Inspiratiezoeker heeft weer tijd voor zijn interesses én: wil blijven meedoen in de wereld. Dingen leren en ervaren willen ze, in de natuur en met culturele activiteiten. Het liefst alleen, of in klein gezelschap. Vrije tijd is tijd die je bewust moet besteden. Museumbezoek en bezienswaardige gebouwen; daar liggen de interesses. Actief de natuur in kan ook: het liefst wandelend of fietsend. Overnachten doen ze graag op een plek waar de praktische voorzieningen goed geregeld zijn. Zoals in een bekende hotelketen, in een bed & breakfast met goede recensies. Ze zijn dan ook best bereid iets meer te betalen. Ze lezen opvallend vaak de krant (NRC, Trouw, Volkskrant) en gebruiken op het gebied van social media vooral LinkedIn.
	Harmoniezoekers Het draait maar om één woord bij deze groep: als het maar gezellig is. Vrije tijd is tijd die ze dan ook graag met hun gezin, familie of vrienden doorbrengen. En ze zijn pas echt blij, als iedereen in het gezelschap tevreden is. Lekker winkelen, een pretpark bezoeken of juist ontspannen in de sauna; de combinatie van gezelligheid en rustig aan doen past perfect bij deze groep. Ook op vakantie willen ze dat er voor iedereen iets te doen is. Activiteiten voor de kinderen, een mooi zwembad; geen wonder, dat ze graag een huisje huren op een park met veel voorzieningen. Een familiecamping mag ook. Recreanten in deze groep zijn hartelijke mensen, met veel interesse in anderen. Ze omschrijven zichzelf als gemoedelijk, vrolijk en zachtaardig.
	Rustzoekers Deze doelgroep houdt recreatie graag letterlijk en figuurlijk graag dichtbij huis. Lekker in Nederland blijven ze, het hoeft allemaal niet zo gek voor de Rustzoekers. 'De wereld verandert wel erg hard' is een gedeelde opvatting. Net als 'Waarom zou je ver reizen, dichtbij huis is genoeg moois te zien'. Eigenlijk vinden ze het leven 't prettigst als ze lekker rondom huis hun eigen gang kunnen gaan, beetje tuinieren, wellicht een rondje fietsen of wandelen. Maar natuurlijk gaan ze er ook wel eens op uit. En dan vinden ze het fijn om van tevoren zoveel mogelijk te regelen. Geen verrassingen, geen drukte. Privacy en rust zijn belangrijk.
	Plezierzoekers Van attractiepark tot festivals; plezier hebben, dat is recreëren voor deze groep. Gekke dingen doen en vermaakt worden. Feesten, de hort op met een groep vrienden, daar maak je ze gelukkig mee. Je ziet ze veel op festivals en evenementen, maar ze pakken ook graag samen een filmpje. Een dag niet gelachen is een dag niet geleefd. En gezelligheid kent geen tijd. Op vakantie gaat de Plezierzoeker graag op pad met familie en vrienden. Bijvoorbeeld op een zon- en strandvakantie, op een feestvakantie of op een avontuurlijke vakantie. Het belangrijkste is dat het gezellig is, en dat er voor iedereen wat te doen is. Als dat op een camping kan is dat prima, maar als ze een leuke aanbieding kunnen vinden voor een luxe hotel… dat is echt genieten!
	Stijlzoeker Wellnesscenters, een sportwedstrijd bezoeken of slapen in een mooi hotel; dat is de wereld van deze groep. Het zijn zelfverzekerde en doelgerichte recreanten. Harde werkers met ambitie en ondernemingsdrift treffen we hier vaak onder. Hun actieve en strevende levensstijl komt ook duidelijk naar voren in hun vrije tijd en vakantie. In hun eigen woorden: 'Work hard, play hard'. Verwend worden en genieten van exclusiviteit past voor hen bij vakantie. Luxe en comfort is dan ook zeer belangrijk. En daarbij: het sociale gebeuren moet kloppen. Dus liever zoveel mogelijk Ons Soort Mensen, op dezelfde golflengte om zich heen. Goed voor je netwerk ook.
	Verbindingszoekers Er zijn voor elkaar, dat is niet meer dan normaal voor de Verbindingszoekers. In hun vrije tijd zetten zij zich daarom graag in voor anderen, met vrijwilligerswerk of in een vereniging. In de tijd die overblijft genieten ze graag van de natuur, op de fiets of al wandelend. Maar ook een bezoek aan museum of theater vinden ze fijn. De interesse in anderen en de wereld vind je ook terug in hun reisgedrag: ze hoeven niet op één plek te blijven. Rondtrekken vinden ze leuk. Dan verblijven ze graag op een camping met goede faciliteiten, of in een bekende hotelketen. En bevalt het ze? Dan komen ze terug en delen ze hun ervaringen met anderen.

Natuurlijk is het goed om te weten welke leefstijlen er zijn in Nederland. Maar nog interessanter is het om te zien waar deze mensen met deze leefstijlen wonen. Door rekening te houden met de leefstijlen die in jouw omgeving wonen, kun je zorgen dat jouw aanbod aansluit bij de behoeftes die leven.

Leefstijl	Percentage in Druten*
Avontuurzoeker	7.5 %
Harmoniezoekers	15.6 %
Inzichtzoekers	12.3 %
Plezierzoekers	15.0 %
Rustzoekers	18.2 %
Stijlzoeker	16.9 %
Verbindingszoekers	14.5 %

*percentage van totaal aantal huishoudens (7.853).

Leefstijlvinder

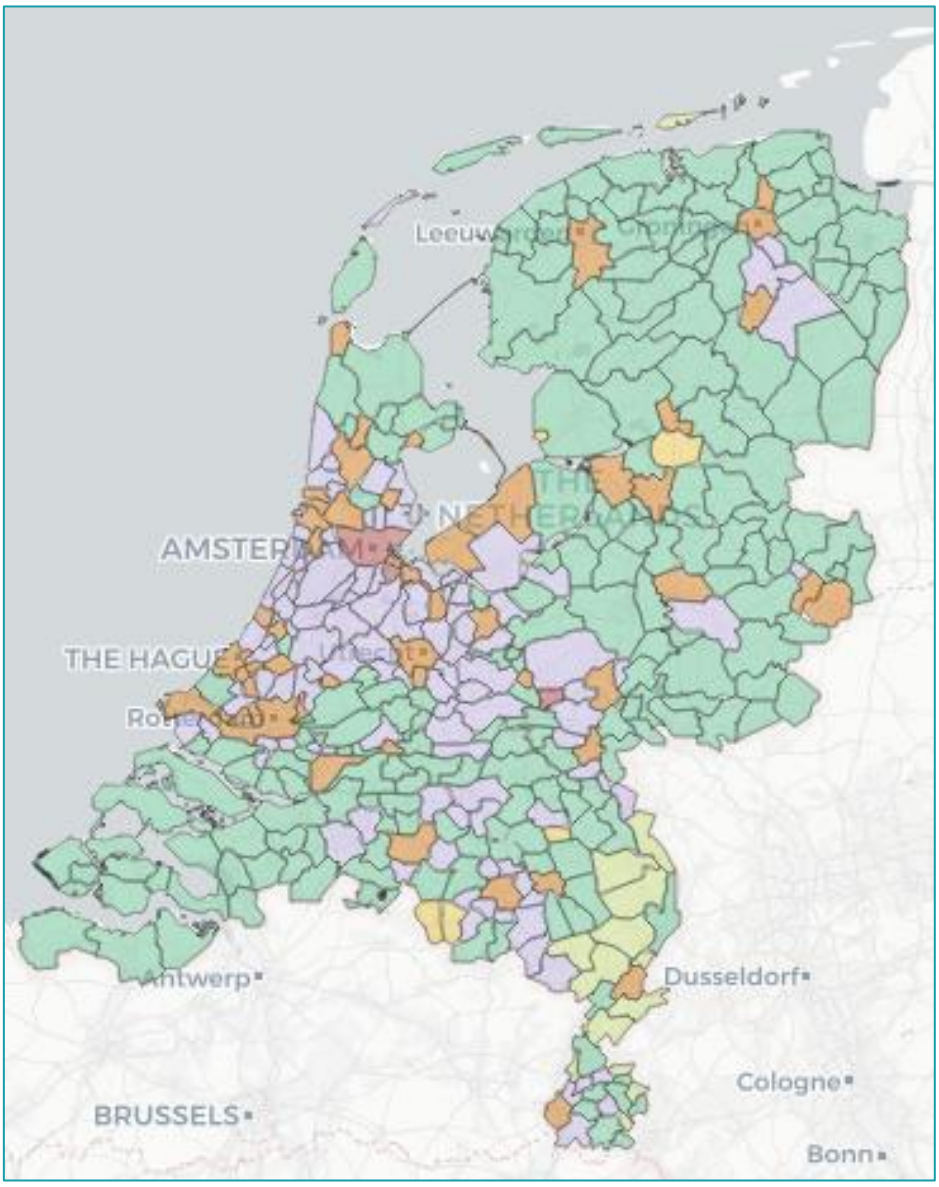

2.4 B2B Communicatie

Via diverse kanalen houden wij onze partners up to date. Zo vindt je op www.toerismevan.nl diverse actualiteiten binnen en rondom de organisatie, wordt er met regelmaat informatie verspreid via de accounts van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen op www.linkedin.com en krijgen partners maandelijks een nieuwsbrief toegestuurd met de laatste ontwikkelingen.

Nieuws

04 september 2019

Hanze-camperroute verbindt Hanzesteden in Nederland en Duitsland

01 augustus 2019

Belevingsroutes toegevoegd aan Gelderland Herdenkt-app

12 juli 2019

Veel evenementen tijdens herdenking 75 jaar bevrijding Rijk van Nijmegen

Website

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen
2 w

Wat is de impact van de groei van #toerisme op de economie, de leefomgeving en de samenleving? En wat kan de overheid doen om kansen te benutten en grip te krijgen op bedreigingen?

Donderdagmiddag zal de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur in Den Haag hierover zijn adviesrapport presenteren. Onze directeur **Herre Dijkema** schuift aan als tafelgast om ook zijn licht hierover te laten schijnen. Uiteraard zullen wij de belangrijkste uitkomsten van rapport en gesprek met jullie delen.

Lees meer over het rapport en de bijeenkomst op:

LinkedIn

3 Ontwikkeling

3.1 Ambassadeursdag

Op 19 maart 2019 hebben ruim 140 front-office medewerkers hun toeristische kennis van de regio bijgespijkerd, tijdens de jaarlijkse Ambassadeursdag van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen. In het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem zijn zij helemaal bijgepraat over (het laatste nieuws van) de regionale musea, de attracties en de highlights voor het komende seizoen. Front-office medewerkers van verblijfsaccommodaties en VVV medewerkers, zijn niet alleen het visitekaartje van de eigen organisatie maar ook van de regio. Zij brengen al het moois van de regio onder de aandacht bij de bezoeker. Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen helpt hen tijdens de Ambassadeursdag beter voor te bereiden op de opening van het toeristisch seizoen en bieden handvatten om toeristische vragen aan de balie te beantwoorden. Op deze manier worden de front-officemedewerkers ambassadeurs van de regio.

3.2 Ambassadeurspas

Als aanvulling op de Ambassadeursdag geeft Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen ieder jaar de ambassadeurspas uit. Als pashouder heb je de mogelijkheid om gedurende het jaar éénmaal kosteloos een bezoek te brengen aan een groot aantal toeristische bedrijven. Het doel van de Ambassadeurspas is dat je je gasten zo optimaal mogelijk kunt informeren over de mogelijkheden en actualiteiten binnen de regio Arnhem, het Rijk van Nijmegen en de Veluwe.

Ambassadeurspas

3.3 Actieve Regio Ambassadeurs

Menigeen kent het wel: gasten aan de receptie die tips vragen voor een uitstapje in de regio. Vragen over welke attracties en welke musea er zijn en waar je ze kunt vinden. Maar ook vragen over welke evenementen er worden gehouden en hoe je er (met openbaar vervoer) kunt komen. Het snel beantwoorden van al deze toeristische vragen is niet altijd even eenvoudig. Daarom heeft Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen een online kenniscentrum (Actieve Regio Ambassadeurs) ingericht, waar korte cursussen worden aangeboden. In de training 'Het Land van Maas en Waal' is gemeente Druten opgenomen. Men doet hierbij toeristische basiskennis op van het Land van Maas en Waal, leert over de geschiedenis van deze streek, de betekenis van de twee grote rivieren die aan de noord- en zuidzijde stromen en wat er allemaal te zien, te doen en te beleven is in het Land van Maas en Waal.

Het Land van Maas en Waal

In jouw werk maak je contact met allerlei gasten. Met mensen die hier wonen, maar ook met bezoekers die van buiten het Land van Maas en Waal komen. Hoe mooi is het als je al deze mensen kunt helpen met toeristische tips van het Land van Maas en Waal.

In deze cursus doe je toeristische basiskennis op van het Land van Maas en Waal. Je leert over de geschiedenis van deze streek en de betekenis van de twee grote rivieren die aan de noord- en zuidzijde stromen. Je leert in de cursus wat er allemaal te zien, te doen en te beleven is in het Land van Maas en Waal. Na de cursus ken je de mooiste plekjes waar je heerlijk kunt fietsen en wandelen. Of dat nou in het bos, langs het water of door het boerenland is. Je kent de charme van de kastelen. En je weet de 10 hoogtepunten van het gebied te noemen. Ook kun je tips voor uit eten, attracties en shoppen geven.

Deel

Geschatte tijd:	0:45
Min. score voor certificaat:	60
Sluitingsdatum:	31-12-2019

ARA-training

4 Marketing

4.1 Online promotie

Website

Gemeente Druten wordt vertegenwoordigd op de website van www.visitnijmegen.com en is beschikbaar gesteld voor Nederlandse, Duitse en Engelstalige bezoekers.

Visit Nijmegen

Social Media

Binnen de diverse social media platformen waarop Visit Arnhem Nijmegen actief is, inspireren en enthousiasmeren we men om onder andere het Land van Maas en Waal te bezoeken. Hieronder zijn voorbeelden van geplaatste berichten op Instagram en Facebook weergegeven.

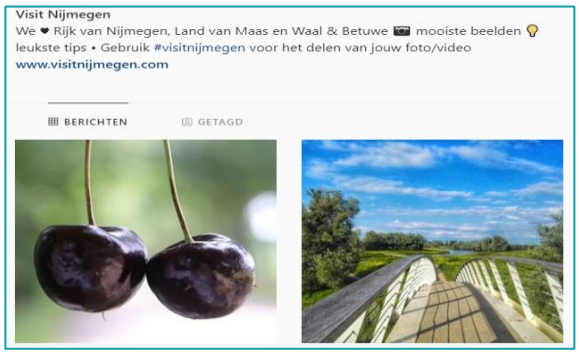

Facebook

Instagram

Online toolkit

Veel ondernemers promoten de regio als toeristische bestemming. Doen we dit op een consistente manier dan verhogen we de herkenbaarheid en het vertrouwen van het merk bij (potentiële) bezoekers. In de online toolkit vind je handige downloads van het Rijk van Nijmegen-huisstijl, waaronder logo's, foto's en tekst. Deze kan men gebruiken voor promotie van het Rijk van Nijmegen, ter bevordering van het toerisme binnen en/of naar de Rijk van Nijmegen.

Online toolkit

4.2 Offline promotie

Bezoekersmagazine

Het toeristische regiomagazine staat vol met bezoekersinformatie. Het is verschenen in een oplage van 20.000 exemplaren en verspreid op consumentenbeurzen en in de regio bij onder andere verblijfsaccommodaties. Druten komt meerdere malen terug naar voren in het magazine, met onder andere de Heemtuin, Afferdense en Deense Waarden en het Charles Dickens Festijn.

To Go

Voor de ondersteuning van onze activiteiten maken we diverse brochures, waaronder fiets- en wandelroutes, plattegronden, kaarten, folders en andere producten. Zowel van het Rijk van Nijmegen als van de verschillende deelregio's of thematische activiteiten die we uitvoeren. Zo zorgen wij gezamenlijk met jou voor een optimale informatievoorziening over de toeristische mogelijkheden van onze regio. Meerdere fietsroutes kruisen gemeente Druten. Het is verschenen in een oplage van 20.000 exemplaren en verspreid op consumentenbeurzen en in de regio bij onder andere verblijfsaccommodaties.

Beurzen

Van groot belang voor de marktbewerking is de deelname en aanwezigheid op grote (inter)nationale beurzen. Zo hebben wij ons op 2 en 3 februari 2019 op de internationale Fiets en Wandelbeurs in Gent (België) gepresenteerd (15.528 bezoekers), van 20 tot en met 24 februari 2019 de regio op de Reise und Camping beurs te Essen (Duitsland) vertegenwoordigd (94.856 bezoekers) en waren wij van 1 tot met 3 maart aanwezig op de Fiets en Wandelbeurs in Utrecht (43.000 bezoekers).

Fiets & Wandelbeurs Gent

Reise & Camping Essen

Fiets & Wandelbeurs Utrecht

4.3 Campagnes

Gelderse streken

Marktonderzoekbureau GfK heeft in opdracht van de Gelderse toerismebureaus de effectiviteit van de campagne “Gelderse streken” onderzocht. Uit het onderzoek blijkt dat 38% van de doelgroep bekend is met de campagne en dat 73% van de doelgroep overweegt om één van de Gelderse streken te bezoeken. Belangrijkste aanbeveling is om te investeren in een groter bereik, zodat de bekendheid van de Gelderse streken verder toeneemt.

Dickens Festijn Druten

Stap in de wondere wereld van Charles Dickens en laat je verwonderen. De honderden personages uit de beroemde boeken van de Engelse schrijver komen op deze dag tot leven in het historische centrum van Druten. Meer informatie vind je hier.

Gelderse Streken

4.4 Buitenlandse markt

Das Andere Holland

Van de buitenlandse gasten die Gelderland hebben bezocht, komt het overgrote gedeelte (23%) uit Duitsland, maar hoe zorgen we ervoor dat deze Duitse gasten ook daadwerkelijk naar deze regio komen? Het aandeel van Gelderland op de Duitse markt schommelt de laatste tien jaar tussen de 4 en 5%. Het aandeel van Noord- Holland zit op ongeveer 30%. Er is dus nog veel ruimte voor verbetering! Daarom richt Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen zich samen met haar partners nog nadrukkelijker op deze buitenlandse markt. De activiteiten zijn in nauwe samenwerking met de rest van Gelderland en Overijssel uitgevoerd onder de noemer ´Das Andere Holland´. Deze campagne is met name gericht op de deelstaten Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen en zet de Duitse consument aan tot het doorbrengen van een korte vakantie of het plannen van een dagbezoek in de regio’s. Het Land van Maas en Waal is onder andere met een artikel over wandelen meegenomen in ons Duitstalige bezoekersmagazine, Das Andere Holland en in het Engelstalige bezoekersmagazine The Other Holland. De magazines zijn verschenen in een oplage van 40.000 exemplaren en verspreid op consumentenbeurzen en in de regio bij onder andere verblijfsaccommodaties.

ABENTEUERLICHE QUERFELDEINWEGE

Wandern ist toll, doch einfach querfeldein zu gehen viel abenteuerlicher! Gehen Sie über kurvenreiche Feldwege, die eigentlich den Kühen vorbehalten sind und häufig direkt am Fluss entlangführen. Klettern Sie auf Deiche und über Baumstämme und treffen Sie auf Galloway-Rinder und Konikpferde. Das alles erleben Sie auf den sogenannten „Struinroutes", ausgeschilderten Querfeldein-Wegen, von denen es an der Waal, Maas und IJssel einige gibt. Die Wanderungen sind vier bis ca. zehn Kilometer lang und mit Pfählen gekennzeichnet. Gut zu wissen: Betreten auf eigene Gefahr! Tiere dürfen nicht gefüttert oder gestört werden und Hunde sind an der Leine zu führen.

„Uiterwaarden“ ist der Bereich zwischen Fluss und Deich, also ein Überschwemmungsgebiet oder auch Deichvorland genannt, und ist somit ein fester Bestandteil der Flusslandschaften. Das Deichvorland führt vor allem entlang der Waal, Linge und dem Amsterdam-Rhein- Kanal. Es sind weitläufige Gebiete, in denen man die vollkommene Stille und Schönheit der unberührten Natur und Tierwelt genießen kann. Im Land von Maas und Waal gibt es ein großes Angebot an Wander- und Radrouten, die Sie über Deiche, durch Überschwemmungsgebiete, malerische Dörfer, das eindrucksvolle Erholungsgebiet „De Gouden Ham“ und Gebiete, die Sie anders nie zu Gesicht bekommen würden, führen.

Das Andere Holland

toerisme veluwe arnhem nijmegen
DESTINATIEMANAGEMENT, ONTWIKKELING & MARKETING

Jaarverslag 2019

Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

1. Organisatie 4
1.1 Bedrijfsstructuur 4
1.2 Directie 5
1.3 Raad van Toezicht 5

2. Strategie 6
2.1 Perspectief 2030 7
2.2 Waardevol toerisme: Onze leefomgeving verdient het 7
2.3 Regionaal perspectief 2030 regio Arnhem Nijmegen 8
2.4 Bedrijfsstrategie – corporate story 8

3. Trends en ontwikkelingen 9
3.1 Ontwikkelingen op de Veluwe 9
3.2 Ontwikkelingen regio Arnhem Nijmegen 9
3.3 Ontwikkelingen inkomend toerisme 10
3.4 Zakelijke bezoekers in Gelderland 11

4 Bestemmingsmanagement: Aanbodontwikkeling 11
4.1 District oost / Parkdistrict 11
4.2 VeluweAgenda 11
4.3 Regionaal perspectief 2030 Arnhem Nijmegen 12
4.4 Perspectief Hanzesteden 2020-2025 12
4.5 Veluwecongres 12
4.6 Visit Arnhem Nijmegen-congres 12
4.7 Strategische gesprekken en sessies 13
4.8 Travel trade 13
4.9 China Lab 14
4.10 MICE – Zakelijk bestemmingsmanagement 14
4.11 Kennis en inzicht - House of Hospitality 15
4.12 BtoB-communicatie 15
4.13 Corporate pers en PR 16

5.Bestemmingsmanagement: vraagontwikkeling – marketing 18
5.1 Leefstijlen 18
5.2 Gastheerschap 18
5.3 Werving (reguliere producten) 20
5.4 Travel trade 26
5.5 MICE – Zakelijk bestemmingsmanagement 27

6. Projecten en campagnes 29
6.1 Belevingsgebieden Veluwe 29
6.2 Das andere Holland 29
6.3 European Route of Industrial Heritage 30

6.4 Fietsnetwerk vernieuwing 30
6.5 Gelderland Herdenkt 30
6.6 Gelderland levert je mooie streken… 31
6.7 Gelderland levert je mooie streken… in Vlaanderen 32
6.8 Hanzesteden 32
6.9 Hanzesteden: Grensoverschrijdende samenwerking 32
6.10 House of Hospitality Veluwe 33
6.11 Icoon Het Nationale Park De Hoge Veluwe 33
6.12 Kunst Holland 33
6.13 Landgoedfestival 33
6.14 Luisterkei bij Museumpark Oriëntalis 33
6.15 Macht en Pracht in de Gelderse streken… 34
6.16 Onderzoek water 34
6.17 Repeat visitor approach 34
6.18 Rijnland Xperiences 34
6.19 Romeinen-netwerk 35
6.20 Routebureau Veluwe 35
6.21 Songfestival 35
6.22 Veluwe buitenvoorstellingen 35
6.23 Veluwe herfstactiviteiten 35
6.24 Verhaal van Gelderland 36
6.25 Wandelnetwerk 36

7. Financiële risico paragraaf 37

8. Jaarrekening Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. 2019 38
8.1 Balans Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. per 31 december 2019 38
8.2 Staat van baten en lasten Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. over 2019 39
8.3 Grondslagen voor de waardering 40
8.4 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2019 43
8.5 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen 45
8.6 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2019 46
8.7 Overige gegevens en ondertekening Herre Dijkema 49
8.8 Accountantsverklaring 50

9. Jaarrekening Visit Arnhem Nijmegen B.V. 2019 54
9.1 Balans Visit Arnhem Nijmegen B.V. per 31 december 2019 54
9.2 Staat van baten en lasten Visit Arnhem Nijmegen B.V. over 2019 55

10. Jaarrekening VisitVeluwe B.V. 2019 56
10.1 Balans VisitVeluwe B.V. per 31 december 2019 56
10.2 Staat van baten en lasten VisitVeluwe B.V. over 2019 57

11. Jaarrekening Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe 58
11.1 Balans Stichting RBT Arnhem Nijmegen Veluwe per 31 december 2019 58
11.2 Staat van baten en lasten Stichting RBT Arnhem Nijmegen Veluwe over 2019 59

12. Afsluiting en contactgegevens 60

1. Organisatie

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen is gespecialiseerd in bestemmingsmanagement, -ontwikkeling en -marketing. Wij leiden als regionaal bureau voor toerisme de groeiende stroom aan toeristen in onze regio's in goede banen. Daarvoor matchen we de vraag van de jaarlijks ruim 4 miljoen bezoekers in Gelderland met het aanbod van zo'n 700 - bij ons aangesloten - toeristische ondernemers in toerisme. We analyseren bezoekersdata, delen trends, organiseren marketingacties en adviseren zowel ondernemers als regionale overheden. Leefbaarheid, duurzaamheid en economische groei laten we daarbij hand in hand gaan.

Naast destinatie-expert zijn we ook aanspreekpunt voor bezoekers. Dat doen we online en offline, via de VVV-vestigingen en -agentschappen. In de regio's Arnhem en Nijmegen zijn wij namelijk VVV-licentiehouder.

1.1 Bedrijfsstructuur

De Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe is enig aandeelhouder van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. De Stichting beheert de publieke middelen die vanuit lokale overheden jaarlijks aan haar betaald worden en geeft jaarlijks de B.V. de opdracht voor bestemmingsmanagement, -ontwikkeling en -marketing, van de regio Arnhem, het Rijk van Nijmegen en de Veluwe. Het bestuur van de Stichting bestaat uit een directeur-bestuurder, de heer H.M. Dijkema, en een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht vormt ook de Raad van Commissarissen van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V.

VisitVeluwe en Visit Arnhem Nijmegen

Om snel te kunnen schakelen, heb je het liefst contact met een expert uit je eigen regio. Daarnaast houden we de vele activiteiten per regio graag inzichtelijk. Daarom hebben wij ons georganiseerd in twee werkmaatschappijen: VisitVeluwe B.V. en Visit Arnhem Nijmegen B.V.. Beide werkmaatschappijen vallen direct onder de holding Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. en zijn 100% dochter van de holding.

VisitVeluwe en Visit Arnhem Nijmegen kennen allebei een aparte en onafhankelijke Raad van Advies, waarin diverse partners uit het (toeristisch) bedrijfsleven gevraagd en ongevraagd advies geven.

Organogram

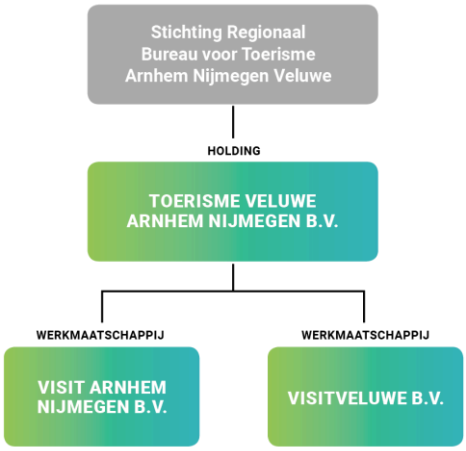

1.2 Directie

De dagelijkse leiding van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen, VisitVeluwe en Visit Arnhem Nijmegen was in 2019 handen van de heer ir Herre Dijkema, algemeen directeur en mevrouw Hanneline Oosting-Adriaansens, adjunct directeur.

1.3 Raad van Toezicht

De Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe is enig aandeelhouder van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. De Stichting beheert de publieke gelden die vanuit de lokale overheden jaarlijks aan haar betaald worden. Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe geeft jaarlijks de B.V. de opdracht om de marketingactiviteiten voor de verschillende regio's uit te voeren. De raad van toezicht van de Stichting is tevens de raad van commissarissen van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V.

Aandachtspunten van de raad van toezicht zijn in het bijzonder:

- Het uitoefenen van toezicht op het bestuur en de realisatie van de doelen van de Stichting waarbij de raad haar toezicht zodanig inricht dat de maatschappelijke verantwoordelijkheid daarin tot uiting komt.
  - ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van de taken van de stichting, waaronder de uitvoering van het businessplan;
  - de financiële planning- en controlcyclus;
  - de organisatie van de stichting en haar performance;
  - de directeur-bestuurder, zijn functioneren en handelen, alsmede de continuïteit ervan;
  - belangrijke externe ontwikkelingen;
  - het relatiepatroon met de belangrijkste stakeholders en de externe reputatie;
  - de statutair voorgeschreven taken inzake toezicht houden;
- Het gevraagd en ongevraagd adviseren van de directeur-bestuurder en optreden als klankbord alsmede het signaleren en delen van de voor Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen relevante ontwikkelingen in het werkgebied.
- Het nemen van statutair toegewezen beslissingen.
- Het functioneren als werkgever voor de directeur-bestuurder.

De Raad van Toezicht is als volgt ingevuld:

- Elisabeth Tuijnman, onafhankelijk voorzitter;
- Dr. Willem Bijleveld, voorzitter Veluwe Board;
- Theo Hoex MMO, adviseur openbaar bestuur (31 december 2019 afgetreden);
- Carla Maessen, general manager Hotel de Bilderberg;
- Roel Welsing, directeur Stichting Apenheul;
- Toon van Asseldonk, waarnemend burgemeester gemeente Hattem (inkomend voorzitter vanaf 1 januari 2020);
- Bea Schouten, directeur bestuurder van Stichting Welzijn Ouderen Arnhem (per 1 januari 2020).

De Raad van Toezicht heeft 2 vaste commissies:

- Remuneratiecommissie;
- Auditcommissie.

Activiteiten van de Raad van Toezicht in 2019:
De Raad van Toezicht heeft in 2019 6 maal vergaderd (waarvan 1 heisessie). In deze bijeenkomsten is gesproken over de volgende zaken:

- Jaarrekening en accountantsverslag 2019;
- inhoudelijk jaarverslag 2019;
- begroting 2020;
- nieuwe corporate story;
- Strategie
- strategische projecten.

Eigen functioneren Raad van Toezicht
De leden van de Raad van Toezicht vervullen hun taak met zorgvuldigheid en ook met plezier. Dat heeft veel te maken met het enthousiasme dat zij tegenkomen bij de organisatie, de directie, gesprekken met stakeholders en bij andere gremia. De Raad geeft invulling aan de verschillende rollen en hanteert de scheiding tussen de rol van de bestuurder en toezichthouder goed. De Raad van Toezicht vindt de relatie tussen de Raad van Toezicht en de bestuurder goed. Jaarlijks evalueert de Raad ook zich zelf en draagt thema's en onderwerpen aan waarop men graag nadrukkelijk op wil ingaan. De Raad wordt goed geïnformeerd door de directie. Jaarlijks wordt een vergoeding van € 1500,00 toegekend aan de leden van de Raad van Toezicht.

April 2020
Namens de Raad van Toezicht
E. Tuijnman, voorzitter

2. Strategie

Eind 2018 werd landelijk de verwachting uitgesproken dat het toerisme in Nederland de komende jaren zal blijven groeien, met name door meer bezoek uit het buitenland. Om ervoor te zorgen dat onze regio's daar ook van profiteren, zullen we samen hard moeten blijven werken aan het imago van en de beleving in onze regio's. Presentatie van onze regio's als aantrekkelijke bestemming en de toeristische ondernemers als wezenlijk onderdeel daarvan, is daarom van groot belang: zo zorgen we er samen voor dat zowel onze regio's als onze partners zichtbaar en vindbaar zijn.

Daarbij gaat het niet alleen om de economische waarde van onze regio's, wat lang dominant is geweest binnen onze sector. In 2019 hebben wij een nieuw gedachtengoed geadopteerd: Wij zien toerisme niet als doel maar als middel om grotere maatschappelijke vraagstukken op te lossen, die bijdragen aan het welzijn en de welvaart van Nederlanders. Zo draagt toerisme bij aan het in stand houden van het voorzieningenniveau (zoals infrastructuur, horeca of detailhandel), aan duurzaamheid en aan mogelijke groei en een divers banenaanbod (binnen alle opleidingsniveaus).

2.1 Perspectief 2030

Dit gedachtengoed wordt ook landelijk uitgedragen in het eind 2018 gepresenteerde Perspectief 2030 van NBTC Holland Marketing. Deze visie werd samengesteld door ruim honderd experts uit sectoren als toerisme, mobiliteit, onderwijs en cultuur. Ook bewoners waren hierbij betrokken. Hieronder volgt een schematische weergave van deze landelijke visie op toerisme in Nederland:

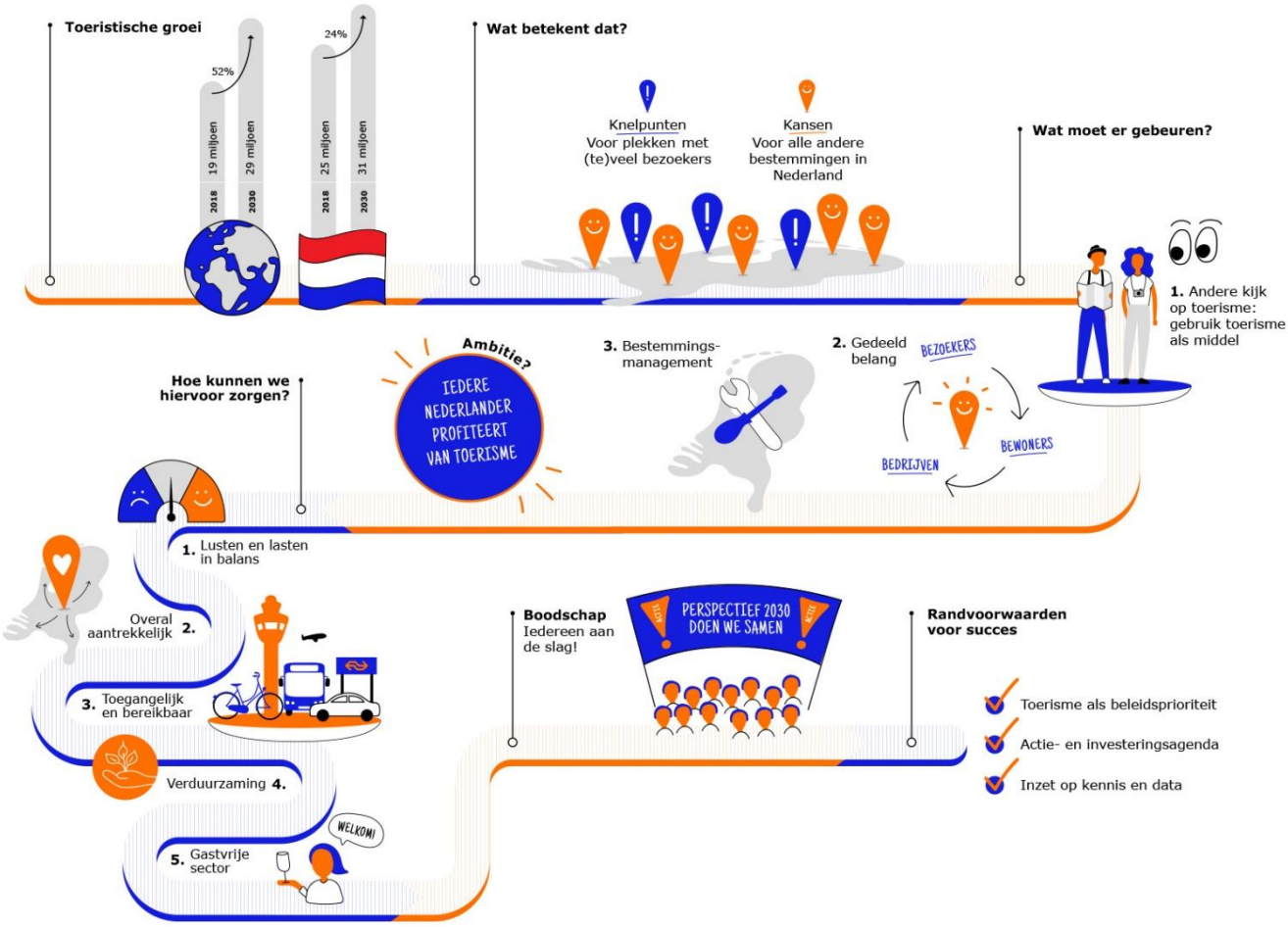

2.2 Waardevol toerisme: Onze leefomgeving verdient het

De Raad voor leefomgeving en infrastructuur (Rli) concludeert in zijn advies Waardevol toerisme: onze leefomgeving verdient het (gepresenteerd op 6 september 2019) dat de groei van toerisme in de afgelopen tien jaar heeft geleid tot een toegenomen toeristische druk die schadelijk kan zijn voor de leefomgeving en op den duur ook voor de toeristische sector. De aandacht voor toerisme in het beleid van gemeenten, provincies en rijksoverheid is onvoldoende om de groei van toerisme in ons land in goede banen te leiden. Daarnaast geeft het rapport aan dat toerisme op dit moment nog te veel is gericht op het economisch belang maar is er weinig aandacht voor bijvoorbeeld de effecten op bereikbaarheid, openbare ruimte, natuur en milieu. Die aandacht ontstaat wanneer bewoners overlast ervaren of er schade ontstaat aan de leefomgeving. Daar is volgens het Rli een perspectief-wisseling in beleid nodig zodat er een goede balans wordt gevonden tussen economisch voordeel en de draagkracht van de leefomgeving en bewoners.

2.3 Regionaal perspectief 2030 regio Arnhem Nijmegen

Wij onderschrijven de oproepen in de rapporten van NBTC Holland Marketing en de Raad voor de Leefomgeving. Om die reden hebben wij begin 2019 een bijeenkomst georganiseerd voor de 18 wethouders uit de regio Arnhem-Nijmegen die recreatie en toerisme in hun portefeuille hebben. In die bijeenkomst hebben we stilgestaan bij Perspectief 2030 en het ontbreken van een (nieuwe) toeristische visie op de regio. Naar aanleiding daarvan hebben wij - op verzoek van de wethouders - een doorvertaling gemaakt van het Perspectief 2030 voor de regio Arnhem Nijmegen.

Dit regionale toekomstperspectief is tot stand gekomen dankzij en in samenwerking met ondernemers, vertegenwoordigers uit de publieke sector en nationale en internationale experts, samengekomen in ons International Advisory Board. Zo is dit toekomstperspectief het resultaat van een co-creatieproces, waarin we in diverse focusgroepen hebben gewerkt aan de input voor dit document.

2.4 Bedrijfsstrategie – corporate story

Onze bedrijfsstrategie groeit mee met de snel gaande ontwikkelingen in de toeristische sector. Begin najaar 2019 hebben wij onze vernieuwde bedrijfsstrategie opgeleverd voor de komende drie jaren. Wij zien onze rol sterk veranderen: In 2019 startten wij de beweging van een focus op marketingcommunicatie naar een focus op bestemmingsmanagement waar marketingcommunicatie een onderdeel van is. In lijn met deze verandering wijzigde wij onze bedrijfsnaam in januari 2019, van RBT KAN naar Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen. Ook de werkmaatschappij Regio Arnhem Nijmegen kreeg een nieuwe naam: Visit Arnhem Nijmegen.

De strategische verschuiving naar bestemmingsmanagement, vraagt om nog meer kennis van het toeristische aanbod, de vraag van (potentiële) bezoekers en de match daartussen. Om dat te bereiken, leggen wij de komende jaren onder andere (nog) meer focus op het uitbreiden en uitdragen van onze kennis over de regio's en haar doelgroepen, over trends en ontwikkelingen binnen het toerisme en op onze samenwerking met onze (strategische) partners hierin.

Doel

Als hoofddoel hebben wij gesteld dat wij in 2022 *'dé leidende autoriteit in destinatiemanagement voor de regio zijn door een cultuur te bouwen waar ondernemende verbinders kansen creëren en verzilveren met onze partners'.*

Corporate story

Voortvloeiend uit onze bedrijfsstrategie hebben wij in 2019 ook een vernieuwde corporate story opgesteld, welke uitgedragen wordt door onze medewerkers en op onze communicatie-uitingen:

"Toerisme groeit. En dat is tot diep in onze economie en maatschappij voelbaar. Het brengt nieuwe kansen op het gebied van werkgelegenheid en welvaart, maar vergt ook een andere denkwijze over hoe om te gaan met gevolgen van deze groei voor inwoners en de natuur. En vooral: over het creëren van een meer duurzame balans tussen bezoekers, bewoners en natuur.

Als regionaal bureau voor toerisme zijn wij de matchmaker tussen het toeristische aanbod en de vraag van de bezoekers in onze bestemmingen regio Arnhem, het Rijk van Nijmegen en de Veluwe. Dat noemen wij bestemmingsmanagement: toerisme is geen doel op zich, maar een belangrijk middel om

de regionale opgaven op het gebied van duurzaamheid, biodiversiteit, leefbaarheid, werkgelegenheid en economische groei te realiseren.

Met een uitgekiende set aan activiteiten en werkzaamheden ondersteunen wij onze publieke en zakelijke partners bij het bereiken van deze opgaven. Dat doen we met inzicht in de relevante trends, analyseren van data, advies over hoe onze partners hun toeristisch aanbod aantrekkelijk(er) kunnen maken voor bezoekers uit binnen- en buitenland en passende marketingcommunicatie om de regio's goed onder de aandacht te brengen bij (potentiële) bezoekers."

3. Trends en ontwikkelingen

In Gelderland groeide het toerisme in 2019 met zo'n 8,7% ten opzichte van 2018; er werden 13,1 miljoen overnachtingen geregistreerd. Ruim 16% van de overnachtingen in Gelderland zijn afkomstig van buitenlandse gasten, in 2018 was dit nog 14,8%. De binnenlandse markt is voor Gelderland nog altijd de belangrijkste, CBS noteerde in 2019 11.013.000 binnenlandse overnachtingen in Gelderland.

3.1 Ontwikkelingen op de Veluwe

Volgens de laatste cijfers van Continu Vakantie Onderzoek (CVO), groeide in 2019 het aantal toeristische vakanties (ruim 1,7 miljoen) op de Veluwe met 16,3% ten opzichte van 2018. Landelijk was er een daling van 1,5% te zien. Daarmee is de Veluwe de populairste binnenlandse vakantiebestemming voor Nederlanders. De groei zit vooral in de stijging van bezoek in de herfst (+34,4%) en in de winter (+30%). In 2018 stond de Veluwe op plek drie van de populairste binnenlandse toeristengebieden, in 2019 is de Veluwe weer terug op 1 met een aandeel van 12% in de totale vakantiemarkt.

Tijdens deze binnenlandse vakanties werd in 2019 ruim € 300 miljoen uitgegeven volgens het Continu Vakantie Onderzoek. Dat is een groei van bijna 7,8% ten opzichte van 2018. Gemiddeld komt dat neer op bijna € 30,- per dag.

Werkgelegenheid

De werkgelegenheid in de vrijetijdseconomie is de afgelopen 10 jaren op de Veluwe met bijna 3.000 arbeidsplaatsen toegenomen. Met uitzondering van 2013 nam de werkgelegenheid, in meerdere of mindere mate, in alle jaren toe. Het aandeel in de totale werkgelegenheid nam toe van 5,9% in 2009 naar 6,5% in 2018.

3.2 Ontwikkelingen regio Arnhem Nijmegen

Dynamic Concepts consultancy heeft in 2019 in opdracht van Visit Arnhem Nijmegen een onderzoek uitgevoerd naar de impact van de vrijetijdseconomische (VTE) sector op de economie van de regio Arnhem Nijmegen over het jaar 2018. Uit dit onderzoek blijkt dat de toeristische sector in de regio Arnhem Nijmegen goed is voor € 1,6 miljard aan directe bestedingen. Er zijn in de regio 26.000 (deeltijd)banen in de toerisme- en recreatiesector. Dit vertegenwoordigt 6,8% van de regionale werkgelegenheid. De €1,6 miljard directe bestedingen voortvloeiend uit toerisme en recreatie in de regio Arnhem Nijmegen zorgen voor een (indirecte) toegevoegde waarde van € 535 miljoen aan de keten van sectoren (toeleveranciers e.d.). Daarnaast voegt het ook nog ruim 11 duizend banen toe aan de werkgelegenheid in de keten.

Er hebben in 2018 ruim 2,6 miljoen overnachtingen plaatsgevonden in de regio Arnhem Nijmegen. Hotels (863.000), kampeerterreinen (868.000) en huisjesterreinen (772.000) zijn de accommodaties die vakantiegangers het meeste gebruiken. De deelregio's Rijk van Nijmegen en de Veluwezoom hebben in 2018 de meeste overnachtingen van bezoekers mogen verwelkomen.

3.3 Ontwikkelingen inkomend toerisme

Inkomend toerisme in Nederland
In 2019 ontving Nederland 1,5 miljoen meer verblijfsgasten dan in 2018 (in totaal 20,1 miljoen internationale verblijfsgasten). Van alle buitenlandse verblijfsgasten is maar liefst 55% afkomstig uit Duitsland, België en het Verenigd Koninkrijk. Daarnaast blijkt uit de cijfers dat met name Duitsers en Britten langer in Nederland verblijven dan voorheen. Waar het aantal verblijfsbezoekers over alle herkomstlanden met 7% groeide, groeide het aantal overnachtingen met 10%.

Inkomend toerisme in Gelderland
Er komen steeds meer buitenlandse gasten naar Gelderland. In 2019 werd er een groei van 21% bereikt ten opzichte van 2018, in het aantal overnachtingen en een groei van 11% in het aantal gasten. 750.000 buitenlanders verbleven gezamenlijk 2.163.000 nachten in onze provincie. Deze groei ligt boven het landelijke gemiddelde. Dit resulteert dan ook in een toename van het marktaandeel van Gelderland binnen Nederland voor het aantal buitenlandse gasten. Verreweg het belangrijkste herkomstland voor Gelderland is Duitsland (46%), gevolgd door België (18%) en het Verenigd Koninkrijk (7%).

Duitse bezoekers in Gelderland
In 2019 noteerden we in Nederland meer dan 21 miljoen overnachtingen van Duitse vakantiegangers. Daarvan kwam 5% terecht in Gelderland (1.096.000 overnachtingen). Voor Gelderland betekende dit een forse stijging van maar liefst 38%, landelijk lag de stijging op 12%. De meeste Duitse gasten komen uit Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen. Duitsers besteden op hun vakantie in Nederland € 442,- per persoon per verblijf. Tijdens een dagtocht besteden zij hier € 85,- per persoon. De Duitser bezoekt Nederland het liefst in mei, de zomermaanden juli en augustus of in oktober en ze reizen vooral met de auto. Een stadswandeling en het bezoeken van het strand zijn de meest populaire activiteiten tijdens een bezoek aan Nederland. Jonge Duitsers bezoeken graag evenementen of festivals en gezinnen met jonge kinderen zoeken een dagje vertier in de dierentuin of in het attractiepark.

Belgische bezoekers in Gelderland
Nederland staat bij alle vakanties van Belgen op een derde plaats. België is voor Nederland het tweede belangrijkste herkomstland. De Belgen (voornamelijk Vlamingen) brachten in 2019 gezamenlijk 6,2 miljoen overnachtingen in Nederland door, 5,8% hiervan vond plaats in Gelderland. Tijdens een dagtocht besteden Belgen hier € 117,- per persoon. Ze vinden Nederland een goed bereikbaar en gastvrij land, dat erg geschikt is om er eventjes tussenuit te gaan, een familievriendelijke, ontspannen bestemming, die veel meer is dan Amsterdam en de kust. Belgen gaan graag op stap, de natuur in. Onderweg stoppen ze bij een goed restaurant. Ze verkennen historische steden en zijn geïnteresseerd in architectuur.

3.4 Zakelijke bezoekers in Gelderland

Elke drie jaar wordt er een ContinuZakenreisOnderzoek uitgevoerd door NBTC NIPO. De cijfers van het onderzoek over de periode 2019 zijn in het voorjaar van 2020 gepubliceerd. Hieruit blijkt dat in 2019 er ruim 3,9 miljoen binnenlandse zakenreizen (+2% t.o.v. 2016) zijn ondernomen, goed voor 6,8 miljoen overnachtingen (+3% t.o.v. 2016). Aan een binnenlandse zakenreis wordt gemiddeld circa € 405,- per persoon uitgegeven, wat iets meer is dan in 2016.

Gelderland heeft, na Utrecht, procentueel het hoogste aandeel MICE* zakenreizen, doordat Gelderland als een aantrekkelijke provincie wordt beschouwd voor zakelijke bijeenkomsten. In totaal heeft Gelderland in 2019 502.000 binnenlandse zakenreizen mogen verwelkomen met in totaal 859.000 overnachtingen.

** MICE staat voor Meetings, Incentives, Conventions en Events*

Bronnen:

- ContinuVakantieOnderzoek 2019, NBTC-NIPO Research
- Statistiek Logiesaccommodaties 2019, CBS
- Impactonderzoek vrijetijdseconomie regio Arnhem Nijmegen 2019, Dynamic Concepts
- Kerncijfers Toerisme en Recreatie 2019, NBTC Holland Marketing
- ContinuZakenreisOnderzoek, 2020, NBTC-NIPO Research

4. Bestemmingsmanagement: Aanbodontwikkeling

4.1 District oost / Parkdistrict

In het najaar van 2018 zijn wij met Marketing Oost, Marketing Drenthe en Stichting Achterhoek Toerisme een samenwerking aangegaan, voor een gezamenlijke aanpak voor de marktbewerking van de Duitse en Vlaamse markt. Een tijd heeft de samenwerking on-hold gestaan vanwege een directiewisseling bij Marketing Oost. Eind 2019 hebben we een propositie District oost uitgewerkt, in samenwerking met strategisch bureau ZB communicatie. Deze propositie gaat begin 2020 concrete campagne-uitwerking krijgen.

4.2 VeluweAgenda

VisitVeluwe geeft uitvoering aan de VeluweAgenda, voor een aantal omschreven ambities. In deze netwerksamenwerking staat beschreven 'wie over wat gaat' en, nog belangrijker: hoe helpen we elkaar de gezamenlijke ambities te verwezenlijken? In deze samenwerkingsovereenkomst scharen ongeveer 40 partners zich achter de ambities in de VeluweAgenda. Hierin zetten wij ons sterk in op advies en ontwikkeling. Daarnaast is marketing randvoorwaarde voor succes op de Veluwe. Bij alle projecten waar productontwikkeling of promotie een rol speelt, zijn wij nauw betrokken.

Veluws Recreatief Netwerk

In 2019 heeft VisitVeluwe in opdracht van de VeluweAlliantie haar bijdrage geleverd aan het advies rond het Veluws Recreatief Netwerk. Wij hebben een grote rol gespeeld in merkactivatie en de bewerking van de internationale markt. Over de belevingsgebieden hebben wij in juni 2019 ons advies gepresenteerd in de regio, naar aanleiding van de gehouden roadshows, sessie met beleidsambtenaren en diverse één-op-één gesprekken. Aan dit advies hebben wij verder uitwerking gegeven, in samenwerking met het VeluweTeam, ter inspiratie van de diverse stakeholders.

4.3 Regionaal perspectief 2030 Arnhem Nijmegen

Begin 2019 hebben wij een bijeenkomst georganiseerd voor de 18 wethouders uit de regio Arnhem Nijmegen die recreatie en toerisme in hun portefeuille hebben. In die bijeenkomst hebben we stilgestaan bij Perspectief 2030 en het ontbreken van een (nieuwe) toeristische visie op de regio. Naar aanleiding daarvan hebben wij - op verzoek van de wethouders - een doorvertaling gemaakt van het Regionaal perspectief 2030 voor de regio Arnhem Nijmegen.

Dit regionale toekomstperspectief is tot stand gekomen dankzij en in samenwerking met ondernemers, vertegenwoordigers uit de publieke sector en nationale en internationale experts - samengekomen in ons International Advisory Board. Zo is dit toekomstperspectief het resultaat van een co-creatieproces, waarin we in diverse focusgroepen hebben gewerkt aan de input voor dit document.

4.4 Perspectief Hanzesteden 2020-2025

Het gaat goed met de bekendheid van de Hanzesteden. We zien een duidelijke groei van bezoekers, met name vanuit Duitsland en Vlaanderen. Hoe gaan we daar in de toekomst mee om en wat zijn uitdagingen en aandachtspunten? De ambitie, doelstellingen en de actie- en investeringsagenda's voor de periode 2020-2025 zijn vastgelegd in Perspectief Hanzesteden 2020-2025. Dit perspectief is de regionale doorvertaling van het landelijke Perspectief 2030 van de bestemming Nederland. De ambitie van de Hanzesteden en de stakeholders voor de komende periode is dat iedere Hanzestedeling in 2025 profijt heeft van toerisme. De Hanzesteden worden doorontwikkeld tot hotspots van cultuurerfgoed, die in alle seizoenen te bezoeken zijn en waar we met recht trots op zijn. Het is een integraal plan, waarin de nationale en internationale marketing, maar ook aanbodontwikkeling en branding van de Hanzesteden zijn meegenomen.

Meer over onze samenwerking en activiteiten rondom de Hanzesteden lees je in hoofdstuk 6.8.

4.5 Veluwecongres

Op 14 maart 2019 vond - op initiatief van de Veluwe Alliantie - de vierde editie van het VeluweCongres plaats in Van der Valk Hotel Apeldoorn. Circa 250 Veluwepartners zijn hier samengekomen voor kennisuitwisseling en netwerken, via workshops en presentaties. Onze partners zijn bijgepraat over de laatste stand van zaken over de Veluwe ambities en de verschillende programma's en projecten waaronder; het Routebureau Veluwe, recreatiezonering, Vitale Vakantieparken, recreatieve bebording en de marketingactiviteiten.

In de workshops werden thema's uitgediept zoals: gastheerschap, financieringsstructuren, de landschapsbiografie van de Veluwe, biodiversiteit en het internationale toerisme. De plenaire lezingen kwamen dit jaar van Tanja Roeleveld, programmamanager Duurzaam & Betrokken Ondernemen, Landal GreenParks over het thema duurzaamheid en Herre Dijkema, directeur VisitVeluwe over Perspectief 2030; een nieuwe visie op het toerisme in Nederland.

4.6 Visit Arnhem Nijmegen-congres

Op 6 juni 2019 was het de beurt aan Visit Arnhem Nijmegen en vond het Visit Arnhem Nijmegen-congres 2019 plaats in Hotel Papendal te Arnhem. Circa 120 partners van Visit Arnhem Nijmegen kwamen samen om bijgepraat te worden over de ontwikkelingen in de vrijetijdssector en om het gesprek aan te gaan met mede ondernemers en overheid. Met een plenaire sessie van directeur Herre Dijkema over de resultaten van het onderzoek naar de economische impact van toerisme en

recreatie, met bijbehorende trends en ontwikkelingen. En van Frank Oostdam, directeur/voorzitter ANVR, over het veranderende reisgedrag van consumenten en de ontwikkelingen hierin.

In de diverse deelsessies werden thema's uitgediept zoals: zakelijke kansen in regio Nijmegen, route-ontwikkelingen, Gelderland Herdenkt, duurzaam toerisme, de Duitse gast, de leisure leefstijlen en internationale kansen voor de regio.

4.7 Strategische gesprekken en sessies

Ook afgelopen jaar waren wij regionaal aanspreekpunt voor de ontwikkeling van toeristisch beleid door overheid en het (individueel) toeristisch bedrijfsleven. Wij adviseren en ondersteunen het toeristisch recreatief bedrijfsleven bij kennisontwikkeling en productontwikkeling. Zo gaven wij advies over nota's vrijetijdseconomie en waren wij actief in debatten, discussies, workshops en brainstormsessies. We sluiten regelmatig aan bij onder andere city marketing overleggen, toeristische platforms, lokale gastheerschappen, hoteloverleggen en dagattractie-overleggen.

Waar wij kansen en mogelijkheden zien verbinden wij ondernemers. Zo hebben wij op de Veluwe 12 regionale musea in een collectief bij elkaar gebracht. Voortkomend uit de behoeften voor extra zichtbaarheid van het museumaanbod op de Veluwe, bij de juiste doelgroep, binnen beperkte kennis, mankracht en financiële middelen.

Ook hebben wij afgelopen jaar een netwerk geïnitieerd van streekproducenten, horeca en evenementen op het thema taste/food. De kwaliteit en het onderscheidend aanbod van eten en drinken is namelijk belangrijk in de vrijetijdsbesteding van zowel bezoekers en inwoners. Het is zelfs belangrijk in de keuze van een bestemming en zorgt voor een gemiddeld hogere besteding. We organiseerden een evenement bij Paleis Het Loo (13 november), met Toeristisch Platform Apeldoorn en Stichting Erkend Veluws Streekproducenten en initieerden twee Veluwe Taste bijeenkomsten met het netwerk.

Daarnaast organiseerden wij zelf workshops, trainingen en netwerkbijeenkomsten voor het bedrijfsleven, zoals de netwerkbijenkomsten binnen het project Macht & Pracht (april, Kasteel Ruurlo en november, Slot Loevenstein), de workshop voor netwerk Industrieel Erfgoed Gelderland (november, Textilmuseum Bocholt), de expertsessie Water (december) en zes marketingtrainingen ter promotie van onze e-learnings (verspreid over het jaar en de regio's).

4.8 Travel trade

Al enkele jaren zijn wij actief met de bewerking van de reisindustrie in Duitsland, Groot-Brittannië en België. Dit doen we onder het merk Visit the other Holland. Onze inzet is gericht op opname van onze regio's in de brochures en op websites van deze organisaties. Hiervoor verbinden wij attracties, musea en verblijfsaccommodaties in aantrekkelijke, internationale programma's, gericht op meerdaags verblijf. Deze marktbewerking is een investering van jaren omdat het opbouwen van relaties erg belangrijk is.

In 2019 hebben we een eerste beweging gemaakt van enkel het aanbod van onze regio's pushen naar de reisindustrie, naar het terugleggen van de vraag van de reisindustrie in de markt. Onze regio's kunnen namelijk niet altijd voldoen aan de vraag. Deze inzichten bieden kansen tot verdere aanbodontwikkeling in onze regio's. In kennis- en adviesgesprekken en strategische sessies met partners delen wij onze opgebouwde kennis van de reisindustrie en brengen wij de kansen voor aanbodontwikkeling in kaart. Om beter in te spelen op de behoeften van de reisindustrie hebben wij

in 2019 ook het aanbod met andere grensregio's gebundeld om een completer programma aan te kunnen bieden aan de reisindustrie.

Je leest meer over de travel trade marketingactiviteiten in hoofdstuk 5.4.

4.9 China Lab

In 2016 is VisitVeluwe op verzoek van publieke en private stakeholders op de Veluwe een verkenning gestart op de Aziatische markt. Het doel was om meer kennis op te bouwen over deze markt. De verkenning is uitgevoerd in samenwerking met NBTC Holland Marketing. In 2017 zijn de plannen verder uitgewerkt om samen te werken binnen een 'China Lab', welke in 2018 gestart is. In dit Lab hebben zich tal van Nederlandse partners verenigd, o.a. de Efteling, de Keukenhof, Gassan Diamonds, VisitBrabant, Den Haag Marketing en ook VisitVeluwe. Partners delen ervaringen en expertise. In onze regio zijn Het Nationale Park de Hoge Veluwe en het Kröller-Müller Museum al enige tijd gereed om Chinese gasten te ontvangen. Zo kan er via Alipay en WeChat digitaal betaald worden, is er een Chinese audiotour en informatie in het Chinees beschikbaar.

Ons hoofddoel is om expertise op te bouwen, die we met onze partners delen. In dit kader hebben we in juni 2019 diverse KOL´s (influencers) en Chinese media in het Kröller-Müller Museum en Het Nationale Park de Hoge Veluwe mogen ontvangen. Tijdens een ´media-forum´ zijn de ervaringen van het bezoek gedeeld door de Chinese gasten. De input is gebruikt om het product (beleving) verder te versterken voor de Chinese bezoeker.

In september hebben we de Chinese celebrity Mr. Ma ontvangen in Hotel de Keizerskroon in Apeldoorn, in samenwerking met NBTC Holland Marketing. In onze regio zijn opnames in Het Nationale Park de Hoge Veluwe en in het Kröller-Müller Museum gemaakt. In 2020 is Mr. Ma in China de ´Holland Ambassadeur´, deze ontvangst was ter voorbereiding van promotionele activiteiten in China.

Na uitgebreide verkenning en analyse in de afgelopen jaren, hebben wij de Chinese markt als kansrijk bestempeld. De verwachting is dat het inkomend verkeer uit China verder gaat groeien in de komende jaren. Deze groei zien wij echter als te gering voor extra inzet op deze markt. Uiteraard blijven wij de trends en ontwikkelingen rondom deze markt nauwgezet volgen.

4.10 MICE – Zakelijk bestemmingsmanagement

Ook in 2019 richtten wij ons - onder de noemer Convention Bureau Gelderland - op de MICE (meetings, incentives, conventions en events) markt. Met als doel zakelijke bestedingen, langer verblijf en herhalingsbezoeken in Gelderland te stimuleren. Wij zetten sterke Gelderse kennisthema's, zoals Food, Health, Energie en Milieutechnologie en sport, zakelijk op de kaart.

Onze experts geven onafhankelijk, persoonlijk en kosteloos advies aan meeting- en eventplanners. Zij promoten Gelderland als dé bestemming voor zakelijke en feestelijke bijeenkomsten, door het samenbrengen van de vraag en het veelzijdige aanbod aan zakelijke en feestelijke mogelijkheden. Bovendien worden relevante zakelijke bijeenkomsten door actieve acquisitie naar de regio getrokken. Convention Bureau Gelderland is onderdeel van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen.

Onderhoud netwerk

Gedurende het jaar 2019 hadden wij intensief contact met de aangesloten congres- en vergaderaccommodaties in Gelderland. We voerden adviesgesprekken, wisselden kennis uit en

legden netwerkcontacten. Aan de vraagzijde onderhielden wij contact met partijen die congressen organiseren, veelal in samenwerkingsverbanden of -portalen. Onze contacten en bezoeken hadden als doel deze vraag en het aanbod bij elkaar te brengen, om een sterkere positie van Gelderland op de congres- en vergadermarkt te verkrijgen. Tevens hebben we afgelopen jaar weer geïntensiveerd in de contacten en samenwerking met belangrijke spelers in de markt zoals The Economic Board, Radboud UMC, Briskr - Novio Tech Campus en Health Valley.

Ontwikkeling nieuwe strategische visie
In lijn met onze vernieuwde bedrijfsstrategie, zijn wij eind 2019 ook gestart met de ontwikkeling van een nieuwe strategische visie op de MIC|E-markt. Deze kaders werken wij verder uit en presenteren wij begin 2020.

Je leest meer over de promotionele activiteiten op de MICE markt in hoofdstuk 5.5.

4.11 Kennis en inzicht - House of Hospitality
Kennis en inzicht zijn de basis voor onze destinatiemanagement, -ontwikkeling en -marketingactiviteiten, maar bieden ook waardevolle inzichten voor onze partners. In maart 2019 zijn wij gestart met de uitvoering van House of Hospitality Veluwe (HHV), in opdracht van het VeluweTeam. Het HHV komt voort uit de behoefte aan inzicht in (gewenste) toeristische ontwikkelingen, die een bijdrage kunnen leveren aan het bestendigen van de positie van de Veluwe als belangrijkste binnenlandse vakantiebestemming.

Het HHV is het centrum op de Veluwe dat toeristische ontwikkeling stimuleert en bijdraagt aan de gewenste samenhang op de Veluwe. HHV kent drie pijlers: Innovatie & productontwikkeling, Kennis & Inzicht en de Veluwe Academy. Voor de pijler 'innovatie & productontwikkeling' zijn wij gestart met de stevige introductie van de Veluwe belevingsgebieden, welke inmiddels een plek hebben gekregen in de beleidskaders.

Voor de pijler 'kennis & inzicht' hebben wij onder andere:
- een inventarisatie gedaan van de reeds beschikbare en de gewenste data en inzichten, bij onder andere gemeentes, ondernemers, onderwijs, lokale DMO's en natuurorganisaties;
- een start gemaakt met de opzet van een online kenniscentrum;
- een monitor gepresenteerd met kerncijfers van toerisme op de Veluwe;
- inzicht opgedaan in de Duitse gast. Alle kennis en cijfers over Duitse gasten hebben wij gepresenteerd in een online dashboard;
- artikelen gepubliceerd over onder andere Food Tourism;
- positie genomen in de koplopersgroep Landelijke Data Alliantie;
- samenwerkingen opgezet - rondom kennis en inzicht - met onder andere Wageningen University, Saxion hogeschool, Provincie Gelderland en Vitale Vakantieparken;
- onderzoek uitgezet naar onder andere inkomend toerisme en dagbezoek;

Onze adviezen en resultaten presenteren wij o.a. online via partners.visitveluwe.nl.

4.12 BtoB-communicatie
In onze ambities is samenwerking met onze partners essentieel. Daarom staan wij door het gehele jaar heen nauw in contact met onze partners. Niet alleen in één-op-één (advies)gesprekken, ook via onze maandelijkse nieuwsbrieven, ons jaarlijkse partnermagazine, onze LinkedIn-pagina en indirect

via BtoB pers & PR-activiteiten. We investeren in achtergrond verhalen, bijvoorbeeld over hoe waardevol toerisme is voor onze regio's.

Naamswijziging
Per 1 januari 2019 hebben wij onze nieuwe namen Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen en Visit Arnhem Nijmegen geïntegreerd, samen met de nieuwe huisstijlen. Onze communicatiekanalen hebben we allemaal aangepast, zoals het briefpapier, de visitekaartjes, de websites en onze social media-kanalen.

Nieuwe websites
Voor onze websites hebben we deze kans meteen aangegrepen om de online platformen te vernieuwen. In maart hebben we drie geheel nieuwe websites opgeleverd; toerismevan.nl is de holding website met algemene informatie en op de websites van de werkmaatschappijen, visitarnhemnijmegen.nl en partners.visitveluwe.nl, vinden partners alles op het gebied van nieuws, kennis, projecten en campagnes. Het doel van de websites is voor huidige partners (praktische) informatie en kennisdeling. Daarnaast richten wij ons op het aantrekken van potentiële partners om zich aan te sluiten bij het collectief.

Partnerportaal
Aan het einde van 2019 ontwikkelden wij ons partnerportaal waar onze betalende partners een inlog van ontvingen. Met onze websites en het partnerportaal bieden wij onze partners toegang tot nieuws, onderzoeken, kennis en ontwikkelingen, achtergrondartikelen, de regio-huisstijl en beeldmateriaal. Daarnaast ondersteunt het partnerportaal in de praktische communicatie met partners rondom de opzet van gezamenlijke marketingactiviteiten.

4.13 Corporate pers en PR
In onze strategische transitie hebben wij in de tweede helft van 2019 meer capaciteit en expertise ingezet op het domein Corporate PR. Met als doel onze organisatie te positioneren en profileren - bij pers, ondernemers, overheid en andere stakeholder - als trendsetter en communitybuilder (autoriteit) op het gebied van bestemmingsmanagement. Onze pers- en PR-inzet is niet een doel op zich, maar een middel om onze strategische doelen te bereiken.

In 2019 wisten wij steeds vaker het regionale nieuws te halen met eigen nieuws en onderzoek. Mede dankzij de inzet op het uitbreiden en versterken van ons netwerk van journalisten. Hieronder een overzicht van onze publicaties in 2019:

- impactonderzoek vrijetijdseconomie in de regio Arnhem Nijmegen
  Krant: Gelderlander, voorpagina
  Krant: Gelderlander, vervolgartikel
- Waarom is de Veluwe zo succesvol in het aantrekken van Duitse toeristen?
  Radio: BNR Nieuwsradio, interview van Herre Dijkema door Roelof Hemmen
  Juli 2019
- Kandidaatstelling Songfestival 2020
  Radio en TV: Omroep Gelderland interview van Hanneline Oosting
  Juli 2019
- Ontwikkelingen toerisme
  Beste podium: BNR-radio, interview met Roelof Hemmen
  Juli 2019

- Veluwe aast op winterpopulariteit
  De Gelderlander
  Juli 2019
- Engels als voertaal op het terras
  De Stentor
  Augustus 2019
- Weer topzomer voor toeristische sector
  Gelderlander
  Augustus 2019
- 'Toeristische uitdaging voor De Veluwe'
  Barneveldsekrant
  September 2019
- Toerisme moet wel nog leuk blijven
  Gelderlander
  September 2019
- 75 jaar vrijheid
  TV: Omroep Gelderland, talkshow over 75 jaar vrijheid met deelname van Herre Dijkema
  September 2019
- Arnhem en de Veluwe in Lonely Planet Best in Travel 2020
  De publicatie en het interview met Herre Dijkema op de voorpagina van De Gelderlander, is doorgeplaatst door de Persgroep in zowel De Stentor als het Algemeen Dagblad en in diverse lokale kranten.
  TV: Omroep Gelderland
  'Gelderse topattractie' houdt rekening met forse toename toeristen
  Omroep Gelderland
  Oktober 2019
- Gelderland verslaat Zeeland als zomerse vakantiebestemming
  Krant: De Stentor
  November 2019
- Herre Dijkema wil met Toerisme VAN naast marketing ook kennis bieden
  Vakblad: R&T
  November 2019

Corporate en BtoC pers en PR
In 2019 hebben wij 39 persberichten verstuurd naar landelijke en regionale media. Ook hebben wij 38 persontvangsten en persreizen georganiseerd voor nationale en internationale journalisten en influencers. Deze inzet heeft tal van artikelen, foto's/video's en berichten op social media opgeleverd. De totale offline berichtgeving in 2019 bestaat uit 362 printartikelen, met een bereik van 38.276.585 en een totale mediawaarde van €1.125.228,-. Daarbovenop hebben wij online berichten via social media, advertenties en advertorials geplaatst, voornamelijk binnen crossmediale campagnes.

Lees meer over onze BtoC pers- en PR-activiteiten in hoofdstuk 5.3 Werving (reguliere producten).

5. Bestemmingsmanagement: vraagontwikkeling - marketing

5.1 Leefstijlen

In 2018 leverde SAMR Marktvinders het segmentatiemodel leefstijlvinder.nl op voor de recreatieve sector. In 2019 zijn we verder de diepte ingegaan met dit segmentatiemodel, dat inzicht geeft in de leefstijl van de verschillende doelgroepen op het gebied van vakantie en vrije tijd. We hebben niet alleen de zeven leefstijlen geïntegreerd in onze eigen marketingstrategie, we adviseren onze partners ook proactief over de kennis uit - en de inzet van de zeven leefstijlen en hoe zij deze effectief op kunnen nemen in hun strategie.

Daarom hebben wij in februari 2019 negen collega's, met een verdiepende meerdaagse training, opgeleid tot leefstijlen-expert. Afgelopen jaar hebben zij, via diverse één-op- één-adviesgesprekken, al vele partners proactief kunnen informeren en adviseren over de kennis uit en de inzet van de zeven leefstijlen in hun eigen strategie. Ook hebben wij in 2019 een kennisprogramma leefstijlen ontwikkeld, welke wij op hebben genomen in ons partnerprogramma 2020. Via dit kennisprogramma bieden wij onze partners in 2020 nog meer inzicht in hun (potentiële) doelgroep, onder andere door de inzet van kennisbijeenkomsten, e-learnings, factsheets en op-maat-advies.

5.2 Gastheerschap

Via onze regiowebsites, social media, de landelijke VVV-website en de VVV-app, kunnen bezoekers zich online eenvoudig laten informeren en inspireren voor hun (komende) bezoek aan de regio Arnhem, het Rijk van Nijmegen of de Veluwe. Eenmaal aanwezig in het gebied, kan de bezoeker ook een beroep doen op één van de VVV-winkels, toeristische informatiepunten of digitale informatiezuilen. Binnen regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen zijn wij licentiehouder van de 8 VVV winkels, de 17 toeristische informatiepunten en de 16 digitale informatiezuilen, verspreid over de twee regio's.

Daarnaast wordt het gastheerschap natuurlijk ook vervuld door alle toeristische ondernemers in de regio's. Samenwerking hierin vergroot de kwaliteit en versterkt de uniformiteit en herkenbaarheid voor de bezoeker. Daarom adviseren wij onze partners proactief en bieden wij diverse handvatten voor het vergroten van kennis en het creëren van uniformiteit in de communicatie naar bezoekers.

Promotiepakketten voor ondernemers

Voor de gezamenlijke promotie van regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen, de subregio's en/of gemeenten, hebben wij ook afgelopen jaar weer communicatiemiddelen beschikbaar gesteld aan onze partners, zoals de huisstijlhandboeken regio Arnhem, Rijk van Nijmegen, de Betuwe, Berg en Dal en Veluwezoom, met logo, beeldmaterialen en teksten.

Training en workshops voor ambassadeurs

Via online trainingsplatform regioambassadeur.nl bieden wij basis- en thematische trainingen aan. Deelname aan de trainingen is gratis en bedoeld voor frontofficemedewerkers van toeristische organisaties. Zodat zij voldoende kennis hebben om op te treden als ambassadeur van de regio. Afgelopen jaar hebben wij ons aanbod verder geüpdatet met een totaalaanbod van 37 cursussen, onder andere met toevoeging van de cursussen: 'Slag om Arnhem', 'Duitse doelgroepen' en 'Social media in Duitsland', Gastvrijheid in de praktijk', Geldersch Landschap en Kasteelen' en 'Het land van Maas en Waal'.

Het aantal cursisten groeide door tot bijna 2350 en het aantal gevolgde cursussen groeide naar de 3700. Ter promotie van het kennisplatform hebben wij afgelopen jaar - naast regionale bijeenkomsten met toeristische ondernemers - nieuwsbrief en LinkedIn actief ingezet om het aantal ambassadeurs verder te vergroten en de kwaliteit van de kennis van onze ambassadeurs te verhogen.

Ook de jaarlijkse ambassadeursdag droeg hieraan bij, welke afgelopen jaar op 19 maart plaatsvond in het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem. Deze dag vol workshops en presentaties zorgde ervoor dat zo'n 150 frontofficemedewerkers onze regio's nog beter leerden kennen. Door middel van speeddates en presentaties konden zij kennis maken met (het laatste nieuws van) belangrijke attracties en musea en de naderende highlights. Met de persoonlijke ambassadeurspas konden zij afgelopen seizoen ook zelf zo'n 75 toeristische trekpleisters ervaren.

Vierdaagsebed
Via de website vierdaagsebed.nl bemiddelen wij al jaren tussen de Vierdaagsewandelaars die een slaapplek zoeken en de gastgezinnen die een bed in de aanbieding hebben. Afgelopen jaar waren er 1346 bedden beschikbaar en hebben wij 835 wandelaars ingeschreven voor een bed. Daarnaast hebben wij, in samenwerking met hoteliers uit Nijmegen en omstreken, speciale Vierdaagse-hotelarrangementen aangeboden. In februari 2019 lanceerden wij de nieuwe website van vierdaagsebed.nl, voor een gebruiksvriendelijke informatievoorziening aan de wandelaar en het gastgezin en voor een betere administratieve afhandeling.

Groepsbegeleiding
Voor stadswandelingen in Arnhem en Nijmegen, streekritten en battlefieldtours, begeleiden onze gidsen groepen en verzorgen wij de reserveringen. Wij hebben een vaste groep touroperators als opdrachtgevers en afgelopen jaar groeide de groep particuliere aanvragers.

Toeristische bewegwijzering
Voor een aantal gemeenten en ondernemers in de regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen verzorgen wij de uitvoering en het onderhoud van de toeristische bewegwijzering (bruin-witte borden). In opdracht van gemeente Overbetuwe hebben wij in 2019 165 geel-zwarte borden verwijderd en vervangen door de herkenbare bruin-witte borden.

Een nieuwe visie op gastheerschap
Ondertussen zijn wij bezig met herbezinning op onze gastheerschapsfunctie, onder andere door de digitale transformatie. Nieuwe ontwikkelingen en invalshoeken zorgen ervoor dat we onze visie op fysiek gastheerschap opnieuw tegen het licht houden. Wat is de rol van fysiek gastheerschap in de totale klantreis? Wat is de toegevoegde waarde ten opzichte van andere kanalen en welke uitingsvormen passen daarbij? Het zijn vragen waarop we in onze visie een antwoord geven. Hierbij gaat het ook over het faciliteren van gastheerschap bij ondernemers. We hebben DestinatieX gevraagd om samen met ons deze visie te schrijven. In 2019 hebben wij deze visie gepresenteerd bij de betrokken gemeenten en hebben wij met hen gesprekken gevoerd over de ambities en ontwikkelrichting van fysiek gastheerschap in de regio Arnhem Nijmegen.

5.3 Werving (reguliere producten)

Themaweken
In 2019 zijn we nieuw gestart met onze themaweken. Elke maand zetten we een ander thema in de etalage waarin we de regio's promootten. Deze campagnes hadden het doel om bezoekers te informeren en enthousiasmeren, om een zo lang mogelijk verblijf te boeken en zoveel mogelijk te besteden.

De kalender voor 2019 zag er als volgt uit:

Januari: Oase van rust	Juli: Waterrijk (Arnhem-Nijmegen)
Februari: Tips voor een avondje uit	Augustus: buiten is het te doen (Arnhem-Nijmegen)
Maart: De natuur ontwaakt	Juli/Augustus: Lekker er op uit (Veluwe)
April: Kinderpret	September: Houd de herinnering levend
Mei: Fietsen	Oktober: Puur en (h)eerlijk
Juni: Terug in de tijd	November/ December: Shoppen en welkom winter (combinatie)

Deze thema's hebben wij weggezet via onze eigen kanalen en via diverse ingekochte media. Artikelen zijn goed gelezen en social media hadden een hoog bereik. Ook video en branded content zorgden voor een mooie zichtbaarheid van de regio's. Diverse influencers hebben prachtige verslagen gemaakt die goed ontvangen zijn en via de sites van de regionale kranten van de Persgroep hebben we tips gegeven voor een leuke korte vakantie dichtbij huis.

Online platformen
Wij informeren en inspireren online via onze bezoekerswebsites visitarnhem.com, visitnijmegen.com, visitveluwe.nl, geldersestreken.nl, bezoekveluwezoom.nl, bezoeklandvanmaasenwaal.nl en bezoekdeliemers.nl. Constant zijn wij bezig met de doorontwikkeling van onze BtoC-websites voor een betere gebruikerservaring. Zo hebben wij afgelopen jaar de laadsnelheid van de websites versneld en de zoekfunctie aangepast. Daarnaast heeft het marketingteam zich doorontwikkeld op het gebied van schrijven voor het web, voor een beter online resultaat. In het maken van content staat uiteraard nog steeds de bezoeker centraal, maar een goed resultaat in Google wordt tevens meegenomen.

Vernieuwde UITagenda
De UITagenda's op visitarnhem.com en visitnijmegen.com krijgen meer dan 1.000.000 paginaweergaven per jaar. Daarmee behoren de evenementenkalenders tot de populairste pagina's op de websites van regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen. In oktober 2019 hebben we een vernieuwde UITagenda opgeleverd in regio Arnhem en Rijk van Nijmegen. Door middel van een databasekoppeling met grote partners (bijvoorbeeld De Vereeniging en Doornroosje) worden de door hen ingevoerde evenementen direct doorgeplaatst op visitarnhem.com en visitnijmegen.com. Daarnaast hebben we een module voor de invoer van evenementen opgeleverd, waarmee alle organisatoren in de regio's hun evenementen direct in de database kunnen plaatsen. Gebruiksvriendelijk voor de partner en voor ons een tijdsbesparing! Eind 2019 waren er in totaal al meer dan 600 evenementen aangeleverd via het evenementenformulier.

Awards voor onze websites
Dat onze websites in 2019 goed scoorden werd in januari 2020 ook weer onderstreept. We wonnen namelijk maar liefst twee awards op de citynavigatordag van Insiders. Deze dag wordt door Insiders georganiseerd voor alle ruim 80 aangesloten DMO's.

De eerste award ontvingen we voor: Grootste stijger website bezoekers +75% voor visitveluwe.nl, in de categorie 'grote gebieden'. Voor VisitVeluwe zagen we dat deze groei in 2019 voornamelijk werd veroorzaakt door een stijging in het organische verkeer vanuit Google en social media.

De tweede award was voor: Grootste stijger website bezoekers +134% visitnijmegen.com. De grootste oorzaak van deze stijging was het organische verkeer vanuit Google.

De Uitagenda van visitarnhem.com staat op plek 7 van best bekeken pagina's van alle websites in 2019! Ook stond Arnhem in de top 5 van de beste online bezoekerskwaliteit. Online resultaten waar we trots op zijn!

Feiten en cijfers online bezoekerswebsites

Regio Arnhem

Sessies	Gebruikers	Paginaweergaven	Pagina's/sessie	Gem. sessieduur
479.523	362.909	1.689.887	3,52	02:00
↑ 109,0%	↑ 102,8%	↑ 128,3%	↑ 9,2%	↓ -5,8%

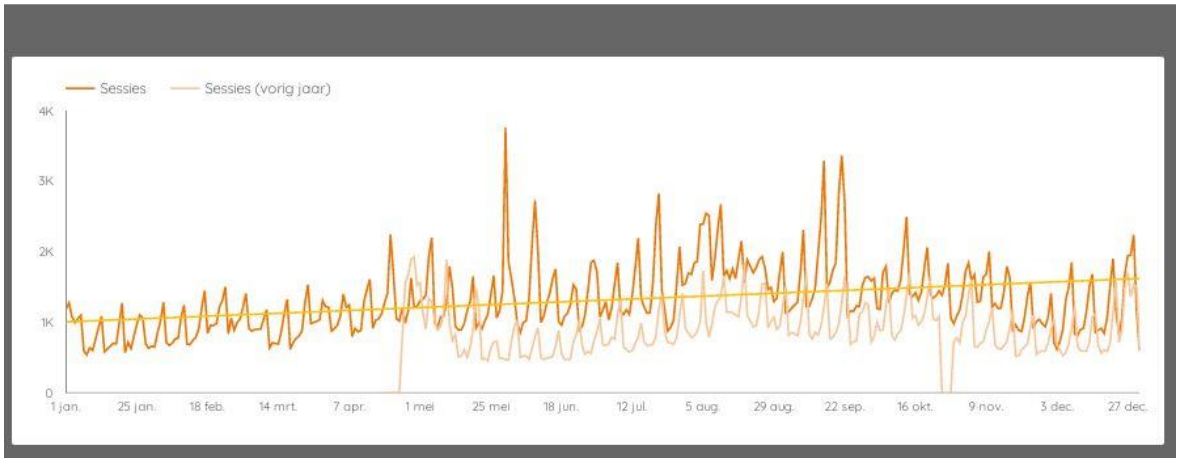

Meer feiten en cijfers van visitarnhem.com

Rijk van Nijmegen

Sessies	Gebruikers	Paginaweergaven	Pagina's/sessie	Gem. sessieduur
487.175	365.777	1.762.422	3,6	02:16
↑ 141.7%	↑ 131.5%	↑ 191.0%	↑ 20.4%	↑ 7.5%

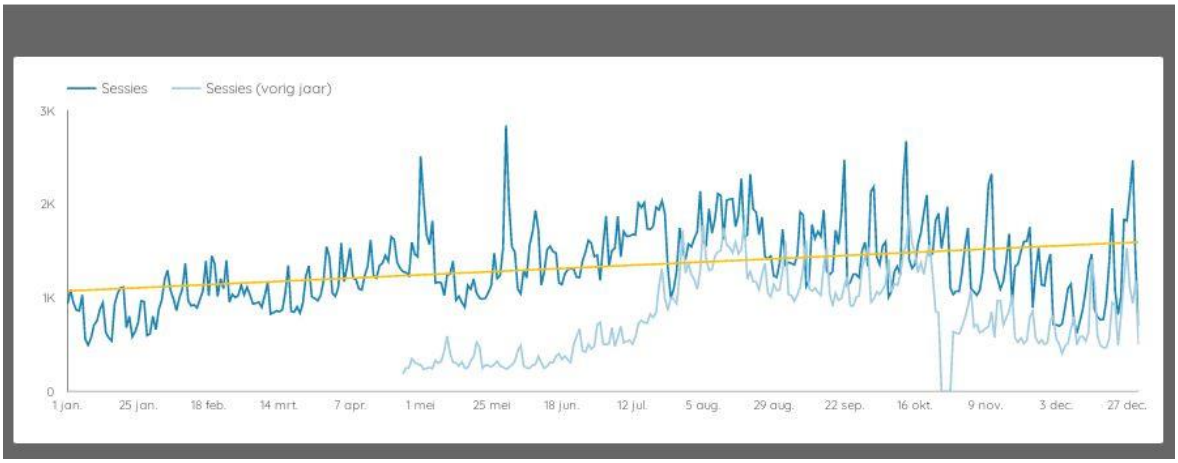

Meer feiten en cijfers van visitnijmegen.com

Veluwe

Sessies	Gebruikers	Paginaweergaven	Pagina's/sessie	Gem. sessieduur
322.690	247.809	1.072.126	3,32	02:07

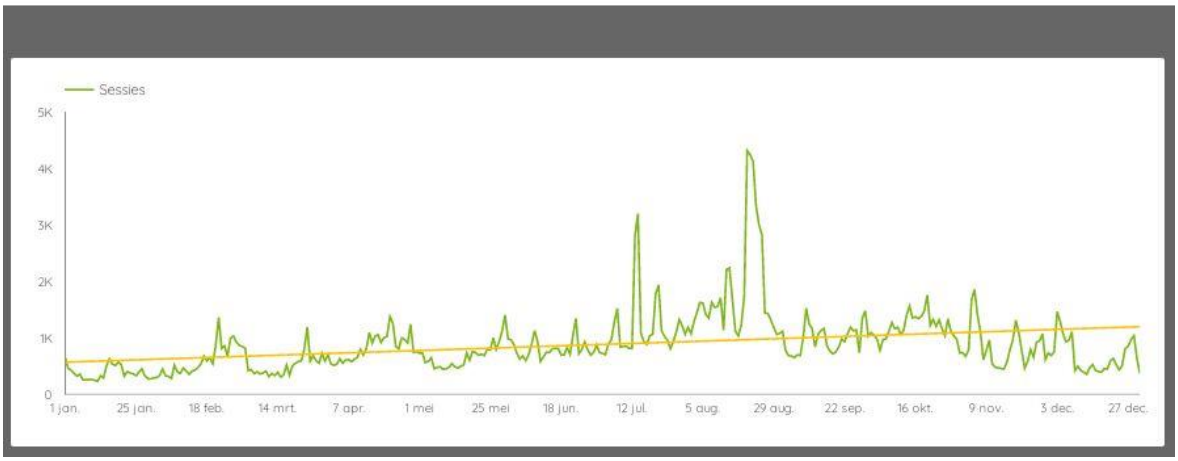

Meer feiten en cijfers van visitveluwe.nl

Hetbestevandeveluwe.nl
Hetbestevandeveluwe.nl is al jaren de plek voor de mooiste verhalen van de Veluwe. Onze ambassadeurs, bezoekers en inwoners van het gebied, delen hier hun persoonlijke verhalen, tips en ervaringen over de Veluwe. In maart 2019 hebben we dit platform geïntegreerd in onze bezoekers-website visitveluwe.nl. Logisch voor de bezoekers van de websites en goed voor de bezoekerscijfers.

Intonijmegen.nl
Online stadsportal intonijmegen.nl is 16 april live gegaan. Deze nieuwe website is een samenwerking tussen gemeente Nijmegen, Cultuurstad Nijmegen, Huis voor de binnenstad en onze organisatie. Dit platform moet de bezoeker van de stad Nijmegen wegwijs maken, informeren en inspireren. Intonijmegen.nl komt naast visitnijmegen.com te staan, waarin Intonijmegen.nl zich beperkt tot het stadscentrum en visitnijmegen.com de gehele regio Rijk van Nijmegen presenteert. Op de websites zal dan ook veel verwezen worden naar elkaar zodat de websites elkaar versterken.

Social media
Afgelopen jaar hebben wij onze social media-kanalen verder geprofessionaliseerd en uiteraard blijven wij inspelen op de snelle, online ontwikkelingen. Inspiratie via foto's, video's en artikelen staat voorop en we zetten bezoekers en bewoners van onze regio's in als ambassadeurs.

Feiten en cijfers

Visitarnhem		*Visitveluwe*	
Facebook bereik	2.018.668	Facebook bereik	4.510.450
Facebook fanbase	13.270	Facebook fanbase	21.973
Instagram volgers	3.014	Instagram volgers	11.920
Instagram #visitarnhem	5000+	Instagram #visitveluwe	48,4k berichten
Instagram bereik	520.608	Instagram bereik	1.330.884
Visitnijmegen		*Geldersestreken*	
Facebook bereik	2.389.699	Facebook bereik	17.245.487
Facebook fanbase	10.187	Facebook fanbase	37.445
Instagram volgers	2.721	Instagram volgers	9.333
Instagram #visitnijmegen	1000+	Instagram #geldersestreken	115k berichten
Instagram bereik	512.704	Instagram bereik	5.752.981

Drukwerken
Of de bezoeker nou geïnteresseerd is in de prachtige natuur, de geschiedenis en de cultuur van de regio, lekker een hapje wil eten, een mooie route zoekt of naar een attractiepark wil, onze drukwerken informeren en inspireren bezoekers om erop uit te gaan en onze regio's (verder) te ontdekken.

Afgelopen jaar hebben wij de volgende drukwerken uitgegeven:
- Bezoekersmagazine regio Arnhem, in een oplage van 20.000 exemplaren;
- Bezoekersmagazine Rijk van Nijmegen, in een oplage van 20.000 exemplaren;
- Bezoekermagazine Veluwe, in een oplage van 80.000 exemplaren;
- Das andere Holland, het Duitse bezoekersmagazine, in een oplage van 25.000 exemplaren;
- The other Holland, het Engelse bezoekersmagazine, in een oplage van 15.000 exemplaren;
- To Go fietsrouteboekje Arnhem, met 15 fietsroutes in een oplage van 10.000 exemplaren;
- To Go fietsrouteboekje Nijmegen, met 15 fietsroutes in een oplage van 10.000 exemplaren;
- To Go fietsrouteboekje Veluwe, met 30 fietsroutes in een oplage van 40.000 exemplaren.

Wij hebben de drukwerken verspreid onder verblijfsaccommodaties, VVV's en toeristische informatiepunten. Daarnaast zijn de drukwerken meegegaan naar diverse beurzen waar wij onze regio's hebben vertegenwoordigd.

En nog meer
Voor de steden maakten we nieuwe stadsgidsen Arnhem en Nijmegen, met een looptijd van twee jaar. De stadsgidsen verschenen in het Nederlands, Duits en Engels en we drukten in totaal 34.000 exemplaren. De stadsgidsen zijn verkocht bij onze VVV-locaties en vormen een combinatie van de stadswandeling en (historische) informatie en achtergrond van de stad.

Ook de losse centrumplattegronden Arnhem en Nijmegen, met plattegrond en partnervermeldingen, hebben we herzien en opnieuw gedrukt, in totaal 80.000 exemplaren. Deze zijn uitgegeven bij VVV, toeristische informatiepunten en aanmerende riviercruiseschepen.

Daarnaast hebben wij, op verzoek van gemeenten en andere partners, diverse minimaps en routeproducten uitgebracht binnen een gemeente of gebied. Uiteraard binnen de voor de bezoeker herkenbare en vertrouwde huisstijl. In 2019 verschenen onder andere de minimap Berg en Dal, het fietsrouteboekje Wijchen, Pontjes langs de Neder-Rijn en de nieuwe Fietskaart Arnhem Nijmegen (knooppunten).

Beurzen
Persoonlijk contact met onze (potentiële) bezoekers hebben wij op nationale en internationale toeristische consumentenbeurzen. In 2019 hebben wij op Nederlandse, Vlaamse en Duitse beurzen gestaan om bezoekers te informeren en adviseren. Persoonlijk, en met uitgifte van onze drukwerken.

Fiets & Wandelbeurs in Utrecht	1 t/m 3 maart	43.000 bezoekers
Fiets & Wandelbeurs in Gent	2 en 3 februari	15.218 bezoekers
Reise und Camping Essen	20 t/m 24 februari	95.000 bezoekers

Pers en PR BtoC
Wij zetten vrije publiciteit als kostenefficiënte en bovenal geloofwaardige manier van communiceren in, met een relatief groot bereik. Een goed en passend imago creëren voor onze regio's staat hierin centraal. Afgelopen jaar hebben wij niet alleen ingezet op de traditionele media zoals dag- en weekbladen, maar ook op online influencers met een groot bereik binnen de gewenste doelgroep.

In 2019 hebben wij 39 persberichten verstuurd naar landelijke en regionale media. Ook hebben wij 38 persontvangsten en persreizen georganiseerd voor nationale en internationale journalisten en influencers. Deze inzet heeft tal van artikelen, foto's/video's en berichten op social media opgeleverd. De totale offline berichtgeving in 2019 bestaat uit 362 printartikelen, met een bereik van 38.276.585 en een totale mediawaarde van € 1.125.228,-. Daarbovenop hebben wij online berichten via social media, advertenties en advertorials geplaatst, voornamelijk binnen crossmediale campagnes.

Persreizen en influencertrips
Wij organiseren en coördineren jaarlijks diverse persreizen en influencertrips. Deze organiseren we binnen het kader van projecten en campagnes (bijvoorbeeld Gelderse streken, Macht & Pracht, Das andere Holland), in opdracht van externen (gemeente of partners) of op eigen initiatief om de regio te positioneren. Regelmatig organiseren wij een persreis of influencertrip in samenwerking met onder andere NBTC Holland Marketing, Marketing Oost of Stichting Liberation Route Europe.

Een greep uit een aantal persreizen en influencertrips uit 2019:

- Ontvangst influencer Eliane Roest in Hanzestad Harderwijk, maart 2019;
- Mammabloggers voor themacampagne 'Kinderpret' in regio Arnhem en Rijk van Nijmegen, april 2019;
- Presstrip Operation Market Garden, september 2019;
- Infuencerontvangst op de Veluwe 'One hand in my pocket', september 2019;
- Grande.be publiceerde een stedentrip over Arnhem en Nijmegen en bezocht de Veluwe, september 2019;
- Canadian perstrip rondom 75 Jaar Bevrijding, oktober 2019;
- Jutta Ingala van NRZ en Blog 6gradost.de: Nijmegen i.c.m. Thermen Berendonck, oktober 2019;
- Mammablogster Dajana Leppin. mitkinderaugen.com bezocht de Veluwe, in oktober 2019;
- Foodblogster Miriam Minne, 'Hap en Tap op de Veluwe', november 2019.

Persevents

We zijn in maart 2019 aanwezig geweest bij de persevents op de IMM (International Media Market Place) en ITB (Travel trade show) in Berlijn en in oktober 2019 bij Travel Presentation Antwerpen. Daar hebben we tijdens speeddates Duitse en Vlaamse journalisten en influencers gesproken en potentiële samenwerkingen voor projecten of campagnes afgetast.

Persberichten

We hebben binnen een aantal projecten en campagnes persberichten verstuurd naar lokale, regionale en landelijke media. Een kleine greep hieruit:

- Persbericht 'Ermelo, Brummen en Renkum centraal in de Grote Tuinverbouwing', januari 2019;
- Persbericht 'Eropuit op de Veluwe, start van het toeristische seizoen' april 2019
- Persbericht 'Bedden gezocht voor wandelaars', april 2019
- Persbericht 'LandGOEDfestival' inclusief persuitnodiging, april 2019
- Persbericht 'Jochem van Gelder geeft startsein Virtual Reality fietstour Gelderse streken', mei 2019
- Persbericht 'Eerste wandelnetwerk op de Veluwe', mei 2019
- Persbericht 'Liberation Route luisterlocatie bij Museumpark Oriëntalis geopend', mei 2019
- Persbericht 'Pop up expositie: Een Romeinse Bruiloft', juni 2019

Recreatiekrant Veluwe

De Recreatiekrant Veluwe is afgelopen jaar acht keer verschenen. In deze informatiebron over vrijetijdsbesteding, voor inwoners en bezoekers, hebben wij elke editie een pagina gevuld met informatie en inspiratie voor de buitenlandse bezoeker. In het Duits en Engels stelden wij elke editie een thema centraal, zoals: 24 uur in Apeldoorn, Het Nationale Park De Hoge Veluwe, Hanzestad Harderwijk en vijf tips voor een dagje uit. De Recreatiekrant voor de Veluwe is een gratis uitgave van de Streekverkenner en BDU media en is in 2019 - in een oplage van 100.000 exemplaren per editie - verschenen bij VVV's en toeristische locaties.

5.4 Travel trade

Onder het merk Visit The other Holland richten wij ons in Duitsland, Groot-Brittannië en België op:

- Wholesalers in het touroperatorsegment die pakketreizen maken en verkopen aan zelfstandige touringcarbedrijven;
- Free Independent Travel (FIT) Operators in het reisbureausegment die verkopen aan de individuele reiziger;
- Online Travel Agencies (OTA) die online verkopen aan de individuele reiziger;
- en rederijen voor het rivercruisesegment die zich richten op doorverkoop en verkoop aan de individuele reiziger.

Onze inzet is gericht op opname van onze regio's in de brochures en op websites van deze organisaties. Hiervoor verbinden wij attracties, musea en verblijfsaccommodaties in aantrekkelijke, internationale programma's, gericht op meerdaags verblijf. Hierin werken wij samen met Achterhoek Toerisme en Marketing Oost voor een breed thematisch aanbod, zoals: Hanzesteden, kastelen, city life, Liberation Route, kunst en cultuur, nationale parken, bloemencorso's en water. Afgelopen jaar stonden ook het jubileumjaar 75 jaar vrijheid - Gelderland Herdenkt - centraal en de heropening van Paleis Het Loo in 2021, vooral op de Britse markt.

De programma's presenteerden wij via een mix van activiteiten, zoals: online en offline presentaties, één-op-één-kennismakingsgesprekken, verkoopgesprekken en actief relatiebeheer, met gerichte updates richting de reisindustrie. Ook waren wij afgelopen jaar aanwezig op de buitenlandse vakbeurzen ITB Berlijn, RDA Keulen, Vakantiesalon Antwerpen, ETOA GEM London, Seatrade in Hamburg en Global Trade Show Scheveningen.

Riviercruises

De steden Arnhem en Nijmegen zijn aanlegplaatsen voor vele rivercruisemaatschappijen. In combinatie met het verblijf in de stad worden vooral het Kröller-Müller Museum, Paleis Het Loo en het Airborne Museum bezocht. Wij informeren en inspireren de internationale bezoekers ook via onze stadsplattegronden Arnhem en Nijmegen, die de Havemeesters distribueren.

Visittheotherholland.com.
Wij presenteren ons Travel Trade-aanbod via ons online platform visittheotherholland.com. Hiervan presenteren wij de volgende statistieken over 2019:

Sessies	Gebruikers	Paginaweergaven	Pagina's/sessie	Gem. sessieduur
3.557	2.762	8.375	2,35	02:37

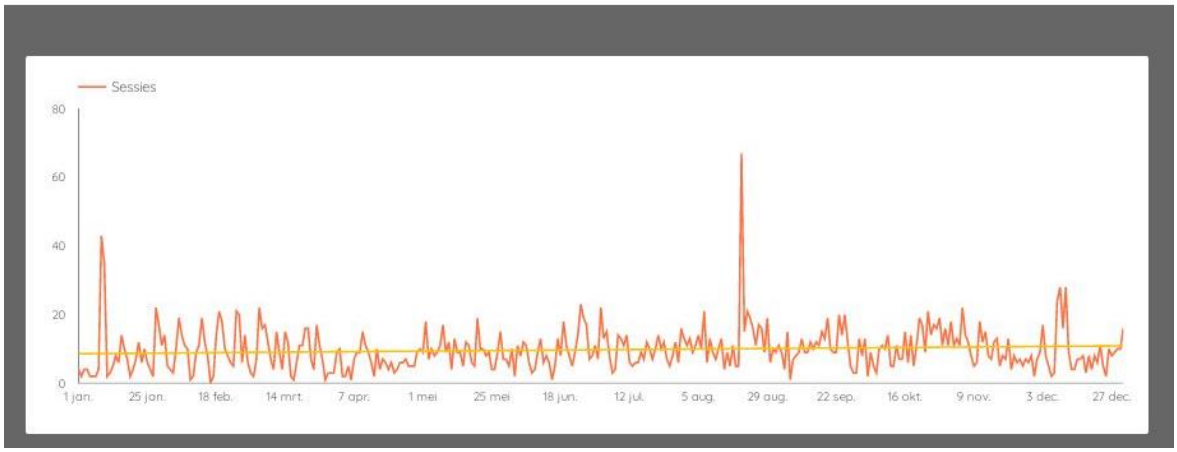

Herkomstland online bezoekers

	Land	Sessies
1.	Netherlands	1.611
2.	Germany	496
3.	United States	296
4.	United Kingdom	238
5.	Canada	112
6.	Belgium	96
7.	India	47
8.	France	46
9.	China	43
10.	Italy	36

5.5 MICE – Zakelijke destinatie management

Onze activiteiten op de MICE (meetings, incentives, conventions en events) markt doen wij onder de noemer Convention Bureau Gelderland, met als doel zakelijke bestedingen, langer verblijf en herhalingsbezoeken in Gelderland te stimuleren. In onze marketingstrategie vormen onze website conventionbureau.nl en ons LinkedIn-kanaal de belangrijkste basis voor onze doelgroep van meeting- en eventplanners. Hieronder scharen wij ook professional Congres organizers (PCO's). Op de website presenteren alle aangesloten Gelderse congres- en vergaderlocaties zich. Daarnaast verstuurden wij in 2019 tweemaandelijks een digitale nieuwsbrief aan onze database van 1500 meeting- en

eventplanners. Wij publiceerden diverse blogs voor onze eigen communicatiekanalen, maar ook voor externe media events.nl en evenementorganiseren.nl. Voorbeelden hiervan zijn de blogs: 'de meest diverse generatie tot nu toe, de Millennial' en '5 redenen waarom het uitbesteden van de organisatie van je evenement een goed idee is'.

Wij verspreidden afgelopen jaar ook informatie, inspiratie en handige tools voor meeting- en eventplanners - via ons digitale Convention Bureau Magazine. Daarnaast publiceerden wij deze content in een handig notitieboekje (correctbook) voor meeting- en eventplanners, in een oplage van 200 stuks.

In samenwerking met vakbladen en vakplatforms 'meetingmagazine.nl, events.nl, Regio in bedrijf en Meetings' plaatsten wij afgelopen jaar 13 offline en 11 online nieuwsberichten, advertenties en advertorials, over diverse thema's uit het event-vakgebied.

Beurzen, events en kennissessies
In 2019 hebben wij als standhouder deelgenomen aan twee beurzen: EventSummit en Festivak. EventSummit vond plaats op 31 januari in Rotterdam Ahoy. Doordat de Gelderse partijen gezamenlijk een straatje vormden op de beursvloer, was er een duidelijke herkenbaarheid van Gelderland als destinatie. Tijdens Festivak in de Brabanthallen op 6 en 7 november sloegen Convention Bureau Gelderland, het Nederlands Openluchtmuseum, Safari Meeting Centre - Koninklijke Burgers' Zoo en Hotel Papendal, de handen ineen. Door samen een stand te delen en een winactie op touw te zetten, onderstreepten wij het belang van samenwerken.

Masterclass
Op maandag 17 juni organiseerden wij een masterclass bij Sanadome Hotel & Spa Nijmegen. Deze 'Bookersmeeting' zat boordevol inspiratie over persoonlijke vitaliteit. Duurzaamheid, vitaliteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn in Gelderland belangrijke thema's, met Health als bijzonder aandachtsveld in het Rijk van Nijmegen. Met thema's zoals Food, Health, Sport en Energie en Milieutechnologie als kapstok, is het Rijk van Nijmegen de perfecte regio voor congressen over dergelijke onderwerpen.

Summerclass
Omdat directie-en managementondersteuners een belangrijke doelgroep zijn voor de planning/organisatie van congressen, hebben wij de Nederlandse vereniging van deze functionarissen uitgenodigd voor een inspirerende bijeenkomst op Kasteel Middachten in De Steeg. Het event vond plaats op 24 september. Doel was deze potentiële organisatoren van zakelijke evenementen kennis te laten maken met het locatie-aanbod binnen de Gemeente Rheden.

Expeditie Apeldoorn
Apeldoorn heeft een groot en belangrijk product op gebied van de verzorging van grotere evenementen en congressen. Samen met Apeldoorn Congresstad organiseerden we op donderdag 5 september een exclusieve expeditie voor meeting- en eventplanners. Tijdens het event ontdekten de deelnemers de mogelijkheden van Apeldoorn als Congresstad en deden zij inspiratie op voor aankomende evenementen en congressen.

Locatietour Arnhem
Ook de regio Arnhem heeft een groot en sterk MICE-product. Samen met High Profile Events organiseerden we op 28 februari een locatietour. Er participeerden 13 eventorganisatoren. Tijdens het 24-uur durende event zijn wij met de deelnemers door regio Arnhem op zoek gegaan naar inspirerende locaties en bijzondere eventleveranciers.

6. Projecten en campagnes

In de collectieve samenwerking met 33 gemeenten, 700 partners en tal van andere betrokken partijen, initiëren en coördineren wij diverse projecten en campagnes. Dit zijn opdrachten vanuit een specifiek thema in een regio of vanuit een (regio-overschrijdende) verhaallijn, maar ook projecten die wij zelf initiëren of die geïnitieerd worden vanuit onze adviesrol in de ontwikkeling en promotie van onze regio's. Soms betreffen projecten de gehele provincie Gelderland, soms bestrijken ze zelfs ook Overijssel en/of een deel van aangrenzend Duitsland. Afgelopen jaar hebben wij projecten uitgevoerd voor de regio Arnhem Nijmegen, voor de Veluwe en voor de gezamenlijke regio's. Dit is afhankelijk van de aard, inhoud en de financieringswijze van het project.

6.1 Belevingsgebieden Veluwe
Op initiatief van de Veluwe Alliantie is er veel energie gezet op een vernieuwde toeristische profilering van de Veluwe. Op basis van de sterke eigenschappen van ieder deel van de Veluwe is het Veluwe-massief ingedeeld in tien belevingsgebieden, elk met zijn eigen karakter. Samen met het VeluweTeam konden wij een grote hoeveelheid partijen mobiliseren om met elkaar doelgroepen te selecteren en toeristische kansen en mogelijke nieuwe producten te ontwikkelen. De informatiebijeenkomsten in ieder belevingsgebied werden druk bezocht en er zijn tal van nieuwe samenwerkingsvormen en –verbanden ontstaan. Het geheel biedt grote en nieuwe kansen voor een nog sterker bestemmingsmanagement voor de Veluwe in de komende jaren.

6.2 Das andere Holland
Inspelend op het groeiende aantal Duitse bezoekers hebben we ook in 2019 weer activiteiten ingezet op de Duitse markt. De (potentiële) Duitse herhaalbezoeker uit Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen benaderen wij vanuit het merk Das andere Holland.

In samenwerking met NBTC Holland Marketing voerden wij van april tot juni een marketing-campagne voor de Mary-doelgroep op de Duitse markt. De communicatiefocus lag op de thema's fietsen, culinair, overnachtingen en ontdekkingen. We hebben hiervoor verschillende on- en offline middelen ingezet. Daarnaast zijn we op Gelderse schaal een samenwerking aangegaan met de radiozender Antenne Niederrhein (NRW). Op vijf werkdagen hebben we op deze zender in de maanden mei en juni Das andere Holland centraal gesteld in het programma 'Am Abend Spezial'. Alle uitzendingen zijn aangejaagd via Facebook en door vijftal radiospots op betreffende dag van uitzending. Daarnaast is er een podcast op de site van de radiozender verschenen.
In het najaar draaide er een campagne gericht op de Nora-doelgroep met als thema 'unieke locaties en living like a local'. We hebben hiervoor radio, online marketing (display, nieuwsbrief en microsite) ingezet en een samenwerking gezocht met boekingsplaform Urlaubsguru met exposure via artikelen, Facebookposts, Instagram posts en integratie van een boekbaar arrangement.

Afgelopen jaar zijn er een aantal verhaallijntrailers ontwikkeld. Hierin zijn attracties aan verblijfsaccommodaties gekoppeld (doelgroep Peter en Mary) en daarnaast is een aantal meer regionale verhaallijntrailers ontwikkeld, gericht op doelgroep Nora. In de maanden mei en juni zijn deze trailers online aangejaagd via Facebook (april-juni) in Nordrhein Westfalen en Niedersachsen.

Ook organiseerden we weer een aantal persontvangsten in de regio's ter ondersteuning van de marktbewerking in de Duitse grensregio. En in samenwerking met Euregio Gronau hebben we in de zomer van 2019 de website das-andere-holland.de geheel vernieuwd, met als doel informatie en inspiratie voor de (potentiële) Duitse bezoeker.

6.3 European route of Industrial heritage

Samen met de Stichting Industriecultuur Nederland rollen wij, tussen 2018 en 2021, een netwerk uit van industriële erfgoedlocaties. Deze locaties kennen een bepaalde mate van bezoekmogelijkheid. Het netwerk strekt zich uit over de regio Arnhem, het Rijk van Nijmegen, de Achterhoek en aangrenzend Duitsland. De 23 locaties voorzien wij van luisterverhalen en een uniforme markering. Afgelopen jaar zijn wij, als projectpartner, bezig geweest met de projectvoorbereiding, de verkenning van het netwerk en de formulering van de (bouw)opdrachten. Het geheel wordt gerealiseerd dankzij een financiële ondersteuning vanuit Euregio. In 2019 hebben wij in de Textilfabrik in Bocholt een grote presentatie aan alle projectdeelnemers gegeven waarin wij uitlegde welke praktische producten worden gerealiseerd en op welke wijze iedere deelnemer kan meewerken aan de totstandkoming ervan.

6.4 Fietsnetwerk upgrade

Het fietsnetwerk in de regio Arnhem Nijmegen is in 2009 ontwikkeld. Sindsdien is er jaarlijks onderhoud en beheer gepleegd, maar sprake van een grootschalige vernieuwing was er nooit. Dankzij een subsidie van de Provincie Gelderland, cofinanciering van alle 14 gemeenten en een investering van het routebureau kan er nu worden gewerkt aan die noodzakelijke vernieuwing. In de tweede helft van 2019 is veel tijd geïnvesteerd in het bereiken van financiering en de inventarisatie van de wensen van de gemeenten. Praktische uitvoering is gepland in Q2 en Q3 van 2020. Dit plan kent ook een online en offline component, waarvan een deel zal samenvallen met het nieuwe wandelnetwerk in vier gemeenten.

6.5 Gelderland Herdenkt

In 2019 hebben we in opdracht van de Provincie Gelderland een scala aan activiteiten uitgevoerd ten behoeve van het programma Gelderland Herdenkt. Het was immers 75 jaar geleden dat Operation Market Garden plaats had, wat uiteindelijk leidde tot de bevrijding van ons land in 1945. Wij ontwikkelden een website in drie talen: gelderlandherdenkt.nl. Indringende verhalen, een evenementenagenda en inspiratiefilms vormen het hart van de website. Bovendien brachten we een app uit, ook in drie talen (NL, DE, EN). Voorts konden wij influencer Milan Knol inzetten. Met zijn reportages wist hij met name jongeren tussen 14 en 24 jaar zich ervan bewust te maken wat vrijheid voor ons allen betekent. Aanvullend ondernamen wij een fiks aantal travel trade-activiteiten, voornamelijk op de Britse markt, waarin wij buitenlandse touroperators wisten te bewegen speciale reizen aan te bieden waarin deelnemers het WOII-erfgoed in Gelderland konden ontdekken. Tot slot brachten wij nog een minimap, flyers en posters op de markt en zorgden voor een provinciebrede verspreiding daarvan.

6.6 Gelderland levert je mooie streken…

Vrijwel iedere Nederlander is door de commercials op radio en tv bekend met de campagne 'Gelderland levert je mooie streken...' vanuit de vier thema's 'eropuit met kinderen', 'actief in de natuur', 'cultuur proeven' en 'lekker eten & ontspannen'. Zoals ten doel gesteld is, is de awareness rondom de Gelderse streken, sinds de start van de campagne in 2013, aanzienlijk vergroot. Van een traditionele zendcampagne is de focus geleidelijk steeds meer verlegd naar 'consumer engagement' en het creëren van fans. Met de grote thematische campagnes 'Spring op de fiets', 'Ontdek het Gelderse goud' en 'Het groot Gelders avontuur' is in 2017 focus aangebracht. Deze campagnes zijn in 2019 gecontinueerd. Inspirerende en herkenbare verhalen en ervaringen van anderen staan hierin centraal. Dit hebben we gedaan door optimaal gebruik te maken van de crossmediale mogelijkheden, waarbij contentintegratie op kanalen van relevante media een belangrijkere rol speelde. Hiermee stimuleren wij meerdaags bezoek aan de Gelderse streken.

Evaluatie Gelderse streken

Marktonderzoekbureau GfK onderzocht voor ons de effectiviteit van de campagne "Gelderse streken". In februari 2019 verscheen het positieve rapport. Uit het onderzoek blijkt dat 38% van de doelgroep bekend is met de campagne en dat 73% van de doelgroep overweegt om één van de Gelderse streken te bezoeken. Belangrijkste aanbeveling is om te investeren in een groter bereik, zodat de bekendheid van de Gelderse streken verder toeneemt. Deze aanbeveling hebben wij in onze campagnes meegenomen.

Onderzoek Food Tourism

Vakantiegedrag verandert door de jaren heen en dat houden we natuurlijk goed in de gaten. Een van de belangrijkste huidige trends is 'Food Tourism'. Hierbij gaat het om verschillende belevingen op het gebied van eten en drinken, zoals bijvoorbeeld het eten van streekproducten, bezoeken van een food festival of het fietsen van culinaire route. Hierover is nog niet veel bekend. Dus hebben wij - in samenwerking met andere stakeholders - Trends & Tourism opdracht gegeven om onderzoek te doen naar het belang van deze trend op de Nederlandse vakantie- en vrijetijdsmarkt. De resultaten hiervan presenteerden wij op het VeluweCongres.

Campagnes

We zijn het jaar gestart met het thema 'Eropuit met kinderen', waarin de verblijfspartners centraal stonden. In het voorjaar volgde de drie campagnes voor 'Actief in de natuur' - met als focus fietsen - en voor de thema's 'Lekker eten & ontspannen' en 'Cultuur'. In de zomer draaide wij 'Groot Gelders Avontuur' gericht op alle leukste uitjes voor kinderen en gezinnen. In het najaar hebben we de drie campagnes gedraaid: 'Kom wandelen in de Gelderse streken', 'Geniet en ontspan' en '10 keer genieten in de Gelderse streken'.

#campagne

Wat ooit is begonnen met een hashtag is inmiddels uitgegroeid tot een grote community waarbij Instagramgebruikers uit alle Gelderse streken hun mooiste foto's delen. Een aantal jaar na de eerste #geldersestreken is er in april 2019 het 100.000e bericht gedeeld met de #geldersestreken, een prachtige mijlpaal! Het is een mooi voorbeeld hoe er door samen te werken met de inwoners van de Gelderse streken, met een passie voor fotografie, de vier Gelderse streken zo te promoten. Dit moment hebben wij aangegrepen om een aantal van de meest betrokken communityleden op te zoeken met onze eigen camera en ze te vragen naar het verhaal van hun mooiste foto!
De reacties waren zeer positief! Wij zijn blij dat we de Instagrammers ook op een leuke manier hebben kunnen bedanken voor hun bijdrage. De vier video's vind je op geldersestreken.nl/mijlpaal

Vervolg 2020
In het najaar van 2019 is er veel aandacht uitgegaan naar het vervolg van de promotiecampagne Gelderse streken. De Provincie Gelderland heeft in samenwerking met o.a. Achterhoek Toerisme, RBT Rivierenland en Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen, de aanpak van de afgelopen jaren geëvalueerd. Dat heeft geleid tot een nieuwe provinciale visie op de promotie-aanpak. Wij hebben deze - in nauwe samenwerking met Achterhoek Toerisme en RBT Rivierland - vertaald in een gezamenlijke marketingvisie, waar in 2020 uitvoer aan gegeven wordt.

6.7 Gelderland levert je mooie streken… in Vlaanderen
De campagne draait ook in Vlaanderen. In 2019 hebben we, in samenwerking met NBTC Holland Marketing, twee crossmediale campagnes gevoerd. In het voorjaar voor de Mary-doelgroep met het thema fietsen. Hierin is ingezet op online aandacht, specials in Nieuwsblad, een dedicated nieuwsbrief en social media. Daarnaast is er een Vlaamse doorvertaling gemaakt van onze crossmediale campagne 'Spring op de fiets!' in het najaar. Deze campagne was gericht op de Nora-doelgroep en hierin stonden de thema's kunst, cultuur, culinair en shoppen centraal. Bij de Gazet van Antwerpen zat een special van 16 pagina en daarnaast zijn er influencers ingezet.

6.8 Hanzesteden
De samenwerking Hanzesteden verbindt negen Hanzesteden: Doesburg, Zutphen, Deventer, Hattem, Zwolle, Hasselt, Kampen, Elburg en Harderwijk. Hanzesteden vormen vandaag de dag door hun authentieke karakter en hun (culturele) historie een aantrekkelijke en onderscheidende bestemming in Oost-Nederland. Het doel is om de naamsbekendheid van de Hanzesteden als cultuurhistorische bestemming te vergroten en meer Belgische en Duitse bezoekers aan te trekken. In 2019 is de ingezette koers voortgezet. Travel Trade-bewerking, het bewerken van de reisindustrie, heeft geleid tot opname van de Hanzesteden in Duitse reisprogramma's. We hebben een consumentencampagne op de Duitse en Vlaamse markt uitgevoerd. En er zijn in diverse media artikelen verschenen door onze pers- en PR-activiteiten. Hierin werken wij samen met NBTC Holland Marketing en Marketing Oost (Hanzesteden Marketing).

6.9 Hanzesteden: Grensoverschrijdende samenwerking
Wij zijn leadpartner van het Interregproject 'Grensoverschrijdende samenwerking: Hanzesteden - toen en nu'. Hierin werken 14 Hanzesteden in de Duits-Nederlandse grensregio samen, met als doel de Hanzebeleving bij zowel de bezoeker als de inwoner te versterken. Hiervoor worden onder meer nieuwe grensoverschrijdende producten ontwikkeld voor het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven, de steden en hun achterland. In 2019 hebben studenten van de Radboud Universiteit, onder begeleiding van Erfgoed Gelderland, onderzoek gedaan naar storytelling in de Hanzesteden en naar de toepassingen van Augmented Reality (AR). Beide om straks de oude Hanzehistorie door verhalen en AR (in app of vensters in de stad) toe te kunnen voegen als onderdeel van de te ontwikkelen grensoverschrijdende fietsroute.

In de maanden mei en juni is ook gewerkt aan de ontwikkeling van een grensoverschrijdende camperroute langs de 14 Hanzesteden. Deze zal onder andere door een samenwerking met kampeerspecialist ACSI de komende maanden worden gepromoot. Een tweetal 'teststellen' zijn in september met camper op pad gegaan langs de Hanzesteden in Nederland en Duitsland.

Het project biedt kansen voor innovatie aan ondernemers (accommodaties, horeca en andere toeristische bedrijven), om nieuwe Hanzeproducten te ontwikkelen. De afgelopen periode zijn er vele gesprekken met ondernemers gevoerd om ideeën en mogelijkheden te bespreken.

6.10 House of Hospitality Veluwe

Op de Veluwe is behoefte aan inzicht in gewenste toeristische ontwikkelingen die een bijdrage kunnen leveren aan het bestendigen van de positie van de Veluwe als belangrijkste binnenlandse vakantiebestemming, Veluwe op 1. Om aan de behoefte te voldoen heeft het VeluweTeam ons opdracht gegeven een House of Hospitality Veluwe op te richten dat de behoeften van regiopartners inventariseert, zelf bureauonderzoek verricht, verbanden legt naar onderwijsinstellingen en de uitkomsten presenteert in een online omgeving. Ambitie is dat dankzij de nieuwe makkelijk toegankelijke online omgeving beleidsmakers van overheid en bedrijfsleven, als ook het Routebureau Veluwe, hun plannen beter en makkelijker kunnen uitvoeren. En zo kan het toeristisch bedrijfsleven kansrijke nieuwe trends en ontwikkelingen toepassen in innovatieve producten. Bovendien kunnen de accountmanagers van VisitVeluwe en het kwaliteitsteam Vitale Vakantieparken de kennis via één-op-één-gesprekken en presentaties verder distribueren. In april 2019 konden we met de activiteiten van start gaan; het project wordt ook in 2020 voortgezet.

6.11 Icoon Het Nationale Park De Hoge Veluwe

Binnen de context van het Veluws Recreatief Netwerk is Het Nationale Park De Hoge Veluwe (HNPDHV) één van de meest ontwikkelde karakters met nationale en internationale uitstraling, mede door het Kröller-Müller Museum. In 2019 is er een concrete aanleiding om HNPDHV te benoemen als 'icoon' door de opening van een nieuw publieksgebouw. VisitVeluwe heeft de opdracht gekregen om zowel BtoB als BtoC de communicatieactiviteiten rondom het icoon uit te voeren. Zo hebben wij de lokale (PR) communicatie rondom het programma De Grote Tuinverbouwing gedaan. Daarnaast hebben wij social media, een outdoorcampagne op de NS-stations, radiospots en advertenties in de Recreatiekrant Veluwe ingezet.

6.12 Kunst Holland

VisitVeluwe werkt in samenwerking met NBTC Holland Marketing, het Kröller-Müller Museum en Paleis Het Loo aan de ´Kunst Holland´-campagne om cultuur bezoek uit Duitsland en Vlaanderen te stimuleren naar de Veluwe. Naast de partners op de Veluwe zijn ook het Rijksmuseum, Van Gogh Museum, Mauritshuis en Escher in Het Paleis partner in deze samenwerking. Afgelopen jaar zijn er diverse campagnes en media-activiteiten uitgevoerd in Duitsland en Vlaanderen. Op 22 september was er een exclusieve ontvangst van de bekende Duitser Jürgen Becker en een aantal van zijn fans op de Veluwe. De gasten zijn ontvangen in Hotel de Echoput in Apeldoorn, om vervolgens te genieten van een rondleiding met aansluitend diner in het Kröller-Müller Museum in Otterlo. Via de Duitse krant ZEIT was eerder dit jaar in de bijlage WELTKUNST een promotie uitgevoerd inclusief een lezersprijsvraag.

6.13 Landgoedfestival

In aansluiting op 'Macht en pracht in de Gelderse streken', hebben we in 2019 de marketing, alsmede de websiteontwikkeling, gedaan ten behoeve van het Landgoedfestival dat in vijf gemeenten aan de Veluwezoom is gehouden. Tijdens dit Landgoedfestival zijn bijzondere theatervoorstellingen, binnen de bijzondere karakters van de locaties, gehouden op vijf landgoedlocaties in vijf gemeenten. Er waren voorstellingen bij Kasteel Middachten - Rheden, Huis Zypendaal - Arnhem, Kasteel Rosendael - Rozendaal, Arboretum Belmonte - Wageningen en De Oorsprong bij Oosterbeek.

6.14 Luisterkei bij Museumpark Oriëntalis

Sinds 2008 liggen er op bijna honderd plekken in Gelderland luisterkeien van de Liberation Route. Op de plek kan er door middel van het scannen van een QR-code een luisterverhaal worden beluisterd, dat gaat over gebeurtenissen in 1944/1945 op die betreffende plek. Het aantal luisterplekken groeit

nog steeds. In mei 2019 konden wij een kei onthullen bij Museumpark Oriëntalis in Heilig Landstichting. Dit verhaal vertelt over de rol van een Duitse zusterorde die, na de bombardementen op Nijmegen in 1944, de getroffen inwoners van Nijmegen opving en huisvesting gaf. Een mooi voorbeeld van Duits-Nederlandse samenwerking avant la lettre.

6.15 Macht en Pracht in de Gelderse streken

In deze marketingcampagne werken 33 kastelen, buitenplaatsen en landgoederen samen. Wij werken inhoudelijk samen met Achterhoek Toerisme en Stichting Kastelen Buitenplaatsen Landgoederen (SKBL). Daarnaast is er afstemming met NBTC Holland Marketing, vanwege de aansluiting op NBTC-verhaallijn 'Castles and countryhouses'. Gezamenlijk voeren wij tal van crossmediale marketingactiviteiten uit. En wij besteden veel aandacht aan samenwerking en onderlinge contacten, onder andere in de vorm van netwerkbijeenkomsten. Deze hielden wij in april 2019 op Kasteel Ruurlo en in november 2019 op Slot Loevestein. Financiering gebeurt door deelnemende kastelen, gemeenten en de VeluweAlliantie.

6.16 Onderzoek water

Water is belangrijk voor het toeristisch product. Dat geldt overal en ook in Gelderland. Is het mogelijk om beter gebruik te maken van het waterproduct dat Gelderland heeft? De Provincie Gelderland vroeg ons dat in beeld te brengen. Voor dit onderzoek hebben we een aantal waterlopen geselecteerd en het toeristisch product ervan in beeld gebracht. Het betreft de rivieren Waal, Linge, Maas, Rijn, Berkel, Oude IJssel en IJssel en verder het Apeldoorns Kanaal en de Randmeren van de Veluwe. Gekeken is naar het toeristische DNA van de verschillende waterlopen, het hieraan gerelateerde voorzieningenaanbod, routes, evenementen en activiteiten in en rondom het water. Verder is gekeken naar het belang van de waterlopen in economische zin en ontwikkelingen van de waterlopen. Vervolgens is op basis van bestaande bronnen in beeld gebracht wat de toeristische vraag is naar watergerelateerde belevingen. Bovendien brachten we de kansen om al dan niet aan te haken bij bestaande marketingcampagnes in beeld. We brachten in december 2019 ons rapport uit aan de Provincie Gelderland.

6.17 Repeat Visitor Approach

In november 2019 werd een werkbezoek aan Duitsland georganiseerd met partners, bedoeld om meer informatie te krijgen over de Duitse markt als input voor de Duitse marktbewerking. Welke trends spelen er? Welke verschillen zijn er ten opzichte van onze Nederlandse marktbewerking? Wie zijn belangrijke Duitse spelers/mediakanalen? Wat moeten we wel ondernemen? Welke fouten moeten we niet maken? Wij stelden het programma samen, in nauwe afstemming met NBTC Holland Marketing en nodigden tal van grote Gelderse spelers (musea, attracties, hotels, gemeenten) uit om ons tijdens de reis te vergezellen. Van alle partijen kregen wij volop waardering voor het initiatief en de inhoud van het programma.

6.18 Rijnland Xperiences

Binnen dit project werken acht musea, twee hogescholen en twee bureaus voor toerisme, in twee landen met elkaar samen. De samenwerking wordt geleid door Erfgoed Gelderland. Vier deelnemende musea liggen in onze regio's Arnhem en Nijmegen: Vrijheidsmuseum, Museum Het Valkhof, Nederlands Openluchtmuseum en Geldersch Landschap en Kasteelen. De twee hogescholen bouwen een app die met name de jongere bezoekers van de musea op speelse wijze zal begeleiden bij hun bezoek. De app staat centraal in de marketingactiviteiten. Het Nederlandse deel van de marketingcommunicatie, als ook de volledige vormgeving, nemen wij voor onze rekening.

Het project is gestart in 2017 en loopt tot en met 2020. Bedoeling is dat aan het einde van het project (juli 2020) de app klaar is en de ondersteunende marketing van start kan.

6.19 Romeinen-netwerk

In 2019 hebben wij veel energie gestoken, mede via het Gelderse Romeinen-netwerk, om te komen tot een Gelderse marketingcampagne voor het erfgoed van de Romeinen. We konden de globale contouren schetsen en diverse presentaties aan betrokken partijen houden. Ook zijn er verkenningen geweest voor samenwerking met Utrecht en Zuid-Holland, omdat deze provincies ook een rijk Romeins erfgoed kennen. Achterliggende gedachte is de mogelijke Unesco-nominatie van de Romeinse Limes tot Werelderfgoed in 2021. Door de hoeveelheid betrokken partijen is het moeizaam uniformiteit in aanpak te verkrijgen en loopt ook de organisatie van de financiering traag.

6.20 Routebureau Veluwe

In 2018 is het Routebureau Veluwe gelanceerd. Dit bureau werkt samen met gemeenten, grondeigenaren, ondernemers, marketingorganisaties en anderen, aan de ontwikkeling, realisatie, beheer en promotie van recreatieve routenetwerken op de Veluwe. Niet alleen voor fietsers, ook voor wandelaars, ruiters en mountainbikers. Net als in 2018 hebben wij in 2019 van het Routebureau de opdracht gekregen voor de promotie van de recreatieve routenetwerken. Bovendien konden we ook organisatorisch een structurele bijdrage aan het Bureau leveren door de inzet van 1FTE ten behoeve van de praktisch uitvoerende werkzaamheden. Die inzet betrof activiteiten rondom huisstijl, bebording en informatiepanelen, vernieuwing van de online omgeving, routecontent, routeproducten en kaarten. We hebben het fietsrouteboekje uitgebracht en vrije publiciteit opgezocht binnen persreizen en via persberichten. Ook in 2020 geven wij een vervolg aan deze nauwe en plezierige samenwerking.

6.21 Songfestival

In mei 2019 won Nederland het Eurovisie Songfestival. Als gevolg daarvan mag Nederland het festival in het jaar erop organiseren. Nederlandse steden werden hierop uitgedaagd een bid te doen voor de organisatie van het programma. Arnhem leek met het Gelredome een grote kanshebber. Samen met Gemeente Arnhem en Provincie Gelderland werkten wij aan een goed en interessant bidboek dat in augustus aan de festivalorganisatie werd aangeboden. Helaas bleek het bod van gemeente Rotterdam in samenwerking met Ahoy interessanter en zal die stad bij het eerstkomende festival als gastheer optreden.

6.22 Veluwe - Buitenvoorstellingen

Wegens enorm succes van de buitenvoorstellingen in 2018 is VisitVeluwe door het VeluweTeam wederom gevraagd de communicatie voor de buitenvoorstellingen uit te voeren. De communicatie vond plaats in de zomer van 2019, door middel van de inzet van social media, advertenties in de Recreatiekrant Veluwe, flyers, posters en het uitsturen van persberichten. Ook hebben wij de (PR) communicatie gedaan rondom de uitnodiging aan ondernemers zich aan te melden als locatie voor een buitenvoorstelling.

6.23 Veluwe – Herfstactiviteiten

In de VeluweAgenda is onder het programma 'top activiteiten' een actie omschreven om het aanbod en de kwaliteit van Veluwebrede evenementen, gericht op seizoenverlenging, te versterken. VisitVeluwe is gevraagd om een voorstel uit te werken voor communicatie-activiteiten rond de activatie van een Veluwe-breed najaarsprogramma van herfstactiviteiten. De focus in 2019 lag op vijf 'vuurpijlen'; vijf weekenden waarin veel (grote) herfstactiviteiten plaatsvinden. In de eerste fase van

dit project (voorjaar/zomer) hebben we communicatie in richting van de ondernemers, gemeenten en andere stakeholders ingezet. Daarmee riepen we op om content te verzamelen en aan te leveren voor communicatie. Hiervoor hebben wij een persbericht verzonden, een flyer en poster gemaakt en een promotiepakket aangeboden. In het najaar richtte de communicatie zich op de (potentiële) bezoeker, waarbij wij enthousiasmeerden om de herfstactiviteiten op de Veluwe te bezoeken.

6.24 Verhaal van Gelderland

In samenwerking met Nederlands Openluchtmuseum en Erfgoed Gelderland voerden wij het project 'Het verhaal van Gelderland' uit. Hierin stonden vijf thema's centraal: Kastelen, Romeinen, WOII, Hanzesteden en de Veluwe. Drukwerken, videopresentaties, outdoorreclame, longreads bij landelijke media en social media-inzet stonden centraal in de marketingactiviteiten. Belangrijke bijeenkomst was in juni 2019 bij het Nederlands Openluchtmuseum, toen we een groot aantal partijen uit de Gelderse museumsector konden ontvangen, voor een inspiratiebijeenkomst in het thema storytelling.

6.25 Wandelnetwerk

Dankzij een subsidie van de provincie Gelderland en cofinancieringsbijdragen van vier betrokken gemeenten, hebben wij in de tweede helft van 2019 de aanzet kunnen geven voor de ontwikkeling van wandelnetwerken in Druten, Lingewaard, Overbetuwe en Zevenaar. In die periode zijn de gesprekken gevoerd voor de inventarisatie van de wensen en de mogelijke ideeën voor de praktische uitvoering. Uiterwaarde is gecontracteerd en met deze partij zijn werkafspraken gemaakt voor de fysieke uitwerking. Voorts zijn er voorbereidingen gedaan voor de online presentatie, een knooppuntenplanner en offline producties. Het project loopt tot en derde kwartaal van 2020. De uitvoering heeft wat betreft het online deel een overlap met de upgrade van het fietsnetwerk in de regio Arnhem Nijmegen

7. Financiële risico paragraaf

Op basis van de begroting 2020 zijn gedurende 2019 de risico's in de exploitatie gekwantificeerd (wat is de impact als bepaalde opbrengsten niet of gedeeltelijk niet worden ontvangen?). Als het bedrag dat hier uitkomt wordt gehanteerd als beoogd weerstandsvermogen zal dat resulteren in een onrealistisch hoge solvabiliteit. Derhalve wordt als doelstelling een percentage van 20% gesteld. Momenteel is de solvabiliteit 16,2% (inclusief bestemmingsreserves).

De belangrijkste financiële risico's binnen Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen bestaan uit de volgende onderwerpen:

- Minder opbrengsten uit het toeristisch bedrijfsleven;
- weinig projecten op jaarbasis;
- afhaken van individuele gemeenten (waardoor minder structurele inkomsten).

Maatregelen ter beheersing van deze risico's:

- Intensief contact met het toeristisch bedrijfsleven door de accountmanagers, zodat de partners op de hoogte zijn van de recente activiteiten en strategieën van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen;
- continu initiëren van nieuwe projecten;
- intensieve afstemming met de deelnemende gemeenten over strategie, beleid en activiteiten.

Gebeurtenissen na balansdatum

De vennootschap heeft in het boekjaar 2020 te kampen met de gevolgen van het coronavirus. In hoeverre dit voor de rechtspersoon zal resulteren in een omzetdaling en toename van additionele kosten is niet bekend. De ondernemingsleiding heeft deze situatie onderkend en heeft maatregelen genomen om deze situatie het hoofd te bieden. Deze maatregelen zijn voor het bestuur reden om te vertrouwen op duurzame voortzetting van de ondernemingsactiviteiten. Derhalve is de jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

8. Jaarrekening Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. 2019

8.1 Balans Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. per 31 december 2019

	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		122.126		132.318
Materiële vaste activa				
Inventaris	82.781		79.542	
Vervoermiddelen	8.849		11.826	
Verbouwingen	16.298		27.553	
		107.928		118.921
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraad	28.488		24.189	
Voorraden		28.488		24.189
Vorderingen				
Handelsdebiteuren	352.189		305.315	
Belastingen en premies sociale verzekeringer	3.597		39.727	
Overlopende activa	209.259		202.535	
		565.045		547.577
Liquide middelen				
Rekening courant bank	362.058		199.438	
Kas	6.143		6.896	
		368.201		206.334
		1.191.788		1.029.339
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Geplaatst kapitaal	18.000		18.000	
Overige reserves	133.498		105.363	
Bestemmingsreserve ontwikkeling personeel	41.498		39.498	
		192.996		162.861
Voorzieningen				
Meerjarig onderhoud gebouwen	11.572		50.000	
Voorziening jubilea	9.213		8.036	
		20.785		58.036
Kortlopende schulden				
Schulden aan groepsmaatschappijen	39.738		13.493	
Schulden aan leveranciers en handelskrediete	202.545		468.670	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	86.244		62.534	
Overlopende passiva	649.480		263.745	
		978.007		808.442
		1.191.788		1.029.339

8.2 Staat van baten en lasten Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. over 2019

	2019		Begroting 2019		2018	
	€	€	€	€	€	€
Baten						
Bijdrage Gemeenten	1.658.458		1.653.800		1.636.070	
Projectopbrengsten	1.755.124		1.835.720		1.303.801	
Marketing	617.150		605.000		592.731	
Gastheerschap (VVV)	302.355		335.000		372.157	
Totaal Baten		4.333.087		4.429.520		3.904.759
Lasten						
Projectkosten	914.539		1.015.807		781.116	
Marketing	519.270		640.179		349.638	
Gastheerschap (VVV)	240.590		257.200		325.539	
Personeelskosten	2.059.876		1.931.702		1.782.899	
Afschrijvingen	62.276		73.305		62.047	
Huisvestingskosten	499.040		511.327		501.748	
Totaal kosten		4.295.591		4.429.520		3.802.987
Bedrijfsresultaat		37.496		0		101.772
Financiële baten & lasten		1.276		0		1.500
Resultaat voor belastingen		38.772		0		103.272
Belastingen resultaat		5.637		0		-13.774
Netto resultaat		33.135		0		89.498
Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar						
Toevoegen Overige reserve		28.135		0		50.000
Toevoegen Bestemmingsreserve ontwikkeling personeel		5.000		0		39.498
		33.135		0		89.498

Er zijn in 2019 aanzienlijk meer projecten uitgevoerd dan in 2018. Aangezien de personeelskosten niet op de projecten drukken, maar op de post personeelskosten is mede hierdoor een stijging in de personeelskosten zichtbaar in 2019 ten opzichte van 2018.

8.3 Grondslagen voor de waardering

Algemeen

Activiteiten
Toerisme groeit. En dat is tot diep in onze economie en maatschappij voelbaar. Het brengt nieuwe kansen op het gebied van werkgelegenheid en welvaart, maar vergt ook een andere denkwijze over hoe om te gaan met gevolgen van deze groei voor inwoners en de natuur. En vooral: over het creëren van een meer duurzame balans tussen bezoekers, bewoners en natuur.

Als regionaal bureau voor toerisme zijn wij de matchmaker tussen het toeristische aanbod en de vraag van de bezoekers in onze bestemmingen regio Arnhem, het Rijk van Nijmegen en de Veluwe. Dat noemen wij bestemmingsmanagement: toerisme is geen doel op zich, maar een belangrijk middel om de regionale opgaven op het gebied van duurzaamheid, biodiversiteit, leefbaarheid, werkgelegenheid en economische groei te realiseren. Met een uitgekiende set aan activiteiten en werkzaamheden ondersteunen wij onze publieke en zakelijke partners bij het bereiken van deze opgaven. Dat doen we met inzicht in de relevante trends, analyseren van data, advies over hoe onze partners hun toeristisch aanbod aantrekkelijk(er) kunnen maken voor bezoekers uit binnen- en buitenland en passende marketingcommunicatie om de regio's goed onder de aandacht te brengen bij (potentiële) bezoekers.

Groepsverhoudingen
De holding Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. is 100% aandeelhouder van de werkmaatschappijen Visit Arnhem Nijmegen B.V. en VisitVeluwe B.V. Deze jaarrekening betreft de geconsolideerde jaarrekening.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening
De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van RJ 640 Organisaties zonder winststreven.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en de passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Resultaten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke negatieve resultaten die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Schattingen
Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. zich verschillende oordelen en schattingen, die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen, opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa
Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf datum van ingebruikneming.

Financiële vaste activa
De deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V.
Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Voorraden
Voorraden handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Voorzieningen
Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang al dan niet vaststaat, maar redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Groot onderhoud gebouwen
De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Pensioenregeling
De pensioenregeling bij de vennootschap wordt gefinancierd door afdrachten bij een verzekerings-maatschappij. De vennootschap kent een toegezegd-pensioenregeling. De vennootschap maakt gebruik van de vrijstelling voor kleine rechtspersonen om de toegezegd-pensioenregeling in de jaarrekening te verwerken als een toegezegde-bijdrage regeling. Dit houdt in dat niet alle risico's verbonden aan deze pensioenregeling tot uitdrukking zijn gebracht in de balans.

Kortlopende schulden
Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Daar waar geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Resultaatbepaling
Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten van het verslagjaar met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Positieve resultaten zijn verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Negatieve resultaten welke hun oorsprong vinden in het boekjaar zijn in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Baten
Onder baten wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar geleverde goederen en verleende diensten.

Subsidies
Subsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen.

Afschrijvingen
De afschrijvingen op de immateriële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de verkrijgingsprijs respectievelijk de kosten van ontwikkeling. De afschrijvingen op de materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Belastingen
De vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over het resultaat van het boekjaar, waarbij rekening wordt gehouden met permanente verschillen tussen de winstberekening volgens de jaarrekening en de fiscale winstberekening, en waarbij actieve belastinglatenties (indien van toepassing) slechts worden gewaardeerd voor zover de realisatie daarvan waarschijnlijk is.

8.4 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2019

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

	Software	Website	Totaal
	€	€	€
Boekwaarde begin	2.524	129.794	132.318
(Des)investeringen	0	22.050	22.050
Afschrijvingen	-668	-31.574	-32.242
Mutaties	-668	-9.524	-10.192
Boekwaarde einde	**1.856**	**120.270**	**122.126**

Afschrijvingspercentages

	%
Software	20
Website	20

Materiële vaste activa

	Inventaris	Vervoermiddelen	Verbouwingen	Totaal
	€	€	€	€
Boekwaarde begin	79.542	11.826	27.553	118.921
investeringen	31.654	0	0	31.654
Afschrijvingen	-28.415	-2.977	-11.255	-42.647
Mutaties	3.239	-2.977	-11.255	-10.993
Boekwaarde einde	**82.781**	**8.849**	**16.298**	**107.928**

Afschrijvingspercentages

	%
Inventaris	20
Vervoermiddelen	20
Verbouwingen	10

VLOTTENDE ACTIVA

	31 dec 2019	31 dec 2018
Voorraad	€	€
Drukwerk en souvenirs	68.911	69.076
Voorziening incourante voorraad	-40.423	-44.887
	28.488	**24.189**

Vorderingen

Handelsdebiteuren		
Debiteuren	356.839	306.327
Voorziening Dubieuze debiteuren	-4.650	-1.012
	352.189	**305.315**
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	0	39.727
Afdracht VPB huidig jaar	3.597	0
	3.597	**39.727**
Overlopende activa		
OHW Projecten	57.422	21.644
Vooruitbetaalde kosten	59.480	113.500
Overige overlopende activa	92.357	67.391
	209.259	**202.535**

Liquide middelen

Bank	362.058	199.438
Kas	6.143	6.896
	368.201	206.334

Eigen vermogen

	31 dec 2019	31 dec 2018
Geplaatst kapitaal	18.000	18.000

Het geplaatst aandelenkapitaal bestaat uit 18.000 gewone aandelen nominaal € 1,00

Overige reserves

	31 dec 2019	31 dec 2018
	€	€
Stand per 1 januari	105.363	55.363
Resultaatbestemming boekjaar	28.135	50.000
Stand per 31 december	133.498	105.363

Bestemmingsreserve ontwikkeling Personeel

	31 dec 2019	31 dec 2018
	€	€
Stand per 1 januari	39.498	0
Onttrekking 2019	-3.000	0
Resultaatbestemming boekjaar	5.000	39.498
Stand per 31 december	41.498	39.498

Voorzieningen

Voorzieningen

	Meerjarig onderhoud gebouwen	Voorziening jubilea	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari	50.000	8.036	58.036
Dotatie	10.000	1177	11.177
Onttrekking	-48.428	0	-48.428
Stand per 31 december	11.572	9.213	20.785

Kortlopende schulden

	31 dec 2019	31 dec 2018
Schulden aan groepsmaatschappijen		
Stichting Regionaal Bureau Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe	39.738	13.493
	39.738	13.493
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	202.545	468.670
	202.545	468.670
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	25.773	0
Vennootschapsbelasting	0	9.328
Loonheffing	59.043	51.513
Pensioenen	1.428	1.693
	86.244	62.534

	31 dec 2019	31 dec 2018
Overlopende passiva	€	€
Reservering vakantiedagen/vakantiegeld	109.316	111.954
Overige overlopende passiva	74.603	58.241
Projecten	443.504	63.025
Vooruitgefactureerde omzet	13.988	12.456
Investeringssubsidie Gemeente Arnhem	8.069	18.069
	649.480	263.745

8.5 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen

Fiscale eenheid
De vennootschap maakt samen met Visit Arnhem Nijmegen B.V. en VisitVeluwe B.V. deel uit van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. Op grond daarvan is de vennootschap hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld van de fiscale eenheid als geheel.

Bankgaranties
Per balansdatum is een bankgarantie afgegeven voor een totaalbedrag van € 8.250.

Leaseverplichtingen
Door de vennootschap zijn operational leaseverplichtingen aangegaan. Voor een bedrag van € 37.731,81 heeft deze verplichting een looptijd korter dan een jaar, voor een bedrag van € 28.735,16 een looptijd tussen 1 en 5 jaar. Er zijn geen verplichtingen met een looptijd langer dan 5 jaar.

Huurverplichtingen
Door de vennootschap zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan ter zake van huur van ruimten. Voor een bedrag van € 115.029,27 heeft deze verplichting een looptijd korter dan een jaar, voor een bedrag van € 26.275,92 een looptijd tussen 1 en 5 jaar. Er zijn geen verplichtingen met een looptijd langer dan 5 jaar.

Gestelde zekerheden
De vennootschap beschikt over een kredietfaciliteit. Ten behoeve hiervan zijn de volgende zekerheden verstrekt:
- Alle huidige en toekomstige inventaris en voorraden zijn verpand;
- Alle huidige en toekomstige rechten/vorderingen al dan niet voortvloeiende uit huidige en toekomstige rechtsverhoudingen uit hoofde van het bedrijf of beroep van de vennootschap.

Gebeurtenissen na balansdatum
De vennootschap heeft in het boekjaar 2020 te kampen met de gevolgen van het coronavirus. In hoeverre dit voor de rechtspersoon zal resulteren in een omzetdaling en toename van additionele kosten is niet bekend. De ondernemingsleiding heeft deze situatie onderkend en heeft maatregelen genomen om deze situatie het hoofd te bieden. Deze maatregelen zijn voor het bestuur reden om te vertrouwen op duurzame voortzetting van de ondernemingsactiviteiten. Derhalve is de jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

8.6 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2019

Baten	2019	2018
	€	€
Bijdrage Gemeenten		
Gemeenten Visit Veluwe	615.061	610.521
Gemeenten Rijk van Nijmegen	429.191	420.905
Gemeenten Regio Arnhem	468.706	459.144
Subsidie Arnhem inz Visit Arnhem	120.000	120.000
Subsidie Renkum inz VVV Oosterbeek	25.500	25.500
	1.658.458	1.636.070
Projectopbrengsten		
Gelderse Streken	292.712	299.660
GOBT Werkplan	160.061	141.762
Gelderse Streken Individueel	206.167	203.674
Hanzesteden	214.680	0
Kastelen en buitenplaatsen	38.364	59.127
Gelderland Herdenkt	110.916	0
Merkactivatie Veluwe	100.000	142.290
Verhaal van Gelderland	65.002	0
Toeristische Kansen A/N 2030	59.000	0
Roadshows Veluwe	60.029	0
House of Hospitality Veluwe	76.620	0
Routebureau Veluwe	53.858	0
Overige projectopbrengsten	317.715	457.290
	1.755.124	1.303.801
Marketing		
Marketingpakketten Arnhem Nijmegen	310.855	301.392
Marketingpakketten Visit Veluwe	264.799	252.186
Conventionbureau	41.496	39.153
	617.150	592.731
VVV Informatiedienst		
Winkelverkoop VVV locaties	134.061	169.840
Vierdaagsebemiddeling	168.294	202.317
	302.355	372.157

Lasten

	2019	2018
Projectkosten	€	€
Gelderse Streken	180.000	180.000
GOBT Werkplan	15.567	14.127
Gelderse Streken individueel	181.536	155.893
Hanzesteden	143.426	0
Kastelen en buitenplaatsen	25.864	46.627
Gelderland Herdenkt	25.043	0
Merkactivatie Veluwe	50.780	80.050
Verhaal van Gelderland	60.969	0
Toeristische Kansen A/N 2030	62.500	0
Roadshows Veluwe	23.926	0
House of Hospitality Veluwe	2.598	0
Routebureau Veluwe	6.338	0
Overige Projectkosten	135.992	304.420
	914.539	781.116
Marketing		
Inkoop marketingactiviteiten	519.270	349.638
	519.270	349.638
VVV Informatiedienst		
Winkelverkoop VVV kantoren	96.798	155.854
Vierdaagsebemiddeling	143.792	169.685
	240.590	325.539

	2019	2018
	€	€
Personeelskosten	2.059.876	1.782.899
Lonen en salarissen		
Brutolonen	1.567.088	1.375.336
Ontvangen Ziekengelduitkeringen	-39.130	-24.532
Doorbelaste personeelskosten	-44.565	-38.517
	1.483.393	1.312.287
Sociale lasten		
Premies sociale verzekeringswetten	258.178	221.196
Premie ziekteverzuimverzekering	39.505	20.000
	297.683	241.196
Pensioenlasten		
Pensioenlasten	175.005	145.706
	175.005	145.706

Personeelsleden

Bij de vennootschap waren in 2019 gemiddeld 35,55 personeelsleden werkzaam omgerekend naar fulltime equivalenten (2018: 32,55). Het brutosalaris per fte bedraagt in 2019 € 44.081 ten opzichte van € 42.253 in 2018.

De totale bezoldiging van de directie bedroeg in 2019: € 246.926 inclusief pensioenopbouw.

Overige personeelskosten	103.795	83.710

Afschrijvingen	62.276	62.047
Afschrijvingen immateriële vaste activa		
Afschrijvingskosten Website	29.531	20.256
Afschrijvingen overige IVA	2.711	668
	32.242	20.924
Afschrijvingen materiële vaste activa		
Afschrijvingskosten Invenatris	28.415	20.583
Afschrijvingskosten Vervoermiddel	2.978	2.978
Afschrijvingen verbouwingen	11.256	27.536
Vrijval investeringssubsidie Arnhem	-10.000	-10.000
Boekresultaat desinvestering mva	-2.615	26
	30.034	41.123
Overige bedrijfskosten	499.020	501.748
Overige bedrijfskosten		
Husvestingskosten	176.417	192.209
Autokosten	50.387	50.776
Kantoorkosten	125.529	142.265
Algemene kosten	146.687	116.498
	499.020	501.748
Financiële baten & lasten	1.276	1.500
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		
Ontvangen rente	1.276	1.500
	1.276	1.500
Belastingen resultaat		
Vennootschapsbelasting	5.637	13.774
	5.637	13.774

8.7 Overige gegevens en ondertekening Herre Dijkema

Accountantsverklaring

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2018

Het resultaat 2018 is als volgt bestemd:

Toevoegen Overige reserve	50.000	
Toevoegen Bestemmingsreserve ontwikkeling personeel	39.498	+
	89.498	

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2019

Voorstel is om het resultaat na belasting ad. € 33.135 als volgt te bestemmen:

Toevoegen Overige reserve	28.135	
Toevoegen Bestemmingsreserve ontwikkeling personeel	5.000	+
	33.135	

Het bovenstaande voorstel tot resultaatbestemming is reeds in deze jaarrekening verwerkt.

Ondertekening

Elst, 30 april 2020
Directeur: Dhr. Ir. H.M. Dijkema

8.8 Accountantsverklaring

Crowe

Crowe Peak

Jonkerbosplein 52
6534 AB Nijmegen
Postbus 451
6500 AL Nijmegen
Tel: 088 2055 000
E-mail: info@crowe-peak.nl
Website: www.crowe-peak.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de Raad van Commissarissen, aandeelhouders en directie van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. te Elst.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2019 van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. te Elst gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met RJ 640 Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2019;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. en haar groepsmaatschappijen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Crowe Peak Audit & Assurance B.V. *is statutair gevestigd te Rotterdam (Kvk nr. 24388761).*
Op alle diensten en (andere) opdrachten zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze zijn gepubliceerd op onze website.
Crowe Peak Audit & Assurance B.V. is een volledige dochtervennootschap van Crowe Peak B.V., lid van Crowe Global, een Zwitserse verein. Ieder lid van Crowe Global is een aparte en zelfstandige juridische entiteit. Crowe Peak Audit & Assurance B.V. en aan haar gelieerde entiteiten zijn niet verantwoordelijk of aansprakelijk voor enig handelen of nalaten van Crowe Global of ieder ander lid van Crowe Global. Crowe Global verleent geen professionele diensten en heeft geen eigendom in, of participeert niet in Crowe Peak Audit & Assurance B.V.

Crowe

B. Verklaring over in het jaarverslag opgenomen andere informatie
Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Alle informatie bevat die op grond van RJ 640 organisaties zonder winststreven is vereist. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ 640 organisaties zonder winststreven en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met RJ 640 Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening
De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640 Organisaties zonder winststreven.

In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Crowe

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

Crowe

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nijmegen, 30 april 2020

Crowe Peak Audit & Assurance B.V.

Was getekend

S.J. Wolberink RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

9. Jaarrekening Visit Arnhem Nijmegen B.V. 2019

9.1 Balans Visit Arnhem Nijmegen B.V. per 31 december 2019

	31 dec 2019		31 dec 2018	
ACTIVA				
Immateriële vaste activa		9.857		5.950
Materiële vaste activa		1.781		572
Voorraden		28.488		23.534
Handelsdebiteuren	164.820		145.589	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	234		7	
Vorderingen op overige verbonden maatschappijen	2.284.345		1.105.549	
Overlopende activa	60.179		78.826	
Vorderingen		2.509.578		1.329.971
Liquide middelen		37.918		4.971
Activa		2.587.622		1.364.998
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Geplaatst kapitaal	10.000		10.000	
Algemene reserve	12.480		0	
Winst lopend boekjaar	7.643		12.480	
		30.123		22.480
Kortlopende schulden				
Schulden aan groepsmaatschappijen	2.321.028		1.225.876	
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	19.122		91.853	
Schulden aan kredietinstellingen	0		14.064	
Overlopende passiva	217.349		10.725	
		2.557.499		1.342.518
Passiva		2.587.622		1.364.998

9.2 Staat van baten en lasten Visit Arnhem Nijmegen B.V. over 2019

	2019		2018	
Baten				
Bijdrage gemeenten	1.043.397		1.025.549	
Projectopbrengsten	414.057		55.289	
Marketingpakketten	338.475		320.967	
Gastheerschap (VVV)	302.355		372.157	
Totaal Baten		2.098.284		1.773.962
Lasten				
Projectkosten	199.235		37.560	
Marketing en produktontwikkeling	213.121		170.937	
Gastheerschap (VVV)	240.543		325.717	
Personeelskosten	1.111.610		917.602	
Afschrijvingen	34.207		18.541	
Overige bedrijfskosten	290.614		288.427	
Totaal kosten		2.089.330		1.758.784
Bedrijfsresultaat		8.954		15.178
Resultaat voor belastingen		8.954		15.178
Belastingen resultaat		1.311		2.698
Netto resultaat		7.643		12.480

10. Jaarrekening VisitVeluwe B.V. 2019

10.1 Balans VisitVeluwe B.V. per 31 december 2019

	31 dec 2019		31 dec 2018	
ACTIVA				
Vorderingen				
Handelsdebiteuren	105.331		91.600	
Vorderingen op overige verbonden maatschappijer	1.025.512		622.411	
Overlopende activa	32.326		70.467	
		1.163.169		784.478
Liquide middelen		26.239		37.675
Activa		1.189.408		822.153
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Geplaatst kapitaal	10.000		10.000	
Algemene reserve	12.489		0	
Winst lopend boekjaar	7.325		12.491	
		29.814		22.491
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers en handelskrediete	19.731		202.963	
Schulden aan overige verbonden maatschappijen	1.075.725		562.673	
Overlopende passiva	64.138		34.027	
		1.159.594		799.662
Passiva		1.189.408		822.153

10.2 Staat van baten en lasten VisitVeluwe B.V. over 2019

	2019		2018	
Baten				
Bijdrage gemeenten	615.061		610.521	
Projectopbrengsten	589.542		408.890	
Marketingpakketten	265.975		271.762	
Totaal Baten		1.470.578		1.291.173
Lasten				
Projectkosten	244.665		216.699	
Marketing en produktontwikkeling	304.777		372.512	
Personeelskosten	757.368		528.329	
Afschrijvingen	21.862		11.763	
Overige bedrijfskosten	132.862		146.203	
Totaal kosten		1.461.534		1.275.506
Bedrijfsresultaat		9.044		15.667
Resultaat voor belastingen		9.044		15.667
Belastingen resultaat		1.719		3.176
Netto resultaat		7.325		12.491

11. Jaarrekening Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe

11.1 Balans Stichting RBT Arnhem Nijmegen Veluwe per 31 december 2019 (na winstbestemming)

		31 december 2019		31 december 2018	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Vaste activa					
Financiële vaste activa	(1)				
Deelnemingen in groepsmaatschappijen			195.998		162.862
Vlottende activa					
Vorderingen	(2)				
Debiteuren		5.524		0	
Vorderingen op groepsmaatschappijen		39.738		23.108	
Overlopende activa		0		13.493	
			45.262		36.601
Liquide middelen	(3)		13.870		22.690
Totaal debet			255.130		222.153

		31 december 2019		31 december 2018	
		€	€	€	€
PASSIVA					
Algemene reserve	(4)		255.130		222.153
Kortlopende schulden					
Crediteuren	(5)	0		0	
Diversen	(6)	0		0	
			0		0
Totaal credit			255.130		222.153

11.2 Staat van baten en lasten Stichting RBT Arnhem Nijmegen Veluwe over 2019

		Realisatie 2019	Realisatie 2018
		€	€
Baten			
Subsidiebaten	(7)	1.658.458	1.636.069
Lasten			
Overige bedrijfslasten	(8)	1.658.458	1.636.069
Rentelasten en soortgelijke lasten	(9)	159	136
		-159	-136
Aandeel in het resultaat van deelnemingen	(10)	33.136	89.498
Saldo		32.977	89.362

12. Afsluiting en contactgegevens

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen
Dorpsstraat 14
6661 EK Elst

Postbus 156
6660 AD Elst

088 366 0250
info@toerismevan.nl

www.toerismevan.nl
www.partners.visitveluwe.nl
www.visitarnhemnijmegen.nl

LinkedIn

Het **Jaarplan 2020 en de begroting 2020 voor TVAN** staan op de onderstaande link weergegeven.

https://slider.toerismevan.nl/jaarplan-begroting-2020-visit-arnhem-nijmegen

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1615
Extern Zaak ID	Z/20/048692
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.1.3
Omschrijving	Ontwikkelingen bij Pluryn, 'Focus binnen Focus'.
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Schonenberg-Seelen, Melanie
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Druten	Elk van, S (Sjef)
Telefoonnummer steller	0618351277
E-mail adres steller	m.schonenberg-seelen@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota Ontwikkelingen bij Pluryn, 'Focus binnen Focus'.

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020

Voorgesteld besluit

t.k.n.

Besluit

t.k.n.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 48692

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Ontwikkelingen bij Pluryn, 'Focus binnen Focus'.

Kernboodschap
Deze nota bevat informatie over de totstandkoming van 'Focus binnen Focus'. Focus binnen Focus is een meerjarenherstelplan, opgesteld door Pluryn, met als doel om van Pluryn een financieel gezonde en toekomstbestendige organisatie te maken. Focus binnen Focus is een plan van Pluryn en nadrukkelijk geen gezamenlijk plan van Pluryn en gemeenten.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Toelichting
Pluryn heeft op aangeven van de banken met het oog op het financieel herstel een meerjarenherstelplan 'Focus binnen Focus' opgesteld. Voorafgaand aan dit plan heeft Pluryn een consultatieproces doorlopen waarbij ook wij, als onderdeel van regio Rijk van Nijmegen, nauw betrokken zijn geweest. Gemeenten hebben in deze gesprekken consistent betoogd dat de (financiële) hervormingen die Pluryn wil doorvoeren dienend moeten zijn aan de transformatie jeugd: zorg wordt tijdig, op maat en zo thuis als mogelijk geleverd. Zorg voor kwetsbare jongeren en kinderen staat voorop. Sterke aansluiting van Pluryn op het (boven-) regionale zorglandschap en reeds bestaande samenwerkingsverbanden tussen gemeenten en zorgaanbieders evenals samenwerkingsverbanden op het gebied van onderwijs is dan ook noodzakelijk.

Vanuit gemeenten is er waardering voor de inzet die Pluryn heeft betracht om de gemeentelijke visie op het meerjarenherstelplan te betrekken en te verwerken. Naast deze waardering zijn er echter ook de nodige zorgen geuit over de verwezenlijking van het plan. Hieronder volgt een uiteenzetting van de belangrijke zorgen/aandachtspunten die gedeeld zijn in de gemeentelijke bestuurlijke reactie:

- De uitwerking van de grote lijnen raakt op meerdere vlakken de gemeentelijke opdrachtgevende verantwoordelijkheid op o.a. financiën, vastgoedvraagstukken, onderwijs en veiligheid. Wij verwachten dat Pluryn hierin transparant opereert en tijdig en pro-actief afstemming zoekt met de betreffende gemeenten en regio's. Belangrijk hierin is dat Pluryn geen onomkeerbare stappen neemt voordat afstemming heeft plaatsgevonden met stakeholders, waaronder de gemeenten, over de meer gedetailleerde projectplannen en de impact hiervan op de continuïteit van zorg voor cliënten, de contractuele afspraken met gemeenten en de financiën van gemeenten.
- De (financiële) haalbaarheid, impact en risico's van Focus binnen Focus voor gemeenten. Focus binnen Focus bevat onvoldoende informatie om het plan hierop goed te kunnen beoordelen. Gemeenten verwachten dat Pluryn de hiervoor benodigde informatie gaat leveren om het noodzakelijke inzicht te kunnen verkrijgen.
- Focus binnen Focus is een plan op hoofdlijnen voor de gehele organisatie Pluryn en nog niet vertaald naar de jeugdzorgregio's en bovenregionale samenwerkingsverbanden waarin Pluryn actief is. Het is voor gemeenten essentieel dat

Pluryn zich organiseert naar een dienstbare (boven-) regionale governance structuur die aansluit bij de al bestaande samenwerkingsverbanden.

Gevolgen
Gemeenten hebben met Pluryn vastgesteld dat het waarmaken van de gezamenlijke ambities meer vergt dan het maken van afspraken in een keten: het gaat om samenwerken als en met partners binnen een netwerk. Ook de komende periode wordt werken aan structureel en stevig partnerschap tussen gemeenten en Pluryn van groot belang, als ook met de andere belangrijke stakeholders. We mogen elkaar niet verrassen met grote en impactvolle besluiten die de cliënt en/of de (gemeentelijke) financiën raken.

Gelet op wat we geleerd hebben de afgelopen periode en de zorgen die gemeenten ook hebben, hebben gemeenten en Pluryn afgesproken om te komen tot een overlegstructuur en – cyclus t.b.v. de monitoring van de voortgang en uitvoering van Focus binnen Focus en de door Pluryn te zoeken (inhoudelijke) aansluiting bij de zorgregio's. Hierbij zal uiteraard ook aandacht zijn voor de rol van de Jeugdautoriteit en de Inspectie. Zij zullen vanuit hun onafhankelijke rol de operationalisering van Focus binnen Focus volgen en tot bevindingen komen.

Voor ons als gemeente staat in deze vervolgfase -net als in de achterliggende periode- de continuïteit en kwaliteit van zorg voor kinderen, jongeren en volwassenen voorop. Wij blijven in direct contact met Pluryn in onze regio en houden in samenwerking met de overige gemeenten de vinger aan de pols.

Burgemeester en wethouders van Druten,

De secretaris, (a.i.) De burgemeester,

A.P.J.M. Litjens C.A.A. van Rhee-Oud Ammerveld

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1620
Extern Zaak ID	Z/20/047582
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.1.4
Omschrijving	Financiële scan Druten Wijchen door Provincie Gelderland
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Orsouw, van, Raoul
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§7 Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder(s) Druten	Brink, W. (Willy)
Telefoonnummer steller	088-4327190
E-mail adres steller	r.van.orsouw@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota raad Financiële scan Druten Wijchen door Provincie Gelderland
Herindelingsscan Druten Wijchen 2020_1

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW openbaar Druten	23 juni 2020
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de financiële scan Druten Wijchen, uitgevoerd door de Provincie Gelderland.

Besluit

Kennis te nemen van de financiële scan Druten Wijchen, uitgevoerd door de Provincie Gelderland.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 47582

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Financiële scan Provincie Gelderland

Kernboodschap
De financiële scan laat zien dat ondanks de algemene terugloop in financiële mogelijkheden voor alle gemeenten, de gemeenten Druten en Wijchen nog geen onoverkomelijke financiële problemen kennen. Dat betekent dat de financiële positie van de beide gemeenten de vorming van één nieuwe gemeente niet in de weg hoeft te staan.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
Mei-2020	Verzoek aan provincie tot uitvoeren herindelingsscan

Toelichting
De provincie Gelderland heeft in opdracht van de colleges van Wijchen en Druten een financiële scan uitgevoerd. Deze scan verschaft informatie over de financiële stand van zaken van de gemeenten en de financiële effecten van een bestuurlijke fusie tussen deze gemeenten. Deze informatie faciliteert de oriëntatie op de bestuurlijke toekomst van Wijchen en Druten. Het is een onderliggend stuk, vooral bedoeld voor de raadsleden, om bij hun meningsvorming over een bestuurlijke fusie mee te kunnen laten wegen.
Dat wil zeggen: welke financiële kansen en mogelijkheden, maar ook welke risico's zijn er voor de gemeente die na een bestuurlijke fusie zou ontstaan?
De kansen, effecten en mogelijkheden van een bestuurlijke fusie gaan vanzelfsprekend veel verder dan alleen financiële aspecten. In deze scan richten we ons echter alleen op het financiële deel.

In het algemeen worden de financiële mogelijkheden van een nieuwe gemeente voor het overgrote deel bepaald door de financiële positie van de "oude" gemeenten. Hoewel alle gemeenten terugloop in financiële mogelijkheden ervaren, kennen de gemeenten Druten en Wijchen nog geen onoverkomelijke financiële problemen. Dat betekent dat de financiële positie van de beide gemeenten de vorming van één nieuwe gemeente niet in de weg hoeft te staan. Dit betekent niet dat er geen risico's bestaan. Deze zijn er wel degelijk. Beide gemeenten kennen hun eigen specifieke risico's, die worden "meegenomen" naar de nieuwe gemeente.

De scan is gebaseerd op de (concept) jaarrekeningen 2019 en de vastgestelde meerjarenbegrotingen 2020-2023. De onlangs opgemaakte Perspectiefnota's maken hier dus nog geen deel van uit. Ter vergelijking zijn de cijfers over de laatste vijf jaar meegenomen. De conclusies uit de verschillende hoofdstukken van de scan zetten we hieronder uiteen. Voor nadere onderbouwing en toelichting verwijzen we naar de bijlage.

Structureel perspectief
De financiële positie van zowel Druten als Wijchen is voldoende. Wijchen heeft geen sluitende begroting 2020, Druten wel, maar in meerjarenperspectief zijn beide begrotingen, Wijchen zelfs ruim, sluitend. Na consolidatie (samenvoeging) van beide begrotingen ontstaan cijfers die zeer positief afsteken tegen het Gelders gemiddelde. Er ligt echter wel een fors risico bij beide gemeenten en dus ook bij de nieuwe gemeente. Dit risico is erin gelegen dat de lasten in het sociaal domein sterk oplopen.
We zien dit in de beide Perspectiefnota's 2020 ook terug in de verwachte negatieve begrotingsresultaten in het meerjarenperspectief.
Verder is het structurele beeld sterk afhankelijk van de keuzes van het nieuwe bestuur op het gebied van beleidsharmonisatie.

Effect algemene uitkering
Een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen leidt tot een inkomstenderving van € 350.000 op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Dit wordt voor het overgrote deel veroorzaakt doordat één van de maatstaven in de verdeling van het gemeentefonds een "vast bedrag per gemeente" is. Deze bedraagt ca. € 390.000 per gemeente. Wanneer twee gemeenten fuseren, ontvangt de nieuwe gemeenten maar één keer € 390.000. Door diverse kleine verschillen in overige maatstaven verwachten we een plus van ca. € 40.000.

Effect bestuurslaag
Bij een bestuurlijke fusie veranderen de bestuurskosten van de nieuwe gemeente ten opzichte van de oude gemeenten. Er is nog één raad, één burgemeester en één college van burgemeester en wethouders. Op basis van het inwoneraantal wordt het aantal raadsleden bepaald, alsmede de vergoeding die zij hiervoor ontvangen. Het aantal wethouders is binnen een bandbreedte van 2 tot 7,7 fte door de raad te bepalen. Een exacte berekening is op dit moment dus niet te maken, maar uitgaande van 6 wethouders is een besparing op de huidige bestuurslaag in te schatten van zo'n € 200.000.

Lokale lasten
De belastingdruk in de gemeenten Druten en Wijchen verschilt onderling weinig. Vooral door de stijging in de begroting 2020 liggen in de gemeente Wijchen de tarieven voor OZB wat hoger. Dit is vooral zo bij de niet-woningen. De nieuwe gemeenteraad zal uiteindelijk de keuzes moeten maken voor de tarieven voor de fusiegemeente. Uitgaande van een gelijkblijvende opbrengst voor de gemeente zullen de effecten voor individuele huishoudens zeer beperkt zijn.

Kapitaalgoederen
Kijken we naar buiten in Druten en Wijchen, dan zien we dat het onderhoudsniveau in de buitenruimte vergelijkbaar is (wegen, groen, verlichting, riool en vastgoed). De systematiek verschilt wel van elkaar. In Wijchen wordt jaarlijks gespaard in een voorziening om toekomstige vervangingen te kunnen bekostigen. In Druten worden vervangingen, met uitzondering van riolering en onderhoud vastgoed, met geleend geld bekostigd. Daarnaast hanteren de beide gemeenten andere definities van wat onderhoud is en wat vervanging.

Incidenteel perspectief
De nieuwe gemeente ontvangt bij een bestuurlijke fusie een vergoeding voor overgangskosten/frictiekosten. Dit bedrag komt op basis van de septembercirculaire 2019 uit op zo'n € 6,4 miljoen. Vanaf het jaar voorafgaand aan de fusie wordt deze vergoeding in vijf jaar uitgekeerd. Een deel van de kosten die hieruit betaald zouden

moeten worden, zijn al genomen bij de oprichting van de Werkorganisatie Druten Wijchen. Het is dan ook aannemelijk dat de frictiekostenvergoeding (ruim) voldoende is voor zaken zoals voorbereidingskosten, (tijdelijke) voorzieningen t.b.v. huisvesting en integratie beheer- en beleidsplannen.

Balanspositie
Bij de balansverhoudingen is het verschil tussen Druten en Wijchen het grootste. Wijchen heeft een relatief beperkte schuld, haar investeringen zijn grotendeels gefinancierd met eigen geld. Druten heeft veel meer gebruik moeten maken van het aantrekken van leningen om haar investeringen te financieren. Dat hoeft voor de financiële houdbaarheid van de nieuwe gemeente geen probleem te zijn. Wanneer de gemeente binnen de begroting voldoende ruimte heeft gereserveerd voor de rentelasten kan de gemeente prima aan haar verplichtingen voldoen. Het is wel zo dat bij eventuele renteschommelingen de financiële risico's een stuk groter zijn.

Weerstandsvermogen
Van beide gemeente is het weerstandsvermogen voldoende. Een goede vergelijking in de diepte is niet mogelijk. Weliswaar lijkt het weerstandsvermogen van Druten aanmerkelijk beter. Maar de gemeenten hanteren verschillende uitgangspunten bij het bepalen van de weerstandscapaciteit. En de weergave van de risico's van beide gemeenten verschilt.

Bouwgrondexploitaties
De huidige grondexploitaties van de beide gemeenten kennen geen onoverkomelijke risico's. De te verwachten verliezen zijn reeds afgedekt met voorzieningen op de balans. Grote winsten worden ook niet verwacht. De focus ligt meer op de toekomst. Zowel Druten als Wijchen kennen een grote woningbouwopgave: samen meer dan 2000 woningen bouwen voor de komende 10 jaar.

Gevolgen
De financiële scan op Druten en Wijchen laat overeenkomsten en verschillen zien. Als de raden kiezen voor een bestuurlijke fusie, dan hebben we keuzes te maken om de verschillen te overbruggen.
Momenteel vallen beide gemeenten onder het 'repressieve' toezicht van de provincie, wat de minst zware toezichtvorm betreft. Wanneer beide gemeenten kiezen voor een bestuurlijke fusie en hiertoe een herindelingsontwerp vaststellen, dan vallen de gemeenten onder het 'preventief' toezicht. Vanaf dat moment toetst de Provincie besluiten op het financieel belang. Dit toezicht moet voorkomen dat besluiten erg nadelig uitpakken voor de financiële positie van de nieuw te vormen gemeente.

Communicatie
De scan van de Provincie is een openbaar stuk. De provincie plaatst de scan op de de website.

Uitvoering of Vervolgstappen
Op 7 juli is er een gezamenlijke radenbijeenkomst Druten en Wijchen gepland. Tijdens deze bijeenkomst betrekken we ook de financiële scan.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Herindelingsscan Druten - Wijchen

Onderzoek naar de financiële positie van de gemeenten Druten en Wijchen en de nieuwe gemeente na een bestuurlijke fusie

Juni 2020

provincie Gelderland

Herindelingsscan
Druten - Wijchen

Onderzoek naar de financiële positie van de gemeenten Druten en Wijchen en de nieuwe gemeente na een bestuurlijke fusie

Provincie Gelderland

Juni, 2020

Documentinformatie

Aanvrager:	Colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Druten en Wijchen.
Opsteller:	Provincie Gelderland, Dick Schuurman
Met medewerking van:	Werkorganisatie Druten-Wijchen, Luuk Buijsrogge en Raoul van Orsouw
Versie:	1.1
Datum:	16 juni 2020
Verzonden:	16 juni 2020 aan de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Druten en Wijchen.
Openbaar:	Vanaf 23 juni 2020.
Onderzoeksvraag:	De colleges van Druten en Wijchen hebben de provincie Gelderland gevraagd hun oriëntatie op een bestuurlijke fusie van de beide gemeenten te faciliteren met een herindelingsscan. De scan kan helpen een beeld te verkrijgen van de huidige financiële situatie van de beide gemeenten en van de effecten die een herindeling heeft op de financiële positie.
Doel van dit rapport:	Het in beeld brengen van de financiële positie van de gemeenten Druten en Wijchen en van de nieuwe gemeente na herindeling aan de hand van een aantal financiële parameters en indicatoren. Daarnaast het in beeld brengen van de financiële consequenties van een herindeling.

Inhoud

Samenvatting 6
Conclusies 6
Aanbevelingen 9
1 Inleiding en doel van de herindelingsscan 10
1.1 Inleiding 10
1.2 Doel van de herindelingsscan 10
1.3 Uitgangspunten 11
1.4 Maatwerk 11
1.5 Covid-19 11
1.6 Leeswijzer 12
2 Kenmerken gemeenten Druten en Wijchen 13
2.1 Inleiding 13
2.2 Structuurkenmerken huidige gemeenten 13
2.3 Structuurkenmerken nieuwe gemeente 14
3 Directe financiële effecten 15
3.1 Inleiding 15
3.2 Algemene uitkering voor en na bestuurlijke fusie 15
3.3 Tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling 16
3.4 Frictiekosten 17
3.5 Implementatiebudget Werkorganisatie Druten Wijchen 18
3.6 Bestuurskosten 18
3.7 Samenvatting en conclusie 18
4 Financiële positie op basis van begroting en jaarrekening 20
4.1 Inleiding 20
4.2 Structureel en reëel begrotingsevenwicht huidige gemeenten 20
4.3 Financieel perspectief nieuwe gemeente 22
4.4 Sociaal Domein 24
4.5 Jaarrekeningen 25
4.6 Conclusie en aanbevelingen 25
5 Balansverhoudingen (Schulden en Vermogen) 26
5.1 Inleiding 26
5.2 Ontwikkelingen Eigen vermogen, bezittingen en schulden 26
5.3 Kengetallen die iets zeggen over de financiële positie: 27
5.4 Conclusie en aanbevelingen 29
6 Gemeentelijke belastingen en heffingen 30
6.1 Inleiding 30

6.2 Belastingaanslagen voor huishoudens 30
6.3 Ontwikkeling belastingen en heffingen 31
6.4 Scenario's na een herindeling 31
6.5 Overige belastingen en heffingen 33
6.6 Conclusie 33
7 Weerstandsvermogen 34
7.1 Inleiding 34
7.2 Weerstandscapaciteit huidige gemeenten 34
7.3 Risico's huidige gemeenten 35
7.4 Weerstandsvermogen huidige en nieuwe gemeente 36
7.5 Conclusie en aanbevelingen 36
8 Onderhoud kapitaalgoederen 37
8.1 Inleiding 37
8.2 Gemeentelijke praktijk 37
8.3 Conclusie en aanbevelingen 38
9 Grondbeleid 39
9.1 Inleiding 39
9.2 Keuzes bij de uitvoering van grondbeleid 39
9.3 Marktprognose/woningbouwopgave 39
9.4 Huidige grondexploitaties Druten en Wijchen 41
9.5 Grondexploitatie één gemeente Druten Wijchen 43
9.6 Conclusie en aanbevelingen 43
10 Bijlagen 45
10.1 Bijlage 1: Structuurkenmerken Druten en Wijchen 46
10.2 Bijlage 2: Mutatie uitkering Gemeentefonds 48
10.3 Bijlage 3: Berekening tijdelijke maatstaf herindeling 49
10.4 Bijlage 4 Deelname in gemeenschappelijke regelingen 50
10.5 Bijlage 5 Onderhoud kapitaalgoederen 51

Samenvatting

De gemeenten Druten en Wijchen hebben hun ambtelijke organisatie per 1 januari 2018 ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling "Werkorganisatie Druten-Wijchen"(WDW). Op dit moment vindt een oriëntatie plaats op de bestuurlijke toekomst van beide gemeenten. Om de oriëntatie goed te kunnen faciliteren is een beeld noodzakelijk van de gevolgen en effecten van een eventuele bestuurlijke fusie. Hierbij ook de financiële. Op verzoek van de colleges van burgemeester en wethouders van deze twee gemeenten heeft de provincie Gelderland een herindelingsscan uitgevoerd naar de financiële positie van de afzonderlijke gemeenten en de financiële gevolgen van een mogelijke bestuurlijke fusie. Hierbij zijn met ambtelijke input vanuit de WDW, op basis van de meerjarenbegroting 2020-2023 en de concept-jaarrekening 2019, vergelijkingen gemaakt van de financiële positie van op een aantal financiële indicatoren.

De scan laat zien dat de gemeenten Wijchen en Druten een voldoende financiële positie hebben. Bij beide gemeenten liggen de onderzochte financiële indicatoren nagenoeg allemaal boven het gemiddelde van Gelderland. Deze uitgangspositie geeft een representatief beeld van financiële uitgangspositie van de nieuwe gemeente die ontstaat bij een bestuurlijke fusie. Toekomstige ontwikkelingen als de (structurele) doorwerking van de coronacrisis, de ontwikkelingen in het Sociaal Domein, de komende herverdeling van het Gemeentefonds en de invoering van de Omgevingswet kunnen met name de begrotingen van beide gemeenten fors beïnvloeden. Dit geldt niet alleen voor Druten en Wijchen, maar voor alle Nederlandse gemeenten. Op dit moment zijn ze nog niet te kwantificeren en ook niet in de cijfers van deze scan meegenomen.
In deze samenvatting kunt u de belangrijkste conclusies en aanbevelingen lezen. Voor meer achtergrondinformatie verwijzen wij naar de volgende hoofdstukken van deze scan en naar de conclusies en aanbevelingen waarmee elk hoofdstuk wordt afgesloten en die hieronder zijn samengevat:

Conclusies

<u>Directe financiële effecten</u>
Bij een gemeentelijke herindeling kunnen de financiële consequenties, zowel in positieve als in negatieve zin worden beïnvloed door de keuzes van de nieuwe raad. Een aantal zaken zijn niet door beïnvloedbaar, maar treden op als gevolg van een herindeling:

- De algemene uitkering daalt structureel met € 350.000 per jaar, dit is 0,4%.
- Voor frictiekosten ontvangt de nieuwe gemeente een incidentele bijdrage van ca. € 6,4 miljoen.
- Een deel van de kosten die hieruit betaald zouden moeten worden, zijn al genomen bij de oprichting van de Werkorganisatie Druten Wijchen. Het is dan ook aannemelijk dat de frictiekostenvergoeding (ruim) voldoende zal zijn.
- De structurele kosten van bestuur zullen beperkt veranderen. De herindeling zorgt er voor dat een gemeente ontstaat van net iets meer dan 60.000 inwoners. Het bij dat aantal inwoners behorende aantal raadsleden en hun wettelijk bepaalde vergoeding, alsmede de salarisschalen voor de bestuurders maken dat het voordeel waarschijnlijk beperkt blijft tot ca. € 200.000, afhankelijk van de formatie-omvang van het college van burgemeester en wethouders.
- Voor in de wet genoemde functionarissen, de griffier en de gemeentesecretaris geldt dat er van beiden "maar" één nodig is. Afhankelijk van de inrichting van de organisatie er omheen kan sprake zijn van een kostenvoordeel.

Begroting 2020-2023
De financiële positie van zowel Druten als Wijchen is, op basis van de laatst vastgestelde begroting, voldoende. Wijchen heeft geen sluitende begroting 2020, Druten wel, maar in meerjarenperspectief zijn beide begrotingen, Wijchen zelfs ruim, sluitend. Na consolidatie (samenvoeging) van beide begrotingen ontstaan cijfers die positief afsteken tegen het Gelders gemiddelde. Er ligt echter wel een fors risico bij beide gemeenten en dus ook bij de nieuwe gemeente: "De lasten in het sociaal domein lopen sterk op". Maatregelen om dit af te remmen zijn noodzakelijk.

Vermogen en schulden
Bij de balansverhoudingen is zijn de cijfermatige verschillen tussen Druten en Wijchen het grootst. Wijchen heeft een relatief beperkte schuld en haar investeringen zijn grotendeels gefinancierd met eigen geld.
Druten heeft veel meer gebruik moeten maken van het aantrekken van leningen om haar investeringen te financieren. Dat hoeft voor de financiële robuustheid van de gemeente geen probleem te zijn. Wanneer de gemeente binnen de begroting voldoende ruimte heeft gereserveerd voor de rentelasten kan de gemeente prima aan haar verplichtingen voldoen. Het is wel zo dat bij eventuele renteschommelingen de financiële risico's een stuk groter zijn. De flexibiliteit in de begroting bij Druten is hierdoor wat beperkter. Een groter deel van de lasten is niet beïnvloedbaar.

Gemeentelijke belastingen en heffingen
De belastingdruk in de gemeenten Druten en Wijchen verschilt onderling weinig. Vooral door de stijging in de begroting 2020 liggen in de gemeente Wijchen de tarieven voor o.z.b. wat hoger. Dit is vooral zo bij de niet-woningen. De nieuwe gemeenteraad zal uiteindelijk de keuzes moeten maken voor de tarieven voor de fusiegemeente. Uitgaande van een gelijkblijvende opbrengst voor de gemeente zullen de effecten voor individuele huishoudens zeer beperkt zijn.
Vooruitlopend op de keuze van de raad is wel becijferd wat de meer- of minderopbrengst zal zijn: Uitgaan van de hoogste huidige tarieven (Wijchen) betekent een meeropbrengst van bijna € 500.000. Uitgaan van de laagste tarieven (Druten) betekent een minderopbrengst van € 1,2 miljoen. De totale OZB.-opbrengst van beide gemeenten samen is in 2020 ruim € 12,5 miljoen.
De heffingsgrondslag voor rioolrechten is verschillend. Uniformering kan worden overgelaten aan de nieuwe raad.

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen van beide gemeenten is voldoende, waarbij dat van Druten aanmerkelijk beter lijkt. Dit wordt echter veroorzaakt doordat beide gemeenten andere uitgangspunten hanteren bij het bepalen van de weerstandscapaciteit. Ook bij het bepalen van de risico's worden verschillende systemen gebruikt, die qua rekenmethodiek wel op elkaar aansluiten.
Het weerstandsvermogen van beide gemeenten is op dit moment voldoende. Onderling vergelijke is door het verschil in gehanteerde methodiek niet goed mogelijk

Onderhoud kapitaalgoederen
Op basis van de informatie in de begroting en jaarrekening is een diepgaande vergelijking tussen beide gemeenten op dit onderdeel niet goed te maken. De voorgeschreven paragraaf "Onderhoud kapitaalgoederen" biedt daarvoor te weinig informatie. De vanuit ambtelijke hoek aangeleverde gegevens laten zien dat er veel verschillen in systematiek van het omgaan met en onderhouden van de gemeentelijke kapitaalgoederen zit. In vergelijking met Wijchen zijn de Drutense plannen soms minder actueel. Daarnaast verschilt bij bijvoorbeeld wegen de het beleid. Daarbij is het wel zo dat er geen of zeer beperkt sprake is van achterstallig onderhoud en waar dit is ontstaan is er financiële ruimte om dit op te lossen.

Grondexploitatie
De huidige grondexploitaties van de beide gemeenten kennen op dit moment geen onbeheersbare risico's. De te verwachten verliezen zijn reeds afgedekt met voorzieningen in de

balans. Grote winsten worden evenmin verwacht. De focus ligt meer op de toekomst. Zowel Druten als Wijchen en daarmee de nieuwe gemeente kennen een grote woningbouwopgave. Zo geven de subregionale woonagenda (regio Nijmegen) en het woningmarktonderzoek 2019 aan dat beide gemeenten samen meer dan 2000 woningen moeten bouwen in de komende 10 jaar.

Aanbevelingen

- Onderzoek de mogelijkheden en neem de maatregelen om de curve van toenemende lasten van het Sociaal Domein af te buigen. Doe dit zoveel mogelijk gezamenlijk.
- Stem de systemen voor het bepalen van het weerstandsvermogen, zowel voor wat betreft de bepaling van de risico's als de weerstandscapaciteit op elkaar af. In de periode tot aan herindeling kan dan beter en objectiever worden gemonitord of het weerstandsvermogen voor de nieuwe gemeente (ruim) voldoende blijft.
- Zorg in de periode tot aan herindeling voor een heldere en éénduidige systematiek rondom het onderhoud van de kapitaalgoederen. Actualiseer daartoe zo nodig de vigerende beheerplannen en bepaal gezamenlijk de grenzen van onderhoud en vervanging/reconstructie.
- Ga voortvarend aan de slag met de woningbouwopgave die er op basis van de subregionale afspraken en woningmarktonderzoek, ligt voor beide gemeenten, om zo mogelijkheden te genereren de reservepositie nog verder te versterken.

1 Inleiding en doel van de herindelingsscan

1.1 Inleiding

De Gelderse gemeenten Druten en Wijchen hebben hun ambtelijke organisatie met ingang van 1 januari 2018 ondergebracht in één bedrijfsvoeringsorganisatie, de Werkorganisatie Druten Wijchen (hierna "de WDW"). Inmiddels is het gesprek over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten en de WDW volop gaande, zowel in de gemeenten als in de gemeenschap. Zo hebben beide raden onlangs moties ingediend met vragen over de voor- en nadelen van een bestuurlijke fusie. Ook het evaluatierapport van de WDW voedt dit gesprek. Deze evaluatie was afgesproken in het bedrijfsplan dat de raden bij de oprichting van de WDW hebben vastgesteld.

Om de oriëntatie op de bestuurlijke toekomst te faciliteren, is een goed beeld nodig van het proces van een bestuurlijke fusie en de gevolgen en effecten daarvan. Één van de zaken die daarbij nadrukkelijk aandacht verdient is een analyse van de financiële positie van beide gemeenten en vervolgens van de nieuw te vormen gemeente. In een herindelingsscan wordt dit uiteen gezet. Tegen deze achtergrond hebben de colleges van Druten en Wijchen op 12 mei 2020 in een brief aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland gevraagd om een herindelingsscan uit te voeren.

Ervaring wijst uit dat de financiële mogelijkheden van een nieuwe gemeente voor het overgrote deel worden bepaald door de financiële positie van de "oude" gemeenten. Ondanks de algemene terugloop in financiële mogelijkheden voor alle gemeenten kenden de gemeenten Druten en Wijchen ten tijde van het vaststellen van de begroting 2020-2023 nog geen onoverkomelijke financiële problemen. De financiële positie van beide gemeenten biedt een solide basis voor de vorming van één nieuwe gemeente. Dit betekent niet dat er geen risico's bestaan. Deze zijn er wel degelijk. Beide gemeenten kennen hun eigen specifieke risico's, die worden "meegenomen" naar de nieuwe gemeente. Daarnaast krijgt de eventueel nieuw te vormen gemeente, net als elke gemeente in Nederland, de komende periode te maken met bijvoorbeeld de verdere ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein, zowel aan de lasten als aan de baten (Rijksbijdragen) kant, de herverdeling van het Gemeentefonds, de structurele doorwerking van de coronacrisis en de invoering van de Omgevingswet.

De onzekerheid over deze zaken gelden voor elke gemeente, ze zorgen er voor dat een deel van de cijfers die we in deze scan presenteren er over 2 jaar heel anders uit kunnen komen te zien. Het betekent echter niet dat ons oordeel over de (financiële) kansen en mogelijkheden van de nieuwe gemeente wijzigt. Zowel Druten als Wijchen staan er op dit moment zodanig voor dat het reëel is te veronderstellen de komende ontwikkelingen aan te kunnen. Een fusie zou, op grond van het vergroten van de financiële slagkracht, er zelfs voor kunnen zorgen dat mogelijke financiële tegenvallers beter kunnen worden getackeld. De praktijk leert dat bij grotere gemeenten de problemen niet kleiner zijn , maar het beter mogelijk is om oplossingen te vinden.

1.2 Doel van de herindelingsscan

Het doel van deze herindelingsscan is om de gemeenten inzicht te geven in de financiële positie van de beide gemeenten en hoe deze twee en de nieuwe gemeente zicht verhouden tot de rest van de provincie Gelderland. Het is een onderliggend stuk, vooral bedoeld voor de raadsleden, om te betrekken bij de meningsvorming over een bestuurlijk samengaan.
Dat wil zeggen: welke financiële kansen en mogelijkheden, maar ook welke risico's zijn er voor de gemeente die na een bestuurlijke fusie zou ontstaan?
De kansen, effecten en mogelijkheden van een bestuurlijke fusie gaan vanzelfsprekend veel verder dan alleen financiële aspecten. Zo is versterking van de bestuurlijke en ambtelijke slagkracht uiteraard een belangrijke aspect. Maar ook verbetering van de dienstverlening kan een onderdeel zijn van de motivatie om te kiezen voor een bestuurlijke fusie. In deze scan hebben die aspecten geen prominente plek. Er wordt expliciet ingezoomd op het financiële deel.

1.3 Uitgangspunten

De financiële herindelingsscan is tot stand gekomen met input en feedback van de financieel beleidsmedewerkers van de WDW, zowel met kennis en ervaring van de huidige situatie van de beide gemeenten als van het recente verleden. In gezamenlijk overleg is afgesproken bij de cijfers over de ontwikkelingen in de afgelopen jaren terug te gaan t/m 2015. Dat betekent dat bij jaarrekening- en balansgegevens de ontwikkelingen van de laatste 5 afgesloten boekjaren zijn meegenomen.
Waar het gaat om de huidige stand van zaken is dit gedaan met de cijfers uit de laatste jaarrekening(2019) en laatste meerjarenbegroting (2020-2023) en zijn, waar mogelijk, uitgangspunten op elkaar afgestemd om onderling te kunnen vergelijken.
Voor de jaarrekening 20919 van beide gemeenten geldt dat het gaat om concepten. Op het moment van opstellen van deze scan vindt de accountantscontrole plats en moeten de beide gemeenteraden de jaarrekening 2019 nog vaststellen. Waar het gemiddelde van Gelderland is weergegeven voor (jaarrekening) 2019 is sprake van een (reële) inschatting op basis van de cijfers van de gemeenten die al bij de provincie Gelderland bekend zijn.
Om een helder beeld te krijgen van de aanpassingen van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de te ontvangen frictievergoeding voor de gemeentelijke herindeling heeft de provincie het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) geconsulteerd. Het Ministerie kon nog geen actuele cijfers voor 2020 aanleveren. De gehanteerde cijfers/aantallen zijn van 2019. De uitkomsten van berekeningen , op basis van deze cijfers zullen over het algemeen iets lager zijn dan in 2020. Omdat dit geld voor zowel Druten, Wijchen als de nieuwe gemeente betekent dit voor het uiteindelijke effect nauwelijks een afwijking.

Nadrukkelijk wordt aangegeven dat de komende herverdeling van het gemeentefonds niet is meegenomen in de scan. De invoering hiervan was voorzien voor 1 januari 2021 en is inmiddels met een jaar uitgesteld. Met name voor de toekomstige begrotingspositie van de beide huidige en de nieuwe gemeente kan dit van grote invloed zijn. Hier geldt dat de financiële consequenties (lees: voor-of nadelen van de herverdeling) zowel zullen optreden in geval van een bestuurlijke fusie en ook in geval hiervan wordt afgezien.

1.4 Maatwerk

De herindelingsscans die de provincie opstelt zijn altijd maatwerk. In het verleden lag de lead bij het opstellen van begrotings- en herindelingsscans bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Deze is enkele jaren gestopt met deze werkzaamheden. Wél levert zij nog de kenmerken van de gemeenten voor de berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds aan. Hetzij uit eigen bestanden hetzij via het C.B.S.
De provincie maakt bij het opstellen ook gebruik van de informatie en kennis van de beide gemeenten. Naast de vaste zaken als gemeentelijke belastingen, begrotings- en jaarrekeningresultaten en een analyse van de balans is, op verzoek van de gemeenten, kort aandacht geschonken aan de financiële ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein en de gehanteerde methodieken bij het ramen en vastleggen van cijfers over het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen.

1.5 Covid-19

De uitbraak van de coronapandemie heeft gezorgd voor een crisis die alle geledingen van onze samenleving raakt. Ook de gemeenten zien zich ineens geplaatst voor taken, anders dan de normale bedrijfsvoering. Hierdoor wordt een onevenredig beroep gedaan op de financiën van gemeenten. Langzaamaan beginnen de eerste gemeenten met bedragen naar buiten te komen van gemaakte kosten en gederfde inkomsten. Nog niet duidelijk is welk deel hiervan door de centrale overheid zal worden vergoed. Zeer waarschijnlijk is dat 2020 een jaar zal worden waarin de gemeenten een deel van hun reserves zullen moeten aanspreken. Daarnaast is het nog koffiedik kijken naar de doorwerking van deze crisis naar de komende jaren. Het lijkt er op dat sowieso het forse begrotingstekort dat de nationale overheid dit jaar gaat realiseren voor de komende jaren zal leiden tot bezuinigingen. In

hoeverre de lagere overheden hun bijdragen daar aan zullen moeten leveren is op dit moment niet te zeggen.
Dit alles maakt de komende begrotingsronde 2021-2024 voor alle gemeenten tot een onzekere. Ook voor Wijchen en Druten. In deze scan is, met de (mogelijke) consequenties geen rekening gehouden, omdat we het eenvoudigweg nog niet weten. Voor de inhoud van de scan maakt dat niet uit. De effecten van een herindeling blijven hetzelfde. De financiële consequenties in 2020 en verder zullen gelden voor zowel Druten en Wijchen als voor een heringedeelde gemeente alsook voor de andere gemeenten in Nederland

1.6 Leeswijzer

In de diverse onderdelen van de scan zijn zoveel mogelijke relevant financiële uitgangspunten, cijfers en kengetallen met elkaar vergeleken. Voor zover relevant, ter duiding van de uitkomsten van de individuele gemeenten en van de nieuwe gemeente is een Gelders gemiddelde toegevoegd. In alle grafieken en tabellen is Druten blauw weergegeven, Wijchen groen, het Gelders gemiddelde geel en de nieuwe gemeente zwart/grijs. De kleuren, maken onderdeel uit van de provinciale huisstijl, maar zijn verder willekeurig gekozen, evenals de volgorde van de gemeenten. Deze is zoveel mogelijk alfabetisch.

In hoofdstuk 2 worden de kenmerken van de huidige en nieuwe gemeente(n) nader toegelicht. Vervolgens richt de herindelingsscan zich op de specifieke onderwerpen zoals deze en de gemeenten samen met de provincie zijn bepaald. De onderwerpen sluiten over het algemeen aan bij eerdere herindelingsscans die binnen Gelderland zijn opgesteld.
Met uitzondering van hoofdstuk 2 is elk hoofdstuk afgesloten met een conclusie en eventuele aanbeveling(en)
In de samenvatting staan hoofdzakelijk de conclusies en aanbevelingen uit de diverse hoofdstukken In dit eerste gedeelte zijn het doel en de uitgangspunten van de herindelingsscan toegelicht.

2 Kenmerken gemeenten Druten en Wijchen

2.1 Inleiding

Voordat inzicht kan worden gekregen in de financiële levensvatbaarheid van de nieuwe gemeente, is het van belang om te weten hoe de structuur van deze gemeente eruit gaat zien. De structuurkenmerken worden weerspiegeld in een aantal verdeelmaatstaven die een belangrijke basis vormen voor de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds (de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten), maar ook voor de eigen inkomsten van de gemeente. In dit hoofdstuk zijn de kenmerken van zowel de afzonderlijke gemeenten, als de nieuw te vormen gemeente kort uiteengezet.

2.2 Structuurkenmerken huidige gemeenten

Het ministerie van BZK bepaalt op basis van gegevens van gemeenten en samen met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de structuurkenmerken van de gemeenten. Kenmerken, die allen in (feitelijke) cijfers zijn uit te drukken Zo ook voor Druten en Wijchen. Voor de bepaling van de uitgavenstructuur van een gemeente wordt aan elke gemeenten naast de grootte op basis van het aantal inwoners een classificatie toegekend voor de sociale structuur en de centrumfunctie. De kenmerken van de gemeenten, weergegeven Bijlage 1, zijn redelijk goed met elkaar te vergelijken. Qua gemeentegrootte wijken de gemeenten behoorlijk van elkaar af. Wat ze gemeen hebben is dat er sprake is van een hoofdkern (de kernen Druten en Wijchen) en diverse kleine kernen er omheen.

Voor de beide gemeenten is de classificatie als volgt

Gemeente	Inwoners	Inwonergroep	Sociale structuur	Centrum-functie*	Gem. WOZ-waarde woning
Druten	18.701	10.000 - 20.000	Redelijk	Weinig	€ 208.700
Wijchen	40.847	20.000 - 50.000	Redelijk	Redelijk	€ 226.750

Tabel 2.1 Classificatie Druten en Wijchen

** Bij "Centrumfunctie is de grootte van een kern en de afstand tot andere kernen in andere gemeenten bepalend voor de score/waarde.*

De gemeenten in Nederland zijn bij zowel de Sociale structuur (zwak, matig, redelijk, goed) als bij de Centrumfunctie (zonder, weinig, redelijk, sterk) ingedeeld in 4 verschillende groepen. De indeling in die groepen geschiedt op een aantal kenmerken/maatstaven.

In Bijlage 1 is het BZK ontvangen overzicht van de structuurkenmerken opgenomen. Het verschil in omvang tussen Druten en Wijchen maakt dat voor een vergelijking vooral de waarden uitgedrukt per 1000 inwoners relevant zijn.

Een aantal vermeldenswaardige zaken of verschillen:

- Wijchen is ruim 2 maal groter dan Druten, qua inwoners en woonruimten, en ruim 1,75 keer groter qua oppervlakte .
- Uitgedrukt in aantallen per 1.000 inwoners kennen beide gemeenten ongeveer evenveel mensen met een uitkering en een laag inkomen. Dit blijkt ook uit het feit dat beide gemeenten voor Sociale Structuur in dezelfde groep vallen, te weten "Redelijk".
- Beide gemeenten kennen een instelling voor voortgezet onderwijs. De gemeente Wijchen telt weliswaar meer leerlingen, maar relatief gezien is dit aantal in Druten hoger.

- Opvallend is dat het aantal bedrijfsvestigingen in beide gemeenten verhoudingsgewijs nagenoeg gelijk is.

- In beide gemeenten is sprake van meerkernigheid, waarbij Wijchen twee kernen meer heeft dan Druten. De maatstaf 'kernen' moet niet worden verward met 'bebouwde kom'. Het gaat hier, voor de berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds, om zogenaamde rastervierkanten van 500 bij 500 meter met minimaal 25 woningen. Als deze aan elkaar grenzen, worden ze als één kern gerekend (zie afbeelding 2.3). Hierdoor kan het voorkomen dat kernen die we normaal gesproken als 2 verschillende kernen beschouwen door de methodiek voor het gemeentefonds als één worden beschouwd, omdat ze aan elkaar grenzen (Druten/Puiflijk). Overigens is voor de berekening van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds het aantal kernen een factor, maar ook de grootte van een kern telt mee bij maatstaven (bijv. klantenpotentieel) die iets zeggen over de centrumfunctie.

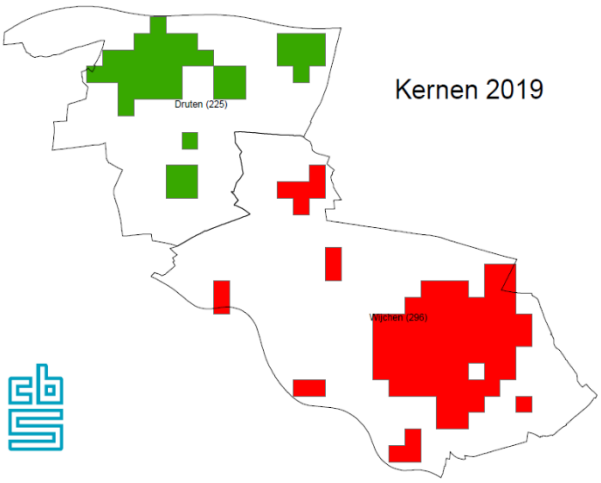

- Bij de gemeente Wijchen tellen 5 van de 7 kernen minder dan 500 adressen. Bij Druten is dit er maar één van de 5.

- Wijchen heeft met Batenburg een historische kern binnen de gemeentegrenzen.

- Wijchen heeft een redelijke centrumfunctie. Een functie die Druten niet heeft. Dit tekent zich vooral af bij het "regionaal klantenpotentieel"

2.3 Structuurkenmerken nieuwe gemeente

Omdat veel structuurkenmerken van Wijchen en Druten redelijk overeenkomen wijken de structuurkenmerken van de nieuwe gemeente nauwelijks af. In Bijlage 2 is (door BZK) het gemiddelde van de twee gemeenten afgezet tegen de waarden van de nieuwe gemeente. Daar waar een "afwijking" van 100% wordt geconstateerd is geen sprake van een verschil. De cijfers van de twee gemeenten kunnen eenvoudigweg worden opgeteld. In enkele gevallen is sprake van een kleine afwijking. Dit wordt dan veroorzaakt door de in de regelgeving opgenomen wijze van bepalen van het aantal. Daar waar de afwijkingen optreden kunnen ook kleine afwijkingen ontstaan in de berekening van de algemene uitkering voor de nieuwe gemeente. (Hoofdstuk 3).

3 Directe financiële effecten

3.1 Inleiding

Een gemeentelijke herindeling kent financiële consequenties, immers niet alleen de cijfers van de gemeenten worden bij elkaar opgeteld, ook de financiële systemen en methodieken moeten worden samengevoegd. Dit laatste kan plussen en minnen opleveren voor de nieuwe gemeente. Echter deze zijn voor het overgrote deel afhankelijk van de keuzes die de raad van de herindelingsgemeente maakt. In dit hoofdstuk richten wij ons op de baten en lasten die door de herindeling veranderen en waarop de gemeente geen enkele invloed uit kan oefenen. Dit zit voor al in de verdeling van het Gemeentefonds. In het vorige hoofdstuk zijn wij al ingegaan op de structuurkenmerken en diverse aantallen die al dan niet worden samengevoegd of herberekend. In dit hoofdstuk kijken we wat dit doet met het geld wat de gemeente van het Rijk ontvangt. Aan het einde van het hoofdstuk gaan we nog even kort in op de kosten van bestuurders en volksvertegenwoordigers. Een deel van deze kosten is niet beïnvloedbaar.

3.2 Algemene uitkering voor en na bestuurlijke fusie

Gemeenten ontvangen geld van de Rijksoverheid uit het Gemeentefonds. Hiermee betalen zij een deel van hun uitgaven. Gemeenten mogen grotendeels zelf bepalen waar ze dit geld aan besteden, maar hebben wel wettelijke taken te bekostigen. De gemeenteraad stelt de begroting vast, vervolgens zorgt het dagelijks bestuur van de gemeente dat beleidsuitgangspunten van de raad worden uitgevoerd binnen de door de raad gestelde financiële kaders en legt daarover weer verantwoording af aan de gemeenteraad in de jaarrekening.
Hoeveel geld individuele gemeenten uit het Gemeentefonds krijgen, hangt af van de kenmerken en de belastingcapaciteit van de gemeenten. De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel belasting een gemeente jaarlijks kan innen. Deze is gerelateerd aan de vastgestelde WOZ-waarden
De algemene uitkering wordt bepaald door de eenheden van de verdeelmaatstaven. Enkele jaren geleden waren er zo'n 60 verschillende verdeelmaatstaven. Met de overheveling van het Sociaal Domein naar het gemeentefonds zijn er nog ruim 20 verdeelmaatstaven bij gekomen. Met de herverdeling van het Gemeentefonds, die nu is voorzien voor 1 januari 2022, zal dit aantal ongeveer halveren.
In Bijlage 2 zijn de verdeelmaatstaven opgenomen die bij de berekening van de algemene uitkering voor de nieuwe gemeente wijzigen. Door de manier waarop ze berekend worden kunnen ze niet éénvoudig worden opgeteld.
Elke maatstaf heeft een bedrag 'per eenheid'. Aan de hand daarvan worden de uitkeringen uit het Gemeentefonds berekend. Daarbij komen nog een groot aantal integratie- en decentralisatie-uitkeringen. Dit zijn uitkeringen die tijdelijk aan het gemeentefonds zijn toegevoegd met een specifiek doel, waarvan de hoogte per ontvangend gemeente specifiek wordt vermeld. Of het zijn uitkeringen die vooralsnog op die manier worden verdeeld, maar waarvan het de bedoeling is deze op termijn onder te brengen in de objectieve verdeling via de maatstaven.

In tabel 3a is de berekening van de algemene uitkering van de gemeenten Druten en Wijchen en van de herindelingsgemeente. De berekening is ontvangen van het Ministerie van BZK en gemaakt op basis van de eenheden en maatstaven in 2019 en een circulaire uit 2019. Kiezen voor een actueler tijdstip/jaar zal voor de absolute bedragen voor de beide individuele gemeenten en de nieuwe gemeente verschillen laten zien. Het uiteindelijke effect zal hierdoor echter zeer beperkt beïnvloed worden.

Gemeente	Algemene uitkering	
	Absoluut	Per inwoner
Druten	€ 27.405.000	€ 1.465
Wijchen	€ 56.842.000	€ 1.392
Totaal	€ 84.247.000	€ 1.415
Nieuwe gemeente	€ 83.897.000	€ 1.409
Verschil	**€ -350.000**	**€ -6**

Tabel 3.a Mutatie algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De nieuwe gemeente zal dus bij herindeling een inkomstenderving van € 350.000 op de algemene uitkering uit het gemeentefonds te maken krijgen. Dit is 0,4% Dit wordt voor het overgrote deel veroorzaakt doordat één van de maatstaven een "vast bedrag per gemeente" is. Deze bedraagt ca. € 390.000. De diverse kleine verschillen in de maatstaven zoals hiervoor en in hoofdstuk 2 genoemd zorgen samen voor een plus van ca. € 40.000. Zie voor de berekening Bijlage 3.

Ontwikkelingen aan de lastenkant
Het wekt enige verbazing dat gemeenten financieel lijken te worden "gestraft" voor een gemeentelijke herindeling. Dat vraagt enige nuancering.

Bij een herindeling is de verwachting gerechtvaardigd dat, bijvoorbeeld door efficiencyvoordelen de daling in de algemene uitkering kan worden opgevangen. Daarnaast is er een in veel gevallen aanwijsbare daling in een deel van de bestuurskosten. Bij deze herindeling is die wellicht beperkt. (zie 3.6).

3.3 Tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling

In de regelgeving over de tijdelijke verdeelmaatstaf wordt de term 'herindeling' gebruikt. Deze term zal dan ook in deze en de volgende paragraaf worden gebruikt. Hiervoor kan echter ook 'bestuurlijke fusie' worden gelezen.
Bij het vormen van een nieuwe gemeente krijgt de gemeente te maken met overgangskosten, ook welfrictiekosten genoemd. Frictiekosten zijn lasten die nodig zijn voor de voorbereiding en implementatie van de nieuwe organisatie. Het gaat hierbij om lasten die zonder bestuurlijke fusie/herindeling niet gemaakt zouden zijn en die per definitie extra en tijdelijk zijn.
De tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling is bedoeld om de nieuwe gemeente in de frictiekosten tegemoet te komen. Naar de hoogte van de extra lasten om de bestuurlijke en ambtelijke organisatie opnieuw in te richten is onderzoek gedaan.
Voor gemeenten die herindelen vanaf 1 januari 2015 is naar aanleiding van dat onderzoek de maatstaf met 25% verruimd. De maatstaf wordt uitgekeerd over een periode van vijf jaar. De extra uitkering van 25% in <u>het jaar voorafgaand</u> aan de herindeling, het restantbedrag in de vier jaar daaropvolgend. De ontvangers van de extra uitkering in het jaar vooraf zijn de gemeenten in het herindelingstraject, tot uitdrukking komend in het herindelingsadvies. De betrokken gemeenten ontvangen allen een gelijk bedrag. Het past de fusiepartners samen afspraken te maken over het gebruik en/of reserveren van het bedrag dat voorafgaand aan de herindeling wordt ontvangen te maken.
De bedragen vanaf de datum van herindeling komen toe aan de nieuwgevormde gemeente:
40% in het jaar van herindeling en 20% in elk van de 3 volgende jaren.
Om een indicatie te geven is de omvang van de maatstaf herindeling op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2019 berekend. In tabel 3.4 staat aangegeven wat dat voor de nieuw te vormen gemeente betekent. In bijlage 3 wordt gedetailleerd inzichtelijk gemaakt hoe de tijdelijke verdeelmaatstaf wordt berekend. De opbrengst van deze tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling wordt vooral bepaald door het aantal gemeenten dat wordt heringedeeld en het aantal inwoners dat daarbij betrokken is.
De tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling zou op basis van de inwonersgegevens 2019 en op basis van de voorlopige uitkeringsfactor voor 2019, te weten 1,567 conform de septembercirculaire 2019, uitkomen op afgerond € 6,4 miljoen. Omdat de uitkeringsfactor in verband met de groei van het Gemeentefonds jaarlijks toeneemt is verwachting is gerechtvaardigd dat dit bedrag, bij een herindeling per 1 januari 2023 zal uitkomen op ca. € 6,75 miljoen. In Bijlage 3 is de gehele berekening van de maatstaf opgenomen. Het uiteindelijke bedrag van de vergoeding kan eerst worden bepaald waanneer het aantal inwoners op het moment van herindeling bekend is en de actuele stand van het gemeentefonds voor het eerste jaar van de herindeling. In de rest van de herindelingsscan hanteren we het zekere bedrag van € 6,4 miljoen

Uitgaand van voorlopige/voorzichtige € 6,4 miljoen wordt dan het betaalritme:

Jaar	Jaarbedrag	*Totaal*	Toelichting
2022	*€ 1.280.000*	***€ 1.280.000***	*Extra uitkering Druten en Wijchen ontvangen beiden € 640.000, samen 20% bovenop het totaal.*
2023	€ 2.016.000		40 %
2024	€ 1.008.000		20 %
2025	€ 1.008.000		20 %
2026	€ 1.008.000		20%
		€ 5.120.000	
Totaal		**€ 6.400.000**	

Tabel 3.b Herindelingsbijdrage voor nieuwe gemeente

3.4 Frictiekosten

Uit onderzoeken, bijvoorbeeld van de Raad voor het Openbaar Bestuur (Rob) bij heringedeelde gemeenten blijkt dat gemeenten meer lasten aan de herindeling toeschrijven dan bedrijfseconomische principes rechtvaardigen. Een nauwkeurige beoordeling van de frictiekosten van een achttal herindelingen in Overijssel bracht de toenmalige Raad voor de Financiële Verhoudingen*) (Rfv) in 2003 nog tot de conclusie dat daar de volledig aan de herindeling toegerekende lasten inderdaad voor 100% gedekt kunnen worden uit de verdeelmaatstaf herindeling.
Daarnaast concludeerde de Rfv dat de gedeeltelijk toegerekende lasten gemiddeld voor die achtgemeenten voor 36% worden gedekt. Overigens verschilden die dekkingspercentages tussen de gemeenten onderling aanzienlijk. De oorzaken daarvan moeten gezocht worden in factoren als verschillend eigen beleid met betrekking tot de aanpak, verschillende (historisch gegroeide)omstandigheden en dergelijke. Toch heeft het Rijk vanaf 2014 de frictiekostenvergoeding verhoogd. Het deel (20%, zie tabel 3.b) dat vanaf die tijd meer wordt ontvangen, wordt al in het jaar voorafgaand aan de herindeling een de fusiepartners uitgekeerd.
Voorbeelden van frictiekosten zijn:

- Extra kosten van voorbereiding van de herindeling
- Organisatieonderzoek
- Integratie beheerplannen
- Voorlichting
- Wachtgelden (alleen als gevolg van deze herindeling)
- Boventalligen (alleen als gevolg van deze herindeling)
- Verhuizing en tijdelijke voorzieningen t.b.v. verhuizing
- Ontwikkelen huisstijl

Volgens de commissie Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) behoren frictiekosten voorafgaand aan de herindeling verantwoord te worden ten laste van de exploitatie van de afzonderlijke herindelingspartners. In het laatste jaar voorafgaand aan de herindeling ontvangen beide gemeenten, zoals hiervoor al aangegeven, al een deel van de frictiekostenvergoeding.
Door deze verantwoordingswijze zullen de frictiekosten eventueel door een vermindering van de algemene reserve terecht komen bij de nieuwe gemeente.

Omdat iedere herindeling haar eigen bijzonderheden kent, is het goed om een raming op te stellen van de frictiekosten en een budgetverantwoordelijke daarvoor aan te wijzen, zowel voor de periode voorafgaand aan de herindeling als daarna.

*) *De Rfv is enkele jaren geleden opgegaan in het Rob*

3.5 Implementatiebudget Werkorganisatie Druten Wijchen

Om de vorming van Werkorganisatie Druten Wijchen mogelijk te maken is door de beide gemeenten een implementatiebudget vrijgegeven. De gemeenten Druten en Wijchen hebben hiervoor € 3,2 miljoen beschikbaar gesteld. De provincie Gelderland heeft hieraan € 0,8 miljoen subsidie toegevoegd om de harmonisatie op ICT gebied een extra impuls te geven. In onderstaande tabel is de uitputting van het implementatiebudget weergegeven. Per 1-1-2020 resteert op basis van de conceptcijfers 2019 nog € 1,6 miljoen.

Een deel van de frictiekosten zijn al gemaakt binnen het implementatiebudget WDW. Hoewel op voorhand niet echt een inschatting te maken is gaan we er vanuit dat de van het Rijk te ontvangen frictiekosten daarmee ruim voldoende zal zijn..

Budgetonderdeel	Toegekend budget	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Restant budget	
				Absoluut	In proc.
Incidentele projectkosten	807	754	17	36	4%
Flankerend beleid / sociaal plan	762	47	185	530	73%
Harmonisatie informatisering	1.836	910	225	701	43%
Frictiekosten automatisering	631	51	211	369	41%
Totaal implementatiebudget	**4.036**	**1.763**	**638**	**1.635**	41%

Tabel 3.c. Aanwending budget voor invoering Werkorganisatie Wijchen-Druten

3.6 Bestuurskosten

Bij een herindeling veranderen de bestuurskosten van de nieuwe gemeente ten opzicht van de oude gemeenten. Er is nog één raad, één burgemeester en één college van burgemeester en wethouders. Toch betekent dit niet per definitie een forse besparing op de lasten. In geval van een herindeling Druten/Wijchen zal er één burgemeester minder zijn, minder raadsleden en minder wethouders.

Verwant aan de bestuurders en raad zijn de in de Gemeentewet genoemde functionarissen de gemeentesecretaris en de griffier. Omdat het aan de nieuwe gemeente is om de organisatie in te richten kunnen wij geen inschatting geven van de financiële voordelen van het feit dat er “slechts” één griffier en één gemeentesecretaris zal zijn. Het is aan de nieuwe gemeente zelf om te bepalen hoe de ondersteuning van deze functionarissen vorm te geven.

In eerste instantie becijferden wij een voordeel van ca. € 350.000. Dit was nog gebaseerd op een inwoneraantal van nét onder de 60.000 (1-1-2019). Intussen is duidelijk dat per 1 januari 2020 het aantal inwoners van Druten en Wijchen samen boven de 60.000 ligt. De schalen voor bestuurders en de vergoedingstabellen voor raadsleden kennen een volgende hogere stap bij 60.000 inwoners. Hierdoor zal in mindere mate sprake zijn financiële voordelen. Bovendien is daarbij van belang welke formatie-omvang de gemeente kiest voor het college van B & W. Een voordeel dat dan in de buurt ligt van de € 200.000 (bij een aanname van 6 fte wethouders voor de nieuwe gemeente) is dan waarschijnlijk. Indien de nieuwe gemeente kiest voor een ander aantal wethouders kan dit bedrag hoger of lager uitvallen.

3.7 Samenvatting en conclusie

Bij een gemeentelijke herindeling kunnen de financiële consequenties, zowel in positieve als in negatieve zin worden beïnvloed door de keuzes van de nieuwe raad. Een aantal zaken zijn niet door beïnvloedbaar, maar treden op als gevolg van een herindeling:

- De algemene uitkering daalt structureel met € 350.000 per jaar, dit is 0,4%.
- Voor frictiekosten ontvangt de nieuwe gemeente een incidentele bijdrage van ca. € 6,4 miljoen.

- Een deel van de kosten die hieruit betaald zouden moeten worden, zijn al genomen bij de oprichting van de Werkorganisatie Druten Wijchen. Het is dan ook aannemelijk dat de frictiekostenvergoeding (ruim) voldoende zal zijn.
- De structurele kosten van bestuur zullen beperkt veranderen. De herindeling zorgt er voor dat een gemeente ontstaat van net iets meer dan 60.000 inwoners. Het bij dat aantal inwoners behorende aantal raadsleden en hun wettelijk bepaalde vergoeding, alsmede de salarisschalen voor de bestuurders maken dat het voordeel waarschijnlijk beperkt blijft tot ca. € 200.000, afhankelijk van de formatie-omvang van het college van burgemeester en wethouders.
- Voor in de wet genoemde functionarissen, de griffier en de gemeentesecretaris geld dat er van beiden "maar" één nodig is. Afhankelijk van de inrichting van de organisatie er omheem kan sprake zijn van een kostenvoordeel.

4 Financiële positie op basis van begroting en jaarrekening

4.1 Inleiding

De gemeenteraad dient er volgens de Gemeentewet op toe zien dat de jaarlijkse begroting structureel en reëel in evenwicht is, dat wil zeggen dat de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten. Hiervan kan worden afgeweken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht. Het financiële toezicht op gemeenten is in de Gemeentewet opgedragen aan de provincies. De provincie ziet op toe op de financiële huishouding van de gemeenten. In dat kader toetst de provincie Gelderland jaarlijks de begroting en meerjarenramingen, de jaarrekening en tussentijdse financiële rapportages van de gemeenten.
Behalve op het structurele en reële evenwicht van de begroting, let de toezichthouder o.a. ook op de ontwikkeling van het weerstandsvermogen, de kengetallen en de grondexploitatie van de gemeenten. Onderwerpen die in de volgende hoofdstukken nader worden belicht.
Als de provincie constateert dat de begroting van een gemeente niet structureel en reëel in evenwicht is en herstel van dit evenwicht niet wordt aangetoond, behoeven de begroting en de wijzigingen daarop gedurende het jaar goedkeuring van Gedeputeerde Staten (GS). Deze situatie wordt ook wel aangeduid met de term preventief toezicht.
Als de begroting aan de wettelijke vereisten voldoet, is er in de regel vooraf geen goedkeuring van GS nodig. De begroting wordt dan voor kennisgeving aangenomen, er is dan sprake van repressief toezicht (minst belastende vorm).
In de jaarrekening legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de raad. Over het gevoede beleid, de behaald en wellicht nog niet behaalde doelstellingen en over de financiën. Vanuit het financieel toezicht is de jaarrekening onder meer van belang voor het beoordelen van de eerst daarop volgende begroting. Zijn de structurele effecten in enig jaar meegenomen in de volgende begroting of zijn wellicht maatregelen getroffen ?

4.2 Structureel en reëel begrotingsevenwicht huidige gemeenten

In deze paragraaf wordt de begrotingspositie van de huidige gemeenten Druten en Wijchen belicht. Daarbij wordt de nadruk gelegd op het structurele begrotingsbeeld van de beide gemeenten, zoals beoordeeld door de provincie aan de hand van de door de gemeenteraden vastgestelde begroting 2020. Gedeputeerde Staten van Gelderland maakt het oordeel over de begroting jaarlijks kenbaar aan de gemeentebesturen door een toezichtbrief. Daarbij wordt tevens van de gelegenheid gebruikt gemaakt eventueel andere relevante opmerkingen over de financiële positie van de gemeente onder de aandacht van de raad te brengen. De toezichtbrieven voor 2020 van Druten en Wijchen zijn begin 2020 door GS vastgesteld en aan de gemeenten verzonden.

Bij de weergave van de financiële positie maken we in deze herindelingsscan onderscheid tussen het saldo van de vastgestelde begrotingen en jaarrekeningen en het door de provincie daaruit berekende structurele en reële saldo. Beide berekeningen komen terug in de volgende grafieken. De gemeenten kunnen onderling het beste vergeleken worden op het door de provincie berekende saldo.

Voor het berekenen van het structurele en reëel in evenwicht zijn van de begroting worden de incidentele effecten gecorrigeerd door de provinciale toezichthouder. Verder worden ook niet concreet onderbouwde bezuinigingstaakstellingen op de begrotingsuitkomsten gecorrigeerd. Bezuinigingen moeten concreet worden benoemd, zodat er een grote mate van zekerheid is dat deze ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Verder wordt voor een realiteitstoetsing van de raming van de algemene uitkering de meicirculaire 2019 als uitgangspunt genomen.

In grafiek 4.1 zijn de vastgestelde begrotingssaldi 2020-2023 van de beide gemeenten weergegeven inclusief de financiële effecten van de daarbij aangenomen amendementen. In grafiek 4.2 het structureel en reële saldo, zodat dat door ons is becijferd als basis voor de bepaling van de toezichtvorm voor 2020.

Om de saldi enigszins te kunnen duiden is een nadere analyse van de door de individuele gemeenten gekozen uitgangspunten noodzakelijk. Op voorhand kan daarbij worden aangegeven dat bij zowel Druten als Wijchen, voor het bepalen van de toezichtvorm, er op de vastgestelde begroting geen negatieve correcties zijn uitgevoerd. Dat betekent dat wij van mening waren dat sprake is van het schetsen van een reëel beeld op het moment van vaststelling van de begroting van de gemeenteraad.

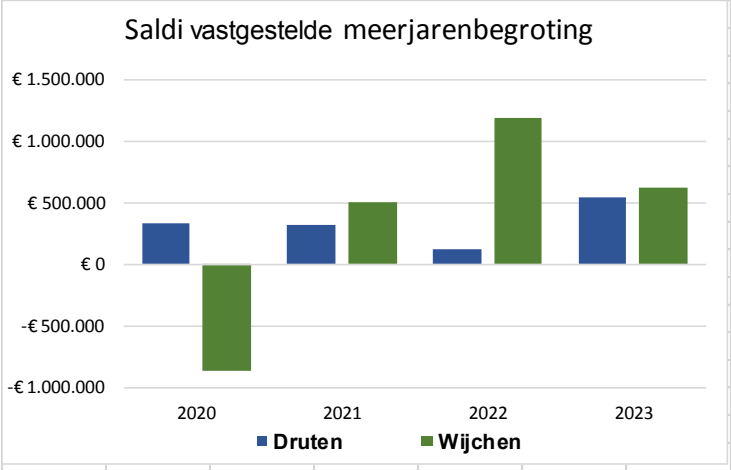

Grafiek 4.1. Saldi vastgetselde meerjarenbegroting 2020-2023

Verder valt op dat de meerjarenbegroting van Wijchen begint met een negatief saldo, maar verder snel weer uit dat dal klimt en dat die van Druten redelijk stabiel is. Een beeld dat voor de gemeentegrootte van beide gemeenten zeker niet uit de toon valt.

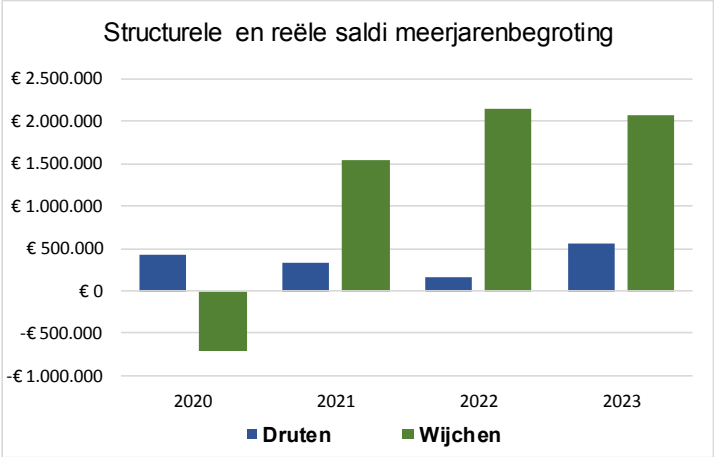

Grafiek 4.2. Structurele saldi meerjarenbegroting 2020-2023

De belangrijkste opmerkingen, overeenkomsten en verschillen tussen beide begrotingen:

- Beide gemeenten hebben al rekening gehouden met de effecten van de septembercirculaire 2019 van het Gemeentefonds. Deze betekende in alle 4 jaren een positieve bijstelling van de inkomsten.
- In het Gemeentefonds zit in de jaren 2019-2021 een extra rijksbijdrage van € 1 miljard, verdeeld over de 3 jaren. Voor 2022 en verder is er geen toezegging dat dit geld ook beschikbaar wordt gesteld. Het is gemeenten toegestaan, onder voorwaarden, eenzelfde bedrag als inkomst te ramen in de jaren 2022 en 2023. De gemeente Wijchen heeft daarvoor in 2022 en 2023, net als de helft van de Gelderse gemeenten een “fictieve” inkomst meegenomen, voor Wijchen een bedrag van € 680.000. De gemeente Druten heeft, net als de andere helft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid. Voor haar zou het bedrag anders ca. €330.000 zijn. Gemeenten realiseren zich dat ze door het ramen van deze inkomst een risico lopen.
- Het bedrag voor onvoorziene uitgaven bedraagt in Druten € 10.000 en in Wijchen € 250.000. Voor de bepaling van de toezichtvorm laten wij deze buiten beschouwing.
- De gemeente Wijchen heeft in de jaren 2021 -2023 ruimte gereserveerd voor nieuw beleid, oplopen van € 800.000 tot € 1.200.000. Bij de beoordeling van de begroting wordt dit als (potentiële) ruimte gezien. Dit verklaart ook dat het structureel en reëel saldo een flink stuk positiever is dan het vastgestelde saldo.

- Bij de gemeente Druten is in deze begroting nog geen sprake van extra druk door de hoge lasten van het Sociaal Domein. Wijchen voelt die wel en heeft voor het afdekken onder meer de o.z.b. extra verhoogd. De uitkomsten van de jaarrekening 2019 en het lopende jaar 2020 laten zien dat ook in Druten dit langzaam aan een issue wordt. Vanuit financieel oogpunt gezien lijkt een gezamenlijke aanpak die kan leiden tot een afremmen van de groei van de uitgaven en wellicht zelfs een kostenreductie positief voor de nieuwe gemeente. In paragraaf 4.3 en 4.5 is hiervoor nog aandacht.
- Bij Druten is onvoldoende uit de begroting te herleiden in hoeverre de in de begroting opgenomen budgetten voor het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen voldoende zijn voor het dekken van de uitgaven die nodig zijn om het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau te realiseren.

Toezichtvorm
Voor zowel Druten als Wijchen is voor 2020 het repressieve toezicht van kracht. Bij het in kennis stellen van de gemeenteraden van deze beslissing zijn wel opmerkingen gemaakt. Bij Druten richten deze zich met name op het inzicht in de onderhoudstoestand en de benodigde budgetten voor de gemeentelijke kapitaalgoederen, bij Wijchen op de inkomstenramingen 2022 en 2023 voor de jeugdzorg.

Gemeenschappelijke regelingen
Voor beide gemeenten geldt dat een deel van hun taken worden uitgevoerd binnen een gemeenschappelijke regeling. In Bijlage 4 is een overzicht opgenomen van de gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeenten participeren. Voor het grootste deel sluit dit op elkaar aan. Wijchen participeert samen met Nijmegen in de gemeenschappelijke regeling Bijsterhuizen. Druten participeert in de “slapende” GR Maas en Waal en in Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal. Van deze laatste zijn de taken verzelfstandigd en ondergebracht in een BV. De gemeenten staan op afstand, de bijdragen zijn afgekocht. De GR is in stand gehouden om de gemeenten toch de mogelijkheid te bieden inhoud te geven aan regionaal openluchtrecreatiebeleid en regionaal toeristisch-recreatief beleid.

4.3 Financieel perspectief nieuwe gemeente

Een bestuurlijke fusie zal leiden tot een consolidatie (samenvoeging) van de afzonderlijke begrotingen. De uitkomsten per gemeente uit grafiek 4.2 worden dan normaliter bij elkaar opgeteld. Voor de consolidatie is het echter van belang de begrotingssituatie zoveel mogelijk te bezien op en met dezelfde uitgangspunten. Voor Druten en Wijchen is zijn de verschillen beperkt. De in de vorige paragraaf genoemde opmerkingen, verschillen en overeenkomsten zijn bijna allen al verwerkt bij de bepaling van structurele saldo. Allen het inzetten van (fictieve) gelden voor de jeugdzorg, door Wijchen wel en door Druten niet opgenomen is niet aangepast. Voor de cijfers in de grafiek 4.3, waarin de saldi zijn uitgedrukt per inwoner en vergeleken met het Gelders gemiddelde, zijn de die ramingen voor 2022 en 2023 in mindering gebracht.

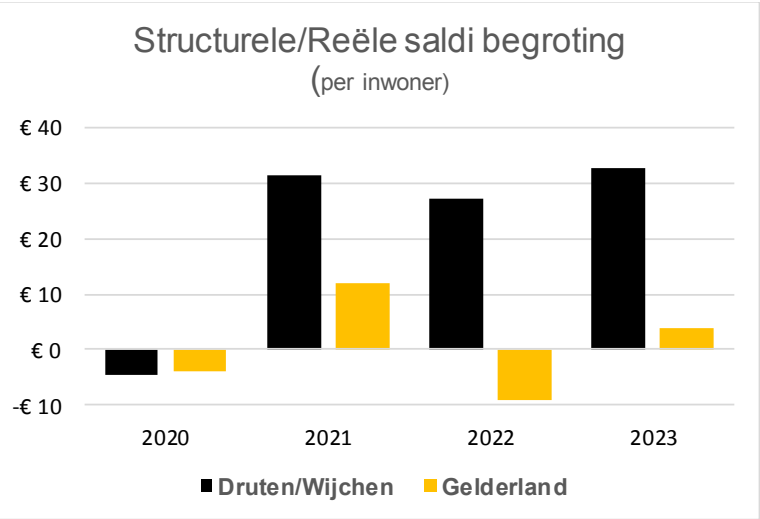

Grafiek 4.3 Structurele en reële saldi begroting 2020-2023

Uit grafiek 4.3 valt direct te herleiden dat de nieuwe gemeente er in verhouding tot het gemiddelde in Gelderland prima voor staat. Toch een aantal opmerkingen om het grote verschil beter te kunnen duiden:

- De bedragen voor de nieuwe gemeente zijn voor 2021-2023 positief beïnvloed doordat wij de geraamde ruimte voor nieuwe beleid in Wijchen positief hebben gecorrigeerd. Dit betekent een bijstelling per inwoner van ca. € 13 per inwoner in 2021 en € 20 in 2022 en 2023.
- De helft van de Gelderse gemeenten heeft (net als Wijchen) in 2022 en 2023 een fictieve inkomst voor jeugdzorg geraamd. In Gelderland in totaal voor ca. € 20 miljoen. Zonder deze bedragen zou de cijfers voor Gelderland in 2022 en 2023 nog € 10 per inwoner lager liggen
- Voor forse daling van 2021 naar 2022 zijn twee verklaringen:
    - Een deel van de Gelderse gemeenten heft precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen. Enkele jaren geleden is een wet aangenomen dat dit niet meer mogelijk maakt. De overgangstermijn loopt t/m 2021. Dat betekent dat bij die gemeenten die inkomsten vanaf 2022 vervallen.
    - In 2020 en 2021 is het Gemeentefonds tijdelijk vermeerderd met € 300 miljoen voor jeugdzorg. Vanaf 2022 is dit bedrag er niet meer (wel door een deel van de gemeenten fictief bijgeraamd).

Het financiële perspectief van de gemeente ziet er derhalve positief uit. Dit is geen verrassing wanneer we in aanmerking nemen dat beide gemeenten in 2020 een redelijk tot goed financieel meerjarenperspectief hebben. De start van een nieuwe gemeente in 2023 zou naar verwachting geen financiële problemen tot gevolg hebben. Het is wel zo dat bij deze opstelling er geen rekening is gehouden met (eventuele) problemen die wel zouden kunnen ontstaan in de tussenliggende jaren, bijvoorbeeld door:

- ontwikkelingen binnen het sociaal domein;
- herverdeling van het Gemeentefonds;
- structurele doorwerking effecten van de coronacrisis;
- landelijke bezuinigingen die doorwerken naar gemeenten ("Samen de pijn dragen").
- Keuzes voor harmonisatie. Kiest de nieuwe raad voor de duurste of wellicht goedkoopste variant of wellicht een tussenvorm.

Dit betreffen wél ontwikkelingen waarvoor de beide individuele gemeenten zich ook geplaatst zouden zien. Daarnaast zijn er onzekerheden die vooral samenhangen met de keuzes die de gemeenteraad van de nieuwe gemeente maakt. In de opzet is voor 2023 geen rekening gehouden met incidentele en structurele effecten van de herindeling. Een daling van het Gemeentefonds is een zekerheid, maar lijkt zich te beperken tot een bedrag van ca. € 6 per inwoner. Het voordeel op bestuurskosten zal beperkt zijn, omdat de nieuwe gemeente met een inwonertal van net boven de 60.000 voor zowel raads- als collegeleden in een hogere schaal terecht komt. Verder zijn er een groot aantal onzekerheden die afhangen van keuzes van de nieuwe raad en het nieuw college, zoals:

- Welke gemeentelijke belastingen gaan we heffen en welke tarieven gaan we hanteren ? Kiezen we voor de voor de inwoners gunstigste tarieven, waarbij de OZB-inkomsten met ca. € 1,2 miljoen zullen dalen, of nemen we juist de minst gunstige, waarbij bijna een half miljoen aan extra inkomsten zullen krijgen ? (zie paragraaf 6.4)
- Kiezen we bij harmonisering van de diverse beleidsuitgangspunten voor de gunstigste of minst gunstige variant of ergens daar tussenin
- Welke keuzes maken m.b.t. de bestuurlijke en ambtelijke organisatie ?
- De teruggang in het Gemeentefonds wordt zeer waarschijnlijk slechts gedeeltelijk gecompenseerd door de vaststaande kosten van gemeenteraad en college.
- Welke efficiencyvoordelen kunnen we behalen en in hoeverre worden die positief of negatief beïnvloed door het feit er op dit moment een Werkorganisatie is in de vorm van een gemeenschappelijke regeling ? In ieder geval verdwijnt de extra boekhouding van de gemeenschappelijke regeling met daarbij de begroting en jaarrekening. Daarnaast verdwijnen ook de fiscale nadelen.
- Uitvoering Sociaal Domein (paragraaf 4.4)

4.4 Sociaal Domein

Met ingang van 1 januari zijn 2015 een aantal taken binnen het Sociaal Domein gedecentraliseerd naar de gemeenten. Deze decentralisatie ging gepaard met een forse bezuinigingstaakstelling vanuit het Rijk. In de eerste jaren (2015-2016) leek de financiële schade hiervan nog mee te vallen. Veel gemeenten waren zelfs in staat om met overschotten te reserveren voor de jaren daarna. De taakstelling (verlaging Rijksbudget) die geleidelijk nog een aantal jaren doorliep en de gestage groei van de uitgaven maken dat steeds meer gemeenten in de financiële problemen komen door oplopende kosten in het Sociaal Domein. Vanaf 2017 moet overal worden bijgestuurd en omgebogen, omdat de lasten blijven stijgen. Opvallend genoeg waren er in de regio waartoe Druten en Wijchen behoren meer gemeenten die ook in 2017 en 2028 nog redelijk of zelfs goed uitkwamen met hun budget. Toch lopen ook daar de lasten snel op. Waar veel andere gemeenten rond 2017/2018 zijn gestart met trajecten om meer grip te krijgen op de lasten en besluiten te nemen die de groei van lasten afremt, komt dat in deze regio eerst nu op gang. Logisch, de budgetten waren steeds toereikend, maar schieten nu toch tekort In de grafieken 4.4 en 4.5 zijn de uitgaven overgenomen uit de laatste 3 jaarrekeningen. Vergelijkingen met de twee jaren daarvoor zijn niet goed te maken, omdat vanaf 2017 de voorgeschreven functies veranderd in niet één op één te vergelijken taakvelden. Het saldo van de volgende taakvelden is weergegeven in de grafiek:

Uitvoering Participatiewet	6.4 Begeleide participatie
	6.5 Arbeidsparticipatie
Uitvoering “nieuwe” WMO	6.71 Maatwerk dienstverlening 18+
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+
Uitvoering Jeugdwet	6.72 Maatwerk dienstverlening 18-
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-

De lasten voor de taken op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning, waarvan de uitvoering al ruim voor 2015 bij de gemeenten lag, zijn niet meegenomen.

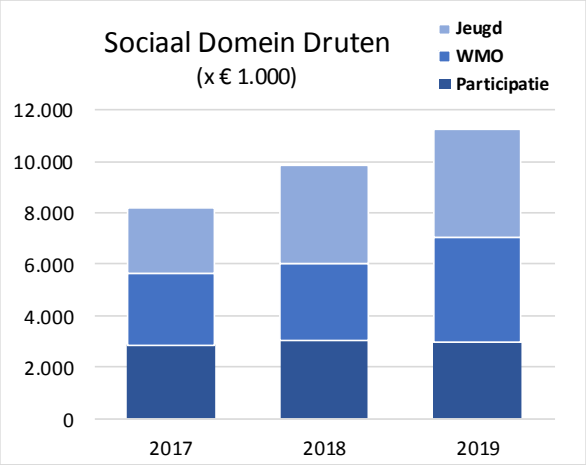

Grafiek 4.4 Lasten Sociaal Domein Druten

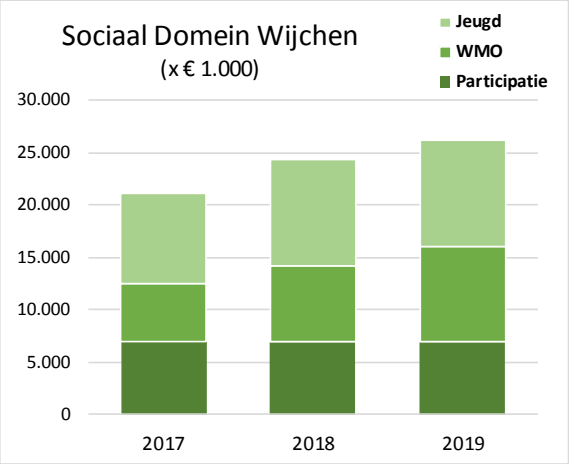

Grafiek 4.5 Lasten Sociaal Domein Wijchen

Overduidelijk is de groei in uitgaven te zien. Waar in de eerste jaren de financiële aandacht zicht vooral richtte op de jeugdzorg zijn nu vooral de lasten van de WMO die meer en meer toenemen. Onder meer de invoering van het abonnementstarief voor huishoudelijke hulp, dat landelijk is ingevoerd en waarvoor de gemeenten niet zijn gecompenseerd is één van de redenen.

De groei van uitgaven baart zorg voor de toekomst. De raden van de huidige gemeenten zullen besluiten moeten nemen die de stijgend lijn afremt. Anders kan het een goede financiële start van de nieuwe gemeente zeer negatief beïnvloeden. Wij adviseren ook nadrukkelijk de maatregelen in beide individuele gemeenten zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.

4.5 Jaarrekeningen

In de jaarrekening leggen burgemeester en wethouders verantwoording af aan de raad over het gevoerde (financiële) beleid. Vanuit het toezicht zijn een aantal zaken van belang bij de analyse en beoordeling van de jaarrekening:

1. Wat is het structurele beeld ?
2. Hoe ontwikkelt de balans zich ? (bijvoorbeeld de reserve en de schulden)
3. Is sprake van grote afwijkingen op reguliere budgetten ?
4. Is sprake van opeenvolgende jaren met tekorten ?

Jaar	Druten	Wijchen
2015	1.408.000	1.696.000
2016	3.549.000	3.306.000
2017	3.268.000	2.343.000
2018	4.039.000	3.329.000
2019	854.000	-1.152.000

Tabel 4.a Jaarrekeningsaldi Druten en Wijchen

In tabel 4.a zijn de saldi van de jaarrekeningen vanaf 2015 opgenomen.
Uit dit overzicht blijkt dat deze gemeenten in bijna alle jaren een overschot op de jaarrekening lieten zien. Alleen in 2019 blijkt Wijchen een tekort te hebben. Dit kwam voor Wijchen niet als een verrassing, in de begroting 2020 zijn lastenramingen al omhoog bijgesteld en deels afgedekt met een belastingverhoging. Druten had in 2019 nog wel een overschot, maar zag toch een forse terugloop in het Eigen Vermogen. (zie hoofdstuk 5) Het saldo van 2018 van ruim € 3 miljoen is in 2019 grotendeels weer besteed.
Ten behoeve van de continuïteit in het volgen van de financiële positie van gemeenten bepalen wij ook het structurele deel van een jaarrekeningsaldo. In de praktijk blijkt dat gemeenten het vaak lastig vinden om te bepalen wat hoort bij structurele en incidentele baten en lasten. Vooral waar het gaat om afwijkingen van structureel geraamde budgetten is het lastig te bepalen of dit een structureel of incidenteel karakter heeft. In onze eigen becijfering zijn de jaarrekening 2015 t/m 2018 ook nagenoeg allemaal structureel in evenwicht. De hoge gerealiseerde saldi worden vaak wel voor een groot deel veroorzaakt enkel forse incidentele meevallers en onderbesteding op lopende budgetten. De jaarrekening 2019 is nu nog in de concept-fase en moet nog door de gemeenteraden worden vastgesteld. Een nadere analyse door de provincie vindt eerst plaats na die vaststelling.

4.6 Conclusie en aanbevelingen

De financiële positie van zowel Druten als Wijchen is voldoende Wijchen heeft geen sluitende begroting 2020, Druten wel, maar in meerjarenperspectief zijn beide begrotingen, die van Wijchen zelfs ruim, sluitend. Na consolidatie (samenvoeging) van beide begrotingen ontstaan cijfers die positief afsteken tegen het Gelders gemiddelde. Er ligt echter wel een fors risico bij beide gemeenten en dus ook bij de nieuwe gemeente. De lasten in het sociaal domein lopen sterk op. Maatregelen om dit af te remmen zijn noodzakelijk. Wij adviseren nadrukkelijk de daartoe te nemen maatregelen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.

5 Balansverhoudingen (Schulden en Vermogen)

5.1 Inleiding

De manier waarop activa zijn gefinancierd is ook van belang voor het geven van een oordeel over de financiële positie van een gemeente. Meer vreemd vermogen (schuld) betekent immers een hogere gevoeligheid van de begroting voor renteschommelingen. Ook is een groter deel van de begroting vastgelegd voor rente, waardoor er bij ombuigingen minder flexibiliteit is. Ook de omvang van de op de balans opgenomen bezittingen is van invloed. Naast rente betekent ook de afschrijvingslast dat een deel van de jaarlijks in de begroting opgenomen budgetten ook al is besteed.
Een hoger eigen vermogen betekent daarentegen dat een relatief groter deel van de bezittingen van de gemeente zijn gefinancierd met eigen (spaar)geld.

Vanaf 1 januari 2016 is in de het Besluit begroting en verantwoording (BBV) opgenomen dat gemeenten een zestal financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarrekening.
Dit hoofdstuk behandelt de ontwikkelingen in het eigen vermogen, de geactiveerde bezittingen en de schuld van de beide gemeenten. Daarnaast wordt, op basis van twee van de voorgeschreven kengetallen die de schuldpositie en de vermogenspositie van gemeenten betreffen, de situatie ten opzichte van andere gemeenten in beeld gebracht.
Wij hebben hiervoor gebruik gemaakt van de door de gemeenten berekende kengetallen zoals deze jaarlijks in de jaarrekening zijn opgenomen.

5.2 Ontwikkelingen Eigen vermogen, bezittingen en schulden

In een drietal grafieken hebben wij de ontwikkelingen in de balans van de laatste 5 jaar weergegeven. Niet in bedragen per inwoner, maar in absolute bedragen. Dit verdient de voorkeur, omdat voor het geven van een oordeel vooral de onderlinge verhouding in deze bedragen van belang is. Deze is beter te duiden met behulp van de voorgeschreven kengetallen. Bij deze laatste, in paragraaf 7.3 zijn ook de Gelders gemiddelde in de grafieken opgenomen.

In grafiek 5.1 is de ontwikkeling van het totaal aan vaste activa opgenomen. Onder de vaste activa vallen bijvoorbeeld het gemeentelijke vastgoed, gronden, wegen/riolering (aanlegkosten), divers materieel dat wordt gebruikt wordt door de eigen (onderhouds)dienst. De gronden die bestemd zijn voor de grondexploitatie behoren niet tot de vaste activa.
De waarde op de balans van de vaste activa neemt jaarlijks toe door nieuwe investeringen en neemt af door ontvangen bijdragen in investeringen en de jaarlijks afschrijvingen. De omvang bij Wijchen is groter, maar relatief gezien is die bij Druten groter.

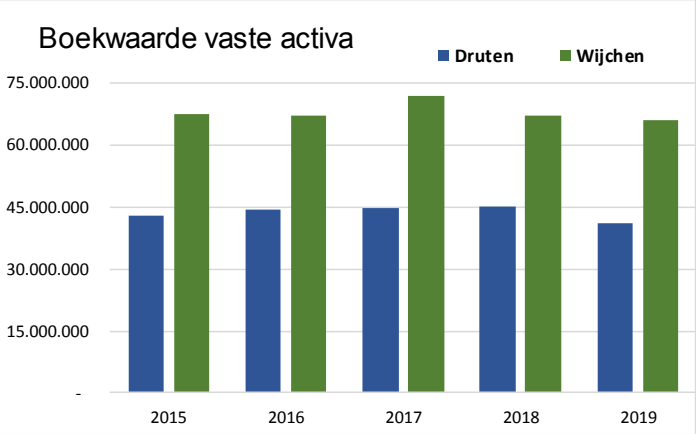

Grafiek 5.1 Boekwaarde vaste aktiva

Naast de wijze van financiering van de vaste activa met de daarbij behorende rentelasten betekent een hogere boekwaarde ook een hoger jaarlijks afschrijvingslast. Voor een deel is dat vanzelfsprekend ook

KAPITAALLASTEN 2019		Druten	Wijchen
Rente ten laste van exploitatie		€ 791.000	€ 701.000
Afschrijvingen	Totaal	€ 1.963.000	€ 2.942.000
	In % van de omzet	4,1%	3,0%
	In % van de boekwaarde	4,3%	4,4%

Tabel 5.1 Kapitaallasten Druten en Wijchen 2020

afhankelijk van de gehanteerde afschrijvingstermijnen. In de jaarrekening 2019 zijn de volgende bedragen opgenomen.
Hieruit blijkt dat Wijchen relatief gezien minder kapitaallasten heeft dan Druten, waardoor de begroting van Wijchen wat meer flexibiliteit zal kennen.

In grafiek 5.2 is de ontwikkeling van het eigen vermogen, het totaal van alle reserves, weergegeven. Hier valt op dat in Wijchen al een paar jaar een dalende lijn is ingezet en dat deze nu ook bij Druten gaat optreden. De huidige Covid-19 crisis maakt een verdere teruggang bij beide gemeenten in 2020 zeer waarschijnlijk.

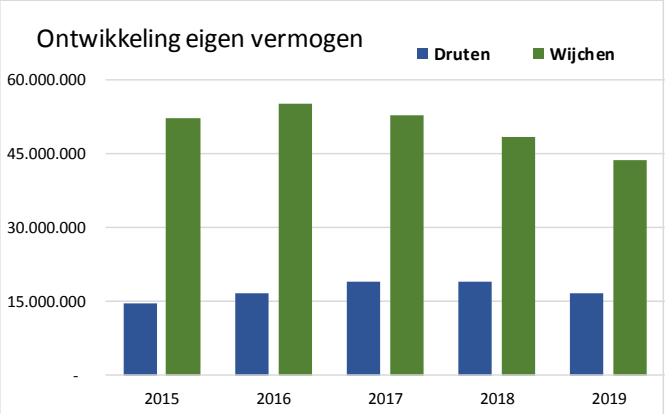

Grafiek 5.2 Ontwikkeling eigen vermogen

In grafiek 5.3 is de ontwikkeling van de schuld opgenomen. Hiervoor is gebruik gemaakt van de "netto schuld" Bij de berekening van de netto schuld worden alle leningen, zowel de langlopende als de korte leningen verminderd met de (tijdelijk) uitgezette gelden en kortlopende vorderingen. Ander manieren om de omvang van de schuld te bepalen, als de bruto schuld en de gecorrigeerde netto schuld geven wel ongeveer dezelfde verhouding weer tussen Druten en Wijchen.

Bij de gecorrigeerde netto schuld worden de uitkomsten van de netto schuld verminderd met de doorgeleende gelden. In de laatste jaarrekening gaat dit bij Druten om ca. € 5 miljoen en Wijchen om ca. € 20 miljoen. Voor Wijchen geldt dan dat de gecorrigeerde netto schuld negatief is.

Uit de 3 grafieken valt duidelijk op te maken dat Druten veel meer dan Wijchen de investeringen in het verleden heeft gefinancierd met geleend geld.

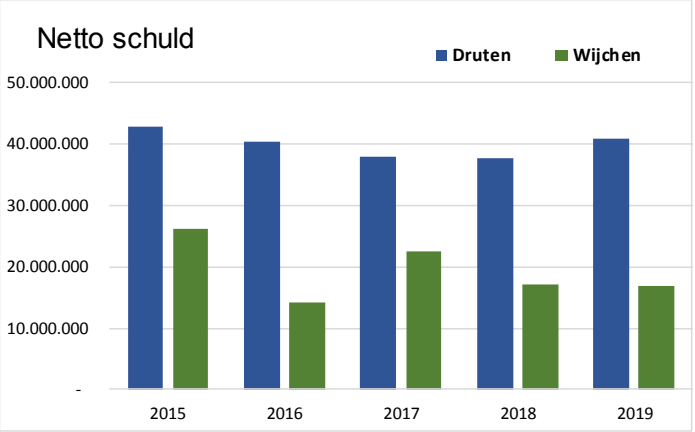

Grafiek 5.3 Ontwikkeling netto schuld

5.3 Kengetallen die iets zeggen over de financiële positie:

Vanaf begin 2015 zijn gemeenten verplicht in hun begroting en jaarrekening een aantal voorgeschreven kengetallen op te nemen, te weten:

1. Netto schuldquote;
2. Gecorrigeerde netto schuldquote
3. Solvabiliteit
4. Structurele exploitatieruimte;
5. Grondexploitatie en
6. Belastingcapaciteit.

Deze kengetallen zeggen iets over de risico's en over de financiële mogelijkheden van een gemeenten. Gemeenten hoeven in hun begroting/jaarrekening de kengetallen niet individueel te beoordelen, maar moeten ze in samenhang betrekken bij hun eigen oordeel over de financiële positie. De eerste 3 kengetallen zeggen iets over de verhoudingen binnen de balans.

A: Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente in een percentage van de jaaromzet.. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Er moet immers rente worden betaald over de schulden en dit bedrag kan niet worden gebruikt voor andere uitgaven. De schuld van Druten is relatief hoog, die van Wijchen juist laag.

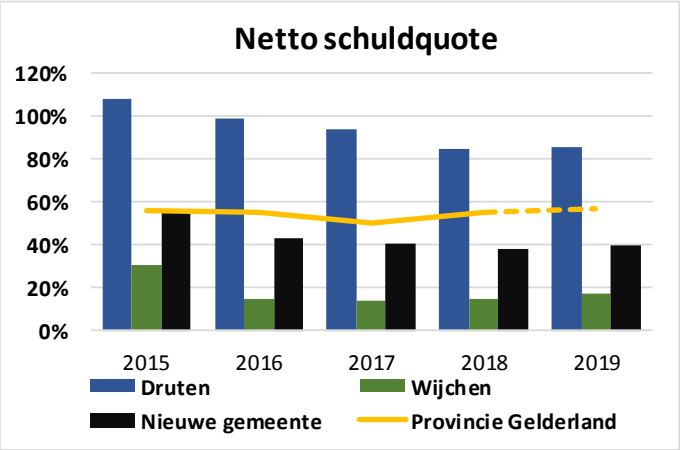

Grafiek 5.6 Ontwikkeling netto-schuldquote

De netto schuld wordt berekend door de som van de langlopende schulden, kortlopende schulden en de overlopende passiva te verminderen met de som van de vorderingen op korte termijn ende overlopende activa. Voor de berekening van de gecorrigeerde netto schuldquote worden de verstrekte geldleningen ook nog in mindering gebracht. Deze grafiek is niet in des scan opgenomen, de waarden voor de gemeenten komen iets lager uit dan bij deze grafiek. Dat geldt ook voor de nieuwe gemeenten en het Gelders gemiddelde. T.o.v. grafiek 5.6 voegt die niet veel toe.

Bij verstrekte geldleningen kan worden gedacht aan geldleningen aan bijvoorbeeld ambtenaren, instellingen en corporaties. Als aan de financiële verplichtingen richting gemeente normaal worden voldaan, betekent dit nauwelijks dat een exploitatie minder flexibel is. Wel is er een extra risico ingeval de geldlener zijn verplichtingen niet nakomt.
Ook hier geldt, dat bij een hogere ratio de exploitatie minder flexibel is in geval van ombuigingen, omdat een in verhouding groter deel nodig is voor rentelasten.

De landelijke normen (signaleringswaarden) voor duiding van de netto schuldquote zijn:

- Weinig risico bij een waarde lager dan 90%
- Gemiddeld risico bij een waarde tussen 90% en 130%
- Hoger risico bij een waarde boven de 130%

B, Solvabiliteitsratio gemeenten

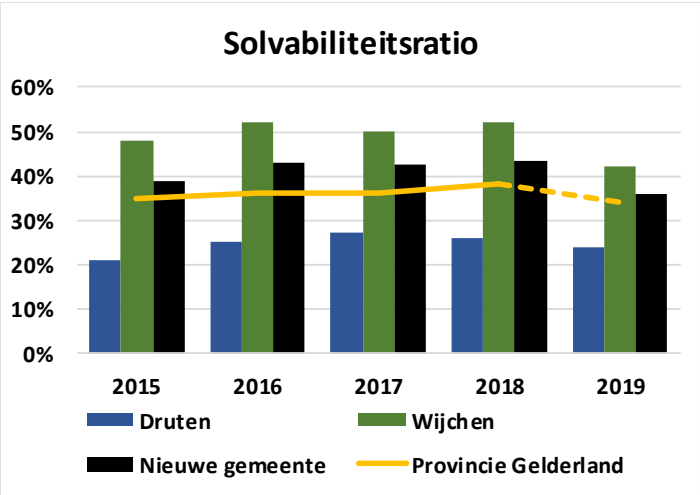

Grafiek 5.4 Ontwikkeling solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. Een hoger e ratio betekent (op dit onderdeel) een lager risico.
Ook voor deze ratio is op basis van de balans een landelijke norm gehanteerd. Wanneer de helft of meer van het totale vermogen uit eigen vermogen bestaat, dan is een gemeente ruim voldoende solvabel. Is het kengetal voor solvabiliteit kleiner dan 20%, dan is er veel

vreemd vermogen aanwezig en wordt dat als risicovol gezien.
Uit de grafiek blijkt overduidelijk wat al in paragraaf 7.2. is geschetst. De verhouding eigen vermogen/vreemd bermogen is bij de gemeente Wijchen goed, al loopt met de geconstateerde tergloop van het eigen vermogen de waarde van dit kengetal ook terug. Wijchen zit in de buurt van de 50% en ruim boven het Gelders gemiddelde. Hier is een duidelijk verschil tussen de beide gemeenten. De relatief hoge schulden van de gemeente Druten vertalen zich een lage score voor solvabiliteit. Druten zit nog boven de grens van 20%, maar toch ruim onder het Gelders gemiddelde.

5.4 Conclusie en aanbevelingen

Bij de balansverhoudingen zijn de cijfermatige verschillen in de onderzochte parameters/indicatoren tussen Druten en Wijchen het grootst. Wijchen heeft een relatief beperkte schuld, haar investeringen zijn grotendeels gefinancierd met eigen geld. Druten heeft veel meer gebruik moeten maken van het aantrekken van leningen om haar investeringen te financieren. Dat hoeft voor de financiële robuustheid van de gemeente geen probleem te zijn. Wanneer de gemeente binnen de begroting voldoende ruimte heeft gereserveerd voor de rentelasten kan de gemeente prima aan haar verplichtingen voldoen. Het is wel zo dat bij eventuele renteschommelingen de financiële risico's een stuk groter zijn. Het is wel zo dat de flexibiliteit in de begroting bij Druten wat beperkter is. Een groter deel van de lasten is niet beïnvloedbaar.

6 Gemeentelijke belastingen en heffingen

6.1 Inleiding

In het geval van een gemeentelijke herindeling zal de gemeenteraad van de nieuw te vormen gemeente de tarieven voor de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen vast moeten stellen. In de wet Arhi is geregeld dat dit in de eerste 3 maanden van het bestaan van de nieuwe gemeente moet gebeuren voor het eerste jaar. Vervolgens moeten aanpassingen in de verordeningen, net als bij elke andere gemeente, voorafgaand aan een kalenderjaar worden vastgesteld. De belastingverordeningen van de oude gemeenten houden hun rechtskracht voor zaken die betrekking hebben op de periode vóór de herindeling.
Dit betekent dat de nieuwe gemeenteraad voor het gehele gebied de verordeningen en de tarieven vast gaat stellen. Daar waar de tarieven van Wijchen en Druten vóór de herindeling verschillen zal dit een wijziging betekenen voor de inwoners. In dit hoofdstuk is een beeld geschetst van de (beperkte) verschillen tussen de beide gemeenten bij de diverse belastingen en heffingen. Daarnaast is een globale berekening gemaakt van de effecten van de diverse mogelijke keuzes van de nieuwe gemeenteraad. Expliciet geven we aan dat het in alle gevallen gaat om mogelijke effecten. De uiteindelijke afwijkingen in de belastinginkomsten zijn afhankelijk van de keuzes die de nieuwe gemeenteraad maakt.

6.2 Belastingaanslagen voor huishoudens

Het Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden (Coelo), onderdeel van de Universiteit van Groningen, publiceert jaarlijks over de ontwikkeling van de gemeentelijke lasten. Voor onderling vergelijk tussen gemeenten maakt zij gebruik van diverse standaarden om een gemiddelde aanslag voor een gezinshuishouden te berekenen. Bij de riool- en reinigingsheffing is dit bijvoorbeeld afhankelijk van de wijze van tarifering en bij de onroerend zaakbelasting (OZB) wordt de gemiddelde WOZ-waarde van een woning als uitgangspunt gehanteerd.

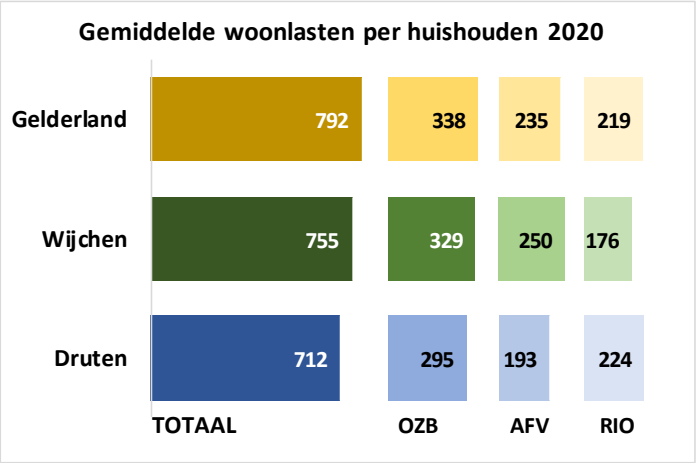

Grafiek 6a. Woonlasten volgens Coelo

In grafiek 6a zijn de uitkomsten voor Druten en Wijchen weergegeven en het gemiddelde voor Gelderland. Voor beide gemeenten geldt dat ze ruim onder het Gelders gemiddelde liggen. Bij Druten komt de (fictieve) berekening van de rioolrechten hoger uit dan bij Wijchen. Wijchen daarentegen is duurder bij de afvalstoffenheffing en de onroerend zaakbelastingen. Wanner je de totalen van Coelo over de afgelopen 6 jaar bekijkt (grafiek 6b) valt op dat Druten eerst nog dicht bij het Gelders gemiddelde zat en in de afgelopen jaren nauwelijks een toename heeft gekend en daardoor, net als Wijchen, tot de goedkopere gemeenten van Gelderland behoort. Wat de uiteindelijke effecten voor een huishouden zijn bij een gemeentelijke fusie hangt af

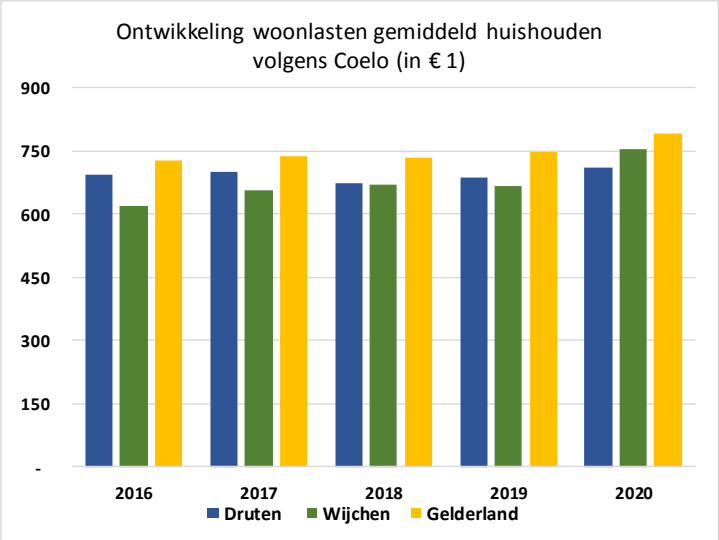

Grafiek 6b. Ontwikkeling woonlasten volgens Coelo

van de keuzes van een nieuwe gemeenteraad. Gelet op het feit dat de uitkomsten van beide gemeenten dicht bij elkaar liggen achten wij de veronderstelling gerechtvaardigd dat bij elke keuze die ligt binnen de lijn van de huidige gemeenten de doorwerking op individuele belastingaanslagen beperkt zullen zijn.

6.3 Ontwikkeling belastingen en heffingen

In de afgelopen jaren zijn gemeenten vaker geconfronteerd met structurele en incidentele mee- en tegenvallers in hun bedrijfsvoering, bijvoorbeeld:

- De economische crisis, intussen ca. 10 jaar geleden zorgde er voor dat veel gemeenten verliezen moesten nemen in hun grondexploitatie.
- De voortdurende wisselingen in de (geraaamde) hoogte van het Gemeentefonds door de trap op-trap af-systematiek.
- De ontwikkelingen in budgetten en kosten van het Sociaal Domein

Deze zaken noopten veel gemeenten tot het uitvoeren van vaak meer dan één ombuigingsplan. In veel gevallen maakten o.z.b.-verhogingen onderdeel uit van deze plannen. Voor de reinigings- en rioolheffingen geldt dat de ontwikkeling van de opbrengsten is gerelateerd aan de ontwikkeling van de hiervoor gemaakt kosten. Druten en Wijchen kennen net als het overgrote deel van de gemeenten in Gelderland de systematiek waarbij de kosten voor 100% worden gedekt met de inkomsten uit de betreffende heffing. In de begrotingen 2020 zagen we voor het eerst dat de gemiddelde opbrengsten o.z.b. per inwoner van de gemeenten, met substantieel meer dan alleen de inflatiecorrectie steeg.

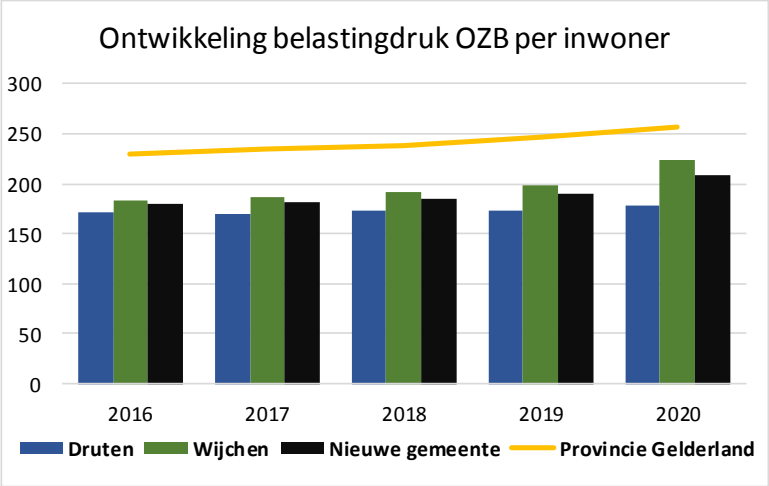

Grafiek 6.c Ontwikkeling belastingdruk o.z.b.

6.4 Scenario's na een herindeling

Omdat bij de belangrijkste heffingen, te weten reinigings- en rioolheffingen bij beide gemeenten sprake is van 100% kostendekking is geen scenario opgenomen voor de financiële effecten van de gemeente bij deze heffingen. De wijze van tarifering waartoe de nieuwe gemeenteraad zal moeten besluiten, zal met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, ook zijn gebaseerd op 100% kostendekking. Uit paragraaf 3.2. en grafiek 3b kunnen we opmaken dat het uiteindelijk effect van die keuzes voor een gemiddeld huishouden in zowel Druten als Wijchen slechts zeer beperkt van invloed zal zijn op de hoogte van de van de gemeente te ontvangen aanslag.

Van de belangrijkste belasting, de onroerend-zaakbelastingen hebben we de tarieven 2020 in grafiek 6.d tegenover elkaar gezet. Uiteindelijk bepaalt ook hier de nieuwe gemeenteraad de tarieven. Vooruitlopend op die besluitvorming zijn een aantal scenario's mogelijk, waarvan in

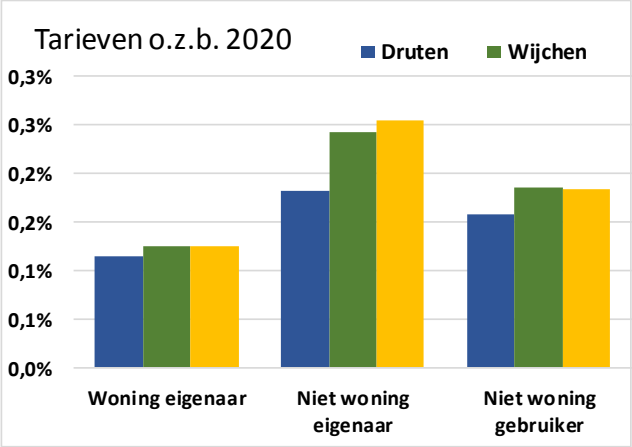

Grafiek 6d Tarieven o.z.b. 2020

onderstaande tabellen de effecten voor de begroting en voor een gemiddeld huishouden (Coelo) zijn opgenomen.
Het Ministerie van BZK heeft op ons verzoek (ook) een berekening gemaakt van de lastendruk poer huishouden bij een fusie. In deze berekening is zij uitgegaan van de cijfers van het Coelo uit 2019 (de cijfers over 2020 zijn eerst in april 2020 gepubliceerd) en de gemiddelde WOZ-waarden die zij aangeleverd hebben gekregen vanuit het CBS. Bij de berekening is uitgegaan van gelijkblijvende opbrengsten voor de 3 verschillende onderdelen. Uit deze berekening blijkt dat de effecten voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden, op basis van de tarieven 2019, marginaal i.c. minder dan 1% zijn. De kanttekening hierbij is dat blijkbaar wordt uitgegaan van gemiddelde tarieven voord de nieuwe gemeente. Omdat de heffingsgrondslagen bij beide gemeenten niet gelijk zijn is dit een theoretische benadering. In de praktijk zal de nieuwe gemeenteraad de heffingsgrondslag en de tarieven bepalen. Hierdoor kunnen de berekende mutaties anders uitvallen. Bovendien zijn de cijfers voor 2019 gehanteerd, de extra tariefstijging OZB van Wijchen in 2020 zit derhalve niet in de cijfers.

Gemeentelijke lastendruk fusiegemeenten* 2019**

Gemeenten	Reinigings-recht* (1)	Mutatie Reinigings-recht	Rioolrecht* (2)	Mutatie Rioolrecht	Gemiddelde OZB opbrengst woningen** (3)	Mutatie Gemiddelde OZB opbrengst woningen	**Woonlasten meer-persoons huishouden (1+2+3)**	**Mutatie Woonlasten meer-pers. Huis-houden**	Gemiddelde OZB waarde per woning**	Mutatie Gemiddelde OZB waarde per woning
Druten	177	9%	217	-13%	255	4%	**649**	**0%**	208.698	6%
Wijchen	197	-2%	178	6%	269	-2%	**644**	**0%**	226.754	-3%
Nieuwe gemeente	**193**		**189**		**265**		**646**		**221.082**	

Tabel 6.1. Berkening verschil in lastendruk bij fusie

* Bron: Digitale COELO-atlas van de lokale lasten
** Berekend via OZB-waarde op basis van gemeentefonds en aantal woningen op basis van gegevens CBS
*** Uitgangspunt is gelijkblijvende opbrengsten OZB, riool en reiniging

Omdat de bij de tarieven voor reinigings- en rioolheffingen bij beide gemeenten 100% kostendekking is gaan wij er vanuit dat de gemeentelijke fusie geen invloed heeft op die 2 begrotingsposten. In tabel 6.2hebben wij weergegeven wat de effecten voor de gemeentelijke begroting zijn bij de keuze van de raad voor de tarieven OZB. Waanneer integraal wordt uitgegaan van de tarieven die Druten nu hanteert, zal de totaalopbrengst voor de nieuwe gemeente ca. € 1,2 miljoen lager liggen dan op dit moment. Wordt integraal gekozen voor de tarieven van Wijchen, dan betekent dit een meeropbrengst van bijna € 500.000.

Belasting	Druten			Wijchen		
	Tarief	Totale WOZ-waarde	Opbrengst	Tarief	Totale WOZ-waarde	Opbrengst
Woning eigenaar	0,1145%	2.018	€ 2.310	0,1250%	4.647	€ 5.808
Niet woning eigenaar	0,1819%	340	€ 619	0,2423%	826	€ 2.002
Niet woning gebruiker	0,1574%	274	€ 431	0,1860%	746	€ 1.387
	Totaal		€ 3.360	Totaal		€ 9.197

Belasting	Druten + Wijchen		Hanteren tarieven Druten		Hanteren tarieven Wijchen	
	Opbrengst	WOZ-waarde	Opbrengst	Verschil	Opbrengst	Verschil
Woning eigenaar	€ 8.118	6.664	€ 7.631	**-€ 487**	€ 8.330	**€ 212**
Niet woning eigenaar	€ 2.621	1.167	€ 2.122	**-€ 499**	€ 2.827	**€ 206**
Niet woning gebruiker	€ 1.818	1.019	€ 1.604	**-€ 214**	€ 1.896	**€ 78**
	€ 12.557		€ 11.357	**-€ 1.200**	€ 13.053	**€ 496**

Tabel 6.2 Opbrengsten O.Z.B. 2020 (WOZ-waarde x € 1 miljoen. Opbrengst x 1.000)

Hoewel de totale WOZ-waarde van niet-woningen veel lager is dan die van de woningen, wordt een aanzienlijk deel van de meer- of minderopbrengst hierdoor veroorzaakt. Dit komt vooral omdat het verschil in tarieven voor woningen tussen de beide gemeenten beperkt is, terwijl in de gemeente Wijchen de tarieven voor niet-woningen aanzienlijk hoger zijn dan in Druten.

Uiteindelijk zal de nieuwe gemeenteraad de keuzes moeten maken en de nieuwe tarieven vaststellen.

6.5 Overige belastingen en heffingen

Naast de drie hiervoor beschreven belastingen en heffingen zijn er nog een aantal gemeentelijke belastingen en heffingen (mogelijk), die afhankelijk van de situatie worden opgelegd. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de diverse gemeentelijke leges en om de honden en toeristenbelasting.

Hondenbelasting

Tot en met 2019 lagen de verschillende tarieven voor hondenbelasting in beide gemeenten nagenoeg gelijk. De gemeente Wijchen heeft de tarieven in 2020 t.o.v. 2019 met ca. 15% verlaagd.

Toeristenbelasting

De gemeente Wijchen heft een toeristenbelasting, gebaseerd op een (recreatieve) overnachting binnen de gemeente. Het tarief hiervoor bedraagt € 2 per overnachting. Voor toeristen met een vaste staanplaats op een Wijchense camping bedraagt het tarief € 1, gebaseerd op een forfaitair aantal overnachtingen. De gemeente Druten kent geen toeristenbelasting, maar heeft wel recreatieve inrichtingen binnen haar gemeentegrenzen waar toeristen kunnen overnachten.

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen

In zowel Druten als Wijchen bestaat de mogelijkheid voor belastingplichtigen kwijtschelding van (een deel van) de gemeentelijke belastingen te krijgen. De effecten hiervan op de begroting zijn relatief beperkt. Wel zullen in een fusiegemeente de kwijtscheldingsregels op elkaar moeten worden afgestemd.

6.6 Conclusie

De belastingdruk in de gemeenten Druten en Wijchen verschilt onderling weinig. Vooral door de stijging in de begroting 2020 liggen in de gemeente Wijchen de tarieven voor OZB. wat hoger. Dit is vooral zo bij de niet-woningen. De nieuwe gemeenteraad zal uiteindelijk de keuzes moeten maken voor de tarieven voor de fusiegemeente. Uitgaande van een gelijkblijvende opbrengst voor de gemeente zullen de effecten voor individuele huisgouden zeer beperkt zijn.
Vooruitlopend op de keuze van de raad is wel becijferd wat de meer- of minderopbrengst zal zijn: Uitgaande van de hoogste huidige tarieven (Wijchen) betekent een meeropbrengst van bijna € 500.000. Uitgaande van de laagste tarieven (Druten) betekent een minderopbrengst van € 1,2 miljoen. Aannemelijk is dat een nieuwe gemeenteraad zal kiezen voor een gemiddeld tarief, waarbij de effecten voor individuele huishoudens beperkt zijn.

7 Weerstandsvermogen

7.1 Inleiding

Om een beeld te kunnen vormen van de financiële positie van de nieuwe gemeente Druten-Wijchen is het noodzakelijk om inzicht te krijgen in de mogelijkheden van de nieuwe gemeente om risico's te kunnen opvangen, ofwel het weerstandsvermogen van een gemeente. Hoe hoger het weerstandsvermogen van een gemeente, hoe beter ze in staat kan worden geacht om risico's financieel op te vangen.

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken, dan welmiddelen heeft vrijgemaakt, om niet-begrote financiële tegenvallers op te vangen zonder ingrijpende beleidswijzigingen. Het weerstandsvermogen bestaat uit twee onderdelen, namelijk de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding tussen deze twee onderdelen aan.

Het weerstandsvermogen van een gemeente wordt onder andere bepaald door de flexibiliteit in de begroting, de onbenutte belastingcapaciteit, de vrij beschikbare reserve(s) en door vervolgens deze uitkomst af te zetten tegen de aanwezige risico's voor de gemeente. Voor deze financiële scan is een vergelijking gemaakt tussen de afzonderlijke gemeenten en de mogelijk nieuw te vormen gemeente. Uitgangspunt hierbij is de informatie zoals opgenomen in de gemeentelijke begrotingen 2020.

7.2 Weerstandscapaciteit huidige gemeenten

In de navolgend tabel zijn de verschillende onderdelen van de weerstandscapaciteit van Druten en Wijchen opgenomen.

Omschrijving	Druten	Wijchen	Nieuwe gemeente
1. Algemene reserve	**9.159.000**	**10.840.000**	**19.999.000**
2. Bestemmingsreserves	**2.520.000**		**2.520.000**
3. Bespaarde rente *)	**143.000**	*736.000*	**879.000**
4. Onbenutte belastingcapaciteit *	**1.258.000**	*2.700.000*	**3.958.000**
5. Onvoorziene uitgaven	**10.000**	**250.000**	**260.000**
Totaal	**13.090.000**	**14.526.000**	**27.616.000**

Tabel 8.a Weerstandscapaciteit Druten en Wijchen

De cijfers zijn ontleend aan de respectievelijke paragrafen weerstandsvermogen uit de begroting 2020 van beide gemeenten. De diverse uitgangspunten die bepaald worden bij de bepaling van de weerstandscapaciteit maken een onderling vergelijk lastig. Per onderdeel zijn er de volgende opmerkingen te plaatsen:

1. De algemene reserve in de begroting 2020 betreft de geraamde stand op 1 januari 2020. Bij Druten is die opgedeeld in een Algemene Reserve en een Algemene Reserve Grondbedrijf.
2. Het totaal aan bestemmingsreserves van Druten bedraagt ruim € 5 miljoen en van Wijchen ruim € 25 miljoen. Een deel daarvan ligt vast, omdat er jaarlijks aan wordt onttrokken ter dekking van kapitaallasten van investeringen. Van de overige bestemmingsreserves heeft Druten bepaald welke zouden kunnen dienen als buffer voor risico's. Omdat de Algemene reserve voldoende groot is voor het afdekken van risico's zet Wijchen geen bestemmingsreserves in voor het afdekken van risico's.
3. De aanwezigheid van (veel) reserves zorgt dat de gemeente minder hoeft te lenen op de kapitaalmarkt. Immers de reserves worden niet op een (spaar)rekening gezet, maar aangewend om investeringen te financieren. De rentekosten die daarmee uitgespaard worden

als last in de begroting meegenomen. Wijchen rekent dit bedrag in tegenstelling tot Druten niet tot zijn weerstandscapaciteit. In de tabel is het bedrag cursief wel meegenomen

4. De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte tussen de werkelijke OZB-opbrengsten en het bedrag dat een gemeente minimaal zou moet heffen voor het doen van een aanvraag om aanvullende steun uit het Gemeentefonds, op grond van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet. Bij beide gemeenten is deze nog fors. Ook hier rekent Druten deze wel en Wijchen deze niet mee in de bepaling van het weerstandsvermogen
5. Het geraamde bedrag voor onvoorziene uitgaven in de begroting 2020 is bij Wijchen hoog, bij Druten laag.

De onbenutte belastingcapaciteit is het verschil tussen het gehanteerde tarief voor onroerende zaakbelastingen (ozb) en het tarief dat gehanteerd wordt voor 'artikel-12 gemeenten'. Tevens het verschil tussen de gehanteerde tarieven voor afvalstoffenheffing en rioolheffing en 100% kostendekkendheid. Artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (Fvw) regelt een aanvullende uitkering (onder voorwaarden) als de gemeente ernstige financiële problemen heeft. Eén van de voorwaarden is een minimum ozb-tarief. Het verschiltussen dit tarief en het werkelijke tarief van de gemeente, is de onbenutte belastingcapaciteit. Dit is de ruimte die een gemeente in theorie nog heeft om de ozb te verhogen.

Het valt dus op dat de uitgangspunten die de gemeenten hanteren bij het bepalen van de weerstandscapaciteit erg verschillen. Het is zeker aan te bevelen de verschillende uitgangspunten bij de bepaling van de weerstandscapaciteit in de komende begrotingen op elkaar af te stemmen.

7.3 Risico's huidige gemeenten

Voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit verzamelen de gemeenten eerst alle kwantificeerbare risico's. Vervolgens worden deze risico's met behulp van een systeem waarin onder meer de kans waarop een risico zich voordoet teruggerekend tot een reëel risicobedrag. Druten maakt daarbij gebruik van een risico-managementsysteem van Naris, Wijchen heeft een eigen systeem/model, dat qua berekeningssystematiek vergelijkbaar is.

Bij Druten zijn de risico's ingedeeld naar categorieën, te weten:
- Materieel
- Juridisch/aansprakelijkheid
- Product/dienst
- Financieel
- Milieu
- Letsel/veiligheid
- Bedrijfsproces (effectief/efficiënt)
- Imago/politiek
- Personeel/arbo

Bij Wijchen is de opsomming in de begroting iets meer geconcretiseerd zoals bijvoorbeeld:
- Gemeenschappelijke regelingen
- Bouwgrondexploitatie
- Versterkte geldleningen
- Gegarandeerde geldleningen
- Milieu-aangelegenheden
- Bijstandsreductie Masterplan "Wijchen werkt"
- Claims van derden

Omschrijving	Druten	Wijchen	Nieuwe gemeente
Risico's	**3.230.000**	**9.620.000**	**12.850.000**

Tabel 8.b Risico's Druten en Wijchen

Het totaalbedrag aan risico's van Druten bedraagt €3,2 miljoen, van Wijchen € 9,6 miljoen. Afgezet tegen de bedragen die andere (Gelderse gemeenten ligt dat bij Druten redelijk in de lijn van gemeenten met ca. 20.000 inwoners. De 9,6 miljoen van Wijchen ligt enkele miljoenen boven dat wat gemeenten met ca. 40.000 inwoners berekenen. In de concept-jaarrekening 2019 van Wijchen zijn de risico's bepaald op € 7,2 miljoen.

Hoewel de berekeningssystematiek voor het bepalen van de hoogte van de risico's redelijk aansluit zit er in het duiden en benoemen van de risico's grote verschillen. Ook hier zou in de komende begrotingen een slag kunnen worden gemaakt om dat meer op elkaar af te stemmen.

7.4 Weerstandsvermogen huidige en nieuwe gemeente

Voor het bepalen van het weerstandsvermogen wordt de term weerstandsratio gebruikt. Deze wordt bepaald door de hiervoor genoemde weerstandscapaciteit te delen door de berekende risico's Een factor van 1 is net aan voldoende, maar krap.
Op basis van de cijfers uit paragraaf 5.2 en 5.3 berekenen we voor Druten een factor van 4,0 en voor Wijchen van 1,5. Veel gemeenten achten een factor van 1,4 de grens tussen voldoende en ruim voldoende

Voor de nieuwe gemeente, de risico's en weerstandscapaciteit opgeteld, volgt hieruit een weerstandsfactor van 2,1.

7.5 Conclusie en aanbevelingen

Het weerstandsvermogen van beide gemeenten is voldoende, waarbij dat van Druten beter lijkt. Voor een deel wordt dit beeld echter veroorzaakt doordat de gemeenten andere uitgangspunten hanteert bij het bepalen van de weerstandscapaciteit. Bij het bepalen van de risico's worden verschillende systemen gebruikt, die qua rekenmethodiek wel op elkaar aansluiten. Echter de weergave van de risico's van beide gemeenten verschilt.
Dit betekent weliswaar dat het weerstandsvermogen van de nieuwe gemeente, op basis van de huidige cijfers, ruim voldoende zal zijn, maar dat de gemeenten eigenlijk niet goed kunnen worden vergeleken. Wij bevelen aan de systemen voor het bepalen van het weerstandsvermogen, zowel bij het bepalen van de risico's als van de weerstandscapaciteit op elkaar af te stemmen. In de periode tot aan herindeling kan dan beter en objectiever worden gemonitord of het weerstandsvermogen (ruim) voldoende blijft.

8 Onderhoud kapitaalgoederen

8.1 Inleiding

Een belangrijk onderdeel van een gemeentelijke begroting is de ruimte die is gereserveerd voor het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Idealiter beschikt elke gemeente over actuele beheerplannen voor de kapitaalgoederen. Uit die beheerplannen moet in ieder geval blijken welke bedragen er in de komende jaren nodig zijn om het onderhouden van de kapitaalgoederen op een door de gemeenteraad bepaald niveau uit te voeren. Dit om te voorkomen dat door achterstallig onderhoud er kapitaalvernietiging ontstaat en daardoor de gemeente voor onevenredig hoge lasten komt te staan. De wijze waarop gemeenten zaken rangschikken onder onderhoud of onder vervanging / renovatie/reconstructie kan verschillen. Dit betekent ook dat de wijze van bastlegging en dekking van de lasten kan verschillen. Onderhoud is een jaarlijks last, reconstructie/renovatie of vervanging vinden eerst plaats wanneer de staat waarin een kapitaalgoed verkeert of wanneer het gebruik wijzigt daarom vraagt.

8.2 Gemeentelijke praktijk

De beheerplannen worden regelmatig ge-update, vaak omdat met een zekere frequentie inspecties plaatsvinden. Achterstallig onderhoud kan soms ook best ontstaan, het is dan wel zaak dat de gemeenteraad geld beschikbaar stelt om het (binnen korte termijn) weg te werken.
Om de lasten voor het onderhoud gelijkmatig over de jaren te verdelen wordt over het algemeen gebruik gemaakt van onderhoudsfondsen. Hierin wordt jaarlijks het, volgens het beheerplan benodigde, gemiddelde bedrag gestort. De werkelijk onderhoudskosten worden dan uit het fonds betaalt. Binnen de boekhouding (balans) behoren de onderhoudsfondsen niet tot voorzieningen (Vreemd Vermogen) en niet tot de reserves (Eigen Vermogen). Dit omdat op basis van het beheerplan er een “verplichting” tegenover staat.
In sommige gevallen zitten er in de begroting ook jaarlijks nog kleine budgetten voor onderhoud

De gemeenten Druten en Wijchen beschikken beiden over onderhoudsfondsen, maar het beleid m.b.t. de kapitaalgoederen kent in sommige gevallen we verschillende uitgangspunten. Vanuit de ambtelijke organisatie is m.b.t. de verschillen kapitaalgoederen input gegeven over de wijze waarop binnen de gemeenten het beleid en de uitvoering van het onderhoud zijn geregeld. Dit is aangevuld met de noodzakelijk gevonden vervolgacties en een conclusie.

In z’n algemeenheid kan worden gesteld dat de systematiek waarop de gemeenten hun kaptaalgoederen beheren en het onderhoud zowel beleidsmatig als in uitvoering vormgeven veel verschillen vertoont.. Bij de gemeente Wijchen is meer dan bij Druten sprake van het vooraf sparen voor investeringen. Dit sluit aan bij de constatering in hoofdstuk 5 waar wordt geconstateerd dat in de balansverhoudingen de omvang van de (geactiveerde) bezittingen en de schuld van Druten relatief groter zijn dan die van Wijchen. Ook is in Wijchen de status van de verschillende beheerplannen actueler dan in Druten. In de brief van Gedeputeerde Staten over de toezichtvorm 2020 aan de gemeente Druten is ook aandacht gevraagd voor het actualiseren van sommige beheerplannen en de status hiervan duidelijk op te nemen in de begroting. Er ontbrak voldoende inzicht om te kunnen vaststellen of de gereserveerde budgetten voor onderhoud voldoende waren.
Dit hoeft overigens niet te betekenen dat Druten onvoldoende geld in zijn begroting heeft gereserveerd.

In de navolgende tabel zijn de meest in het oog springende door de gemeenten gemaakte opmerkingen hierover weergegeven. In Bijlage 5 zijn per onderdeel de kwantitatieve gegevens opgenomen. In deze bijlage onder meer de bedragen die jaarlijks zijn gemoeid met het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen.

Onderdeel	Opmerkingen
Wegen	De vastgestelde onderhoudsniveau's zijn vergelijkbaar.
	De definitie van onderhoud en vervanging is bij beide gemeente anders, de cijfers zijn derhalve niet één op één vergelijkbaar
	Uitgangspunt is dat bij risicogestuurd beheer geen achterstallig onderhoud kan ontstaan, daar waar het risico het grootst is grijp je in met de beschikbare middelen.
Civiele kunstwerken	Onder Civiele kunstwerken wordt verstaan: Bruggen, Duikers, Viaducten, geluidwerende voorzieningen enz. Aangezien de prijzen van de diverse Objecten nogal uit elkaar liggen is een verdere vergelijking op dit hoge aggregatieniveau niet zinvol.
	De gemeente Druten heeft geen apart beleid t.a.v. hun civiele kunstwerken.
Openbare verlichting	De vastgestelde onderhoudsniveau's zijn vergelijkbaar, dit is ook in een gezamenlijk bestek op de markt gezet.
	Het beheerplan van Druten is te oud er is geen actueel beeld beschikbaar. In dit plan werd aangekondigd dat een inhaalslag noodzakelijk was. Of deze slag gemaakt is de afgelopen 10 jaar is niet vast te stellen met de huidige informatie
Riolering	Tegenover de kosten staat bij beide gemeenten een 100% kostendekkende heffing, maar beide gemeenten gebruiken een andere heffingsgrondslag
	In Druten is de geprognosticeerde groei van de heffing uit het GRP niet vertaald in de begroting
Groen	De arealen zijn fors afwijkend tussen beide gemeenten. Wijchen heeft in verhouding een veel groter groen areaal.
	De definitie van onderhoud en vervanging is bij beide gemeente anders
Vastgoed	Het vergelijk wordt bemoeilijkt door het verschil in eigendom. Druten privatiseert tenzij, Wijchen beheert de panden zelf. Daarbij onderhoud Druten voor een aantal panden die geprivatiseerd zijn (een deel) van het gebouw
	De gemiddelde (onderhouds)kosten liggen verhoudingsgewijs in de begroting van Wijchen hoger dan in Druten.

Tabel 9.a Opmerkingen over onderhoud kapitaalgoederen

8.3 Conclusie en aanbevelingen

Op basis van de informatie in de begroting en jaarrekening is het lastig de beide gemeenten te vergelijken. De voorgeschreven paragraaf “Onderhoud kapitaalgoederen” biedt daarvoor te weinig informatie. De vanuit ambtelijke hoek aangeleverde gegevens laten zien dat er veel verschillen in systematiek van het omgaan met en onderhouden van de gemeentelijke kapitaalgoederen zit. En soms ook in het beleid. Daarbij is het wel zo dat er geen of zeer beperkt sprake is van achterstallig onderhoud en waar dit is ontstaan is er financiële ruimte om dit op te lossen.
Om bij een herindeling een harmonisatie van het beleid te kunnen realiseren is het belangrijk dat in de begrotingen 2021 en 2022 al meer op elkaar zal moeten worden afgestemd. Dit om in de eerste meerjarenbegroting van de nieuwe gemeenten een reële raming voor onderhoud te kunnen opnemen. Dat zal niet een éénvoudige optelling zijn van de twee budgetten van de huidige gemeenten. Dit lijkt geen eenvoudige klus en vraagt tijd en wellicht ook (incidentele) middelen.

9 Grondbeleid

9.1 Inleiding

Eén van de middelen van een gemeente om ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken bij het uitvoeren van het omgevingsbeleid van de overheid is grondbeleid. In het kader van het omgevingsbeleid wordt de maatschappelijk gewenste bestemming van de grond vastgelegd. Dit gebeurt via een plan of besluit op basis van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). De gemeenteraad heeft de kader stellende en controlerende functie over het grondbeleid en dus ook de daarbij behorende begrotingen en verantwoordingen.

Grondbeleid vergt keuzes van een gemeenteraad die gevolgen hebben voor de lange termijn. Dat vraagt om zorgvuldige afwegingen. Gezien de lange looptijd en de blijvende invloed op de gemeente van de uitvoering en de bouwresultaten is het van belang dat de gemeenteraad de relatie legt met het maatschappelijke doel.
Dit kan bijvoorbeeld gaan om het beperken van de krapte op de woningmarkt, het stimuleren van de economische bedrijvigheden, werkgelegenheid, het beter aansluiten op de samenstelling en bevolkingsopbouw van de gemeente of het verhogen van de kwaliteit van de leefomgeving.

9.2 Keuzes bij de uitvoering van grondbeleid

Bij het vormgeven van het grondbeleid heeft de gemeente de keuze uit twee soorten:

1. Actief grondbeleid
2. Faciliterend grondbeleid

<u>Ad.1</u>
Een gemeente kan zelf gronden ontwikkelen die in eigendom zijn of komen van de gemeente. Er wordt naar gestreefd de daarvoor benodigde grond in eigendom te krijgen. Dit kan bijvoorbeeld via vrijwillige aankoop, grondruil, de inzet van de Wet voorkeursrecht gemeenten of door onteigening van de grond. De gemeente voert zelf de werkzaamheden uit om grond geschikt te maken voor bouw en wijzigt (eventueel) het bestemmingsplan. Een belangrijk nadeel van actief grondbeleid is dat er grote financiële risico's kunnen worden gelopen bij het bouw en woonrijp maken.

<u>Ad.2</u>
Dit houdt in dat de gemeente zelf geen grondexploitaties voert maar dit overlaat aan private ontwikkelaars. De gemeente "faciliteert" door te investeren in plankosten, zoals het maken van een bestemmingsplan, het treffen van voorzieningen in de openbare ruimte en het aanleggen van nutsvoorzieningen, waarvan de kosten worden verhaald op de betrokkenen. De gemeente en een ontwikkelaar sluiten een zogenaamde anterieure overeenkomst af. Daarin wordt de verrekening vastgelegd.

<u>Vormgeving grondbeleid in Druten en Wijchen</u>
De gemeenten Druten en Wijchen hebben zich, mede ook door de teruglopende woningaantallen, getransformeerd van een ontwikkel- naar een meer faciliterende gemeente. Via een slagboommodel zal bij elke nieuwe ruimtelijke ontwikkeling steeds worden bekeken wat de gewenste rol is van de gemeente. De gemeente Druten heeft haar grootste project, Druten-Oost, ondergebracht in een PPS-constructie.

9.3 Marktprognose/woningbouwopgave

In 2019 is een Woningmarktonderzoek uitgevoerd door de 18 regiogemeenten samen met de provincie Gelderland. Het onderzoek bestaat naast een rapport uit factsheets voor elke gemeente, voor de subregio's en de gehele regio Arnhem-Nijmegen.

Uit dit onderzoek blijkt dat de woningbehoefte in de regio Arnhem-Nijmegen hoger ligt dan uit eerdere onderzoeken bleek. Daarnaast blijkt het al aanwezige woningtekort juist in de subregio Nijmegen erg hoog.
In tabel 9a is af te lezen wat de woningbouwopgave was volgens de afspraken in de subregionale woonagenda, hoeveel woningen afgelopen 2 jaar zijn gerealiseerd en wat de woningbouwopgave is volgens het Woningmarktonderzoek 2019.

Gemeente	Subregionale woonagenda, afspraken - periode 2017-2027	Realisatie 2017 en 2018	Woningmarkt onderzoek 2019 voor periode 2019-2030
Berg en Dal	700	200	1.100
Beuningen	950	270	1.000
Druten	800	130	950
Heumen	450	100	500
Mook en Middelaar	350	75	400
Nijmegen	12.050	2.250	10.350
Wijchen	1.100	350	1.450
Totaal	**16.400**	**3.375**	**15.750**

tabel 8a woningbouwopgaven subregio Nijmegen

Druten en Wijchen binnen de subregio Nijmegen en omstreken
Voor Druten komt uit het onderzoek een woningbouwopgave van 950 woningen en voor Wijchen 1450. Uitgaande van een periode van 10 jaar zijn dit dus 95 woningen voor Druten en 145 woningen voor Wijchen gemiddeld per jaar.

Tempoversnelling
De woningmarkt staat op dit moment onder druk. De woningbehoefte is dermate groot dat een tempoversnelling in productie nodig is. De behoefte aan extra woningen komt enerzijds voort uit de huishoudensgroei en anderzijds uit een woningtekort. Uit analyses van het Rijk blijkt dat het tekort relatief hoog is in de subregio Nijmegen. Dit woningtekort was bij het vorige woningmarktonderzoek (3 jaar geleden) nog niet in beeld. Een actualisatie van de woonagenda is waarschijnlijk.
Zoals nu nog in de kernboodschap is aangegeven is de totale woningbehoefte voor de gemeente Wijchen geraamd op globaal 1450 woningen tot 2030 en voor Druten 950.
In de huidige Woonagenda subregio Nijmegen en omstreken is de ambitie vastgelegd om een versnelling te realiseren van 70% van de totale opgave in de eerste 5 jaar. Op basis van het woningmarktonderzoek is voor de gemeente Wijchen tot 2025 nog steeds een tempoversnelling nodig.

Rekening houden met veranderende tijden
Uit de cijfers blijkt een urgentie om op korte termijn een flinke bouwproductie te realiseren. En uit cijfers en regionale afspraken ook de noodzaak om voldoende betaalbare woningen toe te voegen. We zien dat de behoefte fluctueert met de economie. Tijdens de economische crisis lag de productie substantieel lager; door een gebrek aan koopkrachtige vraag. Dat zegt meer over de economische conjunctuur dan over de daadwerkelijke woningbehoefte. Maar ook nieuwe ontwikkelingen zullen van invloed zijn op de woningbehoefte. Deze onzekerheden maken dat we de ramingen met enige voorzichtigheid moeten hanteren. Het is daarom wenselijk om in deze tijd in te spelen op de aanwezige behoefte en anderzijds om een vinger aan de pols te houden. De corona crisis is bijvoorbeeld ontstaan na de uitvoering van het woningmarktonderzoek, het effect hiervan is nog niet bekend.
Hiernaast moet opgemerkt worden dat de betrouwbaarheid van de cijfers afneemt naar mate er verder wordt ingezoomd op gebieden.

Woondeal Regio Arnhem-Nijmegen
In maart j.l. is een nieuwe woondeal afgesloten tussen de gemeenten Arnhem en Nijmegen, de Regio Arnhem-Nijmegen, het Rijk en de provincie. Hierin een nog hogere regionale woonbehoefte. Samenwerking tussen deze overheden , marktpartijen en woningcorporaties is noodzakelijk om de opgaven te realiseren.

Woonvisie "Thuis in Wijchen"
De resultaten van het onderzoek liggen in lijn met de Woonvisie "Thuis in Wijchen" waarin dezelfde kwalitatieve opgaves zijn opgenomen. Het geeft vooral een concretisering van het te realiseren woningbouwprogramma een hoger uitpakkende woningbehoefte dan eerder werd aangenomen.
Door de behoefte aan extra woningen ten opzichte van de vorige prognose, gaat Wijchen onderzoeken welke locaties geschikt zijn om de extra woningbouwopgave te realiseren waarbij er oog is voor lokale verschillen. Per locatie wordt ook gekeken welke accenten moeten worden gelegd op kwaliteit.

De opgave is complex omdat:

- Bouwen in de nabijheid van voorzieningen belangrijk is;
- Vanwege de leefbaarheid gemêleerde wijken zouden moeten worden gecreëerd terwijl de behoefte vooral in het sociale segment ligt. Bij toevoeging van goedkope koopwoningen is oog voor de toekomstkwaliteit van deze woningen (energetisch, woonkwaliteit) van belang. Dit het liefst zonder verlies van concurrentiepositie van de bestaande voorraad;
- De haalbaarheid van nieuwbouwplannen sterk onder druk komt te staan als een relatief groot deel van het programma uit sociale woningbouw bestaat;
- We het woningbouwprogramma flexibel willen houden om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen.

Het rapport is richtinggevend bij het bepalen van de woningbouwprogramma's voor nieuwbouwlocaties.

Uitvoering en Vervolgstappen gemeente Druten en Wijchen
Druten en Wijchen stellen in 2020 een actualisatie van de Lokale uitvoeringsagenda wonen op. Hierbij zal ook een voorstel voor de verdere aanpak van de extra opgaven die voortkomen uit het nieuwe woningmarktonderzoek.

Wij gaan met de gemeenten in de subregio , waaronder Druten en Wijchen in gesprek over de uitvoering van het woningbouwplannen. Gelet op de complexe opgaves die er liggen is samenwerking tussen de partijen geboden.

Monitoring
Er wordt een regionale woningmarktmonitor opgezet, deze monitor zal naast de woningbehoefte die uit dit woningmarktonderzoek blijkt ook inzicht geven in de woningbouwplannen. Waardoor er regionaal meer inzicht ontstaat in de voortgang van kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwopgaven.

9.4 Huidige grondexploitaties Druten en Wijchen

Met onderstaande tabellen 8b t/m 8e wordt een totaaloverzicht gegeven van de financiële omvang van de gemeenten Druten en Wijchen. De cijfers zijn de realisatiecijfers, ontleend aan de balans van de jaarrekening 2018 en concept jaarrekening 2019 van beide gemeenten.

Grondexploitatie Druten
De grondexploitatie van Druten heeft op 31-12-2019 een boekwaarde van iets meer dan € 16 miljoen. Dit is inclusief de waarde voor Druten-Oost van bijna € 8,8 miljoen, waarvoor de gemeente werkt in een PPS-constructie met een projectontwikkelaar.

Voor verwachte verliezen op de grondexploitatie zijn een aantal voorzieningen getroffen tot een bedrag van € 2,8 miljoen. Deze worden in mindering gebracht op de bruto boekwaarde. De netto boekwaarde op de balans van de gemeente blijft hierdoor "beperkt" tot € 4,4 miljoen In tabel 9b vindt u een specificatie van de diverse boekwaarden pr complex van de vastgestelde grondexploitaties.

Plannen Druten	Bestemming	Boekwaarde (* € 1000)	
		Per 31-12-2018	Per 31-12-2019
Met PPS-constructie			
Druten oost (PPS)	woningbouw	8.009	8.772
Woningbouw gemeente			
Deest Zuid	woningbouw	559	580
Locatie Smid Druten	woningbouw	-23	331
Pas Afferden	woningbouw	-77	-70
Tabaksveld/Deltaterrein	woningbouw	381	408
Totaal Woningbouw		**840**	**1.249**
Westerhout Zuid	bedrijventerrei	5.996	5.996
Totaal Bedrijventerrein		**5.996**	**5.996**
Totaal Bouwgrond in exploitatie (BIE)		**6.836**	**7.245**
Getroffen voorzieningen		-1944	-2.795
Totale Balanswaarde		**4.892**	**4.450**

tabel 9b Grondexploitatieplannen Druten met boekwaarde

Plannen Druten	Verwachte oplevering	Verwacht projectresultaat
Druten oost (PPS)	2023	293
Deest Zuid	2021	-286
Locatie Smid Druten	2020	-132
Pas Afferden	2021	-141
Tabaksveld/Deltaterrein	2020	-388
Westerhout Zuid	2024	-1849
Totaal projecten met GREX		**-2.502**
Getroffen voorzieningen		2795
Totaal geraamd netto-resultaat		**293**

tabel 9c Resultaatverwachtingen Druten grondexploitatie

Voor alle exploitaties, op de PPS-constructie van Druten Oost na, worden tekorten verwacht waarvoor voorzieningen beschikbaar zijn. Voor Druten Oost is de huidige grondexploitatie vastgesteld op een winst van € 293.000 in 2024. (Gemeente Druten neemt hier voor 50% in deel).

Grondexploitatie Wijchen
De grondexploitatie van Wijchen heeft op 31-12-2019 een boekwaarde van € 2.930.754. Voor verwachte verliezen op de grondexploitatie zijn voorzieningen getroffen tot een bedrag van € 1.130.024. Hieronder vindt u een specificatie van de vastgestelde grondexploitaties. Voor de exploitaties "Tuin van Woezik" en "Huurlingsedam" zijn voorzieningen getroffen i.v.m. verliesverwachtingen tot een bedrag van ca. € 1,2 miljoen. Bij de onderscheidenlijke complexe zijn deze al op de boekwaarde in mindering gebracht.

Plannen Wijchen	Bestemming	Boekwaarde (* € 1000)	
		Per 31-12-2018	Per 31-12-2019
Woningbouw gemeente			
Tuin van Woezik	woningbouw	2.033	2.062
Huurlingsedam (fase 1 +2)	woningbouw	306	374
Woningbouw Balgoij	woningbouw	-157	-126
CPO Rivierduin Bergharen	woningbouw	0	35
Afgewikkelde projecten	woningbouw	-112	-74
Totaal Woningbouw gemeente		**2.070**	**2.271**
Faciliterend grondbeleid			
MOB-complex	woningbouw	-20	0
Hoge Rot fase 2	woningbouw	22	0
Tussen Kasteel en Wijcher	woningbouw	300	645
Kraanvogelstraat	woningbouw	0	102
Kleinsch. woningbouw Bate	woningbouw	0	13
CPO Wonsick	woningbouw	0	24
Totaal Woningbouw faciliterend		**302**	**784**
Totale Balanswaarde		**2.372**	**3.055**

tabel 9d Grondexploitatieplannen Wijchen met boekwaarde

Plannen Wijchen	Verwachte oplevering	Verwacht projectresultaat
Tuin van Woezik	2021	-407
Huurlingsedam (fase 1 +2)	2021	-724
MOB-complex	2019	15
Hoge Rot fase 2	2019	16
Woningbouw Balgoij	2021	111
CPO Bergharen	2022	144
Afgewikkelde projecten		0
Totaal projecten met GREX		**-845**

tabel 9e Resultaatverwachtingen Wijchen grondexploitatie

Voor de exploitaties Tuin van Woezik en Huurlingsedam fase 1+2 worden tekorten verwacht, waarvoor voorzieningen beschikbaar zijn. Voor Balgoij is de huidige grondexploitatie vastgesteld op een winst van € 111.000 in 2021. Bij de concept jaarrekening 2019 is deze winst al voor € 93.000 genomen. (Conform POC-methode).

Bedrijventerrein Wijchen

Tezamen met de gemeente Nijmegen participeert de gemeente Wijchen in GR Bijsterhuizen. De bodem van de voorraad te verkopen grond komt in zicht. Vanwege deze ontwikkeling wordt bezien hoe en wanneer deze Gemeenschappelijk Regeling kan worden ontbonden. Er is nog steeds interesse voor de aankoop van de resterende grond op deze locatie.

9.5 Grondexploitatie één gemeente Druten Wijchen

Zoals hierboven tot uitdrukking is gekomen zijn voor beide gemeenten de huidige grondexploitaties voornamelijk negatief.
De verliezen zijn conform de BBV voorschriften al genomen en staan bij beide gemeenten op de balans.

Op dit moment zijn de gemeenten al bezig met de voorbereiding van enkele grote woningbouwprojecten voor beide gemeenten. Voor Druten is dit met name het project in het centrum, 'tussen Heuvel en van Heemstraweg' en in Wijchen zijn dit 'Tussen Kasteel en Wijchens Meer', 'Kraanvogelstraat' en 'Hart van Zuid'. Daarnaast staan er nog meer grote en kleine projecten op stapel bij beide gemeenten. Het is echter nu te vroeg om deze mee te nemen in deze rapportage.
Duidelijk is wel dat de kansen en risico's in de bouwgrondexploitaties in de toekomst van beide gemeenten liggen in de nieuwe projecten en niet in de nu al (af)lopende projecten.

Bij de voorgeschreven kengetallen is ook een kengetal "grondexploitatie" opgenomen. Dit kengetal wordt berekend door de netto boekwaarde uit te drukken in een percentage van de gemeentelijke omzet. In grafiek zien we de ontwikkeling daarvan voor de beide gemeenten en de nieuwe gemeente, afgezet tegen het Gelders gemiddelde. Duidelijk is dat de omvang van de grondexploitatie beperkt is. Hoewel de risico's binnen een grondexploitatie uit meer factoren kunnen bestaan dan alleen de boekwaarde, zijn ze voor de nieuwe gemeente klein. De landelijke norm geeft aan

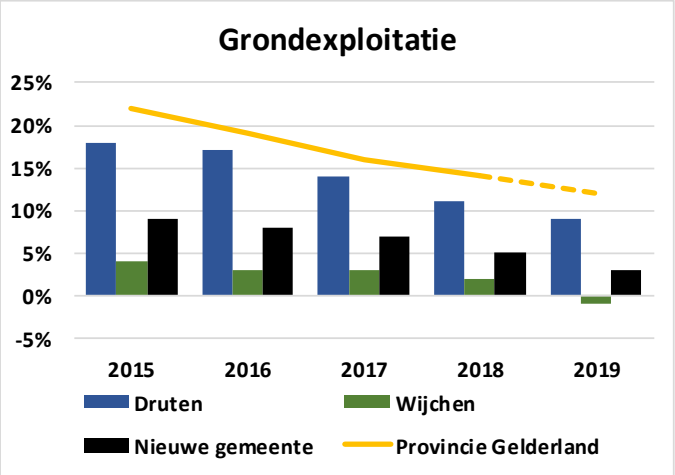

Grafiek 9.1 Ontwikkeling kengetal grondexploitatie

9.6 Conclusie en aanbevelingen

De huidige grondexploitaties van de beide gemeenten kennen op dit moment geen grote risico's. De te verwachten verliezen zijn reeds afgedekt met voorzieningen in de balans. Grote winsten worden ook

niet verwacht. De focus ligt meer op de toekomst. Zowel Druten als Wijchen en daarmee de nieuwe gemeente kennen een grote woningbouwopgave. Samen meer dan 2000 woningen bouwen voor de komende 10 jaar. Het lijkt op voorhand logisch dat daar onderlinge afstemming plaats moet vinden, tussen de beide gemeenten, met de regio en met de provincie. Maar ook dat elke gemeente nu wel door gaat met het zoeken en ontwikkelen van locaties binnen haar eigen gemeente.

10 Bijlagen

10.1 Bijlage 1: Structuurkenmerken Druten en Wijchen

Structuurkenmerken	Druten	Wijchen	Gemiddeld	Nieuwe gemeente	Afwijking
Aantal inwoners	18.701	40.847	**29.774**	**59.548**	**100%**
Onroerende zaak belastingen					
Waarde woningen (x€ 1 mln.)	1.718	4.075	**2.897**	**5.793**	**100%**
Waarde niet-woningen gebruiker (x€ 1 mln.)	302	716	**509**	**1.018**	**100%**
Waarde niet-woningen eigenaar (x€ 1 mln.)	348	751	**549**	**1.098**	**100%**
Waarde totaal (x€ 1 mln.)	2.367	5.542	**3.954**	**7.909**	**100%**
Aandeel woningen in waarde totaal	73%	74%	**73%**	**73%**	**0%**
Aandeel niet_woningen in waarde totaal	27%	26%	**27%**	**27%**	**-1%**
Waarde totaal per inwoner (x€ 1)	126.571	135.665	**131.118**	**132.809**	**1%**
Volumina sociale structuur					
Huishoudens met een laag inkomen	2.295	5.084	**3.690**	**7.379**	**100%**
Bijstandontvangers	294	741	**518**	**1.035**	**100%**
Uitkeringsontvangers	1.372	2.646	**2.009**	**4.018**	**100%**
Minderheden	880	1.215	**1.048**	**2.095**	**100%**
Volumina sociale structuur per 1000 inwoners					
Huishoudens met een laag inkomen	*123*	*124*	***124***	***124***	***0%***
Bijstandontvangers	*16*	*18*	***17***	***17***	***3%***
Uitkeringsontvangers	*73*	*65*	***69***	***67***	***-2%***
Minderheden	*47*	*30*	***38***	***35***	***-8%***
Volumina bevolkingsopbouw					
Inwoners < 20 jaar	3.799	8.198	**5.999**	**11.997**	**100%**
Inwoners > 64 jaar	3.480	8.269	**5.875**	**11.749**	**100%**
Inwoners 75 - 85 jaar	1.078	2.497	**1.788**	**3.575**	**100%**
Volumina bevolkingsopbouw per 1000 inwoners					
Inwoners < 20 jaar	*203*	*201*	***202***	***201***	***0%***
Inwoners > 64 jaar	*186*	*202*	***194***	***197***	***2%***
Inwoners 75 - 85 jaar	*58*	*61*	***59***	***60***	***1%***
Volumina centrumfunctie					
Lokaal klantenpotentieel	17.080	41.850	**29.465**	**59.130**	**101%**
Regionaal klantenpotentieel	5.880	33.140	**19.510**	**39.090**	**100%**
Volumina centrumfunctie per 1000 inwoners					
Lokaal klantenpotentieel	*913*	*1.025*	***969***	***993***	***2%***
Regionaal klantenpotentieel	*314*	*811*	***563***	***656***	***17%***

Structuurkenmerken	Druten	Wijchen	Gemiddeld	Nieuwe gemeente	Afwijking
Volumina bebouwingsstructuur					
Oppervlakte land	3.757	6.598	**5.178**	**10.355**	**100%**
Oppervlakte bebouwing	146	321	**234**	**467**	**100%**
Oppervlakte binnenwater	489	359	**424**	**848**	**100%**
Woonruimten	8.232	17.971	**13.102**	**26.203**	**100%**
Historische kern < 40 hectare	0	5	**3**	**5**	**100%**
Omgevingsadressendichtheid	6.602	22.086	**14.344**	**28.797**	**101%**
Kernen	5	7	**6**	**12**	**100%**
Kernen > 500 adressen	4	2	**3**	**6**	**100%**
Bedrijfsvestigingen	1.897	4.088	**2.993**	**5.985**	**100%**
Volumina bebouwingsstructuur per 1000 inwoners					
Oppervlakte land	*201*	*162*	***181***	***174***	***-4%***
Oppervlakte bebouwing	*8*	*8*	***8***	***8***	***0%***
Oppervlakte binnenwater	*26*	*9*	***17***	***14***	***-18%***
Woonruimten	*440*	*440*	***440***	***440***	***0%***
Historische kern < 40 hectare	*0,00*	*0,12*	***0,06***	***0,08***	***37%***
Omgevingsadressendichtheid	*353*	*541*	***447***	***484***	***8%***
Kernen	*0,3*	*0,2*	***0,2***	***0,2***	***-8%***
Kernen > 500 adressen	*0,2*	*0,0*	***0,1***	***0,1***	***-23%***
Bedrijfsvestigingen	*101*	*100*	***101***	***101***	***0%***
Volumina leerlingen					
Leerlingen speciaal onderwijs	810	438	**624**	**1.247**	**100%**
Leerlingen voortgezet onderwijs	1.407	2.039	**1.723**	**3.446**	**100%**
Extra groei jongeren	0	0	**0**	**0**	**0%**
Extra groei leerlingen voorgezet onderwijs	0	546	**273**	**546**	**100%**
Volumina leerlingen per 1000 inwoners					
Leerlingen speciaal onderwijs	*43*	*11*	***27***	***21***	***-22%***
Leerlingen voortgezet onderwijs	*75*	*50*	***63***	***58***	***-8%***
Extra groei jongeren	*0*	*0*	***0***	***0***	***0%***
Extra groei leerlingen voorgezet onderwijs	*0*	*13*	***7***	***9***	***37%***

10.2 Bijlage 2: Mutatie uitkering Gemeentefonds

Uitkering gemeentefonds (GF) voor en na fusie (bedragen x € 1)	
Uitkering gemeentefonds Druten	€ 27.405.000
Uitkering gemeentefonds Wijchen	€ 56.842.000
Uitkering gemeentefonds voor fusie	**€ 84.247.000**
Uitkering gemeentefonds na fusie voor Druten-Wijchen	**€ 83.897.000**
Mutatie uitkering gemeentefonds door fusie	**-€ 350.000**
Mutatie per inwoner	-€ 6
Mutatie procentueel	-0,42%
Specificatie mutatie uitkering gemeentefonds door fusie (bedragen x € 1)*	
Lokaal klantenpotentieel	14.322
Regional klantenpotentieel	2.578
Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	6.680
Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	860
Woonruimten * bodemfactor woonkernen	7.751
Omgevingsadressendichtheid	10.063
Oeverlengte * bodemfactor gemeente * oeverdichtheid	3.207
Aantal kernen * bodemfactor buitengebied	1.166
Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	7.610
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen particuliere huishoudens	-22.675
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	17.341
Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	-3.309
Medicijngebruik met drempel	-164
Huishoudens met laag inkomen 65 - 75 jaar	-1.022
Huishoudens met laag inkomen 75 - 85 jaar	-2.306
Huishoudens met laag inkomen > 85 jaar	-1.139
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 - 75 jaar	169
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 - 85 jaar	369
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen > 85 jaar	-190
Vast bedrag	-390.809
Mutatie uitkering gemeentefonds door fusie	**-€ 349.498**

10.3 Bijlage 3: Berekening tijdelijke maatstaf herindeling

Berekening tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling bij eventuele fusie tussen gemeenten in t+1 (bedragen x € 1)

(gegevens 2019)

A)	**Vast bedrag per gemeente**					
1.	Vast bedrag per gemeente waarmee het totaal aantal gemeenten afneemt door de samenvoeging				2.806.800	
2.	Aantal gemeenten waarmee het totaal aantal gemeenten door de samenvoeging verminderd wordt				1	
3.	**Verdeelmaatstaf herindeling op basis van vast bedrag per gemeente**	(1x2)				**2.806.800**
B)	**Vast bedrag per inwoner**					
4.	Vast bedrag per inwoner op één jaar voorafgaand aan de herindeling, m.u.v. de inwoners van de grootste gemeente.				66,61	
5.	Aantal inwoners per 1 januari 2019 gemeente Druten		18.701			
6.	Aantal inwoners per 1 januari 2019 gemeente Wijchen		40.847	+/+		
15.	Totaal aantal inwoners bij de herindeling betrokken per 1 januari			59.548		
16.	Aantal inw. van de gemeente met het grootste aantal inwoners per 1 januari			40.847	-/-	
17.	Aantal inwoners waarvoor het vast bedrag wordt betaald	(15-16)			18.701	
18.	**Verdeelmaatstaf herindeling op basis van vast bedrag per inwoner**	(17x4)				**1.245.674**
C)	**Tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling**					
19.	Totaal tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling exclusief uitkeringsfactor	(3+18)			4.052.474	
20.	Voorlopige uitkeringsfactor van het jaar voorafgaand aan de herindeling				1,578	
21.	Totaal tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling inclusief uitkeringsfactor	(19x20)				**6.394.800**
22.	Totaal tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling inclusief uitkeringsfactor per inwoner	(21/15)			107	
D)	**Betaalritme tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling inclusief uitkeringsfactor en verruiming [2]**					
23.	1e jaar: het bedrag van de verruiming (voorafgaand aan de daadwerkelijke herindeling)	(1/5*21)			1.278.960	
24.	Restantbedrag	(21 - 23)			5.115.840	
25.	2e jaar: 40% van het restandbedrag	(24x25)	40%		2.046.336	
26.	3e jaar: 20% van de tijdelijke maatstaf exclusief verruiming	(24x26)	20%		1.023.168	
27.	4e jaar: 20% van de tijdelijke maatstaf exclusief verruiming	(24x27)	20%		1.023.168	
28.	5e jaar: 20% van de tijdelijke maatstaf exclusief verruiming	(24x28)	20%		1.023.168	
29.	**Totaal**	(23+25+26+27+28)				**6.394.800**

10.4 Bijlage 4 Deelname in gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling	Druten	Wijchen
Werkorganosatie Druten Wijchen	X	X
GGD, Zuid Gelderland	X	X
Veiligheidregio Gelderland-Zuid	X	X
MGR Rijk van Nijmegen	X	X
Munitax	X	X
Omgevingsdienst Regio Nijmegen	X	X
Basisregeling regio Nijmegen	X	X
MARN	X	X
Doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen	X	X
Instituut Bijzonder onderzoek Zuid Gelderland	X	X
Euregio	X	X
GO Regio Arnhem-Nijmegen (Economic Board)	X	X
Bijsterhuizen		X
GR Maas en Waal	X	
Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal	X	

10.5 Bijlage 5 Onderhoud kapitaalgoederen

Wegen Taakveld 2.1	Wijchen	Druten
Algemeen		
Jaar vaststelling beleid	2017	2018
Soort beleid	Beeldkwaliteit	Risicogestuurd op intensiteit
Looptijd	2018-2022	2014-2024
Kwaliteitsniveau (CROW) Elementen	B/C	Laag
Kwaliteitsniveau (CROW) Asfalt	B/C	Basis
Areaal in m2	€ 2.789.000	€ 1.310.000
Vervangingswaarde areaal in € mln.	184	79
Huidige boekwaarde in € mln.	1,7	4,5
Gemiddelde afschrijvingstermijn in jaren	72	20
Budget in de exploitatie:	€ 3.481.000	€ 1.382.000
Dotatie aan de voorziening voor vervanging	€ 2.427.000	€ 0
Waarvan (groot) onderhoud	€ 635.000	€ 918.000
Afschrijvingen	€ 10.000	€ 292.000
Rente	€ 17.000	€ 56.000
Overige	€ 392.000	€ 116.000
Kengetallen		
Onderhoudskosten per m2 per jaar	€ 0,23	€ 0,70
Vervangingskosten per m2 per jaar	€ 0,87	€ 0,22
Totale exploitatie excl. rente per m2 per jaar	€ 1,24	€ 1,01
Opgenomen budget conform kwaliteitsniveau?	Ja	Ja
Stand voorziening (90008)/reserve per 31-12-2019	€ 6.615.000	€ 915.000
Stand afschrijvingsreserve per 31-12-2019	€ 1.714.000	€ 0
Is er achterstallig onderhoud?	Ja	Nee
Omvang achterstallig onderhoud	€ 200.000	€ 0
Achterstallig onderhoud financieel in begroting	Ja in 2020	

Civiele kunstwerken Taakveld 2.1	Wijchen	Druten
Algemeen		
Jaar vaststelling beleid	2017	
Soort beleid		
Looptijd	2018-2022	
Kwaliteitsniveau (CROW)	B/C	Laag
Areaal in aantallen	144	28
Vervangingswaarde areaal in € mln.	13,5	
Huidige boekwaarde in € x 1000		
Gemiddelde afschrijvingstermijn in jaren		
Budget in de exploitatie:	€ 312.000	€ 24.000
Dotatie aan de voorziening voor vervanging	€ 223.000	€ 0
(groot) onderhoud	€ 76.000	€ 24.000
Afschrijvingen		
Rente		
Overige	€ 12.000	
Kengetallen		
Onderhoudskosten per stuk	€ 529	€ 864
Vervangingskosten per stuk	€ 1.551	€ 0
Totale exploitatie per stuk	€ 2.166	€ 864
Opgenomen budget conform kwaliteitsniveau?	Ja	
Stand voorziening (900011)/reserve per 31-12-2019	€ 1.427.000	€ 20.000
Is er achterstallig onderhoud?		
Omvang achterstallig onderhoud		
Achterstallig onderhoud financieel in begroting		

Openbare verlichting Taakveld 2.1	Wijchen	Druten
Algemeen		
Datum vaststelling beleid	2017	2008
Soort beleid	frequentie	frequentie
Looptijd	2018-2022	2008-2018
Kwaliteitsniveau	B/C	B/C
Arealen Mast	10.558	4.733
Arealen armatuur	10.608	4.830
Vervangingswaarde areaal mast in € mln.	9	4
Vervangingswaarde areaal armatuur in € mln.	8	4
Huidige boekwaarde in € mln.		
Afschrijvingstermijn gemiddeld in jaren	45	35
Budget in de exploitatie:	€ 598.000	€ 198.000
Dotatie aan de voorziening voor vervanging	€ 309.000	€ 0
(groot) onderhoud	€ 132.000	€ 73.000
Afschrijvingen	€ 4.000	€ 0
Rente	€ 3.000	€ 0
Overige	€ 150.000	€ 125.000
Kengetallen		
Onderhoudskosten per stuk per jaar	€ 6,23	€ 7,63
Vervangingskosten per stuk per jaar	€ 14,81	€ 0,00
Totale exploitatie excl. rente per stuk	€ 28,12	€ 20,74
Opgenomen budget conform kwaliteitsniveau?	Ja	
Stand voorziening (90007)/reserve per 31-12-2019	€ 1.642.000	€ 648.000
Is er achterstallig onderhoud?		
Omvang achterstallig onderhoud		
Achterstallig onderhoud financieel in begroting		

Riolering Taakveld 7.2	Wijchen	Druten
Algemeen		
Datum vaststelling beleid	2018	2018
Soort beleid	Risicogestuurd	Risicogestuurd
Looptijd	2018-2022	2018-2022
Kwaliteitsniveau		
Areaal vrijverval (km)	238	110
Areaal drukrioleringspijpen (km)	108	44
Areaal drukunits/pompputten (stuks)	517	210
BBVZ (stuks)	11	9
Iba's (stuks)	15	13
Gemalen (stuks)	37	27
Vervangingswaarde vrijvervalareaal in € mln	135	52
Vervangingswaarde overig areaal in € mln		12
Huidige boekwaarde in € mln	0	20
Gemiddelde afschrijvingstermijn in jaren	60	50
Budget in de exploitatie:	€ 2.713.000	€ 1.335.000
Dotatie aan de voorziening voor vervanging	€ 1.387.000	€ 0
(groot) onderhoud	€ 588.000	€ 316.000
Afschrijvingen	€ 364.000	€ 528.000
Rente	€ 177.000	€ 250.000
Overige	€ 197.000	€ 240.000
Kengetallen		
Onderhoudskosten per vrijverval km per jaar	€ 2.469	€ 2.869
Vervangingskosten per vrijverval km per jaar	€ 7.359	€ 4.804
Totale exploitatie excl. rente per vrijverval km per jaar	€ 10.655	€ 9.858
Opgenomen budget conform kwaliteitsniveau?		
Stand voorziening rationeel (900004) per 31-12-2019	€ 5.098.000	
Stand voorziening Mechanisch 900005 per 31-12-2019	€ 2.757.000	
Stand voorziening Gemalen per 31-12-2019	€ 1.736.000	
Stand voorziening Baggeren 900010 per 31-12-2019	€ 220.000	
Stand van de kwelwaterreserve	€ 0	€ 666.000
Stand van de egalisatiereserve	€ 701.000	€ 544.000
Is er achterstallig onderhoud?		
Omvang achterstallig onderhoud		
Achterstallig onderhoud financieel in begroting		

Groen Taakveld 5.7	Wijchen	Druten
Algemeen		
Datum vaststelling beleid	2017	2004
Soort beleid	Beeldkwaliteit	Beeldkwaliteit in zones
Looptijd	2018-2022	5 jaar
Kwaliteitsniveau	C met uitzondering Centrum	C
Areaal bomen in stuks	31.063	8.147
Areaal plantsoenen in m2	1.330.905	351.960
Areaal Hagen	26.861	18.596
Areaal bermen en gras in m2	2.551.906	940.226
Vervangingswaarde areaal in € mln.		
Huidige boekwaarde in € mln.	0	0
Gemiddelde afschrijvingstermijn in jaren bomen	65	75
Gemiddelde afschrijvingstermijn in jaren beplanting	35	30
Budget in de exploitatie:	€ 1.297.000	€ 504.000
Vervanging	€ 485.000	€ 0
(groot) onderhoud	€ 428.000	€ 406.000
Afschrijvingen	€ 2.000	€ 3.000
Rente	€ 0	€ 1.000
Overige	€ 381.000	€ 94.000
Kengetallen		
Onderhoudskosten per m2 per jaar	€ 0,11	€ 0,31
Vervangingskosten per m2 per jaar	€ 0,12	€ 0,00
Totale exploitatie excl. rente per m2 per jaar	€ 0,33	€ 0,38
Opgenomen budget conform kwaliteitsniveau?		
Stand voorziening (90009)/reserve per 31-12-2019	€ 627.000	
Stand Reserve LOP + LW per 31-12-2019	€ 221.000	
Is er achterstallig onderhoud?		
Omvang achterstallig onderhoud		
Achterstallig onderhoud financieel in begroting		

Vastgoed	Wijchen	Druten
Algemeen		
Datum vaststelling vastgoedbeleid	28-3-2019	Nvt
Soort beleid	Instandhouding, eigen beheer	Privatiseren, tenzij
Looptijd laatst actualiseerde meerjarenonderhoud	2020-2040	2016-2025
Kwaliteitsniveau	conditieniveau 3, bouwkundig 4	Niet vastgesteld
Totaal areaal	61	33
Areaal in eigendom	44	17
Areaal niet in eigendom	17	16
Areaal in m2 BVO	102.152	54.311
Areaal in m2 BVO eigendom	63.801	12.248
Huidige boekwaarde inclusief scholen in € mln.	€ 47,4	€ 24,5
Budget in de exploitatie:	€ 4.403.000	€ 1.838.000
Dotatie aan de voorziening voor vervanging	€ 1.490.000	€ 96.000
Overig Onderhoud	€ 74.000	€ 165.000
Afschrijvingen	€ 2.096.000	€ 1.271.000
Rente	€ 742.000	€ 306.000
Overige		
Kengetallen		
Onderhoudskosten per gebouw in eigendom per jaar	€ 36.000	€ 15.000
Onderhoudskosten per m2 BVO eigendom	€ 24,51	€ 21,26
Totale exploitatie excl. rente per m2 BVO per jaar	€ 35,83	€ 28,20
Opgenomen budget conform kwaliteitsniveau?	Nee	Nee
Stand voorziening (90008)/reserve per 31-12-2019	€ 1.814.000	€ 216.000
Is er achterstallig onderhoud?	Nee	Nee
Omvang achterstallig onderhoud	nvt	nvt
Achterstallig onderhoud financieel in begroting	nvt	nvt

Provincie Gelderland
Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1638
Extern Zaak ID	Z/20/048604
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.1.5
Omschrijving	Reactie op open brief van de Adviesraad Sociaal Domein Druten over een mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Mollema, Esther
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P0 Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder(s) Druten	Rhee - Oud Ammerveld van, C.A.A. (Corry)
Telefoonnummer steller	06-46824251
E-mail adres steller	e.mollema@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota voor de gemeenteraad over: Reactie op open brief van de Adviesraad Sociaal Domein Druten over een mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen
Bijlage 1: open brief van de Adviesraad Sociaal Domein over mogelijke mogelijke fusie Druten Wijchen
Bijlage 2: antwoord op open brief van de Adviesraad Sociaal Domein Druten over een mogelijke fusie tussen Druten

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de reactie van het college op de open brief van de Adviesraad Sociaal Domein Druten over een mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen

Besluit

Gemeente Druten

Kennis te nemen van de reactie van het college op de open brief van de Adviesraad Sociaal Domein Druten over een mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 48604

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Reactie op open brief van de Adviesraad Sociaal Domein Druten over een mogelijke fusie tussen Druten

Kernboodschap
Op 2 juni jl. stuurde de Adviesraad Sociaal Domein Druten een brief aan het college van burgemeester en wethouders van Druten. In deze brief roept de adviesraad het college op in de verkenning van een mogelijke bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen een voor de inwoners helder en transparant proces in te richten, waarover tijdig en volledig gecommuniceerd wordt. In het antwoord op deze brief gaat het college in op de aandachtspunten uit de brief.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Toelichting
Het belang van een open discussie, een toelichting op de informatie en communicatie en de inbreng van inwoners bij de raadpleging en het herindelingsontwerp zijn zaken die in de brief aan de orde komen.

Uitvoering of Vervolgstappen
Het college verzendt het antwoord aan de Adviesraad Sociaal Domein.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Adviesraad
Sociaal Domein
Druten

Afzender:	Adviesraad Sociaal Domein Druten
Opgesteld door werkgroep:	Adviesraad Sociaal Domein Druten
Bestemd voor:	College burgemeester en wethouders
Status:	Open brief
Vastgesteld in de plenaire vergadering d.d.:	27-05-2020
C.c.	Politieke partijen gemeente Druten
Verstuurd:	02-06-2020
Titel/onderwerp:	Mogelijke fusie van Druten en Wijchen

Geacht college van burgemeester en wethouders,

In de afgelopen weken ziet de Adviesraad Sociaal Domein het volgende:

dat via de pers de discussies rondom de mogelijke fusie van Druten en Wijchen weer toenemen. Voorbeelden zijn de poll in de Gelderlander en een aantal artikelen rondom dit onderwerp. Ook in de Maas & Waler lezen wij artikelen en ingezonden brieven. Daarnaast staat er een bericht in RN7 over de positieve attitude van de beide colleges om na de ambtelijke fusie te streven naar een bestuurlijke fusie. Vanuit onze verantwoordelijkheid als Adviesraad Sociaal Domein Druten doen wij u deze open brief toekomen.

In toenemende mate ontvangen wij geluiden vanuit onze achterban dat men niet begrijpt, waarom de inwoners niet eerder worden betrokken en geïnformeerd. Waarom deze mogelijke fusie? Wat wordt er beter? Zijn de Drutense belangen voldoende gewaarborgd? Deze geluiden worden mede gevoed door eerdere artikelen waaruit blijkt dat er in Wijchen ernstige tekorten zijn in de gemeentelijke begroting op het vlak van het Sociaal Domein en wellicht ook anderszins. Terwijl de financiële huishouding in Druten voor zover wij weten behoorlijk op orde is. Op deze vragen en geluiden moeten wij het antwoord schuldig blijven.

Vanuit onze verantwoordelijkheid, zoals opgenomen in de *Verordening cliëntenparticipatie sociaal domein gemeente Druten 2018*, staan wij voor een open discussie, over nut en noodzaak van een gemeentelijke herindeling. Specifiek de effecten en opbrengsten voor het Sociaal Domein. Het is van belang om te weten:

- Wat de uitkomsten zijn van de evaluatie van de bestuurlijke samenwerking Druten- Wijchen. Zo wordt er verwezen naar de positieve uitkomsten van een onderzoek naar het functioneren van de samengevoegde ambtelijke organisatie. Ook wordt er aangegeven dat de uitkomst van een peiling onder burgers en ondernemers betreffende de dienstverlening van de gemeenten positief is. Voor de Adviesraad is niet duidelijk dat de “Werkorganisatie” deze meerwaarde heeft opgeleverd. De Adviesraad Sociaal Domein zou graag de betreffende rapportages willen inzien.
- Ook wordt er verwezen naar een inventarisatie door bureau Tien. De rapportage betreffende het onderzoek naar de voor- en nadelen van een bestuurlijke fusie heeft als uitkomst dat er voldoende positieve redenen zijn om een verdere verkenning naar een

bestuurlijke fusie in gang te zetten. De Adviesraad Sociaal Domein zou graag ook deze rapportage willen inzien.

- Wat is ten aanzien van de invulling van het Sociaal Domein de aanleiding om op geleide van genoemde evaluatie en onderzoek rapportage een mogelijke fusie aan te gaan met de gemeente Wijchen?
- Welke ambities, doelen en opbrengsten betreffende het Sociaal Domein worden hiermee gefaciliteerd en verbeterd?
- Wat merken de inwoners van de gemeente Druten hiervan?

Gevraagde transparantie is noodzakelijk om de inwoners van de gemeente Druten te betrekken en mee te nemen bij dit proces.

Wij vinden het van groot belang de inwoners te informeren over:

1. wat de uitgangssituatie is: financiële positie, oriëntatie van de bevolking
2. wat de voor- en nadelen zijn van deze mogelijke fusie. Specifiek aangaande het Sociaal Domein, m.b.t.:
   -de gemeentelijke kosten
   -de kwetsbaarheid van de ambtelijke organisatie
   -de kwaliteit van de dienstverlening
   -de kracht van het bestuur binnen de regio
   -de invloed op de lokale belastingen
3. kunnen de belangen van de inwoners van de gemeente Druten, op basis van inwonersaantallen worden gewaarborgd?

Bezien vanuit het belang van het Sociaal Domein willen wij erop wijzen dat door de globale formulering van doelstellingen, verwachte financiële voordelen meestal niet worden gehaald. Denk aan allerlei onvoorziene problemen bij de implementatie van de herindeling (frictiekosten), maar ook doordat de problemen die voortvloeien uit de sociale, maatschappelijke en culturele verschillen veelal onderschat worden. Mede gezien de huidige grote tekorten bij de Gemeente Wijchen en met name die binnen het Sociaal Domein, willen wij onze bezorgdheid uitspreken. Wat gaat dit in de toekomst betekenen voor het Sociaal Domein van de gemeente Druten.

Wellicht nog belangrijker is, dat uit meerdere onderzoeken blijkt dat de afstand tot de burger toeneemt. Interesse in en betrokkenheid bij de lokale politiek neemt af. Terwijl juist de participatie en betrokkenheid van burgers noodzakelijk is om onze toekomstige participatie samenleving vorm en inhoud te geven. Dat is het wiel waar nagenoeg alle toekomstige welzijns- en zorgactiviteiten op moeten draaien. Niet voor niks is dit onderwerp speerpunt van landelijk en gemeentelijk beleid.

Wellicht terzijde. Het verbaast ons dat politieke partijen hier in hun verkiezingsprogramma's – op een uitzondering na wellicht- geen punt van gemaakt hebben. Compleet nieuw is het onderwerp immers niet. Juist de komende verkiezingen zou dit onderwerp nadrukkelijk op de agenda moeten komen.

Adviesraad
Sociaal Domein
Druten

Een raadpleging is een milde vorm van burgerparticipatie, waarvan overigens eveneens onduidelijk is hoe hier invulling aan gegeven wordt en welk gewicht die in de totale besluitvorming heeft.
Mocht er een raadpleging komen, dan willen wij als Adviesraad Sociaal Domein, in onze adviserende rol, graag betrokken worden bij de paragraaf over het sociaal domein."

Wij doen hierbij dan ook een oproep aan B&W om in het kader van het Sociaal Domein om een voor de inwoners helder en transparant proces in te richten, waarover tijdig en volledig gecommuniceerd wordt. Dat biedt volgens ons de beste garantie, dat er uiteindelijk een besluit genomen kan worden waarvoor een optimaal draagvlak gecreëerd is. Nadrukkelijke betrokkenheid van de inwoners van de gemeente Druten is essentieel voor het slagen van dit proces van mogelijke herindeling.

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Druten ondertekend door:
Dhr. J. Hendrikse, voorzitter;

Dhr. A. van der Meer, secretaris;

Gemeente Druten

Gemeente Druten
Heuvel 1
Postbus 1
6650 AA Druten

t 088 432 70 00
e info@druten.nl

Adviesraad Sociaal Domein Druten
De heer Hendrikse
P/a Postbus 1
6650 AA DRUTEN

contactpersoon
Kim van Elk
t 088 432 7535

ons kenmerk
Z/20/048604

datum 23 juni 2020
onderwerp een mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen
verzonden

Geachte heer Hendrikse,

Op 2 juni jl. ontvingen wij van u de open brief van de Adviesraad Sociaal Domein Druten. Graag reageren wij op uw brief.

Dank
Allereerst bedanken wij u voor deze brief. Hiermee geeft u blijk van een grote betrokkenheid bij wat zich in de gemeente afspeelt. En van de wil en wens om hierover mee te denken. Voor ons als college is die betrokkenheid heel belangrijk. We willen weten wat er in de Drutense samenleving speelt. Uw signaal is constructief en uitnodigend.

Open discussie
U geeft in uw brief aan dat u geluiden hoort en leest over een mogelijke bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen. En u vraagt zich af waarom inwoners hierbij niet worden betrokken. U roept op tot een helder en transparant proces, waarover tijdig en volledig gecommuniceerd wordt. Allereerst: onze intenties komen met de uwe overeen. Wij staan als college voor een open discussie over nut en noodzaak van een mogelijke fusie.

Aan het begin
Het besluit of er wel of niet een bestuurlijke fusie komt tussen Druten en Wijchen, is aan de gemeenteraden. Er gaat aan dit besluit een zorgvuldig proces vooraf, dat wettelijk vastligt. Wij staan nu helemaal aan het begin van dit proces. Wij willen dat dit in alle openheid plaatsvindt, in nauwe samenspraak met de samenleving. De komende weken leest u meer informatie op de gemeentepagina in de Maas & Waler en op onze website over dit proces en de stappen daarin.

Brief
En we willen alle betrokkenen nog actiever informeren. Om Drutense inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties verder op de hoogte te brengen, sturen wij in de week van 29 juni een brief. In deze brief lichten wij toe hoe wij tegen een bestuurlijke fusie met de gemeente Wijchen aankijken. Ook vertellen we in de brief over de informatiebijeenkomst van 7 juli voor de gemeenteraden van Druten en Wijchen, en nodigen we iedereen uit om van deze bijeenkomst kennis te nemen.

Raadpleging
De raden besluiten of zij informatie verzamelen over een mogelijke bestuurlijke fusie. Een belangrijk onderdeel hiervan is een draagvlakonderzoek. Dit onderzoek vindt plaats onder inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden. De resultaten van zo'n raadpleging helpen de raad om een goede afweging te kunnen maken: is een fusie wel of niet wenselijk. Uw organisatie wordt hierin uiteraard betrokken. In deze raadpleging kunt u inbrengen wat u belangrijk vindt.

Vervolgstap
Als de raden daadwerkelijk komen tot het voornemen om te gaan fuseren (het zogenoemde principebesluit), hebben inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisatie en andere overheden ook daarna nog de mogelijkheid om hun inbreng te geven. Bijvoorbeeld wanneer het herindelingsontwerp ter inzage ligt. Ook in die fase nodigen wij u van harte uit om uw inbreng te geven.

De stukken
Tot slot: u heeft een aantal specifieke vragen over onderliggende stukken. Het rapport dat onderzoeker Henk-Jan Donderwinkel van Bureau Tien Organisatieadvies opstelde betreft de evaluatie van de Werkorganisatie Druten Wijchen. Deze evaluatie richtte zich op de indicatoren die de gemeenteraden bij het oprichten van de Werkorganisatie hebben opgesteld. De inwoners- en ondernemerspeiling betreft een tweejaarlijks onderzoek waarbij inwoners en ondernemers de dienstverlening van de Werkorganisatie beoordelen. De stukken zijn openbaar en u ontvangt ze als bijlage.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

A.P.J.M. Litjens,
gemeentesecretaris (a.i.)

C.A.A. van Rhee-Oud Ammerveld
burgemeester

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1640
Extern Zaak ID	Z/20/048717
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.1.6
Omschrijving	Meicirculaire 2020
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Bos, Evert
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§1 Overhead, algemene dekkingsmiddelen en overige baten en lasten
Portefeuillehouder(s) Druten	Brink, W. (Willy)
Telefoonnummer steller	0618417232
E-mail adres steller	e.bos@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota Gemeenteraad meicirculaire 2020.docx

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aannemen.

Besluit

Ter kennisname aannemen.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 048717

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Meicirculaire 2020

Kernboodschap
De doorrekening van de meicirculaire 2020 heeft gevolgen voor de begroting 2020 en de meerjarenbegroting 2021-2024.
We verwerken het effect voor het jaar 2020, een nadeel van € 78.000 via een aanvullende begrotingswijziging bij de perspectiefnota 2020. De financiële effecten van de meicirculaire 2020 voor de jaren 2021 tot en met 2024 verwerken we in de concept programmabegroting 2021-2024.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Gevolgen
De effecten uit de meicirculaire leiden tot een aangepast meerjarig financieel perspectief ten opzichte van de perspectiefnota 2020. De volgende tabel geeft het bijgestelde meerjarig financieel perspectief weer:

	Bedragen in € x 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
A	Saldi bij Perspectiefnota 2020 (pagina 27)	-/- 929	-/- 597	-/- 975	-/- 664	-/- 1.169
B	Mutatie meicirculaire 2020	-/- 78	+/+ 71	+/+ 435	+/+ 257	+/+ 93
C	**Saldi na meicirculaire 2020**	**-/- 1.007**	**-/- 526**	**-/- 540**	**-/- 407**	**-/- 1.076**

Communicatie
Na vaststelling door het college wordt de informatienota verstuurd aan de gemeenteraad.

Uitvoering of Vervolgstappen
nvt

Geheimhouding:
nvt

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1459
Extern Zaak ID	Z/20/044544
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.1.7
Omschrijving	Beantwoording motie vreemd aan de orde van de dag 'Besluit over een bestuurlijke fusie met Wijchen op basis van argumenten'
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Mollema, Esther
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P0 Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder(s) Druten	Rhee - Oud Ammerveld van, C.A.A. (Corry)
Telefoonnummer steller	06-46824251
E-mail adres steller	e.mollema@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota voor de raad 'beantwoording motie vreemd aan de orde van de dag 'Besluit over een bestuurlijke fusie met Wijchen op basis van argumenten'

Geagendeerd	Vergaderdatum
Presidium Druten	8 juni 2020
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aangenomen.

Besluit

Ter kennisname aangenomen.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 44544

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Reactie op Motie vreemd aan de orde van de dag 'Vervolgproces op ambtelijke fusie op basis van argumenten

Kernboodschap
Op 26 maart 2020 is in de raadsvergadering een Motie vreemd aan de orde van de dag besproken. Uw raad heeft deze motie aangenomen. In de motie roepen de indieners het college op om:

- Een duidelijke en heldere uiteenzetting te geven van wat zij zien als de voor- en nadelen van een bestuurlijke fusie, waarbij vooral gekeken wordt naar de belangen van de inwoners en de maatschappelijke organisaties van Druten en Wijchen.
- Aan te geven welke mogelijkheden er zijn voor een draagvlakmeting en hoe dit gemeten wordt.
- Mogelijke toekomst scenario's (inclusief tijdspad) voor een bestuurlijke fusie met Wijchen aan te geven. Deze tevens voor te leggen aan de gemeenteraad van Wijchen.

Door middel van deze informatienota geven wij gehoor aan uw oproep.

Vooraf
U vraagt specifiek naar de belangen van inwoners en maatschappelijk organisaties. Ook voor het college staan deze belangen centraal bij deze afweging. Daarnaast vinden we het van belang aan te geven dat een opsomming van voor- en nadelen van een bestuurlijke fusie op papier beperkingen kent. Het verkennen van de lokale voor- en nadelen, met de kleuring en weging die raden, colleges en inwoners eraan geven, komt bij voorkeur in een interactief proces met alle betrokkenen aan de orde. Een gezamenlijke radenbijeenkomst kan hieraan bijdragen.

1. Voor- en nadelen bestuurlijke fusie (op hoofdlijnen)
Er is veel te delen als het gaat om voor- en nadelen van een bestuurlijke fusie. Allereerst worden deze natuurlijk ingekleurd door de vraagstukken die spelen in de gemeenten en hoe belangrijk men die vindt. In de te nemen stappen dienen feiten en opvattingen leidend te zijn. Een bestuurlijke fusie moet immers bijdragen aan het beter bedienen van maatschappelijke belangen.

Welke vorm dient de belangen het beste?
Deze afweging berust noch alleen maar op feiten, noch alleen maar op gevoel. Het is veel meer een gemeenschappelijke afweging van de besturen van de gemeenten (raden en colleges), waarbij inwoners betrokken worden, en waarin wordt beoordeeld of de belangen van de gemeenschappen het best worden bediend met een bestuurlijke fusie of juist niet. Een afweging bovendien die voor veel raadsleden als een zware en serieuze verantwoordelijkheid voelt.

Een inventarisatie op hoofdlijnen
Op basis van bronnen van het rijk en de provincie, onderzoeksrapporten en gemeenten

die bestuurlijk zijn gefuseerd, hebben wij een inventarisatie op hoofdlijnen gemaakt. Leidend hierbij waren de volgende vragen:

- Wat betekent een bestuurlijke fusie in de praktijk voor de inwoners van de gemeente Wijchen?
- Welke voor- en nadelen zijn werkelijk van toepassing, in aanmerking genomen dat Druten en Wijchen al ambtelijk zijn gefuseerd?

Natuurlijk gaat het over *potentiële* voor- of nadelen van een bestuurlijke fusie. Of een voor- of nadeel in een bestuurlijke fusie daadwerkelijk zo uitpakt, hangt in hoge mate af van de keuzes die u als betrokken raad maakt in een dergelijk proces.

In bijlage A is een overzicht van de voor-en nadelen opgenomen.

De voordelen
Samenvattend zijn de voordelen vooral te vinden in de eenvoud van het model (één raad, één college, één ambtelijke organisatie). Daardoor ben je beter in staat de belangen van het gebied en de inwoners naar buiten te behartigen. Bijvoorbeeld in de regio Arnhem Nijmegen en in de provincie. Een bestuurlijke fusie geeft een kwalitatieve impuls. Door deze professionalisering verbetert de dienstverlening. Deze voordelen vindt u ook terug in de rapportage Evaluatie WDW.

De nadelen
Een belangrijk nadeel is dat een grotere schaal een grotere afstand creëert tussen inwoners en gemeentebestuur. Dit kunnen we ondervangen door net als nu veel aandacht te hebben voor onze dorpen, kernen en wijken. Bij een bestuurlijke fusie moet de gemeenschap in staat blijven om sturing te geven aan de leefbaarheid in hun kern. Druten en Wijchen voeren op dit punt al een vergelijkbaar actief kernenbeleid. Daar moet gericht aandacht en energie naar blijven uitgaan in het geval van een bestuurlijke fusie.

De financiële effecten
Financieel worden de kosten die verbonden zijn aan een bestuurlijke fusie vergoed. Uit vele onderzoeken komt dat de uiteindelijke exploitatiekosten van een nieuwe organisatie niet significant hoger of lager uitvallen.

2. Draagvlakmeting

- U vraagt aan te geven welke mogelijkheden er zijn voor draagvlakmeting en hoe dit gemeten wordt.

Als gemeente willen we uiteraard weten wat inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners, omliggende gemeenten en andere (bestuurlijke) organisaties in de regio van een bestuurlijke fusie vinden. Daarnaast is het peilen van draagvlak bij deze betrokkenen een formeel en verplicht onderdeel van de stappen die gemeenten moeten zetten om tot een herindeling te komen. De wet schrijft niet voor hoe de draagvlakpeiling plaats moet vinden.

Een mix die aansluit bij de te bevragen groepen
Wij adviseren als college om een mix van mogelijkheden in te zetten om aan te sluiten bij de verschillende te bevragen groepen en om iedereen een kans te geven om een reactie te geven. Een beproefde werkwijze is:

- Bijeenkomsten organiseren vanuit de gemeenten voor ondernemers die regionaal of landelijk opereren, voor lokaal opererende ondernemers en bijeenkomsten voor

maatschappelijke organisaties (in de sociale sector, levensbeschouwelijk, historisch, toeristisch, scholen, sportverenigingen, etc).
- Een inhoudelijke internetenquête op basis van een steekproef (representatief) onder alle inwoners van 18 jaar en ouder;
- Een specifieke jongerenbijeenkomst voor jongeren tussen 12 en 18 jaar;
- Een 'dorpenronde' ter inkleuring van de inwonersenquête: in elke kern of dorp is er een gesprek;
- Een "razende reporter" die inwoners interviewt op plaatsen waar veel gebeurt. Bij sport, supermarkten, markt, e.d.. Hiervan worden filmpjes gemaakt die via de gemeentelijke site en sociale media te zien zijn.

Daarnaast kunt u denken aan:
- Digitale groepsgesprekken, bijvoorbeeld een chatsessie of webinar-achtige vorm, met kleine groepen betrokkenen.
- Het inzetten van film, bijvoorbeeld een informatieve film waar men op kan reageren.

Een andere gebruikte optie is een referendum. Wij ontraden deze optie vanwege de beperkingen voor inwoners om genuanceerde meningen kenbaar te maken en argumenten uit te wisselen,

Het streven is een zo groot mogelijk draagvlak voor het te nemen besluit. Het is primair de verantwoordelijkheid van de betrokken gemeentebesturen om te investeren in een goed onderzoek naar het maatschappelijk draagvlak en om het maatschappelijk draagvlak te beoordelen.

3. Mogelijke toekomstscenario's voor bestuurlijke fusie
De stappen van een bestuurlijke fusie zijn heel precies geregeld in wetgeving, namelijk in de Wet algemene regels herindeling (ARHI).
Het proces om tot een bestuurlijke fusie (herindeling) te komen, kent drie fases:
- ***voorbereidingsfase;*** in deze fase maken de betrokken gemeenten een herindelingsontwerp en stellen ze een gemeentelijk en provinciaal herindelingsadvies op;
- ***wetgeving;*** in deze fase wordt een voorstel voor een herindelingswet opgesteld, advies ingewonnen bij de Raad van State en de wet behandeld in Tweede en Eerste Kamer;
- ***overgang;*** in deze fase vinden herindelingsverkiezingen plaats en wordt het gebied van de nieuwe gemeente vastgesteld.

In de voorbereidingsfase zijn er 3 momenten waarop de gemeenteraad een besluit neemt:

- Het principebesluit
  In het Principebesluit komen onder andere de volgende onderwerpen aan de orde:
  - Wil de gemeente tot herindeling overgaan?
  - Wanneer is de beoogde datum van herindeling?
  - Aan welke samenstelling wordt gedacht?
  - Op welke wijze wordt de herindelingsprocedure ingericht?

- Het besluit over het herindelingsontwerp
  Hierin wordt de noodzaak van de herindeling en de samenstelling van de betrokken gemeenten onderbouwd. Bepalend hierbij zijn de criteria uit het Beleidskader van het ministerie van BZK.

Een ieder kan zijn zienswijze over het ontwerp kenbaar maken aan het college van B&W.

- Het besluit over het herindelingsadvies
  De zienswijzen, inclusief de reactie van de colleges van B&W hierop, worden verwerkt in het herindelingsadvies of als bijlage bijgevoegd en vervolgens naar Gedeputeerde Staten gestuurd.

Voor een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen zijn verschillende scenario's mogelijk. Hierna enkele overwegingen die in de timing een rol spelen.

Zittingsduur raden
De verschillende scenario's brengen verschillende zittingsduren van de 'oude' en nieuwe raden met zich mee. De zittingsduur heeft invloed op de stabiliteit en op de bestuurlijke continuïteit van de gemeente. In onderstaande tabel vindt u de mogelijkheden tot en met 1 januari 2026 terug.

Laatste reguliere verkiezingen	Datum herindeling	Herindelings-verkiezingen	Raadsperiode laatste raad op te heffen gemeente	Eerstvolgende reguliere verkiezingen	Raadsperiode 1e raad nieuwe gemeenten
Maart 2018	1-1-2023	November 2022	4 jaar en 9 maanden	Maart 2026	3 jaar en 3 maanden
Maart 2022	1-1-2024	November 2023	1 jaar en 9 maanden	Maart 2030	6 jaar en 3 maanden
Maart 2022	1-1-2025	November 2024	2 jaar en 9 maanden	Maart 2030	5 jaar en 3 maanden
Maart 2022	1-1-2026	November 2025	3 jaar en 9 maanden	Maart 2030	4 jaar en 3 maanden

Dynamiek
Er zijn wijzigingen in de colleges van Druten en Wijchen. Dergelijke wijzigingen leiden tot een andere dynamiek. Wij willen én zorgvuldig zijn én het tempo hoog houden om daarmee te garanderen dat u als raad voldoende in positie wordt gebracht. Daarnaast willen we waarborgen dat de goede samenwerking tussen beide colleges behouden blijft. Extra tijd nemen belemmert het toegroeien naar een effectief opererende ambtelijke organisatie. Dit -samen met de aandacht die het onderwerp nu reeds heeft in de lokale samenleving- pleit ervoor om het proces op korte termijn in gang te zetten. Gezien dit proces is uw raad aan zet om het proces te starten door het college een opdracht te geven een draagvlakpeiling uit te voeren. Die opdracht geeft u bij voorkeur direct na de

zomer, op basis van een door ons voorbereide notitie. Op basis van de opgehaalde gevoelens, kunnen de voornoemde drie belangrijke wettelijke besluiten worden genomen.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Bijlage A: Voor- en nadelen van een bestuurlijke fusie

Effecten voor de inwoners en het gebied

Voordelen*:*

Invloed, lobby en belangenbehartiging
Door een bestuurlijke fusie ontstaat een grotere gemeente met meer inwoners en een groter gebied. Die kan ten opzichte van de andere gemeenten in de regio meer invloed uitoefenen en daardoor het belang van de eigen inwoners beter vertegenwoordigen. U kunt denken aan thema's als de locatie van windmolens, de verdeling van te bouwen woningen in de regio, de zorg en de fileproblematiek.

Integrale aanpak van thema's
Omdat de gemeente een groter gebied omvat, is zij beter in staat om met bovenlokale thema's (infrastructuur, economie, arbeidsmarkt, energietransitie, wonen, etc) om te gaan.

Kwaliteit visie en beleid
Maatschappelijke partners vragen in toenemende mate om een betere kwaliteit van visie en beleid: waar zijn we met elkaar naar onderweg? Een in potentie sterker bestuur en een ambtelijke organisatie die zich kan focussen op één college zijn ingrediënten voor een hogere kwaliteit van visie en beleid.

Nadeel*:*

Lokale thema's
Nadeel is dat een grotere afstand ontstaat tussen bestuur en inwoners. Dit kan worden ondervangen door de relatie met de kernen steviger in te vullen. Dit kan bijvoorbeeld door de instelling van kernwethouders, participatie of kernendemocratie.

Effecten voor organisatie en bestuur

Voordelen*:*

Samenwerking ambtelijke organisatie en bestuur
Een bestuurlijke fusie biedt reële kansen om de dienstverlening voor inwoners en ondernemers verder te verbeteren. De ambtenaren werken weliswaar al samen in de Werkorganisatie Druten Wijchen, maar ze werken nu nog voor twee colleges, twee gemeenteraden en het bestuur van de WDW. Dat kost tijd en aandacht. Als er één gemeente ontstaat door een bestuurlijke fusie, is er nog één college van burgemeester en wethouders en één gemeenteraad met alle effecten van dien: één beleid, één begroting. Hiermee ontstaat meer tijd en aandacht voor verbetering van de dienstverlening aan inwoners.

Bestuurlijke slagkracht
De bestuurlijke slagkracht zal toenemen. De noodzakelijke afstemming met en tussen twee gemeentebesturen levert soms stroperigheid en traagheid op. In een organisatie met één bestuur kan het bestuur directer (en niet in afstemming tussen twee besturen zoals nu) opdrachten verstrekken aan de ambtelijke organisatie. De raad kan sneller besluiten en inwoners hebben er voordeel van als het efficiënter en sneller gaat.

Nadelen:

Verzakelijking
De relatie tussen bestuur en ambtelijke organisatie wordt met een bestuurlijke fusie over het algemeen zakelijker en professioneler. Zakelijkheid kent ook een formele kant. Dat betekent dat de ruimte voor een bestuurder om -los van procedures of beleidslijnen- een eigen afweging te maken in een specifieke zaak veel geringer wordt. Professioneler betekent dat er meer ruimte zal komen om beleid meer datagedreven voor te bereiden, te monitoren en te evalueren.

Identiteit en draagvlak

Nadelen:

De identiteit ligt bij de kernen, niet bij de gemeente
De herkenbare identiteit zoals inwoners die ervaren is (nu ook) gekoppeld aan de kern waarin zij wonen en minder sterk aan de gemeente. Bij een bestuurlijke fusie zwakt de identiteitswaarde van de gemeente verder af, zo blijkt bij gemeenten die bestuurlijk zijn gefuseerd. Inwoners identificeren zich minder met de gemeente omdat die groter is geworden. Maar binding en betrokkenheid op het niveau van de buurt, de wijk, de kern of het dorp veranderen niet door een bestuurlijke fusie. Voor veel mensen is deze binding van (groter) belang omdat het hun directe leefomgeving betreft.

Afstand tussen inwoners en de gemeente
Voor inwoners, ondernemers en organisaties die samenwerken met de gemeente, is het van belang dat een gemeente benaderbaar en nabij is. De afstand tot het bestuur wordt bij een bestuurlijke fusie mogelijk ervaren als groter, zakelijker en formeler. Van de andere kant weegt dit aspect doorgaans minder zwaar dan de kracht van visie en beleid of de professionaliteit en kwaliteit van bestuurders en ambtenaren. Ambtelijk zijn Druten en Wijchen al gefuseerd, dus de afstand tot de ambtelijke organisatie verandert bij een bestuurlijke fusie niet.

Financiën
De financiële gevolgen van een bestuurlijke fusie zijn niet onder voor- of nadelen te scharen omdat het effect sterk afhangt van keuzes die de betrokken raden maken. Onderdelen die hierin een rol spelen:

- *Effect bestuur*: als Druten en Wijchen bestuurlijk fuseren, gaat het aantal collegeleden (inclusief gemeentesecretaris) en het aantal raadsleden omlaag.

  Afhankelijk van het aantal inwoners blijven de vergoedingen van de bestuurders en raadsleden gelijk of gaan ze omhoog.

  Het aantal raadsleden ligt vast op basis van het aantal inwoners.
  Uitgaande van de huidige inwoneraantallen zou een bestuurlijk gefuseerde gemeenten 33 raadzetels tellen. Op dit moment hebben Druten en Wijchen samen 44 raadszetels. Met minder raadsleden (en één bestuur minder) daalt naar verwachting ook het aantal griffiemedewerkers.

  Het aantal college- en griffiemedewerkers wordt door de raad bepaald. Een eerste globale inschatting laat zien dat het totaal van deze reductie jaarlijks een besparing op kan leveren.

- *Structureel effect gemeentefonds:* iedere gemeente ontvangt binnen de algemene uitkering een vast bedrag. Wanneer twee gemeenten samengaan, ontvang je dit vaste bedrag maar één keer. Het wegvallen van dit vaste bedrag betekent een structureel nadeel van een kleine € 400.000. Overige effecten binnen de algemene uitkering kunnen bij een herindeling tot structurele voor- of nadelen leiden in een bandbreedte van zo'n € 100k.

- Per saldo valt het structurele effect grofweg neutraal uit.

- *Exploitatiekosten:* uit veel onderzoeken en benchmarks komt naar voren dat een fusiegemeente niet aantoonbaar lagere of hogere exploitatiekosten kent in vergelijking tot de situatie voor de fusie.

- *Frictiekosten*: de eenmalige kosten die gemaakt moeten worden om van twee organisaties naar één organisatie te komen. Omdat de ambtelijke fusie al is gerealiseerd, zijn de frictiekosten grotendeels gemaakt.

- *Eenmalige uitkering gemeentefonds:* het betreft vijf jaar lang een uitkering op grond van de tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling in het gemeentefonds. Daaruit kunnen de tijdelijke extra lasten betaald worden die zonder herindeling niet gemaakt zouden zijn. De eerste tranche wordt al in het jaar voorafgaand aan de daadwerkelijke herindeling aan de betrokken gemeenten toegekend. De nieuwgevormde gemeente krijgt vervolgens nog vier jaar een uitkering. Het zou naar schatting en uitgaande van het aantal inwoners zoals dat nu bekend is, gaan om een totaalbedrag van € 6.500.000,-.

- *Toekomstig kostenniveau*: een eerste verkenning leert dat de niveaus van belastingen in Druten en Wijchen dicht bij elkaar liggen (WOZ, reinigingsrecht, rioolheffing, OZB). Hoe de financiële gevolgen van de samenvoeging op beleidsniveau uitpakken, is grotendeels een gevolg van keuzes die u als raden maakt. Eenvoudig gezegd: als alle voorzieningen worden opgetrokken naar het (financieel) hoogste niveau van de twee, dan heeft dit nadelige financiële gevolgen. Het is dus zaak om hier als raden integrale keuzes in te maken.

Bijlage B: Formele kaders draagvlak

Toetsing door kabinet: Beleidskader gemeentelijke herindeling
Het kabinet toetst bestuurlijke fusies onder meer op het aspect draagvlak. In het 'Beleidskader gemeentelijke herindeling' is dit terug te vinden.

Inwoners, maatschappelijke partners en bestuurlijke organisaties
Het kabinet vraagt de betrokken gemeenten om een logboek bij te houden. In dit logboek staat hoe de gemeenten inwoners en maatschappelijke partners betrekken bij het herindelingsproces en hoe het maatschappelijk draagvlak is vastgesteld. De ingediende zienswijzen worden toegevoegd. Daarnaast vraagt het kabinet aan gemeenten om de omliggende of anderszins betrokken gemeenten uit te nodigen een zienswijze in te dienen. Als een negatieve zienswijze van een omliggende gemeente niet wordt overgenomen, vraagt het kabinet dit te motiveren. Het gaat dus om draagvlak bij de direct betrokken gemeenten en hun inwoners, maar ook om de opvatting van de provincie en de buurgemeenten en andere (bestuurlijke) organisaties in de regio.

Formele zienswijzen kunnen pas gegeven worden op het herindelingsontwerp. In de fase daarvoor kunnen inwoners onder meer tijdens informatiebijeenkomsten de gelegenheid krijgen te reageren/zienswijzen te geven op het voornemen om te herindelen.

Het Beleidskader gemeentelijke herindeling geeft aan dat een groot draagvlak weliswaar geen vereiste is om te kunnen herindelen. Maar omvang en aard van het draagvlak worden meegewogen door provincie en rijk. Als gemeenten moet je dus altijd goed kunnen uitleggen waarom je wilt herindelen.

De vorm is vrij
De vorm en omvang van draagvlakpeilingen zijn niet bepaald; hier is ruimte voor een eigen invulling door de gemeenten. Er zijn veel verschillende mogelijkheden om draagvlak te peilen en de betrokkenen vragen elk om hun eigen aanpak.

Zijn er op het moment van peilen nog maatregelen rondom de coronacrisis van kracht, dan is het essentieel om goed na te denken over de aanpak. Als bijeenkomsten zijn uitgesloten, zijn er alternatieve manieren te bedenken.

en om te investeren in maatschappelijk draagvlak en om het maatschappelijk draagvlak te beoordelen.

Moment van draagvlakpeiling
Het peilen van draagvlak is een proces dat duurt totdat het herindelingsadvies gereed is en naar de provincie gaat. De start van dit proces is vanaf het moment dat de gemeente hierover extern communiceert. Dat kan het moment zijn van een intentiebesluit door de raden van de betrokken gemeenten, maar dat kan ook eerder. Dat laatste zouden wij zeker ondersteunen gezien het belang en de impact van een mogelijke bestuurlijke fusie. Het is een zwaarwegend onderwerp waarover het gesprek in de samenleving inmiddels al volop gaande is; waarom hier niet bij aanhaken? Veel inwoners tonen zich betrokken en wij zijn er warm voorstander van om die betrokkenheid zo snel mogelijk te benutten. Zo kunt u wat inwoners vinden en voelen, meenemen in een herindelingsontwerp. Daarbij is het van groot belang om inwoners goed te informeren over de mogelijkheden en gevolgen van een bestuurlijke herindeling. En om als gemeente van meet af aan duidelijk te zijn over wat u gaat doen met datgene wat inwoners aanreiken over een mogelijke bestuurlijke fusie, zodat de verwachtingen over en weer helder zijn. Het uiteindelijke besluit is aan u als raden en door dit zoveel mogelijk een gezamenlijk proces te maken wordt het ook zoveel mogelijk een gezamenlijk besluit.

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1460
Extern Zaak ID	Z/20/047567
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.1.8
Omschrijving	Nadere verkenning bestuurlijke samenwerking
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Mollema, Esther
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P0 Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder(s) Druten	Rhee - Oud Ammerveld van, C.A.A. (Corry)
Telefoonnummer steller	06-46824251
E-mail adres steller	e.mollema@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota voor de raad over nadere verkenning bestuurlijke samenwerking

Geagendeerd	Vergaderdatum
Presidium Druten	8 juni 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aangenomen

Besluit

Ter kennisname aangenomen

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 47567

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Nadere verkenning bestuurlijke samenwerking

Kernboodschap
Zoals afgesproken met uw gemeenteraad zijn diverse documenten beschikbaar gekomen over de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW) en de mogelijke bestuurlijke toekomst van de gemeenten Wijchen en Druten. Het betreft de evaluatie van de WDW, de beantwoording van de motie vreemd aan de orde van de dag en de inwoners- en ondernemerspeiling.

De voor- en nadelen afwegend, komen wij als college tot de conclusie dat het een goed idee is om een draagvlakpeiling te starten naar een mogelijke bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen. Hiermee verstevigt namelijk onder andere de positie in de regio. Ook valt met een bestuurlijke fusie winst te behalen voor de dienstverlening.

Wij adviseren uw raad in dit kader om het college opdracht te geven voor het starten van een verkenning en draagvlakpeiling die kan leiden tot een principebesluit, een wettelijk noodzakelijke stap die aan het einde van het jaar genomen kan worden.

Een eerste stap in de verkenning kan zijn om een informatieve bijeenkomst voor uw raad te beleggen samen met de raad van Wijchen. Dit om zowel de stukken die hiermee verband houden met elkaar te bespreken en te duiden, als om dit proces van verkenning en draagvlakpeiling te bespreken en toe te lichten. Desgewenst kan dan direct na de zomer de opdracht voor de draagvlakpeiling worden verstrekt.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Toelichting

Inleiding
Eerder kondigden wij in een informatienota aan uw raad aan dat er verschillende documenten aan u beschikbaar zouden worden gesteld over de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW) en de bestuurlijke toekomst van de gemeenten Wijchen en Druten:

A. *De evaluatie van de WDW*
   Hiervan heeft u de informatienota en rapportage ontvangen. Er is een film gemaakt waarin WDW bestuurders en de onderzoeker de rapportage toelichten en door u gestelde vragen over de rapportage beantwoorden. Een deel van de vragen wordt schriftelijk beantwoord. De film is hier te bekijken: https://youtu.be/aaW5Mbm3NbM

B. *De beantwoording van de motie vreemd aan de orde van de dag over een bestuurlijke fusie*
In de week van 11 mei 2020 ontvangt u de beantwoording van deze motie.

C. *De resultaten van de inwoners- en ondernemerspeiling*
Deze informatienota en rapportage ontvangt u in de week van 11 mei.

D. *De resultaten van dienstverlening aan het bestuur en regionale kracht i.s.m. kwaliteitspanel*
Deze notitie is begin juni 2020 beschikbaar.

E. *De begroting 2021 en jaarrekening 2019 van de WDW, inclusief de zienswijze.*
Na 19 mei: toezending van de stukken (begroting, jaarrekening, zienswijze).

Wat zeggen de documenten die er nu liggen over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten Druten en Wijchen en de Werkorganisatie?

Beantwoording van de motie vreemd aan de orde van de dag
Voor de beantwoording van uw motie vreemd aan de orde van de dag hebben we een uitgebreide verkenning gedaan. Daaruit blijkt dat een bestuurlijke fusie tussen beide gemeenten op diverse vlakken voordelen op kan leveren, evenals nadelen. Belangrijkste nadeel is het risico van een grotere afstand tussen bestuur en inwoners. Dit nadeel is te ondervangen met een goed kernenbeleid. Het belangrijkste voordeel is dat de nieuwe gemeente de derde gemeente in de regio wordt qua inwoneraantal. Daarmee kan de nieuwe gemeente aan de regiotafels een steviger positie innemen en zo het inwonersbelang beter behartigen. Ook wordt door een eenduidige aansturing van het ambtenarenapparaat efficiënter gewerkt, wat de dienstverlening ten goede komt.

De evaluatie van de WDW
De onderzoeker concludeert dat er zeker gezien de omstandigheden goede resultaten worden geboekt met de WDW. Er is een goede start gemaakt en een stevig fundament gelegd. Er valt daarnaast aanzienlijke winst te behalen met een volgende stap: een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen. Het werken voor twee besturen zoals dat in de WDW gebeurt, blijkt een complexe constructie waarin veel tijd en energie gaat zitten. Een ontvlechting van de WDW is volgens de onderzoeker een zeer onwenselijke, onverstandige en dure optie. Hij concludeert dat bij een bestuurlijke fusie er nog meer aandacht en energie kan gaan naar een stevige positie in de regio en de dienstverlening.

De resultaten van de inwoners- en ondernemerspeiling
De peiling heeft betrekking op de periode van bijna twee jaar na de start van de WDW. In grote lijnen zijn, ondanks de opbouw van een nieuwe organisatie, de resultaten gelijk gebleven ten opzichte van de uitkomsten in 2018. Als deze resultaten worden afgezet tegen de landelijke benchmarkcijfers blijkt bovendien dat deze zich over het algemeen boven het landelijke gemiddelde begeven. Dit geeft vertrouwen in de toekomst.

De bestuurlijke toekomst speelt, in de samenleving en bij uw raad
In de samenleving wordt het gesprek over de bestuurlijke toekomst volop gevoerd. En ook bij uw raad speelt deze kwestie, getuige het feit dat u de motie vreemd aan de orde van de dag heeft ingediend. Ook een groot aantal van de vragen die u heeft gesteld over de rapportage Evaluatie WDW gaat over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten en de WDW.

Nadere verkenning van de bestuurlijke samenwerking
Als college zijn wij er daarom voorstander van om samen met de raden en inwoners te onderzoeken of wij tot een bestuurlijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen kunnen komen.

Het proces
Uw raad is aan zet om het proces te starten door het college een opdracht te geven een draagvlakpeiling uit te voeren. Die opdracht geeft u bij voorkeur direct na de zomer, op basis van een door ons voorbereide notitie. Op basis van de opgehaalde gevoelens, kunnen de volgende drie belangrijke wettelijke besluiten worden genomen:

- Het principebesluit (eind 2020)
  In het Principebesluit komen onder andere de volgende onderwerpen aan de orde:
  - Wil de gemeente tot herindeling overgaan?
  - Wanneer is de beoogde datum van herindeling?
  - Aan welke samenstelling wordt gedacht?
  - Op welke wijze wordt de herindelingsprocedure ingericht?

- Het besluit over het herindelingsontwerp
  Hierin wordt de noodzaak van de herindeling en de samenstelling van de betrokken gemeenten onderbouwd. Bepalend hierbij zijn de criteria uit het Beleidskader van het ministerie van BZK.
  Een ieder kan zijn zienswijze over het ontwerp kenbaar maken aan het college van B&W.

- Het besluit over het herindelingsadvies
  De zienswijzen, inclusief de reactie van de colleges van B&W hierop, worden verwerkt in het herindelingsadvies of als bijlage bijgevoegd en vervolgens naar Gedeputeerde Staten gestuurd.

Elk van deze besluiten is voor uw raad een go / no go moment in het proces.

Informatieve bijeenkomst
Gezien het belang, de impact en de complexiteit van een bestuurlijke fusie vinden wij het belangrijk dat de raden, gezamenlijk en op een informerende en informele manier, met elkaar een beeld krijgen van wat dit proces inhoudt en welke gedachten en ideeën hierover leven.

De volgende zaken kunnen tijdens zo'n bijeenkomst aan de orde komen:

Bespreking van de stukken:
- De evaluatie van de WDW
- De moties vreemd aan de orde van de dag
- De beantwoording van de moties

Het proces op weg naar een bestuurlijke fusie:

- De intenties van de twee colleges
- Het stappenplan
- De drie formele momenten waarop de raad besluit
- De draagvlakpeiling
- Uw suggesties omtrent de eigen betrokkenheid en sturing tijdens de te nemen stappen

- De financiële effecten

Ten behoeve van dit laatste punt vragen wij de provincie nu om een doorlichting te doen van de financiële stand van zaken van Druten en Wijchen en de effecten van een bestuurlijke fusie. Deze financiële scan is dan tijdig beschikbaar voor de radenbijeenkomst en kan tijdens de informatiebijeenkomst besproken worden.

Ook kunnen ervaringen met fusieprocessen elders in Nederland ingebracht worden in deze bijeenkomst.

Deze radenbijeenkomst zou begin juli 2020 plaats kunnen vinden. Theater 't Mozaïek in Wijchen biedt hier de faciliteiten voor met inachtneming van de coronamaatregelen.

Gevolgen
Door het organiseren van een gezamenlijk bijeenkomst vóór de zomer krijgt uw raad de gelegenheid een beeld te creëren van het proces van het traject naar een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen, de betrokkenheid van inwoners, en uw eigen rol daarin. Ook kunt u met elkaar delen wat u bezighoudt in dit traject. Op basis daarvan kunt u desgewenst besluiten opdracht te geven tot het starten van een draagvlakpeiling (na de zomer) en mogelijke verdere stappen te zetten zoals het nemen van een principebesluit (voor het einde van het jaar).

Via een draagvlakpeiling kunt u datgene wat inwoners vinden en voelen, meenemen in een herindelingsontwerp. Daarbij is het van groot belang om inwoners goed te informeren over de mogelijkheden en gevolgen van een bestuurlijke herindeling. En om van meet af aan duidelijk te zijn over wat u gaat doen met wat inwoners aanreiken over een mogelijke bestuurlijke fusie, zodat de verwachtingen helder zijn. Het uiteindelijke besluit is aan u als raden. Door dit zoveel mogelijk een gezamenlijk proces te maken, wordt het ook zoveel mogelijk een gezamenlijk besluit.

Communicatie
Als het gaat over een mogelijke bijeenkomst voor uw raad, communiceren we daarover op de gebruikelijke wijze. Bij mogelijke vervolgstappen is, gezien het belang en de impact daarvan, een transparante en zorgvuldige communicatie in de breedte, aan en met alle betrokkenen, essentieel in dit traject. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners, maar ook regionale samenwerkingspartners waaronder andere overheden en uiteraard medewerkers van de WDW moeten worden meegenomen in te zetten stappen. Daartoe stellen wij een heldere en complete communicatieaanpak op.

Uitvoering of Vervolgstappen
In overleg met de griffies wordt een informele informatieve bijeenkomst voor de raden van Druten en Wijchen ingepland.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1461
Extern Zaak ID	Z/20/0
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.1.9
Omschrijving	Onderzoek kwaliteit van dienstverlening aan inwoners en ondernemers
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Mollema, Esther
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Druten	Rhee - Oud Ammerveld van, C.A.A. (Corry)
Telefoonnummer steller	06-46824251
E-mail adres steller	e.mollema@drutenwijchen.nl

Bijlagen
informatienota Onderzoek kwaliteit dienstverlening inwoners en ondernemers

Geagendeerd	Vergaderdatum
Presidium Druten	8 juni 2020
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aangenomen

Besluit

Ter kennisname aangenomen

Informatienota
Onderzoek kwaliteit van dienstverlening aan inwoners en ondernemers

Kernboodschap

In het najaar van 2018 is de 0-meting over de kwaliteit van dienstverlening opgeleverd. Met deze nota stellen we u op de hoogte van de 1-meting over de kwaliteit van dienstverlening. Laatstgenoemde meting is opgeleverd per half april van dit jaar.

Samenvatting en conclusie resultaten

Het waarderingscijfers van 0-10 voor de kwaliteit van dienstverlening is volgens inwoners en ondernemers voor beide gemeenten als volgt.

	Wijchen 2018	Druten 2018	NL 2018	Wijchen 2020	Druten 2020	NL 2020
waarderingscijfer inwoners dienstverlening algemeen	6,8	6,6	6,5	6,9	6,6	6,8
waarderingscijfer ondernemers dienstverlening algemeen	6,7	6,9	6,6	6,9	6,9	6,5

Grosso modo blijkt dat de resultaten van beide gemeenten ten opzichte van de uitkomsten in 2018 stabiel zijn gebleven. Indien deze resultaten worden afgezet tegen de landelijke benchmarkcijfers blijkt bovendien dat deze zich over het algemeen boven het landelijke gemiddelde begeven.

Aanleiding

De 'notitie prestatie-indicatoren, nulmeting en rapportage' is d.d. 29 september 2017 aangenomen in de raden.
De raden van Druten en Wijchen willen het succes van de Werkorganisatie Druten-Wijchen afmeten aan de doelstellingen met een externe werking, te weten beter (verhogen van kwaliteit van dienstverlening) en sterker (verbeteren van de bestuurlijke kracht van Druten en Wijchen in en met de regio).

Deze doelstellingen zijn verder geconcretiseerd in een aantal subdoelstellingen:
Beter:
a) Kwalitatief betere dienstverlening aan gemeentebesturen.
b) Kwalitatief betere dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

Sterker:
a) Verbetering van invloed van de afzonderlijke en gezamenlijke gemeenten.
b) Toename van grip en risicobeheersing gerelateerde organisaties.

Deze notitie gaat in op subdoelstelling b. bij doelstelling beter. Om toe te zien op een kwalitatief betere dienstverlening aan inwoners en ondernemers is eerder overeengekomen dat hiervoor een enquête wordt uitgevoerd met behulp van de indicatoren (Burger- en Ondernemerspeiling) van waarstaatjegemeente.nl[1].
De resultaten van deze enquête presenteren wij u via deze rapportage op hoofdlijn.

De Rapportage

Vorm

De rapportage is opgebouwd aan de hand van de voorbeeldrapportage, zoals vastgesteld in de notitie 'prestatie-indicatoren, nulmeting en rapportage' van 29-09-2017.

[1] Dit meetinstrument is door de VNG Realisatie uitgewerkt en gevalideerd. Tevens biedt het de mogelijkheid voor vergelijking met andere gemeenten.

In deze voorbeeldrapportage wordt de kwaliteit van dienstverlening uiteengezet naar een aantal onderdelen. Deze onderdelen hebben we in bijgaande rapportage voor zover van toepassing overgenomen[2].

Scope
De indicatoren in de Burgerpeiling hebben betrekking op vier thema's:
- Woon- en leefomgeving.
- Relatie inwoner-gemeente.
- Gemeentelijke dienstverlening.
- Zorg en welzijn.

De vragen in de Ondernemerspeiling hebben betrekking op vier thema's:
- Gemeentelijke dienstverlening.
- Relatieondernemer-gemeente.
- Gemeentelijke heffingen.
- Regeldruk en het ondernemingsklimaat.

De uitkomsten van de peilingen op alle thema's kunt u terugvinden in de meegezonden onderzoeksverslagen van onderzoeksbureau Enneüs.
Deze rapportage is een extract daarvan. Er is vooral aangesloten bij indicatoren uit het thema gemeentelijke dienstverlening van de Burger- en Ondernemerspeiling.

Vragen en vragenlijst
De vragenlijsten van de VNG Realisatie | Burger- en Ondernemerspeiling bestaan uit verschillende vraagstellingen. Voor de indicatoren die in deze rapportage aan bod komen worden twee typen vragen gebruikt:
1. Waarderingscijfers van 0-10 (10 punt schaal).
2. Stellingen waarop respondenten het volgende kunnen antwoorden (5 punt schaal):
   a. helemaal eens;
   b. eens;
   c. niet eens/niet oneens;
   d. oneens;
   e. helemaal oneens;

In de rapportage zijn voor de antwoorden op de stellingen, de percentages 'eens' en 'helemaal eens' bij elkaar opgeteld.

Daarnaast zijn de waarderingscijfers en de antwoorden op de stellingen in de rapportage strikt uit elkaar gehouden.
De waarderingscijfers (0-10) geven namelijk het daadwerkelijke oordeel van de inwoners en ondernemers weer over de kwaliteit van de dienstverlening van de werkorganisatie.
Het antwoord van inwoners of ondernemers op de stellingen laat zien in hoeverre zij zich kunnen vinden in een bepaald standpunt.
Bijvoorbeeld: Een inwoner kan het niet eens zijn met de wijze waarop de gemeente hem betrekt bij plannen en hoe de gemeente naar hem luistert. Gelijktijdig kan dezelfde inwoner de participatie wel als voldoende waarderen.

Met andere woorden: de uitkomsten van de stellingen dan los van de waarderingscijfers over de kwaliteit van dienstverlening.

[2] Via een clustering van de indicatoren uit waarstaatjegemeente.nl.

Respons en betrouwbare verschillen
Volgens het onderzoeksbureau Enneüs voldoen de peilingen aan de normen van betrouwbaarheid en foutenmarge volgens het onderzoeksprotocol[3].
De respons voor 2020 ziet er als volgt uit.

Druten	Uitgezet	Totaal Respons	Online	Schriftelijk	Foutenmarge
Burgerpeiling	2.492	775 (31%)	277 (36%)	498 (64%)	3,5%
Ondernemerspeiling	1.662	258 (16%)	106 (41%)	152 (59%)	5,6%
Wijchen	Uitgezet	Totaal Respons	Online	Schriftelijk	
Burgerpeiling	2.490	764 (31%)	251 (33%)	513 (67%)	3,1%
Ondernemerspeiling	2.750	329 (12%)	129 (39%)	200 (61%)	4,3%

Tevens geeft het onderzoekbureau aan dat een verschil in uitkomst tussen 2018 en 2020 beduidend interessant wordt op het moment de delta groter is dan of gelijk is aan 4%. Beneden de 4% mag als geconstateerd worden dat een uitkomst stabiel is ten opzichte van de vorige meting[4].

[3] Voor een exacte uiteenzetting van respons en protocolnormen van de peilingen verwijzen we hier naar de onderzoeksverslagen van onderzoeksbureau Enneüs (zie: de inleiding bij de verschillende peilingen).
[4] In de toelichting op onderliggende indicatoren in de onderstaande schema's worden de uitkomsten dus getypeerd als *stabiel* (verschil kleiner dan 4%) of *gedaald/gestegen* (verschil groter dan 4%).

Gemiddelde beeld van inwoners over de kwaliteit van dienstverlening.

Waardering	Wijchen 2018	Druten 2018	NL 2018	Wijchen 2020	Druten 2020	NL 2020	Bevinding
Waarderingscijfer dienstverlening algemeen	6,8	6,6	6,5	6,9	6,6	6,8	• De waardering is in Wijchen en In Druten stabiel gebleven.
Waarderingscijfer communicatie en voorlichting	6,9	6,6	6,5	6,9	6,6	6,7	
Waarderingscijfer digitale dienstverlening	6,8	6,8	6,7	7,0	6,9	6,9	
Waarderingscijfer participatie	6,3	6,1	6,1	6,3	6,0	6,0	
Onderdelen							**Toelichting onderliggende indicatoren**
Betrouwbaarheid +% (helemaal) eens: gemeente doet wat ze zegt +% (helemaal) eens: toezicht op regels	36%	32%	29%	34%	31%	27%	• Het percentage inwoners dat vindt dat de gemeenten 'doen wat ze zeggen' is stabiel gebleven in WIjchen. In Druten is het gedaald. • De mate waarin inwoners vinden dat er toezicht op de regels gehouden worden is in beide gemeenten stabiel gebleven.
Communicatie en voorlichting +% (helemaal) eens: juist en volledige informatie +% (helemaal) eens: voldoende voortgangsinformatie +% (helemaal) eens: toegankelijke/heldere informatie	75%	75%	68%	72%	70%	-	• Ten opzichte van 2018 geven inwoners in Wijchen en Druten aan dat de juistheid en/of volledigheid van de beschikbare informatie gedaald is (van 80% in Wijchen en 79% in Druten in 2018 naar 74% in 2020 voor beide gemeenten). • De mate waarin inwoners aangeven voldoende voortgangsinformatie te krijgen is zowel in Wijchen als in Druten gedaald (-4% en -5%). • Het gemak waarmee men aan informatie kan komen is in beide gemeenten stabiel gebleven. • Het gebruik van heldere taal is in Wijchen stabiel gebleven en in Druten afgenomen ten opzichte van 2018 (72% tov 67%). • In 2018 zaten de gemeenten boven het landelijk gemiddelde. In 2020 zitten op het landelijk gemiddelde[5].
Flexibiliteit +% (helemaal) eens: flexibele opstelling	36%	32%	22%	30%	26%	23%	• Inwoners geven aan dat de flexibele opstelling van de gemeente Druten en Wijchen daalt van 2018 naar 2020. • Ten opzichte van het landelijk gemiddelde blijft de ervaren flexibele opstelling in beide gemeenten hoger.
Gebruikersgemak +% (helemaal) eens: geholpen voelen +% (helemaal) eens: gemak aanvragen/voorleggen	80%	79%	75%	78%	76%	77%	• Inwoners geven aan dat het gemak van het voorleggen of het doen van aanvragen stabiel is gebleven. • Hetzelfde beeld doet zich voor op de ervaring "ik kreeg uiteindelijk wat ik wilde". • In 2018 zaten de gemeenten boven het landelijk gemiddelde. In 2020 zitten op het landelijk gemiddelde.
Participatie +% (helemaal) eens: betrekken bij aanpak +% (helemaal) eens: beroep op eigen bijdrage +% (helemaal) eens: ondersteunen buurtinitiatief	45%	29%	32%	39%	28%	29%	• Ten opzichte van 2018 geven inwoners in Wijchen aan dat de participatie gedaald is. Dit geldt voor alle indicatoren op dit onderdeel m.u.v. de indicator dat de gemeente een beroep op de buurtbewoners doet om zelf een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid. Dit percentage is stabiel gebleven. • In Druten geven inwoners aan dat de participatie stabiel is gebleven met uitzondering van de mate waarin de gemeente de inwoners betrekt bij plannen, activiteiten en voorzieningen. Dit percentage is gedaald van 38% in 2018 naar –het landelijke gemiddelde van- 33% in 2020. • De ervaren participatie in 2018 in Wijchen was t.o.v. het landelijk gemiddelde hoog. Dit is in 2020 nog steeds zo.
Tijdigheid +% (helemaal) eens: acceptabele tijd van afhandelen	78%	81%	70%	76%	75%	73%	• Het percentage inwoners dat de afhandelingsduur acceptabel ervaart, is in Wijchen stabiel gebleven en in Druten afgenomen.

[5] Twee indicatoren zijn uit het landelijk onderzoek gehaald. Het gemiddelde van de overige indicatoren voor dit onderdeel is 70%.

Gemiddelde beeld van ondernemers over de kwaliteit van dienstverlening.

	Wijchen 2018	Druten 2018	NL 2018	Wijchen 2020	Druten 2020	NL 2020	
Waardering							**Bevinding**
waarderingscijfer dienstverlening algemeen	6,7	6,9	6,6	6,9	6,9	6,5	• De waardering is in Wijchen en in Druten stabiel gebleven met uitzondering van de waardering voor participatie. Deze is in Druten afgenomen, al is deze nog steeds conform het landelijk gemiddelde. • Afgezet tegen het landelijk gemiddelde is de waardering voor de communicatie en voorlichting in Wijchen en Druten in 2020 hoger. Dit geldt ook voor de deskundigheid en de digitale dienstverlening. En voor de waardering van de participatie in Wijchen.
waarderingscijfer communicatie en voorlichting	6,3	6,4	6,2	6,5	6,3	5,9	
waarderingscijfer deskundigheid	6,7	6,8	6,6	6,7	6,7	6,2	
waarderingscijfer digitale dienstverlening	6,7	6,6	6,3	6,9	6,6	6,2	
waarderingscijfer participatie	5,8	6,1	5,7	6,2	5,6	5,6	
Onderdelen							**Toelichting onderliggende indicatoren**
Betrouwbaarheid +% (helemaal) eens: gemeente doet wat ze zegt	30%	43%	25%	37%	29%	25%	• Het percentage ondernemers dat vindt dat de 'gemeente doet wat zij zegt', stijgt in Wijchen (+7%), en daalt in Druten (-14%). • In 2020 blijft dit percentage voor beide gemeenten boven het landelijk gemiddelde.
Communicatie en voorlichting +% (helemaal) eens: informatie juist/volledige +% (helemaal) eens: voldoende voortgangsinformatie +% (helemaal) eens: website actueel en correct	50%	53%	49%	53%	51%	42%	• Het percentage ondernemers dat aangeeft de voortgangsinformatie voldoende te ervaren, stijgt in Wijchen (40-46%) en blijft stabiel in Druten (44-46%) terwijl dit landelijk daalt (van 44% naar 32%) • De ervaring van juiste en volledige informatie blijft in Wijchen en Druten stabiel ten opzichte van 2018. • De mate waarin ondernemers de informatie op de website actueel en correct ervaren blijft stabiel in Wijchen en daalt in Druten (van 56% naar 52%)
Digitale dienstverlening +% (helemaal) eens: gewenste digitale afhandeling	41%	47%	34%	42%	54%	36%	• De ervaring van een wenselijke digitale afhandeling voor ondernemers stijgt in Druten significant (+7%) en blijft in Wijchen stabiel. • Dit onderdeel blijft gemiddeld in 2020 boven het landelijk gemiddelde.
Flexibiliteit +% (helemaal) eens: flexibele opstelling/ruimte regels	29%	44%	31%	36%	36%	28%	• Het percentage ondernemers dat vindt dat een flexibele opstelling ervaart, stijgt in Wijchen (+7%), en daalt in Druten (-8%). • In 2020 blijft dit percentage boven het landelijk gemiddelde.
Gebruikersgemak +% (helemaal) eens: gemak aanvragen/voorleggen +% (helemaal) eens: gemak vindbaarheid website +% (helemaal) eens: gemak vindbaarheid personen	53%	56%	52%	56%	52%	49%	• Het gemak van de vindbaarheid van de website stijgt in Wijchen (+9%) en blijft in Druten stabiel. • Het gemak van het aanvragen blijft in Wijchen stabiel (59%) en daalt in Druten (59-52%). • Het gemak van vindbaarheid van personen blijft in Wijchen stabiel en daalt in Druten (van 49% naar 45%).
Participatie +% (helemaal) eens: voldoende betrokkenheid van/bij	43%	43%	33%	47%	41%	35%	• Het percentage ondernemers dat de gemeente als betrokken ervaart is in Wijchen gestegen en in Druten stabiel gebleven blijft in beide gemeenten stabiel. • In 2020 blijft dit percentage boven het landelijk gemiddelde.
Tijdigheid +% (helemaal) eens: acceptabele tijd van afhandelen +% (helemaal) eens: afhandeling digitale communicatie	49%	48%	46%	46%	47%	40%	• De acceptabele tijd van afhandelen blijft stabiel in Wijchen. In Druten daalt deze indicator (van 48% naar 43%) net zoals het landelijke gemiddelde maar niet zo sterk (van 49% naar 39%). • De afhandeling van digitale communicatie blijft stabiel in beide gemeenten.

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1616
Extern Zaak ID	Z/20/047505
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.1.10
Omschrijving	Voorlopig concept bod Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Aelmans, Patrick
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P7 Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder(s) Druten	Springveld, A (André)
Telefoonnummer steller	0884327172
E-mail adres steller	p.aelmans@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota over voorlopig concept bod RES Arnhem NIjmegen
Bijlage: Voorlopig concept bod Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**

Voorgesteld besluit

De informatienota voor kennisgeving aannemen en de wensen en bedenkingen over het voorlopig concept bod tijdens de raadsvergadering kenbaar maken aan het college.

Besluit

De informatienota voor kennisgeving aannemen en de wensen en bedenkingen over het voorlopig concept bod tijdens de raadsvergadering kenbaar maken aan het college.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 47505

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Voorlopig concept bod Regionale Energie Strategie Arnhem NIjmegen

Kernboodschap
Op 19 december 2019 heeft uw raad de starnotitie Regionale Energie Strategie (RES) Regio Arnhem Nijmegen vastgesteld. Hierin stonden de spelregels en de planning van de RES. Vanaf moment van vaststelling door alle raden, provinciale staten en algemene besturen van de waterschappen, is het proces gestart om te komen tot een concept bod. Een intensief proces met zo'n 450 stakeholders, gemeenten, provincie, waterschappen en netbeheerder Liander. Dit resulteert in het concept bod RES van de Regio Arnhem Nijmegen dat uiterlijk 1 oktober 2020 bij het Nationaal Programma RES (NP RES) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) wordt ingediend. De datum voor het indienen van het concept bod is verruimd door het Nationale Programma (NP) RES naar 1 oktober, vanwege de invloed van het Coronavirus op het proces om te komen tot de RES.

Vanwege deze verruiming heeft het pfo duurzaamheid van de regio op 25 mei 2020 afgesproken om de gemeenteraden te consulteren over het bijgevoegd *voorlopig* concept bod (bijlage 2). Dit *voorlopig* concept bod is conform afspraak met het NP RES, door de Regiegroep RES AN op 1 juni jongstleden opgestuurd naar het NP RES en het Planbureau van de Leefomgeving (PBL) voor een eerste kwalitatieve analyse. Bij deze analyse wordt gecheckt of het bod voldoet aan alle eisen. Er wordt nog niet gekeken naar de opbrengsten in TWh. Dit voorlopig concept bod dient als opmaat voor het concept bod.

We stellen uw raad in de gelegenheid om uw wensen en bedenkingen over het voorlopig concept bod mee te geven aan het college. Het college neemt vervolgens op 8 september 2020 een besluit over het indienen van het concept bod, daarbij rekening houdend met de opgehaalde wensen en bedenkingen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
26 september 2019	Z/19/032034, concept startnotitie RES AN door de raad voor kennisgeving aangenomen inclusief de motie van Kernachtig Druten en de samenwerkende dorpslijsten.
19 december 2019	Z/19/032034: Gemeenteraad heeft de startnotitie RES AN vastgesteld.

Toelichting
Het Rijk heeft in het kader van het nationaal klimaatakkoord alle dertig regio's, waaronder Arnhem Nijmegen, gevraagd om een Regionale Energie Strategie (RES) op te stellen. Die moeten er samen voor zorgen dat het nationaal CO_2-reductiedoel haalbaar is.

De RES is een proces. Het proces zorgt voor draagvlak en acceptatie bij inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, netbeheerders en andere betrokkenen in onze regio. De RES biedt een regionale strategie en daarmee houvast voor iedereen die op lokaal niveau met de uitvoering aan de slag gaat. En de RES helpt bij het nemen van besluiten over de inpassing van windturbines en zonnevelden in het landschap, de inzet van regionale warmtebronnen en de daarvoor benodigde infrastructuur. Ten slotte biedt de RES een structuur om samenwerking tussen regio's aan te moedigen.

Gevolgen
Het opstellen van de RES Arnhem Nijmegen kent het volgende proces:
1. startnotitie
2. concept bod aan rijk
3. doorrekening door planbureau van de concept biedingen uit alle regio's
4. eind bod aan rijk.

We zijn nu in de fase aanbeland van het indienen van het concept bod.

In de kern bestaat de RES uit een kwantitatief bod, met daarbij kwalitatieve uitgangspunten en een kaart met zoekgebieden voor grootschalige opwek op onder andere ons grondgebied. Daarnaast biedt het inzicht in de Regionale Warmte Structuur en de consequenties voor de net-infrastructuur van Liander.

Communicatie
De RES komt regionaal tot stand met veel partners. Communicatie wordt daarom zowel in regionaal verband als lokaal uitgevoerd en is gericht op de bestuurders, raadsleden, inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en jongeren. Op regionaal niveau is een werkgroep ingesteld waarvan onze medewerker communicatie lid is. Zij maken afspraken over de regionale communicatieactiviteiten en de persberichten van de regio, en zorgen voor de afstemming op lokaal niveau. Zo is voor het *voorlopig* concept bod, door de Regio een persbericht opgesteld dat op 5 juni 2020 naar alle mediakanalen is verstuurd. Naar aanleiding van dit persbericht heeft onze afdeling communicatie ook een eigen nieuwsbericht geplaatst op de site van de gemeente Druten.
Er is een regio brede representatieve inwonersenquête uitgevoerd en specifiek zijn jongeren apart benaderd om te reageren. Over de resultaten hiervan wordt u binnenkort geïnformeerd. Ook voor raadsleden waren er op 18 en 20 mei 2020 regionale (digitale) bijeenkomsten georganiseerd.
Er wordt in de periode juli en augustus 2020 een bijeenkomst georganiseerd over het voorlopig concept bod voor de lokale stakeholders zoals Vitaal Druten en ZLTO. Zij kunnen dan reageren.

Uitvoering of Vervolgstappen
Op 25 juni wordt het voorlopig concept bod geagendeerd voor de raadsvergadering. Dan kan de raad haar wensen en bedenkingen met betrekking tot het voorlopig concept bod kenbaar maken aan het college. De wensen en bedenken worden meegenomen bij de besluitvorming door het college op 8 september 2020. De reacties van alle raden, staten, algemene bestuursleden worden door de werkorganisatie RES Regio AN na 15 september 2020 gebundeld en samengevat in een oplegnotitie die toegevoegd wordt aan het concept bod dat op 1 oktober 2020 wordt ingediend bij NP RES.
In de periode tussen 1 oktober 2020 en 1 juli 2021 wordt er met uw raad gesproken over de verwerking van de ingediende wensen en bedenkingen. Uiteindelijk dient de gemeenteraad een besluit te nemen over het definitieve bod RES 1.0, dat uiterlijk 1 juli 2021 ingediend moet zijn bij NP RES. De werkorganisatie RES maakt een planning voor de besluitvorming tijdens deze periode, inclusief een communicatieplan voor de regionale

informatiebijeenkomsten (voor bestuurders, raadsleden en de overige stakeholders) over het bod. Zodra deze planning bekend is wordt uw raad hierover geïnformeerd.
De Res is een proces voor meerjarige regionale samenwerking. Na indiening van de RES 1.0 volgt er tweejaarlijks tot 2030 een bijstelling naar RES 2.0, RES 3.0, en verder

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlage 1 Samenvatting van de inhoud van het concept bod

Het voorliggend *voorlopig* concept bod in bijlage 2 bestaat uit een beknopte bestuurlijke samenvatting en een StoryMap met kaarten en dieper liggende achtergrondinformatie. Via de icoontjes in de kantlijnen (knop met een vinger), kunt u de kaarten en de achtergrond informatie downloaden. Het voorlopig concept bod RES 1.0 is ook te vinden op de site van de regio Arnhem Nijmegen, zie http://voorlopig-concept-bod.res-regioan.nl. Om een indruk te krijgen van de inhoud van de RES worden hieronder de onderwerpen uit het *voorlopig* concept bod kort beschreven.

Elektriciteit
De Regio AN draagt met 1,68 TWh bij aan de klimaatafspraken uit het Interbestuurlijk Programma en het Klimaatakkoord. Hiermee dragen we in verhouding ruimschoots bij aan de landelijke doelstelling, waarvoor we als regio ter indicatie tussen de 0,6 en 1,5 TWh aan duurzame elektriciteit moeten opwekken. De doelstelling uit het Gelders Energieakkoord van 55% CO2-besparing in 2030 (t.o.v. 1990) is met dit bod nog niet in zicht. Deze besparing hoeft echter niet volledig uit duurzame opwek te komen, maar kan ook met andere, aanvullende maatregelen worden bereikt.
De bijdrage van de RES Regio AN bestaat uit de volgende onderdelen:

- Gerealiseerde projecten (0,05 TWh).
- Projecten die 'in de pijplijn' zitten (0,28 TWh) zoals het zonnepark De Uivermeertjes.
- 'No regrets' (0,67 TWh), o.a. zonnepanelen op grootschalige daken.
- Regionale zoekgebieden (0,68 TWh). Voor Druten zijn twee zoekgebieden voor windenergie opgenomen langs de Maas- en Waalweg. Maar vooralsnog is hiermee geen rekening gehouden met de berekende opbrengst omdat windenergie in Druten is uitgesloten. Daarnaast zijn 2 kleine zoekgebieden opgenomen voor zonne-energie.

Warmte
Voor warmte is, met ondersteuning van Royal HaskoningDHV een overzicht opgesteld van de warmtevraag in de regio en bovenlokale warmtebronnen en bijbehorende warmte infrastructuur. Daaruit blijkt dat de regio voldoende potentie heeft om de bestaande warmte infrastructuur verder uit te breiden en te ontwikkelen. Ook verschillende andere kernen zijn kansrijk voor de ontwikkeling van nieuwe warmtenetten. Er lijken op dit moment echter onvoldoende warmtebronnen te zijn om in de volledige warmtevraag te kunnen voorzien.

Bij restwarmtebronnen ontstaat competitie tussen verschillende warmtevragers uit de regio. In die gevallen wordt de regionale warmte-infrastructuur verder onderzocht. Dit geldt specifiek voor de nog niet maximaal benutte restwarmte van de afvalcentrale ARN (Weurt) en ook voor de grote naastliggende rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Voor Druten worden de kansen voor de warmtetransitie uitgewerkt in de in voorbereiding zijnde Transitievisie Warmte.

Het conceptbod is een kwalitatieve inventarisatie op hoofdlijnen en doet nog geen uitspraak over de verdeling van bovenregionale warmtebronnen. Dit wordt in een later stadium verder uitgewerkt en concreet gemaakt.

Ook is afstemming nodig tussen regio's, bijvoorbeeld als het gaat om de verdeling van restwarmte van papierfabriek Parenco uit Renkum. Het gebruik van die warmte is kansrijk in het stedelijk gebied van Ede-Wageningen (regio Foodvalley). Andersom geldt

dat beschikbare warmte vanuit andere regio's ook weer in onze regio kan worden benut: warmte van de bio-energiecentrale Cuijk kan mogelijk naar Malden en restwarmte van de RWZI Olburgen naar Dieren of Doesburg.

In de verdere uitwerking (tot 2030) van de regionale warmtestructuur wordt afgewogen of de koppeling tussen de netten van Arnhem en Nijmegen meerwaarde heeft voor Druten.

Systeemefficientie
De energietransitie gaat over meer dan alleen regionale warmte, zonnepanelen en windturbines. Het energienetwerk wordt als systeem bekeken. Dit betekent dat in de aanpak de verschillende sectoren en onderdelen van de transitie aan elkaar worden verbonden en het totaalplaatje bekijken.

Netbeheerder Liander heeft een doorrekening gemaakt van wat de gevolgen van het concept bod kunnen zijn voor de benodigde aanpassingen van de net-infrastructuur. In de doorrekening komt ook een aantal kansrijke gebieden in de regio naar voren waar innovatieve 'energiehubs' kunnen ontstaan, bijvoorbeeld langs de A15, rond de afvalverbranders AVR en ARN en het kassengebied NEXTGarden.

De opbrengst van windturbines enerzijds en zonnevelden anderzijds is in het concept bod erg uit verhouding. Een signaal dat Liander afgeeft is dat een gelijkwaardige verhouding tussen zonne- en windenergie veel uitmaakt voor de haalbaarheid en betaalbaarheid van de net-infrastructuur. In het vervolgproces gaan we bekijken hoe we de opwek van zonne- en windenergie meer in balans kunnen brengen.

Van, voor en door de regio
Belangrijk in de aanpak van de RES is het uitgangspunt *van, voor en door de regio*. Deze RES is van zestien gemeenten, drie waterschappen en provincie Gelderland. Het is praktisch niet mogelijk geweest om alle inwoners van de regio hierbij te betrekken. Daarom is bij het opstellen van het concept bod, vooral ingezet op een brede groep van stakeholders zoals Vitaal Druten, Vereniging Uivermeer en ZLTO. In een half jaar tijd zijn regionale en lokale werkateliers gehouden, themabijeenkomsten, stakeholder intermezzo's en bestuurlijke intermezzo's georganiseerd. Er is een regio brede representatieve inwonersenquête uitgevoerd en specifiek zijn jongeren apart benaderd om te reageren. Ook voor raadsleden waren er regionale bijeenkomsten.

RES als springplank
Dit concept bod is een springplank naar de toekomst. Voor de korte termijn is de 1,68 TWh aan zonnepanelen en windturbines en de regionale warmtestructuur kansrijk. Richting de toekomst bouwen we dit verder uit. Op 1 juli 2021 ligt het definitieve bod RES 1.0 op tafel. Daarna volgt er tweejaarlijks een bijstelling naar RES 2.0, RES 3.0, en verder. De komende periode wordt dan ook benut om te onderzoeken op welke wijze de samenwerking verder kan worden vormgegeven.

Bijlage 2 HET VOORLOPIG CONCEPT BOD

Zie de bijgevoegde rapportage.

Voorlopig concept bod RES-regio Arnhem Nijmegen

Arnhem Nijmegen
RES Regionale Energie Strategie

COLOFON
Opdrachtgever: Regiegroep RES-regio Arnhem Nijmegen onder voorzitterschap van Harriët Tiemens, wethouder duurzaamheid gemeente Nijmegen.

Proces en contact
Eva de Ruiter, procesregisseur RES Arnhem Nijmegen
res@regioan.nl

Opgesteld door
Team RES-regio Arnhem Nijmegen in samenwerking met de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar, de waterschappen Rijn en IJssel, Rivierenland en Vallei en Veluwe, provincie Gelderland, Liander en meer dan 450 stakeholders uit de RES-regio Arnhem Nijmegen.

Fotoverantwoording
Via Liander: Hans Roggen: p.7 | Hans Peter van Velthoven: p.8, 28, 41 | Jack Tillmanns: p.19, 21, 29 | Bram Vreugdenhill: 28 r.b. | Liliane van Kol: p.35 | Foto Focus: p.37
Laura Ponchel (via Fossielvrij NL): p.34
Overig: Gemeente Nijmegen, Gemeente Duiven, Regio Arnhem Nijmegen, Bureau Overmorgen, NP RES.

Infographics
Simons en Boom, Liander, NP RES, Communicatiebureau de Lynx

Redactie en vormgeving
Communicatiebureau de Lynx

Meer informatie: www.res-regioan.nl

Arnhem, juni 2020

Voorlopig concept bod RES-regio Arnhem Nijmegen

VAN, VOOR EN DOOR DE REGIO

VOORWOORD

We leven in een tijd waarin de impact van teveel CO_2 op het klimaat onze volle aandacht heeft. Die uitstoot van CO_2 moet flink omlaag. Daarvoor is het cruciaal dat we onze energie op grote schaal duurzaam gaan opwekken – met wind, zon of warmte uit duurzame bronnen.

Al volop bezig

In RES-regio Arnhem Nijmegen zijn we al volop bezig met de energietransitie. Er zijn windparken in Duiven en Nijmegen, zonneparken in Lingewaard en sinds 2011 nam het aantal zonnepanelen op daken aanzienlijk toe. Ons einddoel is om in 2050 volledig energieneutraal te zijn. Dat hebben we afgesproken in het Gelders Energieakkoord. De Regionale Energiestrategie met de horizon op 2030 is een belangrijke mijlpaal op weg naar ons doel.

Onze ambities

De Regionale Energiestrategie (RES) is een meerjarige samenwerking van bestuurders, maatschappelijke partners en inwoners. Ze bepalen met elkaar hoeveel, waar en wanneer ze hernieuwbare energie willen realiseren. Voor u ligt het voorlopige concept bod dat we als RES-regio Arnhem Nijmegen doen. Onze ambities zijn groot voor het opwekken van zonne- en windenergie. In het bod geven we ook aan hoe we het beschikbare warmteaanbod willen gebruiken voor verwarming in de regio. Wij beseffen dat dit voorlopige conceptbod slechts een eerste stap is. Samen zijn wij bereid om ook in het vervolgproces de schouders eronder te zetten om te komen tot een energieneutrale regio in 2050.

Van, voor en door de regio

Dit voorlopige concept bod maakten we in een intensief traject met stakeholders en bestuurders. Want de RES zien we als een proces van, voor en door de regio. We hebben daarom alle spelers uit de regio uitgebreid betrokken en alle informatie zo transparant mogelijk gedeeld. In het proces deden meer dan 450 personen mee, veelal ver-tegenwoordigers van maatschappelijke organisaties.
Dit voorlopige concept bod hebben we alleen op kunnen stellen met en dankzij hun kennis en denkkracht. We danken alle betrokkenen hartelijk voor hun grote inzet!

Volgende stappen

Dit voorlopige concept bod leggen we vanaf juni graag voor aan alle raadsleden en inwoners. Voor de verdere uitwerking richting RES 1.0 ligt het accent op het lokale gesprek, zodat we zoveel mogelijk meekoppelkansen in deze energietransitie benutten. Samen willen we de volgende stappen gaan zetten op weg naar de uitwerking van het bod – en dus op weg naar een energieneutrale regio.

Harriët Tiemens
Voorzitter
Regiegroep RES

Eva de Ruiter
Procesregisseur
RES Arnhem Nijmegen

INHOUD

1. ONS BOD **5**

2. ELEKTRICITEIT **9**

2.1 Elektriciteitsladder 9

2.2 Beleid en restricties 12

2.3 Afwegingskader 13

2.4 Integrale ontwerpstappen 14

2.5 Impact op elektriciteitsnetwerk 16

3. WARMTE **18**

3.1 Warmte in de regio in beeld 18

3.2 Koppeling vraag & aanbod: kansrijke warmteclusters 20

3.3 Naar een Regionale Structuur Warmte 23

3.4 Gefaseerde aanpak 23

4. SYSTEEMEFFICIËNTIE **25**

4.1 Energietransitie als systeem 25

4.2 Onbalans en opslag 27

4.3 Naar een robuust energiesysteem 27

5. VAN, VOOR EN DOOR DE REGIO **30**

5.1 Interactief samenspel 30

5.2 In gesprek met bestuurders 31

5.3 In gesprek met stakeholders 32

5.4 Communicatie en participatie 34

5.5 Uitvoering: participatief, lokaal en integraal 35

5.6 Ondersteund door de participatietafel 36

6. DE RES ALS SPRINGPLANK **38**

6.1 Belemmeringen verkleinen 38

6.2 Opschalen, verbreden en verbinden 39

6.3 Samenwerking op weg naar RES 1.0 39

6.4 Planning RES 1.0 40

Lijst met afkortingen

Verklarende woordenlijst

LEESAANWIJZING

In dit document vindt u in de kantlijn dit icoon. Bij online gebruik linkt deze naar onze ‘Storymap’. In deze digitale omgeving vindt u verdiepende informatie, achtergrondinformatie en interessant kaartmateriaal dat u interactief kunt gebruiken: diverse kaarten bestaan uit lagen die u aan of uit kunt zetten.

1. ONS BOD

Met deze Regionale Energiestrategie (RES) leveren we een waardevolle bijdrage aan de doelstelling van de regio om in 2050 energie-neutraal te zijn, met als ambitie 55% CO_2-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. De RES is een onderdeel van deze brede opgave en gaat over het op grote schaal opwekken van duurzame elektriciteit en de regionale verdeling van warmte. Met dit voorlopige concept bod markeren we een startpunt voor de regio als het gaat om de RES; het is een eerste stap in een meerjarige samenwerking.

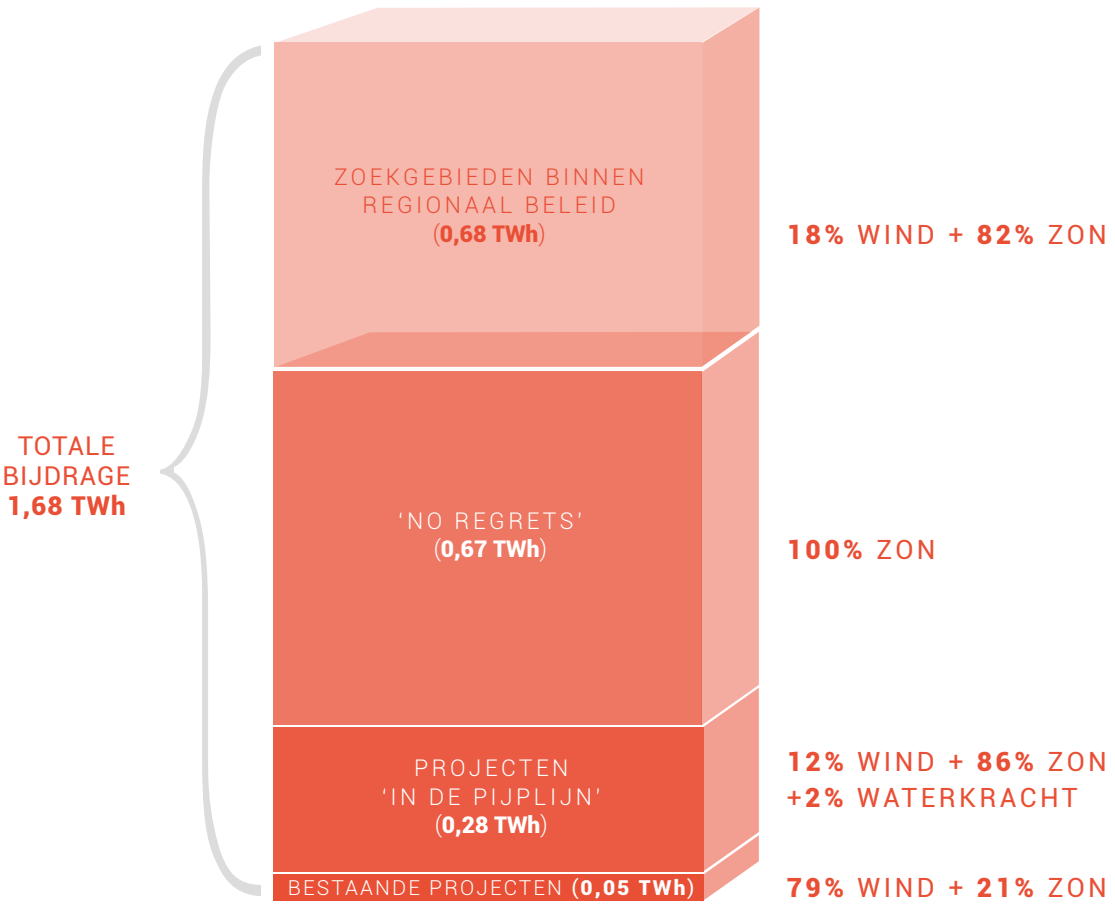

Elektriciteit

We dragen vanuit onze regio met 1,68 TWh bij aan de klimaatafspraken uit het Interbestuurlijk Programma en het Klimaatakkoord. Dit bod bestaat uit de volgende onderdelen:

- Bestaande projecten (0,05 TWh)
- Projecten die 'in de pijplijn' zitten (0,28 TWh)
- 'No regrets' (0,67 TWh)
- Regionale zoekgebieden (0,68 TWh)

Onder het onderdeel 'no regrets' valt ook 0,47 TWh van zonnepanelen op grootschalige daken. De gebieden waar we zonnevelden of windturbines zouden kunnen inpassen – de regionale zoekgebieden – hebben we vanuit een afwegingskader onderzocht. Ons uitgangspunt was dat we de ruimtelijke kwaliteit zoveel mogelijk willen behouden of zelfs versterken.

We geloven namelijk dat de energietransitie kansen biedt om met de ontwikkeling van zonnevelden en windturbines ook bij te dragen aan andere opgaven in het gebied. Denk bijvoorbeeld aan versterken van biodiversiteit, recreatie, economie, het verbeteren van mobiliteit en het tegengaan van droogte.

Warmte

Onze regio heeft voldoende potentie voor de ontwikkeling van een regionale warmte infrastructuur. In Arnhem en Nijmegen kunnen de bestaande warmtenetten uitgebreid worden. Ook verschillende andere kernen zijn kansrijk voor de ontwikkeling van nieuwe warmtenetten. De haalbaarheid hiervan werken we in de komende jaren verder uit.

Bij restwarmtebronnen ontstaat competitie tussen verschillende warmtevragers uit de regio. In die gevallen moet de regionale warmte-infrastructuur verder onderzocht worden. Dit geldt specifiek voor de nog niet maximaal benutte restwarmte van de afvalcentrales AVR (Duiven) en ARN (Weurt) en ook voor de grote naastliggende rioolwaterzuiveringsinstallaties. Blijft deze warmte alleen beschikbaar voor Arnhem, Duiven, Westervoort en Nijmegen of gaat deze in de toekomst ook naar Velp, Zevenaar, Didam, Wijchen en Beuningen?

Ook is afstemming nodig tussen regio's, bijvoorbeeld als het gaat om de verdeling van restwarmte van papierfabriek Parenco uit Renkum. Het gebruik van die warmte is kansrijk in het stedelijk gebied van Ede-Wageningen (regio Foodvalley). Andersom geldt dat beschikbare warmte vanuit andere regio's ook weer in onze regio kan worden benut: warmte van de bio-energiecentrale Cuijk kan mogelijk naar Malden of Groesbeek, restwarmte van de RWZI Olburgen naar Dieren of Doesburg en restwarmte van de papierfabriek in Eerbeek naar Dieren of omliggende kernen als Laag-Soeren.

Tot slot wordt in de verdere uitwerking van de regionale warmtestructuur afgewogen of de koppeling tussen de netten van Arnhem en Nijmegen meerwaarde heeft, waarbij het regionale kassengebied NEXTgarden in Lingewaard mogelijk als energieknooppunt kan dienen.

Kijken naar het hele energiesysteem

De energietransitie gaat over meer dan alleen regionale warmte, zonnepanelen en windturbines. We bekijken het energienetwerk als systeem. Dit betekent dat we in onze aanpak de verschillende sectoren en onderdelen van de transitie aan elkaar verbinden en het totaalplaatje bekijken. Besparing én opwekking én onderlinge uitwisseling van energie zijn cruciaal om de opgave te halen. In onze doorrekening zien we een aantal kansrijke gebieden in de regio waar innovatieve 'energiehubs' kunnen ontstaan, bijvoorbeeld langs de A15, rond de afvalverbranders AVR en ARN en het kassengebied NEXTGarden.

Van, voor en door de regio

Belangrijk in onze aanpak van de RES is het uitgangspunt van, voor en door de regio. Deze RES is van zestien gemeenten, drie waterschappen en provincie Gelderland. Daarnaast is een grote en diverse groep stakeholders intensief betrokken bij het opstellen van het bod. Via een intensief participatie- en communicatietraject met overheden, stakeholders en inwoners blijven we ook in de fases die nog volgen met al deze partijen samenwerken. We zullen ook veel energie steken in de afstemming over vraagstukken die de regio overstijgen, bijvoorbeeld het duurzaam opwekken van energie op de Veluwe of het warmteverdelingsvraagstuk op de grens van onze regio met regio Foodvalley.

RES als springplank

We zien dit voorlopige concept bod als een springplank naar de toekomst. Voor de korte termijn zien we de 1,68 TWh aan zonnepanelen en windturbines en de regionale warmtestructuur als kansrijk, maar we gaan dit verder uitbouwen. Op 1 juli 2021 ligt ons definitieve bod op tafel, RES 1.0. Daarna volgt er tweejaarlijks een bijstelling naar RES 2.0, RES 3.0, en verder.

We zullen kijken wat er voor nodig is om dit waar te maken. Zo is er op dit moment wet- en regelgeving die de ontwikkeling van zonnevelden en windparken of de opschaling naar een regionale warmtestructuur in de weg staat. Ook het zo efficiënt mogelijk inrichten van het energiesysteem verdient meer van onze aandacht. Tegelijkertijd gaan we de RES-opgaven verbinden met opgaven uit de transitievisies warmte en

ruimtelijke adaptatie strategieën, en opgaven op het gebied van biodiversiteit en sociaal maatschappelijke vraagstukken. Het is cruciaal hierover het gesprek aan te gaan op lokaal niveau.

We roepen Rijkspartijen en de provincie Gelderland op om ruimte te zoeken in het Europese, nationale en provinciale beleid voor grootschalige opwekking van elektriciteit. Denk hierbij aan Natura2000, richtlijnen vanuit Defensie en het Rijksvastgoedbedrijf, mogelijkheden langs infrastructuur door nieuw beleid van Rijkswaterstaat en Prorail en het stimuleren van zonnepanelen op daken. Hoe komen we van een afwijzingsbeleid naar een uitnodigings- en activeringsbeleid? Dat helpt ons als regio om de doelstellingen te realiseren zonder daarbij de waarden van dit beleid uit het oog te verliezen. Ook voor de warmtetransitie doen we een beroep op Rijkspartijen om de ontwikkeling van warmtenetten in onze regio mogelijk te maken.

In de volgende fase gaan we aan de slag met het verder professionaliseren en versterken van de samenwerking binnen de RES. We volgen een participatieve aanpak waarin we ernaar streven het maximale te halen uit de koppelingskansen van de energietransitie met andere uitdagingen. We zien mooie innovaties tot bloei komen.

WAARBIJ HELPT DE RES?

De RES is een proces. Het draagt bij aan het creëren van draagvlak en acceptatie bij inwoners, bedrijven, groene partijen, netbeheerders en andere betrokkenen in onze regio.

De RES biedt ook een regionale strategie en daarmee houvast voor iedereen die op lokaal niveau met de uitvoering aan de slag gaat. En de RES helpt bij het nemen van besluiten over de inpassing van windturbines en zonnevelden in het landschap, de inzet van regionale warmtebronnen en de daarvoor benodigde warmte infrastructuur.

Ten slotte biedt de RES een structuur om samenwerking tussen regio's aan te moedigen.

2. ELEKTRICITEIT

2. ELEKTRICITEIT

De RES richt zich op grootschalige vormen van het opwekken van elektriciteit: via windturbines, zonnevelden en grote dakoppervlaktes met zonnepanelen. Er is voor deze technieken gekozen omdat ze – volgens de huidige kennis – gereed zijn voor opschaling. Hieronder geven we aan hoe ons elektriciteitsbod tot stand is gekomen. Het komt voort uit een uitvoerig traject met stakeholders en bestuurders, zie daarvoor hoofdstuk 5.

2.1 Elektriciteitsladder

Het voorlopige concept bod bedraagt 1,68 TWh. Dit getal is getrapt opgebouwd, als weergegeven in de elektriciteitsladder.

Bestaande projecten

De eerste 0,05 TWh wordt momenteel al opgewekt binnen de regio omdat deze projecten al zijn gerealiseerd. Denk aan de windturbines bij InnoFase in Duiven en langs de A15, de zonnevelden op het Engieterrein in Nijmegen en het drijvende zonneveld in Lingewaard.

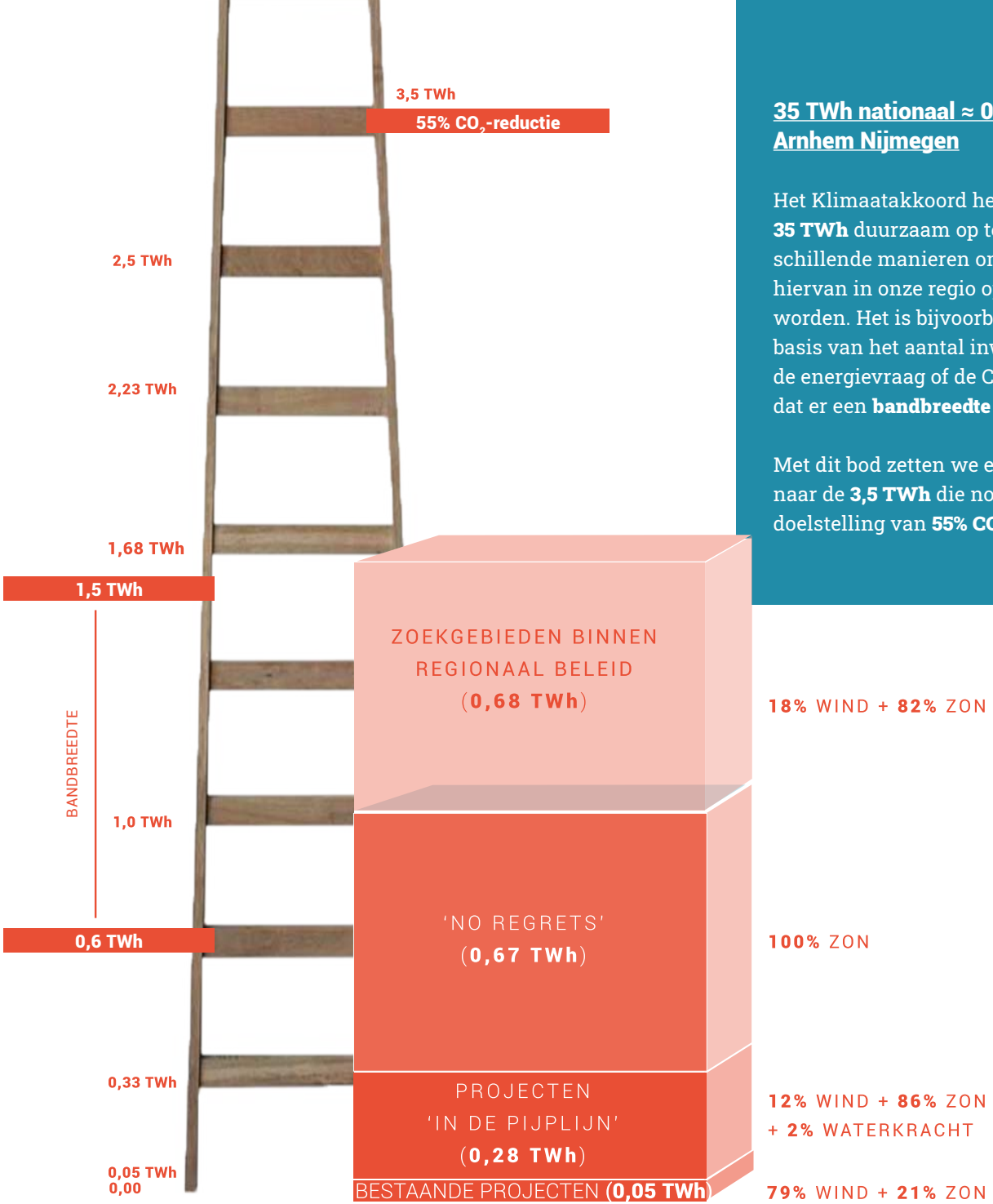

35 TWh nationaal ≈ 0,6 tot 1,5 TWh in Arnhem Nijmegen

Het Klimaatakkoord heeft als ambitie om **35 TWh** duurzaam op te wekken. Er zijn verschillende manieren om te kijken welk deel hiervan in onze regio opgewekt zou moeten worden. Het is bijvoorbeeld te berekenen op basis van het aantal inwoners, de oppervlakte, de energievraag of de CO_2-uitstoot. Vandaar dat er een **bandbreedte** is: **0,6 tot 1,5 TWh**.

Met dit bod zetten we een eerste stap op weg naar de **3,5 TWh** die nodig is voor de Gelderse doelstelling van **55% CO_2-reductie in 2030**.

Pijplijnprojecten

Daarna volgt 0,28 TWh van de pijplijnprojecten, projecten die op dit moment in ontwikkeling zijn. Voor een aantal projecten loopt al een planologische procedure en is soms al SDE-subsidie aangevraagd. Deze zijn aangevuld met de vele ideeën voor projecten. De totale bruto potentie is maar liefst 1,13 TWh. Als we rekening houden met de harde restricties, de dubbeling met regionale zoekgebieden weglaten en een inschatting maken van de realisatiekansen blijft 0,28 TWh als meest kansrijk over. Bij die berekening van de realisatiekans zijn wij uitgegaan van 75 procent voor lopende projecten en 50 procent voor projecten in de ideefase.

No regrets

De volgende trede van 0,67 TWh beslaat de 'no regrets'. Onder deze term vallen lokale kansen en initiatieven die zonder twijfel gerealiseerd kunnen worden. Dit zijn mogelijkheden voor opwekking die verspreid in het landschap kunnen worden ontwikkeld, zoals zonnepanelen op daken en kleine dorpszonneparken met een opbrengst groter dan 15 kWp. Hierdoor zijn er lokaal ook mogelijkheden buiten de regionale zoekgebieden die hieronder worden beschreven.

Om deze opwekking ook daadwerkelijk te kunnen realiseren moet met name grootschalig zon op daken van bedrijfsgebouwen, overheidsgebouwen en agrarische bebouwingen actief worden gestimuleerd. Dit levert naar verwachting 0,47 TWh op. Daarnaast zetten we in op 0,20 TWh opbrengst van dorpszonneparken, zon op stortplaatsen en zandwinplassen. Hieronder volgt een overzicht van zonnepanelen op grootschalige daken per gemeente (bron: Scenario 55% CO_2-reductie in 2030 in Energie Transitie Model met uitgangspunten Nationaal Programma RES).

Regionale zoekgebieden

De laatste trede van de ladder omvat 0,68 TWh met regionale zoekgebieden voor zon en wind. Hiervan is de potentie berekend, voor restricties gecorrigeerd en wordt alleen het deel meegerekend dat binnen gemeentelijk beleid valt. Het lijkt haalbaar om voor deze zoekgebieden voldoende bestuurlijk draagvlak te vinden en ze voor 2030 te realiseren.

In het RES-proces zijn de afgelopen maanden veel zoekgebieden genoemd en onderzocht. Alle zoek-gebieden die niet in dit voorlopige concept bod zijn opgenomen, beschouwen we nog steeds als kansrijk. Op een later moment onderzoeken we de haalbaarheid en de fasering tot én na 2030. Deze uitbouw zal een plek krijgen in de RES 1.0, RES 2.0, en verder.

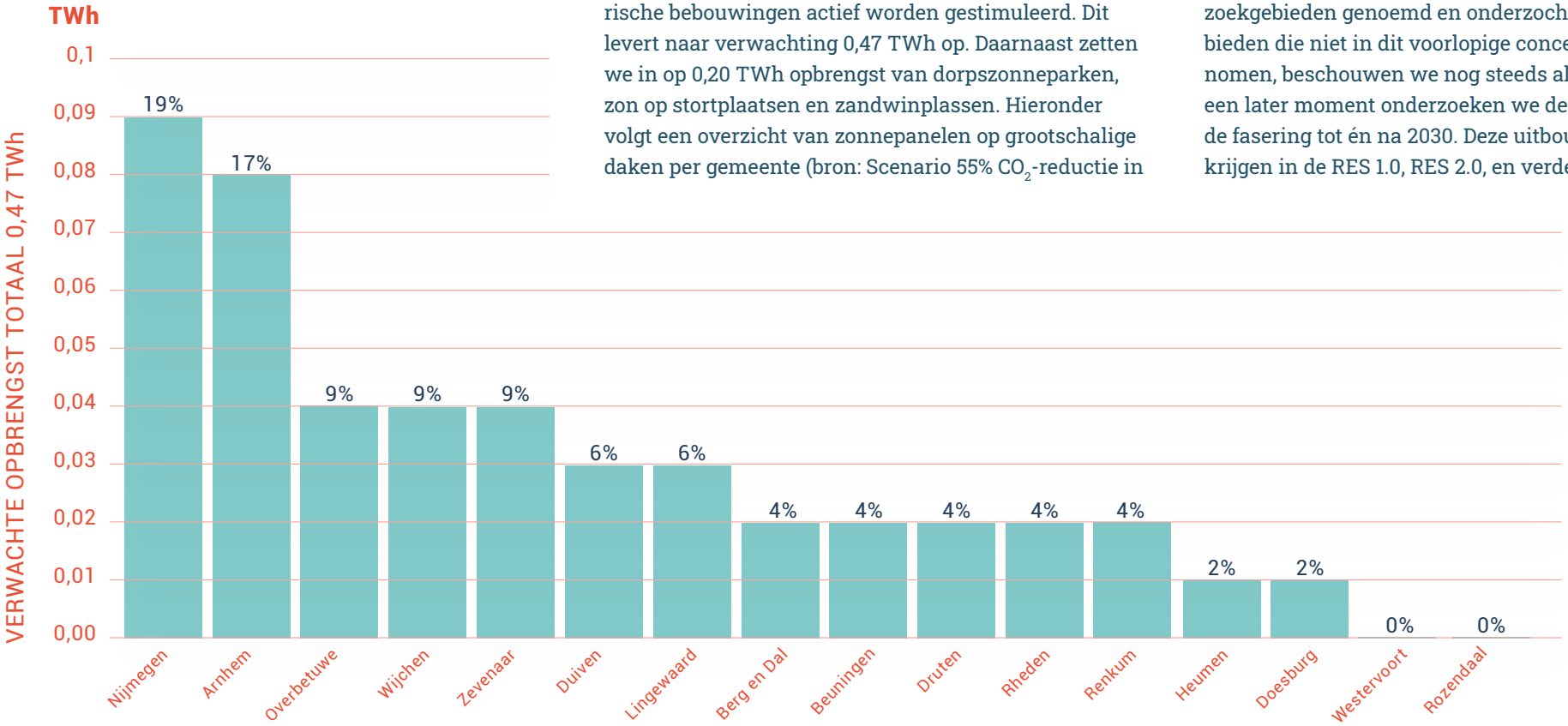

Verwachte opbrengst uit zon op grote dakoppervlaktes, uitgesplitst per gemeente

Verbruik in RES-regio Arnhem Nijmegen

In **2016** verbruikte de regio **17,8 TWh** aan energie (gas, elektriciteit, warmte en brandstof voor vervoer). De globale verwachting is dat het verbruik tot en met **2030** kan dalen tot **13,5 TWh** en in **2050** tot **8,3 TWh**. Dit vraagt echter om een zeer forse inzet op alle terreinen van de energietransitie.

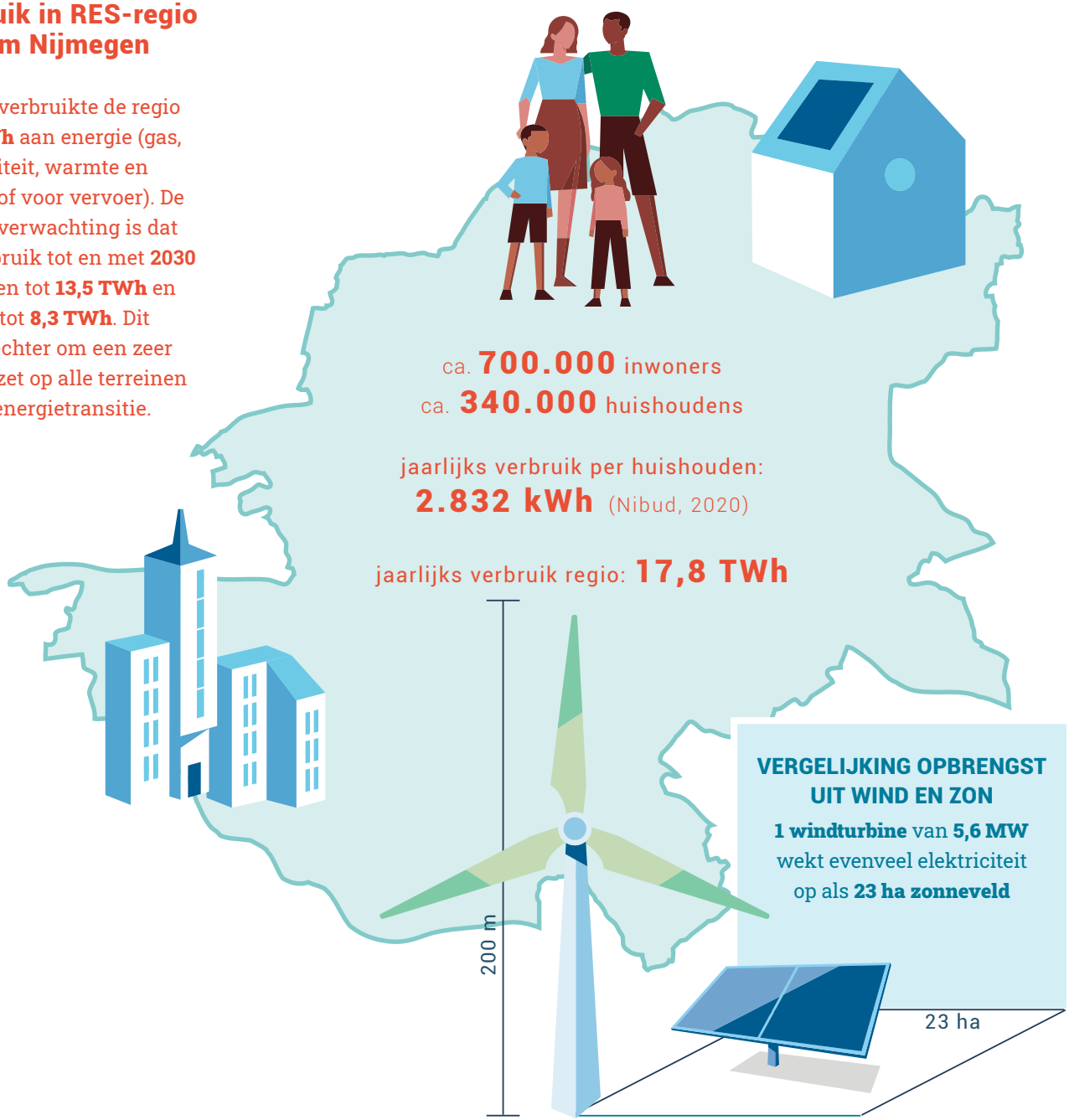

VERGELIJKING OPBRENGST UIT WIND EN ZON

1 windturbine van **5,6 MW** wekt evenveel elektriciteit op als **23 ha zonneveld**

Een terawattuur (TWh), hoeveel is dat eigenlijk?

1 TWh = 1.000.000.000 kWh

Wattuur (Wh) is een eenheid waarin we **elektrische energie** uitdrukken. Watt is het vermogen en **wattuur** de **hoeveelheid vermogen in een uur**.

Dus: als een windturbine met een vermogen van **5,6 megawatt (MW)** een uur heeft gedraaid, dan heeft hij **5,6 megawattuur (MWh)** opgewekt.

OPBRENGST

WINDTURBINES

Een hoge windturbine met een vermogen van **5,6 MW** levert jaarlijks stroom aan **6.700 huishoudens.**

Een lagere windturbine met een vermogen van **3 MW** levert jaarlijks stroom aan **3.600 huishoudens.**

ZONNEVELDEN

Een voorbeeld: zonneveld Lage Woerd in Beuningen heeft **22.000 panelen** met een totaal vermogen van **6 MW** en levert jaarlijks stroom aan **1.950 huishoudens.**

2.2 Beleid en restricties

We houden in het ontwerpproces rekening met bestaand beleid en de huidige restricties. Hieronder volgt een korte toelichting. In de Storymap worden de kaarten over beleid en restricties uitgebreider toegelicht.

Gemeentelijk beleid

Veel gemeenten zijn al aan de slag met de energie-transitie. Enkele gemeenten hebben zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden aangewezen en soms ook gebieden uitgesloten. In de regionale zoek-gebieden rekenen we alleen het deel mee dat binnen dit beleid past. Lokaal beleid is vaak al gevoed door een uitgebreid participatieproces. Het is ook de basis waarop gemeenten vergunningsaanvragen gaan beoordelen.

Kaart met gemeentelijk beleid

Harde en zachte restricties

Er mogen niet zomaar overal zonnevelden en windturbines komen. Er is wet- en regelgeving die de kwaliteit van de leefomgeving beschermt. Harde restricties geven een keiharde blokkade, bij zachte restricties is er meer mogelijk, bijvoorbeeld door extra maatregelen te nemen of na extra onderzoek. Over het algemeen zijn restricties voor windturbines dwingender dan die voor zonnevelden. Denk aan geluidsnormen voor windturbines voor de gebouwde omgeving, regelgeving in natuurgebieden, of hoogte-beperkingen door de activiteiten van Defensie.

Kaart harde restricties wind

Kaart zachte restricties wind

Kaart harde restricties zon

Kaart zachte restricties zon

Afwegings-
kader

2.3 Afwegingskader

Om te bepalen welke regionale zoekgebieden geschikt zijn om zonne- en windenergie op te wekken, gebruikten we in elke stap van het ontwerpproces een integraal afwegingskader. Hieronder beschrijven we de verschillende onderdelen. Deze wogen elk even zwaar.

Energieopbrengst

Tijdens het ontwerpproces brachten we bij elke nieuwe versie van de kaart met opwekprojecten en zoekgebieden, de energieopbrengst in beeld. In de Storymap staat meer informatie over de doelstellingen en de opbrengst in TWh en CO_2.

Ruimtelijke kwaliteit

Door de energietransitie gaat het landschap ingrijpend veranderen, daar komen we niet onderuit. De ruimtelijke kwaliteit gaat over het behoud en de versterking van belangrijke landschappelijke waarden en de beleving en betekenis van de leefomgeving voor mens en dier. De energietransitie biedt kansen voor nieuwe landschappen maar kan gewaardeerde kwaliteiten van bestaande landschappen ook onder druk zetten. Daarom maken we bewuste keuzes waar wel en waar geen energie of warmte wordt opgewekt in het landschap.

Vanaf de eerste stap in het ontwerpproces hebben we ruim aandacht gehad voor de ruimtelijke kwaliteit. Paragraaf 2.4 beschrijft de ontwerpstappen. Bij zowel de integrale bouwstenen, als de ruimtelijke scenario's, als de concentratie van zoekgebieden is ruimtelijke kwaliteit het uitgangspunt geweest. Er is gekozen om met dit voorlopige concept bod dicht bij bestaand lokaal beleid te blijven. Ruimtelijke kwaliteit blijft een belangrijk aandachtspunt voor het traject naar RES 1.0.

Maatschappelijke acceptatie

De RES is een breed maatschappelijk proces waarin participatie steeds meer aandacht zal krijgen. De stappen waarvan dit voorlopige concept bod de uitkomst is, zijn met circa 450 stakeholders gezet. In de volgende fase ligt de nadruk op het betrekken van de brede samenleving. Dit staat beschreven in hoofdstuk 5 en 6. Dit zal uiteindelijk leiden tot gesprekken per zoekgebied, met inwoners en andere betrokkenen.

Kostenefficiëntie van het elektriciteitsnetwerk

De ontwikkeling van windturbines en zonnevelden heeft grote impact op het elektriciteitsnet. Op diverse plekken in de regio is de capaciteit op dit moment bijna volledig benut. Er is uitbreiding nodig, bijvoorbeeld doordat nieuwe onderstations moeten worden toegevoegd. Dit leidt tot kosten die door de samenleving moeten worden betaald. Daarom willen we deze uitbreiding zo efficiënt mogelijk doen. In paragraaf 2.5 lichten we dat toe.

Koppeling met andere opgaven

De energietransitie is niet de enige opgave in onze regio waar ruimte voor nodig is. Ook rond thema's als klimaatadaptatie, natuur en landschap, stedelijke ontwikkeling, cultuurhistorie, bedrijventerreinen en mobiliteit zijn er ontwikkel- of herstructureringsopgaven met effecten op de ruimte. We willen een satéprikker door al deze thema's heen steken, zodat duurzame elektriciteit goed samengaat met onze leefomgeving. Ook vraagt dit om maatwerk bij de uitwerking op lokaal niveau.

Ruimte in het beleid

Vanuit diverse overheden en beleidsterreinen is de afgelopen jaren een grote hoeveelheid beleid opgesteld. Hierdoor houden we kwaliteiten in onze leefomgeving in stand en voorkomen we wildgroei aan initiatieven. Maar we ondervinden er ook hinder van, vooral van de sectorale benadering. Het gedachtegoed van de toekomstige Omgevingswet gaat ons helpen om thema's aan elkaar te verbinden. Daarin wordt namelijk gepleit voor een integrale afweging waarbij zowel oog is voor de fysieke en juridische mogelijkheden als ook voor de sociale effecten van gebiedsontwikkelingen. Zo ver zijn we nu nog niet, op dit moment is er nog een groot aantal lokale, nationale en Europese restricties waar we ons aan moeten houden. In de RES brengen we in beeld welke ruimte er is binnen het huidige beleid en waar we naar de toekomst toe ruimte nodig hebben om de energietransitie te kunnen realiseren.

Ontwerp-
stappen

2.4 Integrale ontwerpstappen

We hebben vanaf het eerste begin gezocht naar mogelijkheden om energieopwekking te koppelen met andere opgaven in het landschap. Daarvoor ontwikkelden we 'bouwstenen', **stap 1** in de figuur op de volgende pagina. In deze bouwstenen komen opwekking van elektriciteit, de kwaliteiten van het landschap en diverse gebiedsopgaven samen. Door ruimtelijke studies en uit de input vanuit stakeholders ontstonden koppelkansen. Via themabijeenkomsten over o.a. cultuurhistorie, natuur, biodiversiteit, landschap, landbouw, klimaatadaptatie, mobiliteit en bedrijven hebben we onze inzichten kunnen verdiepen en zijn de bouwstenen verder uitgewerkt.

Met deze ingrediënten tekenden we zes ruimtelijke scenario's uit (**stap 2** in de figuur op de pagina hierna), die we met stakeholders uit de hele regio besproken hebben. Dat gaf ons de regionale bril. De centrale denkrichtingen waren:

- **Verspreid en geïntegreerd**
- **Luw en dynamische gebieden**
- **Onderscheidende landschappen**

In elk scenario stonden andere criteria van het af-wegingskader op de voorgrond.

De complexiteit van de scenario's maakte de discussie lastig. De discussie is daarom verschoven naar de onderliggende zoekgebieden; een wijziging van de geplande **stap 3**. De bestuurlijke reactie en uitwerking zijn tijdens het online atelier van 23 april 2020 besproken. Het resultaat is dit voorlopige concept bod, **stap 4**, dat we zien als het eerste aandeel in het concreet maken van de opgave die voor ons ligt.

De vier stappen in het ontwerpproces elektriciteit

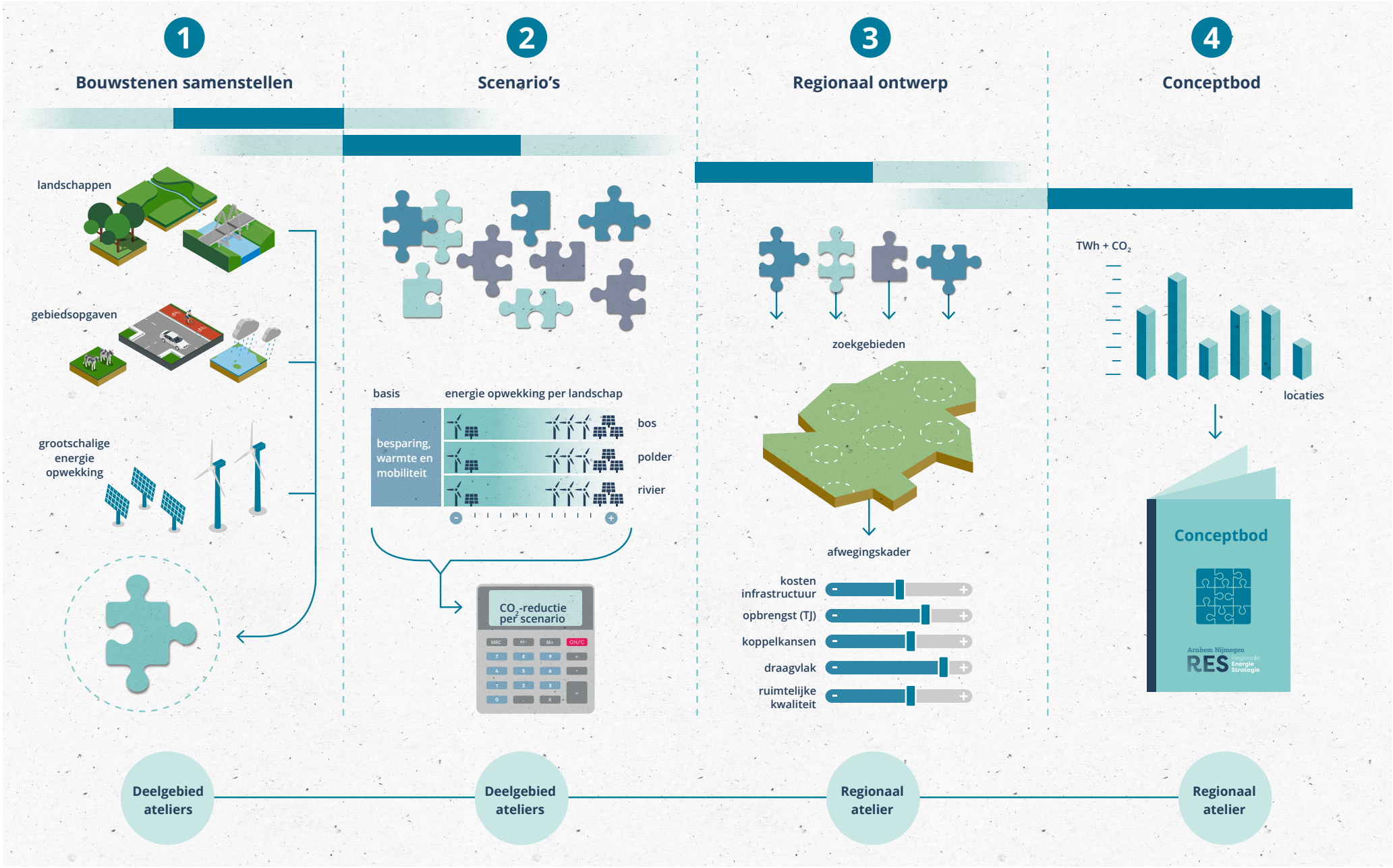

2.5 Impact op elektriciteitsnetwerk

De nieuwe windturbines en zonnevelden waar het in dit voorlopige concept bod over gaat, hebben grote impact op het elektriciteitsnetwerk. Er is meer capaciteit nodig om alle projecten aan te kunnen sluiten. Met een 'netimpactanalyse' is bekeken of de locaties die in het bod zijn opgenomen voor zowel vraag als aanbod van elektriciteit, 'passen' binnen de capaciteit van het huidige elektriciteitsnet. Waar het niet 'past' is vervolgens aangegeven welke noodzakelijke netaanpassingen of uitbreidingen nodig zijn. Ook laat de analyse zien welke mogelijkheden er zijn om de impact op
het net te beperken.

Net-impact-analyse

De uitkomsten zijn van groot belang. Aanpassingen aan het elektriciteitsnetwerk moeten met maatschappelijk geld betaald worden en eventuele nieuwe elektriciteitsverdeelstations vragen om ruimte in het landschap.

Kaart met knelpunten netwerkberekeningen

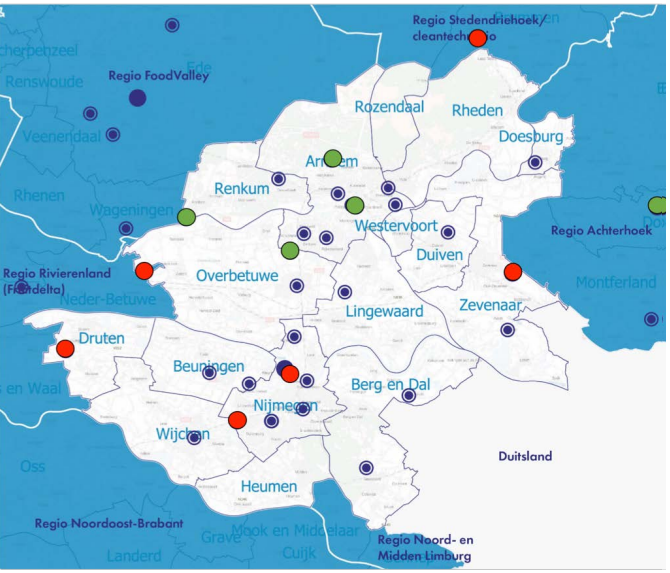

Effecten van het voorlopige concept bod

De kaart linksonder geeft de knelpunten weer voor de situatie waarin alle plannen uit dit bod gerealiseerd worden. Hieronder volgen de conclusies en aanbevelingen voor het vervolg:

- De opbrengst van windturbines enerzijds en zonnevelden anderzijds is erg uit verhouding. Dit zorgt voor hoge maatschappelijke kosten voor het elektriciteitsnet. We onderzoeken in de aanloop naar RES 1.0 of deze twee vormen van opwekking beter in balans kunnen worden gebracht. Een gelijke verdeling is beter voor het elektriciteitsnet en door zon en wind te combineren, wordt er effectiever en meer duurzame energie opgewekt.
- De gegevens zijn nu op basis van zoekgebieden aangeleverd; grove gebieden waarin ruimte voor een bepaalde opbrengst elektriciteit uit zon en wind wordt gezocht. In de voorbereiding van RES 1.0 gaan we de gebieden die kansrijk zijn voor opwekking specifieker duiden. Dat helpt ons om de impact op het elektriciteitsnetwerk nauwkeuriger door te rekenen. Dit is nodig om investeringen in het net tijdig uit te voeren, zodat de ambities in en van de regio gerealiseerd kunnen worden.
- De gemeenten, waterschappen en provincie van de RES-regio gaan samen met Liander op zoek naar fysieke ruimte voor netuitbreidingen.

Verhouding zon/wind in dit voorlopige concept bod, gemeten naar vermogen

De ideale verhouding zon/wind vanuit Liander, gemeten naar vermogen

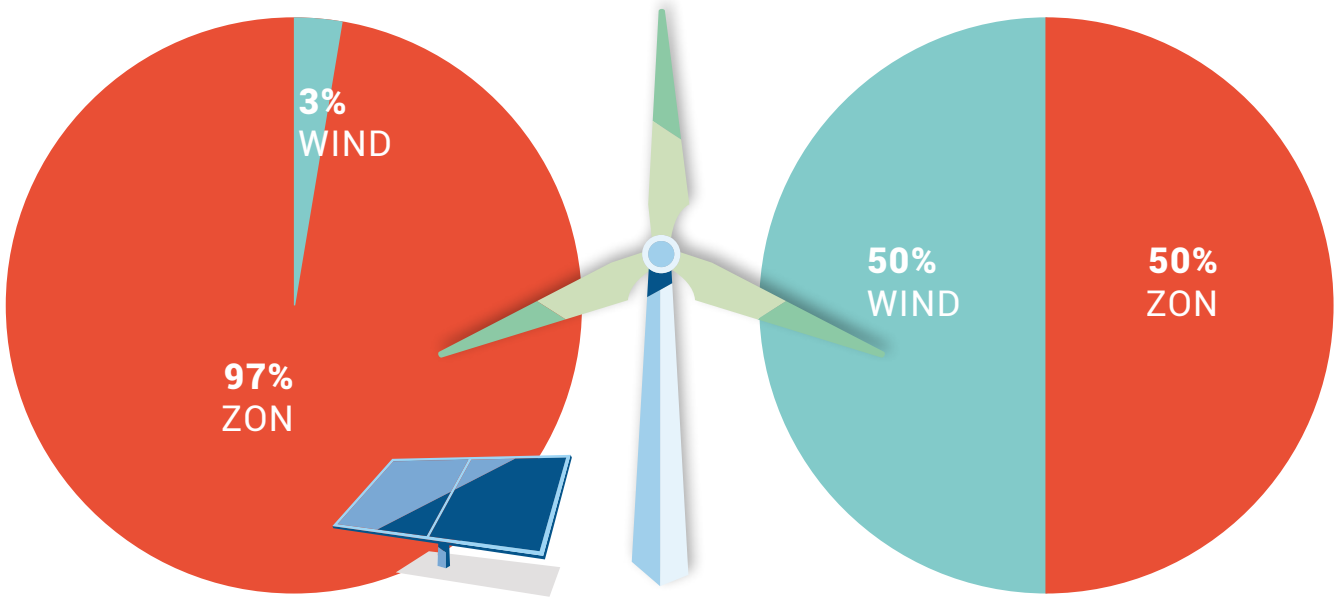

3. WARMTE

3. WARMTE

Nederland gaat de komende jaren 7 miljoen woningen en 1,5 miljoen gebouwen aardgasvrij maken. Het streven is om in 2030 de eerste 1,5 miljoen aardgasvrije woningen en gebouwen gereed te hebben. Ook voor onze regio is de warmtetransitie een grote opgave. De regie op de lokale warmtetransitie ligt bij de gemeenten via de instrumenten Transitievisie Warmte en het Wijk Warmte Plan. Op regionaal niveau is afstemming belangrijk, daarom werken we via de RES aan de Regionale Structuur Warmte (RSW). Zo blijven we structureel met elkaar in gesprek over de meest efficiënte inzet van bovenlokale warmtebronnen. De focus van de RES ligt op de gebieden waar grote warmtenetten kansrijk zijn in combinatie met regionale bronnen. Deze vragen om regionale, en soms ook bovenregionale, afstemming.

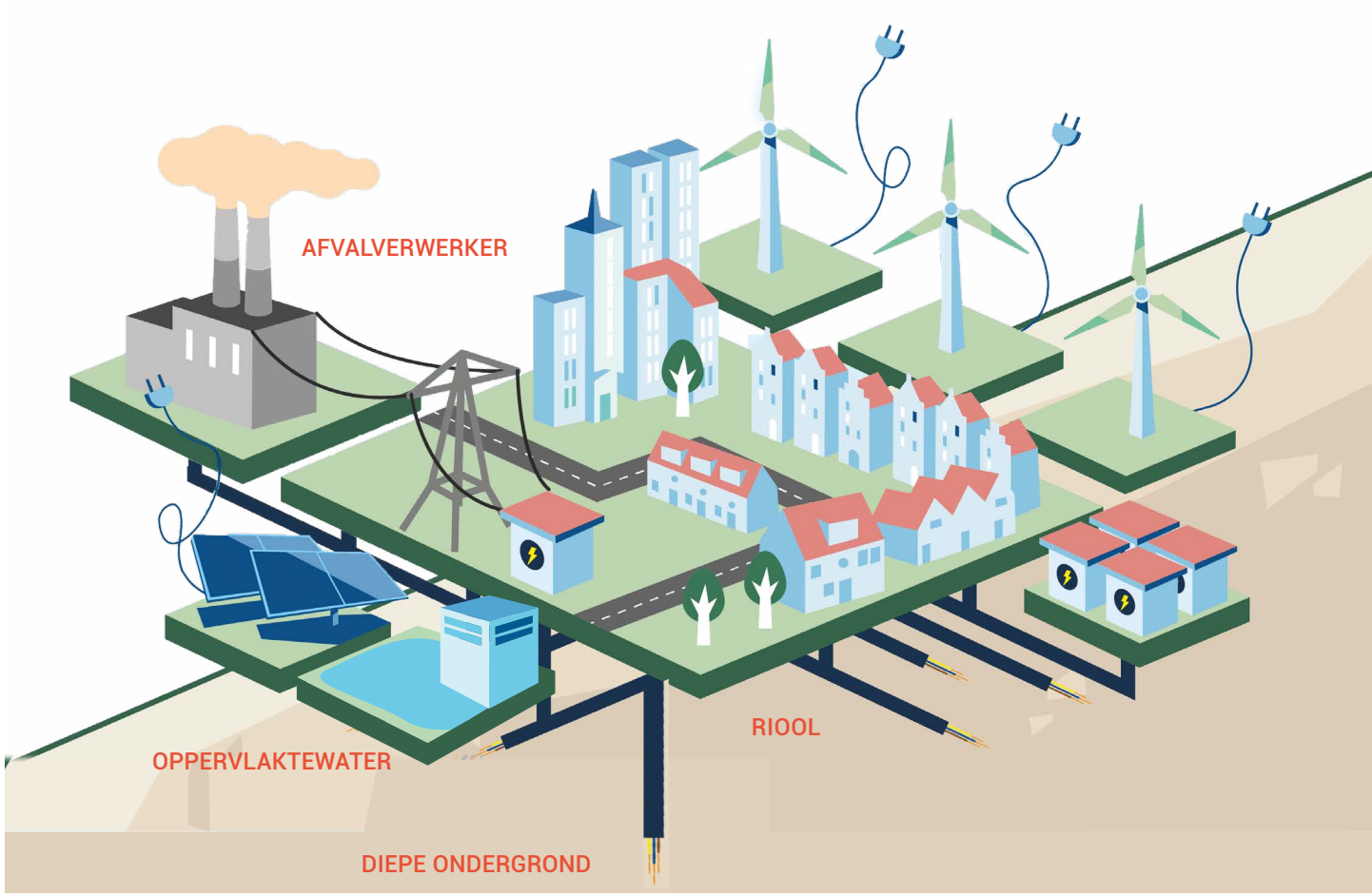

3.1 Warmte in de regio in beeld

Het basisproduct van een brede Gelderse warmte-studie in het kader van de RES is de Warmteatlas. Die brengt de vraag, het aanbod en de al aanwezige en geplande warmte-infrastructuur in beeld. De atlas laat zien waar in onze regio grote warmtenetten kansrijk zijn en waar lokale oplossingen (waaronder ook kleine warmtenetten) meer voor de hand liggen. De Warmteatlas is in te zien via onze Storymap.

Warmtevraag in de regio

Onze regio heeft twee grote stedelijke gebieden – rond de stadskernen van Arnhem en Nijmegen – met een relatief grote warmtevraag. Daarnaast zijn er meerdere landelijk gelegen gemeenten met dorpskernen en verspreide bebouwing in het buitengebied. In de dorpskernen is de warmtevraag wel geconcentreerd, maar minder omvangrijk dan in stedelijk gebied. De dichtheid van warmtevraag in het buitengebied is klein door de grote afstanden tussen bebouwing.

Warmte-atlas

Beschikbare warmtebronnen

Duurzame warmtebronnen op lage temperatuur (LT) zijn vaak ruim beschikbaar. Denk aan warmte uit oppervlaktewater of riothermie (warmte uit het riool). Ook hergebruik van retourwater uit de bestaande warmtenetten is een interessante aanvullende warmtebron op lage temperatuur. Naar verwachting zijn er in onze regio te weinig LT-bronnen om in alle warmtevraag te kunnen voorzien. Bestaande (oudere) woningen vragen vaak een hogere temperatuur en bronnen die dit direct kunnen leveren zijn relatief schaars. Dat geldt zeker voor gebieden met grote warmtevraag, zoals Arnhem en Nijmegen.

Er is ook biomassa in de regio beschikbaar, maar zeker niet genoeg om in de volledige warmtevraag te voorzien. Binnen de regio is op basis van de Startnotitie RES afgesproken dat we ons niet op biomassa richten, omdat niet alle gemeenten achter het gebruik van biomassa staan. Daarnaast treedt competitie op met de industrie, die ook gebruik wil maken van biomassa als warmtebron. De inzet van geothermie is wenselijk om voldoende warmte te kunnen leveren voor het voldoen aan de warmtevraag, maar op basis van de huidige kennis is onvoldoende duidelijk of de ondergrond in onze regio hiervoor geschikt is. Seismisch onderzoek brengt hier eind 2020 meer duidelijkheid over. In de overgangsperiode naar een volledig duurzame energievoorziening kun je ook aan tijdelijke oplossingen denken, zoals inzet van aardgas in de midden- en pieklast van warmtenetten. Deze kunnen later eventueel vervangen worden door duurzame alternatieven. Deze tussenstappen leveren al een CO_2-reductie op ten opzichte van de huidige situatie.

Warmte-infrastructuur

Op dit moment liggen er grootschalige warmtenetten in Nijmegen en Duiven-Westervoort-Arnhem. Beide warmtenetten worden gevoed vanuit restwarmtebronnen (afvalverbrandingsinstallaties ARN en AVR). Deze warmte-infrastructuur biedt kansen voor uitbreiding en ontwikkeling van een Regionale Warmtestructuur binnen de regio.

VAN HOGE NAAR LAGE TEMPERATUURVERWARMING

Veel woningen en gebouwen worden nu nog verwarmd met een cv-ketel en radiatoren. De cv-ketel warmt het water op tot zo'n 70 à 80 graden. Wanneer deze woningen niet zo goed geïsoleerd zijn, is die hoge watertemperatuur nodig om het huis op koude dagen warm te krijgen. Alternatieve warmtebronnen voor aardgas kunnen niet altijd die hoge temperatuur leveren, zij halen 35 tot maximaal 55 graden. Voor het slagen van de warmtetransitie is het dus erg belangrijk om komende jaren grote stappen te zetten in het isoleren van woningen en gebouwen.

3.2 Koppeling vraag & aanbod: kansrijke warmteclusters

Met een multicriteria-analyse is voor elk warmte-vraagcluster in onze regio in beeld gebracht wat de meest kansrijke warmtebronnen zijn. Bij de analyse zijn drie criteria gebruikt: is de warmtebron duurzaam, betrouwbaar, betaalbaar? In deze drie criteria komen onder andere variabelen als CO_2-emissie, afstanden, temperatuur en dekkingsgraad terug.

De resultaten van de analyse zijn aangegeven op een warmtestructuurkaart. Deze laat zien:

- waar in de regio de meeste vraag is naar warmte,
- welke duurzame warmtebronnen daar het meest geschikt zijn als vervanging van aardgas.

De warmtestructuurkaart biedt een basis voor het gesprek over de verdeling van de warmte die in onze regio beschikbaar is. De kaart is een momentopname en zegt nog niet of een alternatief warmtesysteem ook realiseerbaar is. Hij kan naar aanleiding van nieuwe inzichten uit voortgaand onderzoek verder worden aangepast.

KANSRIJKE REGIONALE CLUSTERS

Kansrijke regionale clusters

AVR Duiven

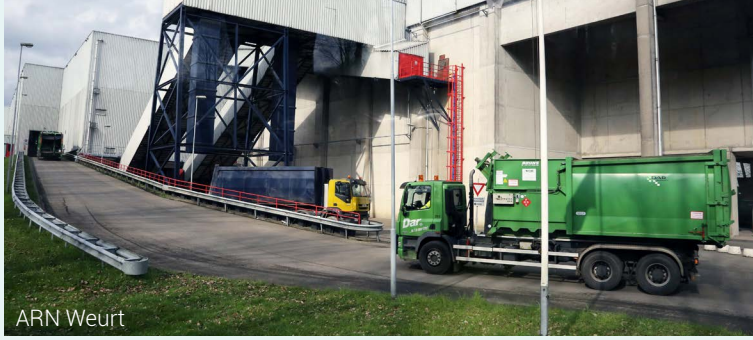
ARN Weurt

Rond de AVR in Duiven

In de gemeente Duiven zijn twee interessante warmtebronnen gevestigd: de AVR Afvalverwerking BV en de rioolwaterzuiveringsinstallatie Nieuwgraaf. Deze bronnen zijn het meest interessant voor de warmtevraagclusters in de omgeving van Duiven, Westervoort, Arnhem en de dorpskern van Velp. Het al aanwezige warmtenet kan hier nog verder verdicht worden. De clusters Rheden en Zevenaar liggen verder weg, waardoor aansluiting op dit net minder kansrijk is. Het bestaande warmtenet verbindt de gemeenten Arnhem, Duiven en Westervoort sinds eind vorige eeuw, toen het bedrijventerrein Nieuwgraaf is ontwikkeld. Het voorziet meer dan 15.000 woningen van warmte. De warmte van beide bronnen is niet genoeg voor alle omliggende vraagclusters. Er zullen alternatieve warmtebronnen moeten worden gezocht om nieuwe warmtenetten te voeden. Kansrijke bronnen kunnen open bodemenergiesystemen zijn, al dan niet in combinatie met thermische energie uit oppervlaktewater.

Rond de ARN in Weurt

De afvalenergiecentrale ARN BV in Weurt (gemeente Beuningen) kan warmte leveren uit stortgas, de verbrandingsinstallatie en de roosterkoeling. Dit is mogelijk interessant voor Nijmegen, Weurt, Beuningen en Wijchen. In de nieuwe wijken Waalsprong en Waalfront, in het noorden van de gemeente Nijmegen, is al een warmtenet aanwezig. Dit wordt gevoed door de ARN en voorziet nu 6.000 woningen van warmte. Het zal in de toekomst worden uitgebreid tot 14.000 woningen. De analyse laat zien dat er kansen liggen om de bestaande warmtenetten uit te breiden voor het cluster gemeente Nijmegen, het cluster Beuningen en het cluster Wijchen. De warmtenetten kunnen worden gevoed door verschillende warmtebronnen. De warmte van de ARN en de restwarmte (van RWZI of rioolgemaal) zijn te weinig om te voorzien in de gezamenlijke warmtevraag van de beide clusters. In theorie zou een open bodemenergiesysteem in combinatie met thermische energie uit oppervlaktewater en riothermie (warmte uit het riool) de gevraagde hoeveelheid warmte voor beide clusters wel kunnen leveren.

KANSRIJKE BOVEN-REGIONALE CLUSTERS

Kansrijke bovenregionale clusters

Ook langs de randen van de regio zijn er regio-overstijgende warmtebelangen. Dit zijn de clusters waar de potentiële (rest)warmtebron in een andere regio ligt dan het cluster waar de restwarmte kan worden benut. In onze regio zijn vier bovenregionale clusters relevant:

Rond de papierfabriek in Renkum (regio Foodvalley)

De restwarmte van papierfabriek Smurfit Kappa Parenco zou kunnen worden gebruikt in het vraagcluster Renkum. Ook het cluster Ede-Bennekom-Wageningen uit Regio Foodvalley zou gebruik kunnen maken van deze warmtebron.

Rond de papierfabriek in Eerbeek (regio Cleantech)

De restwarmte van papierfabriek DS Smith Paper De Hoop Mill zou gebruikt kunnen worden in het warmtecluster van de kern Dieren en omliggende kernen van dit cluster (o.a. Laag Soeren) (Regio Arnhem Nijmegen).

Rond RWZI Olburgen (regio Achterhoek)

De restwarmte uit het zuiveringsproces van de rioolwaterzuivering Olburgen kan mogelijk worden geleverd aan meerdere warmteclusters. De warmtestructuurkaart laat zien dat warmtevraagclusters van Dieren en Doesburg (beide Regio Arnhem Nijmegen) hiervoor goede kansen bieden.

Rond de Bio Energie Centrale Cuijk (regio Noordoost Brabant)

De warmtestructuurkaart maakt duidelijk dat de warmte van de Bio Energie Centrale in principe goed benut kan worden in het warmtecluster van Malden of Groesbeek (Regio Arnhem Nijmegen).

Regionale en bovenregionale warmteclusters

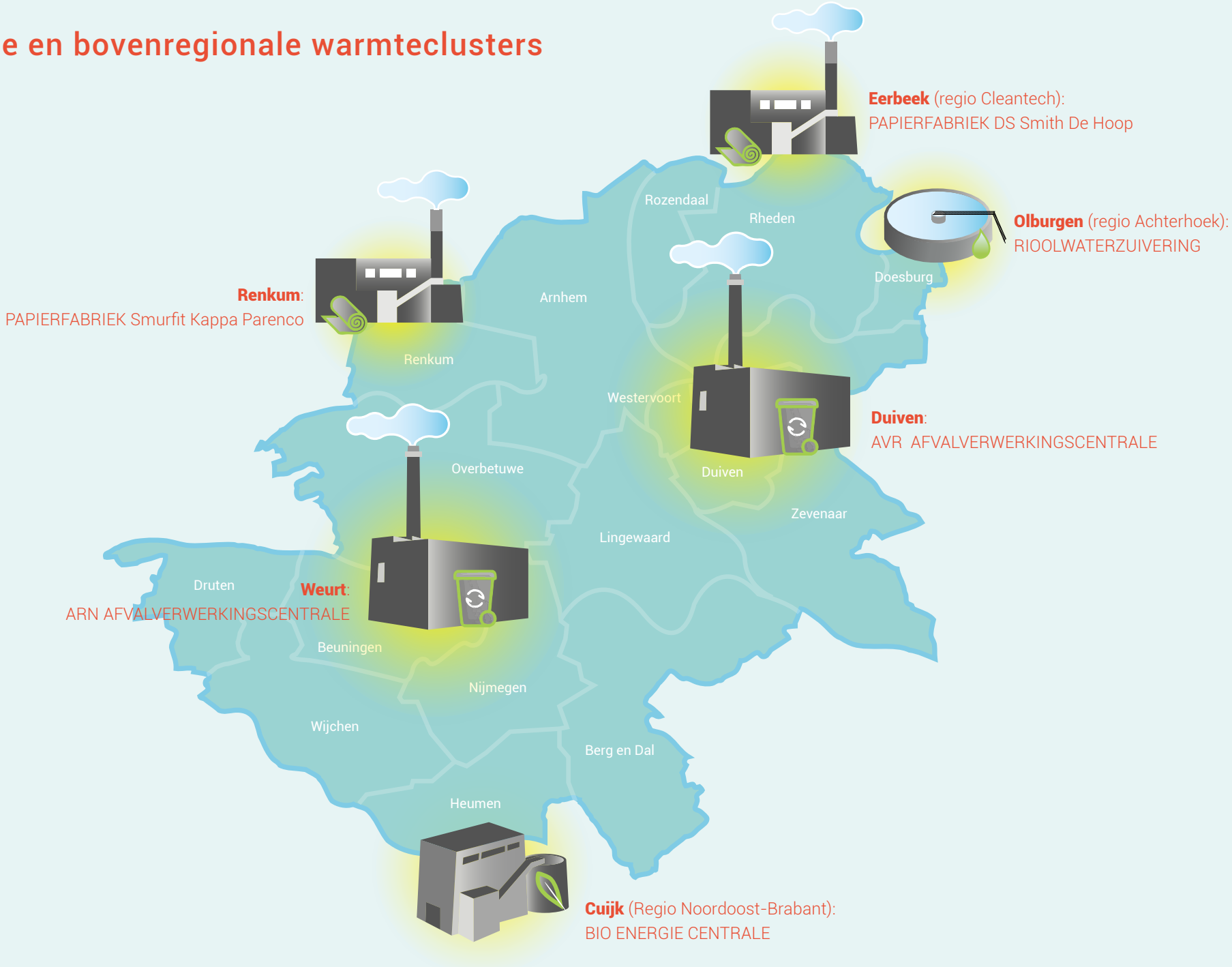

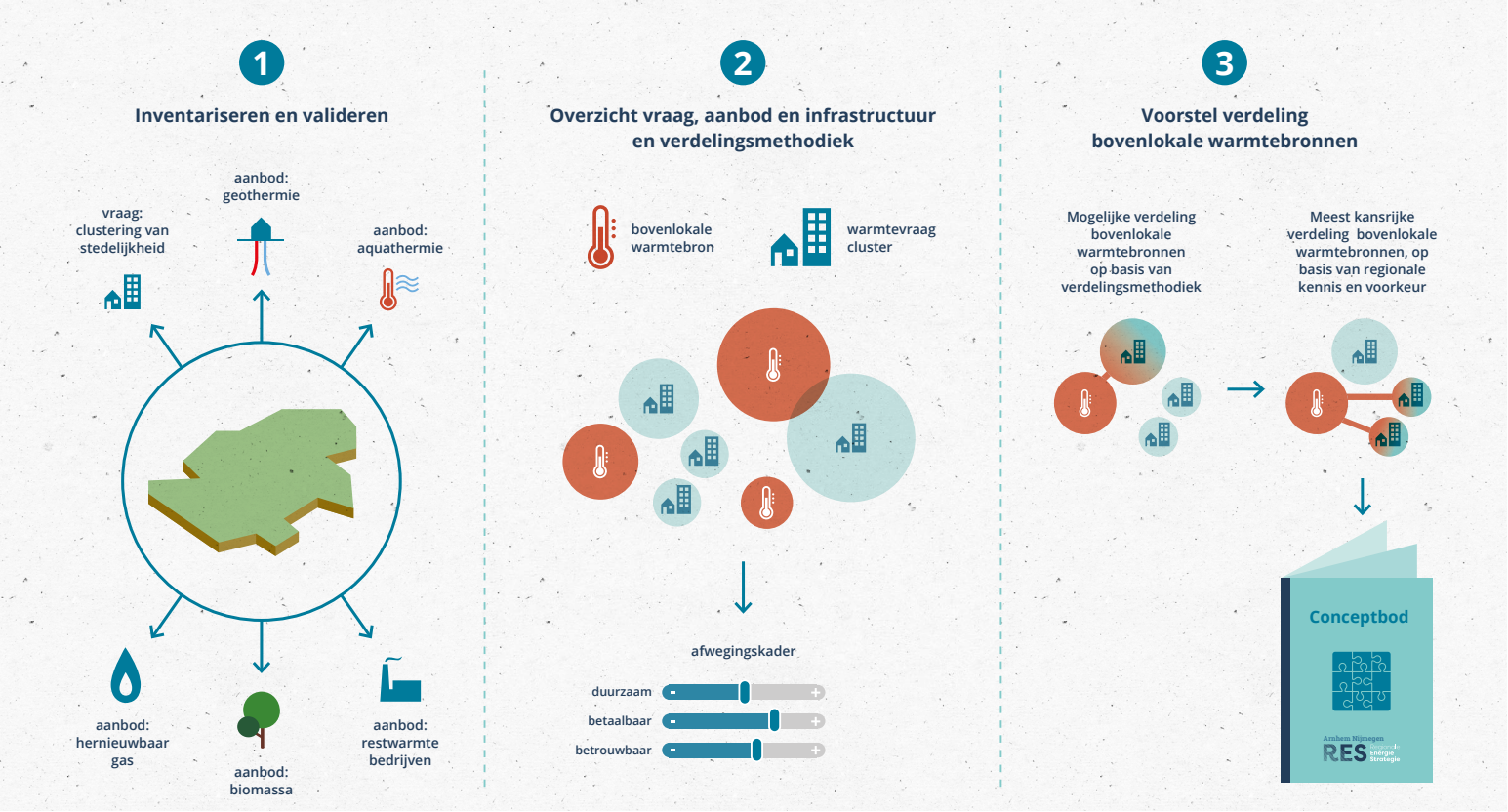

Het warmte-proces in drie stappen

3.3 Naar een Regionale Structuur Warmte

De meeste grotere restwarmtebronnen kunnen lokaal ingezet worden in (nog te ontwikkelen) warmtenetten. Voor sommige restwarmtebronnen kan competitie optreden tussen verschillende vragers en moet de regionale warmte-infrastructuur onderzocht worden. Dit geldt specifiek voor de nog niet maximaal benutte (rest)warmte van de afvalcentrales AVR en ARN en ook voor de grote naastliggende rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) met LT-warmte. Gaat deze warmte naar Arnhem en Nijmegen of ook naar Velp, Zevenaar, Didam, Wijchen en Beuningen? Daarbij is nadere afstemming nodig over mogelijke inzet van warmte buiten de RES-regio. Zo speelt het vraagstuk van bovenregionale warmteverdeling ter hoogte van Renkum, waar restwarmte van de papierfabriek in potentie kansrijk is voor toepassing in stedelijk gebied van Ede-Wageningen (Regio Foodvalley). Maar ook warmte van de Bio-energiecentrale Cuijk kan mogelijk naar Malden of Groesbeek en restwarmte van de RWZI Olburgen naar Dieren of Doesburg en van de papierfabriek in Eerbeek naar de kern van Dieren en omliggende kernen.Tot slot wordt er al langer gesproken of een koppeling tussen de netten van Arnhem en Nijmegen meerwaarde heeft, waarbij het regionale kassengebied NEXTgarden in Lingewaard mogelijk als energieknooppunt kan dienen. Daarbij kan ook gedacht worden aan innovatieve combinaties zoals seizoensbuffering (Hoge Temperatuuropslag) of zonthermie (warmte van zon).

3.4 Gefaseerde aanpak

De uitvoering van het onderdeel 'Warmte' in de RES is gefaseerd opgepakt: de **eerste fase** van uitvoering (stap 1 in de afbeelding hierboven) stond in het teken van het inventariseren en valideren van beschikbare warmte-data. Op basis daarvan zijn de vraag, het aanbod en de infrastructuur in beeld gebracht. In de **tweede fase** is gestart met het toewijzen van de beschikbare regionale warmtebronnen aan de grote warmtevraagclusters binnen de regio. Hiervoor is een multi-criteria-analyse toegepast, op basis van de kerncriteria betaalbaar, betrouwbaar en duurzaam. Tot slot is in de **derde fase** van de uitvoering een voorstel uitgewerkt voor de warmtestructuurkaart voor de regio Arnhem Nijmegen. Meer informatie over het doorlopen proces met betrokken stakeholders is te vinden in de Storymap.

4. SYSTEEMEFFICIËNTIE

4. SYSTEEMEFFICIËNTIE

De verschillende onderdelen van het energiesysteem zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Juist door ze in hun samenhang te onderzoeken en ontwikkelen ontstaan kansen voor versnelling van de transitie. We doen een oproep om naast de technieken waar het in de RES om gaat, ook andere technieken te blijven onderzoeken en erin te investeren.

OPTIMAAL ENERGIENETWERK

Zoeken naar systeemefficiëntie betekent dat we kijken naar een optimaal energienetwerk. Efficiënt gebruik en ontwikkeling van leidingen, stations en andere onderdelen van het netwerk is belangrijk, omdat wijzigingen of uitbreiding van het netwerk kostbaar zijn en betaald moeten worden door de gebruikers, de inwoners.

4.1 Energietransitie als systeem

Het systeem kunnen we op verschillende manieren indelen, bijvoorbeeld op gebruikersgroep: gebouwde omgeving, grootschalige elektriciteit, mobiliteit, industrie en landbouw. Hoe we de indeling ook maken, keuzes die binnen een sector worden gemaakt hebben invloed op het systeem en daarmee op andere sectoren.

Een aantal voorbeelden illustreert de nauwe samenhang. Een deel van de transitie naar aardgasvrij kunnen we niet opvangen met grote warmtenetten. Dit gedeelte gaat een grote elektriciteitsvraag opleveren waar we met windturbines en zonnepanelen in kunnen voorzien. Hoe meer elektrificatie, hoe meer er opgewekt moet worden. Tegelijkertijd is de transitie in de mobiliteit in volle gang. Elektrisch rijden levert ook een extra vraag naar elektriciteit op. Binnen de industrie en mobiliteit wordt ook gewerkt aan het gebruik van waterstof. Dit zijn een aantal voorbeelden van elektriciteitsvraag die met windturbines en zonnevelden opgewekt moet worden. Stel dat (ultra)diepe geothermie in de regio toch kansrijk blijkt, dan levert dat weer een daling van de elektriciteitsvraag op. Daarom gaan we in elke stap van de transitie de onderdelen van het systeem goed op elkaar afstemmen en de systeembenadering vasthouden.

Inzicht in de energienetten elektriciteit, gas en warmte in de regio.

Elektriciteit*

Het elektriciteitsnet in de regio Arnhem Nijmegen wordt gevoed door 8 hoogspanningsstations in de regio zelf en door 4 van deze stations buiten de regio. De stations zijn in de afbeelding hieronder weergegeven.

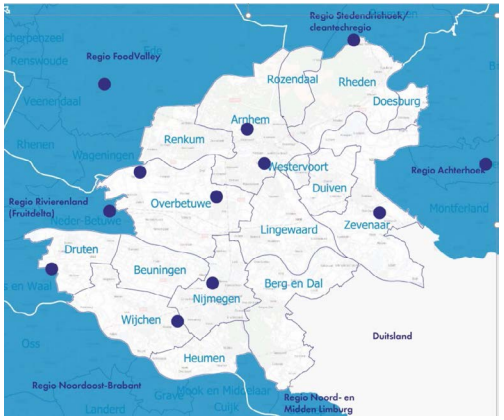

Gas

Er zijn 33 gasontvangststations binnen de regio en 5 buiten de regio.

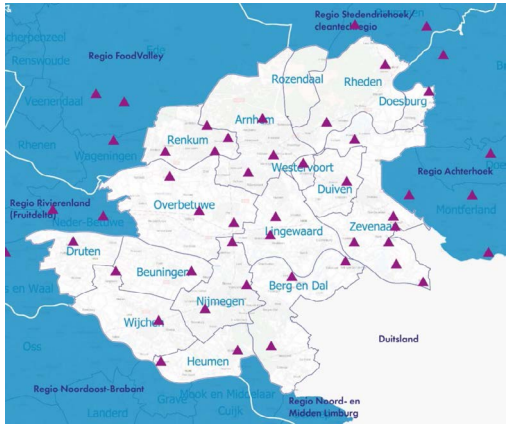

Warmte (netten)

Er zijn volgens de Regionale Structuur Warmte (RSW) 2 grote warmtenetten in deze regio, beiden hebben een afvalverbrander als bron (AVR en ARN). De warmtenetten bedienen Nijmegen en Arnhem en directe omgeving.

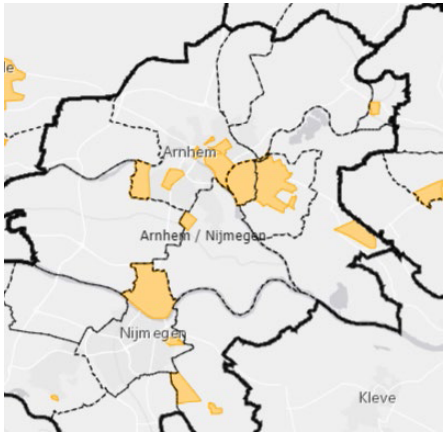

Energie-infrastructuur

Onze elektriciteits-, gas- en warmtenetten gaan door de energietransitie ingrijpend veranderen. In de figuur hierboven zijn de verschillende energienetten naast elkaar weergegeven. In de toekomst zullen deze netten steeds verder geïntegreerd worden. Ook de netten zelf gaan aanzienlijk veranderen in de nabije toekomst. Zo moet het elektriciteitsnet in hoog tempo worden uitgebreid en er zijn aanpassingen nodig aan het gasnet. Op veel plekken wordt verkend of het mogelijk is warmtenetten aan te leggen en te gebruiken.

Niet alles is tegelijkertijd mogelijk, er moeten keuzes worden gemaakt. De infrastructuur voor elektriciteit neemt fysieke ruimte in. Dat maakt inpassing tot een uitdaging in een dichtbevolkt land als Nederland.

Het netwerk is niet exclusief op één regio gericht. De stations in de RES-regio Arnhem Nijmegen bedienen ook het aangrenzende gebied en andersom. De ligging van de stations is gebaseerd op de vraag. Dat verklaart waarom ze vooral dichtbij de industrie en steden liggen. Het bouwen van nieuwe onderstations duurt vijf tot acht jaar. Het is daarom belangrijk om tijdig duidelijkheid te krijgen over de benodigde netuitbreidingen.

Netimpact-analyse

4.2 Onbalans en opslag

De impact op het elektriciteitsnet is uitgebreid beschreven in de Netimpactanalyse van Liander. Deze is te vinden in de Storymap. Wanneer we alle onderdelen van het energiesysteem in samenhang bekijken, zien we een grote uitdaging op ons afkomen. Windturbines en zonnepanelen leveren over het algemeen veel energie op momenten waarop die niet gevraagd wordt. Vraag en aanbod zullen in de toekomst moeten worden gestuurd of worden aangepast door middel van opslag. We zullen warmte en elektriciteit soms een dag lang moeten opslaan, maar de opslag moet ook seizoenen kunnen overbruggen.

Dit vraagt innovatie en ondernemerschap die we komende jaren in de RES concreet gaan maken. Een voorbeeld van innovatief denken: als overdag de wind hard waait en de zon schijnt wordt veel elektriciteit opgewekt. Deze elektriciteit is op dat moment 'over' en waarschijnlijk in de toekomst op die momenten ook erg goedkoop. Deze piek kan benut worden door de energie op te slaan in de vorm van waterstof, zodat vrachtwagens deze kunnen tanken langs bijvoorbeeld de A15. Een piek kan ook benut worden door hoge temperatuur warmtepompen grote warmtebuffers te laten vullen, zodat deze in een kouder seizoen gebruikt kunnen worden in lokale warmtenetten die een hele wijk verwarmen. Dit zijn kansen waarop het energiesysteem van de toekomst in zal spelen. We gaan deze kansen met elkaar in de komende stappen van de RES en brede energietransitie identificeren en benutten. In de uitwerking naar RES 1.0 kijken we naar de mogelijkheden van innovatie oplossingen zoals 'smart grids'. We kijken hierbij goed naar schaal van de oplossingen; wat past lokaal en wat past regionaal.

4.3 Naar een robuust energiesysteem

Binnen de regio zien we op dit moment al een aantal kansrijke clusters om te gaan experimenteren met systeemefficiëntie. Ter illustratie noemen we een aantal voorbeelden:

- De zone rond de A15 heeft een aantal zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden, veel logistieke hallen met zonnepanelen op daken en heeft een grote energievraag voor mobiliteit.
- De afvalverbranders in de regio bieden mogelijkheden om tot integrale energiehubs te transformeren. Zo wordt daar biogas gemaakt en wordt er nagedacht over duurzame opwek en waterstofproductie.
- In het NEXTGarden kassengebied liggen plannen voor een warmtenet en CO_2-leidingen, waar dichtbij elektriciteit wordt opgewekt en waar een grote hoeveelheid energie wordt verbruikt. Wellicht kan rond Bergerden een warmtenet voor kassen geïntegreerd worden met een warmtenet voor woningen. En er is onderzoek naar het ondergronds opslaan van warmte met hoge temperatuur.

De verschillende onderdelen van het energiesysteem zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden

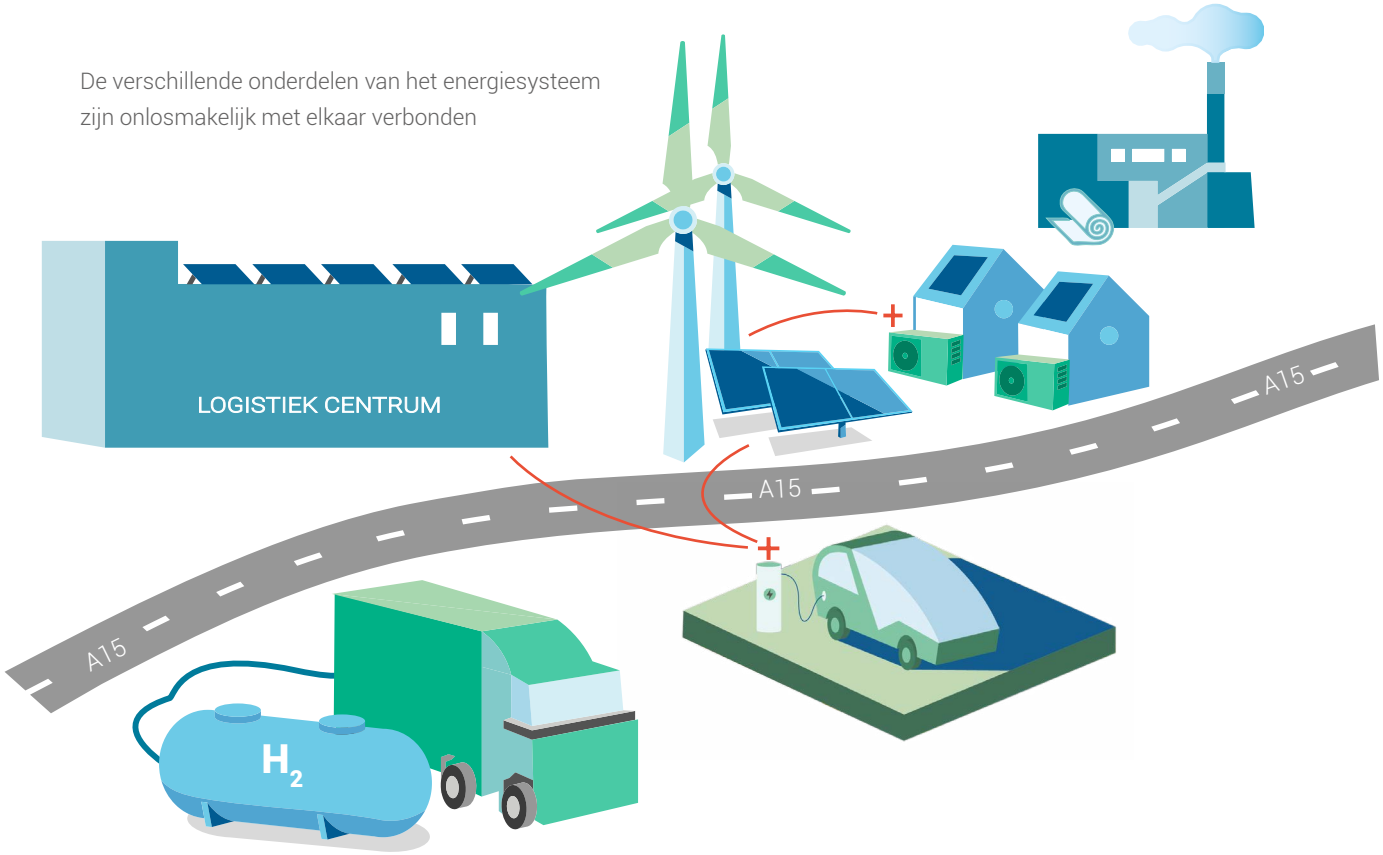

WESTRA

5. VAN VOOR EN DOOR DE REGIO

5. VAN, VOOR EN DOOR DE REGIO

Iedereen in de RES-regio Arnhem Nijmegen krijgt met de RES te maken: overheden (bestuurders, ambtenaren), inwoners, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, enzovoorts. Daarom is het belangrijk dat al deze partijen betrokken worden bij de RES. Het uitgangspunt uit de Startnotitie van, voor en door de regio hebben wij op de volgende wijze doorvertaald in het proces.

Startnotitie RES-regio Arnhem Nijmegen

5.1 Interactief samenspel

Deze RES is van zestien gemeenten, drie waterschappen en de provincie Gelderland. We hebben een werkorganisatie samengesteld waarin medewerkers vanuit de betrokken partners zijn gedetacheerd. Zij hebben als taak het proces te organiseren. De Regiegroep (een afvaardiging van de gemeenten, provincie, waterschappen en Liander) is opdrachtgever van de RES en legt besluiten voor aan alle betrokken bestuurders in het Portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid (PFO-D). De leden van het PFO-D keuren documenten goed om voor te leggen aan de volksvertegenwoordigers (de

gemeenteraden, Gedeputeerde Staten en de algemene besturen van de waterschappen) voor besluitvorming. Naast de samenwerkende overheidspartijen is een grote, diverse groep stakeholders intensief betrokken bij het opstellen van het voorlopige concept bod via een intensief participatie- en communicatietraject.

Stakeholders, bestuurders en ambtenaren kijken ombeurten naar de RES-opgaven.

Van stakeholderatelier naar bestuurlijk besluit

Kenmerkend voor de aanpak van het RES-proces in Arnhem Nijmegen is het werken in een specifieke cyclus waarin de stakeholders, bestuurders en ambtenaren om beurten naar de RES-opgaven kijken en voortbouwen op elkaars bevindingen. De eerste stap is steeds een atelier (elektriciteit of warmte). De resultaten daarvan worden voorgelegd in een stakeholderintermezzo, dat tot doel heeft om te toetsen of alle informatie goed verwerkt is, om keuzes te maken en het gesprek over de inhoud te voeren. Daarna worden de stukken aangepast en toegelicht aan de bestuurders in een bestuurlijk intermezzo. Vervolgens gaan de stukken naar de Regiegroep. Die besluit deze al dan niet voor te leggen aan de bestuurders in het PFO-D. Dan start de cyclus opnieuw met de volgende inhoudelijke stap die gemaakt wordt in een atelier.

5.2 In gesprek met bestuurders

De zestien gemeenten van de RES-regio Arnhem Nijmegen kenden al een lichte vorm van samenwerking en werken ook al langer samen aan duurzame opgaven. In het reguliere PFO-D zijn alle gemeenten bestuurlijk vertegenwoordigd. Hiervoor zijn zowel wethouders Duurzaamheid als ook wethouders Ruimtelijke Ontwikkeling uitgenodigd. Voor de RES zijn hier de bestuurders van de provincie, de waterschappen en Liander aan toegevoegd. Voor de bestuurders zijn bestuurlijke intermezzo's georganiseerd.

De raden, staten en algemene besturen van de waterschappen hebben een belangrijke taak, zij nemen in 2021 het besluit over de RES 1.0. Zij worden geïnformeerd door hun eigen organisaties. Het samenspel tussen wethouder, ambtenaar en griffie is daarin van belang. De RES-werkorganisatie organiseert algemene informatiebijeenkomsten en stelt bouwstenenbrieven op als basis voor informatienota's voor raden, staten en algemene besturen. Na iedere bestuurlijke bijeenkomst volgt een bestuurlijke notitie met de uitkomsten. Voor het raadplegen van de raden over het voorlopige concept bod in de zomer van 2020, is tevens een handreiking opgesteld voor gemeentelijke organisaties.

Uiteindelijk zetten we in op een unaniem regionaal besluit. Echter, ieder bestuur maakt haar eigen afweging. Is er geen unanimiteit, dan volgt het Huis van Thorbecke en voegen we aan de RES 1.0 de aantekening toe welke partijen het niet hebben vastgesteld.

Proces-beschrijving warmte

Proces-beschrijving elektriciteit

Overzicht stakeholders

5.3 In gesprek met stakeholders

Naast de overheden zijn ook andere partijen zoals het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en (vertegenwoordigers van) inwoners van cruciaal belang voor het slagen van de RES. Zij zijn vanaf het begin betrokken met als doel betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid te creeren. De lijst met stakeholders bevat meer dan 450 namen met evenzoveel verschillende achtergronden.

Startschot in juni 2019

Het startschot voor het RES-proces werd gegeven tijdens een regionale startbijeenkomst in juni 2019. Op die bijeenkomst werd de aanpak om te komen tot het voorlopige concept bod toegelicht. Daarna zijn voor het proces elektriciteit en warmte verschillende bijeenkomsten belegd, passend bij de verschillende aanpakken. In het voorjaar van 2020 kwamen de twee sporen weer bij elkaar, in aanloop naar het voorlopige concept bod.

Het proces met de stakeholders

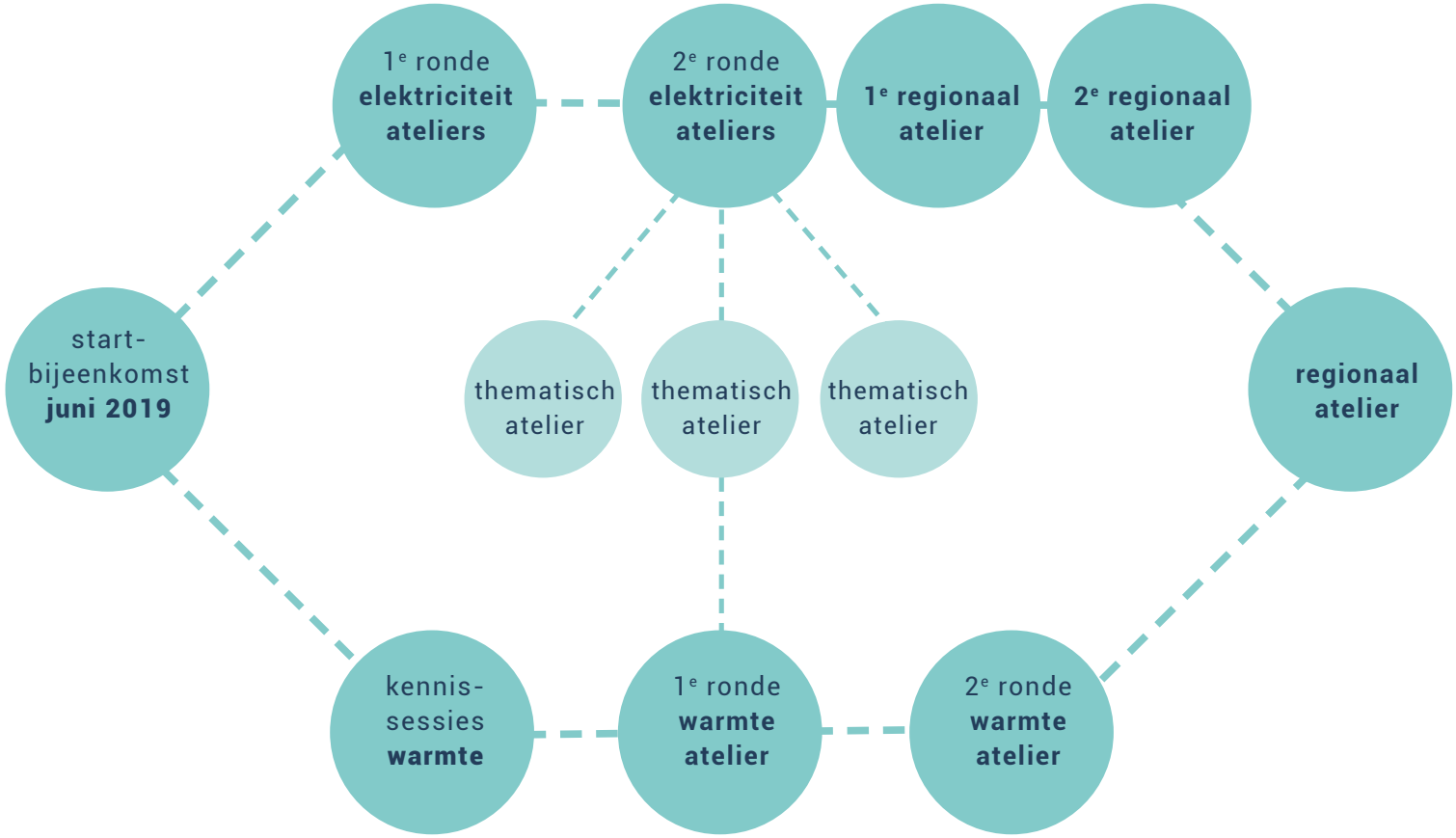

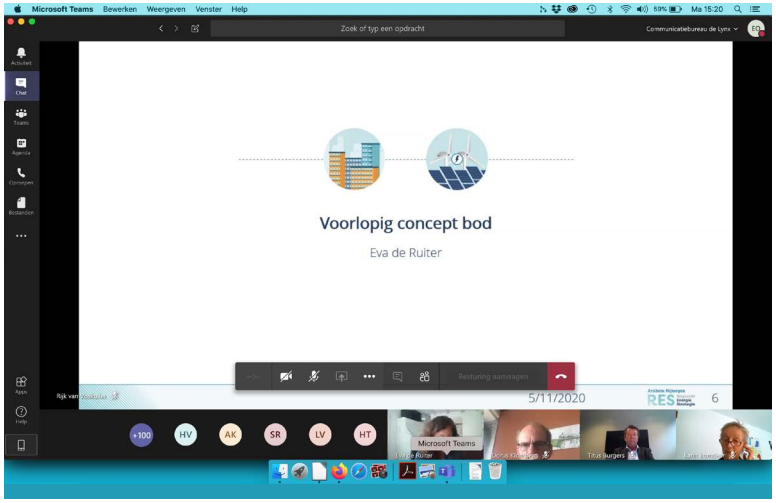
Microsoft Teams
Voorlopig concept bod
Eva de Ruiter
5/11/2020

Jongeren als stakeholders in de RES

Veel stakeholders zijn leden van bekende maatschappelijke- en (semi)overheidsorganisaties. Jongeren zijn daarin een aparte doelgroep. En geen onbelangrijke, het gaat namelijk om hun toekomst. Tijdens de demonstraties vorig jaar lieten ze zien dat ze zich (terecht) druk maken over de klimaatproblemen. Gebleken is dat jongeren minder moeite hebben met de effecten van de energietransitie en dat kan helpen om het andere perspectief te zien. Een brede oproep aan jongeren om te participeren in de RES heeft geleid tot deelname van jongeren via AGREEn.

AGREEn is een jonge, internationale studentenorganisatie die een brug slaat tussen de laatste wetenschappelijke kennis en duurzaamheidsproblematiek van bedrijven, organisaties en overheden. Met een kleine groep studenten nemen zij deel aan alle ateliers en stakeholderintermezzo's en zorgen voor een stem van de jongeren aan de participatietafel (zie paragraaf 5.6). Komende periode gaan wij met de jongeren in gesprek om te onderzoeken wat zij nog meer kunnen betekenen in de RES en hoe zij een podium kunnen krijgen.

5.4 Communicatie en participatie

De RES kent een relatief hoog abstractieniveau wat doorgaans een beperkte groep inwoners aantrekt, namelijk diegenen die al actief zijn bij de energietransitie. We willen dat alle inwoners zoveel mogelijk op de hoogte zijn van de RES, vooral als het concreter wordt waar zonnevelden of windturbines gerealiseerd gaan worden. Duidelijk moet zijn waarom deze ingrijpende maatregelen nodig zijn en wat het oplevert voor de regio. Communicatie is daar een belangrijk hulpmiddel bij.

Gemeenten staan dicht bij hun inwoners en zijn al langer bezig om hun inwoners actief mee te nemen in de energietransitie. Daarom ligt de verantwoordelijkheid voor communicatie en participatie bij de gemeenten. Voor inwoners moet het duidelijk zijn waarover ze mee kunnen denken, wanneer zij invloed kunnen uitoefenen en hoe ver hun invloed reikt. Uiteindelijk nemen de volksvertegenwoordigers het besluit.

De RES-werkorganisatie zorgt voor afstemming tussen de gemeenten en ondersteunt waar nodig. Zo is er een platform opgezet waar alle communicatiemedewerkers lid van zijn met als doel uit te wisselen, vragen te stellen en de communicatie naar buiten waar mogelijk af te stemmen. Daarnaast worden lokale en regionale media gevoed met informatie over de RES die voor de inwoners interessant kan zijn en vindt hierover onderling afstemming plaats. Communicatie naar stakeholders die deelnemen aan het RES-proces gaat via de nieuwsbrieven. Na ieder atelier volgt een nieuwsbrief met de uitkomsten van

het atelier ter voorbereiding op een intermezzo. Daarnaast verzorgen we algemene nieuwsbrieven.

Enquête

Om een eerste inzicht te krijgen in de manier waarop inwoners van de RES-regio Arnhem Nijmegen denken over duurzaamheid in het algemeen en gebruik en opwekking van (schone) energie in het bijzonder is begin 2020 een representatieve enquête gehouden. Uit de enquête blijkt onder andere dat er een groot potentieel draagvlak is voor duurzamer omgaan met energie, een meerderheid vindt energie besparen urgent. Circa de helft van de ondervraagden heeft geen moeite met een zonnepark grenzend aan hun wijk. Voor windmolens is er minder draagvlak: dat ligt op ongeveer dertig procent. Vier op de tien inwoners geeft aan geïnteresseerd te zijn in aankoop van energie uit een lokaal park. In financiële participatie in of mede-eigenaarschap van energieparken is circa dertig procent geïnteresseerd.

Enquête-resultaten

Participatie in de RES

Meedenken en invloed uitoefenen in de planvormingsfase tot en met (mede)eigenaarschap in grootschalige zon- en windparken zijn belangrijke middelen om de acceptatie van zonnevelden en windturbines te vergroten. Dit geldt overigens ook voor de warmtetransitie. In het proces om te komen tot de RES 1.0 zetten we in op de meedenkkracht, wensen en ideeën van een brede groep stakeholders. In de uitvoeringsfase werken we aan participatie op lokaal niveau. We zorgen dat voorwaarden worden gecreëerd die inwoners en bedrijven stimuleren en faciliteren om zelf energie-initiatieven op te zetten. Ontwikkelingen waarbij lokale partijen het initiatief nemen en eigenaar zijn, zorgen namelijk voor meer maatschappelijke betrokkenheid, acceptatie en lokale meerwaarde. Zo ontstaat ook een meer eerlijke verdeling van de lasten en de lusten.

Een aantal gemeenten in de regio heeft al 'spelregels' in haar beleid opgenomen, zoals het streven naar vijftig procent lokaal eigendom. We streven ernaar dat alle gemeenten dit soort 'spelregels' in haar beleid opnemen. Daarvoor werken we aan een aanpak met verschillende modellen voor het borgen van lokaal eigendom in gemeentelijk beleid. We betrekken partijen die hier kennis en ervaring mee hebben en gaan op zoek naar goede voorbeelden en ideeën. Een voorbeeld hiervan zijn de masterclasses over lokaal eigendom die de Participatiecoalitie (een samenwerking tussen HIER, de Natuur- en Milieufederaties, Energie Samen, Buurkracht en LSA bewoners) organiseert.

5.5 Uitvoering: participatief, lokaal en integraal

De energiecoöperaties, Natuur en Milieu Gelderland, ZLTO en LTO hebben in de ontwerpfase van de RES nadrukkelijk gepleit voor verdere invulling van de zoekgebieden op het lokale niveau. Dat zal namelijk de mogelijkheden voor lokale participatie vergroten. Dit gaan we doen na het opleveren van het concept bod op 1 oktober 2020. De zogenoemde 'pijplijn-projecten' en de zoekgebieden worden dan uitgewerkt met betrokken stakeholders en initiatief-nemers. Dit is een traject dat de gemeente faciliteert en ondersteunt, om zo een lokale invulling te geven aan de projecten. De energiecoöperaties kunnen hierin een vliegwiel zijn. Onderling kunnen de coöperaties elkaar versterken en gezamenlijk kunnen ze projecten aanjagen en opstarten en inwoners daarin laten delen. Ook samenwerking tussen ontwikkelaars en coöperaties is aan de orde.

Het lokaal uitwerken van de opgaven biedt ook ruimte om koppelkansen te benutten en te komen tot een integraal plan. Onderzocht wordt of opgaven in hetzelfde gebied gecombineerd kunnen worden. Denk daarbij aan natuur- en wateropgaven, versterking van landschapsstructuren, recreatie, et cetera. Ook wordt gekeken wat de gevolgen van de komst van een zonnepark of windmolen zijn voor de omgeving. De landbouworganisaties als ZLTO en LTO vrezen bijvoorbeeld dat als er niet integraal wordt ontwikkeld, de functionele landbouwstructuur wordt aangetast. Dat zou de ontwikkeling van agrarische bedrijven beperken. Windmolens en zonnevelden raken namelijk niet alleen het betreffende perceel zelf maar beïnvloeden ook de omliggende kavels, en de gebiedsstructuur. Zij zien zeker ook kansen, bijvoorbeeld door het meekoppelen aan opgaven zoals vrijkomende agrarische bebouwing, stikstof, koolstofvastlegging, biodiversiteit en klimaatadaptatie.

Om gemeenten en stakeholders te helpen bij het benutten van de meekoppelkansen, bieden we vanuit de werkorganisatie in het najaar van 2020 een 'uitvoeringshandreiking' aan. Die geeft aan welke elementen op lokaal niveau besproken moeten worden rond de uitvoering van de RES. De handreiking helpt gemeenten het gesprek met inwoners en lokale stakeholders te voeren en helpt initiatiefnemers te komen tot een integraal plan.

5.6 Ondersteund door de participatietafel

Het betrekken van inwoners en andere (maatschappelijke organisaties) is complex. Daarom is een 'participatietafel' opgezet. Deelnemers aan deze tafel zijn afkomstig van onder andere gemeenten, energiecoöperaties, Natuur en Milieu Gelderland, ontwikkelaars, inwoner- en landbouworganisaties. Zij denken mee en adviseren over participatie in de brede zin van het woord en delen hun kennis en inzichten over de belangen en motieven. De eerste bijeenkomst vond plaats op 30 april 2020. Zij gaven veel input en schreven mee aan dit hoofdstuk 'Van, voor en door de regio'. De participatietafel zal zich ontwikkelen en blijven adviseren zolang nodig.

EERSTE ADVIEZEN VAN DE PARTICIPATIETAFEL

- Deel kennis over bewonersparticipatie.
- Zorg voor urgentie en bewustwording onder inwoners. Gebruik daarvoor een breed scala aan communicatiemiddelen en maak onderscheid tussen de verschillende doelgroepen.
- Borg participatie in lokaal beleid.
- Breng participatie onder de aandacht van bestaande tools en ontwikkel tools voor participatie zoals een handreiking voor gemeenten.
- Participatie vraagt om maatwerk.
- Creëer een beweging en ga lokaal aan de slag: participatief, gebiedsgericht en integraal.

6. DE RES ALS SPRINGPLANK

6. DE RES ALS SPRINGPLANK

Met dit voorlopige concept bod markeren we een startpunt voor de regio als het gaat om de Regionale Energiestrategie. We bouwen het de komende jaren verder uit, vanuit onze visie op een integrale, gebiedsgerichte aanpak. Wij zien de RES als springplank daarvoor. In dit hoofdstuk geven we aan wat nodig is om onze ambities te verwezenlijken en hoe we dat met elkaar gaan organiseren. Dat begint met het beperken van belemmeringen en eindigt met de wijze van samenwerking.

6.1 Belemmeringen verkleinen

Als regio maken we graag onze ambities op het gebied van duurzame opwekking van energie en de warmtetransitie waar. Dat kan niet zonder de hulp van het Rijk. We roepen het Rijk op om met de biedingen van de 30 RES-regio's het bestaande beleid zo te vernieuwen dat het de gewenste energietransitie mogelijk maakt. We doen daarvoor enkele aanbevelingen:

- Geef duidelijkheid over de ruimte die er is of kan komen binnen Natura2000-beleid voor zon- en windprojecten, waarbij de natuur in stand wordt houden zoals bedoeld is.
- Bepaal vanuit Defensie en het Rijksvastgoedbedrijf welke ruimte geboden kan worden in laagvlieggebieden, hoogtebeperkingen bij luchthavens en radarstations voor meer grootschalige elektriciteitsopwekking. Op dit moment wordt vooral ingezet op zonnepanelen op daken op de defensieterreinen en zijn er veel restricties voor windturbines.
- Stimuleer verdere samenwerking met partijen die werken aan infrastructuur. Rijkswaterstaat en ProRail werken primair aan de veiligheid en doorstroming van de infrastructuur. Hun beleid biedt nog maar beperkt ruimte voor duurzame elektriciteitsopwekking. In bijna elke RES-regio worden juist veel kansen gezien langs infrastructuur. Het is tijd voor meer samenwerking en heroverweging van bestaande richtlijnen.
- Kom als Rijksoverheid met een landelijke aanpak waarmee overheden lokaal zonnepanelen op daken kunnen stimuleren of zelfs afdwingen. Dit past in de voorkeursvolgorde van de 'zonneladder': eerst op dak en dan op de grond.
- Zorg dat de voorwaarden voor een succesvolle uitvoering op orde zijn. Het uitwerken van het bod is relatief eenvoudig. De uitvoering over een aantal jaar is een uitdaging op zich. Er moeten vele tientallen projecten gerealiseerd worden. Het gaat om een groot aantal windturbines en miljoenen zonnepanelen. Er zijn specialisten en vakmensen nodig voor ontwerp en aanleg. Zorg voor goede opleidingen en stimuleer omscholing.
- Geef de netbeheerder ruimte om met innovatieve oplossingen te komen in de energietransitie.
- Breng partijen in stelling die regie voeren op de benodigde warmtetransitie. Dat kan door te zorgen voor beter aansluitende wet- en regelgeving voor het uitrollen van warmtenetten, hogere en structurele financiële ondersteuning voor alternatieve warmtevarianten (waaronder warmtenetten) via subsidies of Rijksbijdragen en een structurele Rijksbijdrage voor het ambtenarenapparaat om de warmtetransitie ook daadwerkelijk in goede banen te leiden, te begeleiden en uit te voeren.
- Voor een succesvolle uitvoering doen we tevens de oproep aan het Rijk voor een structurele rijksbijdrage voor implementatie, evaluatie en actualisatie RES.

Naast het Rijk, roepen we ook provincie Gelderland op om provinciaal beleid (o.a. rustgebieden voor ganzen) te onderzoeken op mogelijkheden.

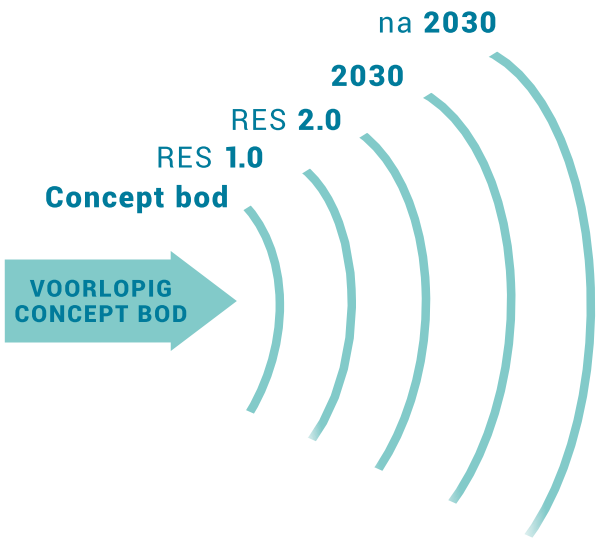

6.2 Opschalen, verbreden en verbinden

Opschalen

Met dit voorlopige concept bod van 1,68 TWh aan duurzame elektriciteit zijn we er nog niet. Het is een eerste stap op weg naar volledige energieneutraliteit in 2050. In dit bod zijn nagenoeg alle onderdelen meegenomen die voldoende maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak hebben om ze als 'kansrijk' te benoemen. Uiteraard is het lokale gesprek met inwoners en raadsleden nodig om het daadwerkelijke draagvlak te peilen. De stakeholders hebben in de afgelopen maanden een veelvoud aan zoekgebieden op de kaart gezet. Die hebben allemaal de potentie om aan het bod toegevoegd te worden. Elke twee jaar wordt de RES geüpdatet. We bekijken de gebieden opnieuw in het traject naar de volgende versies, richting 2030 en verder.

Opgemerkt wordt dat de huidige ligging van de zoeklocaties niet geheel gelijk verdeeld is over alle gemeenten. Dat heeft ook een reden. In sommige gemeenten is het op dit moment niet mogelijk een of meerdere zoeklocaties aan te wijzen vanwege restricties en mogelijkheden vanuit beleid en regelgeving. Dat ontslaat de gemeenten die dit betreft niet van hun plicht om door te blijven zoeken naar mogelijkheden om hun bijdrage te leveren aan de klimaatdoelstellingen. Deze onevenredige verdeling leidt ook tot onevenredige verdelingen van de inspanning (kosten, menskracht) en risico's. Partijen geven aan dat hier op een of andere manier compensatie tegenover zou moeten staan. Daarom is een eerste verkenning gestart naar wat we verstaan onder inspanningen, welke voordelen en nadelen er zijn en waar compensatie uit zou kunnen bestaan. En het is interessant om te verkennen hoe gemeenten elkaar kunnen helpen en welke rol de Provincie hierin kan spelen.

Voor warmte geldt dat de indicatieve warmtestructuurkaart een geschikte basis is om structureel het gesprek te voeren over de verdeling van warmte in de regio. De kaart is een momentopname en zegt nog niet of een alternatief warmtesysteem ook realiseerbaar is. De komende tijd komt aanvullende informatie uit onderzoek beschikbaar over warmtebronnen die nu nog niet of onvoldoende in beeld zijn, zoals de inzet van geothermie en aquathermie. Ook zoeken we afstemming met aangrenzende regio's Foodvalley, Cleantech, Achterhoek en Noordoost Brabant om het gesprek op te starten. De warmtestructuurkaartwordt op basis daarvan in RES 1.0 verder aangescherpt en ingekleurd.

Verbreden en verbinden

Het ontwerpproces dat achter ons ligt, is een integraal proces geweest. Deze integrale aanpak zetten we voort in de stappen die volgen. Dit vereist dat we meer met elkaar in gesprek gaan en uit onze vertrouwde zone stappen. We worden ondersteund door verschillende instrumenten. De toekomstige Omgevingswet stuurt bijvoorbeeld op het maken van integrale afwegingen en het betrekken van de directe omgeving bij het proces. En onderdelen van de opgaven van de RES worden integraal onderdeel van lokale omgevingsvisies. Ook het starten van een MER-proces helpt om vroegtijdig en volledig onderzoek te doen naar milieuaspecten en zo breder en integraler te kijken en te denken.

Er lopen meerdere programma's in de regio waaraan de RES kan worden gekoppeld zoals de recent vernieuwde mobiliteitsagenda of de verschillende Ruimtelijke Adaptatie Strategieën (RAS'en) die volgen uit de aanpak van klimaatadaptatie. Hierdoor ontstaat horizontale verbreding. Door het regionale niveau te verbinden met het lokale, ontstaat verticale verbreding. Op lokaal niveau vindt het participatieproces rond de RES plaats en onderzoeken gemeenten, voor zover nodig, op welke wijze zij het beleid dat voortkomt uit de RES in hun eigen beleid kunnen verankeren. Op regionaal niveau blijven we elkaar helpen en versterken.

6.3 Samenwerking op weg naar RES 1.0

Ons voornemen is om de samenwerking tussen alle stakeholders in de RES verder te versterken. Publieke en private partijen zullen ieder hun eigen rol nemen. De RES is van ons allemaal en daarom blijven we ook in de toekomst werken volgens het principe van, voor en door de regio en zien we de RES als springplank voor

een structurele en professionele samenwerking. Een samenwerking die ook nodig is omdat de komende jaren veel regionale projecten voor elektriciteit en warmte gaan starten. Er zal soms extra kennis nodig zijn bij gemeenten om bepaalde vraagstukken uit te werken of te onderzoeken. Welke vragen dat zijn, is nu nog niet te zeggen. Het vraagt om regie en regionale afstemming zodat niet elke overheid het wiel zelf uit hoeft te vinden. De benodigde samenwerking en organisatie daarvoor, onderzoeken we samen met onze partners in de regio en brengen we na de zomer van 2020 in beeld.

Ver-
sterkings-
proces

In Regio Arnhem Nijmegen loopt op dit moment een 'versterkingsproces' gericht op verdergaande regionale samenwerking. De omvang en de complexiteit van de opgaven van de RES vragen om een nauwere samenwerking en dat gegeven zal in het 'versterkingsproces' ook een rol moeten spelen. Zet daarnaast de meerwaarde van de koppeling van de RES-opgaven aan ruimtelijke en sociaaleconomische opgaven en een eerste stap naar nauwere samenwerking op regionale schaal is geboren. Integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit zijn daarin vervolgens belangrijke uitgangspunten. Hoe de samenwerking exact wordt vormgegeven, is onderwerp van onderzoek wat verder reikt dan de RES.

Ook de werkorganisatie zal haar huidige rol en taak in de volgende fasen van de RES onder de loep nemen. Is zij na 1 juli 2021 nog nodig? En zo ja in welk rol en hoe past de werkorganisatie in het versterkingsproces? En hoe verhoudt de Routekaart van de Regio zich tot de RES en de uitvoering daarvan zich tot de werkorganisatie? Vast staat dat een volgende fase ook vraagt om andere taken en daarmee andere competenties en rollen.

6.4 Planning RES 1.0

1 oktober 2020 is de deadline voor het opstellen van het concept bod. Daarna volgt de fase van het concept bod tot en met RES 1.0 op 1 juli 2021.

Fase tot concept bod (1 oktober 2020)

Het uitstel dat het Nationaal Programma RES gaf vanwege de maatregelen voor het coronavirus biedt de mogelijkheid om voorafgaand aan de besluitvorming de volksvertegenwoordigers te consulteren. Gemeenten, waterschappen en provincie nemen de voorbereidingen en eerste stappen daarvoor in de periode juni-september.

Uiterlijk 15 september nemen alle colleges van de gemeenten, Gedeputeerde Staten en de algemene besturen van de waterschappen een besluit over het concept bod.

Fase tot RES 1.0 (1 juli 2021)

Het Planbureau voor de Leefomgeving toetst het concept bod tussen oktober 2020 en februari 2021. Ook bespreken we de concept RES met het Nationaal Programma RES. De hieruit voortvloeiende suggesties en tips verwerken we in het definitieve bod, RES 1.0.

RES 1.0 biedt een overzicht van de afspraken die zijn gemaakt om tot uitvoering van de elektriciteitsprojecten uit het concept bod te komen. En het geeft ook aan wanneer de plannen vertaald worden naar de instrumenten van de toekomstige Omgevingswet in 2021 en vergunningverlening in 2025. Daarnaast wordt in RES 1.0 voor het onderwerp warmte aangeven hoe het regionale niveau en de gemeenten zich verhouden, welke partijen betrokken zijn en hoe informatie over en weer wordt overgenomen in de warmtetransitieplannen.

Routekaart
regio Arnhem
Nijmegen

In de periode na 1 oktober werken we verder aan bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak op de manier zoals beschreven in hoofdstuk 5.

We gaan ervan uit dat we op 1 juli 2021 een gedragen definitief bod hebben en dat daarmee de RES 1.0 voor RES-regio Arnhem Nijmegen een feit is. Met inzet van alle partijen pakken we daarna de uitvoering op. Met dit voorlopige concept bod ligt er een stevige basis, opgesteld van, voor en door de regio.

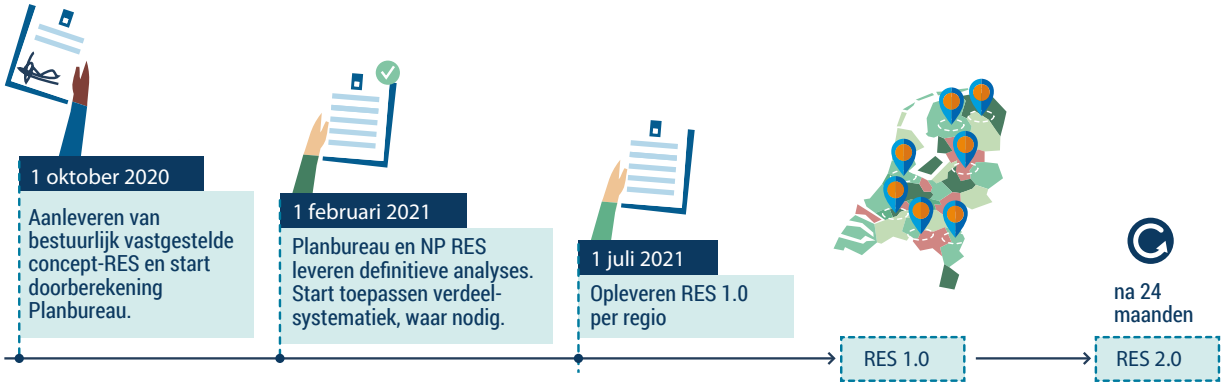

Arnhem Nijmegen

RES Regionale Energie Strategie

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1547
Extern Zaak ID	Z/20/048061
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.2.1
Omschrijving	Beantwoording schriftelijke vragen - Containers restafval - Kernachtig Druten
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Winkel, te, Henrieke
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P7 Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder(s) Druten	Springveld, A (André)
Telefoonnummer steller	0884327928
E-mail adres steller	h.te.winkel@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota: Beantwoording schriftelijke vragen - Containers restafval - Kernachtig Druten
Bijlage 1: Schriftelijke vragen - Containers restafval - Kernachtig Druten

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	9 juni 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aangenomen.

Besluit

Ter kennisname aangenomen.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 48061

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen: Containers restafval

Kernboodschap
Door de coronamaatregelen is er meer huishoudelijk afval dan gebruikelijk. Dar en de gemeente treffen maatregelen om bijplaatsingen zoveel mogelijk te voorkomen en zo snel mogelijk te verhelpen.

Antwoord van het college
In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen.

Deelt u onze mening dat de ondergrondse containers t.b.v. het restafval te vaak vol zitten en/of niet naar behoren werken?

Het klopt dat containers sneller vol zitten sinds de start van de coronamaatregelen. Dar heeft de ledigingsfrequentie waar nodig aangepast van 1x per week naar 2x per week. De containers aan de Raadhuisstraat/Tussenweg worden door Dar 2x per week geleegd. De containers werken naar behoren. Zie ook: https://www.dar.nl/nieuws/meer-afval-en-grondstoffen-in-coronatijd/

Is dit vaker dan voorheen en wat is hiervan de oorzaak?

Door de coronamaatregelen zijn/werken mensen meer thuis. We zien dat er daarom meer huishoudelijk restafval wordt aangeboden door inwoners. Ook zijn veel mensen thuis aan het opruimen of aan het klussen. Ook hierdoor is er meer afval. Druten is hierin geen uitzondering, we zien dit bij alle Dar-gemeenten.

Welke maatregelen kunnen worden getroffen om te voorkomen dat de containers overvol, defect en/of verstopt raken?

- Inwoners kunnen een volle container of een bijplaatsing melden op de website van Dar: www.dar.nl/melding-maken of telefonisch via 024-3716000. Via de website kunnen inwoners een foto meesturen. Dar is aan het onderzoeken of het mogelijk is dat inwoners ook via de Dar app een melding kunnen gaan doen. Ook onderzoekt Dar de mogelijkheid om gebruik te maken van whatsapp voor het klantencontactcentrum van Dar voor het doen van meldingen.

- Dar monitort de vulgraad, zodat de containers tijdig geleegd worden. Momenteel vindt de lediging bij de Raadhuisstraat/Tussenweg op dinsdag en vrijdag plaats. Zodat voor het weekend, wanneer het meeste afval wordt aangeboden, de containers leeg zijn. Als uit de monitoring van Dar blijkt dat vaker legen ook op andere locaties nodig is zullen zij dit oppakken.

- Dar onderzoekt welk systeem om de vulgraad te monitoren het beste werkt. Als uit het onderzoek blijkt dat er verbeteringen mogelijk zijn dan zal Dar deze invoeren.

- Het blijkt dat veel inwoners hun afval in het weekend wegbrengen. Dar en de gemeente gaan hier extra communicatie op inzetten. Daarmee vragen we inwoners doordeweeks meer afval weg te brengen en het wegbrengen van afval te spreiden.

- Tot slot controleert de buitendienst van de gemeente in deze periode na ieder weekend op bijplaatsingen en verstoppingen. De bijplaatsingen ruimt de buitendienst dan op. En als er een verstopping is verhelpen zij deze.

Indienen en beantwoording raadsvragen

Gemeente Druten

Omschrijving	Aankruisen wat van toepassing is
Schriftelijke vragen (art. 44 RvO)	X
Technische vragen	

Fractie: Kernachtig Druten
CC: raad

Datum: 18 mei 2020
Datum vragen ingekomen: Datum_vragen

Onderwerp:
Containers restafval

Vragen:
Sinds enkele jaren maken we in de gemeente Druten gebruik van wijkgebonden ondergrondse containers voor de inzameling van het restafval. De DAR draagt zorg voor de afvalinzameling in de gemeente Druten.

De laatste tijd zien we met regelmaat dat de ondergrondse containers vol zitten, getuigende de hoeveelheid vuilniszakken die er naast worden gezet. Buiten het feit dat dit geen fraai aangezicht is, werkt het ongedierte en stankoverlast in de hand.
Ook merken we dat containers na het scannen van de afvalpas niet (volledig) opengaan a.g.v. defecten en/of verstoppingen. Of er in die gevallen wel krediet wordt afgeschreven, is voor onze inwoners maar gissen.

In ieder geval bij de inzamelpunten op het parkeerterrein aan de Raadhuisstraat/Tussenweg en op het parkeerterrein van Albert Heijn is het regelmatig 'raak'. Met name de weekenden lijkt een slecht moment om je afvalzak weg te brengen. Alleen al in deze maand hebben we driemaal onwenselijke situaties geconstateerd.

- Deelt u onze mening dat de ondergrondse containers t.b.v. het restafval te vaak vol zitten en/of niet naar behoren werken?
- Is dit vaker dan voorheen en wat is hiervan de oorzaak?
- Welke maatregelen kunnen worden getroffen om te voorkomen dat de containers overvol, defect en/of verstopt raken?

Antwoord:

Verzonden:

Indienen en beantwoording raadsvragen

Gemeente Druten

Ter informatie: Indienen en wijze van afdoening door het college

Schriftelijke vragen	**Afdoening door college:** schriftelijke beantwoording binnen 30 dagen
Technische vragen	**Indienen:** Uiterlijk maandag vooraf een RTG. **Afdoening door college:** tijdens RTG vergadering

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1608
Extern Zaak ID	Z/20/048661
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.2.2
Omschrijving	Beantwoording schriftelijke vragen - Rapportage WDW evaluatie
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Mollema, Esther
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Druten	Rhee - Oud Ammerveld van, C.A.A. (Corry)
Telefoonnummer steller	06-46824251
E-mail adres steller	e.mollema@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota voor de raad over de beantwoording van de vragen van de raad over de WDW evaluatie
Bijlage 1: beantwoording vragen WDW evaluatie
Bijlage 2: opdracht WDW evaluatie
Bijlage 3: plan van aanpak WDW evaluatie

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de beantwoording van de vragen van de raad over de rapportage van de WDW evaluatie

Besluit

Kennis te nemen van de beantwoording van de vragen van de raad over de rapportage van de WDW evaluatie

WERKORGANISATIE
Druten Wijchen

Openbaar Zaaknummer: 48661

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Beantwoording van de vragen van de raad over de rapportage van de WDW evaluatie

Kernboodschap
In april 2020 ontvingen de gemeenteraden van Wijchen en Druten de rapportage van de evaluatie van de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW). U kon naar aanleiding van deze evaluatie vragen stellen. In de bijlage vindt u de antwoorden op deze vragen, voor zover deze gaan over de rapportage van de WDW evaluatie.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Toelichting
Conform de afspraken in het bedrijfsplan van de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW) is de WDW na twee jaar geëvalueerd. Van februari 2020 tot april 2020 heeft extern adviseur de heer Donderwinkel onderzoek gedaan. De rapportage van deze evaluatie kreeg u toegestuurd. Wij nodigden u toen uit om vragen over de rapportage in te dienen bij uw griffie, zodat de antwoorden konden worden opgenomen in de film die de onderzoeker als toelichting op de rapportage zou maken.

Het aantal binnengekomen vragen was te groot om allemaal in de film te beantwoorden. U ontving daarom de toezegging dat de vragen alsnog schriftelijk zouden worden beantwoord. In de bijlage vindt u de vragen die de raadsleden van Wijchen en Druten stelden en de antwoorden op die vragen.

De vragen gaan over een groot aantal zeer uiteenlopende onderwerpen: een teken dat uw raad betrokken is bij het wel en wee van de WDW en zorgvuldig kennis heeft genomen van het evaluatierapport. De vragen zijn gerubriceerd om zo het overzicht te kunnen bewaren. De beantwoording van de vragen is beperkt tot de vragen die daadwerkelijk over het evaluatierapport gaan.

Gevolgen
Door het beantwoorden van de vragen over het evaluatierapport heeft uw raad meer duidelijkheid over het evaluatierapport. Doordat alle vragen en antwoorden worden gedeeld, is iedereen naast de eigen informatie ook in de breedte op de hoogte.

Communicatie
De vragen en antwoorden zijn openbaar en dus voor iedereen beschikbaar.

Openbaar Zaaknummer: 48661

Uitvoering of Vervolgstappen
De presidia van Wijchen en Druten bespreken of in de bijeenkomst voor de raden van Wijchen en Druten op 7 juli 2020 (over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten) de evaluatie van de WDW een van de onderwerpen is.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

A. Vragen over de onderzoeksopzet en -opdracht

	Vraag	Antwoord	Partij
1	Blz. 1 1e bullet: 'op alle terreinen is vooruitgang geboekt'. Graag meer duiding. Kunt u dat meer SMART maken? Meer kwantificeren? Op blz 10 bij alinea 8 lees ik hierover: 'veel bereikt en nog veel te doen'. Een optimist leest dit als goed nieuws! Een pessimist leest dit als een signaal dat er na 2 jaar nog (te) weinig bereikt is!	De conclusies op pagina 1 en 10 worden in het rapport verder toegelicht en voor zover mogelijk nader gekwantificeerd.	Sociaal Wijchen
2	Blz 1 4e bullet: 'ernstig bemoeilijken'. Kunt u daarover 1 of 2 voorbeelden geven hoe dat gaat, wat dat zou kunnen zijn?	In het rapport treft u diverse voorbeelden aan.	Sociaal Wijchen
3	Er zijn vijf K's geformuleerd als criteria om de voortgang te meten. Bent u het met ons eens dat K1 'versterking bestuurlijke kracht' en K3 'verhogen van de kwaliteit van dienstverlening' in principe externe criteria zijn, dé criteria waarop de inwoners van Druten en Wijchen ons afrekenen? De andere K's zoals verbeteren kansen voor de medewerkers zijn eigenlijk minder boeiend voor onze inwoners. Als de drie 'interne' K's dé drie best scorende K's zijn, zal iedereen zich afvragen waar het gemeentebestuur in hemelsnaam mee bezig is en waarom dat zoveel geld moet kosten! Kunt u het goed scoren op de twee externe K's meenemen in uw presentatie?	K1 en K3 zijn inderdaad het meest merkbaar en relevant voor inwoners. Er is voor alle 5 K's sprake van vooruitgang, dat is in het filmpje ook nader toegelicht.	Sociaal Wijchen
4	De gemeenteraad van Wijchen heeft na de laatste evaluatie WDW het college verzocht een extern bureau in te schakelen bij een nieuwe evaluatie. Wij willen graag de tekst zien van de onderzoeksopdracht, omdat we van mening zijn dat hierbij aspecten zijn toegevoegd, die niets met de evaluatie te maken hebben. Is onze conclusie juist of is het initiatief om naast de evaluatie ook een mening te geven en aanbevelingen te doen voor evt. bestuurlijke fusie met Druten door de onderzoeker zelf toegevoegd? Wanneer dit het geval is zijn wij van mening dat er een nieuw rapport dient te verschijnen zonder in te gaan op een evt. bestuurlijke samenwerking. Graag uw mening.	Voor de tekst van de onderzoeksopdracht verwijzen we u graag naar de bijlage. Het bestuur van de WDW heeft de onderzoeker gevraagd om naar aanleiding van de onderzoeksresultaten vanuit de expertise en ervaringen van het onderzoeksbureau een uitspraak te doen over de meest logische 'stip aan de horizon'.	WL

5	Het rapport richt zich in grote mate op de toegevoegde waarde voor de ambtenaren en het college. De mogelijke voor- of nadelen voor inwoners ontbreken. Waarom?	Het onderzoek wijst uit dat voor alle 5 K's vooruitgang is geboekt. De stappen die daarmee zijn gezet, zijn bedoeld voor en komen ten goede aan de lokale samenleving.	WL
6	In eerdere evaluaties is duidelijk gebleken dat er nog veel schort aan de harmonisatie van beleid en werkprocessen en de uniformering van systemen zoals ICT. Is er nagegaan welke vorderingen er zijn t.o.v. eerdere evaluaties?	Alle tot op heden uitgevoerde tussenrapportages zijn in het onderzoek betrokken. Zie paragraaf 2, 3e bullet. Wat betreft de gemaakte vorderingen is geconstateerd dat ook op het gebied van harmonisatie en uniformering sprake is van continue verbetering. Tegelijk is er ook nog veel te doen, zeker op het gebied van harmonisatie van beleid en werkprocessen en de uniformering van systemen.	WL
7	Heeft u nagegaan wat het voordeel is geweest van het volledig vernieuwen van het MT? De financiële consequenties zijn nog jaren voelbaar.	Nee, dit is niet nagegaan. Overigens is er geen sprake van een volledige vernieuwing van het MT.	WL
8	De kwaliteit en volledigheid van de documenten ervaart u als goed tot uitstekend. Hebben ook stukken van de raad de revue gepasseerd?	Nee, het betreft hier met name documenten die iets zeggen over de ontwikkeling van de WDW. Zie bijlage 1 van de rapportage.	WL
9	Waarom zijn gemeenteraadsleden, de griffier en burgers niet geïnterviewd?	In dezelfde periode is de mening van inwoners via een andere enquête gepeild.	WL
10	Waarom heeft u zich in de rapportage niet enkel gericht op de verstrekte opdracht en een mogelijk bestuurlijke fusie buiten beschouwing te laten?	De opdrachtgever heeft aan de onderzoeker gevraagd om op basis van de onderzoeksresultaten een stip op de horizon te schetsen.	WL
11	Waarom zijn de ambtenaren en het college centraal gezet en niet de burgers	Het evaluatieonderzoek betrof het functioneren van de organisatie, deze stond centraal. Dat neemt niet weg dat alles wat ambtenaren en het college doen, gebeurt ten behoeve van de inwoners. Overigens vond vrijwel gelijktijdig een onderzoek plaats onder inwoners en ondernemers (peiling naar kwaliteit dienstverlening). De onderzoeksresultaten worden uiteraard naast elkaar gelegd.	WL
12	Waarom moeten we uit de pers vernemen dat er een fusie onderzoeksrapport bestaat en is deze niet bij dit onderwerp toegevoegd, terwijl, gelet op het advies in de evaluatie dit document relevant is geworden?	Waar doelt u op met fusie onderzoeksrapport? Het evaluatierapport is openbaar en voor iedereen beschikbaar.	WL
13	Kunt u een oorzaak aangeven van het feit dat lang niet vanuit elk team zich een deelnemer heeft aangemeld? Of heeft er zich bij u een bepaald gevoel ontwikkeld wat de	Nee, die analyse is niet gemaakt. Wel is het zo dat diverse teams het gesprek met de onderzoeker als team hebben voorbereid om vervolgens één teamlid naar dat gesprek af	K8W

	oorzaak zou kunnen zijn?	te vaardigen. Zie de 2 laatste alinea's in paragraaf 3.	
14	In hoeverre is het beeld representatief? Onderzoeker geeft al aan dat respondenten zichzelf konden aanmelden of vanuit team werden aangemeld. Dan is het toch per definitie geen evenwichtig beeld?	Voor een uit statistisch oogpunt verantwoord representatief beeld had een grotere steekproef moeten worden getrokken. Daar is niet voor gekozen. Dat heeft in elk onderzoek te maken met het vinden van een balans tussen tijd, doorlooptijd, kosten en de inzet in uren van bestuur, leidinggevenden en medewerkers in de organisatie.	D66
15	We nemen aan dat er tevredenheidsonderzoeken zijn gehouden zowel vóór als na de inrichting van de WDW, waarom zijn de resultaten daarvan niet verwerkt in de evaluatie?	Het evaluatieonderzoek richtte zich met name op de 5 K's. Medewerkerstevredenheid is zeker een belangrijke factor, maar was geen expliciet onderdeel van dit onderzoek.	D66
16	Er was en is sprake van cultuurverschillen tussen Druten en Wijchen, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Daar is in de evaluatie geen aandacht voor, waarom niet? En in hoeverre spelen die cultuurverschillen nog altijd een rol?	Cultuurverschillen kwamen wel ter sprake tijdens de gesprekken met medewerkers. In de werkorganisatie werken we toe naar een gezamenlijke cultuur, waarbij er uiteraard ruimte blijft voor diversiteit. Het thema cultuur was echter geen expliciet onderwerp binnen het onderzoek.	D66
17	De onderzoeker heeft geen gebruik gemaakt van externe referenties, kaders of criteria bij zijn analyse. Waarom niet? Er zijn veel rapporten geschreven over ambtelijke fusies, hun successen en falen, wat daaruit geleerd kan worden en hoe dat gebruikt kan worden bij evaluaties van nieuwe fusieplannen of lopende fusies (zie pagina 3).	Een externe oriëntatie maakt geen deel uit van dit intern gerichte onderzoek. De ervaringen met verschillende constructies elders in Nederland passen prima in de komende discussies over de bestuurlijke en ambtelijke toekomst.	VVD
18	Waarom is er niet gekozen voor een enquête onder de medewerkers?	Dat had zeker gekund, maar is niet voor gekozen. Zie eerder genoemde balans tussen tijd, kosten enz.	VVD
19	Welke opdracht – in exacte bewoording - heeft de onderzoeker ontvangen om tot dit rapport te komen?	Voor de tekst van de onderzoeksopdracht verwijzen we u graag naar de bijlage.	VVD
20	Waarom zijn geen raadsleden betrokken bij het onderzoek. Dit lijken belangrijke stakeholders.	Dat had gekund, maar is niet voor gekozen. Zie eerder genoemde balans tussen tijd, kosten enz. Tegelijk geldt dat raadsleden in het proces nog alle gelegenheid krijgen om hun rollen als kadersteller, volksvertegenwoordiger en controleur met verve te vervullen.	VVD
21	Scope van opdracht: 1. Welke persoon/personen zijn uw opdrachtgever? 2. Was de scope van uw opdracht beperkt tot evalueren (terugkijken) of behelsde de scope van uw opdracht ook	1. WDW Bestuur is opdrachtgever. 2. Evalueren en op basis van de conclusies en aanbevelingen ook vooruitkijken naar de stip op de horizon 2a. WDW Bestuur heeft opdracht gegeven.	CDA

	het vooruitkijken via een ""Stip op de horizon""? a. Zo ja, wie heeft u hier opdracht toe gegeven? 3. Heeft u een plan van aanpak en/of een opdrachtomschrijving opgesteld voorafgaand aan het opstellen van het evaluatierapport? 4. Op welke wijze en met wie heeft u het plan van aanpak en/of opdrachtomschrijving afgestemd? 5. Wij zouden graag het plan van aanpak en/of opdrachtomschrijving die ten grondslag ligt aan het opstellen van het evaluatierapport ontvangen. Is dat mogelijk?	3. Er is een PvA gemaakt. 4. PvA is besproken met WDW Bestuur 5. Voor de opdrachtomschrijving verwijzen we u graag naar de bijlage.	
22	Heeft de onderzoeker in zijn afweging ook meegenomen dat het ambtelijk apparaat van Wijchen voorafgaand aan de organisatieverandering door de WDW ook de organisatieveranderingstrajecten Hero en Wijchen21 heeft gehad en het Rekenkamerrapport dat hierover is verschenen?	Jazeker, die ervaringen zijn door diverse geïnterviewden naar voren gebracht.	CDA
23	Heeft het onderzoeksbureau Tien Advies BV tijdens het onderzoek ook benchmark cijfers gebruikt van andere ambtelijke organisaties? Zo ja, wat zijn de conclusies en aanbevelingen hiervan?	Er heeft geen benchmark plaatsgevonden. Dit heeft te maken met het feit dat elke vorm van ambtelijke en/of bestuurlijke samenwerking zijn eigen krachtenveld en dynamiek kent. Daardoor zal te allen tijde sprake zijn van de bekende vergelijking van appels en peren.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z
24	Wat is de reden dat het college van B&W en gemeentesecretaris van Druten in tegenstelling tot die van Wijchen schriftelijk zijn geïnterviewd?	De geplande afspraak met het College van B&W van de gemeente Druten moest een halfuur voor het gesprek door de onderzoeker worden gecanceld in verband met een overlijden in de privésfeer.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z
25	In de onderzoeksopzet wordt aangegeven dat zowel binnen het proces om te komen tot de ambtelijke fusie als de inmiddels opgedane ervaringen binnen de WDW de beelden van de 20 medewerkers en een afvaardiging van de ondernemersraad die geïnterviewd zijn soms sterk uiteenlopen. Is geïnventariseerd waar en op welke terreinen met name de beelden uiteenlopen?	Dat betreft onder meer de haalbaarheid van het tempo waarin de organisatie zich kan doorontwikkelen (de lerende organisatie) en de balans tussen Zelforganisatie en directe aansturing door leidinggevenden.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z
26	Er is een interview gehouden met 20 medewerkers. Heeft dit plaatsgevonden op basis van een evenredige verdeling? Met andere woorden 50% voormalig ambtenaren uit Druten en 50% voormalig ambtenaren uit Wijchen?	Nee, daar is niet op geselecteerd. Medewerkers die hun ervaringen en adviezen aan de onderzoeker wilden overbrengen, waren per definitie van harte welkom, los van hun functie of achtergrond in de zin van Druten of Wijchen.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z

		De onderzoeker heeft zowel medewerkers uit voorheen Druten als Wijchen aan tafel gehad.	
27	Van welke drie omliggende gemeenten zijn de wethouders geïnterviewd? En wat waren hun beelden en ervaringen?	De gesprekken met wethouders van elders zijn vertrouwelijk.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z

B. Vragen n.a.v. de conclusies van het onderzoek

	Vraag	Antwoord	Partij
1	Hoe kan er geadviseerd worden om naast het traject van de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie ook het traject van een bestuurlijke fusie in gang te zetten, terwijl u concludeert dat in de constructie van een ambtelijke organisatie per definitie onvolkomenheden blijven bestaan die het samenspel tussen de politiek-bestuurlijke en de ambtelijke organisatie ernstig bemoeilijken?	Dat betreft alleen de combinatie van wél een ambtelijke fusie, maar geen bestuurlijke. De onvolkomenheden die in deze variant per definitie zullen optreden zijn weergegeven in de eerste 2 bullets op pagina 11 van de rapportage (suboptimaal).	WL
2	Waarom kunnen er geen harde conclusies getrokken worden? Na 2 jaar moet dat toch wel mogelijk zijn.	Zie 1e bullet paragraaf 2: het is de combinatie van (a) een relatief korte periode en (b) de complexiteit van het veranderproces, dat tijd nodig heeft om tot volle wasdom te komen.	WL
3	Waarom komt u (ongevraagd) met een voorstel tot bestuurlijke fusie per 01.01.2023 als u zelf veronderstelt dat de vorming en doorontwikkeling van de WDW ruwweg pas in 2022 of 2023 op vrijwel alle aspecten professioneel vorm en inhoud krijgt of heeft gekregen?	Er is door het Bestuur van de WDW wel degelijk gevraagd om vanuit de expertise en ervaringen van het onderzoeksbureau een uitspraak te doen over de meest logische 'stip aan de horizon'.	WL
4	Ik constateer dat er lang niet in de hele organisatie rust heerst en dat luisteren, voorbeeldgedrag en het nog meer zichtbaar zijn in de organisatie van zowel bestuurders als leidinggevenden niet hun sterkste zijde is. Heeft u hiervoor aanbevelingen?	Het zich realiseren van genoemde constatering én het vervolgens in de praktijk brengen, is in dit geval de best mogelijke aanbeveling. Bestuur, directie en MT hebben het geschetste beeld herkend en de daaraan gekoppelde aanbeveling van harte onderschreven.	WL
5	De huidige constructie bevat enkele elementen die per definitie tot een bepaalde mate van inefficiëntie leiden. Uw overtuiging is dat het verminderen van deze kosten pas echt gerealiseerd kunnen worden na een bestuurlijke fusie. Dit is nogal kort door de bocht. Waarom niet terug naar de situatie van voor 2018: Een zelfstandige gemeente Wijchen?	De situatie van voor 2018 is bij iedereen bekend: jaarrekeningen, accountantsrapporten en bestuursrapportages geven het gevraagde beeld voor een zelfstandig Wijchen. Voor het evaluatieonderzoek WDW geldt dat een inefficiënte constructie (het dienen van twee broodheren, zie pagina 11) per definitie meer middelen vraagt dan een potentieel meer uniforme en gestroomlijnde constructie.	WL
6	De periode waarop de evaluatie betrekking heeft is relatief kort. Er worden conclusies getrokken die grote impact hebben, kan dat dan wel na zo’n korte periode?	Een naar de mening van de onderzoeker terechte constatering. Zoals door hem verwoord in paragraaf 2, 1e bullet: '....is wat betreft het trekken van harde conclusies enige voorzichtigheid geboden.'	K8W

7	Er wordt geschreven dat Bestuur en Directies WDW té veel in té korte tijd nastreeft, er is tijd nodig voor her-prioriteren, het aanbrengen van focus en opnieuw richten van de energie. Past daar het proces voor een bestuurlijke fusie wel in zoals wordt geconcludeerd?	Dat is een belangrijke politiek-bestuurlijke inschatting die moet worden gemaakt en die thuishoort in het eventueel te starten wettelijk spoor 'interbestuurlijke voorbereiding en besluitvorming'.	K8W
8	p.12. De conclusie dat WDW als eindmodel per definitie minder efficiënt en dus onwenselijk is. Dat is vooral een technocratische conclusie. Waarom zijn in het onderzoek de subjectieve belevingsaspecten en de ervaringen vanuit andere (gelukte en mislukte) fusieprojecten niet meegenomen? Die zijn wel degelijk relevant voor de politieke discussie die zal volgen. Wat zijn de lessen uit bijvoorbeeld Grave/Land van Cuijk of uit Eemsmond/Het Hogeland?	Zie eerder: een externe oriëntatie maakt geen deel uit van dit intern gerichte onderzoek. De ervaringen met verschillende constructies elders in Nederland passen prima in de komende discussie over de bestuurlijke en ambtelijke toekomst.	D66
9	Aanvankelijk stelt de onderzoeker dat het in de regel 4-5 jaar duurt voordat een nieuwe organisatie tot volledige wasdom komt. Gezien de jonge leeftijd van de WDW is het aannemelijk dat het merendeel van de verbetering en optimalisatie de komende jaren nog moet plaatsvinden. De 'data' – die overigens ondoorzichtig en methodologisch onverantwoord blijft – geeft dus geen aanleiding om überhaupt een weloverwogen advies te geven over ver-volgstappen. Op basis waarvan concludeert de onderzoeker dan zo stellig dat het wenselijk is om ook een traject voor gemeentelijke fusie op te tuigen? (verwijzing naar pagina 2 & 12)	Zie eerder: het construct ambtelijke fusie/geen bestuurlijke fusie is per definitie suboptimaal. Gevraagd naar de meest logische input voor de bekende 'stip aan de horizon' kun je als onderzoeker geen construct adviseren waarin de onvolkomenheden onoplosbaar zijn. Dat gemeenteraden op grond van andere overwegingen tot de conclusie komen dat dit construct dan wel het ontvlechten van de WDW-organisatie de voorkeur heeft, is uiteraard aan hen en niet aan de onderzoeker.	VVD
10	Zie de achterliggende vraag bij opmerkingen: Dit lijkt haaks op elkaar te staan. Waarom is het advies niet gewoon simpel: werk aan de winkel, neem die 4 à 5 jaar (om te werken aan werkdruk, ziekteverzuim, vacatures etc.) zorg dat de processen en systemen op orde zijn en denk dan na over een volgende stap of een "stip op de horizon"?	De keuze om de twee processen, te weten (1) doorontwikkeling WDW en (2) verkenning bestuurlijke toekomst parallel dan wel volgtijdelijk te doorlopen, dient in samenspraak tussen bestuur en directie van de WDW, de beide colleges van B&W en de beide gemeenteraden te worden gemaakt.	CDA
11	Er zit een vrijwel compleet nieuw managementteam dat twee jaar geleden met de opdracht is begonnen om van de ambtelijke fusie een succes te maken. Waarom kunnen zij volgens u deze opdracht niet beter eerst afmaken en is	Zie het antwoord op de vorige vraag.	CDA

	voor het behalen van de vooraf geformuleerde doelstellingen ook een bestuurlijke fusie per 1 januari 2023 noodzakelijk?		
12	Pagina 1. Conclusies en aanbevelingen. Lid 2. Welke randvoorwaarden worden hier specifiek bedoeld?	Zie paragraaf 0, 3e bullet. Een andere randvoorwaarde betreft bijvoorbeeld het aantal nog openstaande vacatures.	Kernachtig Druten
13	Pagina 1. Lid 3. Meer zichtbaarheid voor bestuurders en leidinggevenden. Waarop wordt gedoeld? Is er verschil in ervaring met zichtbaarheid van bestuurders en leidinggevenden?	Zichtbaarheid van bestuurders en leidinggevenden schieten er in periodes van grote dynamiek dikwijls onbedoeld bij in. Om verbinding met de werkvloer te behouden en verder te versterken, is er door diverse geïnterviewden aandacht voor gevraagd. Aangezien bestuurs- en managementstijlen gelukkig per persoon verschillen, past deze schoen de ene bestuurder of manager beter dan de andere …	Kernachtig Druten
14	Pagina 1. Lid 4. Per definitie onvolkomenheden. Aan wat voor soort onvolkomenheden moeten we denken?	Zie de 1e 2 bullets op de laatste pagina van de rapportage.	Kernachtig Druten
15	Wat wordt bedoeld met ‘ingegeven door het extreme gesternte’ waaronder dit onderzoek is uitgevoerd?	Met het 'extreme gesternte' wordt gedoeld op de in acht te nemen Corona-regels, waardoor bijvoorbeeld de aanvankelijk op 16 april voorziene gezamenlijke bijeenkomst van de beide gemeenteraden geen doorgang kon vinden.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z
16	Op welke onderdelen is noodgedwongen afgeweken van de eerder vastgestelde onderzoeksopdracht? En wat voor impact had dit op het onderzoek?	Idem.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z

C. Vragen over de beleving van de medewerkers

	Vraag	Antwoord	Partij
1	Kunt u aangeven welke negatieve ervaringen er speelden bij de medewerkers en hoe hoog was het percentage met deze ervaringen?	Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het nog moeten wennen aan het concept van het werken in teams, de ten opzichte van voorheen vergrote afstand naar de leidinggevende, het ervaren van een hoge werkdruk doordat vacatures nog niet zijn ingevuld, het nog niet kunnen beschikken over bepaalde ICT-systemen, het voorlopig nog moeten dienen van twee gemeentebesturen, het 'missen van aandacht voor de mens' in de huidige organisatie enz. Deze ervaringen zijn door de onderzoeker niet uitgedrukt in percentages.	WL
2	Heeft u de indruk dat het hoog percentage ziekteverzuim oorzaak is van de negatieve ervaringen?	Het is te kort door de bocht om hier een causaal verband te veronderstellen. Tegelijkertijd weten we dat in elke organisatie een deel van het verzuim werkgerelateerd is. Het spectrum 'werkgerelateerd' bevat echter een breed en divers palet aan oorzaken. Ik zou niet één op één willen relateren aan de werkwijze en doorontwikkeling van de WDW.	WL
3	Hoe ervaren medewerkers de opdracht wisselend in Wijchen en in Druten te moeten werken?	Een deel van de medewerkers ervaart dat als prettig en dynamisch, een ander deel als complex en niet even makkelijk in te passen in privé-afspraken. Er zijn medewerkers die juist vanwege de huidige dynamiek graag bij de WDW willen werken, terwijl anderen reikhalzend uitkijken naar het werken in een ook bestuurlijk gefuseerde organisatie.	CDA
4	In het rapport valt te lezen dat geïnterviewde medewerkers “uiteenlopende beelden” hebben en er “medewerkers met negatieve ervaringen” zijn. Waar wringt nou echt de schoen bij deze medewerkers?	Zie het antwoord op vraag 1 in deze tabel.	CDA
5	Kan het in uw beleving zo zijn dat sommige professionals die graag bij de Werkorganisatie Druten Wijchen (willen komen) werken juist in het feit dat er twee raden en twee colleges zijn, met elk hun eigen dynamiek, hierdoor de voor hen benodigde extra uitdaging in hun dagelijkse werk	Zie het antwoord op vraag 3 in deze tabel.	CDA

	vinden? Kortom, maakt dit de WDW een aantrekkelijkere werkgever?		
6	Is tijdens het onderzoek aan de 20 medewerkers en aan de afvaardiging van de ondernemingsraad gevraagd naar de redenen van het hoge ziekteverzuim en verloop onder de medewerkers?	Naar beide aspecten is zeer zeker gevraagd, maar er is in het kader van het onderhavige evaluatieonderzoek geen diepere analyse uitgevoerd. Dit betreft bovendien informatie die vertrouwelijk is en toebehoort aan directie, MT en P&O.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z

D. Vragen over de 5 K's

	Vraag	Antwoord	Partij
1	Op welke terreinen heeft u verhoging van de kwaliteit van dienstverlening geconstateerd? Zeker waar het de dienstverlening aan de burgers betreft.	In de rapportage betreft het met name de door de beide Colleges van B&W ervaren interne dienstverlening (pagina 7). Voor de externe dienstverlening aan burgers wordt verwezen naar de inmiddels beschikbare Burgerpeilingen.	WL
2	Hoe denken de andere gesprekspartners over de versterking van de bestuurlijke kracht?	Bij de gesprekspartners die direct betrokken zijn bij en zicht hebben op het in- en externe bestuurlijke krachtenveld is het beeld dat de bestuurlijke kracht is toegenomen breed gedragen.	WL
3	Waarom is er niet gevaluteerd tegen de SMART-doelstellingen van de 5K's?	Operationalisatie van de 5 K's in harde en meetbare termen is slechts voor een beperkt aantal van de K's mogelijk. Meet je dan ook daadwerkelijk wat je wilt meten of worden er causale verbanden gelegd die feitelijk niet bestaan? In dat laatste geval ligt het gevaar van schijnobjectiviteit op de loer. Om die reden is bij de onderzoeksopzet gekozen voor een meer beschrijvende weergave van de al dan niet ervaren progressie.	WL
4	Wat zijn de concrete resultaten in cijfers tegen de gestelde SMART-doelstellingen?	Zie het antwoord op de vorige vraag.	WL
5	De ambtelijke fusie had als doel beheersen van kosten. Nu stelt u dat het onmogelijk blijkt kostenbesparing te realiseren door het dienen van twee broodheren. Waarom is kostenbesparing dan wel als doel opgenomen, het dienen van twee broodheren was toch al bekend bij de opstart van de werkorganisatie?	Kostenbesparing is nooit een doel geweest van de ambtelijke fusie. Wel het beheersbaar houden van de kosten.	K8W
6	Beide Colleges van B&W en het MT van de WDW ervaren dat in de bovenlokale/regionale besluitvormingsprocessen sprake is van een, ten opzichte van het verleden, sterkere positie. Helemaal in situaties waarin één bestuurder de beide gemeenten vertegenwoordigt. Wordt dit ervaren door het hogere inwoneraantal dat vertegenwoordigd wordt? Of wordt dit ervaren doordat er twee in plaats van één gemeentebestuur vertegenwoordigd wordt?	Alle genoemde aspecten spelen een rol. Het ervaren van een sterkere positie in bovenlokale/regionale besluitvormingsprocessen is zeer zeker ook gebaseerd op de ervaring van de bestuurders dat 'body' in dat krachtenveld een rol speelt.	K8W

	In het geval van de enkele bestuurder: Komt dit vooral doordat deze bestuurder op dat moment 60.000 inwoners vertegenwoordigt in plaats van respectievelijk 20.000 of 40.000, of komt dit vooral doordat deze bestuurder op dat moment twee gemeentebesturen vertegenwoordigt? Hoe hebben de bestuurders dit ervaren?		
7	p.5. Wordt niet de (gewenste?) conclusie als probleem geformuleerd? Dat "de randvoorwaarden die bijdragen aan het versterken van de positie van Druten en Wijchen in de regio/samenwerking, nog niet volledig zijn ingevuld; denk hierbij met name aan de harmonisatie van beleid en het (verder) versterken van de strategische denkkracht"? In die (cirkel-)redenering is vanzelfsprekend fusie gewenst.	Van het eventueel toewerken naar een gewenste conclusie dan wel het opzetten van een (cirkel-)redenering om bij een 'gewenste' uitkomst te komen, is geen enkele sprake.	D66
8	p.6: 'waar binnen de WDW nieuwe functies zijn gecreëerd, dat wil zeggen functies die in de oude situatie in beide gemeenten ontbraken, voorkomen moet worden dat nieuwe kwetsbaarheden ontstaan'. Cryptisch geformuleerd, wat betekent dat?	Dat betekent dat met name veelal specialistische functies die in de oude situatie niet in het functiehuis konden worden opgenomen, dat in de ambtelijke fusie-organisatie wél kunnen. Dat betreft, gezien het specialistische karakter van deze functies, vanzelfsprekend veelal 0,5 of 1,0 fte. Dat betekent dat je alert moet blijven waar je in de organisatie nieuwe 'eenpitters' creëert, terwijl je binnen de WDW er net in geslaagd bent om een aantal van de voormalige kwetsbaarheden op te lossen.	D66
9	p.7: Op basis waarvan concludeert u dat "de kwaliteit van de ambtelijke adviezen is toegenomen"?	Dat is gebaseerd op de ervaringen van de beide Colleges van B&W.	D66
10	Zet de (vanuit Wijchen geredeneerd) schaalvergroting met 50% wel voldoende zoden aan de dijk als blijkt dat ook door gesprekspartners wordt getwijfeld aan vergroten strategische denkkracht?	De schaalvergroting zet wel degelijk zoden aan de dijk. Dat zien we alleen al aan de toegenomen bestuurskracht in de regio. Als het gaat om strategische denkkracht: bij de inrichting van de nieuwe organisatie is hier stevig in geïnvesteerd. De strategiefunctie heeft inmiddels in verschillende domeinen een plek gekregen. Deze functie heeft echter ook tijd nodig om tot volledig wasdom te komen.	D66
11	p.8. In de analyse betwijfelt de onderzoeker de kostenbeheersing tot op heden, maar in de conclusie geldt deze wel als argument voor succes WDW. Uit de cijfers van bijlage 2 (p.1), blijkt dat de kosten oplopen en zowel in 2018 (0,5 miljoen) als 2019 (0,8 miljoen) de begroting	Dat de kosten in de afgelopen jaren zijn opgelopen, wordt met name veroorzaakt door nieuw beleid/aanvullende wensen vanuit de raad. Daarnaast spelen exogene factoren een rol, zoals CAO-verhogingen. Het geraamde efficiencyvoordeel voor 2020-2023 is wel	D66

	overschrijden. Hoe rijmen we dat? Ook blijkt (bijlage 2, p.2) dat het geraamde efficiencyvoordeel door samen te werken in de WDW tot nu toe niet is behaald, hoe reëel is het te veronderstellen dat dit in 2020-23 wel gaat gebeuren?	degelijk realistisch. Verdere beleidsharmonisatie en procesoptimalisatie kosten tijd, maar zullen uiteindelijk leiden tot efficiencyvoordelen.	
12	p.8. De analyse legt de nadruk op de kosten binnen WDW (in-efficiency) van twee besturen en raden; is die te kwantificeren (en dan hebben we het niet over de kosten van de bestuursorganen zelf)? Zijn er voorbeelden van andere gemeenten?	Dit is geen onderdeel geweest van het evaluatieonderzoek.	D66
13	Is er een grondige financiële analyse geweest van beide gemeenten? Zaten er geen financiële lijken in de kast? Zijn er door de gemeenten geen toezeggingen gedaan, mondelinge overeenkomsten, die extra kosten gaan geven?	In de aanloop naar de ambtelijke fusie heeft er een grondige financiële analyse plaatsgevonden. Daarbij is een verdeelsleutel afgesproken van 1/3 - 2/3. Een aantal gemeente-specifieke thema's zijn buiten deze verdeelsleutel gehouden. Denk aan het beheer van de openbare ruimte en het zwembad in Druten.	D66
14	De kwetsbaarheid lijkt minder geworden maar anderzijds is de inhuur en het ziekteverzuim hoog. Valt dat niet tegen elkaar weg? (verwijzing naar pagina 6)	Inhuur is bedoeld om vacatures tijdelijk in te vullen, totdat er een structurele oplossing is. Dat draagt juist bij aan het verminderen van de kwetsbaarheid. Het ziekteverzuim vormt een risico, maar je kunt niet zeggen dat dit de verminderde kwetsbaarheid van de organisatie 'opheft'.	VVD
15	In het rapport wordt geconcludeerd dat door de samenwerking Druten-Wijchen de bestuurskracht toe is genomen. Dit roept de volgende vragen op: 29. Welk van de geïnterviewde personen hebben u tot deze inzichten gebracht? 30. U heeft hier o.a. collegeleden over geïnterviewd. Dat is zeer begrijpelijk, omdat zij als bestuurders optreden en wat over de bestuurskracht kunnen zeggen, maar hoe hebt u in het evaluatierapport voorkomen dat het hier 'de slager keurt zijn eigen vlees' wordt? 31. De constatering is ook dat in de bovenlokale/regionale besluitvormingsprocessen een sterkere positie is verworven. Waaruit leidt u dit af? a. Zijn hier concrete voorbeelden van? b. Zo ja, welke?	Zie allereerst de antwoorden op enkele voorafgaande vragen van onder meer WL en K8W. Er is, zoals in de rapportage vermeld, gesproken met een drietal wethouders uit omliggende gemeenten. Het meest relevant zijn echter de ervaringen van de portefeuillehouders die aan de bovenlokale/regionale bestuurlijke overleggen deelnemen. Dit is in uw vraagstelling ook correct weergegeven. Dat daarbij sprake kan zijn van de bekende slager die zijn eigen vlees keurt, wordt in dit geval door de onderzoeker niet onderschreven. Wat betreft de gevraagde voorbeelden: dat verzoek zou aan beide Colleges en de strategische adviseurs kunnen worden gedaan. En ten slotte: het oordeel dat, nu de bestuurskracht in de huidige situatie is toegenomen er mogelijk geen aanleiding	CDA

	32. Zijn Wijchen/Druten in staat geweest op regionale issues hun stempel te drukken? a. Zo ja, welke? 33. Is om tot de conclusie te komen dat de bestuurskracht in de regio is toegenomen ook navraag bij andere regiogemeenten gedaan, zoals wethouders en colleges, om na te gaan hoe zij het optreden van Wijchen en Druten op dit punt hebben ervaren? a. Zo nee, waarom niet en ziet u dit als iets wat van toegevoegde waarde had kunnen zijn om dit punt goed te kunnen evalueren? 34. U beschrijft dat de bestuurskracht is toegenomen. Welke reden is er dan om bestuurlijk te gaan fuseren?	is om ook bestuurlijk te fuseren, is een politiek-bestuurlijke afweging. Daarbij spelen diverse overwegingen en criteria een rol, waarbij ook de ruimte om die bestuurskracht nog verder te versterken er één van is.	
16	Onder het kopje 'Verhogen kwaliteit dienstverlening' beschrijft u dat deze is toegenomen. Waarom zijn bijvoorbeeld de ervaringen van raad, college en griffie over de kwaliteit van dienstverlening van de Werkorganisatie Druten Wijchen niet gevraagd en meegenomen in de evaluatie?	Hier speelt opnieuw de balans tussen tijd, doorlooptijd en kosten van een evaluatieonderzoek een belangrijke rol. Overigens is de inbreng van de beide Colleges in het onderzoek mijns inziens transparant en evident. Het bestuur van de WDW had er bij de onderzoeksopzet voor kunnen kiezen om ook de beide Gemeenteraden en Griffies actief in het onderzoek te betrekken. Daar is uit oogpunt van genoemde balans niet voor gekozen.	CDA
17	49. In hoeverre is bekeken om deze 5 K's verder te voeden binnen de Werkorganisatie Druten Wijchen zonder dat het tot een fusie per 1 januari 2023 komt? 50. Welke K's zouden achterblijven in ontwikkeling en hoever als het niet tot een fusie op 1 januari 2023 komt, a. Is dit met zekerheid te stellen? b. Wat merken bewoners daar dan van?	Het verschil in nog te boeken winst/progressie tussen de varianten 'alleen ambtelijk fuseren' (= WDW) en 'ook bestuurlijk fuseren' is niet te onderbouwen, laat staan met zekerheid te stellen. Wat echter altijd zal blijven, is het per definitie niet kunnen wegnemen van de onvolkomenheden in de eerste variant, hetgeen in de tweede variant wél kan en gebeurt. In welke mate die winst/progressie meeweegt in de politiek-bestuurlijke afweging, is aan elk Raadslid afzonderlijk.	
18	Pagina 6. Lid 2. U koppelt kernendemocratie aan schaalverkleining. Is het niet zo dat kernendemocratie aan de basis moet liggen van schaalvergroting?	Het evaluatieonderzoek richt zich op het functioneren van de werkorganisatie Druten Wijchen. Deze vraag valt buiten de scope van dit onderzoek.	Kernachtig Druten
19	Op welke terreinen moet er volgens de geïnterviewde bestuurders en medewerkers nog een verbeterslag gemaakt worden in de externe dienstverlening?	Deze vraag vormt voor de directie en het MT van de DWD één van de essentiële opgaven van alledag, waar men dan ook los van de resultaten van het evaluatieonderzoek actief mee bezig is. Dat vereist maatwerk. Er is immers	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z

		geen sprake van één, op bepaalde terreinen organisatiebrede verbeterslag.	

E. Vragen over het besturingsmodel

	Vraag	Antwoord	Partij
1	U ziet geen aanleiding het huidige besturingsmodel op onderdelen te heroverwegen. Collegeleden die deel uit maken van het bestuur WDW en hiermee direct verantwoordelijk zijn voor de begroting van de WDW inclusief de zienswijze, geeft mij weleens het gevoel van de spreekwoordelijk slager die zijn eigen vlees keurt. Hoe kijkt u hier tegenaan?	Dit is inherent aan het gekozen besturingsmodel en een gebruikelijke gang van zaken binnen een GR. Het controlerend orgaan is de gemeenteraad. De vergelijking met een slager die zijn eigen vlees keurt, is hier dan ook niet op zijn plaats.	K8W
2	p.9. Er is gekozen voor ingewikkelde structuur, de analyse heeft daar geen kritiek op, maar pleit voor extra gewenningstijd. De vraag wordt niet beantwoord in hoeverre het besturingsmodel beter zou worden bij een fusie? Betekent een fusie het opheffen van de WDW?	Het besturingsmodel zelf is door de resultaten niet ter discussie komen te staan. Wat een eventuele fusie zou betekenen voor het organisatiemodel valt buiten de scope van het evaluatieonderzoek.	D66
3	Pagina 9. De verwijzing naar monitor zelforganisatie en PVA zelforganisatie. Bij Kernachtig Druten zijn deze documenten niet bekend.	Deze documenten betreffen de bedrijfsvoering van de werkorganisatie. Deze zijn op aanvraag beschikbaar.	Kernachtig Druten
4	In het Besturingsmodel is ingezet op een flink aantal coaches ten behoeve van de zelfsturende teams. Wat zijn de bevindingen en aanbevelingen hierover?	Bij de start met zelforganisatie als nieuw besturingsmodel is het heel verstandig om voor de teams zogenoemde hulp-/ondersteuningslijnen in te richten. Interne coaches, die dichtbij en benaderbaar zijn en de organisatie kennen, kunnen de teams hierin op maat ondersteunen. De startfase vroeg echter zoveel van de teams (2 gemeenten bedienen, harmoniseren, elkaar leren kennen) dat de aandacht voor de groei in zelforganisatie niet altijd optimaal kon zijn. Inmiddels heeft de organisatie zich meer gevoegd en is ook de inzet van de coaches geëvalueerd. Kern blijft dedicated coaches voor de teams en een goede afstemming tussen team, coach en domeinmanager. Daarnaast komt er meer aandacht voor de ontwikkeling van de medewerkers via een aanvullend trainings- en ontwikkelaanbod gericht op het werken in de context van zelforganisatie. Ook zullen we het aantal vaste coaches verminderen en ruimte maken voor de inzet van een flexibele schil van ervaren en gespecialiseerde coaches.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z

5	Hoe is de rol van de MT-leden ervaren door de organisatie en bestuur?	Dit is niet specifiek onderzocht.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z
6	Bij hoeveel teams is er nu sprake van meer aandacht i.p.v. volle focus op zelfsturende teams en wat zijn dan de ervaringen?	Bij 3 teams. Er wordt in deze teams gewerkt aan verbetering van de samenwerking en taak- en teamvolwassenheid.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z
7	Welke hulpstructuur is er ingericht voor een aantal teams?	Via maatwerk wordt gekeken of er extra ondersteuning nodig is. Dit gebeurt in overleg met het team, vaak met de inzet van een teamcoach met als uiteindelijk doel dat het team op termijn goed zelfstandig kan functioneren.	Wijchen Lokaal
8	In de evaluatie komen harmonisatie van beleid en werkprocessen, en uniformering van systemen/ICT terug als middelen om de druk bij de medewerkers te verminderen. Leerpunten daarbij: men voelt zich overvraagd, heeft behoefte aan kleine overzichtelijke stappen en implementatie. Zijn/gaan hier coaches mee aan de slag?	Dit is vooral een verantwoordelijkheid van het MT en van de teams uit de afdeling Bedrijfsvoering, zoals P&O en ICT.	Sociaal Maas en Waal
9	Zijn er leidinggevenden in de zelfsturende teams en hebben die voldoende zicht op de medewerkers om gericht aan het werk te gaan met ondersteuningsvragen?	Er zijn in principe geen leidinggevenden in de zelforganiserende teams. Coaches bieden ondersteuning op onderlinge samenwerking, besluitvorming en communicatie. Domeinmanagers ondersteunen bij het invullen van randvoorwaarden en zijn sparringpartner van de teams op inhoud.	Sociaal Maas en Waal
10	16. Hoe kijkt u aan tegen zelfsturende teams? 17. In hoeverre is de zelforganisatie nu succesvol gerealiseerd en in hoeveel teams is dat zo? 23. Hoe bent u voor het onderzoek aan de 20 ambtenaren gekomen waarvan de beelden soms sterk uiteenlopen? 24. Sommige personen zijn niet persoonlijk ondervraagd, maar in een groepsinterview. Is deze groep gelijk aan een team? 25. Heeft men dan wel alles kunnen zeggen?	(16) Het concept van zelfsturende teams spreekt aan omdat het verantwoordelijkheden en bevoegdheden daadwerkelijk bij de medewerkers legt. Het sluit aan bij diverse onderzoeken naar medewerkerstevredenheid: eigenaarschap, verantwoordelijkheid, uitdagend werk, prettige collega's en afwisselend werk zijn factoren die het werkplezier van de meeste mensen positief beïnvloeden. Mensen willen 'er toe doen'. En natuurlijk zijn er ook medewerkers die een dergelijk concept wat minder	CDA

	26. Zijn er ook ex-medewerkers bij het onderzoek betrokken? a. Zo nee, waarom niet?	aanspreekt: het is ook spannend, je wordt meer zichtbaar als het gaat om jouw bijdrage aan het team. (17) Dat is niet zo scherp in beeld gebracht, maar het (dynamische) overzicht is bij Directie/het MT zeer wel bekend. (23) Open inschrijving. (24) Nee, een groep is niet gelijk aan een team. (25) Dat weet je natuurlijk niet 100% zeker, maar deelnemers hebben intern teruggekoppeld dat men het interview als open, constructief en plezierig heeft ervaren. (26) Nee, daar is niet voor gekozen, zonder dat daarvoor overigens een expliciete reden is gegeven.	
11	18. Welke resultaten hebben de vijf teamcoaches bereikt? 19. Wat zijn hun ervaringen? 20. Hoeveel teamcoaches zijn er nu nog in dienst? 21. Hebben zij hun meerwaarde bewezen? 22. Wat vindt de OR van het gevoerde personeelsbeleid?	Zie voor de beantwoording van de vragen 18 – 21 het antwoord op vraag 4 in deze tabel. 22. De OR is geïnterviewd door de onderzoeker en heeft aangegeven zich goed te herkennen in het rapport, de conclusies en aanbevelingen.	CDA

F. Vragen over harmonisatie van beleid en processen

	Vraag	Antwoord	Partij
1	De kleur van het politieke landschap tussen Wijchen en Druten verschilt op dit moment niet zo veel van elkaar. Onderschrijft u een afbreukrisico van harmonisatie wanneer een of beider colleges een politieke kleur krijgen die verder van elkaar af staat en waarom?	Dat is per definitie het geval. Na elke gemeenteraadsverkiezing is het mogelijk dat variabelen als politieke kleur en persoonlijke verhoudingen verschuiven. Dat brengt per definitie afbreukrisico's met zich mee, zowel als het gaat om inhoudelijke dossiers (het Coalitieakkoord) als de visie op de bestuurlijke en ambtelijke organisatie.	K8W
2	p.10. Er wordt gesteld dat "harmonisatie van beleid en werkprocessen één van de achilleshielen vormt van de doorontwikkeling van de WDW". Dit is een bewering, maar wordt onvoldoende geanalyseerd en gekwantificeerd, waarom ontbreekt die analyse?	Een diepgravende analyse op dit punt heeft inderdaad niet plaatsgevonden. Het is echter wel zo dat zonder ook maar één enkele uitzondering het thema 'harmonisatie' in elk gesprek nadrukkelijk naar voren is gebracht en besproken. De Directie/het MT monitoren het proces van harmonisatie mede om die reden scherp.	D66
3	In de bijlage van de evaluatie blijkt dat er van het implementatiebudget nog circa 40% over is. Anderzijds wordt er gesproken van een taakstelling om binnen de meerjarenbegroting te blijven o.a. via intensivering van automatisering en procesoptimalisatie. De middelen zijn er (in het implementatiebudget), de noodzaak is er (bij de eerste evaluatie al en nu om binnen de meerjarenbegroting te blijven) en toch is de harmonisatie van systemen en processen onvoldoende uitgevoerd de afgelopen 2 jaar. Hoe komt dit? Graag uitvoeriger toelichten dan in het rapport is gedaan.	Het implementatiebudget om met name ICT-applicaties te harmoniseren, is inderdaad beschikbaar. Er is echter ook menskracht nodig om dit proces goed te begeleiden. Deze was er niet voldoende waardoor vertraging is opgelopen. In de begroting is geld gevraagd om alsnog de gewenste inhaalslag te kunnen maken.	CDA
4	Eerder is aangegeven dat medewerkers zowel op kantoor Druten als kantoor Wijchen werken. Gebeurt dat, buiten de corona om natuurlijk, nog steeds evenredig. Voelen medewerkers zich op beide vestigingen "thuis"?	Dit is geen onderwerp geweest van het evaluatieonderzoek.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z

G. Vragen over bestuurlijke fusie

	Vraag	Antwoord	Partij
1	Het merendeel van de gesprekspartners geeft aan de ambtelijke fusie te hebben beschouwd als een tussenstop op weg naar een bestuurlijke fusie. Hoe is dit idee ontstaan? Dit is nooit het uitgangspunt van de gemeenteraad geweest.	De onderzoeker heeft geen zicht op de wijze waarop dit idee is ontstaan.	WL
2	Wat zijn de exacte voor en nadelen van het fuseren met Druten voor de burgers?	Het evaluatieonderzoek richt zich op het functioneren van de werkorganisatie Druten Wijchen. Ook is aan de onderzoeker gevraagd om op basis van de onderzoeksresultaten een stip op de horizon te schetsen. De vraag die hier wordt gesteld, heeft betrekking op een mogelijke vervolgstap, een bestuurlijke fusie, en valt daarmee buiten de scope van het evaluatieonderzoek.	WL
3	Wat wordt de inspraak van burgers over de voorgenomen fusie?	Zie hierboven.	WL
4	In het advies om een gemeentelijke fusie op te tuigen, hamert de onderzoeker voornamelijk op een efficiency standpunt – alsof dat de enige factor is om een fusie te overwegen. Kan de onderzoeker aangeven welke kwantitatieve verbetering er nog te behalen is met een gemeentelijke herindeling ten opzichte van een volwaardig opererende ambtelijk gefuseerde werkorganisatie? (verwijzing naar pagina 11 en 12)	De onderzoeker heeft op geen enkele wijze betoogd dat het criterium 'efficiency' de enige factor is om een fusie te overwegen. Die discussie zal in beide gemeenten vanzelfsprekend nog volop gevoerd gaan worden. Daarbij zal er zoals eerder gezegd een breed en divers palet aan overwegingen en criteria ter tafel komen (los van de emoties die in een dergelijke discussie een belangrijke rol zullen spelen).	VVD
5	42. Waarom fuseren op 1 januari 2023 en waarom legt u de fusiedatum niet bijvoorbeeld één raadsperiode verder op 1 januari 2027? In hoeverre zou dat volgens u ook een geschikte datum kunnen 43. Welke afwegingen hebben een rol gespeeld om tot deze fusiedatum te komen, maar ook zo stellig te delen in het evaluatierapport? Zat het specifiek noemen van een fusiedatum in de scope van uw opdracht? 44. Welke andere aspecten dan het beter laten functioneren van de Werkorganisatie Druten Wijchen spelen, gebaseerd op uw uitgebreide werkervaring binnen politiek-bestuurlijke organisaties, nog meer een rol om al dan niet te besluiten	42 – 46: Het evaluatieonderzoek richt zich op het functioneren van de werkorganisatie Druten Wijchen. Ook is aan de onderzoeker gevraagd om op basis van de onderzoeksresultaten een stip op de horizon te schetsen. De vragen die hier worden gesteld, hebben betrekking op een mogelijke vervolgstap, een bestuurlijke fusie, en vallen daarmee buiten de scope van het evaluatieonderzoek. Bij zijn advies om – naast de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie - het traject van een bestuurlijke fusie in gang te zetten, gaat de onderzoeker uit van de snelst mogelijke realisatiedatum. Voor de werkorganisatie	CDA

	om over te gaan tot een bestuurlijke fusie? 45. Nu u toch zo stevig doorkijkt de toekomst in met een bestuurlijke fusie en een specifieke fusiedatum voor Wijchen en Druten; Heeft u voor dit advies ook breder gekeken dan alleen Druten als fusiepartner voor Wijchen? Bijvoorbeeld naar Beuningen, Heumen en West Maas en Waal als andere potentiële fusiepartner(s)? a. Zo nee, waarom niet? b. Acht u dit logisch om ook nog te bekijken alvorens tot een fusie over te gaan tussen Druten en Wijchen? 46. De fusie wordt in dit rapport gezien als de logische stap om de Werkorganisatie Druten Wijchen een belangrijke en de beslissende sprong voorwaarts te laten maken. Stel dat de fusie niet doorgaat, althans niet in de komende jaren. Wat zijn dan de belangrijkste (andere) stappen om de werkorganisatie alsnog tot bloei te brengen? 47. Is het naar uw mening mogelijk dat de Werkorganisatie Druten Wijchen naar de verwachtingen waarmee het is opgericht in januari 2018 kan gaan functioneren en tot volle wasdom kan komen zonder dat sprake is van een bestuurlijke fusie tussen de gemeente Wijchen en Druten? 48. In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling? ""Misschien is het goed de WDW eerst verder te ontwikkelen alvorens zich de sores en spanningen die met een bestuurlijke fusie gepaard gaan op de hals te halen."	betekent dit dat de termijn om iets te doen aan de genoemde onvolkomenheden (het werken voor 2 besturen) te overzien is; het biedt een helder perspectief aan medewerkers en leidinggevenden. Anders gezegd: het geschetste voorstel is voor de werkorganisatie de kortste route om nog effectiever en efficiënter te kunnen opereren. Een optimale tijd voor een grote organisatieverandering is pakweg 4 à 5 jaar. Dit valt mooi samen met de genoemde datum van 2023. 47 – 48: De werkorganisatie zal altijd te maken houden met de onvolkomenheden die optreden wanneer er sprake blijft van meerdere besturen. Zie de 1e 2 bullets op pagina 11 van de rapportage (suboptimaal).	
6	WMO en Jeugdzorg zijn belangrijke gemeentelijke taken waar veel middelen naar toegaan, die bovendien arbeidsintensief zijn. We veronderstellen dat juist bij die taakvelden de inwoners het meest hebben aan een gemeente dichtbij. En dus weinig aan automatisering en standaardisering. Waar ligt bij een gemeentelijke fusie het voordeel voor de inwoner bij deze twee taakvelden?	Het evaluatieonderzoek richt zich op het functioneren van de werkorganisatie Druten Wijchen. De vraag die hier wordt gesteld, heeft betrekking op een mogelijke vervolgstap, een bestuurlijke fusie, en valt daarmee buiten de scope van het evaluatieonderzoek.	CDA

H. Vragen over P&O-gerelateerde onderwerpen

	Vraag	Antwoord	Partij
Werving & selectie en mobiliteit			
1	Het rapport zegt dat er veel vacatures zijn maar er staan er maar drie op werkeningelderland.nl, de site waar Druten en Wijchen hun vacatures op posten? (verwijzing naar pag. 8)	Werving van nieuwe medewerkers vindt gespreid over het hele jaar plaats. Niet alle vacatures staan op hetzelfde moment uit. Er zijn vacatures die al vervuld zijn, of die op een later tijdstip worden uitgezet.	VVD
2	Hoeveel (oud) medewerkers zijn hun heil elders gaan zoeken sinds 2018?	Sinds 2018 zijn er 64 medewerkers uit dienst gegaan.	CDA
3	Hoeveel nieuwe medewerkers zijn erbij gekomen sinds 2018?	Sinds 2018 zijn er 121 in dienst gekomen.	CDA
4	Is onderzocht waarom het verloop van medewerkers zo hoog is geweest in de periode 2018-2020?	Nee, dit is niet onderzocht.	CDA
5	Hoeveel medewerkers zijn sinds 2018 aangetrokken met een tijdelijke contract?	Op dit moment hebben 40 medewerkers een tijdelijke arbeidsovereenkomst. Dit als aanloop naar een vast contract, via een pay roll-constructie of als tijdelijke inhuur, bijvoorbeeld ter vervanging van zieke medewerkers.	CDA
6	Is de nieuwe organisatie bij sollicitanten in trek om te komen werken en waar blijkt dat uit?	Dit is niet onderzocht bij de evaluatie van de WDW. We zien overigens dat de WDW erin slaagt jong talent aan zich te binden. Tegelijkertijd blijken sommige functies lastig in te vullen in de huidige arbeidsmarkt.	CDA
Opleiden en ontwikkelen			
7	Pagina 8. In hoeverre is het opleidingsbudget van 280.000 euro onbenut?	In 2019 werd van het opleidingsbudget van € 294.000 een bedrag van € 43.000 niet uitgegeven.	Kernachtig Druten
8	Is onderzocht in hoeverre mate de leiderschapsstijlen van de leidinggevenden een rol hebben gespeeld bij de onderscheiding van het beschikbare opleidingsbudget?	Dit is niet onderzocht in het evaluatieonderzoek.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z
9	Zijn onderbezetting en werkdruk de enige redenen van de onderschrijding van het scholingsbudget?	Dit is niet onderzocht in het evaluatieonderzoek.	D66
10	Hoeveel procent van het opleidingsbudget is uitgenut?	In 2019 is het opleidingsbudget voor 85% uitgenut.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z
11	In voorgaande jaren is het opleidingsbudget structureel onderschreden. Goed te vernemen dat in 2019 bijna alle	In 2019 zijn er 170 individuele opleidingsverzoeken gehonoreerd (inclusief symposia en congressen). Daarnaast	Wijchen Lokaal

	verzoeken zijn gehonoreerd. Om hoeveel verzoeken ging het hier?	zijn er 29 opleidingsverzoeken gehonoreerd voor groepen van medewerkers.	
12	Het scholingsbudget wordt niet volledig gebruikt. Hoe wordt actief beleid op persoonlijke en professionele ontwikkeling vorm gegeven?	Het uitgangspunt is dat de WDW een lerende organisatie wil zijn, die investeert in persoonlijke en teamontwikkeling, onder meer door scholing en ontwikkelweken. Dit is een verplicht onderdeel van alle teamplannen. Daarnaast wordt een cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken ingevoerd passend bij het leidende sturingsprincipe van zelforganisatie.	Sociaal Maas en Waal
13	Op welke manier gaat het bestuur van de WDW borgen dat de persoonlijke en professionele ontwikkeling van medewerkers geborgd wordt (verbeteren van kansen voor medewerkers is immers 1 van de 5 K's)? Verbeteren van de in- en externe dienstverlening en verminderen kwetsbaarheid is immers afhankelijk van de persoonlijke en professionele ontwikkeling van medewerkers	Zie het antwoord hierboven.	Dorpslijst Puiflijk-Druten Z
14	Het bestuur is te 'weinig' zichtbaar voor de medewerkers. Het zou goed zijn om hier meer aandacht aan te geven en te bezien hoe de afstand tussen 'hullie en zullie' of 'zij daar boven' kan worden weggewerkt. Het is ook onze ervaring dat zeker niet alle medewerkers het gevoel hebben dat ze samen met de bestuurders samen voor een klus staan. Zou het niet wenselijk zijn om hiervoor naar mogelijkheden te zoeken om deze gevoelde afstand te dichten?	Dit is in lijn met de conclusies en aanbevelingen van de onderzoeker. We nemen deze ter harte en zullen komen met voorstellen om deze ervaren afstand te verkleinen.	Sociaal Maas en Waal
Overig			
15	Is het relatief hoge ziekteverzuim geanalyseerd? Wij lezen daar niets over. Bent u het met ons eens dat een analyse hiervan wel zeer belangrijke indicaties zou kunnen geven?	Ziekteverzuim is een factor die meespeelt bij de evaluatie van de organisatie, maar is geen specifiek onderzoeksonderwerp geweest. Het is uiteraard wel meegenomen bij de resultaten. Bij de start van de WDW was het ziekteverzuim relatief hoog. Vanuit het arbobeleid zijn extra inspanningen gedaan om dit percentage te verlagen. De eerste effecten werden zichtbaar, totdat de coronacrisis uitbrak. Na een tijdelijke stijging van het ziekteverzuim, zien we sinds mei dat dit	

		percentage fors afneemt. Daarmee loopt de WDW in de pas met andere organisaties.	

I. Vragen over de financiën

	Vraag	Antwoord	Partij
1	De inbrengsleutel van beide gemeenten was 2/3 – 1/3. 65. Is deze verdeelsleutel achteraf bezien de juiste geweest? 66. Hebben beide gemeenten voldoende ingebracht? 67. Hebben beide gemeenten in gelijke mate van de voordelen gebruik gemaakt?	65. De inbrengsleutel is gebaseerd op de door de beide deelnemende gemeenten ingebrachte (veelal reeds voorheen bestaande) budgetten. Daaruit volgt de verdeelsleutel. Daarmee is de verdeelsleutel altijd juist. 66. De gemeenten hebben bestaande budgetten ingebracht en daarnaast een fusiebudget. Dit fusiebudget is nog niet volledig uitgenut. 67. Welke voordelen worden hiermee bedoeld?	CDA
2	Een van de doelen van het oprichten van de WDW was toch een reductie van o.a. de bedrijfsvoeringskosten? Vermindering van externe inhuur, het invullen van vacatures en de overheadkosten zouden worden opgelost. Waarom is dit dan nog niet gelukt?	De WDW moet een taakstelling van € 550.000 in 2023 gaan realiseren. Dit doet de WDW aan de hand van reductie van bedrijfsvoeringskosten. Onder meer door een taakstelling te nemen op personele capaciteit. In de begroting 2021 van de WDW wordt aangegeven hoe de WDW deze taakstelling gaat realiseren.	Wijchen Lokaal
3	Wat zijn de totale stichtingskosten van de Werkorganisatie Druten Wijchen, inclusief beschikbaar gestelde bijbehorende organisatie ontwikkelbudgetten en voorbereidingskredieten? Zijn deze totale stichtingskosten van de Werkorganisatie Druten Wijchen aantoonbaar terugverdiend? Met andere woorden: Is elke euro die het oprichten, optuigen en doorontwikkelen van de Werkorganisatie Druten Wijchen met alles dat daar bij hoort tot op heden heeft gekost terugverdiend?	De totale stichtingskosten - ongeveer € 3,2 miljoen - zijn terug te vinden in het implementatiebudget. Er is niet afgesproken dat de WDW dit zou terugverdienen en (al zeker niet) in zo'n korte looptijd. Wel is afgesproken dat de WDW een taakstelling van € 550.000 in 2023 moet gaan realiseren. In de begroting 2021 van de WDW wordt aangegeven op welke manier dit gaat gebeuren.	CDA

J. Overige vragen

	Vraag	Antwoord	Partij
1	Van de vorige evaluaties zijn m.i. geen verslagen gemaakt en de presentaties werden verricht door betrokken ambtenaren en werden m.i. te rooskleurig voorgesteld.	Welke vraag wilt u stellen?	Wijchen Lokaal
2	Is het waar dat de provincie een bedrag van 7 miljoen Euro aan de gemeente ter beschikking stelt bij fusering?	Het evaluatieonderzoek richt zich op het functioneren van de werkorganisatie Druten Wijchen. De vraag die hier wordt gesteld, heeft betrekking op een mogelijke vervolgstap, een bestuurlijke fusie, en valt daarmee buiten de scope van het evaluatieonderzoek.	Wijchen Lokaal
3	Worden bij evt. fusie verkiezingen uitgesteld?	Het evaluatieonderzoek richt zich op het functioneren van de werkorganisatie Druten Wijchen. De vraag die hier wordt gesteld, heeft betrekking op een mogelijke vervolgstap, een bestuurlijke fusie, en valt daarmee buiten de scope van het evaluatieonderzoek.	Wijchen Lokaal
4	Is de mogelijkheid bekeken of commissie- en raadsvergaderingen in het Mozaïek kunnen plaatsvinden?	Deze vraag valt buiten de scope van het evaluatieonderzoek.	Wijchen Lokaal
5	Wat is het voorgenomen tijdpad en met welke inhoudelijke stappen in de beraadslagingen?	Wat wordt met deze vraag bedoeld?	D66
6	Wanneer komen de nieuwe burgers- en ondernemerspeilingen beschikbaar? (zie pagina 7)?	Deze zijn inmiddels beschikbaar gesteld.	VVD
7	Waarom is niet gewacht om met dit onderzoek naar buiten te treden tot de nieuwe inwoners- en ondernemerspeiling gereed is? Het lijkt nu een tussentijdse evaluatie van medewerkers.	De onderzoeken hebben elk een eigen focus en houden tevens verband met elkaar.	VVD
8	Hoe is de cultuur in de nieuwe organisatie?	Het is moeilijk om dit te typeren. De cultuur professionaliseert zich langzaam. Maar we moeten ons realiseren dat de WDW voortkomt uit kleinere gemeenten met ieder hun eigen gebruiken. Het kost gewoon tijd om de nieuwe cultuur te laten groeien. Veelal gaat dit ook gepaard met nieuwe mensen.	CDA

9	Wat vinden de beide ondernemingsraden van het evaluatierapport en in hoeverre speelt de medezeggenschap een rol in het vervolgtraject?	De ondernemingsraad was gesprekspartner in het evaluatietraject. Dit is ervaren als prettig. De OR kan zich vinden in de rapportage en wordt betrokken bij het vervolgtraject (doorontwikkeling WDW).	CDA
10	Wat is de reden dat zoals aangegeven in de memo van de griffie van Druten (18-04-20) naast de evaluatie rapportage de beantwoording van de motie vreemd aan de orde van de dag en de resultaten van de inwoners- en ondernemerspeiling in de vorm van een informatie nota en notitie niet zoals beloofd in de memo in de week van 27 april zijn verstuurd naar de raadsleden?	De oplevering van de inwoners- en ondernemerspeiling vond later plaats en de informatie daaruit was nodig voor de beantwoording van de motie vreemd.	Dorpslijst Puiflijk Druten Z
11	In de rapportage wordt enkele keren gewag gemaakt van de wenselijkheid van harmonisatie van beleid mede een belangrijk is voor de ontwikkeling van de WDW. Zouden daar de raden niet stevig aan bij kunnen dragen door mild te oordelen over voorstellen die geharmoniseerd worden en kritisch over voorstellen die niet geharmoniseerd zijn. De raden kunnen desgewenst ook uitspreken alleen nog maar geharmoniseerde voorstellen in behandeling te nemen. Zou een dergelijke opstelling niet een positieve impuls kunnen geven aan de versnelling van de ontwikkeling naar een organisatie die gezien wordt als einddoel?	Ja, dat zou kunnen. Maar juist omdat er sprake is van twee eigenstandige besturen met ieder een eigen autonomie kun je dit niet afdwingen. Overigens geldt voor de colleges het uitgangspunt: geharmoniseerde besluitvorming, tenzij …	Sociaal Maas en Waal
12	Politieke beleidsharmonisatie kan volgens ons ook een belangrijke stimulans krijgen om het beleid ook op het politieke domein te harmoniseren. Want ook op dat gebied liggen er verschillen waar de ambtelijke organisatie mee geconfronteerd wordt en ook met twee boodschappen weg wordt gestuurd en daarmee wordt dan bovendien tevens ook ingeboet op de bestuurlijke versterking. Denk bijvoorbeeld aan de Regionale Energie Strategie waar beslist geen sprake is van het spreken met een mond. Zou het geen vruchtbaar idee kunnen zijn dat de college-schragende partijen van beide gemeenten op hoofdlijnen proberen de pregnante verschillen die er misschien hier en daar zijn te overbruggen opdat de ambtelijke organisatie geen of in ieder geval veel minder 'twee broodheren' meer	Zie hierboven.	Sociaal Maas en Waal

	hoeft te dienen?		
13	Betere bereikbaarheid van ambtenaren voor raadsleden zou gewenst zijn. Het is mij nog nooit gelukt om direct tel. contact te krijgen met een ambtenaar als je hem een vraag wilt stellen over een raadsstuk. Altijd een antwoordapparaat. Wanneer komt hier verbetering in?	In het kader van de efficiency en bereikbaarheid kunnen medewerkers direct gebeld worden. Het kan gebeuren dat er uitgekomen wordt op een voicemail omdat de medewerker bijvoorbeeld in overleg zit. Het tijdig terugbellen en andere dienstverleningsnormen blijven een voortdurend punt van aandacht in de organisatie.	Wijchen Lokaal
14	In hoofdstuk 9 praat u over onvolkomenheden die blijven bestaan die het samenspel tussen de politiek-bestuurlijke en de ambtelijke organisatie ernstig bemoeilijken. Over de begrippen 'onvolkomenheden' en 'ernstig bemoeilijken' hebben wij de volgende vragen: 52. Wat bedoelt u precies met onvolkomenheden? 53. Vanuit welk perspectief en van wie? 54. En waren deze onvolkomenheden niet te voorzien/bekend toen door de raden in 2017 tot een ambtelijke fusie werd besloten? 55. In hoeverre kunnen de harmonisatiedoelstellingen van de Werkorganisatie Druten Wijchen het samenspel tussen de politiek-bestuurlijke en ambtelijke organisatie op een dusdanige manier vereenvoudigen dat dit niet meer 'ernstig bemoeilijkt' wordt en heb je daarvoor dan een fusie nodig? 56. Hoe verhoudt dit zich tot hetgeen de accountant heeft aangegeven dat over twee jaar de basis op orde moet zijn en dat ook lijkt te lukken? We zijn in afwachting van de toegezegde nieuwe financiële verordening waarin de harmonisatie van het financiële beleid tussen de twee gemeenten, zonder fusie, geregeld is. 57. Waar zitten de oorzaken van dat ‘ernstig bemoeilijken'? Zit dit bijvoorbeeld in de juridische structuur of het besturingsmodel, in personen (medewerkers, leidinggevenden), het dubbele werk, het slagen van harmonisatiedoelstellingen of anderszins? 58. Hoe ‘ernstig’ is het eigenlijk? Dit is een serieuze kwalificatie. Kan de onderzoeker ons meenemen in zijn zorg en wat heeft hij ten aanzien van Wijchen hier ervaren?	52. De onvolkomenheden waarop de onderzoeker doelt zijn weergegeven in de eerste 2 bullets op pagina 11 van de rapportage (suboptimaal). 53. Vanuit het perspectief van de organisatie. 54. Ja, dit was toen al te voorzien. 55. Verdergaande harmonisatie zal hier zeker aan bijdragen. Dat laat onverlet dat de werkorganisatie te maken blijft houden met de onvolkomenheden die optreden wanneer er sprake blijft van meerdere besturen. 56. Aan kant van bedrijfsvoering lukt de gewenste harmonisatie behoorlijk goed. Aan de beleidsmatige kant blijven echter verschillen bestaan en blijft de situatie dus suboptimaal. 57. De oorzaak ligt met name in het besturingsmodel en als gevolg daarvan het dubbele werk vanwege tegenstrijdige opdrachten. 58. Door de autonomie van de gemeentebesturen is de gewenste harmonisatie niet geheel te realiseren. Dit wordt nu al als lastig ervaren. Op de lange termijn kan dit een serieus risico vormen.	CDA

Evaluatie Werkorganisatie Druten Wijchen – Opdrachtformulering

Het belang van de regeling is het bewerkstelligen van een krachtige en professionele uitvoering van de werkorganisatie van de door de gemeenten opgedragen taken. Daarmee biedt de werkorganisatie een kwalitatief hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de klanten van de gemeenten: inwoners, bedrijven en instellingen. De werkorganisatie is 'dienstbaar' aan beide autonome gemeentebesturen en maakt een zelfstandige beleidskoers voor de gemeenten mogelijk.

Bron: Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie Druten Wijchen

Waarom een evaluatie?
Bij de start van de Werkorganisatie Druten Wijchen (op 1 januari 2018, per 1 mei 2018 was de plaatsing van de mensen een feit) is afgesproken dat er twee jaar na de start een evaluatie plaats zou vinden (zie bijlage 1: afspraken over evaluatie in het bedrijfsplan). In de dienstverleningsovereenkomsten tussen de gemeenten en de WDW wordt naar deze evaluatie verwezen (zie bijlage 2). Opdrachtgever van deze evaluatie is het bestuur van de WDW. Opdrachtnemer is de directie van de WDW: Remco Boer en Louis Litjens.

Wat is het doel van de evaluatie?
Doel van de evaluatie van de WDW is om een beeld te krijgen in hoeverre de WDW aan de doelen voldoet waartoe de WDW indertijd is opgericht en wat de leer- en ontwikkelpunten zijn. De conclusies en aanbevelingen zijn belangrijke input om de stip op de horizon van de WDW te bepalen.

Om de evaluatie mogelijk te maken is een opdrachtformulering nodig. Zo weet degene die de evaluatie uit gaat voeren wat het doel en de kaders zijn. Daarin voorziet dit document.

Wie gaat de evaluatie uitvoeren?
Het bestuur heeft mogelijke onderzoekers op het oog. Na een check op beschikbaarheid in de beoogde periode van februari tot en met april 2020 en een kennismaking volgt een offerte uitvraag. Formaliseren van de keuze kan plaatsvinden in het WDW bestuur van 20 januari 2020 waarna de onderzoeker kan starten.

Wat zijn de onderwerpen van de evaluatie?
Het gaat om het evalueren van het functioneren van de WDW organisatie. Daartoe

worden de volgende aspecten belicht:

1. De 5 K's

De reden van de ambtelijke fusie is vastgelegd in het bedrijfsplan van de WDW:
- Verbeteren van de bestuurlijke kracht in en met de regio
- Verminderen van kwetsbaarheid
- Verhogen van kwaliteit van dienstverlening en bedrijfsvoering
- Verbeteren van kansen voor medewerkers
- Verminderen en beheersen van kosten

Evaluatievraag:
Wat is na 2 jaar WDW de stand van zaken op het gebied van de 5 K's?

Bronnen o.a.:
Voor de bestuurlijke Kracht, is een onderzoek uitgevoerd en een rapportage opgesteld. Voor Kwetsbaarheid kan bijvoorbeeld worden gekeken naar de structuur van de teams en het aantal solofuncties. De Kwaliteit van dienstverlening wordt periodiek gemeten via de inwoners- en ondernemerspeiling. Ook de stand van zaken rondom klachten en bezwaarschriften en evaluatierapporten over de WMO en schuldhulpverlening zijn beschikbaar. Verder is er een algemene thematische risicoanalyse voor 2019 beschikbaar en worden er vanuit het MT risicoaudits van de 5K's vanuit de domeinen opgesteld vanaf 22 januari 2020. Voor het evalueren van Kansen voor medewerkers kunnen gegevens over opleiding en training en in- en externe mobiliteit worden gebruikt. Voor de 5e K, kosten, zijn de bronnen o.a.:
- Jaarrekening & begroting
- Accountantsrapport
- Managementletter
- Bestuursrapportage
- Rendementsanalyse op hoofdlijnen

2. Besturingsmodel

In de WDW is gekozen voor een besturingsmodel waarbij de verantwoordelijkheid bij de teams ligt (zelforganiserende teams). Verder is in de ambtelijke fusie gekozen voor een directiemodel. De opzet hiervan is dat nabijheid van de samenwerking geborgd is doordat de gemeentesecretarissen tevens directeur van de WDW zijn.

Evaluatievraag:
hoe functioneert het gekozen besturingsmodel in de praktijk, kijkend naar de criteria die indertijd bij keuze hebben meegespeeld? Worden de verwachtingen uit het bedrijfsplan ingelost?

Bronnen o.a.:
- Opbouw functiehuis
- Evaluatie fijnstructuur
- Evaluatie Zelforganisatie
- Monitor Zelforganisatie

3. Beleidsharmonisatie

De besturen hebben bij de start van de WDW aangegeven dat harmonisatie van beleid het uitgangspunt is.

Evaluatievraag:
In hoeverre is er sprake van harmonisatie van beleid? Wat is na 2 jaar geharmoniseerd en wat is de reden als het (nog) niet is gebeurd?

Bestaand materiaal om te betrekken:
- Uitkomsten uit de MAD-sessies
- Uitvraag bij de teams

AANPAK
De onderzoeker bepaalt in overleg met de opdrachtgever de precieze evaluatiemethode. De aanpak bevat in ieder geval de volgende elementen:
1. Het verzamelen en doornemen van de al aanwezige bronnen (desk research)
2. Het verzamelen van de overige gegevens die nodig zijn, o.a. middels gesprekken met de belanghebbenden
3. Het bij elkaar brengen en analyseren van de gegevens
4. Het opstellen van een rapportage inclusief conclusies en aanbevelingen

BETROKKENEN
Naast de bestaande bronnen wordt ook informatie verkregen uit interviews met (een afvaardiging uit) de volgende geledingen:

- Bestuur WDW
- Colleges
- Directie
- MT
- OR
- Medewerkers
- Provincie Gelderland (bestuurskracht)

Indien relevant en doenlijk in de tijd kan informatie over ambtelijke fusies in den lande worden betrokken bij het onderzoek en de aanbevelingen.

TIJDSINVESTERING EN DOORLOOPTIJD
Er liggen al veel gegevens en elementen die in de evaluatie gebruikt kunnen worden. Met gebruikmaking van deze basis wordt de informatie gecompleteerd door middel van extra onderzoeken en gesprekken. We denken op basis hiervan aan de volgende tijdsinvestering:

• Desk research, 4 dagen à 8 uur	32 uur
• Aanvullende onderzoeken en gesprekken, 4 dagen à 8 uur	32 uur
• Analyse en opstellen rapportage en aanbevelingen, 4 dagen à 8 uur	32 uur
totaal	96 uur

Dit is een inschatting. Op basis van de offerte uitvraag ontstaat er een scherper beeld.

Het onderzoek vindt plaats tussen 21 januari en 15 maart 2020. Daarna wordt het rapport besproken in de verschillende gremia, indien gewenst met een toelichting van de onderzoeker. De finale presentatie is bij de ontmoeting van de raden op 16 april 2020. Een detailplanning vindt u in de volgende alinea.

PLANNING / BESLUITVORMING

In de evaluatie en besluitvorming hebben de gemeenteraden, de colleges, het bestuur en het MT een rol. Belangrijk richtpunt is de bespreking van evaluatie in de radenbijeenkomst op 16 april 2020. Daaraan voorafgaand ligt de evaluatie voor in beide colleges, het WDW bestuur en het MT (volgorde is terugplannend vanaf de radenbijeenkomst). De planning ziet er dan als volgt uit:

Stap	Datum
Stap 1: Gunning opdracht evaluatie WDW door WDW bestuur	20 januari 2020
Stap 2: Onderzoek en opstellen rapport	
Stap 3: Oplevering evaluatie WDW	15 maart 2020
Stap 4: Bespreking in het MT van de WDW	18 maart 2020
Stap 5: Bespreking in het bestuur van de WDW	2e helft maart 2020*
Stap 6: Bespreking met de OR	2e helft maart 2020*
Stap 7: Bespreking in de colleges van Druten en Wijchen	24 / 31 maart 2020**
Stap 8: Radenbijeenkomst, presentatie WDW evaluatie	16 april 2020
Stap 9: Beide raden stellen evaluatie vast	23 april 2020 (D + W)

* nog te plannen
** precieze datum afhankelijk van Stap 2: WDW bestuur

Bijlage 1: afspraken over evaluatie in het bedrijfsplan

5.2.f

Twee jaar na de start (in 2020) vindt een evaluatie van Werkorganisatie Druten-Wijchen, waaronder de directiestructuur, plaats.

6.8.3 Evaluatie organisatiemodel

De ontwikkeling naar het beoogde zelforganiserend vermogen van medewerkers en teams moet steeds worden gevolgd, geëvalueerd en waar nodig worden bijgeschaafd. In 2020 kiezen we een moment om meer fundamenteel de werkorganisatie te evalueren, in termen van structuur en sturing, in relatie tot de in dit plan beoogde ambities. Ook evalueren we op dat moment de verdeling van verantwoordelijkheden en de rol van domeinmanagers en coaches ten opzichte van de teams. We bekijken dan ook kritisch of en in welke mate de rollen van domeinmanager en coach moeten worden gecontinueerd. Of dat van een herijking van het sturingsconcept sprake moet zijn.

Bijlage 2: afspraken over evaluatie in de DVO's tussen gemeente en WDW

Dienstverleningsovereenkomst tussen de WDW en de gemeente Wijchen:

Overeenkomst inzake de uitvoering van het takenpakket, zoals bedoeld in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling werkorganisatie Druten Wijchen

- deze overeenkomst indien nodig met de opgedane ervaringen (en op basis van bevindingen uit de in het jaar 2020 te houden evaluatie) wordt aangepast, om tot een zo optimaal mogelijke samenwerking te komen.

Dienstverleningsovereenkomst tussen de WSDW en de gemeente Druten:

- deze overeenkomst indien nodig met de opgedane ervaringen (en op basis van bevindingen uit de in het jaar 2020 te houden evaluatie) wordt aangepast, om tot een zo optimaal mogelijke samenwerking te komen. deze overeenkomst indien nodig met de opgedane ervaringen (en op basis van bevindingen uit de in het jaar 2020 te houden evaluatie) wordt aangepast, om tot een zo optimaal mogelijke samenwerking te komen.

Plan van aanpak (onderdeel van de offerte voor de WDW evaluatie d.d. 06-02-2020)

Aanleiding en achtergrond

Bij de voorbereiding en totstandkoming van de Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie Druten-Wijchen is afgesproken om twee jaar na de start van de WDW de voortgang en resultaten te evalueren. In het verlengde van deze terugblik dient zich de vraag aan op welke wijze de samenwerking in de nabije toekomst vorm en inhoud kan worden gegeven.

Doel van de evaluatie

De hoofddoelstelling van het evaluatieonderzoek is door jullie als volgt geformuleerd:

Doel van de evaluatie van de WDW is om een beeld te krijgen in hoeverre de WDW aan de doelen voldoet waartoe de DWD indertijd is opgericht en wat de leer- en ontwikkelpunten zijn. De conclusies en aanbevelingen zijn belangrijke input om de stip op de horizon van de WDW te bepalen.

In stap 1 van het Plan van aanpak (zie hierna) zal deze meer algemene hoofddoelstelling worden geoperationaliseerd in enkele concrete subdoelstellingen en onderzoeksvragen. Als basisdocumenten worden daarbij gehanteerd (1) de vastgestelde opdrachtformulering, (2) de beslisnota's die op 29 april 2016 door beide gemeenteraden zijn vastgesteld en (3) het Bedrijfsplan voor de (beoogde) ambtelijke fusie d.d. 7 februari 2017.

Vertrekpunt vormt in ieder geval de in de opdrachtformulering genoemde evaluatieonderwerpen (1) de vijf K's, (2) het besturingsmodel, (3) de beleidsharmonisatie en (4) de organisatie- en managementstructuur van de Werkorganisatie.

Stappen in het proces

Het Plan van aanpak dat ik graag aan jullie wil voorleggen kent een zestal stappen, te weten:

Stap 1: Uitlijnen definitieve onderzoeksopzet

Het evaluatieonderzoek start met het uitlijnen van de definitieve onderzoeksopzet. Dit betreft niet alleen de hiervoor genoemde operationalisering van de meer algemene hoofddoelstelling van het evaluatieonderzoek, maar tevens de selectie van de te analyseren bronnen / documenten, de te interviewen personen en de detailplanning van het totale proces.

Stap 2: Analyse documenten

In deze fase vindt een inhoudelijke analyse van de in stap 1 geselecteerde documenten plaats. Deze analyse richt zich met name op aspecten als (1) bruikbare indicatoren die iets zeggen over het functioneren en presteren van de WDW, (2) de criteria die vervolgens behulpzaam zijn bij het uiteindelijk kunnen beoordelen (toetsen) van dit functioneren en presteren en (3) gegevens die moeten worden verzameld om die beoordeling te kunnen onderbouwen.

Het lijkt mij verstandig om in deze fase ook documenten en ervaringen binnen gemeenten elders in Nederland in de analyse te betrekken.

Stap 3: Interviews

De in de opdrachtformulering genoemde direct betrokkenen (Bestuur WDW, de beide Colleges van B&W, Directie en MT MDW, de Ondernemingsraad, de medewerkers en de provincie) zullen worden gevraagd als gesprekspartner voor de onderzoeker te fungeren. Om de agendapuzzel te kunnen leggen is door jou en mij reeds kort overleg gevoerd, met een balans tussen groeps- en individuele gesprekken.

Ter completering van het beeld zullen ook enkele bestuurders in de regio worden benaderd met de vraag of zij bereid zijn aan het onderzoek deel te nemen.

Stap 4: Analyse / eerste terugkoppeling

De resultaten van de stappen 2 en 3 worden door mij geanalyseerd en toegespitst op de in stap 1 gedefinieerde onderzoeksvragen. In deze fase vindt een eerste terugkoppeling van de resultaten naar (een vertegenwoordiging van) de opdrachtgever en de werkorganisatie plaats. Voorts wordt in deze fase in overleg met de opdrachtgever bepaald op welke gebieden eventueel nog een zogeheten 'verdiepingsslag' nuttig of noodzakelijk is.

Stap 5: Eventuele verdiepingsslag

Zoals gezegd, kan in onderling overleg tussen opdrachtgever en onderzoeker worden bepaald op welk gebied of welke gebieden het beeld een nadere 'verdiepingsslag' verdient om die beelden te completeren en/of aan te scherpen.

Stap 6: Afronding evaluatieonderzoek

Het evaluatieonderzoek eindigt met het verwerken van de eventuele resultaten van de 'verdiepingsslag', het opstellen van een eindrapportage en het organiseren van een terugkoppeling van de resultaten naar de direct betrokkenen. Over de vorm waarin de terugkoppeling plaatsvindt vindt nader overleg met de opdrachtgever plaats.

Stap 7: Besprekingen, informatieoverdracht en besluitvorming

Door jullie is inmiddels een traject uitgelijnd waarin de rapportage wordt besproken, presentaties worden verzorgd en besluitvorming plaatsvindt. In overleg met de opdrachtgever zal worden bepaald welke rol ik als onderzoeker in welk gezelschap zal spelen.

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	1637
Extern Zaak ID	Z/20/048875
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2020
Agendapunt	8.2.3
Omschrijving	Beantwoording schriftelijke vraag - Betrekken van stakeholder bij een mogelijke bestuurlijke fusie
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Mollema, Esther
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P0 Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder(s) Druten	Rhee - Oud Ammerveld van, C.A.A. (Corry)
Telefoonnummer steller	06-46824251
E-mail adres steller	e.mollema@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota voor de raad: Beantwoording van de schriftelijke vraag van de Drutense raadsfracties over het betrekken van stakeholders bij een mogelijke bestuurlijke fusie
Bijlage 1: Informatiebrief bestuurlijke fusie stakeholders 5-6-2020

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Druten	2 juli 2020
Raad openbaar Druten	**2 juli 2020**

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de beantwoording van de schriftelijke vraag van de Drutense raadsfracties over het betrekken van stakeholders bij een mogelijke bestuurlijke fusie

Besluit

Kennis te nemen van de beantwoording van de schriftelijke vraag van de Drutense raadsfracties over het betrekken van stakeholders bij een mogelijke bestuurlijke fusie

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 48875

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Beantwoording van de schriftelijke vraag van de Drutense raadsfracties over: Informatie mogelijke bestuurlijke fusie

Kernboodschap
De Drutense raadsfracties stuurden op 5 juni 2020 een schriftelijke vraag over: 'Informatie mogelijke bestuurlijke fusie t.b.v. inwoners en specifieke belanghebbenden (stakeholders)'. Het verzoek is om de inwoners en specifieke belanghebbenden in de komende maanden actief (bv. informatiebrief) op hoofdlijnen mee te nemen in de gevolgen van een mogelijke bestuurlijke fusie/ fusieproces. In deze informatienota gaan wij hier nader op in door meer te vertellen over de informatievoorziening, de communicatie en de raadpleging.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Toelichting
In de schriftelijke vraag van de Drutense raadsfracties d.d. 5 juni 2020 over 'Informatie mogelijke bestuurlijke fusie t.b.v. inwoners en specifieke belanghebbenden (stakeholders)' verzoeken de Drutense raadsfracties het college om de inwoners en specifieke belanghebbenden in de komende maanden actief (b.v. informatiebrief) op hoofdlijnen mee te nemen in de gevolgen van een mogelijke bestuurlijke fusie/ fusieproces.

Informatie
Wij waarderen de zorg die u uitspreekt. Een mogelijke bestuurlijke fusie is een ingrijpend proces, en een zorgvuldige informatievoorziening hierover vinden ook wij van essentieel belang, zowel aan u als raadleden als aan de Drutense inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Uw zorg is onze zorg. We hebben al stappen ondernomen. De communicatie over een mogelijke bestuurlijke fusie is gestart via de gemeentepagina's in de Maas en Waler en wordt in de komende periode intensiever. Ook vindt u binnenkort uitgebreide informatie op de website van de gemeente Druten. Op 7 juli 2020 is er een informatiebijeenkomst waar u als raad samen met de raad van Wijchen wordt geïnformeerd over het proces van een mogelijke bestuurlijke fusie. Deze bijeenkomst is via internet voor iedereen te volgen.

Brief
Om inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties verder op de hoogte te brengen, sturen wij in de week van 29 juni een brief. In deze brief lichten wij toe hoe wij tegen een bestuurlijke fusie met de gemeente Wijchen aankijken. Ook vertellen we in de brief over de informatiebijeenkomst van 7 juli en nodigen we iedereen uit om van deze bijeenkomst kennis te nemen.

Raadpleging
De raden besluiten of zij informatie verzamelen over een mogelijke bestuurlijke fusie. Een belangrijk onderdeel hiervan is een raadpleging of draagvlakonderzoek. Dit onderzoek vindt plaats onder inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden. De resultaten van zo'n raadpleging helpen de raden om een goede afweging te kunnen maken: is een fusie wel of niet wenselijk. In deze raadpleging kunnen alle belanghebbenden inbrengen wat zij belangrijk vinden.

Tot slot
Zowel het vertellen over het proces - via informatievoorziening en communicatie - als het actief ophalen en luisteren naar wat er hieromtrent leeft – via een draagvlakonderzoek - maken dus in de komende periode deel uit van het meenemen van inwoners en (specifieke) belanghebbenden. We vertrouwen erop dat deze aanpak bijdraagt aan betrokkenheid bij en een helderder beeld van een mogelijke bestuurlijke fusie.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Indienen en beantwoording raadsvragen

Gemeente Druten

Omschrijving	Aankruisen wat van toepassing is
Schriftelijke vragen (art. 44 RvO)	
Technische vragen	

Fractie:
Kernachtig Druten
Dorpslijst Afferden
Dorpslijst Deest
Dorpslijst Horssen
Dorpslijst Puiflijk-Druten Zuid
Sociaal Maas en Waal Druten
Welzijn Druten
CDA Druten

Datum: 5-6-2020

CC: raad

Datum vragen ingekomen: Datum_vragen

Onderwerp:
Onderwerp Informatie mogelijke bestuurlijke fusie t.b.v. inwoners en specifieke belanghebbenden (stakeholders).

Vragen:

Geacht college,

Op 2 juni deed de Adviesraad Sociaal Domein Druten het college een schrijven toekomen met als onderwerp "mogelijke bestuurlijke fusie"

Daarin spreekt zij het belang uit van het tijdig betrekken van inwoners bij het proces. Vanuit de optiek van de adviesraad betreft dit de **mogelijke gevolgen van een bestuurlijke fusie voor het sociale domein.** Specifiek de effecten en opbrengsten. Vragen als waarom deze mogelijke fusie? Wat wordt er beter? Zijn de Drutense belangen voldoende gewaarborgd?

Inmiddels zijn beide gemeenteraden via de beantwoording van de motie vreemd aan de orde van de dag geïnformeerd over de voor- en nadelen van een bestuurlijke fusie. Beide raden worden ook de komende weken verder in het proces meegenomen.

De informatienota n.a.v. de motie gaat niet in op de gevolgen voor specifieke belanghebbenden. (stakeholders)

Door alle aandacht die er op dit moment is voor dit proces kunnen wij ons voorstellen dat er naast een wens van inwoners ook voor belanghebbenden in de sociale sector, ondernemers, levensbeschouwelijke organisaties, verenigingen, scholen etc. met betrekking tot de gevolgen behoefte bestaat aan een actieve informatievoorziening vanuit de gemeente.

Dit naast het feit dat politieke partijen vanuit hun visie ook bij zullen dragen aan het breed informeren van de gemeenschap.

E.e.a. zou alle belanghebbenden helpen bij hun beeldvorming rondom een mogelijke fusie en het fusieproces.

Verzoek:

Wij verzoeken het college dan ook de inwoners en specifieke belanghebbenden in de komende maanden actief (bv. informatiebrief) op hoofdlijnen mee te nemen in de gevolgen van een mogelijke bestuurlijke fusie/ fusieproces.

Antwoord:

Verzonden:

Ter informatie: Indienen en wijze van afdoening door het college

Schriftelijke vragen	**Afdoening door college:** schriftelijke beantwoording binnen 30 dagen
Technische vragen	**Indienen:** Uiterlijk maandag vooraf een RTG. **Afdoening door college:** tijdens RTG vergadering